

A N K A R A B A R O S U

ANKARA BAROSU SPOR HUKUKU KURULU
“AV. MUSTAFA KEMAL KAYA”
ARMAĞANI

Editör

Av. Tacar ÇAĞLAR

ANKARA BAROSU BAŞKANLIĞI

Adliye Sarayı Kat: 5 Sıhhiye/ANKARA

Tel: (0.312) 416 72 00

Faks: (0.312) 309 22 37

www.ankarabarusu.org.tr

ankarabarusu@ankarabarusu.org.tr

ABEM

ANKARA BAROSU

EĞİTİM VE KÜLTÜR MERKEZİ

Ihlamur Sk. No: 1 Kızılay/ANKARA

Tel: (0.312) 416 72 00

GÖLBAŞI AVUKAT ÖZDEMİR ÖZOK

SOSYAL TESİSLERİ

Gazi Osman Paşa Mah. Sahil Cd.

No: 46 Gölbaşı/ANKARA

Tel : (0.312) 485 03 93 - 484 46 06

ANKARA BAROSU

GELİNCİK MERKEZİ

Ihlamur Sk. No: 1 Kızılay/ANKARA

Tel: (0.312) 444 43 06

www.gelincikprojesi.com

www.gelincikprojesi.org

Grafik–Tasarım:

Ali Kemal ÇERŞİL

(Ankara Barosu)

Basım Yeri:

Afşaroğlu Matbaası

Kazım Karabekir Cad. Altuntop İş Hanı 87/7

İskitler/ANKARA T: (0.312) 384 54 88

ISBN: 978-605-90-50-0

©Ankara Barosu Başkanlığı 2015

Tüm Hakları Saklıdır.

Kitaptaki görüş ve değerlendirmeler, katılımcıların kendi fikirleri olup, Ankara Barosu'nun görüşleri olarak nitelendirilemez ve Ankara Barosu'nun resmi bir yorumu olarak kabul edilemez.

Bu eser

***Türkiye Futbol Federasyonu'nun
katkılarıyla hazırlanmıştır.***

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ.....	xi
Av. Hakan CANDURAN	

SUNUŞ.....	xiii
Av. Tacar ÇAĞLAR	

MAKALELER

(SIRALAMA SOYADINA GÖREDİR)

TÜRK SPOR KULÜPLERİNİN YAPILANMASI VE GÜNCEL SORUNLARI	53
Burçak AKANSEL	

vi KAMU HİZMETİ OLAN SPORUN ÖZENDİRİLMESİ VE ÖRGÜTLENMESİ.....	65
Prof. Dr. Ali AKYILDIZ	

FUTBOL HUKUKUNDA ÜÇÜNCÜ KİŞİLERİN HAK SAHİPLİĞİ.....	131
Av. Anıl GÜRSOY ARTAN	

SPORDA DOPİNGLE MÜCADELE VE TÜRKİYE GERÇEĞİ.....	139
Av. Zübeyt AYDIN	

FUTBOL'DA ÜÇ ÖRNEK OLAY VE DEĞERLENDİRMELERİ.....	257
Yrd. Doç. Dr. Velittin BALCI	
Arş. Gör. Caner ÖZGEN	

CAS KARARI - ALAN PULIDO IZAGUIRRE/TIGRES DE LA UANL KULÜBÜ & MEKSİKA FUTBOL FEDERASYONU	269
Çevirenler: Sümeyye ÇAM, Mualla Sena DAĞDEVİREN Zeynep Tuğçe ŞAHAN	

USADA/DAVIS KARARI	283
Çev.: Ebru DİNÇ	

YABANCI SPORCULARIN TÜRK VATANDAŞLIĞINI KAZANMALARI.....	295
Av. Kazım Yücel DÖNMEZ	

SÜPER LİG ANONİM ŞİRKETİ VE YENİ FUTBOL YÖNETİMİ PLANI	319
Av. Behiç Cüneyt FİDANOĞLU	

SPORDA ŞİDDET VE DÜZENSİZLİĞİN ÖNLENMESİ VE İLGİLİ KANUN HÜKÜMLERİ.....	329
Hasan GERÇEKER	

SPOR TAHKİM MAHKEMESİ TARAFINDAN BURSASPOR KULÜBÜ DERNEĞİ VE AVRUPA FUTBOL FEDERASYONLARI BİRLİĞİ (UEFA) ARASINDAKİ UYUŞMAZLIK HAKKINDA VERİLEN 11 HAZİRAN 2015 TARİHLİ KARAR TERCÜMESİ.....	453
Çev: Yrd. Doç. Dr. Nihat GÜMAN	

vii

AHMET SADIK YARAMANOĞLU: CUMHURİYET DÖNEMİ'NİN ÖRNEK BİR BEDEN EĞİTİMCİSİ.....	483
Prof. Dr. Özbay GÜVEN	
Arş. Gör. Neslihan ARIKAN	

OSMANLI DEVLETİ'NDE YABANCI DEVLET ADAMI, DİPLOMAT VE MİSAFİRLERİN AVLANMALARI	507
Prof. Dr. Özbay GÜVEN	
Yrd. Doç. Dr. Osman DALAMAN	

YAŞAR DOĞU'NUN 1950 YILINDA IRAK VE PAKİSTAN GEZİLERİNDE YAPTIĞI GÜREŞLER VE SOSYO-KÜLTÜREL SONUÇLARI	519
Prof. Dr. Özbay GÜVEN	
Efdal Utku GÜVEN	

İSTANBUL'A 2020 YAZ OLİMPİYAT OYUNLARI'NIN VERİLMEMESİNİN NEDENLERİNE SPORSEVERLERİN BAKIŞI: NİTEL BİR ANALİZ.....	553
Prof. Dr. Özbay GÜVEN	
Doç. Dr. Özer YILDIZ	
Arş. Gör. Neslihan ARIKAN	
Öğr. Gör. Mehtap YILDIZ	

DİSİPLİN VE FUTBOL DİSİPLİN HUKUKUNDA SUÇ VE CEZANIN KANUNİLİĞİ.....	697
Prof. Dr. Zeki HAFIZOĞULLARI	

ULUSLARARASI TENİS FEDERASYONU BAĞIMSIZ ANTİ-DOPİNG MAHKEMESİ'NİN FRANCISO CLIMENT/PHILIPP ALEKSANYAN KARARI.....	715
Çev.: Buse KASAPPOĞLU	

25.05.2015 GÜNLÜ TFF GENEL KURULUNDA KABUL EDİLEN UYUŞMAZLIK ÇÖZÜM KURULUNUN YENİ YAPISINA ELEŞTİRİLER.....	725
Av. Cihangir MARMARA	

viii

KONSEY VE ÜYE DEVLETLERİN HÜKÜMET TEMSİLCİLERİNİN ATLETLERİN ÇİFTE KARIYERLERİ KONULU KARARLARI.....	737
Çev.: Av. Bengü ÖZ	

ULM İŞ MAHKEMESİ'NİN 11.07.2008 TARİH VE 3 GA 3/08 SAYILI KARARI.....	749
Çev.: Arş. Gör. Kerem ÖZ	

TRANSFER YASAĞI KAVRAMI, FUTBOL VE BASKETBOLDAKİ UYGULAMALAR İLE TALİMATLARIN KARŞILAŞTIRILMASI	757
Av. Mehmet Serhan ÖZDEMİR	

MEMLEKETİMDEN FUTBOL MANZARASI.....	825
Lütfü ÖZEL	

6222 SAYILI SPORDA ŞİDDET VE DÜZENSİZLİĞİN ÖNLENMESİNE DAİR KANUNDA DÜZENLENEN KABAHAİTLER VE KABAHAİT SONUCU UYGULANAN İDARİ PARA CEZALARINA KARŞI GİDİLEBİLECEK KANUN YOLLARI	835
Doç. Dr. Mustafa ÖZEN	

AVRUPA KONSEYİ VE ÜYE DEVLETLERİN HÜKÜMET
TEMSİLCİLERİ’NİN DOPİNGE KARŞI ULUSLARARASI MÜCADELEDE
AVRUPA BİRLİĞİ’NİN ROLÜ HAKKINDAKİ KARARLARI
(2010/C 324/04)..... 871
Çev.: Nurgül YAYMAN

ALMANYA VE İNGİLTERE FUTBOL LİGLERİ’NİN
YAYIN HAKLARININ SATILMASIYLA İLGİLİ KOMİSYON KARARLARI..... 875
Çev.: Nurgül YAYMAN

ÖNSÖZ

Spor dünya üzerinde sosyal ve ekonomik boyutlarıyla büyük önem taşır hale gelmiştir. Bu önem aynı zamanda spor hukukunun da ayrı bir disiplin olması mecburiyetini de getirmiştir.

Sporun gerek yapısı ve gerekse ihtilafların artması sonucunda, spor hukuku bilim dalı haline gelmiştir. Dünyada spor hukuku üzerinde bilimsel çalışmalar yapan hukukçular, akademisyenler ve üniversiteler bulunduğu bilinmektedir. Ancak ülkemizde halen yeni bir hukuk dalı olma niteliğini kazanmaktadır spor hukuku...

Örneğin futbolda dünya üzerinde önemli bir yere sahip olan ülkemizin, yetişmiş spor hukuku kadrolarının olmaması veya çok az olması neticesinde, önemli bir çok davayı yabancı hukukçular vasıtasıyla takip etmek zorunda kalınmıştır.

Bu kadar önemli bir hukuk alanında donanımlı avukatların ve hukukçuların eğitilmesi ve yetiştirilmesi gerekmektedir. Ancak ülkemizde spor hukukuna üniversitelerce yeterli önem verilmemektedir. Spor hukuku bir yandan ulusal hukukun bir parçası olduğu gibi diğer yandan uluslararası hukukun da bir parçasıdır. Bu durumda üniversitelerdeki yetersiz eğitim karşısında hukukçular sertifika programları ve yurtdışı olanakları ile kendilerini yetiştirebilmektedirler.

Spor Hukuku meslek yaşamına başlayan genç avukatlar için bir çok özel imkan sağlamaktadır. Avukatlar, spor kulüpleri ile sporcular arasındaki uyuşmazlıkların çözümünde çalışabilecekleri gibi, bağımsız spor federasyonları bünyesinde de hizmet verebileceklerdir. Diğer yandan spor hukukunda uluslararası eğitim alan genç avukatlar uluslararası federasyonların hukuki sorunları üzerine çalışabileceklerdir. Aynı avukatlar Spor Tahkim Mahkemelerinde de kariyer yapabileceklerdir.

Türkiye Futbol Federasyonu önceki Hukuk Müşavirlerinden Av. *Mustafa Kemal Kaya* adına hazırlanmış olan ve kütüphanelerinizde yerini alan bu kitap, "Spor Hukukunun" ülkemizdeki gelişimine katkıda bulunmayı amaçlamaktadır. Armağan kitabının hazırlanmasını sağlayan Baromuz Spor Hukuku Kuruluna da "Spor Hukuku" alanındaki çalışmaları bir disiplin haline getiren katkılarından ötürü teşekkür ediyorum.

Av. Hakan CANDURAN

Ankara Barosu Başkanı

SUNUŞ

Baromuz üyesi merhum “*Mustafa Kemal Kaya*” adına hazırladığımız elinizdeki ARMAĞAN ile “Spor Hukuku”nun gelişmesi ve bilimsel disiplin olma yolunda yeni bir “sportif” kaynak daha kazanıyoruz.

Sarı Kemal lakabıyla bilinen meslek ustamızın ARMAĞAN'ında “spor” ve “spor kültürünün”, artık yerleşen “spor hukuku” kavramına katkı sunacağını düşündüğümüz, karar çevirileri ve makeleler ile bezedik; ARMAĞAN'a katkıda bulunan “takım arkadaşları” mıza teşekkür ediyor; adını “sportif” saygı ve sevgiyle andığımız meslek ustamıza rahmet diliyoruz.

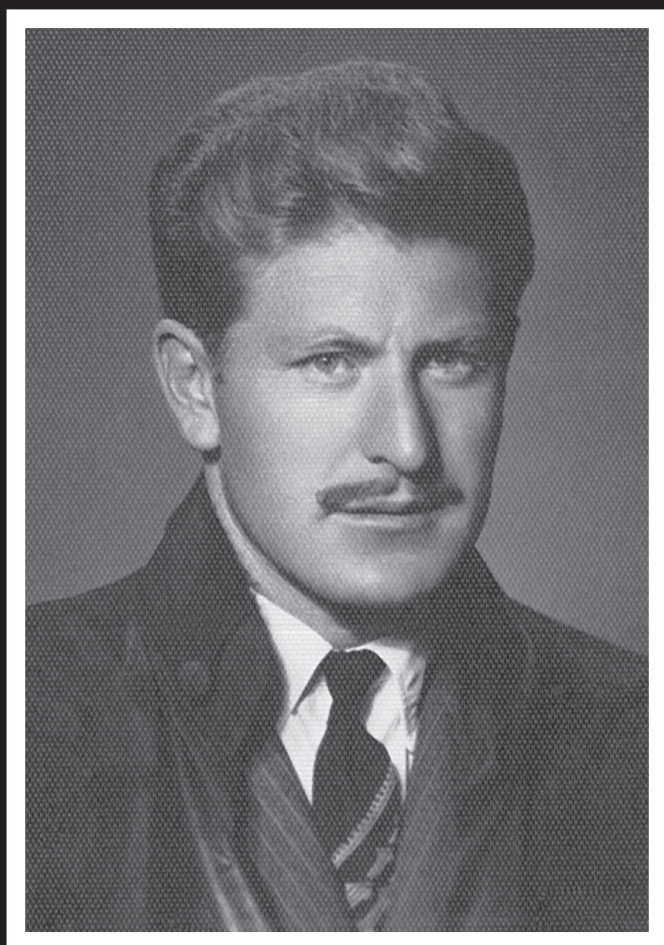
Ayrıca emekleri ile “ARMAĞAN”a can veren Afşaroğlu Matbaası çalışanlarına, Baromuz grafikeri Ali Kemal Çerşil’e ve Baromuz çalışanı Burak Kayıkçı’ya yürek dolusu teşekkürlerimizi sunarız.

Av. Tacar ÇAĞLAR

Ankara Barosu

Spor Hukuku Kurulu Başkanı

*Av,
Mustafa Kemal
Kaya*

AVUKAT MUSTAFA KEMAL KAYA BİYO GRAFİ

Mustafa Kemal Kaya 31.07.1930 Afyonkarahisar doğumludur. Afyon Lisesini bitirmiştir. 1950 yılında yüksek öğrenimi için Ankara'ya gelen Kaya, fakülte yıllarında Gençlerbirliği Spor Kulübünde futbol oynamaya başlamıştır.

Öncesinde Afyonspor ve Kütahya Linyitspor'da forma giymiştir. 1953-1954 sezonuyla birlikte amatörlük sona ererken, profesyonel olan Gençlerbirliği'nin kıdemli futbolcularından birisi olan Kaya, eğitimi ile futbolculuk kariyerini birlikte yürütmüştür.

1955 yılında *Ankara Barosunda* stajına başlayan Kaya, 1956 yılında serbest avukat olarak çalışmaya başlamıştır.

30 yaşında futbol yaşantısını profesyonel olarak noktalayan Kemal Kaya, daha sonra kısa bir dönem antrenörlük yapmıştır. Futbol Federasyonunda (yaklaşık 50 yıl içinde) çeşitli görevlerde bulunan Kemal Kaya, uzun süre genç milli takım yöneticiliğinde de bulunmuştur.

Türkiye Futbol Federasyonu Hukuk Kurulu Başkanı ve Baş Hukuk Müşaviri olan Kaya 3 Ekim 2006 tarihinde vefat etmiştir.

SARI KEMAL'İ ANARKEN

Kemal Kaya Spor Hukuku'nun Türkiye'deki kurucularından, ilk uygulayıcılarından.

Kemal'i ellili yıllarda önce futbol sahasında tanıdım. Gençlerbirliği'nin iki Kemal'i vardı: Sarı Kemal, Kara Kemal. İkisi de takımın demirbaşlarından.

Kemal sağlam, yapılı, taş gibi bir adam. Ufak tefek şarjlarla sarsılmayan, sürekli koşan, olağanüstü enerjik bir futbolcu idi. O yıllarda her takım gibi Gençlerbirliği de W M oynuyor. Kemal sağaçık. Topu ayağına aldı mı, rakip kaleye doğrulur. Ne favul, ne tekmeden yılar. Kaç kez tribünden tempo tutulduğuna tanık olduk; "düşsene, düş be!" düşse penaltı olacak. Kemal'in umurunda değil. O kaleye doğrulmuş gidiyor.

Ellili yıllarda Gençlerbirliği ağırlıklı bir öğrenci takımı. Hepsisi amatör, spor yapmaktan başka kaygısı olmayan gençler. Kemal ilk takıma girdiğinde Afyon'dan geldiğini duyduk. Hukuk Fakültesine yazılmıştı, Hadi Pozan'la birlikte. Arkalarında Tugay Özçeri, Oral, kalede Selçuk. Ankara Ligi de amatör zaten. Aynı dönemde solaçığa Zeynel katıldı (Rüzgârın oğlu). Ailece maç meraklısı. Babam Gençlerbirliği'nin yöneticilerinden.

Profesyonelliğin yavaş yavaş geldiği yıllar. İstanbul'un üç büyükleri başta, bazı kulüpler oyuncularına "zaruri masraf", "yol parası" transfer ücreti gibi adlarla para ödüyor. O zamana göre az; da değil. Kemal'e üç büyüklerin de transfer teklif ettiği duyulurdu. Ama öğrenimini yapmayı amaç edinmiş. Sporu kendi için, sağlığı için, keyfi için yapıyor. Ayakkabılarını kendileri tamir eder, malzeme çantalarını taşıyan gençler. Kulübü'nün Kemal'e en büyük desteği Yurtta yer bulması. Yeter.

Kemal'i sahadan tribüne çıkınca avukat olarak gördük. Yıl ellilerin sonu, önce biraz hocalık da yaptı takıma. Ama sonraları yöneticilik bankosuna geçti.

O yıllarda Beden Terbiyesi ve Federasyon amatör sporu örgütliyor. Genel Müdürlüğün bir Yasası var. Kulüpler, zaten dernek. Hukuk

kuralı olarak başlıca yönetmelikler “Sicil ve Lisans”, “Ceza Yönetmeliği” gibi kurallardan ibaret.

Kemal Kaya, kulüp yönetiminden Federasyon’a geçti. Sanırım Hasan Polat Federasyonunda Rahmi Mağat’ın başkanlığında Hukuk Kurulu’nda göreve geldi.

Yavaş yavaş ligler Anadolu’yu da kapsadı. Profesyonellik hızlanmaya başladı. Futbolculara önemli paralar ödeniyor. Transfer piyasası geliyor. Tabii hukuk sorunları da büyüyor, artıyordu.

Ben önce, Genel Müdürlük Merkez Ceza Kurulu’nda görev yaptım. Sonra Federasyon Hukuk Kurulunda görev aldım. Kemal’le uzun sayılacak bir süre birlikte çalıştık.

Futbolculuğunda tam bir amatör olan Kemal Kaya, futbolda profesyonelliğin bütün aşamalarını yaşadı. Hukuk sorunlarına çözüm üretti. Davalarda teşkilâtı temsil etti. Önce yönetmeliklerin, sonra kanunların değişen kurallarını uyguladı. Her zaman objektif, dürüst, bilgili bir hukukçu olarak görev yaptı.

Artık futbol (hatta birçok spor dalı) sanayiye dönüştü. Yıllık cirosu milyonlarla tartışılıyor, bir oyuncuya, antrenörlere milyonlar ödeniyor. Önce ulusal, giderek uluslararası boyutta bir endüstri.

Milyonlarca seyirci yılın onbir ayında tribünlerden, TV ekranlarından, radyolardan maç izliyor. Çeşitli adlarla oynanan (resmi, ya da özel) bahisler nedeniyle dünyanın dört köşesindeki maçlar da izleniyor. Kulüplerin malzeme satışından önemli meblağlar kasaya giriyor.

Spor hukuku, yönetmeliklerden, yasalara, hatta Anayasa’ya tırmandı. Anayasa’nın bir maddesi spor federasyonlarının kararlarına karşı ancak “zorunlu tahkim” yoluna başvurulabileceğini öngördü. Böylece yargının yanında bir özel yargı alanı gelişti. Uluslararasılaştı. CAS çözüm üretiyor.

Sporun seyri de ayrı ve özel kurallara bağlandı. Toplumsal ilgi, şiddetle sarmaş dolaş.

Spor hukukunun her aşamasında görev yaptı Kemal Kaya. Her zamanki gibi güleryüzlü, dürüst, iyiniyetli sporcu centilmenliği ile. Elli yıla yakın süre emek verdiği spor örgütü, O’nu unutamaz. Işıklar içinde yatsın.

BÜYÜK KEMAL (KAYA), KÜÇÜK KEMAL (KAPULLUOĞLU)
1996 Avrupa Şampiyonasında

BÜYÜK KEMAL

Tacar ağabey Kemal ağabeyim ile ilgili yazı istediğinde, hevesle tamam dedim. Yazmaya başlayınca o kadar da kolay olmadığını gördüm.

1994 yılında tanıştım Kemal ağabeyim ile. 12 yıl ağabeylik, yol göstericilik yaptı bana. Zor günlerimiz, kötü günlerimiz oldu ama aramızda hiç kötü anımız olmadı. Bugün futbolun bir hukuku var ise, Rahmi Magat, İsmail Özersin ve İlhan Yalçın ağabeylerimin emeklerini de inkar etmeden, Kemal Kaya baş kurucusudur diyebilirim.

Bilgiyi pek çok kaynaktan alabilirsiniz ama işin ruhuna ulaşmak çok zor. Kemal ağabeyim; futbolcu, teknik adam, kulüp yöneticisi ve hukukçu olarak bir derya idi, canlı arşivdi adeta. Hiçbir şeyi unutmaz, herşeyi saklardı. Ne zaman sıkışsam, çoğu ben doğmadan olmuş olayları hatırlar, belgeleri önüme koyardı. Bugün futbol-hukuk ilişkisinin ruhu hakkında bir fikrim varsa tek kaynağı Kemal ağabeyimdir. O'ndan öğrendiklerim ne bununla, ne de hukukla sınırlıdır. Her manada örnek bir insan olan Kemal ağabey dert ortağım da oldu yol göstericim de.

Sarı Kemal, Telâşe Kemal benim yüzümden bir de BÜYÜK KEMAL oldu. Ben de KÜÇÜK KEMAL. Futbol Federasyonunda böyle anılırdık.

Kemal ağabey bir şirketin yönetiminde görev aldı. Seneler sonra bana da aynı kurulda görev almam teklif edildi. İlk toplantıya benim kullandığım araba ile birlikte gittik. Binanın kapısında ondan fazla kişi bizi karşıladı. Kemal ağabeyi alıp binaya girdiler. Bana da, “bizim şoförler ileride, git oraya seninle ilgilenirler” dediler. Sonra Kemal ağabey onlara ne söylediyse, geri dönüp beni de binaya aldılar. Karşılayanlar özür dilerken Kemal ağabey tatlı tatlı gülümsüyordu. Uzun zaman Kemal ağabeyin yanında tanıştıklarıma “Kemal Bey’in şoförüym” diye tanıttım kendimi. Düzeltmek için çırpınırdı her seferinde.

Önce Şekip Mosturoğlu sonra da ben federasyon başkan vekili olduk. Kemal ağabey *Hukuk Kurulu* Başkanı olarak bizi korudu, kolladı. O'nun sayesinde bize verilen görevleri yaptık. Verdiği güven duygusunu unutamam.

Babamı 2005 yılında kaybettim. Kemal ağabeyimi de 2006'da. Yoksunluk duygum iki katına çıktı. Tek tesellim her ikisinin de yaşadıkları doğru hayatlar sonucunda şimdi huzurlu olduklarını bilmek.

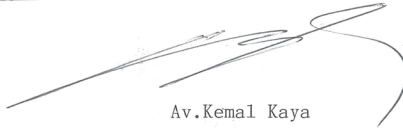
Nur içinde yat Kemal ağabeyim...

Küçük Kemal

2014

ANKARA BAROSU SAYIN BAŞKANLIĞINA

Sağlık nedeni ile serbest avukatlık faaliyetine son vererek İzmir Caddesi No:34/313 'deki yazıhanemi kapattığımı; Türkiye Futbol Federasyonu-
nun mukayyet avukatı olarak mesleki faaliyetime devam ettiğimi bilgilerinize
sunar saygı ile gereğini arz ve rica ederim. 30.05.1995

Av.Kemal Kaya

Türkiye Futbol Federasyonu

Hukuk Müşaviri

Konur Sok. No:10 Kızılay/ANKARA

Tel: 425 93 12

1-levha -X
2-Kartotebs -X
3-B -X

ANKARA BAROSU GELEN EVRAK
30.05.1995
No:3909 Ek:

ANKARA BAROSU
RIYASETİ

Sayı :

Baro İdare Meclisi Kararı : 20/9/1956

Karar Tarihi : 20/9/1956

Baromuza avukat olarak kayıt ve kabul talebinde bulunan avukat stajyeri ~~M. Kemal Kaya'nın~~ ibraz ettiği arzuhalı staj dosyası ile birleştirilerek okundu ve icabı müzakere olundu :

Adı geçenin, Baromuza avukat stajyeri olarak kaydına İdare Meclisince karar verildikten, mahkemeler nezdindeki altı aylık stajını ikmal ettikten sonra Avukat ~~Rahmi Mağat~~ nezdinde ikinci kısım altı aylık stajına 17/3/1956 tarihinde başladı ve bu stajını da muntazaman devam etmek suretile 18/9/1956 tarihinde ikmal ettiği, stajı esnasında kötü bir haline tesaduf edilmediği dosyasının tetkikinden anlaşılmıştır.

3499 sayılı avukatlık kanununun 11 ve 12 inci maddelerinde yazılı ilân ve tahkik muamelesi, adı geçen stajyerliğe kaydı sırasında yapılmış olduğundan tekrar yapılmasına lüzum görülmemiştir.

1 - Avukat ~~Rahmi Mağat~~ yanında başladığı stajını aralıksız olarak devam etmek suretile 18/9/1956 tarihinde ikmal eden mumaileyhe staj bitim vesikasının verilmesine,

2 - Avukat ve mahkemeler nezdindeki bir yıllık stajını ifa ve ikmal eden, avukatlık için aranılan muktazi şartları haiz olduğu dosyasının tetkikinden anlaşılan adı geçen Baromuza avukat olarak kayıt ve kabulüne ve keyfiyetin Adalet Vekâletine arzına ittifakla karar verildi. 20/9/1956

Reis	Reis V.	U. K.	Muhasip
Saim Dora	M. Aziz Barıkan	Muhittin Kılıç	Semin F. İzilıkaya
			Bulunmadı
Aza	Aza	Aza	Aza
Kâzım Ergür	Feridun Söğütlügil	Talat Lâlik	Nuri H.H. Oğlu
	Bulunmadı		
Aza	Aza	Aza	
Abdi Kutay	Feyzi Çığırkan	A. Metin Sürmeli	
Bulunmadı		Bulunmadı	

AVUKAT
RAHMI MAĞAT

Ankara, 18/9/1956

Şifartalar 1. İşkur Han Kat 3 No. 10

Tel. | Büro : 15275
| Ev : 18580

Ankara Barosu Başkanlığına,

Altı aylık stajını yanımda yapması tensip kılınan avukat stajieri Kemal Kaya, bu müddet zarfında tarafımdan kendisine tevdi edilen işleri takip ve tetkik etmiş; ilk üç aylık çalışması sonunda bu hususları tebarüz ettiren ve Mahkemeler nezdinde dava takip edebileceğini mübeyyin rapor verilmiş, ikinci üç aylık stajını da aynı dikkat ve ihtimam ile ikmal ederek bir avukat da bulunması gereken vasıfları bihakın sinesinde toplamış, avukatlıkla kabili telif olmayan herhangi bir maddi, manevi durumu bulunmadığından, şu hali ile avukat olabilmek hakkını kazanmıştır.

İşbu rapor altı aylık stajının sona ermesi dolayısı ile tanzim ve takdim kılınmıştır. Saygılarımla.

18/9/1956

Rahmi Mağat

[Signature]

18.9.56
558
237

ANKARA BAROSU
İdare Meclisi

BARO İDARE MECLİSİ KARARI
Karar Günü : 15/9/1955

27/8/1955 Tarihli dilekçe ile Baromuza avukat stajyeri olarak kayıt ve kabul talebinde bulunan, Ankara'da Cebeci Tellikaya sokak No.1/2-2 de----- oturan M. Kemal KAYA'nın----- ibraz ettiği belgeler incelendi ve gereği görüldü :

İsteklinin Ankara Hukuk Fakültesinden mezun, Baromuz bölgesinde oturma yeri ve iyi durum sahibi olduğu, geçmişte hükümlülüğü ve stajyerlik görevini daimi surette ifaya mâni bir hastalığı bulunmadığı ve ahlâki durumunun yerinde olduğu dilekçesinin zirindeki takdimnamenin incelenmesinden :

Dilekçi tarafından tanzim olunan 27/8/1955 tarihli beyannamede :

3499 sayılı avukatlık Kanununu tadil eden 5178 sayılı kanunun 1 inci maddesinin G ve H bentlerinde yazılı hallerin kendisinde, bulunmadığını, stajyerlikle telifi caiz olmayan bir işle iştigal etmediğini, bildirdiğine dair beyan kâğıdından;

3499 sayılı Avukatlık kanununun 11 nci maddesi gereğince yapılan duyurma süresi içinde hiç bir itiraz vâki olmadığına dair duyurma kâğıdından;

3499 sayılı Avukatlık Kanununun 12 nci maddesi gereğince manevi evsafının soruşturulmasına memur tayin edilen Avukat M. Emin GÜLÖREN----- tarafından verilen 7/9/1955 tarihli raporda;

Stajyerliğe talip M. Kemal KAYA'nın----- manevi evsafının yerinde olduğunu, stajyerlikle telifi caiz olmayan bir işle meşgul bulunmadığının bildirildiğine dair raporun ve mübrez diğer belgelerin okunmasından; anlaşılmıştır.

Bu itibarla 3499 sayılı Avukatlık Kanununu değiştiren 5178 sayılı kanun ile bu babbaki yönetmeliğin staj bölümünde aranan şartları haiz olduğu dosyasının incelenmesinden anlaşılan M. Kemal KAYA'nın----- Baroya stajyer olarak kayıt ve kabulüne ve 3499 sayılı Avukatlık Kanununun 13 üncü maddesi gereğince müteahz keranın aleyhine itiraz edilip edilmeyeceğinin Ankara C. Savcılığundan sorulmasına ve savcılıktan cevap geldikten sonra adının stajyerler levhasına kaydına ve 5178 sayılı kanunun 8 inci maddesi gereğince ilk devre altı aylık stajına başlaması ve dosyasında mevcut belgelerin birer örneklerinin yüksek Adalet Bakanlığına sunulması için Savcılığa tezkere yazılmasına oybirliğiyle karar verildi.

15/9/1955

Reis

Saim Dora

[Signature]

Reis V.

M. Aziz Berikan
bulunmadı

U. K.

Mehmet Nomer

[Signature]

Muhasip

Rahmi Mağat

[Signature]

Aza

Nuri Kışlalı
bulunmadı

Aza

Feridun Söğütluğil

Aza

Kemal Tapan

Aza

Celâl Bulut
bulunmadı

Aza

Muhittin Kılıç

[Signature]

Aza

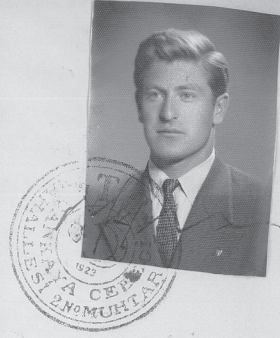
Feyzi Kışlalı

[Signature]

Aza

Semin F. Kızılkaya
bulunmadı

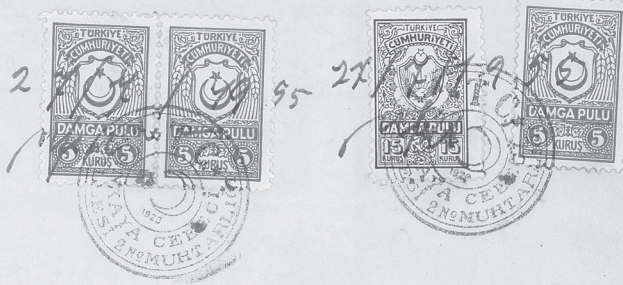
T. C.
CEBECİ MAHALLESİ
2. No. lu MUHTARLIK

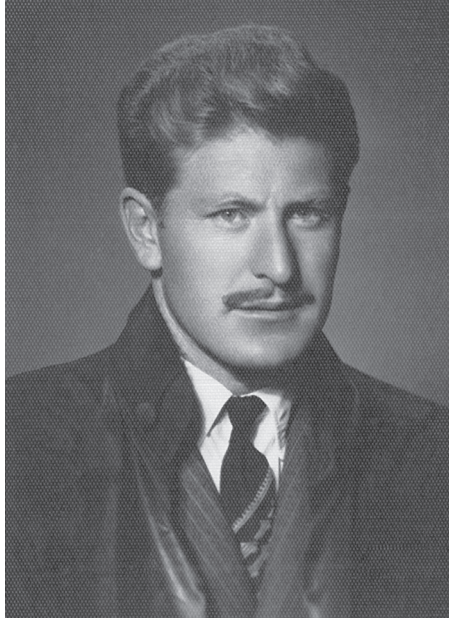

İ K Â M E T G A H İ L M U H A B E R İ

Adı ve Soyadı : . M. Kemal. Kaya
Babasının Adı : Şükrü
Anasının Adı : Minire
Doğum yeri ve tarihi : 1930 / AFYON
Medeni hali : , ... Bekâr
İşi : Serbest

Yukarıda adı ve soyadı yazılı M. Kemal. Kaya
mahallemizin . Telhikaya Sokak . . 1/2 - 2 . No.lu hanede 5-8-851-
tarihindenberi . . 4 Nüfus beraber oturmakta olup işbu ikâmetgah
ilmuhaberâ isteği üzerine kendisine verilmiştir.

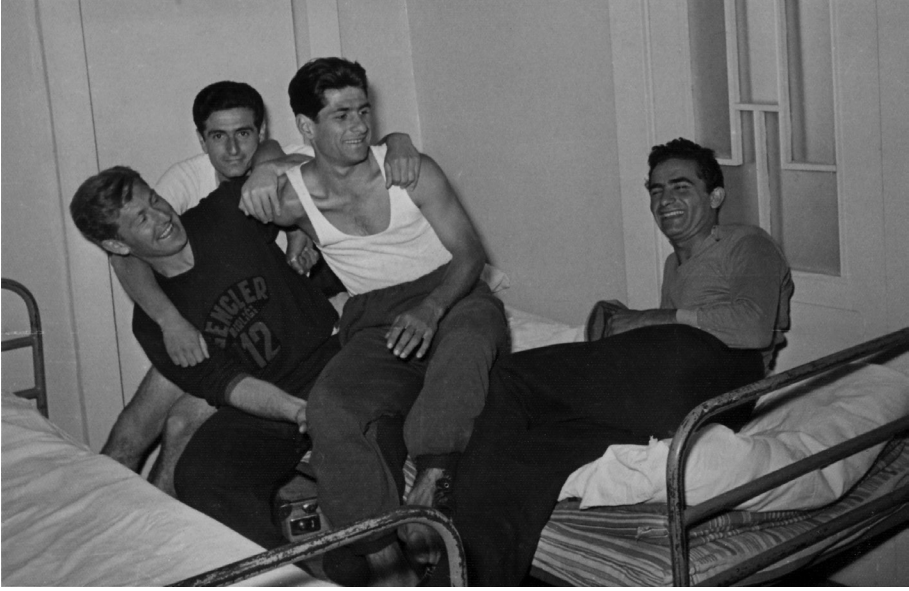

Avukat Mustafa Kemal Kaya (1956)

Ankara 19 Mayıs Stadında Maç esnasında

Maltepe Koç Yurdunda arkadaşlarıyla

Milli Takım kampa giderken

Eşi Esin Kaya ile dans ederken

Maç öncesi

31

Adana'da bir nikah öncesi ailesiyle

Ankaragücü Stadında önemli bir maç öncesinde

İnönü Stadında Beşiktaş maçı öncesinde

Bir gol geliyor

Takım arkadaşı Hadi Pozan ile bir antrenmanda

Afyonsporda ilk futbol yılları

30 Ağustos 1959 Zafer Kupasını alırken

19 Mayıs Stadında 1. lig maçları sırasında

19 Mayıs Stadında 1. lig maçları sırasında

Kütahya Linyitsporda - 1950

Gençlerbirliğinde antrenörlük dönemlerinde

Hasan Polat'ın kaptanlığında maça çıkarken

İstanbul İnönü Stadında bir maç öncesinde

İstanbul İnönü Stadında bir maç öncesinde

41

Emekli Gençlerbirliği oyuncularıyla gösteri maçı öncesi bir arada

TFF hukuk müşaviri meslektaşlarıyla genel kurul öncesinde

TFF hukuk müşaviri meslektaşlarıyla genel kurul öncesinde

TFF hukuk müşaviri meslektaşlarıyla genel kurul öncesinde

43

Hollanda Avrupa şampiyonasında hukuk müşaviri meslektaşlarıyla

TFF Hukuk Kurulu toplantısında

TFF Hukuk Kurulu 1996 Avrupa Şampiyonasında

TFF Hukuk Kurulu toplantı arasında

Baba-oğul

Oğlu Cem Kaya ile

46

Torunları ile bir yılbaşı öncesinde

Ailece yılbaşı yemeğinde

11 Temmuz 2006 son doğumgününde torunu, gelini ve eşiyle birlikte...

Mustafa Kemal Kaya 7 numaralı forması ile sonsuzluğa uğurlanırken

4 Ekim 2006

ARMAĞANA CAN VERENLER

AV. BAHATTİN YAVUZ, AV. TACAR ÇAĞLAR,
AV. M. SERHAN ÖZDEMİR, BURAK KAYIKÇI, ALİ KEMAL ÇERŞİL

MAKALELER

TÜRK SPOR KULÜPLERİNİN YAPILANMASI VE GÜNCEL SORUNLARI

Burçak AKANSEL*

* Ankara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü
Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı doktora
öğrencisi.

GİRİŞ*

Osmanlı döneminde spor tekkesi adı altında örgütlenmeye başlayan ve bugün dernek ya da şirket statüsünde olan spor kulüpleri; sporcuların yetiştirilmesi, müsabakaların gerçekleştirilmesi, sporun yaygınlaştırılması ve geliştirilmesi adına kurulmakta ve spor yapılanmasının temelini oluşturmaktadır. Yüzyılı aşkın geçmişleri ile spor kulüpleri ülkemizdeki tarihsel ve toplumsal gelişimin aynası olmakla birlikte toplumun ve ülke ekonomisinin önemli bir parçasıdır. Özellikle 1990'lardan itibaren hızla gelişen spor sektöründe kulüplerde de büyük gelişim görülmüştür. Ancak, spor sektöründe yaşanan hızlı büyüme ile birlikte ortaya çıkan sorunlardan spor kulüpleri de ciddi şekilde etkilenmiştir. Spor kulüpleri gerek çevresel faktörlerden gerekse yapısal faktörlerden kaynaklı mali, hukuki ve idari sorunlar yaşamaktadır. Kulüplerin karşılaştıkları sorunların neler olduğunun belirlenmesi ve daha iyi anlaşılması için öncelikle spor kulüplerinin yapılanmasına ve durumuna bakılması, daha sonra ise sorunların çözümü için önerilerinin geliştirilmesi hem kulüpler hem de sektörün gelişimi açısından gerekli ve önemlidir.

55

SPOR KULÜPLERİNİN YAPILANMASI

Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın (1982) "Gençliğin Korunması" başlıklı 58. maddesi gereği devlet, her yaştaki Türk vatandaşının beden ve ruh sağlığını geliştirecek tedbirleri almakla; "Sporun Geliştirilmesi" başlıklı 59. maddesi uyarınca ise sporun kitlelere yayılmasını teşvik etmekle yükümlüdür. Bu nedenledir ki ister profesyonel ister amatör olarak spor yapmak isteyen kişilerin bu anayasal haklarını kullanabilmeleri için spor yapılanması dahilinde spor kulüpleri kurulmuştur.

Spor kulüpleri, profesyonel ya da amatör sporculara spor yapma imkanı sunmak ve ligler, şampiyonalar gibi spor etkinliklerine katılmak üzere kurulan örgütlerdir. Spor yapılanmasının en küçük örgütü olan spor kulüpleri dernek veya şirket statüsünde kurulabilmektedir (*Devecioğlu v.d., agm. s.36*).

* Bu çalışma, 2014-2015 eğitim-öğretim yılı güz yarısında Spor Yönetiminde Güncel Sorunlar I dersi kapsamında, Yrd. Doç. Dr. Hakan Sunay danışmanlığında hazırlanmıştır.

Ülkemizde uzun yıllar boyunca profesyonel futbol kulüpleri dışında kalan diğer tüm kulüpler, kâr amacı olmadan ve yalnızca sportif amaçları gerçekleştirmek üzere dernek statüsünde kurulabilmekteydi. Dernek statüsünde olan spor kulüpleri Türk Medeni Kanunu (TMK) ve buna bağlı olarak 5253 sayılı Dernekler Kanunu'nda yer alan yasal hükümlere tabidirler. Şirket statüsünde olan kulüpler ise ticari amaç gütmeleri dolayısıyla Türk Ticaret Kanunu (TTK) hükümlerine tabidirler.

Profesyonellik Talimatnamesi uyarınca 1951 yılında futbol profesyonel olarak kabul edilen tek spor branşı olmuştur (*İmamoğlu v.d., agm. s.12*). Dolayısıyla, spor hukuku mevzuatında yer alan profesyonel spor dalı ve profesyonel spor branşı gibi kavramlar ile yalnızca profesyonel futbolun kastedildiğini söylemek mümkündür. Spor kulüplerinin şirketleşmesi incelendiğinde de Spor Genel Müdürlüğü (SGM), Türkiye Futbol Federasyonu (TFF) ve TTK mevzuatı çerçevesinde, yalnızca profesyonel futbol takımlarının şirketleşmesinin kastedildiği görülmektedir. 3289 sayılı SGM Kanunu'nun 24. maddesi, 3813 sayılı TFF Kanunu'nun 27. maddesi, TFF Ana Statüsü'nün 67. maddesi ve TFF Profesyonel Futbol ve Transfer Talimatı'nın 14. maddesinde belirtildiği üzere dernek statüsünde olan spor kulüpleri profesyonel futbol takımlarını, TTK hükümlerine uygun olarak kuracakları ya da kurulmuş olan anonim şirketlere devredilebilmekte ya da kiraya verebilmektedir (*Sönmezoglu, Tez, s.58; İmamoğlu v.d., agm. s.7*).

Uzun yıllar boyunca amatör futbol kulüpleri ile diğer branşlardaki kulüplerin şirketleşmesinin ülkemizde yasal açıdan mümkün olmadığı görülmüştür. Son yıllarda federasyonların ana statülerinde yapılan değişiklikler ile futbol dışındaki spor branşlarındaki kulüplerin de şirketleşmesinin önü açılmıştır. Böylece artık kulüpler, kurulmuş ya da kurulacak olan anonim şirketlere devredilmek ya da kiralanmak suretiyle şirketleşebilmektedir.

SPOR KULÜBÜ TÜRLERİ

İster profesyonel olsun ister amatör, spor kulüpleri yapılarına, kuruluş amaçlarına ve faaliyet gösterdikleri branş sayısına bağlı olarak farklı isimler almaktadır. Ülkemizdeki spor kulüplerinin yapılanması incelendiğinde yedi farklı spor kulübü türü görülmektedir.

23.11.2004 tarih ve 5253 sayılı Dernekler Kanunu'nun 14. maddesine göre; spor faaliyetine yönelik kurulan dernekler «spor kulübü», boş zamanları değerlendirme amaçlı faaliyet gösteren dernekler «gençlik kulübü», her iki faaliyeti bir arada gerçekleştirmeyi hedefleyen dernekler ise «gençlik ve spor kulübü» olarak adlandırılmaktadır. Ayrıca, Gençlik ve Spor Kulüpleri Yönetmeliği'nin 31. maddesinde; 5253 sayılı Dernekler Kanunu'na göre kurulan ve en fazla iki spor branşında faaliyet gösteren ve gerekli şartları (tesis, antrenör, gelir-gider dengesi gibi) yerine getiren kulüpler «ihtisas spor kulübü» olarak isimlendirilmektedir (*Topçu, Tez, ss.17-19*).

Yine aynı yönetmeliğin 27. maddesi uyarınca; kamu kuruluşu ve özel şirketler bünyesinde kurulan ve yönetmeliğe uygun olarak tescil işlemleri gerçekleştirilen spor kulüpleri «müessese-kurum kulübü» olarak, eğitim ve öğretim kurumları bünyesinde kurulan spor kulüpleri «okul kulübü» olarak, askeriye bünyesinde kurulan spor kulüpleri ise «askeri kulüp» olarak adlandırılmaktadır (*Erturan, Tez, s.37*).

İlgili federasyonların gerçekleştirdikleri organizasyonlara katılabilmek için derneklerin tüzüklerinde belirtilen amaçlara göre bu adlardan birini alarak SGM tarafından tutulan kütüğe kayıt ve tescil işlemlerini yaptırmaları gerekmektedir. Fakat, profesyonel futbol kulüpleri tescil işlemlerini SGM'ye değil, TFF'ye yaptırmak durumundadır (*İmamoğlu v.d., agm s.9*).

SPOR KULÜBÜ SAYILARI

SGM verilerine göre 24.12.2014 tarihi itibari ile ülkemizde 11'i askeri kulüp, 542'si ihtisas kulübü, 1172'si müessese kulübü, 1296'sı okul kulübü ve 10170'i spor kulübü (gençlik kulübü, spor kulübü, gençlik ve spor kulübü) olmak üzere toplam 13191 kulüp bulunmaktadır (Şekil 1).

Şekil 1: Türkiye'deki Spor Kulübü Sayıları

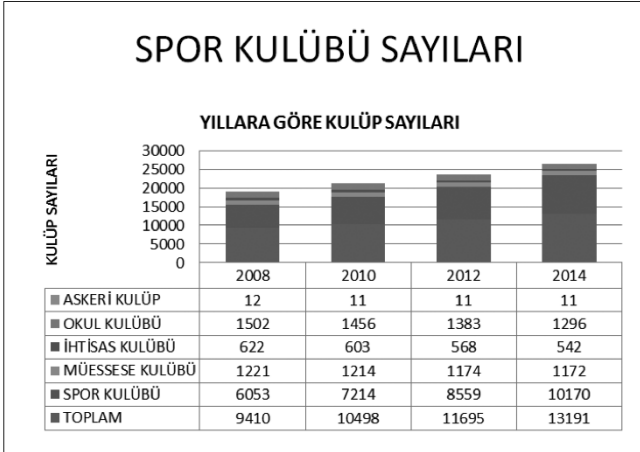
	ASKERİ KULÜP	İHTİSAS KULÜBÜ	MÜESSESE KULÜBÜ	OKUL KULÜBÜ	SPOR KULÜBÜ	TOPLAM
GENEL TOPLAM	11	542	1172	1296	10170	13191

Kaynak: T.C. Gençlik ve Spor Bakanlığı Spor Genel Müdürlüğü, Tarih: 24.12.2014

SGM'nin verileri il bazında incelendiğinde en fazla kulübe 1733 kulüp ile İstanbul'un sahip olduğu görülmektedir. Ankara'da 1096, İzmir'de ise 778 kulüp bulunmaktadır. En az kulüp ise Ardahan'da yer almaktadır. Ardahan'da 29 kulüp bulunurken, Şırnak ve Gümüşhane'de 33, Siirt'te ise 35 kulüp vardır.

SGM'nin son altı yıldaki verilerine bakıldığında ise okul, ihtisas ve müessese kulübü sayılarında düşüş olmakla birlikte toplam kulüp sayılarında artış olduğu görülmektedir (Şekil 2).

Şekil 2: Yıllara Göre Türkiye'deki Kulüp Sayıları

Kaynak: T.C. Gençlik ve Spor Bakanlığı Spor Genel Müdürlüğü, Tarih: 24.12.2014

SPOR KULÜPLERİNİN SORUNLARI VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

Spor kulüplerinin yaşadığı birçok sorun ve bu sorunların tespiti ve çözümü için gerçekleştirilen çeşitli çalışmalar bulunmaktadır. Bu konuda yayınlanan makaleler ile yapılan yüksek lisans ve doktora tezleri gibi akademik çalışmalara ek olarak, resmi makamlarca hazırlanan spor kulüplerinin sorunları ile sporda şiddet sorununun araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla kurulan Meclis Araştırması Komisyonu Raporu, Onuncu Beş Yıllık Kalkınma Planı (2014-2018) Spor Özel İhtisas Komisyonu Raporu gibi resmi raporlar ile Spor Kulüpleri ve Spor Anonim Şirketleri Kanunu gibi kanun tasarıları konunun devletin de gündeminde olduğunu göstermektedir.

Spor kulüplerinin yaşadığı sorunların temelinde mevcut yapının ihtiyaçları karşılayamaması yatmaktadır. Spor sektöründe yaşanan değişiklikler ve gelişmeler sonucunda mevcut yasalar kulüplerin etkin yönetimi konusunda yetersiz kalmaktadır. Dernekler Kanunu ve Gençlik ve Spor Kulüpleri Yönetmeliği gibi mevzuatta değişiklikler yapılmış olsa da dernek statüsünde kurulan kulüplerin sağlıklı bir idari yapıya sahip olmadığı görülmektedir. Dernek olarak kurulan spor kulüpleri vergi muafiyeti gibi avantajlara sahip olmakla birlikte ticari faaliyette bulunması mümkün olmadığı için varlığını sürdüreceği gerekli finansmanı sağlayamamaktadır. Bu da pek çok kulübün zaman içerisinde ekonomik sıkıntılar yaşamasına, borçlarının artmasına ve hatta kapanmasına neden olmaktadır. İmamoğlu v.d. (agm, s.17) de kulüplerin dernek olması nedeniyle ticari faaliyette bulunamadıkları için mali yönden güçsüz olduklarını; spor endüstrileşirken kulüplerin dernek statüsünde hedeflerine ulaşmasının zor olduğunu düşünmektedir. Kulüplerin ticari faaliyette bulunup kâr elde etmesinin yolunu açmak üzere statülerinin değişimi ile ilgili gerekli düzenlemelerin yapılması ve bu amaçla çalışmalarına başlanan Spor Kulüpleri ve Spor Anonim Şirketleri Kanunu'nun kulüpler ve ilgili tüm paydaşların katılımıyla tamamlanması önerilmektedir. Ayrıca, bu yasada amatör ve profesyonel tanımının yeniden yapılmasına gerek

olduğu düşünülmektedir. Topçu (*Tez, s.108*) ulusal ve bölgesel liglerde mücadele eden kulüplerin profesyonel, yerel liglerde faaliyet gösteren kulüplerin ise amatör statüsünde değerlendirilmesini önermekte ve böylece "gizli profesyonellik" kavramının ortadan kalkacağını, kulüplerin daha eşit şartlarda mücadele edeceğini ve daha sağlıklı bir yapıya kavuşacağını belirtmektedir.

Artan gelirlerden daha fazla pay elde etmek, gelir kalemlerini çeşitlendirmek ve giderleri dengeleyip, daha iyi yönetilebilmek için kulüpler şirketleşme yolunu seçmektedir (*Akyüz, agm s.10-11*). Kulüpler şirketleştikten sonra sermaye piyasalarına açılarak para piyasalarına oranla daha ucuza fon sağlamayı amaçlamaktadır. Ülkemizde şirketleşen birçok kulüp bulunmasına rağmen, bunlardan yalnızca dördü (Beşiktaş, Fenerbahçe, Galatasaray ve Trabzonspor) halka açılma yoluna gitmiştir. Beşiktaş hariç diğer kulüplerin halka arz ettikleri şirketler gelirleri bünyelerinde toplarken giderleri kapsamamış; bu da kulüplerin halka arz ile istedikleri yararı sağlamamasına sebep olmuştur. Söz konusu kulüpler, şirket birleştirme yolu ile gelir ve giderlerini aynı bünyede toplayarak yaşanan sorunları çözmeye çalışmıştır. Bu futbol kulüplerinin şirketleşme sürecinde izledikleri yanlış yol nedeniyle yaşadığı sıkıntılar kulüplerin halka arz ile istedikleri yararı sağlamamasına sebep olmuştur. Devicioğlu v.d. (*agm, s. 41-42*) yanlış şirketleşme ve halka arz modelleri ile sermaye piyasalarına açılmanın kulüpleri ciddi finansal krizlere sokabileceğine dikkat çekmekte ve şirketleşen kulüplerin halka açılma, gayrimenkul yatırım ortaklığına yönelme, yatırım şirketi kurarak yurtiçi ve yurtdışında ticari avantajlardan yararlanma yoluna gitmelerini önermektedir. Futbol kulüplerinin halka arzda yaşadığı bu sıkıntıların şirketleşecek diğer kulüplere örnek teşkil etmesi gerekmekte; kulüplerin doğru şirketleşme modeli ve doğru zamanlama ile halka arz edilmesi tavsiye edilmektedir.

Dernek statüsünde olmaları dolayısıyla spor kulüpleri kurumsal ve profesyonel bir yönetim anlayışına sahip olamamaktadır. Dernekler Kanunu'nda belirtildiği üzere spor kulüpleri en geç üç yılda bir genel kurul düzenlemekle yükümlüdür. Bu nedenledir ki genel kurulda

seçilen yönetimler, bir sonraki seçimli genel kurulda tekrar seçilmeme-leri halinde, kulüpte en fazla üç yıl görev yapabilmektedir. Maksimum üç yılda bir seçime gidilmesi ve bunun sonucunda da yönetimin sık el değiştirmesi, kulüp politikalarının sık sık değişmesine yol açmakta ve sürekliliği engellemektedir. İstikrarsız ve sürekli değişen yönetimler nedeniyle kulüplerde uzun vadeli projeler gerçekleştirilememektedir. Dernek statüsünde olsalar dahi kulüplerin kurumsallaşarak sistemli, planlı ve profesyonel bir organizasyon yapısına sahip olabileceği görüşünde olan Sönmezoğlu, (*Tez, s.137*) kulüplerde sportif başarı odaklı yapılan kısa vadeli planlara dayanan ve kişiye bağlı yönetim anlayışının yerine, uzun vadeli planları olan, yetki dağılımının yapıldığı, sürdürülebilir yönetim anlayışına geçilmesini önermektedir. Kulüplerin modern ve profesyonel bir anlayış ile alanında uzman kişilerce yönetilmesi gerektiği görülmektedir. Bunun için de kulüplerin profesyonel spor yöneticilerini istihdam etmesi önerilmektedir.

Kulüplerin profesyonel yönetimi ile yanlış transfer ve yönetim politikalarından dolayı ortaya çıkan aşırı harcama ve borçlanmanın da önüne geçilebilecektir. Ayrıca futbolda UEFA'nın uygulamaya başladığı Finansal Fair Play ile kulüplerin gelir-gider dengesini sağlaması amaçlanmakta ve UEFA'nın kulüpler üzerinde uyguladığı yaptırımlar ile konuya gereken önemin verilmesi hedeflenmektedir. Bu sayede kulüpler arasındaki güç ve gelir eşitsizliğinin azalması, rekabet ve dolayısıyla ligin kalitesinin de artması mümkün olacaktır. Bu uygulama kulüpleri yabancı oyuncu transferi yerine altyapı yatırımlarına yönlendirerek öz kaynaklarını daha verimli kullanmalarını sağlayabilir. Bu açıdan bakıldığında, UEFA ve ulusal kulüp lisans sisteminin tam anlamıyla uygulanabilmesi futbol kulüplerinin mali, idari ve sportif açıdan güçlü bir yapıya kavuşmasını sağlaması ve diğer branşlar için de örnek olması açısından önemlidir.

Gerekli tesislerin bulunmaması ya da var olan tesislerin iyi kullanılamaması kulüplerin yapılan çalışmalarda dile getirdikleri sorunlar arasında yer almaktadır. Tesislerin verimli işletilememesi kulüpler ve devlet açısından gelir kaybına yol açmakta ve işletme maliyetlerini

artırmaktadır. Devlet, belediye ve okullara ait spor salonlarının kulüplerin kullanımına açılması, devletin tesis yapmak isteyen kulüp ve şirketleri teşvik etmesi ve onlara belirli bir kira ya da bedel karşılığı alan tahsis etmesi, profesyonel ve amatör sporun gelişimi açısından önemlidir. Sporun kitlelere yayılması maksadıyla mevcut tesislerin belirli zamanlarda, cüzi bir ücret karşılığı ya da bedelsiz olarak spor kulüplerine üye olan halkın da kullanıma açılması önerilebilir. Böylece spor kulüpleri üye sayısını ve buna bağlı olarak da aidat gelirlerini artıracaktır (*Erturan, Tez, ss.235-236*). Bu sayede elde edilen gelirler ile tesislerin maç günü ve antrenmanlar dışında da verimli bir şekilde kullanımı sağlanabilecektir. Ayrıca, kulüpler sahip oldukları ya da kiraladıkları tesislerin başarılı bir şekilde yönetilmesi için bu alanda uzman şirketlerden profesyonel destek alabileceği gibi tesis işletimi direkt bu şirketlere de devredilebilmektedir. Bu şekilde kulüpler tesis idaresi yerine asıl amaçları olan sportif başarı üzerine odaklanabilecektir.

Kulüplerin menfaat çatışması nedeniyle birlik olamaması kendilerini ilgilendiren kararlar alınırken gerekli iradeyi gösterememelerine yol açmaktadır. Kulüplerin ve sporcuların çıkarlarının korunması, siyasetin spora müdahil olmaması ve daha demokratik bir yönetimin gerçekleştirilmesi için kulüp ve sporcular kendi içinde organize olmalı ve hakları ile ortak çıkarları için birlikte hareket etmelidir. Bu hem liglerin hem de ülke sporunun gelişmesi ve daha demokratik bir yapıya kavuşması için gereklidir.

Sonuç olarak kulüplerin hukuki, mali ve idari sorunlarının çözülmesi ile sportif başarının önündeki en büyük engel de kalkacaktır. Sağlıklı bir yapıya kavuşan, mali açıdan kendisine yetebilen ve iyi yönetilen kulüplerin sportif açıdan daha başarılı olmaları ve ülke sporuna ve ekonomisine daha fazla katkı sağlamaları mümkün olacaktır.

KAYNAKÇA

Akyüz, M.E., 2005. Futbol kulüplerinin şirketleşmesi ve halka açılması: Avrupa futbol piyasasındaki gelişmeler çerçevesinde Beşiktaş, Fenerbahçe, Galatasaray ve Trabzonspor örneğinin değerlendirilmesi. SPK. ss. 1-40. <http://www.spk.gov.tr/yayin.aspx?type=yay02> [Erişim tarihi 21 Aralık 2014].

Devicioğlu, S., Çoban, B., Karakaya, Y. E. ve Karataş, Ö., 2012. Türkiye’de spor kulüplerinin şirketleşmeye yönelimlerinin değerlendirilmesi. Spormetre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi. 10 (2), ss. 35-42.

Erturan, E. E., 2010. Almanya ve Türkiye’deki spor kulüplerinin karşılaştırmalı analizi: Türkiye’deki spor kulüplerinin yapı ve işleyişine yeni bir yaklaşım. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Ankara: Gazi Üniversitesi.

İmamoğlu, A. F., Karaoğlu, E. ve Erturan, E. E., 2007. Türkiye’de spor kulüplerinin yapısal nitelikleri ve temel problemleri. Gazi Beden Eğitimi ve Spor Dergisi. 12 (3), ss.35-61.

Sönmezoğlu, U., 2013. Spor Toto Süper Lig’de yer alan spor kulüplerinde kurumsallaşma açısından bir inceleme. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Bolu: İzzet Baysal Üniversitesi.

Topçu, Ö., 2013. Türkiye’de spor kulüplerinin idari ve sportif açıdan işlevselliği. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Samsun: 19 Mayıs Üniversitesi.

Türkiye Büyük Millet Meclisi, 2011. Spor kulüplerinin sorunları ile sporda şiddet sorununun araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla kurulan Meclis Araştırması Komisyonu raporu. Ankara: TBMM Basımevi.

Türkiye Cumhuriyeti Kalkınma Bakanlığı, 2014. Onuncu beş yıllık kalkınma planı 2014-2018 Spor Özel İhtisas Komisyonu raporu. http://www.kalkinma.gov.tr/Lists/zel%20htisas%20Komisyonu%20Raporlar/Attachments/228/Spor_%C3%B6ik.pdf [Erişim tarihi 22 Aralık 2014].

Türkiye Cumhuriyeti Anayasası, 1982. <http://www.tbmm.gov.tr/anayasa/anayasa82.htm> [Erişim tarihi 22 Aralık 2014].

5253 sayılı Dernekler Kanunu, 2004. <http://www.dernekler.gov.tr/tr/Mevzuat/kanun/5253-Dernekler-Kanunu.aspx> [Erişim tarihi 23 Aralık 2014].

KAMU HİZMETİ OLAN SPORUN ÖZENDİRİLMESİ VE ÖRGÜTLENMESİ

Prof. Dr. Ali AKYILDIZ*

* Kırıkkale Üniversitesi Hukuk Fakültesi, İdare
Hukuku Anabilim dalı başkanı.

I- Giriş

Anayasa, spora özel bir vurgu yapmakta, *Sosyal ve Ekonomik Haklar* kısmında "Gençlik ve Spor" başlığı altında iki madde(m. 58 ve 59) yer almaktadır: Gerçi, *Gençliğin Korunması* başlıklı 58. Maddenin, sporla doğrudan bir ilgisi bulunmamaktadır. Ama 59. Madde ile birlikte düşündüğümüzde, gençlerin hem zararlı ideolojilerden hem de burada örnek kabilinden sayılan kötü alışkanlıklardan korunmasında, Anayasa koyucu tarafından sporun önemli bir araç olarak görüldüğü anlaşılmaktadır: *Sporun Geliştirilmesi ve Tahkim*¹ başlıklı bu maddeye göre, "Devlet, her yaştaki Türk vatandaşlarının beden ve ruh sağlığını geliştirecek tedbirleri alır, sporun kitlelere yayılmasını teşvik eder"².

Devletin sporu teşvik etmesi, uygun spor ortamlarının hazırlanmasından başlar. Örneğin bir mahallede gençler bir araya gelerek bir voleybol takımı kurabilirler ve diğer mahallelerin takımlarıyla müsabakalar yapabilir, hatta ilçe veya il bazında turnuvalar düzenleyebilirler. Ancak, bu işlerin kurumsal bir yapı içerisinde ve sürekliliği sağlanacak biçimde yapılması önem taşır. Bunun için her spor takımının bir derneğe (kulüp) dönüşmesi, onların da bir araya gelerek üst birlikler (federasyonlar) oluşturması mümkündür. Bütün bu faaliyetler, teorik olarak, mevcut dernekler hukuku mevzuatı çerçevesinde yapılabilir ve yine teorik olarak, hiç kimseden izin alınmasına, kulüplerin bir yerlere tescil ettirilmesine de gerek bulunmamaktadır.

Teoride bütün bunlar mümkün olmakla birlikte, bir mahalle halkının ya da üç-beş kafadarın kurduğu spor dernekleri, gerçekte mahalle maçları ya da en fazla komşu mahallelerle maçlar yapmanın ötesinde bir etkinlik gösteremezler. Sporun kitlelere yayılması konusunda Anayasal (m.59/I) görevi de bulunan Devlet, sporun

1 Madde başlığına "...ve tahkim" ibaresi 17/3/2011 tarihli ve 6214 sayılı Kanunun 1 inci maddesiyle eklenmiştir.

2 Gerçi bu kez de madde sırf gençlere tahsis edilmemiştir. Fakat iki maddeden oluşan bu kısım bir bütün olarak okunduğunda, anayasanın yapıldığı ortamın ideolojik arka planının gayet belirgin şekilde ortaya çıkması ilginçtir.

örgütlenmesi, yönetimi ve denetimini yasayla düzenlemiş, buna ilişkin teşkilatını(Spor Genel Müdürlüğünü) kurmuştur. Hatta 2011 yılında Anayasaya doğrudan doğruya sporun denetimine ilişkin hüküm de eklenmiştir(Anayasa, m.59/son)³: "Spor federasyonlarının spor faaliyetlerinin yönetimine ve disiplinine ilişkin kararlarına karşı ancak zorunlu tahkim yoluna başvurulabilir. Tahkim kurulu kararları kesin olup bu kararlara karşı hiçbir yargı merciine başvurulamaz"⁴.

Spor Genel Müdürlüğü, beklenenin ve belki de olması gerekenin aksine, sadece denetleme ve düzenleme görevleri olan bir kamu idaresi değildir; aynı zamanda spora ilişkin birçok kamu hizmetini doğrudan doğruya yürütmek ile de görevlendirilmiştir: öyle ki, kuruluş kanunundaki görevlerine bakıldığında (3289 sayılı kanun, m.2), bu idarenin kamu hizmeti yürütmeye ilişkin görevlerinin denetim görevlerinden daha ağırlıklı olarak düzenlendiğini görmekteyiz. Doğrudan düzenleme ve denetime ilişkin görevler, 2. Maddede (a) dan (p) ye kadar sayılan oldukça geniş görev tanımları arasında sadece üç fıkra halinde şöylece yer almıştır:

-Sporcu ve spor kulüplerinin tescil, vize, aktarma işlemlerini yapmak (m.2/d),

-Spor federasyonlarının kurulması ve spor dallarını belirlemek için gerekli usul ve esasları tayin ve tespit etmek (m.2/e),

-Bu Kanuna göre tescili yapılmış bulunan spor kulüp ve kuruluşları ile spor amacını taşıyan teşekkül, sporcu ve spor elemanlarını denetlemek (m.2/m).

Ancak bu görevler, her ne kadar kanunda toplam onaltı başlık altında sayılan görevler içerisinde sadece üçünü oluştursa da, spor kulüpleri ve sporcular açısından oldukça önemli, stratejik etkisi olan görevlerdir. Kanundaki, gerek sporun denetimi gerekse doğrudan spora ilişkin faaliyetlerin kamu hizmeti şeklinde yürütümüne ilişkin toplam düzenlemeler ve işleyişe ilişkin hükümler bir bütün olarak

3 17/3/2011 tarih ve 6214 sayılı kanunun 1. Maddesi ile eklenen fıkra.

4 Bu sürece ilişkin geniş bilgi için bakınız: "Akyıldız, Ali; Sporun hukuku ve yargısı", in Ankara Barosu Spor Hukuku Kurulu "Av. Ömer Remzi Arıkan" Armağanı, s.59-116

dikkate alındığında, ülkemizde sadece amatör spor dallarında faaliyet gösteren spor kulüpleri ve federasyonların (Spor Genel Müdürlüğü bünyesindeki federasyonların) değil, futbol hariç tüm bağımsız (profesyonel) spor federasyonlarının, idarenin ve idare aracılığı ile de siyasetin vesayeti altında olduğuna ilişkin yakınmaların çok da haksız sayılamayacağı söylenebilir.

Bu çalışmamızda, ayrı bir kuruluş kanunu bulunan Türkiye Futbol Federasyonu haricindeki diğer bütün spor kulüpleri ve spor federasyonlarının kuruluş ve işleyişlerinin hukuksal çerçevesini ele alacağız.

II. Sporun Temel Örgütü: Spor Kulüpleri

A. Spor Kulüplerinin Kuruluşu: Spor Amaçlı Dernekten, Spor Kulübüne

Sporun öznesi insandır. Nitekim Anayasa devlete görev verirken, “Devlet, her yaştaki Türk vatandaşlarının beden ve ruh sağlığını geliştirecek tedbirleri alır, sporun kitlelere yayılmasını teşvik eder”(m.59/1) demektedir. Burada söz edilen “beden ve ruh sağlığı”, olağan sağlık hizmetleri anlamında değildir; spor faaliyetinin bir sonucu olarak elde edilecek bir nitelik olarak “beden ve ruh sağlığı” ndan söz edilmektedir. Gerçekten de, sporu yapan bireyler açısından, sporun hem fiziki kondisyona bağlı olarak vücudun fiziki sağlığı, hem de kendine güven ve takım ruhu içerisinde sosyalleşmek gibi yollarla da ruh sağlığına katkısından söz etmek mümkündür. Atatürk’ün “sağlam kafa sağlam vücutta bulunur” vecizesi spor dünyasında çok bilinir. Sporun, seyirci kitleleri bakımından da ciddi etkileri söz konusudur. Elbette seyircilerin fiziki kondisyonlarına sporun katkısından söz edilemez; ama dostça yürütülen spor müsabakalarının seyirci kitleleri üzerinde de oldukça olumlu etkiler yapacağı, kurumsallaşmış takımların sevgi sınırlarının ülkelerin fiziki sınırlarını çok aşacağı, hatta belli bir oranda ülkenin

dış siyasetine avantajlı bir alan bile açabileceği günlük gözlemlerimizle tespit edebileceğimiz olgulardır.

Sporun öznesi birey olduğuna göre, spor faaliyetlerine halkın katılımının, yetenekli ve istekli gençlerin spor branşlarına kazandırılması kanallarının açık tutulacağı bir sistem oluşturulmalıdır. Bu, kesinlikle bir kamu örgütlenmesi olmayacaktır. Çünkü kamusal yapıların toplumun derinliklerine nüfuz etmeleri ve halkın belli faaliyetlere kanalize edilmesini başarmaları doğaları gereği mümkün değildir. Öyleyse, bunlar doğrudan halkın örgütlenmesi yoluyla gerçekleştirilebilecek hedeflerdir. İdare, böylesi bir yapı içerisinde ancak özendirici, destekleyici, düzenleyici ve denetleyici bir rol üstlenebilir; üstlenmelidir de... Ama bunu yaparken idare, spor örgütlenmeleri üzerinde kendi etkinliğini oluşturmayı ve onları birer kamusal yapı halinde tasarlamayı amaç edinmemeli; sistemin belirlenen anayasal ve yasal hedeflere uygun olarak nasıl daha aktif hale getirilebileceği şeklinde bir paradigmadan hareket etmelidir. Aksi halde istemese de, idare fiilen spor alanında destekleyici olmaktan çok gelişmeleri engelleyici(köstekleyici) bir rol üstlenmiş olabilir.

Sporun öznesi bireyler olunca, spor faaliyetleri de klasik idari yapılar bünyesinde değil kişilerin oluşturduğu spor kulüpleri(dernekler) bünyesinde yürütülmek durumundadır. Öyleyse, spor faaliyetlerinin temel örgütsel yapısı, spor dernekleri (kulüpleri)dir.

Spor kulüpleri de, tıpkı diğer dernekler gibi, dernekler mevzuatına⁵ göre kurulur ve tüzel kişilik kazanırlar⁶. Dernekler, kanunun emredici hükümlerine aykırı olmamak şartıyla kendi kuruluş statülerini serbestçe düzenleyebilirler. İşte spor kulüpleri de aynı şekilde Dernekler Kanununa göre kurulmakla birlikte, Spor Genel Müdürlüğü nezdinde tutulan spor kulüpleri siciline tescil edilmek suretiyle Spor Genel

5 Derneklerin tabi oldukları temel mevzuat; 4721 sayılı Türk Medeni Kanunun Derneklere ilişkin hükümleri (m. 56-100), 5253 sayılı Dernekler Kanunu, İçişleri Bakanlığınca yürürlüğe konulan Dernekler Yönetmeliği ve diğer ikincil mevzuattan oluşmaktadır.

6 Bilindiği üzere dernekler, "kuruluş bildirimini, dernek tüzüğünü ve gerekli belgeleri yerleşim yerinin bulunduğu yerin en büyük mülki amirine verdikleri anda tüzel kişilik kazanırlar. Kuruluş bildiriminin içeriği ve gerekli belgelerin nelerden ibaret olduğu, yönetmelikte gösterilir" (4721 sayılı Türk Medeni Kanunu, m.59).

Müdürlüğü sistemine dahil olurlar (3289 sayılı kanun, m.20/1). Aksi takdirde, yani Spor Genel Müdürlüğü nezdinde tutulan idari sicile tescil edilmedikçe, bu tür kulüpler federasyonlar tarafından tertiplenen veya bunların denetimi altında yapılan müsabakalara katılamazlar. Aynı şekilde, tescil olunmamış kulüpler adına lisans da verilmez (m.20/2). Görüldüğü üzere, bu hukuksal yapı içerisinde spor etkinlikleri yürütmek amacıyla kurulan bir derneğin, Spor Genel Müdürlüğü bünyesindeki sicile kendini tescil ettirmedikçe spor faaliyetlerini yürütmesi, ulusal ve uluslararası boyutlarda spor müsabakalarına katılma imkanını yakalayabilmesi, bir mahalle takımı olmaktan öteye spor alanında varlık gösterebilmesi hiçbir zaman mümkün değildir.

B. Kulüplerin Yükümlülükleri

Öncelikle dernekler mevzuatına göre dernek olarak kurulup tüzel kişilik kazanan spor kulüpleri, Spor Genel Müdürlüğü nezdinde de tescil edilmekle, dernekler mevzuatına ilave olarak Spor Genel Müdürlüğü mevzuatına da tabi olurlar. Tescil edilmiş spor kulüplerinin tabi olacakları bu yasal düzenlemeleri ve yükümlülükleri şöylece sıralayabiliriz:

(1) *Tescil yükümlülüğü*: Öncelikle, Yönetmelikte belirlenen usul ve esaslara göre kendilerini Spor Genel Müdürlüğüne tescil ettirirler (m.20/4). Burada söz edilen yönetmelik, Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü Gençlik ve Spor Kulüpleri Yönetmeliğidir⁷.

(2) *Antrenör tutma yükümlülüğü*: İkinci olarak; spor kulüpleri faaliyet gösterdikleri dallarda antrenör tutmaya mecburdurlar (m.20/3). Bunun anlamı, antrenör tutmayan kulüplerin Spor Genel Müdürlüğü bünyesinde bir spor kulübü olarak faaliyet göstermesine izin verilmeyeceğidir. Bu durumun sürmesi halinde derneğin tescili iptal edilir (yönetmelik, m.33).

7 08.07.2005 tarihli Resmi Gazete (R.G. Sayı: 25869). Tescil işlemleri, yönetmeliğin 24 ila 33. Maddelerinde ayrıntılı olarak düzenlenmiştir.

(3) Denetime tabi olma (m.21): Spor Genel Müdürlüğü, kulüpleri her yönden denetler. Gerekirse hesap, defter ve işlemlerine el koyar. Dernekler Kanunu hükümleri saklıdır: Spor kulüplerinin Spor Genel Müdürlüğü'nün denetimine tabi olması, aynı zamanda birer dernek tüzel kişiliğine sahip bulunan bu kuruluşların dernekler mevzuatına göre ayrıca denetlenmelerine engel değildir.

(4) *Sporcu Lisansları* (m.22): Sporcuların yarışmalara katılabilmeleri için lisans almaları şarttır. Bunun için de öncelikle sağlık raporu alınması gerekir. Çünkü "spor yapmaya ve müsabakalara katılmaya elverişliliği sağlık raporu ile tevsik edilmeyenlere lisans verilmez". Sporcular, bir kulüp adına lisans alabilecekleri gibi, ferdi olarak da lisans alabilir.

C. Spor Kulüplerinin Statüsü

1. Spor Amaçlı Kulüplerin Çeşitleri ve Statüsü

Spor kulüplerinin tescili, onların Spor Genel Müdürlüğü sisteminde ve dolayısıyla da spor dünyasında yer alabilmeleri için özel bir öneme sahiptir. Bu nedenle, daha yakından incelenmelidir.

Kanun, spor amaçlı derneklerin Spor Genel Müdürlüğü sistemi içerisinde faaliyette bulunabilmeleri için sadece tescil zorunluluğunu düzenlemiş, tescilin tabi olduğu esas ve usuller konusunda yönetmeliğe atıf yapmakla yetinmiştir (m.20/4).

Tescilin usul ve esaslarını düzenleyen "Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü Gençlik ve Spor Kulüpleri Yönetmeliği" nde, amaçlarına göre yapılan ayrıma göre "kulüplerin çeşitleri" ve tabi olacakları genel esaslar düzenlendikten sonra tescil konusuna yer verilmektedir. Yönetmelik başlıca dört kısımdan oluşmaktadır: Genel hükümler (m. 1-23), kulüplerin tescili (m.24-33), kulüplere yardım (m.34-37) ve son hükümler (m.38-41).

(1) Spor Kulüplerinin Türleri: Yönetmeliğin "Genel **Hükümler**" kısmında yer alan "kulüplerin statüsü ve türleri" başlıklı 5. Maddeye göre; bir dernek, tescil için başvurduğunda bakılır: Amacı bakımından

spor faaliyetine yönelik olanlar *spor kulübü*, boş zamanları değerlendirme faaliyetine yönelik olanlar *gençlik kulübü* ve her iki faaliyeti birlikte amaçlayanlar *gençlik ve spor kulübü* statüsünü kazanırlar.

(2) Spor kulüplerinin statüsü: Tescil için başvuran derneklerin kurucuları, gerçek kişiler olabileceği gibi, tüzel kişiler de olabilir. Bu bakımdan, spor kulüpleri bakımından dernekler mevzuatından ayrılan bir husus söz konusu değildir.

Yönetmelikte, spor kulübü olarak tescil edilecek derneklerin tüzüklerinde yer alması gereken düzenlemelerle ilgili ayrıntılı hükümler sevk edilmiş bulunmaktadır. Buna göre: Spor Genel Müdürlüğüne başvuracak her spor kulübünün, dernek tüzüklerinde yasal olarak zorunlu organlarının (Genel Kurul, Yönetim Kurulu ve Denetleme Kurulu) bulunması şart koşulmakta; genel kurulların toplanması ve yönetilmesi usulü düzenlenmekte ve zorunlu organların görevlerine yer verilmektedir (m.6-12). Bu hükümlere bakıldığında, genel olarak dernekler mevzuatının yönetmeliğe aynen aktarıldığı görülmektedir.

Fakat yönetmelikte getirilen ve dernekler mevzuatı açısından aslında zorunlu olmayan önemli bazı düzenlemeler de mevcuttur: Örneğin, genel kurulun görev ve yetkilerinin düzenlendiği 11. Maddede, sırf spor kulüplerine özgü hususlara yer verildiği görülmektedir: Kulübün federasyona katılması veya ayrılması konusunda karar vermek (m.11/f), Kulübün uluslararası faaliyette ve işbirliğinde bulunması, yurt dışında temsilcilik veya şube açması, yurt dışında açılmış kuruluşlara üye olarak katılması ve ayrılması konusunda karar vermek (m.11/g). Elbette bu tür yetkilerin zaten genel kurulda olması dernekler hukukunun da bir gereğidir. Ancak burada, tüzükte özel olarak anılan hususlara yer verilmesi gerektiği düzenlenmektedir.

(3) Yönetim kurulunun oluşumu ve görevleri: Yönetim kurulunun oluşumu ve yetkilerine ilişkin olarak da özellikli düzenlemeler yapıldığı görülmektedir (m.12): Yönetim kurulu; beş asil ve beş yedek üyeden az olmamak üzere kulüp tüzüğünde belirtilen sayıda oluşur.

Yönetim kurulu üye sayısı boşalmalar sebebiyle üye tam sayısının yarısının altına düşerse; genel kurul, kalan yönetim kurulu üyeleri

veya denetim kurulu tarafından bir ay içinde toplantıya çağrılır. Çağrı yapılmazsa üyelerden birinin istemi üzerine sulh hukuk hâkimi, üç üyeyi genel kurulu toplantıya çağırarak görevlendirir.

Görüldüğü üzere, yönetim kurulu üye ve yedek üye sayısı alt sınır bakımından belirlenmektedir. Ayrıca, yönetim kurulunun üye sayısının karar alamayacak derecede azalmasının önüne geçilmek istendiği, böylesi bir durumda kalan yönetim kurulu üyelerine derhal genel kurulu toplantıya çağırma görevi verildiği görülmektedir. Aslında bu düzenlemeler de genel dernekler hukukuna uygundur. Ama bu hususların spor kulüpleri bakımından dernek tüzüğüne açıkça yazılması özellikle istenmekte, spor kulübünün yönetim zafiyeti içerisinde düşerek spor faaliyetlerinin aksamasının önlenmesi amaçlanmaktadır.

(4) Spor kulüplerinin temsili: Yönetmeliğe göre, kulüp yönetim kurulunun görevleri arasında yer alan iki düzenleme dikkat çekmektedir: Bunlardan birisi, temsile ilişkin olanıdır: Kulübü temsil etmek veya bu görevi üyelerden birine veya bir üçüncü kişiye vermek, yönetim kurulunun görevleri arasında sayılmaktadır. Kulübü temsil etmek, normal olarak yönetim kurulunun ve hatta yönetim kurulu başkanının işi olmalıdır. Ama burada, temsil yetkisinin üçüncü bir kişiye verilebilmesi de düzenlenmektedir. Bu düzenleme ile bazı kulüplerin doğal başkanlarına dernek (kulüp) tüzüğünden temellenmiş bir resmi statü verilebilmesinin hukuksal dayanağı hazırlanmaktadır.

(5) *Kulüp yürütme birimi*: Yönetim kuruluna verilen bir diğer özellikli yetki de, kulüp yürütme birimini görevlendirmeye ilişkin yetkidir. Burada özellikli olan, aslında verilen yetkinin kendisi değil, yetkide söz edilen kulüp yürütme biriminin bizzatı kendisidir. Kulüplerin kurumsal sürekliliğini sağlamaya yönelik bu birimin oluşumu, görevlileri ve görevleri yönetmelikte ayrıntılı olarak düzenlenmiştir (m.17,18 ve 19): Yürütme birimi, genel sekreter ve genel sekretere bağlı görevlilerden oluşur. Bu kişiler, fahri olarak görev yapabilecekleri gibi, ücretli olarak da dernekte istihdam edilebilirler. Yürütme biriminde çalışanlar, yönetim kurulu tarafından alınan kararlar doğrultusunda kulüp hizmet ve faaliyetlerinin yürütülmesini sağlamakla

görevlendirilirler. Bu kişilerde kulüp üyesi olma şartı aranmaz; hizmet konularında bilgi, deneyim ve uzmanlıklarının bulunmasına dikkat edilir.

Görüldüğü üzere, yürütme birimi adı verilen dernek organı, aslında genişçe düzenlenmiş genel sekreterlik teşkilatından ibarettir ve yönetmelik gereği hazırlanacak olan kulüp kuruluş senetlerinde bu organın kurulması zorunlu hale getirilmektedir. Bu organ, karar alma yetkisi olmayan, sadece dernek (kulüp) karar organı olan yönetim kurulunun aldığı kararları uygulamakla görevli olan bir icra organıdır.

Yürütme biriminde yer alacak görevlilerin belirlenmesinde, hizmetlerin gerekleri ve kulüp imkanları dikkate alınır. Yalnız, bu birimlerde bazı görevlilerin çalıştırılması zorunludur. Öncelikle, her kulüpte yürütme biriminin başı olarak bir genel sekreter istihdam edilmesi gerekir. Ayrıca kulüpler; taahhüt ettikleri gençlik faaliyeti türlerinde ve spor dallarında gençlik lideri, eğitmen ve antrenör çalıştırmaya mecburdurlar (yönetmelik, m.20). Kulüplerin bu zorunluluklarını yerine getirmeleri için ilgili federasyonlar ve Spor İl Müdürlükleri gerekli önlemleri alırlar. Şu kadar ki, gençlik kulüplerinin taahhüt ettikleri gençlik faaliyeti türlerinde görev alacak gençlik liderleri ve eğitmenlerin, Genel Müdürlükçe veya diğer yetkili kurumlarca verilmiş belgelerinin olması zorunludur.

Yürütme birimlerinde görevlendirilecek başlıca görevliler⁸ ve herbir görevlinin yerine getireceği görevler yönetmelikte ayrıntılı şekilde düzenlenmiştir(m.18,19). Bu birimin amiri genel sekreterdir; genel sekreter yönetim kuruluna karşı, diğer bütün görevliler de genel sekretere karşı sorumlu olarak görev yaparlar. Yürütme birimindeki bazı görevliler ve görev tanımları şöyledir:

(a) *Genel sekreter*: gençlik ve spor mevzuatı uyarınca ve yönetim kurulu kararları çerçevesinde, kulübün amaçladığı hizmet ve faaliyetler

8 Genel sekreter, sayman, doktor ve diğer sağlık personeli, tesis yöneticisi ve malzeme görevlisi, spor direktörü, genel kaptan, kaptan, teknik yönetici ve öğretici, gençlik koordinatörü, gençlik lideri ve eğitmen ile yönetim kurulunca istihdamı uygun görülen diğer personel.

ile idari, mali ve teknik bütün hizmetlerin yürütülmesini sağlamakla görevli ve yetkili olup yönetim kuruluna karşı sorumludur. Başkan adına yazışma işlerini yürütür. Yönetim kurulu toplantılarına katılır, kurulun raporörlük ve sekreteryaya görevlerini yapar.

(b) *Spor direktörü*; spor kulübünün faaliyet göstermeyi üstlendiği bütün dallarda eğitim ve yarışmalarla ilgili faaliyet ve hizmetleri yürütmekle görevli olup, genel sekretere karşı sorumludur.

(c) *Genel kaptan*; kulübün taahhüt ettiği spor dallarının her biri için spor direktörü ile genel sekreterin ortak teklifi üzerine yönetim kurulu tarafından görevlendirilir. Genel kaptanı oldukları spor dalında eğitim çalışmalarına, yarışmalara ve benzeri faaliyetlere katılımın ve niteliğin artırılmasına yönelik hizmetleri yürütmekle görevli olup, spor direktörüne karşı sorumludur.

(d) *Kaptan*; kaptanı olduğu spor dalı kategorilerinde eğitim çalışmalarına, yarışmalara ve benzeri faaliyetlere katılımın ve niteliğin artırılmasına yönelik hizmetleri yürütmekle görevli olup, faaliyette bulundukları spor dalının genel kaptanına karşı sorumludur.

(e) *Teknik yönetici ve öğretici*; kulübün taahhüt ettiği spor dallarında öğreticilik ve eğiticilik hizmetlerini yerine getirmekle, sporcuların fizik ve moral yeteneklerini üst düzeyde tutmak ve geliştirmek için gerekli önlemleri almakla görevli olup, ilgili genel kaptana veya yönetim kurulunun tespit edeceği kişi veya kurula karşı sorumludur.

(f) *Gençlik koordinatörü*; gençlik kulübünün faaliyet alanları çerçevesinde planlanan her türlü gençlik çalışmasını yürütmekle görevli olup genel sekretere karşı sorumludur.

(g) *Gençlik lideri ve eğitmen*; sorumlu olduğu gençlik faaliyeti türünde çalışmaların sürdürülmesine, katılım ve niteliğin artırılmasına yönelik hizmetleri yürütmekle görevli olup, gençlik koordinatörüne karşı sorumludur.

2. Kulüplerin Üst Kuruluş Kurmaları (m.21)

Yönetmeliğe göre (m.21); Kaynak ve güçlerini birleştirmek, yardımlaşmak, ortak kullanabilecekleri mekan, araç ve gereçlere sahip olmak, saha ve tesisler kurmak ve kullanmak, eğitim olanakları sağlamak amacıyla kulüpler tarafından federasyonlar kurulabilir. Federasyonlar da yine aynı amaçlarla konfederasyon kurabilirler.

Konuya ilişkin ayrıntılar, aşağıda federasyonlar incelenirken ele alınacaktır.

3. Denetim:

Kanuna göre (3289 sayılı kanun, m.21), "Spor Genel Müdürlüğü, kulüpleri her yönden denetler. Gerekirse hesap, defter ve işlemlerine el koyar. Dernekler Kanunu hükümleri saklıdır". Kanun, Dernekler Kanunu hükümlerini saklı tutmaktadır. O halde, Spor Genel Müdürlüğünde tescilli kulüpler ve üst kuruluşları da, dernekler mevzuatı hükümlerine göre İçişleri Bakanlığınca denetlenirler. Spor Genel Müdürlüğü de bu kuruluşları her zaman denetleyebilir. Spor Genel Müdürlüğünün ya da mülki idare amirinin onayı alınmak kaydıyla spor il müdürlükleri de kulüpleri ve üst kuruluşlarını her yönden denetler. Kulüplerin genel kurullarına gerekli hallerde il müdürü veya yetki vereceği kişi gözlemci olarak katılır ve hazırlayacağı raporu ilgili birimlere havalesi yapılmak üzere mülki idare amirliğine sunar (yönetmelik, m.22).

4. Yasak faaliyetler (m.23):

Kulüpler, toplantılarında ve tesislerinde siyasi faaliyet gösteremezler. Dernekler mevzuatında mevcut olmayan bu sınırlama, spor kulüpleri için yönetmelikle getirilmiştir. Yürütülen faaliyetin niteliği gereği zaten siyasi faaliyetlerin spor kulüpleri açısından söz konusu olmaması gereklidir.

D. Spor Kulüplerinin Tescili

1- Taahhütte bulunma ve temsilci görevlendirme; Başvuru yapan dernekler, Spor Genel Müdürlüğünce tüzüklerinde belirtilen amaçları esas alınarak üç farklı kategoride tescil edilmektedirler: (1) Gençlik kulübü, (2) kulübü, (3) Gençlik ve spor kulübü.

Görüldüğü üzere kulüpler, amaçları esas alınarak aslında iki temel kategoride yer alırlar: Gençlik kulübü ve spor kulübü. Buna bir de her iki kategoride birden faaliyette bulunacak olan karma amaçlı kulüpler eklenmektedir.

2- Kulüplerin isim almaları ve renk seçimleri: Kulüpler, Dernekler Kanunundaki sınırlamalar saklı kalmak kaydıyla⁹, diledikleri isimleri alabilirler. Renk ve ayırıcı işaret seçimleri konusunda da kural olarak serbesttirler. Ama bu konuda da yönetmelikte belirlenen esaslara uyulması gerekmektedir (m. 26)¹⁰.

3- Kulüplerin faaliyet alanları ve temsilcilerinin görevlendirilmesi: Kulüpler, tüzükleri uygun olmak kaydıyla diledikleri gençlik faaliyeti türü veya spor dalında faaliyet gösterebilirler. Dernek ve

9 Dernekler, bazı isimleri ancak izin alarak kullanabilirken, bazı isimleri almaları yasaktır. Dernekler Kanunun(5253 sayılı kanun) "dernek adları" başlıklı 28. Maddesine göre; "Dernek adlarında; Türk, Türkiye, Milli, Cumhuriyet, Atatürk, Mustafa Kemal kelimeleri ile bunların baş ve sonlarına getirilen eklerle oluşturulan kelimeler İçişleri Bakanlığının izni ile kullanılabilir". Buna karşılık, 5072 sayılı Vakıf ve Derneklerin Kamu Kurum ve Kuruluşları ile İlişkilerine Dair Kanunda ise(m.2/a), dernek ve vakıfların, kamu kurum ve kuruluşlarının ismini alması kesinlikle yasaklanmakta, bu isimleri izinle dahi kullanabilmeleri mümkün bulunmamaktadır. Şu kadar ki, anılan kanunun geçici 2. Maddesinde; " Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce kurulan dernek ve vakıfların kamu kurum ve kuruluşları ile ilgili almış oldukları isimleri kullanma hakları" saklı tutulmuştur.

10 Kulüplerin renkleri ve ayırıcı işaretleri(Yönetmelik, m.26): a) Kulüpler, renklerini 3/12/1934/2596 tarih/sayılı Bazı Kisvelerin Giyilemeyeceğine Dair Kanun ve bu Kanuna dayalı olarak çıkarılan 3/2/1935-2/1958 tarih/sayılı Bakanlar Kurulu Kararıyla yürürlüğe konulan Bazı Kisvelerin Giyilemeyeceğine Dair Kanunun Tatbik Suretini Gösterir Nizamnameye uygun olarak seçmek ve uygun olduğuna dair valilikten bir belge almak zorundadırlar.

b) Kulüpler il karma takımlarının ayırıcı işareti olan armaları ve milli takımların ayırıcı işareti olan ay-yıldızı kullanamazlar.

c) Spor kulüpleri resmi müsabakalarda seçtikleri renklere uygun spor kıyafeti kullanmak zorundadırlar.

Uluslararası spor kuruluşlarının bu konuya ilişkin kuralları saklıdır.

kulüpler faaliyet gösterecekleri gençlik faaliyeti türünü veya spor dalını tescil esnasında ayrıca taahhüt etmek zorundadırlar. Kulüpler, taahhüt ettikleri her bir gençlik faaliyeti türü veya herbir spor dalı için gerektiğinde ayrı temsilcilikler oluşturabilirler. Temsilciler, yönetim kurulundan alacakları yetki ile görevlendirilirler ve kulüp başkanına karşı sorumludurlar. Temsilciliğin adresi, temsilciler tarafından o yerin mülki idare amirliğine yazılı olarak bildirilir.

4- Tescilin usulü:

Tescil esnasında uygulanacak usul ve kulüplerce hazırlanacak belgeler yönetmelikte ayrıntılı olarak düzenlenmiştir (m. 27): Öncelikle, başvuru yapacak olan kuruluşun, dernekler mevzuatına göre gençlik, spor ya da gençlik ve spor faaliyetlerinde bulunmak amacıyla kurulan bir dernek olması gereklidir. Böylesi bir derneğin kulüp olarak tescil işlemi doğrudan Genel Müdürlükçe değil il spor müdürlüklerince yapılır. Dolayısıyla, başvuru belgelerinin de buralara verilmesi gerekir. Bu belgeler; (1) Dernek tüzüğüünün onaylı örneği, (2) Seçilen kulüp renkleri ve ayırıcı işareti hakkında valilikten alınan izin yazısı: valilik bu yazıyı yazarken, seçilen işaret ya da renklerin yönetmelikte yer alan esaslara uygun olarak seçilip seçilmediğini denetleyecektir. (3) Eğer tescil işlemi, atıcılık, avcılık ve halk oyunları dallarında yapılıyor ise, bulunduğu yerin emniyet müdürlüğünden kulüp merkezinde bulundurulmasına izin verilen silahların özelliklerini ve miktarlarını belirten izin yazısı. (4) Kulüp, kamu kurum ve kuruluşları veya eğitim kurumları bünyesinde kuruluyor ise, ilgili kurum veya kuruluşun vereceği izin yazısı. (5) Taahhütname verilmesi¹¹, (6) Yürütme biriminde görevlendirilmesi zorunlu olan personele ilişkin belgeler¹²,

11 m.27/e: "Teşkilat ile ilgili kanun, tüzük, yönetmelik, yönerge, genelge, tebliğ ve emirlere uyulacağını, faaliyette bulunulan gençlik faaliyeti türlerinde ve spor dallarında binicilikte at dâhil olmak üzere kulübe ait malzemelerin, talep halinde, sigorta ettirilmesi ve kullanım sırasında doğabilecek zararların karşılanması şartı ile Teşkilatın emrine tahsis edileceğini belirten taahhütname (sporla ilgili Spor Kulüpleri Tescil Taahhütnamesi Ek-1, gençlikle ilgili Gençlik Kulüpleri Tescil Taahhütnamesi Ek- 2)".

12 m. 27/f: Sporla ilgili tescil işlemlerinde taahhüt edilen spor dallarında görevlendirilecek antrenörler için ikinci kademe, ihtisas kulüpleri için üçüncü kademe antrenör

(7) Faaliyetlerin yürütüleceği tesis hakkında bilgi ve (8) Mevcut üye listesinden oluşmaktadır.

a- Tescil başvurusunun incelenmesi ve sonuçlandırılması: Kulüpler, gençlik faaliyetleri ve spor faaliyetleri için ayrı ayrı tescil edilirler. Bu nedenle, başvuru belgelerini içeren dosya, kulübün başvurusu esas alınarak spor kulübü ya da gençlik kulübü bakımından oluşturulan komisyonlarca incelenir(m.28): (1)Sporla ilgili tescil için il müdürlüklerine başvuran kulüplerin dosyalarını incelemek üzere spor şube müdürü, sicil lisans şefi, ilgili spor dalı temsilcisi ve Amatör Spor Kulüpleri Federasyonundan istenecek bir yetkiliden oluşan komisyon görevlendirilir. (2)Gençlikle ilgili tescil için başvuran kulüplerin dosyalarını incelemek üzere ise gençlik merkezi müdürü, sicil lisans şefi ve bir gençlik merkezi danışma kurulu üyesinin bulunduğu komisyon oluşturulur. Komisyon, kulübün tescili yönünde görüş belirtirse, buna ilişkin hazırlanacak tutanak il müdürlüğüne sunulur ve onaydan sonra kulübe bir tescil numarası verilerek tescil işlemi tamamlanır¹³. İl Müdürlüğünce yönetmelikteki formata uygun olarak düzenlenerek biri kulübe verilen bilgi formunun, bir sureti de Genel Müdürlüğün ilgili birimine gönderilir. Ayrıca mülki idare amirliğine de tescil işlemi hakkında bilgi verilir.

b- Tescil sonrası yapılacak statü değişiklikleri: Tescil işleminden sonra kulüp statüsünde (Gençlik faaliyeti türü, spor dalı, isim, renk, ayırıcı işaret ve tüzük) değişiklik yapılması halinde de, her değişiklik türüne ilişkin olarak yönetmelikte (m.29) belirtilen belgeleri içeren dosya hazırlayarak il müdürlüklerine müracaat ederler. Başvurular il müdürlüklerince oluşturulan komisyon tarafından incelenir ve tescil işlemi sırasında yapılan işlemler burada da uygulanır. Gerekli

belgesinin, gençlikle ilgili tescil işlemlerinde ise taahhüt edilen gençlik faaliyeti türlerinde görevlendirecek gençlik liderleri ve eğitmenler için Genel Müdürlükçe veya diğer yetkili kurumlarca verilmiş belgelerin aslı veya ilgili kurumlarca tasdikli sureti. M.29/c: "Spor kulüpleri için tescil numarası "il kodu – 01"den başlayarak takip eden numaraların yazılması şeklinde verilir. Gençlik ile ilgili tescil işleminde, gençlik kulübü için "il kodu – G –", gençlik ve spor kulübü için ise "il kodu – GS –" olmak üzere 01'den başlayarak takip eden numaraların yazılması şeklinde tescil numarası verilir".

işlemler yapıldıktan sonra değişiklikler belirtilerek düzenlenen bilgi formları, yapılan işlemi açıklayan bir üst yazıyla Genel Müdürlüğün ilgili birimine gönderilir.

c- Kulüplerin nakil işlemleri: Kural olarak kulüpler hangi ilde kurulmuş iseler o ilde faaliyette bulunabilirler. Ancak, yönetmelikte belirtilen istisnai iki halde, kulüplerin ili değişebilir (m.30):

(1) İlk hal, kulübün bulunduğu ilçe, kasaba ve köyün başka bir il'e bağlanması veya ilçenin il olması halidir. Bu halde dahi, kulüplerin eski ildeki spor faaliyetleri ile ilgileri spor sezonunun bitimine kadar devam eder.

(2) İkincisi; kurum, kuruluş ve özel şirketlerin bünyesinde kurularak Teşkilatça tescil edilen kulüplerin, bağlı oldukları kurum veya kuruluşun merkezlerinin başka bir ile nakledilmesi halidir ki, bu durumda tüzüklerinde gerekli değişiklikler yapılmak suretiyle kulüp merkezleri de yeni il'e nakledilebilir.

Bu iki hal dışında kulüplerin hiçbir surette nakilleri yapılamaz.

5- İhtisas spor kulübü statüsü kazanma (m.31)

En fazla iki spor dalında faaliyet göstermek üzere bu Yönetmelik uyarınca kayıt ve tescilleri uygun görülen kulüpler, "İhtisas Spor Kulübü" adını alırlar. Bir derneğin, ihtisas spor kulübü olarak tescil edilebilmesi için;

(1) Seçtikleri spor dalının bütün kategorilerinde faaliyet göstermeleri,

(2) Faaliyet gösterecekleri spor dalında, en az üçüncü kademe antrenör belgesine sahip sözleşmeli antrenör çalıştırmaları,

(3) Faaliyet gösterecekleri spor dalının faaliyet giderlerini karşılayacak gelire sahip olmaları,

(4) Faaliyet gösterecekleri spor dalı ile ilgili tapulu veya kiralanmış tesislerinin bulunması,
zorunludur.

6- Tescilin iptali (m.33)

Kulüpler; (1) Tescil işlemi sırasında taahhüt ettikleri gençlik faaliyetleri türlerinde veya spor dallarında faaliyet göstermedikleri, (2) taahhütname veya tüzüklerindeki hükümlere uymadıkları, (3) faaliyetlerini bilgi formunda gösterdikleri yer dışına aktardıkları veya (4) tescillerinin iptalini gerektiren diğer durumlar tespit edildiği takdirde, öncelikle spor il müdürlüğüne yazılı olarak uyarılırlar. Uyarıya rağmen söz konusu eksikliklerin giderilmemesi halinde, kulüplerle ilgili bir komisyon kurularak, duruma göre;

(a) Taahhüt ettikleri spor dallarının herhangi birinde arka arkaya iki sezon geçerli mazeret olmaksızın faaliyette bulunmayan spor kulüplerinin faaliyet göstermedikleri spor dalı tescillerinin iptali,

(b) Taahhüt ettikleri spor dallarının hiçbirinde arka arkaya iki sezon geçerli mazeret olmaksızın faaliyet göstermeyen kulüplerin, spor kulübü tescillerinin iptali,

(c) Taahhüt ettikleri gençlik faaliyetleri türlerinin hiçbirinde iki yıl süreyle geçerli mazeret olmaksızın faaliyet göstermeyen kulüplerin, gençlik kulübü tescillerinin iptali,

(d) Tescil işlemi sırasında verdikleri taahhütname ve tüzüklerindeki hükümlere uymayan, faaliyetlerini bilgi formunda gösterdikleri yer dışına aktaran, tescillerinin iptalini gerektiren durumları tespit edilen kulüplerin, kulüp tescillerinin iptali konusunda karar alır ve bu kararı il müdürlüğüne bildirir. Onay ile tescil iptal edilmiş olur.

(e) Bunlardan başka; kendi genel kurul kararı ile feshedilen, kendiliğinden dağılmış sayılan veya mahkeme kararı ile feshedilen kulüplerin tescilleri de doğal olarak iptal edilir.

Tescilleri iptal edilen kulüplerle ilgili olarak Dernekler Birimine(İl Dernekler Müdürlüğüne) ve Spor Genel Müdürlüğünün ilgili birimlerine bilgi verilir.

7- Tescili iptal edilen kulüplerin yeniden tescil isteminde bulunmaları: Spor dalı tescilleri iptal edilen kulüplerin yeniden tescil başvurusunda bulunmaları mümkündür. Ancak bu durumdaki kulüplerin

o spor dalında yeniden tescilleri bir sezon geçmedikçe yapılmaz; farklı bir spor dalı bakımından yapılacak tescil taleplerinde ise, bir yıl geçmesi şartı aranmaz.

E- Kulüplere Yardım

1- Yardım konuları:

Kanuna göre (3289 sayılı kanun, m.25); "Bu Kanun hükümlerine göre tescil olan kulüplerin amatör faaliyetleri için Genel Müdürlük aynı ve nakdi yardımda bulunabilir". Demek ki yönetmeliğe göre Genel Müdürlük, ancak amatör faaliyetler için yardım yapabilecektir ve bu yardım aynı (spor malzemeleri gibi) ya da nakdi olabilecektir.

Kanunda yer alan bu kulüplere yardım konusunun nasıl uygulanacağı, yönetmelikte düzenlenmiştir (m.34-37). Öncelikle bu iş için Genel Müdürlük bütçesine yardım ödeneği konulacaktır. Yardımın gayesi, kulüplerin faaliyetlerini daha iyi bir şekilde yürütebilmelerini sağlamaktır. Yönetmeliğe göre; bu amaçla yapılabilecek başlıca yardım şekilleri şöyle olabilir:

- (1) Spor malzemesi, araç ve gereç,
- (2) Tesis yapımı, bakımı ve onarımı,
- (3) Tüzüklerindeki amaç doğrultusunda eğitim, bilim, kültür ve sanat faaliyetleri,
- (4) Sağlık hizmetleri,
- (5) Sigortalama ve sosyal güvenlik hizmetleri ,
- (6) Kira ve benzeri zorunlu giderler için kullanılmak üzere yardım yapılabilir.

2- Yardımın usulü ve yardımdan yararlanamayacak olan kulüpler:

a- Yardımın Usulü: Yönetmelikte, yardım yapılmasının usulü ve hangi hallerde kulüplerin yardımdan yararlanamayacakları da düzenlenmiş bulunmaktadır. Buna göre;

Gençlik ve spor kulüpleri yardım talebinde bulunabilirler. Yardım talepleri, gerekçesi de belirtilerek içinde bulunulan yılın Ekim ayı sonuna kadar bulundukları yerin il müdürlüğüne veya doğrudan

Genel Müdürlüğe yapılabilir. İl müdürlüklerine yapılan başvurular 15 Kasım'a kadar Genel Müdürlüğün ilgili birimlerine iletilir.

Nakdi yardımlarda, yardım konusu meblağın ya da ayni yardımlarda yardıma konu malzemenin ilgili kulübe aktarılabilmesi için yönetmelikte belirtilen belgelerin temin edilmesi gerekir¹⁴ (m.37).

Spor ve gençlik faaliyetleri için yardımlarda eşitlik ilkesi esastır. Yardımlar; her yıl faaliyet türüne göre Genel Müdür onayıyla verilir.

b-Yardımdan yararlanamayacak olanlar ve yardımın geri alınması:

Öncelikle, yapılan yardımın amacı dışında kullanımının tespiti durumunda, hem yapılan yardım geri alınır, hem de o kulübe yapılan yardım kesilerek iki yıl süreyle yardım yapılmaz.

Ayrıca, şu kulüpler de yardımdan yararlanamazlar(m.35):

(1) Kulüpler, tüzüklerinde gençlik ve spora ilişkin amaçlar edinseler de, henüz Genel Müdürlükçe tescil edilmedikçe yardımlardan yararlanamazlar. Bu doğal bir durum sayılabilir.

(2) Genel Müdürlükten tescili silinen kulüpler de yeniden tescil edilmedikçe yardımdan yararlanamazlar.

(3) Kuruluş amaçları doğrultusunda faaliyet göstermedikleri tespit edilen kulüpler de, bu durumları sürdüğü müddetçe yardımlardan yararlanamazlar.

(4) Mahalli veya deplasmanlı liglere katılmayan kulüplere de-bu durumları devam ettiği sürece- Genel Müdürlükçe yardım yapılmaz. Mahalli ve deplasmanlı liglere katılma başvurusunda bulunup sonradan çekilen kulüplere ise iki yıl süreyle yardım yapılmaz.

(5) Spor faaliyetleri için antrenörü, gençlik faaliyetleri için gençlik lideri ve eğitmeni olmayan kulüpler, bu eksikliklerini gidermedikleri sürece yardımlardan yararlanmazlar.

14 Yardımla ilgili belgeler(m. 37) — Yardımın ilgili kulübe aktarılabilmesi için aşağıdaki belgelerin il müdürlüklerine verilmesi zorunludur: a) Nakdi yardımlarda, kulüp alındı belgesi. b) Dernekler Yönetmeliğinin (Ek-15)'ine göre bastırılan Ayni Bağış Alındı Belgesi. c) Yetki belgesi. Yardımla ilgili harcama belgeleri, harcamanın yapılmasını takip eden on beş gün içinde kulübün bağlı bulunduğu il müdürlüğüne verilir. Harcama belgeleri genel denetim için saklanır.

(6) Saha kapatma cezası olan kulüpler bir yıl süreyle; şike yaptıkları mahkeme kararı ile tespit edilen kulüpler ise, beş yıl süreyle yardımdan yararlanamazlar.

3- Yardım konusunun mevcut düzenlenme biçiminin değerlendirilmesi:

Anayasa, devlete sporun yaygınlaştırılmasını bir görev olarak vermiş, kanun koyucu da sporun yaygınlaştırılmasını bir kamu hizmeti olarak düzenlemiş(3289 sayılı kanun), buna ilişkin teşkilatını da kurmuştur(Spor Genel Müdürlüğü). Spor kulüplerine yardım yapılması konusu da, devletin sporun yaygınlaştırılmasına ilişkin görevi kapsamında değerlendirilmelidir.

Kanun, sadece spor kulüplerine yardım yapılacağını(m.25) düzenlemiş, ama yardımın usulü ve ölçütlerini düzenlememiştir. Yönetmelik, yardımın dağıtımında "eşitlik ilkesi esastır" demiş, ama başka bir somut ölçüt getirmemiştir. Yönetmelikte düzenlenen yardım usulüne göre, yardım miktarının takdiri, tamamen idareye aittir. Hukuk pratiğimizde, "eşitlik ilkesi esastır" ya da "eşitlik gözetilir" gibi ifadelerin, uygulamada çoğu kez somut bir ölçüt teşkil etmedikleri görülmektedir. Yardım konusunun bu şekliyle düzenlenmesi, kulüplerin bağımsızlığı önünde bir engel teşkil edebilir.

Peki, yardım konusu nasıl düzenlenmelidir?

Bir defa, yardımların yapılışında eşitlik ilkesine uyulacağı mevzuatta daha net ve doğrudan vurgulanmalı, bu ilkedен hangi hallerde ve hangi ölçüde ayrılmanın mümkün olabileceği yine açık ve somut ölçütlere bağlanmalıdır. Objektifliğin sağlanması hususunda bir diğer yöntem, yardım bütçesinin talep eden kulüpler arasındaki dağılımında karar verme sürecine kulüp temsilcilerinin de dahil edilmesi olabilir. Özetle; kamu parasından spora yapılan yardım konusunun idari-siyasi bir baskı aracına dönüşebilme şartları ortadan kaldırılmalıdır.

III. Spor Federasyonları

A- Amatör (Spor Genel Müdürlüğü) ve Profesyonel Spor Federasyonları

Dernekler, Türk Medeni Kanununa göre kendi organlarının kararlarına dayalı olarak üst kuruluşlar (federasyonlar ve konfederasyonlar) kurabilirler (m.96,97). Bunun için kimseden izin almalarına gerek olmadığı gibi, federasyon türlerinin belirlenmesi yetkisi de kimseye verilmemiştir. Ancak, gençlik ve spor kulübü statüsü de kazanmış olan derneklerin, bu statülerine göre üst kuruluş kurmalarına ilişkin yasa ve yönetmelikle bazı düzenlemeler getirilmiştir: Kanuna göre (3289 sayılı kanun, m.18);

"Bir veya daha fazla spor dalı, teknik ve idari bakımdan birer federasyona bağlanır. Amatör federasyonların adedi ile profesyonel dallar, Merkez Danışma Kurulunun da görüşünü almak suretiyle Spor Genel Müdürünün teklifi üzerine Gençlik ve Spor Bakanı tarafından tespit olunur"¹⁵.

"Amatör ve profesyonel futbol faaliyetleri Türkiye Futbol Federasyonuna bağlı iki ayrı kurul tarafından yürütülür".

Kanun, spor faaliyetlerinin düzenli şekilde yürütülebilmesi için, spor kulüplerinin federasyonlar şeklinde örgütlenmesini öngörmektedir. Bu örgütlenmede, işin teknik ve idari yönleri dikkate alınarak, bazen tek bir spor dalı, bazen de birden fazla spor dalı bir federasyona bağlanır. Federasyonlar, amatör federasyonlar ve profesyonel dallar olarak iki ana kategori içerisinde tespit edilir. Bu tespitin yapılmasında izlenecek usul şöyle belirlenmiştir: Spor Genel Müdürü, Merkez

15 Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü Spor Federasyonlarının Teşkilatı Çalışma, Görev, Yetki ve Sorumluluk Yönetmeliğine göre(m.5); "Federasyonlar Merkez Danışma kurulu kararı ile belirlenir. Bir veya daha fazla spor dalı, teknik ve idari bakımdan bir federasyona bağlanabilir". Bu düzenlemeye göre, her ne kadar Danışma Kurulunun konuya ilişkin kesin karar verdiği gibi bir anlam çıkmakta ise de, hem yukarıdaki düzenleme bu yoruma engeldir, hem de Kanunda Danışma Kurulunun kesin olarak verdiği kararlar arasında federasyonların belirlenmesi konusu yer almamaktadır.

Danışma Kurulunun¹⁶ görüşünü almak suretiyle Gençlik ve Spor Bakanına öneride bulunacak, Bakan onayıyla amatör federasyonların adedi ile profesyonel dallar tespit edilecektir.

Kanunun, *Profesyonel spor* başlıklı 24. Maddesine göre;

"Profesyonel dallar, Spor Genel Müdürünün, Merkez Danışma Kurulunun da görüşünü almak suretiyle yapacağı teklif üzerine, Gençlik ve Spor Bakanı tarafından tespit olunur".

"Profesyonel spor dallarının teşkili, ilgili federasyonları ile bağlantıları, idaresi tüzükle düzenlenir".

Görüldüğü üzere, amatör spor federasyonlarının belirlenmesi ile profesyonel spor dallarının belirlenmesi aynı usule tabi tutulmuştur ve her ikisinde de siyaset kurumu kesin belirleyici konumundadır. Yasal değişiklikler, bırakınız bağımsızlaşmayı, bu konuda kamusal yapı içerisinde bir özerkleşmeyi dahi sağlayamamışlar ve Futbol dışındaki spor dallarının siyaset kurumuna gitgide daha bağımlı hale gelmesi önlenememiştir¹⁷. Ayrıca, profesyonel spor dallarına ilişkin olarak kanunda çıkartılması öngörülen Tüzük de çıkartılmamıştır.

Kanun (3289 sayılı kanun, m.18/2), "Amatör ve profesyonel futbol faaliyetleri Türkiye Futbol Federasyonuna bağlı iki ayrı kurul

16 Merkez Danışma Kurulu, Spor Genel Müdürlüğü bünyesinde oluşturulan dört sürekli kurultan biridir(3289 sayılı kanun, m. 8). Bu kurulun oluşumu, kanunun 9. Maddesinde, görevleri ise 10. Maddesinde düzenlenmiştir. Başkanı Spor Genel Müdürüdür. Üyeleri; ülkede spor bilgisi ve ihtisası ile tanınmış olanlar arasında Gençlik ve Spor Bakanı tarafından seçilecek 3 kişi ile Milli Savunma, İçişleri, Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlıkları, Türkiye Milli Olimpiyat Komitesi, Türkiye Spor Yazarları Derneği, Amatör Spor Kulüpleri Konfederasyonu'nun kendi mensupları arasında belirleyecekleri birer temsilci(altı kişi) ve üniversitelerin sporla ilgili birimlerinin en üst yetkililerinin kendi aralarından seçecekleri bir temsilciden teşekkül eder. Böylece, başkan dahil 11 üyeden meydana gelen bu kurulun 7 üyesinin doğrudan siyaset kurumu tarafından belirlendiği görülmektedir. Ayrıca, amatör Spor Kulüpleri Konfederasyonu'nun belirleyeceği üyenin de siyaset kurumunun etkisi dışında belirleneceği bu hukuksal yapı içerisinde beklenmemelidir.

Kanunun 10/d maddesine göre, "federasyonların kurulması ve meşgul olacakları spor dalları hakkında görüş bildirmek" Merkez Danışma Kurulunun görevleri arasındadır. 17 Örneğin, 1999 yılında yayımlanan bir makalede belirtilen sorunların bu gün için de genellikle aynen devam ediyor olması, spor hukuku alanında gerçek bir ilerleme sağlanamamasının işareti sayılabilir: Küçükgüngör, Erkan; Türk Hukukunda Sporcuların Hukuki Durumları, http://webftp.gazi.edu.tr/hukuk/dergi/2_11.pdf (erişim:07.07.2015) ve <http://www.ankarabarusu.org.tr/siteler/ankarabarusu/tekmakale/1999-1/4.pdf>.

tarafından yürütülür” demek suretiyle, futbol spor dalını diğer spor dallarından ayırmış ve futbol sporuna ilişkin amatör kulüp faaliyetlerini de idarenin (Spor Genel Müdürlüğünün) bünyesinden alarak Türkiye Futbol Federasyonunun (TFF) uhdesine vermiştir. TFF Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanunda da, TFF nin görevleri düzenlenirken, Türkiye’deki her türlü(amatör faaliyetler dahil) futbol faaliyetini yürütmek, düzenlemek ve denetlemek (5894 sayılı kanun, m.3/a) TFF ye görev olarak verildiği gibi, “futbolu geliştirmek amacıyla; amatör futbol spor kulüp ve federasyonları ile bünyesinde futbol branşı bulunan engelliler spor federasyonlarına her türlü ayni ve nakdi yardımda bulunmak” da yine bu federasyonun görevleri arasında sayılmıştır (m.3/g).

Böylece futbol sporu, amatör faaliyetler seviyesinden başlayarak özel hukuk tüzel hükümlerine tabi bulunduğu ve özerk olduğu kuruluş yasasıyla açıkça vurgulanan TFF bünyesine alınarak, idarenin ve idare aracılığıyla siyasal müdahalelerin mümkün olduğunca uzağına taşınmaya çalışılmıştır.

B- Kulüplerin Üst Kuruluş Kurmaları (m.21)

Yönetmeliğe göre (m.21); Kaynak ve güçlerini birleştirmek, yardımlaşmak, ortak kullanabilecekleri mekan, araç ve gereçlere sahip olmak, saha ve tesisler kurmak ve kullanmak, eğitim olanakları sağlamak amacıyla kulüpler tarafından federasyonlar kurulabilir. Federasyonlar da yine aynı amaçlarla konfederasyon kurabilirler.

1- *Federasyon ve konfederasyon kurmada asgari sayı:* İl sınırları içinde; spor alanında onbeş, gençlik alanında beş kulübün bir araya gelmesiyle bir federasyon kurulabilir. Türk Medeni Kanununa göre(m.96), kuruluş amaçları aynı olan en az beş derneğin bir araya gelmesi ile bir federasyon kurabilirler. Görüldüğü üzere, spor alanında kurulu kulüpler bakımından yönetmelik asgari sayıyı yasal sınırın üç katı olarak belirlemektedir. Gençlik alanında kurulu kulüpler bakımından ise yasal asgari sayı(en az beş kulüp) esas alınmış durumdadır. Bir ilde

federasyon kurulamaması halinde farklı(komşu) illerden kulüpler bir araya gelerek de federasyon kurabilir. Bir kulüp aynı amaçla kurulmuş birden fazla federasyona üye olamaz.

Türk Medeni kanununa göre(m.97), konfederasyon kurabilmek için kuruluş amaçları aynı olan en az üç federasyonun bir araya gelmesi gerekir. Oysa, spor kulüpleri yönetmeliğine göre, spor alanında en az on federasyonun bir araya gelmesiyle konfederasyon kurulabilir. Gençlik alanında ise asgari yasal sınırdan(en az üç) federasyonun bir araya gelmesiyle konfederasyon kurabilmeleri mümkündür. Federasyon ve konfederasyonların üye sayısının yönetmelikte(spor kulüpleri yönetmeliği) belirtilen sayının altına düşmesi ve bu durumun üç ay içinde giderilememesi halinde, haklarında kendiliğinden sona erme hükümleri uygulanır.

2- Üst kuruluşlarda temsil: Kulüpler bağlı oldukları federasyonda en az üç üye ile temsil olunurlar¹⁸. Üye sayısı 100'e kadar olan kulüpler üç üye ile, üye sayısı 100'den fazla olan kulüpler ise daha sonraki her 100 üye için ilave bir temsilci ile temsil olunurlar. Ancak her kulüp için temsilci sayısı yediden fazla olamaz. Böylece, kulüp temsilcilerinin sayısında bir de üst sınır getirilmiş olmaktadır. Federasyonlar da bağlı oldukları konfederasyonun genel kurulunda en az üçer üye ile temsil olunurlar. Temsilci üyeler ilgili kulüplerin ve federasyonların genel kurullarınca seçilirler.

Federasyon ve konfederasyonlar; tüzüklerini, organlara seçilenleri, iletişim bilgilerini ve diğer değişiklikleri otuz gün içinde hem yerleşim yerlerinin bulunduğu mülki idare amirliğine ve hem de il müdürlükleri aracılığı ile Spor Genel Müdürlüğüne bildirmek zorundadırlar.

18 Yönetmelikteki bu düzenlemede, Türk Medeni Kanununda(m.98) belirlenen asgari sayının dikkate alındığı görülmektedir: "**Madde 98-** Dernekler, bağlı oldukları federasyonun; federasyonlar da bağlı oldukları konfederasyonun genel kurulunda en az üçer üye ile temsil olunurlar. Temsilci üyeler, ilgili derneklerin ve federasyonların genel kurullarınca seçilirler".

C- Spor Genel Müdürlüğü Federasyonlarının Örgütlenmesi:

1- Federasyonların Organları ve Göreve Geliş Şekilleri:

Kulüplerin üst kuruluş kurmalarına ilişkin yukarıda yer alan açıklamalardan, bir ilde onbeş spor kulübünün bir araya gelerek dernekler hukukunda olduğu gibi kendi hür iradeleriyle bir spor federasyonu kurabilecekleri anlamı çıkartılmamalıdır. Tam tersine, gerçekte spor kulüplerinin üst kuruluş kurma konusunda serbestçe karar verebilmeleri söz konusu değildir. Çünkü, kanuna göre (3289 sayılı kanun, m.18);

“Bir veya daha fazla spor dalı, teknik ve idari bakımdan birer federasyona bağlanır. Amatör federasyonların adedi ile profesyonel dallar, Merkez Danışma Kurulunun da görüşünü almak suretiyle Spor Genel Müdürünün teklifi üzerine Gençlik ve Spor Bakanı tarafından tespit olunur”.

Yukarıda izah edildiği üzere; hangi spor dalı ya da dallarının bir federasyon çatısı altında örgütleneceği, bunlarının sayısının ne olacağı ve netice itibariyle hangi spor kulüplerinin hangi federasyona bağlanacağı, hep idari kararlarla belirlenmektedir(Merkez Danışma Kurulunun kararı, Spor Genel Müdürünün önerisi ve Bakan onayı). Belirleme yöntemi elbette tartışılabilir; ancak spor etkinliklerinin belli spor dalları ekseninde yürütülmesi zorunluluğu, böyle bir belirlemeyi de zorunlu kılar.

Yönetmelik (m.9), federasyonların görevini ondokuz bent halinde saymıştır. Bu görevlerin icrası, federasyonun karar organına aittir. Spor Genel Müdürlüğü federasyonlarında başlıca üç organdan söz edebiliriz: (1) Federasyon başkanı, (2) Federasyon yönetim kurulu ve (3) Federasyon danışma kurulları(yönetmeliğin 6. Maddesinde danışma kurulu olarak yedi ayrı kurul öngörülmüştür).

Kanuna göre (m. 19) Federasyon başkanları seçimle göreve gelirler ve bu görev fahridir. Esasen federasyonların seçimle göreve gelen tek organı başkandır. Ancak Başkan, federasyon genel kurulu tarafından seçilmez. Çünkü federasyonların bir genel kurulu bulunmamaktadır.

Ancak, seçim dönemlerinde, sadece başkan seçmek üzere yönetmelikte düzenlenen şekilde çeşitli kaynaklardan gelen temsilciler belirlenir ve başkan onlar tarafından seçilir. Aşağıda inceleneceği üzere, federasyon başkanlarının seçimi, bir yönetmelikle ayrıca düzenlenmiştir¹⁹.

Başkanın seçimi, federasyon kurullarının teşkili, çalışmaları, görev, yetki ve sorumlulukları ile kurullarını atamaya ilişkin hükümler çıkarılacak yönetmelikle belirlenir. Burada sözü edilen yönetmelik, *Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü Spor Federasyonlarının Teşkilatı Çalışma, Görev, Yetki ve Sorumluluk Yönetmeliği*²⁰. Doğal olarak bu yönetmeliğin uygulanabilmesi için, öncelikle federasyonların ana statüsünün bu yönetmeliğe uygun olarak oluşturulması gerekecektir. Örneğin, federasyon statüsünde, söz konusu yönetmeliğin 6. Madde-sinde sayılan karar ve danışma kurullarının yine yönetmelikte belirtilen şekilde oluşturulması; gerek bir tüzel kişilik olarak federasyonun, gerekse federasyonun karar organını oluşturan görevlilerin ve anılan kurulların yönetmelikte belirtilen görevleri (m.8-13) yerine getirecek yetkilerle donatılması gerekmektedir. Yönetmeliğe göre, federasyonların örgütlenmesi ve ilgili birimlerin görevleri şöyledir:

2- Karar Organı: Yönetim Kurulu

Yönetmeliğin "Federasyonların Teşkilatlanması" başlıklı 6. Madde-sine göre; Federasyonlarda karar organı Yönetim Kurulu'dur. Yönetim Kurulu, dört tür üyeden oluşur. Bunlar; Başkan, As Başkan veya As Başkanlar, Genel Sekreter ve Üyelerdir.

(1) *Başkan*: Yönetim Kurulunun başkanı, Federasyon Başkanıdır. Diğer bir ifadeyle, yönetim kurulunun ayrı bir başkanı bulunmamaktadır; yönetim kurulu başkanlığı ve federasyon başkanlığı aynı kişide birleşmiştir. Başkanın bulunmadığı toplantılarda As Başkan vekalet eder. Birden fazla As Başkan varsa, Başkan, hangi As Başkanın vekalet edeceğini kendisi belirler.

19 Spor Genel Müdürlüğü Federasyon Başkanları Seçim Yönetmeliği, 12.02.2009/27139 tarih/sayılı R.G.

20 22.11.1993 tarih ve 21766 sayılı R.G.

Federasyonların işleyişinde en önemli organ, federasyon başkanlığı, en önemli görevli de federasyon başkanıdır. Öyle ki, diğer organların görev süreleri hep federasyon başkanına bağlıdır ve ona göre belirlenmektedir. Burada federasyon başkanından, sadece yönetim kurulu başkanı da olması sebebiyle söz edilmiştir. Ama öneminden dolayı aşağıda ayrıca incelenecektir.

(2) *As Başkan*: Federasyon bünyesindeki her spor dalı için bir As Başkan atanabilir. Spor dalı başkanı olan as başkan, aynı zamanda yönetim kurulu üyesidir.

(3) *Genel Sekreter*: Yönetim kurulunun diğer bir üyesi Genel Sekreter, 657 sayılı Devlet Memurları kanununa tabi bir devlet memurudur ve bu kanun uyarınca atanır. Ancak atanacak kişide ilgili branşta çalışma yapmış veya eğitim görmüş olma şartı aranır.

(4) *Yönetim Kurulu Üyeleri*: Başkan, Asbaşkanlar ve Genel Sekreter yönetim kurulunun ayrıca belirtilmiş ünvanlı üyeleridir. Anılan görevlerde bulunanlar, kendiliğinden yönetim kurulunda da üyedirler. Bunlar dışındaki yönetim kurulu üyeleri şöyle belirlenir: Bünyesinde yalnız bir spor dalı olan Federasyonlarca en çok 15, daha fazla spor dalı olanlarda en çok 19 üye *Federasyon Başkanı'nın teklifi, Genel Müdürün uygun görüşü üzerine Bakan tarafından* atanabilir. Öyleyse bir federasyonda karar organı olan yönetim kurulunun toplam üye sayısı, en fazla 22, hatta as başkan birden fazla ise bu sayının da o fazlalık kadar üzerinde olabilir. Ama bu sayılar bir zorunluluk olarak düzenlenmemiştir; yönetim kuruluna yapılacak görevlendirmelerde sayı elbette daha alt seviyede de tutulabilir; ama yönetmelikte belirtilenden daha fazla sayıda üye görevlendirilemez.

Yönetim kurulu üyelerinde aranacak şartlar, yönetmelikte düzenlenmiştir (m.7)²¹: Bunlar; (1) T.C. Vatandaşı olmak, (2) 23 yaşını bitirmiş olmak, (3) Kamu haklarından mahrum bulunmamak veya affedilmiş olsalar dahi yüz kızartıcı bir suçtan mahkum olmamak, (4)

21 Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü Spor Federasyonlarının Teşkilatı Çalışma, Görev, Yetki ve Sorumluluk Yönetmeliği(22/11/1993 tarihli ve 21766 sayılı R.G.)

Genel Müdürlük Ceza Kurulu'nca altı aydan fazla(hak mahrumiyeti) ceza ile cezalandırılmamış olmaktan ibarettir.

Yönetmeliğe göre yönetim kurulu ve diğer kurulların görev süresi Başkanın görevde bulunduğu süredir. Başkanın görevden alınması veya herhangi bir nedenle ayılması durumunda yönetim kurulu ve diğer kurulların görevi sona erer (m. 8).

Federasyonun karar organı olan yönetim kurulunun görevleri, yönetmelikte onyediyi madde halinde sayılmıştır (m.13)²². Bunlar incelendiğinde, yönetim kurulunun federasyonların faaliyetlerine ilişkin bazı konulardaki yetkisinin, makama öneri ya da görüş sunmaktan ibaret kaldığı görülmektedir. Bu makam, Spor Genel Müdürü'dür. Öyleyse bu federasyonlar, adı her ne kadar federasyon olsa da, teknik anlamda dernekler hukukunda anladığımız federasyonlardan değildir ve aslında Spor Genel Müdürlüğü'nün birer idari birimi

22 **Madde 13-**Federasyon Kurullarının görevleri şunlardır; A) Yönetim Kurulunun Görevleri;

1. Federasyonun master ve 4 yıllık planı ile yıllık faaliyet programı ve bütçe **taslağını hazırlamak**,
2. Spor dalları ile ilgili olarak yurtiçi ve yurtdışındaki gelişmeleri izlemek ve bunların uygulanmasını sağlamak
3. Spor müsabakalarının uluslararası kurallara uygun olarak düzenlenmesini sağlamak,
4. Kulüplerarası müsabakalarla ilgili doğan teknik uyumsuzlukları çözümlmek,
5. Ülkemizi dışarıda temsil edecek sporcu, teknik eleman ve idarecileri seçmek,
6. Uluslararası spor federasyonlarının toplantı, seminer ve kongrelerinde ülkemizi temsil edecek kişileri belirlemek,
7. Spor dallarının gelişmesi için gerekli planlamayı yapmak, bu konuda alınacak tedbirleri tesbit ederek **Makam'a** sunmak,
8. Yarışmaların düzenlenmesi için gerekli olan hakem, antrenör ve müsabaka yönetmelikleri ile ilgili önerilerde bulunmak,
9. Başarılı sporcuları tesbit ederek bu sporcuların yetiştirilmesi için gerekli tedbirleri almak,
10. **Federasyona alınacak sözleşmeli spor uzmanı ve antrenörleri tesbit** ve teklif etmek.
11. Federasyona verilen bütçenin en iyi şekilde harcanmasını sağlamak.
12. Milli Olimpiyat Komitesi'ne konsey Üyesi olarak Yönetim kurulu içinden bir üyeyi seçmek ve Türkiye Milli Olimpiyat Komitesine bildirmek.
13. Teknik Kurulun kararları doğrultusunda milli takım antrenörlerini tesbit etmek.
14. Kurulların görevlerini yerine getirip getirmediğini izlemek, meydana gelen aksaklıkları gidermek,
15. Her faaliyet sonrası verilen raporu incelemek ve önerileri ile birlikte **Makam'a** sunmak,
16. Diğer kurullardan istenen görüşleri değerlendirmek,
17. Kanun, Tüzük, Yönetmelik ve Genelgelerle federasyona verilen diğer görevleri yapmak.

gibi tasarlanmışlardır. Nitekim Spor Genel Müdürlüğü'nün Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun (3289 sayılı kanun, m.4), Spor Federasyonları Başkanlıklarını kurumun ana hizmet birimlerinin en başında ("a" şıkkında) saymaktadır. Öyleyse bu düzenlemeye göre spor federasyonları başkanlıkları, aslında kurum bünyesindeki herhangi bir daire başkanlığından(örneğin "Tesisler Dairesi Başkanlığı" ndan) pek de farklı değildir²³. Bu durumda, spor federasyonları gerçekte Spor Genel Müdürlüğü'nün doğrudan hiyerarşisine tabi örgütlenmelerdir.

Görüldüğü üzere, federasyon yönetim kurulu, seçilmişlerden değil "atanmışlardan" oluşmaktadır. Gerçi, aynı zamanda yönetim kurulu başkanı da olan federasyon başkanları kanun gereği seçimle işbaşına gelmektedirler ama, o seçimlerin de teknik anlamda demokratik seçimler olmadıkları, idarenin vesayeti altında gerçekleşen adeta bir seremoniden ibaret kaldıkları aşağıda federasyon başkanlarının seçimlerinin incelendiği kısımda görülecektir.

3- Federasyon Başkanı:

Federasyon başkanlığı, federasyonların seçimle iş başına getirilen yegane organıdır. Yönetim kurulunun ve diğer federasyon organlarının (danışma organları) görev süresi onun görev süresine bağlanmıştır. Hatta federasyonun danışma organları bizatihi federasyon başkanı tarafından görevlendirilir. Özetle, federasyon başkanı federasyonun en önemli organıdır.

Federasyon başkanının seçimi, öncelikle bir seçim kurulunun oluşturulmasıyla başlar. Bundan sonraki süreci seçim kurulu yönetir.

23 Spor Genel Müdürlüğü'nün ana hizmet birimleri, kanunda şöyle sayılmaktadır (3289 sayılı kanun, m.4):

- a) Spor Federasyonları Başkanlıkları
- b) Tesisler Dairesi Başkanlığı
- c) Sağlık İşleri Dairesi Başkanlığı
- d) Spor Eğitimi Dairesi Başkanlığı
- e) Uluslararası Organizasyonlar Dairesi Başkanlığı
- f) Spor Kuruluşları Dairesi Başkanlığı
- g) Spor Faaliyetleri Dairesi Başkanlığı

O halde, önce seçim kurulunun oluşumunu ve sonra da seçim sürecini gözden geçirmek gerekir.

a- *Federasyon başkanları seçim kurulu* (Yönetmelik, m.9): Federasyon başkanlıkları seçim süreçlerini yönetmek üzere Genel Müdürün onayı ile bir seçim kurulu oluşturulur. Bu kurul, ilgili daire başkanının başkanlığında, bir hukukçu, bir başmüfettiş ve en az şube müdürü seviyesinde iki kişi olmak üzere toplam beş kişiden oluşur; kararlarını oy çokluğu ile alır ve aldığı kararlar kesindir.

Seçim Kurulunca; seçimi yapılacak federasyon için ne kadar oy kullanılacağı (elbette 100 sayısını aşmamak şartıyla) Genel Müdürlük Makamından alınacak onayla belirlenir.

Seçim kurulu başlıca şu görevleri yerine getirir; Federasyon başkanı seçimi ile ilgili seçim takvimini belirler ve ilan eder; başkan aday adaylarının belirlenen niteliklere uygun olup olmadığını tespit eder ve İnternet sitesinde duyurur; seçimlerde oy kullanacak olan üyeleri tespit eder, duyurur ve üye listeleri ve diğer işlemler hakkındaki itirazları değerlendirir ve sonuçlandırır; seçimle ilgili oy pusulalarını bastırır ve seçimle ilgili diğer işlemleri gerçekleştirir, seçim sonuçlarını Genel Müdüre sunar.

b- Adaylık müracaatları ve adaylarda aranacak şartlar:

Federasyon başkanlığına aday olacakların, ilan edilen seçim tarihinden en az on gün önce adaylık belgelerini seçim kuruluna teslim etmek zorundadırlar (Federasyon başkanları seçim yönergesi, m.5). Bu belgelerin neler olduğu, yönergenin 4. Maddesinde belirlenmiştir²⁴.

24 Bu belgeler (seçim yönetmeliğinin 5. Maddesinin 4. Fıkrasına göre hazırlanan seçim yönergesi, m.4) şunlardır: a) Adaylık dilekçesi, b) Başvuru formu, c) Nüfus cüzdanı örneği, ç) İkametgah belgesi, d) Mezuniyet belgesi, e) İdari tahkikat sonucu görevine son verilmediğine dair belge, f) Ceza kurulunca altı aydan fazla ceza ile cezalandırılmadığına dair belge, g) Adayların 150,00 TL. katılım payının Federasyon Bütçesine yatırıldığına dair makbuz (yatırılan bu ücret hiçbir suretle iade edilmeyecektir.), ğ) Cumhuriyet Savcılığından alınacak adli sicil kaydı.

Kanuna göre seçimle göreve gelmesi zorunlu olan federasyon başkanının seçim usulü, ayrı bir yönetmelikle belirlenmiştir²⁵. Yönetmelik, federasyon başkanlığına aday olacaklarda birtakım şartlar aramaktadır (m.5):

(a) Vatandaşlık: T.C. Vatandaşı olmak,

(b) Öğrenim: En az lise veya dengi okul mezunu olmak. Ancak, olimpiyat veya dünya şampiyonalarında şampiyon olanlarda lise mezunu olmak şartı aranmaz.

(c) İdari sicil: Daha önce idari tahkikat sonucu federasyon başkanlığı görevine son verilmemiş olmak²⁶,

(ç) Sportif yetersizlik: Kurulca (Sportif Değerlendirme ve Geliştirme Kurulu)²⁷ düzenlenecek rapor sonucu sportif yetersizlik nedeniyle görevine son verilmemiş olmak,

(d) Kesinleşmiş vergi ve sigorta borcu olmamak: Vergi ve sigorta borcu nedeniyle takibata uğramamış olmak,

(e) Hak mahrumiyeti cezası almamış olmak²⁸: Bir defada altı aydan fazla veya toplam bir yıl hak mahrumiyeti cezası ile cezalandırılmamış olmak,

(f) Hükümlü olmamak: Anayasal düzene ve bu düzenin işleyişine karşı suçlar ile casusluk, zimmet, irtikâp, rüşvet, hırsızlık, yağma, dolandırıcılık, sahtecilik, güveni kötüye kullanma, hileli iflas gibi yüz

25 Spor Genel Müdürlüğü Federasyon Başkanları Seçim Yönetmeliği, 12.02.2009/27139 tarih/sayılı R.G.

26 Seçim yönetmeliğinin 11. Maddesine göre, Federasyon başkanı yapılan inceleme veya soruşturma sonucunda görevde kalmasında sakınca görülmesi halinde, Genel Müdürün teklifi, Bakanın onayı ile görevden alınır.

27 Sportif Değerlendirme ve Geliştirme Kurulu Yönetmeliği, 13.07.2012/ 28352 tarih/sayılı R.G. Kurul, 3289 sayılı kanunun ek-9. Maddesine göre kurulmuştur. Yönetmeliğin 6/d maddesine göre, "performansı yeterli görülmeyen ve olağanüstü genel kurula gitmesi gerekli görülen federasyon hakkında Bakana rapor sunmak" da kurulun görev ve yetkileri arasında yer almaktadır. İşte böyle bir süreç sonrası görevine son verilen kişilerin de federasyon başkanlığına aday olamayacakları düzenlenmektedir.

28 Hak mahrumiyeti cezası, disiplin yönetmeliğinde; "Hakemlik, gözlemcilik, temsilcilik, saha komiserliği yapmaktan, teşkilat veya teşekkül yöneticisi, idari ve teknik görevli olarak yarışmalarda hazır bulunmaktan, teşkilat ve teşekkül mensubu olarak teşkilatla resmi ilişkide bulunmak ve yazışmaktan men" şeklinde tanımlanmaktadır (Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü **Amatör Spor Dalları Ceza Yönetmeliği**, 07.01.1993 tarih ve 21458 sayılı R.G., m.18).

kızartıcı veya şeref ve haysiyeti kırıcı suçtan veya ihaleye fesat karıştırma, edimin ifasına fesat karıştırma, suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini aklama, kaçakçılık, vergi kaçakçılığı, haksız mal edinme, şike ve teşvik primi suçlarından hükümlü bulunmamak.

Adaylık ile ilgili diğer usul ve esaslarla, adaylardan alınacak seçim giderlerine katılma payı Genel Müdürlükçe hazırlanacak yönerge ile belirlenir²⁹.

c- Seçim Tarihi ve Duyurulması:

Yönetmeliğe göre (m.6), seçimler; (a) Yeni kurulmuş olan federasyonlarda kurulma işleminin tamamlanmasından itibaren en geç üç ay içerisinde; (b) ikinci ve daha sonraki seçim dönemlerinde ise, yaz veya kış sporlarına göre ilgili olimpiyat oyunlarının bitim tarihinden itibaren altı ay içerisinde yapılır.

Seçimin yapılacağı yer ve tarih, son müracaat tarihi de belirtilmek kaydıyla seçim tarihinden en az on beş gün önce Genel Müdürlüğün internet sitesinde ilan edilir. Bu ilanda, federasyon başkanlarında aranacak şartlara ve son müracaat tarihine de yer verilir (yönetmelik, m. 7).

d- Seçimde oy kullanacakların tespiti (m.8) ve seçimlerin icrası:

Şüphesiz seçim sürecinin en önemli aşaması, seçimde oy kullanacak delegelerin tespitidir. Bu husus, yönetmeliğin 8. Maddesinde peyçe de karmaşık bir şekilde düzenlenmiştir.

(1) Oy kullanacakların sayısı: Federasyon başkanlığı seçimlerinde oy kullanacak üye sayısı, ilgili spor dalında faaliyet gösteren kulüp ve sporcu sayısına göre seçim kurulunca seçimlerden en az 30 (otuz) gün önce tespit edilir ve Genel Müdürlük onayına sunulur. Onaydan sonra da Genel Müdürlük internet sitesinden ilan edilir(yönerge, m.6).

29 Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü Federasyon Başkanları Seçim Yönergesi. Yönergeye göre; adaylar, 4. Maddede sayılan belgeleri seçimden en geç 10 gün önce seçim kuruluna teslim etmek zorundadırlar(m.5). Delege listeleri de seçimden en az 30 gün önce tespit edilerek Genel Müdürlükçe onaylandıktan sonra Genel Müdürlük internet sitesinden yayınlanacaktır(m.6).Seçim sürecini, oluşturulan seçim kurulu yönetecektir. Adaylara ve ilan edilen delegelere itirazlar da bu kurula yapılacaktır.

Ancak, seçimlerde oy kullanacakların sayısı 100 den fazla olamaz. Gerek delege listelerine gerekse de adaylara yapılacak itirazlar, en geç 2 (iki) gün içerisinde cevaplandırılır. İtiraz sahiplerinden, haklı çıkmaları halinde iade edilmek üzere 100 TTL. Alınır (yönerge, m.7).

(2) Yönetmeliğe göre, seçimlerde oy kullanacakların tespiti şöyle yapılır:

(a) *Bürokratlar*: Bunların başında, Spor Genel Müdürlüğü Yöneticileri gelmektedir: Genel Müdür, Genel Müdür yardımcıları³⁰, 1. Hukuk Müşaviri, kurul ve daire başkanları³¹ ile Spor Toto Teşkilat Başkanı. Sadece bu kapsamda yer alanların toplamı yirmi kişiyi bulmaktadır. O halde, federasyon seçimlerinde oy kullanacakların yaklaşık beşte birini bu kalemde sayılan Genel Müdürlük bürokrasisi oluşturmaktadır.

Merkez Danışma Kurulu üyeleri: Genel Müdür başkanlığında toplam on üyeli bu kurulun üç üyesi Bakan tarafından seçilmekte, diğer üyelerden üçü de yine doğrudan Bakanlıklar tarafından görevlendirilmektedir((3289 sayılı kanun, m.9)). Bunların da ilavesiyle bürokrasinin 100 üyeli seçiciler kurulundaki ağırlığı blok halinde oldukça ağır basmaktadır.

(b) *Oy kullanacak diğer kişiler*: Bunlar; Olimpik branşlarda oy kullanmak üzere Türkiye Milli Olimpiyat Komitesi Yönetim Kurulu üyeleri arasından belirlenecek iki üye;Bünyesinde engelliler spor federasyonları ile paralimpik komitesince benimsenen spor dallarının bulunduğu federasyon seçimlerinde oy kullanmak üzere, Paralimpik Komitesi Yönetim Kurulu üyeleri arasından belirlenecek iki üye; Türkiye Amatör Spor Kulüpleri Konfederasyonu Yönetim Kurulu üyeleri arasından belirlenecek iki üye; Branşlarında oy kullanmak üzere, bağlı oldukları uluslararası federasyonların dünya ve/veya Avrupa federasyonlarının yönetim kurulu veya hakem kurulu üyeleri; Görevlerine

30 Kanuna göre, teşkilatta dört genel müdür yardımcısı görevlendirilebilecektir(3289 sayılı kanun, m. 5).

31 Genel müdürlükte ana hizmet birimi, yardımcı hizmet birimi ile danışma ve denetim birimi olarak görev yapan en az 12 kurul ve daire başkanlığı mevcuttur(3289 sayılı kanun, m.4). Bunlara federasyon başkanlıklarının da ilave edilmesi gerekir.

adli veya idari soruşturma sonucu son verilmemek kaydıyla branşında oy kullanmak üzere asaleten federasyon başkanlığı yapanlar(eski federasyon başkanları) gibi, değişik kanallardan belirlenen kişilerdir.

(c) *Kulüp temsilcileri:* Son olarak, Kulüp Temsilcileri de kendi bağlı oldukları federasyonların seçimlerinde oy kullanırlar. Ancak, çok çeşitli kaynaklardan belirleme yapılması nedeniyle kulüp temsilcilerinin toplam 100 kişiden oluşan seçici kurul içerisindeki oranı seçimlerde belirleyici olmaktan oldukça uzak kalmaktadır.

Kulüp temsilcilerinin belirlenmesinde de, kulüpler açısından birtakım ölçütler esas alınacaktır: Uluslar arası, ulusal veya bölgesel faaliyetlere katılma yoğunluğu; müsabakalara katılan sporcu sayısı; ulusal veya uluslar arası faaliyetlere ilişkin başarılar

(3) *Seçimlerle ilgili diğer hususlar:* Birden fazla oy kullanma hakkına sahip olan üyeler, ancak bir kez oy kullanabilir. Seçimlerde vekaleten oy kullanılamaz.

Federasyonda ücretli veya sözleşmeli statü ile görev yapanların başkanlık seçimlerinde üye olarak oy kullanamayacakları düzenlenmiştir. Elbette, oy kullanımının serbest irade eseri gerçekleşmesini önleyici bu tür kurallar önemlidir. Ancak, bürokratik kanallardan belirlenen oy kullanıcılar bakımından da aynı sakınca fazlasıyla mevcuttur. Spor Genel Müdürünün hiyerarşik üstü olduğu kişilerin de Genel Müdür ile birlikte aynı seçimde oy kullanmaları bu ilkeyle çelişmektedir. Esasen, hiyerarşik astlar ile üstlerin bir arada oy kullanmaları, bir bakıma bir üyenin birden fazla oy kullanma yasağı ile de çelişmektedir.

Bu şekilde belirlenen bir oy vericiler profiliyle girilecek seçimlerde, idarenin desteklemediği bir adayın Federasyon Başkanı seçilmesi imkansızdır. Bu nedenle, spor federasyonlarının seçimle iş başına getirileceğine ilişkin yasa hükmünün Spor Genel Müdürlüğü federasyonları bakımından uygulanmasının şekli bir uygulama olmaktan öteye gitmediği görülmektedir. Federasyon başkanları, yasada seçimle iş başına getirilecekleri söylene de, seçim görünümüne bürünmüş bir seremoni de yapılarak gerçekte atama ile iş başına getirilmektedirler.

Zaten göreve başlatılmaları da, aşağıda görüleceği üzere, Genel Müdürün teklifi ve Bakan'ın onayı sonrasında gerçekleşmektedir.

D– Başkanların göreve başlatılması, görevden ayrılmaları ve görevden alınmaları

1- Göreve Başlatılmaları (Yönetmelik, m.10):

Yapılan seçim sonucunda en çok oyu alan aday, Genel Müdürün teklifi, Bakanın onayı ile federasyon başkanı olarak göreve başlatılır. Görüldüğü üzere, seçimler otomatik sonuç doğurmamakta, bürokratik bir onay işleminden sonra hüküm doğurmaktadır. Ancak, seçimler gerçekten demokratik bir yaklaşımla yapılsa, idarenin buradaki atama yetkisi, bağlı yetkidir. İdarenin bu süreçteki atamaya ilişkin bağlı yetkisi, seçim sürecindeki düzenlemeler nedeniyle ve seçim aşamasında gerçekte takdiri bir yetkiye dönüşmektedir: İdarenin onay vermediği bir adayın seçimleri kazanması ve federasyon başkanı olması adeta imkansızdır.

Oyların eşitliği halinde Genel Müdür ve eşit oy alan adayların huzurunda, oluşturulan kurul tarafından çekilecek kur'a sonucu kazanan aday federasyon başkanlığına aynı usulle göreve başlatılır.

Başkanlık için aday çıkmaması hali de yönetmelikte ayrıca düzenlenmiştir: Başkan adayı çıkmayan yahut yeni kurulan federasyon başkanlıkları için; Genel Müdür, Merkez Danışma Kurulu üyeleri, Genel Müdür yardımcıları, kurul başkanları, I. Hukuk Müşaviri, daire başkanları ile Spor Toto Teşkilat Başkanından oluşan üyeler tarafından aday olma şartlarını taşıyanlar arasından en geç bir ay içinde bir başkan seçilir.

Seçilen federasyon başkanının göreve başlamasından sonra, yönetmelik hükümlerine göre federasyon kurulları(karar organı olan yönetim kurulu ve diğer kurullar(danışma kurulları)) oluşturulur³².

32 22/11/1993 tarihli ve 21766 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan *Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü Spor Federasyonlarının Teşkilatı Çalışma, Görev, Yetki ve Sorumluluk Yönetmeliği*, m.6. Federasyonların Danışma Organları:

2- Federasyon başkanlarının görevden ayrılımları veya alınmaları:

Federasyon başkanı kendi isteğiyle her zaman görevden ayrılabilir.

Görevden alınmaları ise, şu hallerde gerçekleşir: (a) Yönetmelikte sayılan seçilme şartlarından herhangi birini kaybetmesi, (b) Yapılan inceleme veya soruşturma sonucunda görevde kalmasında sakınca görülmesi³³, (c) Kurulca (Sportif değerlendirme ve geliştirme kurulu) yapılan denetim sonunda; sportif olarak başarısız olduğunun tespiti veya yıllık hedef ve programlarını gerçekleştirememesi durumunda, Genel Müdürün teklifi, Bakanın onayı ile görevden alınır (Yönetmelik, m.11).

Federasyon başkanlığı görevinin her ne sebeple olursa olsun boşalması halinde federasyonun tüm kurulları da görevinden ayrılmış sayılır. Kalan sürenin tamamlanması için aday çıkmaması halinde yapılan işlem uygulanır: Genel Müdür, Merkez Danışma Kurulu üyeleri, Genel Müdür yardımcıları, kurul başkanları, I. Hukuk Müşaviri, daire başkanları ile Spor Toto Teşkilat Başkanından oluşan üyeler tarafından aday olma şartlarını taşıyanlar arasından en geç bir ay içinde bir başkan seçilir. Ancak; yeni başkan seçilinceye kadar mevcut kurullar görevlerine devam ederler.

(a) Federasyon Danışma Kurulu, (b) Teknik Kurul, (c) Eğitim kurulu, (d) Sağlık Kurulu, (e) Hukuk Kurulu, (f) Merkez Hakem Kurulu, (g) Diğer Kurullardır. Danışma organı olan bu kurullardan Merkez Hakem Kurulu Üye sayısı yönetmelikle, diğerlerinin üye sayısı ise, Federasyon Başkanı tarafından belirlenir. Kurulların görevleri yönetmelik 13. Maddede düzenlenmiştir.

33 Yönetmelik, ek madde-1: "Federasyonlar çalışmalarını ulusal ve tabi oldukları uluslar arası federasyonların mevzuatına göre yerine getirmek zorundadırlar. Federasyonların yıllık ve/veya dört yıllık faaliyet programları, sporu yaygınlaştırma, sporcu sayısını yıllar itibarıyla arttırmaları, elit sporcu yetiştirmeleri ile mevzuatları gereği yapmakla sorumlu oldukları iş ve faaliyetler; Genel Müdürlüğün bünyesinde oluşturulacak Sportif Değerlendirme Kurulu tarafından da kontrol edilir. Yapılan denetlemeler sonucu başarısızlıkları belirlenen federasyon başkanları hakkında gerekli işlemler Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü Federasyon Başkanları Seçim Yönetmeliği hükümlerine göre yapılır".

E- GENEL DEĞERLENDİRME

Bu düzenlemelerin ışığında, Spor Genel Müdürlüğü federasyonları ile ilgili şu tespitlerde bulunabiliriz:

(1) Federasyonlar, kulüplerin serbest iradeleriyle değil, Merkez Danışma kurulu kararına dayalı olarak idare tarafından belirlenir. Bu belirleme sırasında bir veya daha fazla spor dalı, teknik ve idari gerekçelerle bir federasyona bağlanabilir. Spor faaliyetlerinin belli spor dalları esas alınarak yürütülmek zorunda olması, böyle bir belirlemeyi zorunlu kılmaktadır.

(2) Federasyonlarda kulüplerin temsili söz konusu değildir. Esasen federasyonların bunu sağlayacak "genel kurul" isimli organları yoktur. Kulüpler, sadece federasyon başkanlığı seçimlerinde ve seçim anına özgü olarak çok sınırlı bir temsil imkanına sahiptirler.

(3) Federasyonların tek karar organı olan yönetim kurullarının -başkan hariç- bütün üyeleri, idarenin inisiyatifi ile belirlenir. Hatta bunlardan genel sekreter, Devlet Memurları kanununa tabi bir memurdur.

(4) Federasyon başkanlığı için yapılan seçimler, baştan sona bütün seçim sürecinde idarenin neredeyse tek belirleyici olduğu güdümlü ve çoğu kez göstermelik seçimlerdir. Kanunun emredici düzenlemesi nedeniyle yapılan seçimler, seçim kurulunun belirlenmesi ve seçimi yapacak delegelerin belirlenmesine ilişkin yönetmelik kuralları nedeniyle anlamsız kalmakta, federasyon başkanlarının gerçekte idare tarafından atanmasına yol açmaktadır.

(5) Federasyonlar ile Genel Müdürlük arasındaki ilişkinin niteliği, vesayet denetimi değil, hiyerarşi ilişkisidir. Federasyonlar, doğrudan Genel Müdürlük bünyesinde ana hizmet birimleri arasında yer almaktadırlar. Bu nedenle federasyonların ayrı bir tüzel kişiliğinden de söz edilemez.

IV- Bağımsız Spor Federasyonları

A- Genel Açıklama

Türk hukukunda spor kulüplerinin örgütlenmesi bakımından kurulan hukuksal sisteme göre; önce dernekler mevzuatı gereğince spor faaliyetinde bulunmayı amaçlayan bir dernek kurulup tüzel kişilik kazandıktan sonra, yukarıda izah edildiği üzere Spor Genel Müdürlüğü sistemine dahil olmak için ayrıca buraya tescil başvurusunda bulunabilmektedir. Bu kez, Spor Genel Müdürlüğü Kuruluş Kanununda ve ilgili yönetmelikte belirtilen şartları sağladığı takdirde, Spor Genel Müdürlüğü nezdinde tescili sağlanan dernek, amacı göz önüne alınarak spor kulübü, gençlik kulübü ya da gençlik ve spor kulübü adıyla Spor Genel Müdürlüğü sistemine dahil edilmektedir.

Spor Genel Müdürlüğü bünyesinde belirlenen spor dalları itibarıyla bir federasyonla da ilişkilendirilen dernek (kulüp), kayıtlı olduğu Spor Genel Müdürlüğü federasyonunun faaliyetleri çerçevesinde amacını gerçekleştirmek üzere sezon bazlı etkinliklere ve yarışmalara katılmakta, etkinliklere katılmak şartıyla Genel Müdürlük **bütçesinden** yapılan aynı ve nakdi yardımlardan yararlanmakta, federasyon başkanlığı seçimlerinde temsilcileri aracılığıyla oy kullanmakta, hasıllı amatör spor sisteminin bir parçası haline gelmektedir.

Spor Genel Müdürlüğü bünyesinde yer alan kulüpler, dernek tüzel kişiliğine sahip olmak bakımından dernekler hukukundan kaynaklanan hak ve yetkilerini elbette tam olarak kullanabilirler. Örneğin; diğer derneklerle bir araya gelerek üst kuruluşlar(federasyonlar ve konfederasyonlar) kurabilirler, bu üst kuruluşların statülerini kanunun emredici hükümlerine aykırı olmamak şartıyla diledikleri gibi belirleyebilirler, orada diğer derneklerle eşit temsil edilebilirler... Fakat aynı dernekler, Spor Genel Müdürlüğü bünyesine dahil olmuş birer kulüp olmak sıfatıyla bu şekilde özgür değillerdir: Bir defa, istedikleri şekilde federasyon kuramazlar, dahil oldukları federasyonların statüsünü istedikleri gibi belirleyemezler, o federasyonun yönetiminde

neredeyse hiçbir etkileri olamaz vs. Bu amatör kulüpler ve onların dahil oldukları üst kuruluşları konumundaki federasyonlar üzerinde Spor Genel Müdürlüğünün bir hayli hiyerarşik yetkileri mevcuttur. Aslında spor kuruluşları **üzerindeki** bu idari hiyerarşik yetkiler, idarenin neticede siyasetin emrinde olması nedeniyle amatör sporun ağır siyasi vesayet altında tutulması anlamına da gelmektedir.

İşte, spor aktörleri üzerindeki idare ve siyasetin bu ağır etkisinin yol açtığı olumsuz durumdan **çıkış için** 3289 sayılı kanuna 2004 yılında **Özerklik**³⁴ başlıklı ek-9. Madde eklenmiştir³⁵. Madde metninde, yürürlüğe girdiği 2004 yılından beri toplam beş kez değişiklik yapılmış, iki kere de maddede yer alan bazı düzenlemeler hakkında Anayasa Mahkemesince iptal kararı verilmiştir. Bu durum, idarenin ve siyasetin sahip olduğu mevzilerden sporun bağımsızlaşması bağlamında geri çekilme konusundaki isteksizliğinin bir işareti olarak da görülebilir.

Ek-9. Maddenin başlığı, 2011 yılında "Bağımsız Spor Federasyonları" olarak değiştirilmiş, madde metninde yer alan "özerk" terimleri yerine de "bağımsız" kelimesi ikame edilmiştir. Aşağıda, ek-9. Madde ile getirilen bağımsız spor federasyonları statüsü incelenecektir. Ancak, ayrı bir yasası olan Türkiye Futbol Federasyonu dışında kalan ve adında bağımsız **sıfatı bulunan spor federasyonlarının bu sığata** gerçekten ne derece sahip oldukları, bağımsızlığa uygun bir yapı ve işleyişe kavuşup kavuşmadıkları tartışma konusu olmaya devam

34 29/3/2011 tarih ve 6215 sayılı kanun, md. 10 ile "özerklik" terimi "*Bağımsız spor federasyonları*" şeklinde değiştirilmiş, madde metni içerisinde yer alan "özerk" terimi yerine de "*bağımsız*" terimi ikame edilmiştir.

35 4/3/2004 tarih ve 5105 sayılı kanun, md 2. Bu fıkranın devamında yer alan dördüncü fıkrada ise şu ifadelerle yer verilmişti: "Özerk olan federasyonlar; organları genel kurulu tarafından seçimle göreve gelen, her türlü kararlarını kendi organları içerisinde alan, bütçesi genel kurul tarafından onaylanan ve ibra edilen federasyonlardır". Bu tanımlama, özerk federasyonların Genel Müdürlük bünyesinde yer alan federasyonlardan tamamen farklı bir yapıya sahip olduğunu, federasyon terimine dernekler mevzuatındaki anlamının kazandırıldığını göstermektedir. Gerçekten de, Genel Müdürlük bünyesindeki federasyonların ayrı bir genel kurulu, başkanı dışında seçimle göreve gelen hiçbir organı mevcut değildir. Zaten tek organı olan yönetim kurulunun bütün üyeleri de atamayla göreve gelmektedir. Federasyon başkanın seçimi de, aslında göstermelik bir seçimdir.

etmektedir. Aşağıda yer alan incelemelerimizden sonra bu hususlara bir cevap bulmaya çalışacağız.

B- Bağımsız Spor Federasyonların Kuruluşu ve hukuksal nitelikleri:

1- “Özerk” federasyon mu? “Bağımsız” federasyon mu?

Kanunda, bağımsız federasyonların kurulma amacı şöyle düzenlenmektedir: “Spor dalı ile ilgili faaliyetleri ulusal ve uluslararası kurallara göre yürütmek, gelişmesini sağlamak, sporcu sağlığı ile ilgili konularda gerekli önlemleri almak, teşkilatlandırmak, federasyonu uluslararası faaliyetlerde temsil etmek ve Tahkim Kurulu kararlarını uygulamakla görevli ve yetkili, özel hukuk hükümlerine tabi bağımsız spor federasyonları kurulur”³⁶.

Kanundaki bu düzenlemeye göre, bağımsız spor federasyonlarının amaçları ve statüsüyle ilgili şunlar söylenebilir:

Spor dalı ile ilgili faaliyetleri ulusal ve uluslararası kurallara göre yürütmek, gelişmesini sağlamak,

Sporcu sağlığı ile ilgili konularda gerekli önlemleri almak, teşkilatlandırmak,

Federasyonu uluslararası faaliyetlerde temsil etmek,

Tahkim Kurulu kararlarını uygulamak amaçlarıyla kurulurlar.

Bağımsız spor federasyonları, bütün bu hususlarda hem görevli, hem de yetkili olacaklardır.

Bağımsız spor federasyonları özel hukuk hükümlerine tabidirler.

Özellikle bu son husus (özel hukuk hükümlerine tabi olmak) özel bir öneme sahiptir. Gerçi kanun, federasyonların özel hukuk tüzel kişiliğine sahip olacaklarını söylemekten kaçınmış, sadece özel hukuk hükümlerine tabi olacaklarını söylemekle yetinmiştir. Özel hukuk

36 Türkiye Futbol Federasyonunun Kuruluş ve Görevleri Hakkında 5894 sayılı Kanunda (m.1)da benzeri şekilde; “Bu Kanunun amacı; her türlü futbol faaliyetlerini milli ve milletlerarası kurallara göre yürütmek, teşkilatlandırmak, geliştirmek ve Türkiye’yi futbol konusunda yurt içinde ve yurt dışında temsil etmek üzere, özel hukuk hükümlerine tabi, tüzel kişiliğe sahip, özerk Türkiye Futbol Federasyonunun kurulması, teşkilat, görev ve yetkilerine ait esas ve usulleri düzenlemektir” denilmektedir.

hükümlerine tabi olmakla birlikte, kamu tüzel kişisi sayılmasının da hala mümkün olabileceği öne sürülebilir. Nitekim, ek-9. Maddenin 2004 yılında 5105 sayılı kanunla yürürlüğe giren ilk şeklinde şöyle denilmektedir;

"Federasyonlara, talepte bulunmaları durumunda Merkez Danışma Kurulunun uygun görüşü, Genel Müdürlüğün bağlı olduğu Bakanın teklifi ve Başbakanın onayı ile idarî ve malî özerklik verilebilir. Federasyonun kuruluşuna ilişkin kararın, Resmî Gazetede yayımlanması ile tüzel kişilik kazanılır".

Bu düzenlemede geçen idarî ve malî özerklik verilebilir ifadesi, Genel Müdürlüğün ana hizmet birimleri arasında sayılan bir idari birime verilen idari ve mali özerkliktir. Görüldüğü üzere, bu düzenleme ile idari ve mali özerklik verilen idari birimin *idarilik* niteliği aslında ortadan kalkmamakta, sadece idari ve mali özerkliği olan bir idari birime dönüştürülmektedir. İşte bu düzenleniş şeklinden dolayı Anayasa Mahkemesi özerk federasyonları *idarî ve malî özerklik tanınan hizmet yönünden yerinden yönetim kuruluşu* olarak algılamıştır. Doğrusu, fıkranın düzenleniş şekli de, yüksek mahkemenin bu algılama biçimini haklı gösterir niteliktedir.

Daha sonra fıkra yeniden düzenlenirken, yukarıda aynen alıntılandığı üzere tamamen farklı bir üslup kullanılarak; "...özel hukuk hükümlerine tabi bağımsız spor federasyonları kurulum" denilmiştir. Hem özel hukuk hükümlerine tabi olduğunun açıkça vurgulanması, hem kamusal örgütlenmelere özgü "özerklik" terimi değil "*bağımsızlık*" teriminin seçilmesi, hem de idarece verilen bir lütuftan değil, kanunda doğrudan doğruya "kurulum" şeklinde ilk elden bir ifade kullanılması, kanun koyucunun bu federasyonlara eski anlaşılma biçiminden farklı bir statü vermek istemesinin işaretleri olarak görülmelidir.

Maddenin ilk şeklinin beşinci fıkrasında ise, şu düzenleme mevcuttu:

"Özerk federasyonların; genel kurullarının toplanması ve çalışmalarına ilişkin usul ve esaslar ile kimlerin oy kullanabileceği ve Tahkim Kurulu ile ilişkileri Genel Müdürlükçe düzenlenecek çerçeve statü

ile belirlenir. Özerk federasyonlarca hazırlanacak *ana statü*, *çerçeve statüye aykırı olamaz*".

İtiraz yoluyla Anayasa mahkemesi önüne gelen çerçeve statüye ilişkin bu maddeyi iptal ederken, Yüksek Mahkemece bu federasyonların hukuki kişilikleri üzerinde durulmuş, birer *hizmet yönünden yerinden yönetim kuruluşu oldukları* kanaatine varılarak bunların statülerinin çerçeve statüye uygun olması şartının getirilmesinin "kamu tüzel kişiliklerinin kanunla kurulacağı" ilkesine aykırılık teşkil ettiği, aynı zamanda yasama yetkisinin devredilmezliği ilkesinin de ihlal edildiği savunularak söz konusu fıkra iptal edilmiştir.

Mahkemenin iptal gerekçesinde;

"Yukarıda anılan özerk federasyonların kuruluşları, denetimleri, mali yapıları, ve kararlarına karşı merkezi idare içerisinde oluşturulan Tahkim Kurulu'na başvurulabilmesi gibi hususlar göz önünde bulundurulduğunda, bunların *hizmet yerinden yönetim kuruluşları oldukları* sonucuna varılmaktadır. Özerk federasyonların hizmet yerinden yönetim ilkesine göre kurulmaları nedeniyle Anayasa'nın 123. maddesi uyarınca kanunla düzenlenmesi gerekmektedir"³⁷.

Anayasa Mahkemesi, Genel Müdürlüğün ana hizmet birimleri arasında sayılan spor federasyonu başkanlıklarının, özerklik ve tüzel kişilik verilerek hizmet yönünden yerinden yönetim kuruluşuna dönüştürüldüğü düşüncesinden hareket etmektedir. Gerçekten de, kanunda (m.4) spor federasyonu başkanlıkları ana hizmet birimlerinin en başında sayılmaktadır. Öyleyse bu federasyonların, Genel Müdürlükten ayrı bir tüzel kişiliklerinin olmadığı kabulü gerekir. Biraz garip ama, federasyonu oluşturan kulüplerin her birinin ayrı birer özel hukuk tüzel kişiliği mevcutken, onların üst kuruluşu durumundaki Spor Genel Müdürlüğü federasyonlarının ayrı bir tüzel kişiliği bulunmamaktadır. İşte herbir bağımsız spor federasyonunun kurulması, Genel Müdürlük ana hizmet birimlerinden olan federasyonlardan

37 Anayasa Mahkemesinin 2006/118 E., 2009/107 K. Sayılı kararı.

birinin ayrı bir tüzel kişilik verilerek Genel Müdürlük bünyesi dışına çıkartılması anlamına gelmektedir.

2- Tüzel kişiliğin kazanılması ve kaybı

Bağımsız spor federasyonlarının kurulma usulü kanunda bir idari prosedüre bağlanmıştır; Federasyonlar, Merkez Danışma Kurulunun uygun görüşü, Bakanın teklifi ve Başbakanın kararı ile kurulur ve kararın Resmi Gazetede yayımlanması ile tüzel kişilik kazanır. Bu düzenlemede, Danışma Kurulu görüşünün hem alınması hem de bu görüşün olumlu olması (uygun görüş) şartları birlikte aranmaktadır.

Yine, kanuna göre, bağımsız spor federasyonlarının tüzel kişiliğinin kaldırılması için de usulde paralellik ilkesine uygun olarak, kuruluştaki usul uygulanır: "Kanunda (3289 sayılı kanun) belirtilen yükümlülüklerini yerine getirmeyen federasyonların tüzel kişilikleri kanunun ek-9. Maddesinde belirtilen usulle iptal edilir ve mal varlıkları Genel Müdürlüğe devredilir".

Spor Genel Müdürlüğü bünyesindeki bir federasyonun bağımsız bir federasyona dönüşmesi, o federasyonun faaliyet gösterdiği spor dalında yetişmiş nitelikli elemanları, tesisleri ve teşkilatı bakımından belirli bir düzeye erişmesi sayesinde mümkün olacaktır. Merkez Danışma kurulu bağımsız federasyona dönüşmeye ilişkin görüşünü oluştururken, federasyonun gelişmişlik ve az veya çok kendi kendine yeterlik düzeyini bütün yönleriyle inceleyecektir.

3- Bağımsız spor federasyonlarının bütçesi: Öz kaynaklar ve Spor Genel Müdürlüğü yardımları (bütçeye bağlı nakit yardımı, proje karşılığı yardım ve taşınmaz ya da spor tesisi tahsisleri)

Sonuçta, prosedür tamamlanıp bağımsız federasyona dönüşme sağlandığında, mali konular özellikle önem kazanacaktır. Çünkü, kendi bünyesindeki spor federasyonlarının bütçesi, onun bir idari birimi sayıldığından tamamen Spor Genel Müdürlüğü bütçesinden ayrılan ödeneklerle karşılanmaktadır. Oysa bağımsız federasyonlar,

kural olarak kendi gelirleriyle kendi giderlerini karşılayabilmelidirler. Bu, bir anlamda bağımsız federasyon olmanın bedelidir. Doğaldır ki, yıllarca bütçeden pay alarak yaşamış bir kuruluşun kendisinin kaynak yaratması her zaman kolay değildir ve özellikle de bunun bir anda sağlanması çoğu kez mümkün olamaz.

Gerçi, ek-9. Maddede Genel Müdürlük tarafından bağımsız federasyonlara yardım yapılması düzenlenmiştir. Ancak bu yardımlar, kural olarak federasyonların kendi öz bütçelerinin belli bir oranına kadar yapılabilecektir. Bunun anlamı, en azından ilk yıl için federasyonun tamamen kendi kendine yetmeye çalışmasıdır.

Maddenin ilk şeklinde, özerk federasyonlara federasyon bütçesinin öz gelirlerinin % 15'ini geçmemek üzere Genel Müdürlük bütçesinden pay ayrılacağı düzenlenmişti³⁸. Ertesi yıl yapılan değişiklikte bu oran, olimpiik branşlarda federasyonun bir önceki yıl gerçekleşen gelirlerinin % 75'i kadar, olimpiik olmayan federasyonlara ise; % 50'si kadar yardım yapılabilmesine imkan sağlayacak şekilde değiştirildi³⁹. Ayrıca, yine bu tarihte kanuna eklenen geçici madde ile de; "Ek 9 uncu maddenin dokuzuncu fıkrasında öngörülen Genel Müdürlük bütçesinden ayrılacak pay ile ilgili oran, federasyonların özerk olduğu tarihten itibaren üç yıl sonra uygulanır. Bu tarihe kadar Genel Müdürlük her türlü desteği sağlar" düzenlemesi yapılarak, bağımsız (özerk) federasyonlara mali yönden üç yıllık bir geçiş süreci tanındı⁴⁰.

Federasyonların bir önceki yıl gerçekleşen bütçelerinin belli oranında doğrudan nakit yardımı yapılmasının yanı sıra, Genel Müdürlük ayrıca belli konular kapsamındaki projeleri desteklemek amacıyla proje bazında da yardım yapabilmektedir. Yine Genel Müdürlük, talep olması durumunda kendisine ait gayrimenkullerini ya da spor

38 5105 sayılı kanunun 2. Maddesi ile eklenen ek-9. Madde(9. fıkra) (R.G.13 Mart 2004/25401 tarih/sayı

39 28/4/2005 tarih ve 5340 sayılı kanunun 2. Md.

40 Geçici 9. Maddede atfı yapılan ek-9. Maddenin dokuzuncu fıkrası, atfın yapıldığı tarihten sonra bu maddeye eklenen yeni fıkralar nedeniyle şimdiki halde onüçüncü fıkra olmuştur. Dolayısıyla söz konusu atfı da artık bu fıkra yapılmaktadır.

tesislerini bedelsiz olarak kırkdokuz yıla kadar talep sahibi bağımsız spor federasyonuna tahsis de yapabilmektedir⁴¹.

4- Devlet malı gibi korunma, kamu görevlisi gibi cezalandırılma, özel hukuk hükümlerine tabi olma

Yukarıdan beri incelediğimiz spor federasyonlarını destekleyici düzenlemeler ve aşağıda inceleyeceklerimiz, şüphesiz ki temelde sporun teşviki için devlete verilen anayasal görevler ile uyumludur. Ancak idare, örneğin bu kadar yardım yaptığı spor federasyonlarını sadece denetlemekle yetinmeyebilmekte, onun doğrudan karar alma ve yönetim süreçlerine de müdahil olmak isteyebilmektedir. Nitekim yasada idareye bağımsız spor federasyonlarının özellikle genel kurullarında etkin olma imkanı tanıyan düzenlemeler de mevcuttur. Ayrıca, federasyonların kamusal kurallarla bu kadar iç-içe olması, sadece idarenin değil Anayasa Mahkemesinin kararlarını ve bunlara ilişkin hukuki nitelendirmelerini de etkileyebilmektedir. Nitekim Anayasa Mahkemesi, yukarıda izah edilen kararında bağımsız(özerk) spor federasyonlarını "hizmet yönünden yerinden yönetim kuruluşları" olarak nitelendirebilmiştir.

Gerçi yüksek mahkemenin o kararından sonra bu federasyonları düzenleyen ek-9. Maddede "özerk" terimi yerine "bağımsız" sözcüğü ikame edilmiş, federasyonların kuruluşunu düzenleyen fıkra da "özerklik tanınır" ifadesi yerine "özel hukuk hükümlerine tabi bağımsız spor federasyonları kurulur" denilmiş, bağımsız spor federasyonların

41 Ek-9. Madde-ondördüncü ve obeşinci fıkralar (28/4/2005 tarih ve 5340 sayılı kanunun 2. Md. İle değişik):"Bağımsız federasyonların gelirleri ana statüsünde belirlenen usul ve esaslar dahilinde harcanır. Genel Müdürlük bütçesinden bağımsız federasyonlara, ilgili branşın alt yapısına ve eğitime ilişkin projelerinin desteklenmesi amacıyla gerektiğinde kaynak tahsis edilebilir. Bağımsız federasyonların tüm gelirleri her türlü vergi, resim ve harçtan muaftır".

"Genel Müdürlük, bağımsız federasyonların talebi durumunda, kendisine ait spor tesislerinin işletilmesini, menkul ve gayrimenkullerini bedelsiz olarak kırkdokuz yıla kadar federasyonun faaliyetleri için tahsis edebilir. Söz konusu spor tesisleri ile menkul ve gayrimenkullerin tahsis amacı dışında kullanılması halinde, tahsis işlemi Genel Müdürlükçe iptal edilir".

yine bir idari kararla kurulması düzenlenmekle birlikte "kuruluşun resmi gazetede yayımlanması ile tüzel kişilik kazanılır" denilmiştir. Fakat yine de yasada bağımsız spor federasyonlarının tüzel kişiliğinin türü (özel hukuk tüzel kişiliğine mi, kamu hukuku tüzel kişiliğine mi sahip oldukları) hakkında açıkça bir niteleme yapılmamıştır.

Kanunda, bağımsız federasyonların statüsüne ilişkin tartışmaları yakından ilgilendiren ve yukarıda izah edilen düzenlemelerin yanı sıra, bunların mallarına ilişkin olarak ayrıca şu düzenlemeler de bulunmaktadır (ek-9/1. fıkra): "Genel Müdürlük tarafından bağımsız spor federasyonlarına yapılan yardımlar ile Genel Müdürlük bütçesinden bu federasyonlara tahsis edilen kaynaklar kullanılarak edinilen her türlü taşınır ve taşınmazlar edinim amacı dışında kullanılamaz ve Genel Müdürün izni alınmadan üçüncü kişilere satılamaz ve devredilemez. Genel Müdürlük tarafından yapılan yardımlar ve tahsis edilen kaynaklar kullanılarak alınan taşınmazların mülkiyeti Genel Müdürlüğe ait olur. Bu taşınmazlar Genel Müdürlüğün mevzuatı çerçevesinde kullanılır. Federasyon malları Devlet malı hükmündedir, haczedilemez. Federasyon faaliyetlerinde görevli bulunanlar, görevleriyle ilgili olarak işlemiş oldukları suçlar bakımından kamu görevlisi sayılır".

Bu düzenlemelere göre; (1) Bağımsız spor federasyon, kanunda yer alan yükümlülüklerin yerine getirmez ise; hem idare tarafından tüzel kişiliği sona erdirilir, hem de mal varlığı Genel Müdürlüğe devredilir(kurucu kulüplere devredilmez). (2) Genel Müdürlük tarafından yapılan yardımlar ve tahsis edilen kaynaklar kullanılarak alınan taşınmazların mülkiyeti Genel Müdürlüğe ait olur. (3) Federasyon malları Devlet malı hükmündedir, haczedilemez. Burada, federasyon mallarının kendi imkanlarıyla edinilmiş ya da Genel Müdürlük' ten aktarılmış kaynaklarla alınmış olmasının önemi yoktur. Düzenleme hepsi için geçerlidir. (4) Federasyon faaliyetlerinde görevli bulunanlar, görevleriyle ilgili olarak işlemiş oldukları suçlar bakımından kamu görevlisi sayılır.

Her ne kadar yukarıda yer verilen düzenlemeler, bağımsız spor federasyonların kamusal yönünü öne çıkartmakta ise de, bu federasyonların

tüzel kişiliğinin Anayasa mahkemesinin iptal kararı sonrası 2011 yılında yapılan yasal değişikliklerden sonra, tamamen bir özel hukuk tüzel kişiliği görünümüne büründüğü kuşkusuzdur. Artık, burada yer verilen bağımsız spor federasyonu tipi, dernek tüzel kişiliğinin üst kuruluşu olarak dernekler hukukunda düzenlenen federasyon tipinin bir benzeridir. Şu kadar ki, bu federasyonlar spor kulüpleri tarafından serbestçe oluşturulamamakta, yukarıda izah edilen usulde bir zincir işlem sonrası idari bir kararla kurulabilmektedir.

Ancak; bağımsız federasyonların tüzel kişiliği her ne kadar özel hukuk hükümlerine tabi bir özel hukuk tüzel kişiliği görünümüne bürünse de, bunların ne kuruluş amaçları, ne yasada düzenlenen statüleri, ne de kullandıkları kaynaklar, klasik bir özel hukuk tüzel kişisi gibi değerlendirilmelerine imkan vermemektedir. Örneğin: Spor dalı ile ilgili faaliyetleri ulusal ve uluslararası düzeyde yürütmek; sporcu sağlığı ile ilgili konularda gerekli önlemleri almak, teşkilatlandırmak; Tahkim Kurulu kararlarını uygulamakla görevli ve yetkili olmak, kanunla bu federasyonlara verilen ayrıcalıklı kamusal görev ve yetkilerdir. Bu kamusal görev ve yetkilerini ifa edebilmek için; gerçekleştirdiği bütçesinin % 50 ve hatta % 75'i kadar kamudan kaynak almak, lehine kırkdokuz yıl süreli bedelsiz taşınmaz ya da tesis tahsis yapılması, her türlü vergi ve benzeri mali yükümlülüklerden muaf olmak şeklindeki yasal düzenlemelerle desteklenmektedirler. Tüzel kişilik kazanması; yasanın verdiği açık yetkiye istinaden idari bir kararla olmakta, kuruluşu resmi gazetede ilan edilmekte ve tüzel kişilik kazanma anı bu ilan tarihi olarak belirlenmektedir.

Bütün bu sayılan özellikler, bir kamu tüzel kişiliğine işaret etmektedir. Şu kadar ki, bu kamu tüzel kişisi, özel hukuk hükümlerine tabi, özerklikten de öteye bağımsız bir tüzel kişiliktir. Çünkü, bu tüzel kişiliğe verilen görev, ancak bağımsız bir şekilde yürütüldüğünde yerine getirilebilir, halkın katılımı ancak bağımsız bir statü içerisinde sağlanabilir. O halde, bağımsız spor federasyonları elbette kamu kaynaklarının kullanımı bakımından yeterli bir mali denetime tabi tutulmalı; yürüttüğü faaliyetin standardı bakımından da teknik

olarak genel bir denetim ve gözetim altında bulundurulmalıdır. O halde, bu tüzel kişiliğe halkın katılımını sağlayacak, faaliyetlerini spor dalının dünyaca kabul edilmiş kuralları çerçevesinde geliştirecek şekilde bağımsız bir statü tanınmalı, bu statü ile bağdaşmayan idari müdahale kanalları kapatılmalıdır. Bunun ötesinde, tüzel kişiliğin türüne ilişkin teknik tartışmalar anlamlı değildir. Karşımızda, klasik tasniflere tam uymayan kamu hukuku-özel hukuk tüzel kişisi karışımı yeni bir yapı (saçak kuruluş) söz konusudur. Önemli olan; bağımsız spor federasyonlarının desteklenmesi, özendirilmesi ve elbette gereği gibi denetlenmesi suretiyle bu kuruluşların işlevsel verimliliğinin optimal noktalara yükseltilmesidir.

C- Bağımsız Spor Federasyonlarının Örgütü:

Kanun gereği, spor federasyonlarının merkezleri Ankara'dadır; merkezi Ankara dışında olan bir spor federasyonu kurulamaz.

Federasyonların merkez teşkilatı;

(1) *Genel Kurul*: Federasyonun en üst organıdır. Genel kurul üye sayısı olimpiik ve paralimpiik spor dallarında 150'den az 300 üyeden fazla, diğer branşlarda ise 100'den az 200 üyeden fazla olamaz.

(2) *Yönetim Kurulu*: Yedi ila onbeş üyeden oluşur.

(3) *Denetim Kurulu*: İki üyesi seçimle belirlenen, üç üyesi ise Genel Müdürlükçe görevlendirilen beş üyeden oluşur.

(4) *Disiplin Kurulları* ve

(5) *Genel Sekreterlik*ten oluşmaktadır.

(6) İllerde *temsilkilikler* görevlendirilebilir⁴².

Profesyonel şube kurulması, federasyona spor dalı bağlanması, bağlı spor dallarının ayrılması işlemleri, federasyon yönetim kurulunun Genel Müdürlüğe müracaatı üzerine bu Kanunun hükümlerine (Danışma Kurulunun olumlu görüşü üzerine başlayan süreç) göre yürütülür.

42 Federasyonların yurt içi bağlantısını sağlamak üzere, illerde federasyon temsilkilikleri kurulabilir. Bağımsız spor federasyonlarının il temsilcileri, federasyon başkanının teklifi ve Genel Müdürün onayı ile görevlendirilir.

Görüldüğü üzere; Spor Genel Müdürlüğü federasyonlarında olmayan genel kurul, bu federasyonlarda mevcuttur ve federasyonun bütün organlarını da bu genel kurul seçmektedir. O halde, bağımsız spor federasyonlarının en üst karar organı olan ve diğer organları da seçme yetkisine sahip bulunan federasyon genel kurulu, özel bir öneme sahiptir.

1- Genel Kurul:

a- *Kanunda genel kurula ilişkin yer alan düzenlemeler şöyledir:* Genel kurul federasyonun en üst karar organıdır. Genel kurulun toplanması ile ilgili her türlü işlemler yönetim kurulunca yürütülür. Genel Müdürlük, genel kurul toplantılarında gözlemci bulundurur. Gözlemci, genel kurul çalışmalarının bu Kanun ile ana statüye uygun olarak yapılıp yapılmadığını denetleyerek, raporunu Bakana sunulmak üzere onbeş gün içerisinde Genel Müdürlüğe verir. Genel Müdürlük, raporun verildiği, ilgililer⁴³ ise genel kurulun yapıldığı tarihten itibaren otuz gün içerisinde asliye hukuk mahkemesinde genel kurulun iptalini isteyebilir.

Genel kurulun toplanması, üyelerin belirlenmesi, divanın oluşturulması, delege listesine yapılacak itirazlar ve oyların sayımı ile ilgili diğer esas ve usuller ana statüde belirlenir.

Genel kurul üye sayısı olimpiik ve paralimpiik spor dallarında 150'den az 300 üyeden fazla, diğer branşlarda ise 100'den az 200 üyeden fazla olamaz.

43 Burada "ilgililer" teriminin kullanılması ilginçtir. Türk Medeni kanunun 83. Maddesinde, Dernek Genel Kurullarının iptali düzenlenirken "üyeler" baz alınmaktadır. Medeni Kanunda, iptal davası açabilme bakımından da toplantıya katılan üyelerle toplantıya katılmayan üyeler arasında dava açma süresi bakımından bir ayırım yapılmıştır: Toplantıya katılan ve alınan karara karşı çıkan her üye, bir ay içerisinde dava açmak hakkına sahiptir. Toplantıya katılmayan üyeler bakımından dava açma süresi, üç ay olarak düzenlenmiştir. Oysa burada toplantıya katılıp katılmama bakımından bir ayırım yapılmadığı gibi, toplantıya katılan üyelerin iptalini istediği karara karşı çıkmış olması şartı da düzenlemede yer almamaktadır. Dahası, Medeni Kanunda süre "ay" olarak belirlenmişken, buradaki dava açma süresi "bir ay" değil "otuz gün" olarak belirlenmiştir.

Kanuna göre, bağımsız spor federasyonlarının üç tür genel kurul toplantısı yapması söz konusudur: (1) Olağan Genel Kurul, (2) Olağanüstü Genel Kurul, (3) Mali Genel Kurul.

(1) Olağan Genel Kurul: Olimpik ve paralimpik spor dallarında ilgili olimpiyat oyunlarının, diğer spor dallarında yaz olimpiyat oyunlarının bitiminden itibaren üç ay içerisinde yapılır.

(2) Olağanüstü Genel Kurul: Olağanüstü genel kurula, şu dört durumdan biri gerçekleştiği takdirde gidilir:

(a) İlk durum; federasyon başkanı ve yönetim kurulu üyeleri hakkında yetersizlik raporu verilmiş olmasıdır. Bu da iki halde gerçekleşir: (a) Birincisi, Sportif Değerlendirme ve Geliştirme Kurulu raporunda federasyon yönetiminin(başkan ve yönetim kurulunun) yeterli düzeyde görülmemesi halidir. (b) İkincisi, Genel Müdürlükçe yaptırılan denetim sonunda federasyon başkanı ve yönetim kurulu üyelerinin görev başında kalmasında sakınca görüldüğünün belirtilmesi halidir. Her iki durumda da, elbette başkan ve yönetim kurulu hakkında karar alma yetkisi ilgili federasyonun genel kuruluna aittir. İşte bu iki halden biri gerçekleştiğinde, başkan ve yönetim kurulu üyeleri hakkındaki yetersizlik ya da görevde kalmalarının sakıncalı olduğu yolundaki iddialara ilişkin karar almak üzere federasyon genel kurulu toplantıya çağrılarak, olağanüstü genel kurula gidilir.

(b) İkinci durum; federasyon yönetim kurulunun olağanüstü genel kurula gitme kararı vermesidir.

(c) Üçüncü durum; Son yapılan genel kurul toplantısında delege olanların en az yüzde 40'ının noter kanalı ile yazılı müracaatta bulunması halidir.

(d) Dördüncü durum; federasyon başkanının istifası, başkan olma şartlarından herhangi birisini kaybetmesi veya ölümü halidir. Başkanın görevinin bir şekilde sona ermesi halinde, genel kurul olağanüstü olarak toplanır ve organlara yeniden seçim yapar.

(e) Beşinci durum; Yukarıda sayılan dört duruma, beşinci durum olarak, iki yılda bir yapılan federasyon mali genel kurulunda federasyon yönetiminin ibra edilmemesi halini eklemek gerekir.

Bu hallerden herhangi biri gerçekleştiğinde, federasyon genel kurulu altmış gün içerisinde olağanüstü olarak toplanır. Bu genel kurulda, federasyon başkan ve yönetim kurulu üyelerinin yerine kalan süreyi tamamlamak üzere seçim yapılır.

Ancak, şu hallerde seçimli olağanüstü genel kurul toplantısı yapılamaz (Ek madde-9/3(c)):

(a) Birincisi; federasyon yönetim kurulunun kararıyla ya da delegelerin talebine⁴⁴ dayalı hallerde, son seçimli genel kurul toplantısından itibaren altı ay geçmedikçe, olağanüstü genel kurula gidilemez.

(b) İkincisi; Olimpik ve paralimpik branşlarda olimpiyat oyunlarının yapılmasına altı aydan az süre kalmış ise, bu halde de olağanüstü genel kurul toplantısı yapılamaz.

b- Genel Kurul Toplantılarının İcrası

Federasyonun en üst organı olan genel kurulun toplanması ile ilgili her türlü işlemler yönetim kurulunca yürütülür. Genel Müdürlük, genel kurul toplantılarında gözlemci bulundurur. Gözlemci, genel kurul çalışmalarının kanuna (3289 sayılı kanun) ve federasyon ana statüsüne uygun olarak yapılıp yapılmadığını denetler; buna ilişkin hazırladığı raporunu Bakana sunulmak üzere onbeş gün içerisinde Genel Müdürlüğe verir. Genel Müdürlük, raporun verildiği, ilgililer ise genel kurulun yapıldığı tarihten itibaren otuz gün içerisinde asliye hukuk mahkemesinde genel kurulun iptalini isteyebilir (m. Ek-9/3. fıkra).

Kanun; genel kurulun toplanması, üyelerin belirlenmesi, divanın oluşturulması, delege listesine yapılacak itirazlar ve oyların sayımı ile ilgili diğer esas ve usullerin federasyon ana statüsünde belirleneceğini düzenlemektedir. Daha önce kanunda yer alan ve federasyon statülerinin kendisine aykırı olamayacağı belirtilen çerçeve statüye ilişkin düzenleme Anayasa mahkemesince iptal edildiği için, sayılan

⁴⁴ Olağanüstü genel kurula "son yapılan genel kurul toplantısında delege olanların en az yüzde 40'ının noter kanalı ile yazılı müracaatıyla" gidilmesi hali kast ediliyor(Ek madde-9, üçüncü fıkranın 3 nolu alt bendi).

hususlarda herbir federasyonun ana statüsüne bakılması gerekmektedir⁴⁵. Ancak kanun, genel kurul üye sayısına alt ve üst sınırlar getirmiştir: "Genel kurul üye sayısı olimpiik ve paralimpiik spor dallarında 150'den az 300 üyeden fazla, diğier branşlarda ise 100'den az 200 üyeden fazla olamaz". Bu üyelerin nasıl belirleneceğı, her federasyonun kendi statüsünden anlaşılacaktır⁴⁶.

Böyle olmakla birlikte, yine de kanunda genel kurul üyeliklerinin belirlenmesine ilişkin bazı düzenlemeler mevcuttur (m.ek-9/4. fıkra): Örneğın; Genel kurulun yapılacağı tarihten geriye doğru en az bir yıl önce faal sporculuğı, hakemliğı, antrenörlüğü bırakmamış kişiler ile federasyonda maaşlı veya ücretli çalışanlar genel kurul üyesi olamazlar. Böylece, genel kurul delegelerinin federasyonlar ve idare karşısında bağımsız bir irade sağlamaları amaçlanmış gözükmektedir. Ancak, genel kurul delegelerinin ana statülere konulan hükümlerle ve hatta bizatihi kanundan kaynaklı olarak önemli bir kesiminin doğrudan idare bünyesinden, bir kısmının da idarenin nüfuzu altındaki kesimlerden oluşturulması karşısında, kanundaki bu amacın gerçekleşebilmesi zor gözükmektedir. Kanuna göre; genel kurulda kulüplerin delege sayısı, toplam delege sayısının yüzde 60'ından az olamaz. Genel kurulun delege sayısının yüzde 10'u Genel Müdürlük temsilcilerinden oluşur (ek madde-9, dördüncü fıkra). Böylece kanun kendi içinde çelişen amaçlara yönelen hükümler barındırmaktadır: Federasyon genel kurul delegelerinin % 40'ının federasyon üyesi

45 Ek-9. Maddenin 2004 yılında 5105 sayılı kanunla düzenlenen ilk şeklinde yer alan beşinci fıkra şöyle idi:

"Özerk federasyonların; genel kurullarının toplanması ve çalışmalarına ilişkin usul ve esaslar ile kimlerin oy kullanabileceğı ve Tahkim Kurulu ile ilişkileri Genel Müdürlükçe düzenlenecek çerçeve statü ile belirlenir. Özerk federasyonlarca hazırlanacak ana statü, çerçeve statüye aykırı olamaz". (İptal: Anayasa mahkemesi, 2006/118 E., 2009/107 K. Sayılı karar). Ancak, maddenin iptal edilmiş olmasının uygulamada bir değişikliğe yol açmadığı gözlenmektedir. Bağımsız federasyonların birbirinin neredeyse kopyası olan statüleri, aslında çerçeve statü uygulamasının fiilen devam ettiğinin işaretleri sayılabilirler. Federasyonlar, idarenin sağlayacağı ekonomik desteğe ihtiyaç duydukları ve yahut bu desteğın kurallarının kesin hatlarıyla belirlenmediğı müddetçe de uygulama sürüp gidecektir.

46 Bağımsız Spor Federasyonlarının Çalışma Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik(R.G. 19.07.2012, S.28358), 8. Maddesinde bağımsız federasyonların genel kurullarının oluşumuna ilişkin düzenleme mevcuttur.

kulüplerin delegeleri dışından belirlenebileceği ve bunların dörtte birinin de (toplam delege sayısının % 10'unun) doğrudan doğruya Spor Genel Müdürlüğü temsilcilerinden oluşacağı şeklinde belirlenen genel kuruldaki hukuksal yapı, her ne kadar isimlerinin başında bağımsız sıfatı bulunsa da federasyonların aslında çok da bağımsız hale gelemediklerine güçlü şekilde işaret etmektedir.

Öte yandan; çerçeve statüye ilişkin düzenleme Anayasa mahkemesince iptal edilmiş olsa da, bağımsız spor federasyonlarının ana statülerinin birbirine büyük oranda benzeştiği görülmektedir. Kanunda, federasyon ana statüsünde yer alacağı belirtilen genel kurulun toplanması, üyelerin belirlenmesi, divanın oluşturulması, delege listesine yapılacak itirazlar gibi hususlar, federasyonların yönetimi ve bağımsızlığı açısından nirengi noktalarını oluşturmaktadır. Bağımsız Spor Federasyonları Yönetmeliğinin 8. Maddesinde, genel kurulun oluşumunda delegelerin hangi kanallardan ve ne şekilde belirleneceği oldukça ayrıntılı ve karmaşık bir yöntemle düzenlenmiştir⁴⁷. Aslında

47 **Genel kurul MADDE 8** – (1) Genel kurul federasyonun en üst organıdır. Genel kurul üye sayısı olimpiik ve paralimpiik spor dallarında 150'den az 300 üyeden fazla, diğer spor dallarında ise 100'den az 200 üyeden fazla olamaz.

(2) Genel kurulun üye sayısının tespitinde aşağıdaki hususlar dikkate alınır:

- a) Kulüp temsilcileri.
- b) Olimpiik spor dallarında oy kullanmak üzere Türkiye Milli Olimpiyat Komitesi Başkanlığınca belirlenecek en fazla iki kurul üyesi.
- c) Engelliler spor federasyonları ile bünyesinde paralimpiik komitesince benimsenen spor dallarının bulunduğu federasyon seçimlerinde oy kullanmak üzere, Türkiye Paralimpiik Komitesi Başkanlığınca belirlenecek en fazla iki kurul üyesi.
- ç) Görevine adli veya idari soruşturma sonucu son verilmemek kaydıyla ilgili spor dalında oy kullanmak üzere asaleten federasyon başkanlığı yapanlar.
- d) Genel kurul üye sayısının yüzde 10'u oranında Genel Müdürlük temsilcileri.
- e) Türkiye Amatör Spor Kulüpleri Konfederasyonu Başkanlığınca belirlenecek en fazla iki kurul üyesi.
- f) Türkiye Spor Yazarları Derneği Başkanlığınca belirlenecek en fazla iki kurul üyesi.
- g) İlgili spor dalında oy kullanmak üzere bağılı oldukları dünya veya Avrupa federasyonlarının yönetim kurullarında seçimin yapıldığı tarihte Ülkemiz adına görev yapanlar arasından öncelik sırasına göre en fazla beş üye.
- ğ) İlgili spor dalında oy kullanmak üzere genel kurulun yapılacağı tarihten en az bir yıl önce faal sporculuğu bırakmış olmak kaydıyla en fazla milli olmuş beş sporcu.
- h) İlgili spor dalında oy kullanmak üzere genel kurulun yapılacağı tarihten en az bir yıl önce faal hakemliği bırakmış olmak kaydıyla en üst seviyede hakemlik yapanlar arasından kura ile belirlenecek en fazla beş üye.
- ı) İlgili spor dalında oy kullanmak üzere genel kurulun yapılacağı tarihten en az bir yıl önce faal antrenörlüğü bırakmış olmak kaydıyla büyükler kategorisinde milli takım

bu yönetmelik düzenlemesi de kulüpler bakımından bir çeşit çerçeve statü oluşturmaktadır⁴⁸. Buradaki düzenlemeye göre; Örneğin: Kanundan kaynaklanmakla birlikte, genel kurul üye sayısının yüzde 10'u oranında Genel Müdürlük temsilcilerinin genel kurula üye olarak katılmasının mantıklı bir izahı bulunamaz. Genel Müdürlük

teknik direktörlüğü veya antrenörlüğü yapanlar arasından kura ile belirlenecek en fazla beş üye.

(3) Genel kurulda kulüplerin üye sayısı, toplam üye sayısının yüzde 60'ından az olamaz. Kulüp temsilcilerinin seçiminde genel kurul tarihinden önce tamamlanmış iki sezon üst üste federasyon faaliyetlerine katılarak tamamlayan kulüpler esas alınır. Kurulduğu tarihten itibaren iki yıl geçmemiş federasyonların ilk genel kurulunda; kulüplerin üst üste iki yıl faaliyetlere katılması şartı aranmaz.

(4) Takım sporlarında, ligi bulunan federasyonların genel kuruldaki kulüp temsilcilerinin en fazla yüzde 50'si en üst lige katılan, en fazla yüzde 30'u federasyonun diğer liglerinde mücadele eden, en az yüzde 20'si, mahalli veya bölgesel liglere katılan kulüplerin temsilcilerinden oluşur.

(5) Müsabakası yapılmayan veya kulübü bulunmayan spor dalları ile okul sporları, üniversite sporları ve benzeri spor dallarında oy kullanacak üyeler, Genel Müdürlüğün uygun görüşü alınmak suretiyle ana statüde belirlenir.

(6) Diğer federasyonlarda kulüplerin üye sayıları ise, federasyon yönetim kurulunca önerilen ve Genel Müdürlüğün uygun görüşü alınmak suretiyle ana statüde belirlenir.

(7) Genel Müdürlük temsilcileri;

a) Genel Müdür, Genel Müdür yardımcıları,

b) Merkez Danışma Kurulu üyeleri,

c) Kurul ve daire başkanları ile il müdürleri

arasından federasyonun üye sayısı dikkate alınarak Genel Müdürlükçe belirlenir.

(8) Faal sporculuğu bırakmış genel kurul üyesi olacak millî sporcuların belirlenmesinde sırasıyla;

a) Olimpiyat oyunlarında ilk üç dereceye girmiş millî sporcular,

b) Büyükler dünya şampiyonasında ilk üç dereceye girmiş millî sporcular,

c) Büyükler kategorisinde Avrupa şampiyonu olmuş millî sporcular, esas alınır.

(9) Yukarıda belirtilen faaliyetlerde elde edilen dereceler dikkate alınarak öncelik sıralamasına göre şartları taşıyan sporcular yoksa millî olma sayıları esas alınarak tespit edilir.

(10) Üyelerin hesaplanmasında her grup kendi içerisinde değerlendirilir. Üye gruplarına ilişkin sayıların tespitinde yarım lar tam sayıya iblağ edilir.

(11) Federasyonda maaşlı veya ücretli çalışanlar ile genel kurulun yapılacağı tarihten geriye doğru en az bir yıl önce faal sporculuğu, hakemliği veya antrenörlüğü bırakmamış kişiler genel kurul üyesi olamazlar.

(12) Ana statüye göre belirlenecek üye sayısı, 3289 sayılı Kanunda öngörülen sayıyı aşması halinde her grup kendi içerisinde değerlendirilerek, fazla üye sayısı, grup bazında noter huzurunda çekilecek kura ile Kanunda öngörülen sayıya indirilir.

(13) Kulüp temsilcileri kulüp yönetim kurulunca, kulüp üyeleri arasından belirlenir. Spor Genel Müdürlüğü internet sayfasında ilan edilen kesinleşmiş delege listesine göre, Türkiye Atıcılık ve Avcılık federasyonunun 28 Ocak 2015 tarihinde yapılan 1. Olağan genel kurulu 210 delegeden oluşmaktadır. Bu delegelerden; ilk 21'i (%10) Spor Genel Müdürlüğü üst görevlilerinden oluşmaktadır. Kalan 189 üyen çeşitli avcılık spor kulüpleri ve diğer çeşitli kaynaklardan belirlenmiştir.

temsilcileri de; başta Genel Müdür ve Genel Müdür yardımcıları olmak üzere, Merkez Danışma Kurulu üyeleri, Kurul ve daire başkanları ile il müdürleri arasından (Federasyonun üye sayısı dikkate alınarak) Genel Müdürlükçe belirlenecektir. Bunun anlamı şudur: Her bağımsız Federasyonun genel kurulunda genel müdürlük üst bürokrasisi tam kadro hazır bulunacaktır. Kamu yetkisi kullanan bu şahısların, genel kurul iradesinin oluşmasında kullanacakları oy sayısından çok daha fazla etkiye sahip olacakları açıktır.

Genel kurulun toplanması ile ilgili her türlü işlemler yönetim kurulunca yürütülür. O halde, delegelerin, toplantı tarihinin, yerinin ve toplantı gündeminin belirlenmesi ve yasal süreler gözetilerek ilanı gibi bütün hususları yerine getirme ve netice itibarıyla genel kurulun toplanmasını sağlama görevi, federasyon yönetim kuruluna aittir.

Ancak, iki durumda genel kurul, tahkim kurulunca belirlenecek üç kişilik bir komisyon tarafından toplantıya çağrılır:

(1) Bunlardan birincisi; olağan veya olağanüstü genel kurullarını bu maddede öngörülen süre ve esaslar dahilinde yapmayan federasyonların genel kurulları *Tahkim Kurulunca oluşturulacak üç kişilik komisyon marifetiyle* altmış gün içerisinde yapılması halidir. Bu durumda gecikmeye sebep olan federasyon başkanı ve yönetim kurulu üyeleri hakkında mevzuata uymamaktan dolayı idari ve adli işlem başlatılır (ek madde-9, dördüncü fıkra)⁴⁹.

(2) İkincisi; "Sportif Değerlendirme ve Geliştirme Kurulu raporlarında yeterli düzeyde görülmeyen veya yapılan denetim sonucu görev başında kalmasında sakınca görülen federasyon başkanı ve yönetim kurulu üyeleri hakkında karar almak üzere Bakanın istemi üzerine" " genel kurulun olağanüstü toplantıya gitmesi halidir. Bu halde de yine Tahkim Kurulu üç kişilik seçim komisyonunu belirler ve komisyon altmış gün içerisinde genel kurulu toplar (ek madde-9, dokuzuncu fıkra).

49 Dernekler Kanununun (5253 sayılı kanun) 32/b maddesine göre; Genel kurul süresinde toplantıya çağırmayan dernek yöneticilerine beşyüz TL idari para cezası verilir.

Kanunda genel kurulun toplanma usulüne ilişkin diğer hususlar, dernekler mevzuatına paralel şekilde düzenlenmiştir (ek madde-9, dördüncü fıkra): “Genel kurul üye tam sayısının salt çoğunluğu ile toplanır ve katılanların salt çoğunluğu ile karar alınır. Seçimde en fazla oyu alan aday ve listesi seçilmiş sayılır. İlk toplantıda çoğunluk sağlanamaması halinde, takip eden günde çoğunluk aranmaksızın toplanır. Ancak, toplantıya katılanların sayısı seçimle belirlenen kurulların asıl üye sayısının iki katından aşağı olamaz”.

“Genel kurul çağrısı ve gündemi, toplantı tarihinden en az otuz gün önce; faaliyet raporu, denetleme raporu ile bütçe tasarısı ise en az onbeş gün önce federasyonun ve Genel Müdürlüğün resmi internet sitesinde üyelere duyurulur. Seçimler tek liste halinde gizli oy, açık tasnif şeklinde yapılır. Genel kurulun yapılacağı tarihten geriye doğru **en az bir yıl önce faal sporculuğu, hakemliği, antrenörlüğü** bırakmamış kişiler ile federasyonda maaşlı veya ücretli çalışanlar genel kurul üyesi olamazlar. Genel kurulda kulüplerin delege sayısı, toplam delege sayısının yüzde 60’ından az olamaz. Genel kurulun delege sayısının yüzde 10’u Genel Müdürlük temsilcilerinden oluşur”.

Bu fıkroda yer alan “genel kurul üyesi olamayacaklara” ilişkin düzenleme, sayılan görevlerde fiilen çalışanların iradelerinin bağımsız olarak ortaya çıkamayacağı, dolayısıyla federasyonların bağımsızlıklarının zarara göreceği endişesinden kaynaklanmaktadır. Diğer bir deyişle, kanun koyucu burada yaptığı düzenleme ile genel kurulun iradesinin etkilenmesini önlemek ve federasyonların bağımsızlığını sağlamak istemiştir. Ancak aynı fıkroda, Genel Müdür, Genel Müdür Yardımcıları ve Daire Başkanları gibi Genel Müdürlük bürokrasisinin tam kadro genel kurulda yer almasının sağlanacağı bir düzenleme de yapılmaktadır. Oysa, aynı idari yapı içerisinde hiyerarşik ilişkiler içerisinde bulunan kişilerin hiyerarşik üstlerinden ayrı iradeler ortaya koymalarının mümkün olamayacağı çok açıktır. Öyleyse kanun, aynı fıkra içerisinde amaçları birbiriyle çelişen iki farklı düzenleme yapmaktadır. İdari hiyerarşinin bir blok halinde federasyonun en üst karar

organı içerisine yerleştirilmesi, federasyonun bağımsız olma niteliğiyle bağdaştırılması mümkün olmayan bir düzenlemedir.

Bu çelişik düzenleme dışında, genel kurulun görevleri, maddede dernekler mevzuatına paralel olarak düzenlenmektedir⁵⁰.

2- Federasyon Başkanı ve Yönetim Kurulu:

Yönetim kurulu, başkan ve diğer üyelerden oluşmaktadır. Kanuna göre federasyon yönetim kurulu, yedi üyeden az, on beş üyeden fazla olamaz. Yönetim kurulu başkanı, aynı zamanda federasyon genel başkanıdır. Diğer bir ifadeyle, federasyon genel başkanı aynı zamanda yönetim kurulunun da başkanıdır. Kanun, federasyonun diğer organlarının görev süresini başkanın görev süresine bağlı olarak düzenlemiştir: Yönetim kurulunun görev süresi de, başkanın görev süresine eşittir. Başkanın görevi bir şekilde sona erdiğinde, yönetim kurulunun görevi de sona ermiş olur; federasyon genel kurulu olağanüstü toplanarak yönetim kurulu ve diğer federasyon organlarını (disiplin ve denetleme kurulu üyelerini) yeniden seçer.

Federasyon başkanının niteliklerine kanunda özel olarak yer verilmiş⁵¹, seçimleri de yönetmelikte özel olarak düzenlenmiştir⁵². Başkan

50 Kanuna göre, federasyon genel kurulunun görevleri: a) Ana statüyü yapmak, değiştirmek. b) Başkan, yönetim, denetim ve disiplin kurulu üyelerini seçmek. c) Yönetim kurulu tarafından hazırlanan faaliyet programını, bütçeyi onaylamak ve gerektiğinde bütçe harcama kalemleri arasında değişiklik yapmak konusunda yönetim kuruluna yetki vermek. ç) Yönetim kuruluna, taşınmaz mal alımı-satımı ile uluslararası federasyonlara karşı mali taahhütlerde bulunmak için yetki vermek. d) Yönetim kurulu faaliyet ve mali raporlarının ibra edilip edilmemesini oylamak. e) Kanun ile verilen diğer görevleri yapmak.

51 (3289 sayılı kanun, m. Ek-9, beşinci fıkra) Federasyon başkanı adaylarında aşağıdaki şartlar aranır:

a) T.C. vatandaşı olmak.

b) En az lise mezunu olmak.

ç) Tahkim Kurulu, Genel Müdürlük ceza kurulları veya spor federasyonlarının ceza veya disiplin kurullarınca son beş yıl içerisinde bir defada üç ay veya toplam altı ay hak mahrumiyeti cezası almamış olmak.

d) Anayasal düzene ve bu düzenin işleyişine karşı suçlar ile casusluk, zimmet, irtikâp, rüşvet, hırsızlık, yağma, dolandırıcılık, sahtecilik, güveni kötüye kullanma, hileli iflas gibi yüz kızartıcı veya şeref ve haysiyeti kırıcı suçtan veya ihaleye fesat karıştırma, edimin ifasına fesat karıştırma, suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini aklama, kaçakçılık, vergi kaçakçılığı ve haksız mal edinme suçlarından hükümlü bulunmamak.

52 Kanunda (m. Ek-9/c), federasyon başkanı olabilmek için "kesinleşmiş sigorta ve vergi borcu olmamak" şartı da mevcuttu. Anayasa mahkemesi bu fıkrayı iptal etti (14/2/2013)

vekili veya asbaşkan olarak görevlendirilecek kişilerin de, başkanda aranan şartları haiz olmaları gerekmektedir.

Başkan adayları, genel kurul tarihinden en az on gün önce, üyelerin en az yüzde 15'inin yazılı teklifini içeren adaylık başvurularını federasyona yaparlar. Her üye ancak bir başkan adayı için teklifte bulunabilir⁵³.

Görev süresine gelince: Başkanın görev süresi dört yıldır. Başkanın seçimi, yönetim, denetim ve disiplin kurullarının seçimi ile birlikte yapılır. Başkanın ölümü, istifası veya başkan olma şartlarından herhangi birisini kaybetmesi halinde, üç ay içinde seçim yapılması şartıyla, bu görevi yönetim kurulu üyeleri tarafından seçilecek bir yönetim kurulu üyesi yürütür. Ancak, olimpiik ve paralimpiik spor dallarında olimpiyat oyunlarının yapılmasına altı aydan az süre kalmış ise kanun gereği olağanüstü genel kurula gidilemez.

Federasyon yöneticiliği yapanların genel ve yerel seçimlerde aday olabilmeleri için görevlerinden ayrılmaları gerekmektedir ve bunların seçimler için istifa etmeleri halinde istifalarını geri alarak görevlerine geri dönmeleri de söz konusu değildir: Federasyon başkanı ile yönetim, disiplin ve denetim kurulları üyeleri milletvekilliği ve yerel yönetimlerin genel ve ara seçimlerinin başlangıcından bir ay önce, seçimin yenilenmesine karar verilmesi halinde yenileme kararının

tarihli ve E.: 2011/63, K.: 2013/28 sayılı Karar). Ancak yönetmelikte(m.11/1-c) c) "kesinleşmiş sigorta veya vergi borcu olmamak" şartının mevcut olduğu görülmektedir. Elbette, yasal temeli bulunmayan bu yönetmelik hükmünün hukuksal bir bağlayıcılığı da bulunmamaktadır.

- 53 Yönetmeliğe göre(m.11/)(3) Başkan adaylarından başvuru sırasında istenecek belgeler şunlardır: a) T.C. kimlik numarası beyanı, b) Öğrenim belgesinin kurumca tasdikli örneği, c) Tahkim Kurulu, Genel Müdürlük ceza kurulları veya spor federasyonlarının ceza veya disiplin kurullarınca son beş yıl içerisinde bir defada üç ay veya toplam altı ay hak mahrumiyeti cezası almadığına dair beyanı, ç) Adli sicil kaydı yazılı beyanı, d) Başvuru tarihi itibarıyla kesinleşmiş vergi ve sigorta borcu olmadığına dair belge(dayanağı kanun iptal edildi), e) Adaylık başvuru ücret makbuzu(Yönetmelik 11/2. Maddeye göre: Yönetim kurulu, genel kurul tarihinden en az otuz gün önce başkan adayları tarafından yatırılması gereken adaylık ücretini belirler. Adaylık ücreti, 40.000 gösterge rakamının memur aylıklarına uygulanan katsayı ile çarpımı sonucu bulunan meblağı geçemez. Örneğin, 2015 yılı ikinci dönemin için adaylık ücreti olarak belirlenebilecek meblağın üst sınırı 0,083084(memur maaş katsayısı) x40.000=3.323,36 TL. dir.), f) Üyelerin en az %15'inin yazılı teklifi.

ilanından başlayarak yedi gün içinde, başka bir federasyon başkanlığına aday olmaları halinde, federasyonun genel kurul tarihinden bir ay önce görevlerinden ayrılma isteğinde bulunmadıkça adaylıklarını koyamazlar ve aday gösterilemezler. Her ne şekilde olursa olsun istifa eden başkan, yönetim, denetim ve disiplin kurulu üyeleri istifalarını geri alarak görevlerine dönemezler.

3- Disiplin ve Denetim Kurulları

Disiplin ve denetim kurulları, bağımsız federasyonların kendi ana statülerinde düzenlenmektedir. Diğer konularda olduğu gibi, bu kurullar bakımından da bütün ana statülerde ortak bir düzenleniş biçimi görülmektedir.

a- Disiplin Kurulu: Genel kurulca dört yıl için seçilen bir başkan ve dört asıl üye olmak üzere beş üyeden oluşur. Asıl üyeler kadar da yedek üye seçilir. Asıl ve yedek ikişer üyenin hukukçu olması zorunludur. Asıl üyeler kendi aralarından bir başkan vekili ve bir raportör seçerler. Disiplin kuruluna aday olabilmek için de federasyon başkanlığına adaylık için aranan genel şartlar aranmaktadır.

Disiplin kurulunun görevlerinde bağımsız olarak karar verebilmeleri için gerekli hukuksal şartlar sağlanmak istenmiştir: Üyeler istifa etmedikçe veya çekilmiş sayılmadıkça görevlerinden alınamaz ve yerlerine yenisi görevlendirilemez. Asıl üyelerin ölüm veya istifası halinde kalan süreyi tamamlamak üzere boşalan üyeliğe sırası gelen yedek üye başkan tarafından çağrılarak kurul tamamlanır.

Disiplin kurulunun görevi; federasyonun faaliyet programında yer alan veya kurum ve kuruluşlarca federasyondan izin alınmak suretiyle düzenlenen yarış ve faaliyetlerde; kulüp, federasyona bağlı spor dalları ile ilgili faaliyette bulunan kuruluş, sporcu, hakem, antrenör, öğretici, menajer, yönetici ve görevli diğer kişilerin *spor ahlakı ve disiplinine* aykırı davranışlarına ilişkin disiplin işlerine bakmaktır. Disiplin suçunu teşkil eden fiiller ile bu fiillere verilecek cezalara ilişkin hususlar yönetim kurulunca çıkarılan talimat ile belirlenir.

b- Denetim Kurulu: Denetim kurulu da beş üyeden oluşur. Ancak, bu üyelerden üçü Genel Müdürlük tarafından görevlendirilir. Kalan iki üye ile iki yedek üye, federasyon genel kurulu tarafından dört yıl için seçilir. Şu kadar ki, denetim kuruluna seçilecek üyelerin mali konularda ihtisas sahibi olmaları gerekir. Denetim kurulu üyelerinde de federasyon başkanlığı için aranan temel şartlar aranır.

Kurulun çalışma usulü şöyledir: Asıl üyeler kendi aralarından bir başkan, bir başkan vekili ve bir raportör seçerler. Kurul, başkan tarafından gerektiği zamanlarda toplantıya çağrılarak çalışmalarını yürütür. Kararlar çoğunluk ile alınır. Karara katılmayan üye gerekçelerini Genel Kurula yazılı bir rapor ile sunmak zorundadır. Mazeretsiz olarak üst üste iki toplantıya veya iki yıl içinde aralıklı olarak dört toplantıya katılmayan üyenin üyeliği düşer. Üye, mazeretlerini sebepleri ile birlikte yazılı olarak toplantı saatinden en geç bir saat önce başkana bildirir. Mazeretin kabulüne o toplantıdaki kurul üyelerince karar verilir.

Kurul görevinde bağımsızdır. Üyeler istifa etmedikçe veya çekilmiş sayılmadıkça görevlerinden alınamaz, yerlerine yenisi görevlendirilemez. Asıl üyelerin ölüm veya istifası halinde boşalan üyeliğe kalan süreyi tamamlamak üzere sırası gelen yedek üye başkan tarafından çağrılarak kurul tamamlanır⁵⁴.

54 Federasyon statülerinin ortak düzenlemelerine göre; Disiplin kurullarının çalışma usulü şöyledir: Disiplin kurulu, kendi görev alanını ilgilendiren işleri görüşüp karara bağlamak üzere, federasyon başkanının talebi üzerine ve disiplin kurulu başkanının çağrısıyla toplanır. O halde, federasyon başkanı disiplin kurulu başkanından talepte bulunduğu anda, disiplin kurulu başkanı kurulu toplantıya çağracaktır. Toplantı gündemi disiplin kurulu başkanı tarafından belirlenir. Başkanın bulunmaması halinde, kurula başkan vekili başkanlık eder. Kurul en az üç üyenin katılımı ile toplanır. Kurul kararlarını çoğunlukla alır. Oyların eşit çıkması halinde başkanın kullandığı oy yönünde çoğunluk sağlanmış sayılır. Bu durumda beş üyeli disiplin kurulu, üç üye ile toplanması halinde iki üyenin aynı yönde oy kullanması ile karar alabilir. Disiplin kurulu üyeliğinin düşmesi hali de ana statülerde düzenlenmiştir: Mazeretsiz olarak üst üste iki toplantıya veya bir yıl içinde aralıklı olarak dört toplantıya katılmayan üyenin üyeliği düşer. Üye, mazeretlerini sebepleri ile birlikte yazılı olarak toplantı saatinden en geç bir saat önce kurul başkanına bildirir. Mazeretin kabulüne o toplantıdaki kurul üyelerince karar verilir.

4- *Genel Sekreterlik* (yönetmelik, m.12): Bu görevin, federasyonların sadece icra organı olarak tasarlandığı görülmektedir. Federasyonlar, en az dört yıllık yüksekokul mezunu olan ve kamu ya da özel sektörde en az on yıllık iş deneyimi olan kişiler arasından bir genel sekreter görevlendirirler. Lisansüstü eğitimde (yüksek lisans ve doktora) geçen süreler de genel sekreter için aranan iş deneyimi olarak kabul edilir.

Genel sekreterin görevleri, yönetmelikte şöylece düzenlenmiştir: Genel sekreter federasyonun her türlü idari iş ve işlemlerini yapmakla yetkili ve sorumludur. Federasyonun yönetim kurulu toplantılarına iştirak eder ve federasyonların idari işlemleri hakkında yönetim kuruluna bilgi verir. Raportör olarak kararları yazar ve imzalar *ancak oy kullanma hakkı yoktur*.

Bunun dışında: Federasyon başkanı adına ulusal veya uluslararası federasyonlar, kamu kurum ve kuruluşları ile yazışmaları yapar. İl müdürlükleri ile koordinasyonu sağlar. Ayrıca; Federasyonların harcama talimatlarına göre gerekli işlemleri yapar, evrakı düzenler ve ödeme aşamasına getirir. Ödeme evrakında başkan veya başkan vekilinin imzasının yanı sıra genel sekreterin imzasının da bulunması zorunludur. Bunların yanı sıra; federasyonun taşınır ve taşınmaz mal kayıtlarının tutulmasını da genel sekreter sağlar.

D- Bağımsız Federasyonların Denetimi

Herbir federasyonun, kendi iç denetimini kendi organları(genel kurul, disiplin kurulu ve denetleme kurulu) sağlar. Ayrıca, Bakan tarafından görevlendirilecek denetim elemanları eliyle de federasyonun denetlenmesi sağlanır. Genel Müdürlük, kanunla(m.ek-9, ikinci fıkra) federasyonların denetim kurullarına üç üye görevlendirme yetkisine de sahip kılındığından, idare bu yolla da etkili bir denetim imkanına sahip bulunmaktadır.

Federasyon harcamalarının yerindelik denetimi kendi yetkili kurullarınca yapılır. Genel Müdürlükçe yapılan her türlü yardımların amaca

uygunluğuna ilişkin denetim ise, Genel Müdürlükçe yapılır. Genel Müdürlük tarafından yapılan aynı ve nakdi yardımların mevzuata ve yardım amacına uygun olarak harcanmaması halinde oluşacak zarar, kusurları bulunan federasyon başkanı ve yönetim kurulu üyelerinden Genel Müdürlükçe tahsil edilir ve Genel Müdürlük bütçesine gelir kaydedilir. Ayrıca sorumlular hakkında suç duyurusunda bulunulur⁵⁵.

Federasyonların spor dalına ilişkin faaliyetlerinin yeterliliği hususunda denetim yapmakla görevli "Sportif Değerlendirme ve Geliştirme Kurulu" ndan da federasyonların denetimi bağlamında söz edilebilir. Çünkü, bu kurul tarafından verilecek bir yetersizlik kararı üzerine, Bakanın istemiyle federasyon genel kurulu federasyon başkanı hakkında bir karar vermek üzere olağanüstü toplantıya çağrılabilir.

Öte yandan, asıl görevi elbette uyumsuzluk çözme olmakla beraber, federasyonların denetimine ilişkin etkileri de olması bakımından, tahkim kurulundan da bu bağlamda söz etmek gerekir⁵⁶.

IV. Sonuç

Spor, anayasal dayanakları olan bir kamu hizmeti olarak düzenlenmiş, devlete buna ilişkin ödevler verilmiştir. Kanun koyucu, spor kamu hizmetini yasayla düzenlemiş, teşkilatını kurmuştur.

Spor kamu hizmetinin anayasal özü, ülkede sporun teşviki ve yaygınlaştırılmasıdır. Bu bakımdan, devletin buna ilişkin kuracağı örgütün yapısı ve işleyişi, bu öze uygun olmalıdır. Söz konusu içeriği gereği spora ilişkin idarenin yürüteceği hizmet, idarenin vatandaşlara

55 Bakanlık veya Genel Müdürlükçe yaptırılacak denetimlerde; a) Her türlü iş ve işlemlerin mevzuata uygun yapılıp yapılmadığı, b) Yardımların amaca uygunluğu, c) Genel kabul görmüş bütçeleme ve arşiv standartları ile tek düzen muhasebe sistemine uyumluluk, ç) Kayıt düzeninde saydamlık ve hesap verilebilirlik, uygun raporlama sistemi, d) Kulüp, antrenör, hakem, sporcu ve benzerlerine ait sicil kayıtlarının tutulması, e) Ödül ve yardımların adil yapılması, f) Standart belgeleme ve dosyalama işlemlerinin sürdürülmesi hususları göz önünde bulundurulur (yönetmelik, m.17).

56 Kanunda (m. Ek-9, altıncı ve yedinci fıkralar) çok önemli işlevler yüklenen bu kurullar, aslında başlıbaşına birer inceleme konusudurlar. Onun için burada sadece federasyonların denetimine ilişkin yönleri de bulunduğu atıf yapmakla yetiniyoruz.

tek yanlı olarak sunacağı ve tek yanlı olarak yürüteceği bir hizmet değildir; özellikle genç yurttaşların harekete geçirilerek spor organizasyonlarına katılmalarını sağlayan özendirici bir etkinliktir.

Sporun yaygınlaştırılmasında ve özendirilmesinde kendisinden yararlanılacak en uygun hukuksal statü, dernek statüsüdür. Nitekim, Spor Genel Müdürlüğü spor amaçlı olarak kurulup tüzel kişilik kazanmış dernekleri, belli standartları sağlamaları ve talepte bulunmaları halinde amaçlarını gözeterek spor kulübü, gençlik kulübü yahut gençlik ve spor kulübü adlarıyla kendi sistemine dahil etmekte, onlara nakit ve malzeme yardımlara yaparak gelişmelerine, üst kuruluşlar kurarak bölge ve ülke bazında örgütlenmelerine, giderek bağımsız spor federasyonlarına dönüşmelerine imkan sağlayan bir süreci yönetmektedir.

Ancak, güçlü bürokratik geleneğimizin çoğu kez bu alanda da baskın karakterinin öne çıktığı görülmektedir. Bir defa, Spor Genel Müdürlüğü bünyesinde oluşturulan spor federasyonlarının bu aşamada neredeyse hiçbir hukuksal varlığı bulunmamakta, klasik idari yapılanma içerisinde kaybolmaktadırlar. Sonra, bu federasyonlara idari bir kararla tüzel kişilik tanındığında; kendi kendini yönetme konusunda hiçbir tecrübesi olmayan bir yapı ile karşılaşmakta, bu nedenle adı bağımsız spor federasyonu olan bu tip yapılanmaların gerçekten kendi kendini yönetebilme becerisi kazanmaları uzun zaman alabilmektedir.

Öte yandan; bağımsız spor federasyonlarının en üst karar organı olan genel kurullarında başta Spor Genel Müdürlüğü olmak üzere, o federasyonun kurucu kulüplerinden olmayan ve faaliyet konusuyla da ilgisi bulunmayan kaynaklardan tespit edilen delegelerin varlığı ve üstelik bunların belli bir ağırlık oluşturmaları, bu kulüplerin bağımsızlık niteliği ile bağdaşmamaktadır. Özellikle Spor Genel Müdürlüğü'nün, mevcut yasal düzenlemenin bir sonucu olarak toplam delege sayısının yüzde onu kadar bir sayı ile temsil edilmek adına blok halinde üst kademe bürokrasisi ile federasyon genel kurullarında yer alması, sadece kulüplerin bağımsızlığı ile değil, yürütülmekte olan spor kamu hizmetinin özendirici olmakla sınırlı niteliği ile de bağdaşmamaktadır. Kaldı ki, aralarında hiyerarşik memuriyet ilişkisi bulunan bu kişilerin

her birinin kendi hür iradeleriyle oy kullanamayacak olması, böyle bir delege sistemini zaten anlamsız kılmaktadır.

Spor kamu hizmetinin anayasal özünü oluşturan *sporun teşviki ve yaygınlaştırılması* için yapılması gerekenlere ilişkin önerilerimizi şöylece **özetleyebiliriz:**

(1) Öncelikle, sporun özendirilmesi ve desteklenmesine ilişkin idari teşkilatın bizzatı kendisi, bu görevi ifa edebilecek içerikte özerk bir yapıya kavuşturulmalıdır. Böylece spor kamu hizmetinin kendi iç dinamikleri içerisinde yürütülmesi sağlanmış olabilir.

(2) Henüz bağımsız spor federasyonuna dönüşmeden önce, spor federasyonlarına belli bir özerklik alanı açılmalı, onların idari yapı içerisinde erimeleri önlenmelidir.

(3) Amatör spor kulüplerine yapılan yardımlar, daha objektif ölçütlerle bağlanmalı, başarıyı ödüllendiren yardım esasları benimsenmelidir.

(4) Bağımsız spor kulüplerinin karar alma süreçlerine ve özellikle de genel kurullarına idarenin karışmayacağı bir hukuksal yapı sağlanmalıdır. Unutulmamalıdır ki, spor kamu hizmeti bakımından devlete verilen anayasal görev, destekleme ve özendirmeden ibarettir. İdare, bu alanda destekleme işlevinin yanında, denetleme ve düzenleme faaliyetlerinden öteye bir rol üstlenmemelidir. Yasal düzenlemeler ve diğer ikincil mevzuat, bu ilkelerden hareketle yeniden düzenlenmelidir.

FUTBOL HUKUKUNDA ÜÇÜNCÜ KİŞİLERİN HAK SAHİPLİĞİ

Av. Anıl GÜRSOY ARTAN*

* Ankara Barosu.

GİRİŞ

Futbolun, bir oyun olmaktan çıkıp endüstri halini almasındaki en büyük rolü, büyüyen futbol ekonomisini önceden sezen yatırımcılar oynadı.

Yatırımcıların, daha doğrusu futbol ailesi dışındaki kişilerin futbola dahil olmalarıyla birlikte bu yeni "iş" dalı, futbolun saygınlığına zararı verebileceği ve bu zararın önlenmesi gerektiği görüşü ile birlikte, UEFA ve FIFA gibi futbolu yöneten kurumları harekete geçmeye zorladı.

Yazımızda bu süreci 1998 yılında gerçekleşen ve büyük yankı uyandıran ENIC davasından başlayarak; futbolcuların ekonomik hakları üzerinde üçüncü kişilerin hak sahipliğinin FIFA tarafından yasaklandığı 01.05.2015 tarihine kadar kısaca anlatacağız.

I – OYUNUN SAYGINLIĞININ KORUNMASI

133

ENIC plc, merkezi İngiltere’de olan Londra Borsası’na kote bir şirkettir. Bu şirketin Yunanistan’daki bağlı şirketi ENIC Hellas S.A, AEK PAE Kulübü’nün %78,4 payına sahipti. Aynı şirketin Çek Cumhuriyeti’ndeki bağlısı olan ENIC Sports Management Sarl ise Slavya Prag Kulübü’nün %53,7 oranında payına sahipti. ENIC, Avrupa’da yukarıda sayılan iki *kulüp* dışında FC Basel, Vicenza Calcio S.p.A, Glasgow Rangers FC kulüplerinde de bu ülkelerdeki bağlı şirketleri aracılığıyla pay sahipliği vardı.

1997 yılında ENIC Şirketi, Slavya Prag, AEK PAE ve Vicenza Calcio S.p.A’da hissedarlar arasında en yüksek oranda hisseye sahip konuma geldi. Bir başka deyişle, *kulüplerin* kontrolü ENIC Şirketi’ne geçti.

1997-1998 Futbol sezonunda UEFA Kupa Galipleri Kupa’sına katılan ENIC’in hissedar olduğu üç *kulüp*, çeyrek finallere kadar yükseldi. Çeyrek finale kadar yükselen sekiz *kulüpten* üçünün kontrolünün aynı şirkette olması UEFA’yı konu üzerinde hareket etmeye zorladı.

UEFA Yönetim Kurulu 19 Mayıs 1998’de yaptığı Talimat değişikliği ile; tüzel kişilerin birden fazla Kulübün yönetim, idare ve sportif

performanslarını etkileme olasılığının olması durumunda bu konuda her türlü kararı verme yetkisini kendisine tanıdı.

Slavya Prag ve AEK PAE (ENIC), bu düzenlemeyi Spor Tahkim Mahkemesi'ne (CAS) taşıyarak düzenlemenin iptalini talep ettiler.

CAS, davanın sonunda açıkladığı gerekçeli kararında üçüncü kişilerin hak sahipliği hakkında aşağıdaki görüşlere yer vermiştir;

Yöneten kurumların en büyük görevlerinden birisi, yönettiği spor branşına bakılmaksızın, yarışmaların saygınlığını ve müsabaka sonuçlarının tahmin edilemezliğini korumaktır¹.

Hakem heyeti, bu sonuca ulaşırken oldukça titiz bir şekilde tüm olasılıkları incelemiş; şirket çalışanlarının kanun dışı bir şekilde şike yapmasalar dahi tamamen kanunsal ve başarılı bir iş yürütmek için gerekenleri yapmaları halinde dahi şike yapmış gibi sonuç doğmasına sebep olabileceklerini öngörmüşlerdir. Örneğin, ENIC şirketinin çalışanlarının, Şirketin tüm hissedarı olduğu *kulüplerin* nasıl yönetildikleri, transfer politikaları vb gibi pek çok hayati konuda bilgi sahibi olmaları, hatta bu gibi konulara dair karar alma mekanizmalarında etkin rol oynamaları, belirli aralıklarla tüm *kulüplere* ziyarette bulunmaları gibi bir Kulübün geleceği hakkında karar verirken, bir diğerinin sportif geleceğini etkileyecek kararlar alabileceklerini, bu durumun da sadece o *kulüpler* için değil ve fakat bu *kulüplerle* karşılaşacak diğer *kulüpler* aleyhine "fair play"e aykırı durum oluşturacağı yorumunda bulunmuştur. Bu yorumlardan sonra *heyet* şu sonuca varmıştır;

"... kontrol eden şirketin menfaati ile kontrol edilen Kulübün menfaati her zaman diğer kontrol edilen kulüpler ya da onların taraftarları ya da genel olarak futbol seyircisinin menfaatine olmayabilir. Dolayısıyla, heyet, bir tüzel kişiliğin birden fazla kulüp üzerinde hak sahibi olmasının menfaatler çatışması problemini beraberinde getirdiği kanaatinde."

FIFA, yaşananlara duyarsız kalmadı ve FIFA Futbolcuların Statüsü ve Transferleri Talimatı'nın 18. maddesine yaptığı ek ile, 01

1 CAS 98/200, AEK Athens and SK Slavia Prague / UEFA, 20.08.1999.

Ocak 2008'den bu yana üçüncü kişilerin futbol *kulüpleri* üzerindeki etkilerini sınırlandıracak bir düzenleme getirdi;

"Madde 18bis

Hiçbir kulüp, başka herhangi bir tarafa veya üçüncü kişilere iş ve transfer ilişkisi çerçevesinde bağımsızlığını, politikasını ve takımlarının performansını etkileme imkanı tanıyacak şekilde bir sözleşmesel ilişkiye giremez.

Bu hükmün kulüplerce ihlal edilmesi halinde, Disiplin Komitesi ilgililer hakkında işlem yapabilir."

FIFA, kendi talimatına eklediği bu maddeye kendisine üye tüm federasyonların da kendi iç düzenlemelerinde yer vermelerini zorunlu tuttu ve böylece bir başka ENIC vakasının yaşanmasını engellemiş oldu.

Ancak bu düzenleme bir başka hak sahipliği şeklini yasaklamıyordu...

Futbolcuların ekonomik hakları üzerinde üçüncü şahısların hak sahipliği....

II – FUTBOLCULARIN EKONOMİK HAKLARI

Güney Amerika ülkelerinde doğan bu kavramla birlikte futbol hukukuna iki terim girmiştir; futbolcunun "ekonomik hakları" ve "federatif hakları".

Bir futbolcunun federatif hakkı, futbolcunun ilgili ülke futbol federasyonuna tescili ile sözleşme akdettiği *kulüp* adına oynama hakkıdır. Bu hak futbolcunun sözleşme akdettiği Kulübe, o sözleşme süresince, devrolur.

Ekonomik hak ise, bir futbolcunun halihazırda tescilli olduğu Kulübünden bir başka Kulübe transfer edilmek istenmesi halinde yeni Kulübün eski Kulübe ödemesi gereken bedeldir.

Tanımlardan da anlaşılacağı üzere, bir futbolcunun federatif ve ekonomik haklarını aktive eden olay, futbolcunun bir *kulüple* sözleşme akdetmesidir.

Üçüncü şahısların futbolcunun ekonomik hakları üzerindeki hak sahipliği ise üç şekilde gerçekleşebilir; ilki futbolcuya amatör olarak futbol oynadığı zamanlardan başlayarak daha iyi koşullarda yaşaması ve antrenman yapması, *kulüplerle* ve menajerlerle bağlantı kurmasını sağlamak üzere maddi olarak yardımda bulunan bir üçüncü şahsın bu yatırımın karşılığı olarak futbolcunun ekonomik hakkının tamamı ya da belirli bir yüzdesine sahip olmasıdır.

Bir diğer yol ise yatırımcıların, genç yetenekleri keşfetmek üzere futbol akademilerine katkıda bulunması ve karşılığında futbolcuların ekonomik haklarının tamamı ya da belirli bir yüzdesine sahip olmasıdır.

Üçüncü yol ise, bir yatırımcının doğrudan bir futbolcuyu transfer etmek isteyen Kulübe, transfer bedelini ödemekte yardımcı olup, bu oyuncunun gelecek transfer bedelinin tamamı ya da belirli bir yüzdesini almaya hak kazanmasıdır.

Futbolcunun ekonomik hakları üzerinde üçüncü şahısların hak sahipliği pek çok yönden FIFA ve UEFA gibi kurumları rahatsız etmektedir. Öncelikle, futbolcuların transfer edilirken normalde yeni Kulübün eski Kulübe yapması gereken ödemenin, eski *kulüp* yerine, bir yatırımcıya yapılması yani paranın tamamının futbol ailesi içinde kalmaması rahatsız edici bulunmuştur. FIFA ve UEFA'ya göre, futbolcu transferi sırasında ödenecek paranın *kulüpler* yerine başka şahıslara yapılması, *kulüplerin* altyapılarını ve tesislerini iyileştirmek gibi paranın, futbola yatırım olarak dönmesini engellemektedir. Yine aynı şekilde, bir yatırımcının birden fazla oyuncunun ekonomik hakları üzerinde hak sahibi olması, tıpkı ENIC davasında dile getirildiği üzere oyunun saygınlığı ve futbol müsabakalarının sonuçlarının tahmin edilmezliğine zarar vermektedir.

FIFA, Futbolcuların Statüsü ve Transferleri Talimatı'nın 18. maddesine yaptığı ek ile, 01 Mayıs 2015 itibari ile futbolcuların ekonomik hakları üzerinde üçüncü şahısların hak sahipliğini yasaklamıştır;

"Madde 18ter

Hiçbir kulüp ve futbolcu, üçüncü bir şahıs ile futbolcunun bir kulüpten diğerine gerçekleşecek transferi sırasında ödenecek tazminat üzerinden tam veya kısmi olarak üçüncü şahsın hak kazanmasına yol açacak bir sözleşmesel ilişkiye giremez.

Birinci paragrafta anılan bu yasak 01 Mayıs 2015 tarihinden itibaren yürürlüğe girer.

1. Paragrafta öngörülen ve 01 Mayıs 2015 tarihinden önce akdedilen bu yöndeki sözleşmeler, sözleşme tarihinin sonuna kadar geçerli olacaktır. Ancak bu sözleşmelerin süresi uzatılamaz.

01 Ocak 2015 ile 30 Nisan 2015 tarihleri arasında akdedilmiş 1. Paragrafta yasaklanan faaliyeti öngören sözleşmelerin geçerlik süresi imza tarihinden itibaren 1 yılı geçemez.

Nisan 2015'in sonuna kadar konusu 1. Paragrafta yasaklanan faaliyet olan sözleşmeler Transfer Eşleşme Sistemi'ne (TMS) kaydedilmelidir. Bu tür sözleşme akdetmiş kulüpler, varsa ekleri ve tadilleri ile birlikte sözleşmeleri, üçüncü şahısların tam unvanları ve futbolcu ile olan sözleşmelerinin sürelerinin içeren bilgi ve belgeleri sisteme yüklenmelidir.

Bu hükmün kulüp veya futbolcular tarafından ihlal edilmesi halinde, Disiplin Komitesi ilgililer hakkında işlem yapabilir"

FIFA, 18 bis maddesinde olduğu gibi, bu maddeye kendisine üye tüm federasyonların iç düzenlemelerinde yer vermelerini zorunlu tutmuştur.

Geldiğimiz noktada futbolda üçüncü kişilerin hak sahipliğinin tezahürü yukarıda kısaca izah ettiğimiz şekildedir. FIFA ve UEFA gibi kurumlar şiddetle karşı çıkmakta, durumu bir çeşit modern kölelik olarak tanımlamaktadırlar.

01 Nisan 2015 tarihinde FIFPro² ve UEFA, birlikte üçüncü kişilerin futbolcuların ekonomik hakları üzerindeki hak sahipliğinin Avrupa Birliği normları karşısındaki hukuki durumunu sormak üzere Avrupa Komisyonu'na ortak bir başvuruda bulundular. Avrupa

Komisyonu'nun konu hakkındaki görüşünün önemi, Birliğe üye ülke futbolcularının ekonomileri düşünüldüğünde ortaya çıkmaktadır.

FIFA, UEFA, FIFPro gibi futbolun önemli aktörlerinin adeta lanetlediği sistem acaba gerçekten de futbolun gelişiminin aleyhine midir? *Kulüplere* zarar vermekte midir? Ekonomik ve federatif hakları *kulüp'te* olan genç bir oyuncunun ekonomik haklarının belli bir yüzdesinin *kulüp* tarafından üçüncü kişi yatırımcıya satıldığını düşünelim. Böylelikle *kulüp*, kendisine kaynak yaratarak gerek bizzat o futbolcunun gerekse başka futbolcuların da *kulüp* tarafından yetiştirilmesini sağlayacak, genç futbolcuların başka *kulüpler* tarafından değeri düşük iken değil de olabileceği en iyi zamanda bir başka *kulüpten* gelecek teklifi değerlendirebilecektir. Bu durumda futbolcunun genç yaştaki düşük değeri değil de gerçek değeri üzerinden transfer edilmesinin hem yatırımcı hem de yetiştiren *kulüp* açısından faydası tartışmasızdır. Bazı *kulüplerin* kendi bütçeleri ile takımlarına kazandıramayacakları futbolcuları, üçüncü şahıs yatırımcılar sayesinde takımlarına dahil etmeleri ve bu oyuncuların *kulüp* başarısına yaptıkları katkının da parasal olarak Kulübe katkı sağlayacağı aşikardır.

SONUÇ

Endüstri halini alan futbola yatırımcıların ilgi duyması olağandır ve bu ilgi artarak devam edecektir. Bu pastadan bir şekilde pay almak isteyen kişiler mutlaka yasakları dolanmanın bir yolunu bulacak, yatırımcı - *kulüp* - futbolcu arasındaki bu "iş" ilişkisi kayıtsız bir şekilde varlığını devam ettirecektir.

Kanaatimizce, futbol dünyasında var olan bu fenomeni kayıt altına almak, yatırımcıları da "futbol ailesi" içine alarak düzenleyici kurumların yetki alanlarına dahil etmek, bu olguyu yasaklamak ve yok farz etmekten daha evla bir çözüm olacaktır.

SPORDA DOPİNGLE MÜCADELE VE TÜRKİYE GERÇEĞİ

Av. Zübeyt AYDIN*

*Ankara Barosu.

I- Doping Nedir !

Doping; bir spor yarışması sırasında, vücudu üstün hareket ve enerji sağlamak için kullanılan uyarıcı ilaç.¹

Doping; "Uluslararası Olimpiyat Komitesi (IOC) tarafından yasaklanmış madde veya yöntemlerin sporcu tarafından bilinçli veya bilinçsiz olarak kullanımı" diye tanımlanmaktadır.²

Doping, sportif performansı artırmak amacıyla yasaklanmış ve vücuda yabancı maddelerin kullanılması ya da herhangi bir maddenin anormal miktarlarda tüketilmesi veya vücuda normal dışı yollardan alınması olarak tanımlanır.³ Doping; bir spor yarışması sırasında vücuda ek enerji sağlamak için kullanılan uyarıcı ilaç⁴. Doping; Bir spor yarışması sırasında vücuda ek enerji sağlamak için kullanılan uyarıcı ilaç.⁵

Herhangi bir hayvanın yarıştaki hızını, dayanıklılığını, cesaretini, gücünü ve davranış veya hareketlerini değiştirmek için ilaç veya kimyasal madde kullanılması.⁶

Avrupa Konseyinin 1963 yılında Strasburg ve Madrid' de yapmış olduğu toplantılarda, doping; "bireyin bir yarışmaya katılımı nedeniyle ve yapay ve haksız şekilde performansını artırmak amacıyla, organizmaya yabancı fizyolojik maddelerin, herhangi bir yöntemle yüksek dozda ve anormal yollardan, sağlıklı bir kişiye uygulanması veya kendisi tarafından kullanılmasıdır."⁷

Anılan toplantıya katılan Türkiye dopingin tanımını "doping maddesi, performansı yükselten bir tür farmakolojik uyarıcıdır." şeklinde yapmıştır.⁸

1 dopingnedir.com

2 (IOC) sitesi.

3 Vikipedi özgür ansiklopedisi.

4 Türk Dil Kurumu internet sitesi.

5 Güncel Türkçe Sözlük internet sitesi.

6 BSTS / Veteriner Hekimliği Terimleri Sözlüğü internet sitesi.

7 Av. Erkiner KİSMET. Dopingle Mücadelede Türkiye'nin Pozisyonu, sunulu tebliğ internet sitesi.

8 Av. Erkiner KİSMET. Dopingle Mücadelede Türkiye'nin Pozisyonu, sunulu tebliğ internet sitesi.

Dopingin ilk resmi tanımı 1963 yılında yapılmıştır. Buna göre doping; sporcu ya da oyuncuların yarışma sırasında veya oyuna hazırlanırken spor ahlâkına yakışmayacak şekilde performanslarını yapay olarak artıracak sporcunun fiziksel ve psikolojik sağlığına zarar verecek madde veya başka olası yöntemleri kullanmasıdır.

Dopingin tanımı çok eski dönemlere kadar uzanmaktadır. İlk doping izlerine M.Ö. 3. yüzyılda yapılan olimpiyat oyunlarında rastlanmaktadır. Bu dönemde sporcuların hızlı koşabilmek için mantar yedikleri bilinmektedir.

Romalılar döneminde araba yarışlarında atların daha hızlı koşabilmeleri için atlara su ve bal karışımı hydromel adı verilen bir sıvı içirilirdi.

Tarihi kayıtlarda Güney Amerika yerlilerinin koka filizlerini çiğnedikleri görülmektedir.

Modern çağdaki ilk dopinglere 19. yüzyılda yüzücü ve bisikletçilerde rastlanmaktadır. Modern olimpiyat oyunlarının başlamasıyla beraber, sporcular arasında madde kullanımı hızla yaygınlaşmış ve günümüze kadar olimpiyat oyunlarında çok sayıda bu zararlı madde tespit edilmiştir.⁹

Spor faaliyetleri günümüzde geniş kitleleri etkileyen, uluslararası ilişkileri geliştirerek dünya barışına katkıda bulunan evrensel bir faaliyet alanıdır. Spor dünya genelinde ve ülkemizde hızlı bir gelişim süreci yaşamaktadır. Bedenen ve ruhen iyi yetişmiş genç bir nüfus ülkemizin her alanda rekabet gücünü artırmaktadır. Uluslararası spor faaliyetleri ve bu faaliyetlerde kazanılan başarılar ülkelerin tanıtımına da büyük katkılar sağlamaktadır.

Tarihi gelişim sonucu spor, sadece zevk için boş zamanları değerlendirme faaliyeti olma dışında, kazanç elde etme amacı güdülen bir uğraş haline gelmiştir. Günümüzde, futbol başta olmak üzere basketbol, voleybol, tenis, rugby gibi spor dallarıyla uğraşan sporcu,

teknik kadrolarda çalışanlara ödenen hizmet bedelleri, bu sektörü cazip hale getirmiş ise de; ödenen hizmet bedellerinin yüksek oluşu, sporda başarı için başlı başına bir etken olmadığı görülmüş ve görülmektedir. Örneğin; 2014 yılında Brezilya'da yapılan Dünya Kupasına katılan ekonomik olarak zengin sayılan ülkelerden; İngiltere, İspanya, İtalya Japonya Portekiz İran, Avusturalya ve benzeri ülkeler gruplarında çıkamadılar. Diğer taraftan Nijerya, Kosta Rika ve Arjantin gibi ülkeler yollarına devam edebilmişlerdir. Ekonomik yönden gelişmiş ülkelerin milli takım teknik direktörlerinden, CAPELLO / Rusya 8.2 milyon Euro, HODGSON/İngiltere 4.2 milyon Euro, PRANDELLİ/ İtalya 3 milyon Euro almalarına rağmen KESHI/ Nijerya, 290 bin Euro, PINTO/ Kosta Rika 320 bin Euro, SABELLA /Arjantin milli takım teknik direktörü 600 bin Euro almaktadır.

Brezilya'da yapılan Dünya Kupasına katılan ve turnuvaya kısa sürede veda eden ülkelerin milli takımlarında oynayan bazı sporcuların almış oldukları ücretler, turnuvaya devam eden gelişmekte olan ülkelerin milli takımlarında görev alan sporcuların almış oldukları ücretlere eşdeğer seviyesindedir. Örneğin:

- Portekiz/ Ronaldo 100 Milyon,
- İspanya /İniesta 55 Milyon,
- İspanya/ Fabregas 50 Milyon,
- İngiltere/ W.Rooney 45 Milyon,
- İspanya/ S.Busquets 45 Milyon,
- İspanya/S.Ramos 40.Milyon,
- İspanya/J.Mata 40 Milyon,
- İspanya / D.Silva 40 Milyon,
- İngiltere / J.Wilshire 33 Milyon,

- İtalya/ M.Balotelli 30 Milyon. Euro ücret almaktadırlar. ¹⁰ Sporculara, teknik kadrodaki kişilere ödenen yüksek miktardaki ücretler, bir çok kişinin bu sektöre yönelmesine, kişilerin kendilerini bu sektör kanalı ile ulusal ve uluslararası arenada tanıtımalarına vesile olabilmektedir.

Uzun yıllar yargıçlık yapan ve bu süre içerisinde bilgisini, deneyimini, mesaisini sporun paydaşları için harcayan meslek büyüğüm Sn. Hasan Gerçeker yazdığı bir makalede, sporda amatörlükten profesyonelliğe geçişteki ücret politikası, ödenen hizmet bedellerinin yüksekliği konusundaki tehlikeye; sporda amatörlükten profesyoneliğe geçildiğinde sağlanacak başarılar ün ve paraya dönüştüğünde sporun yarışma, eğlence, beden ve ruh eğitimi olduğu, toplumlar arasında barış köprüsü kurma vasıtası olduğu düşüncesinin geri plana itilmesi tehlikesi bulunmaktadır. Ki bu mutlaka önlenmesi gereken bir husustur. Aksi halde, şike, şiddet, doping (uyarıcı madde alma) gibi etik olmayan ve spor sistemini adeta bir kanser hücresi-virüsü gibi kemiren olumsuzluklar yoğun bir şekilde karşımıza çıkacaktır şeklinde dile getirmiştir.¹¹

Bu sektörlerdeki yüksek transfer ücretleri, yapılan yatırımlar, yasal olmayan yollardan kazanç elde etme güdüsü, kişilerin ilgilerini gayrı meşru yollara yönelmelerine sebep olabilmektedir. Bu spor branşlarının yapıldığı alanların mimarı yapılarındaki değişiklikler, spor aktivitelerinin yanı sıra, eğlence alanları, alışveriş merkezlerine hizmet edecek şekilde yapılanmaları ve bu spor tesislerine yapılan yatırımlar adeta birçok şirketlerin sermayesinde daha yüksek meblağlara ulaştığı bilinmektedir. Sanayileşme ve kentleşme süreci, sporun bir meslek olarak seçilmesini gündeme getirmiş, bu gelişme sonucunda da sporun bilimsel yöntemlerle incelenmesi ve yazılı hukuk kuralları ile düzenlenmesi gereksinimini ortaya çıkarmıştır.

10 Hürriyet Gazetesi 28 Haziran 2014 tarihli baskısı.

11 GERÇEKER, Hasan; Spor Hukuku Spor Tahkim Kurulları, Spor Genel Müdürlüğü Tahkim Kurulu, Ankara Barosu Spor Hukuku Kurulu Av. İsmail İnönü Armağanı, sf. 299 vd. Ankara, 2013.

Doping'in insan vücudu üzerinde çeşitli tahribatlar yarattığı bilinmekle birlikte, sporcular kazanma hırslarının kurbanı olarak doping kullanmaları veya kullandırmaları sonucu, doping ihlalini yapan yada yaptıran bazı kişilerin sonradan duydukları pişmanlıklar, vücutlarındaki aşırı derecedeki değişimler, ölümle sonuçlanan vakaların artması sonucu, bir çok ülkede olduğu gibi ülkemizde de daha etkin kararların alınmasına yönlendirmiş ve bu alanda uluslararası kurum ve kuruluşların düzenlemelerine paralel hukuki düzenlemeleri yapmaya zorlamıştır.

Spor mevzuatı genel hukuk ilkelerine uygun olarak, bütün ülkelerin iç hukuklarına etki edecek biçimde uluslararası nitelik taşımaktadır. Uluslararası spor örgütlerine üye olan ülkeler bu kuruluşların benimsediği ilkelere ve talimatlara uyacaklarını peşinen kabul etmişlerdir.

Bu anlamda, 11.3.1993 tarihli ve 3885 sayılı Kanun'la onaylanması uygun bulunan "Dopingle Mücadele Sözleşmesi"nin onaylanması, Dışişleri Bakanlığının 27.3.1993 tarihli ve AKGY -5568 sayılı yazısı üzerine, 31.5.1993 günlü ve 244 sayılı Kanun'un 3 üncü maddesi hükmüne istinaden Bakanlar Kurulunca 08.9.1993 tarihinde imzalanmış, anılan Sözleşme, 12 Ekim 1993 tarih ve 21726 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanarak yürürlüğe girmiştir. Bu sözleşmelerin kabulü ile ülkemizde de dopingle mücadele konusunda uluslararası kuruluşlarla "eş güdümün" temeli atılmıştır. Diğer taraftan TMOK ile Spor Genel Müdürlüğü arasında imzalanan protokol hükmü gereği uluslararası kuruluşlarla "eşgüdüm" sağlanması amacıyla "Dopingle Mücadele Talimatı"na hüküm konulmuştur.¹²

Türkiye Milli Olimpiyat Komitesi tarafından hazırlanan "Dopingle Mücadele Talimatı"nın

"18.3 Eşgüdüm ve İş Birliği

Dopingle Mücadele Komisyonu, sporcular ve diğer kişiler, dopingle mücadele ile ilgili bilgilendirme ve eğitim çalışmalarında deneyimlerini paylaşmak ve bu programların sporda doping'in önlenmesine

12 TMOK sitesi.

yönelik verimliliğini artırmak amacıyla kendi faaliyetlerini koordine etmek için birbirleriyle ve diğer Doping Mücadele Kuruluşları ile iş birliği yapacaktır.” Maddesindeki hüküm ile “Doping Mücadele Sözleşmesi”nde ifade edilen “eşgüdüm” hükmünü yerine getirmiştir.

Doping analiz sistemi de sporcu sağlığı ve hakça yarış ilkelerini korumak amacıyla kurulmuş ve uluslar arası kurallara bağlanmıştır.

Getirilen bütün kurallara rağmen, özellikle son yıllarda dünyada doping olaylarında artış olduğu görülmüştür. Doping olaylarında Ülkemizdeki bazı federasyonlara uluslararası kuruluşlar tarafından ceza verildiği spor kamu oyu tarafından bilinmektedir. Doping içeren maddeler, sağlığa zarar verdiği gibi, “başarı” elde etmek ve elde edilecek başarılar sonucu mevzuatla düzenlenen bazı haklara ulaşmak ve bu hakları haksız olarak elde etmek amacıyla doping içeren maddelerin kullanılması sonucu, sporcu ölümlerinin olduğu bilinen bir gerçektir. Sporcular arasında haksız rekabet yaratarak, sporcuların hak etmedikleri çeşitli unvan ve ödülleri elde etmesine de yol açmaktadır. Bu durum, toplumun spora bakış açısını olumsuz olarak etkileyerek çocukların ve gençlerin spora yönelmesine engel olduğu gibi, sponsorlar vasıtasıyla spora aktarılan kaynağın da kesilmesine sebep olabilmektedir.

Doping içeren maddelerin kullanılmasında amaç “dokulardaki oksijen miktarının artırılması ise de; kalp krizi, iyi veya kötü huylu tümör oluşumu, karaciğer fonksiyonlarında bozukluk, kısırlık, hormonal dengeler bozukluğu, çocuklarda büyümenin durması, kadınlarda kılınma ve adalelerde bozukluk, saç dökülmesi, sinirli-lik, saldırganlık, ses kısıklığı gibi belirtiler ile sonucu ölümlü vakalar görülmektedir.

Uluslararası spor federasyonları, doping olaylarının önüne geçebilmek ve dopingle etkin olarak mücadele edebilmek için yoğun çaba içerisine girmişlerdir. Yapılan çalışmalar ve arayışlar sonucunda yeni kurallar getirilmiş ve yeni kurumlar ihdas edilmiştir. Bu kapsamda, daha önceleri sadece spor müsabakaları bitiminde kura ile belirlenen bazı sporculardan numune alınarak doping kontrolleri yapılmakta

iken, günümüzde doping kontrolleri geliştirilerek spor müsabakaları dışında, antrenman yapılan alanlar ve kamplarda önceden bilgi verilmeksizin yarışma dışı doping kontrolleri de yapılmaya başlanmıştır.

Uluslararası düzeyde dopingle mücadeleyi sevk ve idare etme görevi Dünya Anti Doping Ajansı (WADA) tarafından yerine getirilmektedir.

Dünyada dopingin ulaştığı aşama ve Dünya Anti Doping Ajansı'nın getirdiği kurallar, ulusal düzeyde dopingle mücadele kurumlarının oluşturulmasını zorunlu kılmıştır.

Uluslararası spor kurum ve kuruluşları tarafından getirilen kurallar, ülkeleri ulusal mevzuatlarında düzenleme yapmak zorunda bırakmıştır.

Ülkemizde de sporun yapılanmasını sağlayan kanunlardan biri olan 3289 sayılı Spor Genel Müdürlüğünün Teşkilat ve Görevler Hakkında Kanun'un 2 nci maddesinin birinci fıkrasının (g) bendi; "Sporcu sağlığı ile ilgili tedbirleri almak, sporcu sağlık merkezleri açmak, açtırmak, işletmek, işletilmesine yardımcı olmak, sporcuların sigortalanması işlemlerini yapmak ve yaptırmak, "hükümünü amirdir. Kanundaki bu düzenleme ile ülkemizde de dopingle mücadele hususunda, TBMM tarafından kabul edilen düzenleme ile yasal olarak dopingle mücadele hukuken başlamış ise de, mücadele konusunda hangi birimin yetkili olduğu konusu, sporun yapılanmasında temel kurum olan Spor Genel Müdürlüğüne bırakılarak, gerek numunelerin alımı ve analizi, gerekse sporun sevk ve idaresi tek bir kurum elinde toplanmıştır. Bu düzenleme dopingle mücadele konusunda atılmış önemli bir adım olsa da, teşkilatlanma hususunda uluslararası kurumlar tarafından devamlı olarak eleştirilmiştir.

Sporda yasaklı madde kullanımının ortadan kaldırılması, ulusal düzeyde anti-doping kurallarının kabul edilmesi ve uygulama yetkisine sahip olunması, numune alımını ilgili ulusal federasyonlarla işbirliği içinde yönetilmesi ve sonuçlarını değerlendirme sorumluluğuna sahip Türkiye Anti-Doping Ajansı'nın kurulması ile ilgili hazırlıklar WADA'nın temsilcilerinin de bulunduğu toplantılarla nihayetlendirilmiş ise de; Taslağın yasalaşması mümkün olamamıştır.

II. Dünya'da Dopingle Mücadele Sistemleri

İnsan sağlığında önemli bir yeri bulunan sporun, eşit koşullarda ve insan sağlığına zarar vermeyecek, rekabete dayalı ve fair-play kurallarına uygun bir şekilde yapılabilmesini teminen, spor örgütleri, sportif kuralların yanında bazı tedbirleri almaya zorlamıştır. Bu kurallar, üye federasyonların bağlı oldukları hükümetlerce desteklenmesi amacıyla "Dopingle Mücadele Sözleşmesi" hazırlanmış ve akit devletlerin hükümetlerin imzasına sunulmuştur. Sözleşmenin akit devletler tarafından imzalanmasıyla, sporda dopingle mücadele konusunda uluslararası eşgüdüm sağlanmıştır.

Sözleşmenin 3 üncü maddesinde; "1. Akit taraflar doping kullanımıyla mücadele konusuyla ilgili devlet daireleri ve diğer kamu kuruluşlarının politikaları ve faaliyetlerinde eşgüdüm sağlayacaktır.

2. Akit taraflar, iş bu Sözleşmenin bazı hükümlerinin uygulanmasında, gerektiği hallerde resmi veya Hükümet dışı bir spor makamını veya bir spor kuruluşunu yetkili kılmak suretiyle, iş bu Sözleşmenin uygulanmasını ve özellikle 7 nci maddede yer verilmiş şartların yerine getirilmesini gözetleyeceklerdir."¹³ Sözleşmenin bu maddesinde açıkça görüleceği üzere akit devletler; sporda dopingle mücadele, ilgili ulusal kamu kurum ve kuruluşları arasında eşgüdümü sağlamak ve Sözleşmenin 7 nci maddesinde sayılan sorumlulukları yerine getirmek üzere Hükümet-dışı bir spor makamını yada spor kuruluşunu yetkili kılmak zorundadırlar.

Sözleşmenin 4 üncü maddesinde; sözleşmeye taraf devletlerin, yasaklanmış doping maddeleri ve metotlarının ve özellikle anabolik steroidlerin temini ve kullanılmasını sınırlamak, elde edilmesini, el değiştirilmesini, ithali, dağıtımının yapılmamasını, satışının kontrolüne imkan sağlayan hükümler dahil olmak üzere, ulusal mevzuatlarında gerekli kuralları koymak ve idari makamlar tarafından her türlü idari önlemleri almak zorundadırlar.

13 12.10.1993 tarih ve 21726 sayılı R.G

Sözleşmede, spor kuruluşlarının, yapılacak doping kontrol ve tahliller için gerekli yardımları yapmak zorunlulukları oldukları hususunda hükümler bulunduğu gibi doping kullanımları nedeniyle spor yapmaları geçici olarak yasaklanmış sporcuların, yasaklı oldukları süre içerisinde dopingle ilgili eğitiminde kamu fonlarından yararlanmalarını için gerekli hükümler de bulunmaktadır.

Ulusal federasyonlar, iştirak ettikleri uluslararası müsabakaların öncesinde, müsabaka esnasında veya müsabaka sonrasında uluslararası kuruluş yetkililerin istemiş oldukları her türlü bilgi ve belgeye erişimleri sağlamak ve bu nev'i müsabakalarda gerekli kontrollerin yapılmasını teşvik edeceklerdir.

Sözleşmeye taraf devletler, sözleşmede belirlenen hükümlere uyumlu olmak kaydıyla, sorumlulukları kendilerine ait olmak üzere dopingle mücadele konusunda ulusal mevzuatlarında gerekli düzenlemeleri yapma ve doping kontrolleri düzenleme hakları bulunduğu sözleşmenin 4/4 üncü madde hükmü gereğidir. Spor Genel Müdürlüğü ile TMOK arasında imzalanan 24.5 2011 tarihli protokolün ,6/1-d bendi; "Bünyesinde kurulacak olan Doping Mücadele Komisyonu'nun kural ve talimatlarını hazırlamak ve bu konuda GSGM/SGM ile gerekli iletişimi kurmak," hükmü, "Doping Mücadele Sözleşmesi"nin 4/4 üncü maddedeki hükmüne uygun görülmekte ise de; TMOK tarafından çıkarılan "Doping Mücadele Talimatı"nın kamu erki tarafından ulusal mevzuatımızda belirlenen usul ve esaslar göre kamu erkince yetkili kılınan birimleri tarafından hazırlanması hukuki olacaktır.

Doping Mücadele sözleşmesinin yürürlüğe girdiği tarihten günümüze dek, arada yirmi yılı aşkın süre geçtiğinde sözleşmenin Resmi Gazete'de yayınlandığı şekliyle spor severlerle paylaşmak ve bu alanda uğraşanlara bir nebze katkı sağlamak amacıyla taraf olduğumuz doping mücadele sözleşmelerini metne aldım.

WADA tarafından belirlenen anti-doping kural ihlalleri;

1- Yasaklı maddelerin veya metabolitlerinin yada belirtilerinin sporcunun numunesinde var olması,

2- Yasaklı bir maddenin veya yöntemin sporcu tarafından kullanılması yada kullanılmaya teşebbüs edilmesi,

3- Geçerli anti-doping kurallarında belirtilen yetkiye göre bildirim yapıldıktan sonra, haklı nedenler sunmadan numune alma işlemini reddetmek veya yaptırmamak, ya da kaçınmak,

4- Uluslararası test standardı kurallarına dayalı olarak deklere edilmiş, yer bilgilerini iletme ve kaçırılmış testler dahil, sporcunun yarışma dışı test için uygun olmasına ilişkin mevcut gerekliliklerin ihlali. Buna, uluslararası test standardı, yer bilgilerini iletme hataları, kaçırılmış testler dahildir. Sporcu üzerinde yetkiye sahip anti-doping kurumları tarafından belirlenecek on sekiz aylık süre içerisinde herhangi üç adet testin kaçırılması ve/veya bildirme hatası,

5- Doping kontrolünün herhangi bir kısmını bozmaya teşebbüs etmek veya bozmak,

6- Yasaklı madde ve yöntemlerin bulundurulması,

7- Herhangi bir yasaklı maddenin veya yöntemin ticaretini yapmak veya ticaretini yapmaya teşebbüs etmek,

8- Herhangi bir sporcuya yarışma içi yasaklı bir maddenin veya yöntemin uygulanması veya uygulama girişimi yada herhangi bir sporcuya yarışma dışı yasaklı bir maddenin veya yöntemin uygulanması veya uygulama girişimi, yada anti-doping kural ihlalini veya ihlal girişimi içeren diğer suç ortaklığı unsurunu örtbas etme, kışkırtma, yardımcı olma, teşvik etme yada desteklemektir.

Sporcunun sağlığını ön planda tutan Uluslararası Anti-Doping Ajansı (WADA), hazırlanan kuralların tam anlamıyla ve üye tüm ülke federasyonlarınca uygulanmasını sağlamak üzere, her ülkede, WADA tarafından belirlenen kurallara aykırı olmayacak şekilde, ülkelerin iç mevzuatları da dikkate alarak ulusal düzeyde, doping ile mücadele hususunda tek yetkili olan, idari vesayet anlamında ve finans kaynakları bakımından tamamen bağımsız, iş ve işlemlerin yapılmasında hükümetlerin siyasi gücünü arkasında hisseden, kurumların (NADO) kurulması için öncülük görevini üstlenmiştir.

Dopingle mücadelede tek yetkili olan kurumların oluşması için bağımsız NADO'ların oluşumunda temel ilkeler saptamıştır

Anti-doping kuralları, yarışma kuralları gibi, sporun hangi şartlarda oynanacağını yöneten kurallardır. Sporcular, sporculara destek sağlayan personel ile diğer kişiler, müsabakalara katılımın şartı olarak bu kuralları kabul etmek zorundadırlar. Anti-dopingin bu bağlayıcı kurallarını kabul etmeyen, sporcu, sporcuya destek sağlayan personel veya diğer kişilerin müsabakalara katılmaları mümkün olmadığı gibi, bunların bağlı oldukları spor federasyonların uluslararası müsabakalara katılmaları da mümkün değildir. Ülkemizde de bazı spor federasyonlara uluslararası müsabakalara katılmama cezası verildiği spor kamu oyu tarafından bilinmektedir. TMOK tarafından hazırlanan "Dopingle Mücadele Talimatı"nı da dopingle mücadele sürecini ihlal eden sporcu veya spor adamının mensubu bulunduğu ulusal federasyonunun uluslararası müsabakaları katılmaması konusunda Spor Genel Müdürlüğüne teklifte bulunma hakkı bulunmaktadır. Spora özgü anti-doping kuralları ve bu kuralların uygulamasıyla ilgili prosedürler tüm ülkelerde aynı şekilde uygulanmak zorunluluğu bulunduğu gibi, bu kuralların küresel anlamda güçlendirilmesi temel amaçtır. Dolayısıyla, anti-doping kural ihlallerine uygulanacak cezai müeyyideler ulusların talepleriyle bağlı değildir.

Yüce Yargıtay Genel Kurulunca 14.11.2012 tarih ve 2012/4-148 Esas, 2012/785 Karar sayılı ilamı ile; dopingle mücadele konusunda doping sürecini ihlal eden sporcuların mensubu bulunduğu federasyon yetkilileri ile teknik kadrodaki kişilerin de sporcularla birlikte sorumlu oldukları hususunda içtihat oluşturarak, bu hususta Ülkemizde yeni bir çıkış açmıştır.

Türkiye Halter Federasyonu Başkanlığınca, uluslararası müsabakalara katılmak üzere, düzenlenen hazırlık kampında; uluslararası kuruluş yetkililerince yapılan doping kontrolünde, bazı sporcuların, kendi yerlerine numune vermek üzere başka şahısları kullanmaları nedeniyle, Türkiye Halter Federasyonuna 100.000 Dolar ceza verilmiş, verilen para cezasının kamu kaynaklarından karşılanması sonucunda,

Spor Genel Müdürlüğü olayda sorumlulukları bulunan Federasyon başkanı ile diğer görevliler aleyhine Ankara 10.Asliye Hukuk Mahkemesinin 2009/ 468 Esasında "rucuen tazminat" davası açılmış, Yargıtay Genel Kurulu'nun 14.11.2012 tarihli ve 2012/4-148 Esas, 2012/785 Karar sayılı ilamı ile denetim görevini tam anlamıyla yerine getirmeyen Federasyon görevlilerinin kusurları oranında sorumlu tutulmalarına karar vermiştir.

WADA tarafından belirlenen kurallar içerisinde ulusal NADO'ların önemli ölçüde görev ve sorumlulukları bulunmaktadır

Ulusal anti- doping kurumları aşağıda belirlenen konularda yetki sahibi oldukları gibi sorumlulukları da bulunmaktadır.

1-Doping kontrolü konusunda planlama, koordinasyon, uygulama, uluslararası kuralları takip etme ve yapılan yenilikleri ulusal bazda uygulamasını sağlamak ve izlemek.

2-Diğer ilgili ulusal kurumlar (spor federasyonları, spor kulüpleri vb), ajanslar ve anti-doping kurumları ile işbirliği yapmak.

3-Ulusal anti-doping kurumları arasında karşılıklı test etmeyi teşvik etmek.

4-Anti-doping araştırmalar yapmak ve yapılan araştırmaları geliştirerek devamını sağlamak.

5-Anti-doping kural ve/veya kurallar ihlalinde bulunan sporcu, sporcuya destek sağlayan personel ile diğer personele herhangi bir nedenle, mali destek sağlanıyorsa, sağlanan mali desteğin tamamını kesmek.

6-Yetkisi dahilindeki tüm potansiyeli, anti-doping kural ihlallerini takip edilmesinde, sporcu, sporcuya destek sağlayan personel ile diğer kişileri bu kapsamda araştırma içine almak.

7-Anti-doping kurallarının, sporun paydaşları tarafından bilinmesi, tüm paydaşların eğitimi konusunda programlar yapmak, planlamak, uygulamak ve bu çalışmaların sonuçlarını izlemek.

Ulusal federasyonlar sadece sporcuların eğitimi çalışmalarını yapacaklardır.¹⁴

Anti-doping programları, sporun doğası gereği değerli olan ne varsa onu korumaya çalışır.” Doğası gereği değerli” ibaresi genellikle “spor ruhu” olarak adlandırılmaktadır. Sporun ruhu olimpizmin özü/ ruhu ile eş değer olarak kabul edilmektedir. Doping, temel olarak sporun ruhuna aykırıdır.

Sporun ruhu aşağıdaki değerler ile vasıflandırılıyor;

- 1-Etik, adil oyun ve dürüstlük,
- 2-Sağlık,
- 3-Performans mükemmelliği,
- 4-Karakter ve eğitim,
- 5-Eğlence ve haz,
- 6-Takım çalışması,
- 7-Adama ve taahhüt,
- 8-Kural ve yasalara saygı,
- 9-Kendine ve diğer katılımcılara saygı,
- 10-Cesaret,
- 11-Topluluk ve dayanışma.

Milli Olimpiyat Komitesi tarafından hazırlanan 2015 yılı “Türkiye Doping Mücadele Talimatı”nın önsözünde; dürüst sporun temeli olan “sporun ruhu” aşağıdaki değerlerle ifade edilir denilmektedir. Önsözde; sporun temel değerleri .

- * Ahlak, sporda hakkaniyet ve dürüstlük,
- * Sağlık,
- * Mükemmel performans,
- * Kişilik ve eğitim,
- * Keyif alma ve eğlence,
- * Ekip çalışması,
- * Adanmışlık ve bağlılık,
- * Kurallara ve yasalara saygı,

- * Kendine ve diğer katılımcılara saygı,
- * Cesaret,
- * Birliktelik ve dayanışma.

Doping sporun ruhuna aykırıdır”¹⁵

Dopingle mücadele konusu, tüm ülkelerde ortak olarak benimsenen bir sistem içerisinde yapılmamakla birlikte, dünyada kabul gören sistemler,

- 1-Ulusal olimpiyat komiteleri tarafından yapılan anti-dopingle mücadele modeli,
- 2-Ulusal anti-doping ajansı (NADO),
- 3-Uluslararası mahiyetteki büyük organizasyonlar için oluşturulan anti-doping birimleri.

WADA tarafından tavsiye edilen model, her ülkede bağımız bir yapı içerisinde oluşturulan ulusal anti-doping ajansıdır (NADO). NADO lar, tamamen bağımsız bir kurul olup, asli görevi sporda anti -dopingle mücadele etmektir. Yapılanma içerisinde, %50 spor hareketi içerisindeki temsilcilerden, % 50 sinin ise, kamu yetkililerin temsilcilerinden oluşması, kuruma bağımsızlık sağlayacağı gibi, kamu gücünün hissettirilmesi konusunda bir algı oluşturulur. NADO’ların kurulmasındaki temel politika, bu kuruluşun bağımsız olmasıdır. NADO’ların yetkileri, görev ve sorumlulukları ile paydaşların haklarının ne olduğu konusu, ulusal mevzuatlarla açık ve her atlet tarafından anlaşılabilir şekilde açık olmalıdır. Her ülkede kurulan veya kurulmakta olacak Nado’ları bünyesinde bulunması zorunlu birimler farklılıklar arz etmekle beraber, her NADO’nun içerisinde, merkezi sevk ve idare edecek idari birimler, disiplin yargılamasını yapacak bir ünitenin varlığı, atletlerde numune alacak bağımsız bir badnaglar gurubu, numune analizlerini yapacak bağımsız bir merkez ile sporcunun haklarını savunacak kişilerin yapacakları işlemlerin rahatlıkla ve zamanında yapabilmelerine olanak sağlayacak görevlilerin bulunduğu bir ünitenin varlığı zorunludur.

15 TMOK Dopingle Mücadele Talimatı.

Avustralya, Fransa, Çek Cumhuriyeti, İsveç, Lüksemburg ve benzeri ülkelerde, NADO'lar ya devletlerin ilgili kurumlarının % 50 oranında söz hakkı olduğu bir yönetim yapısı içerisinde yada tamamen devletlerin ilgili birimleri tarafından hem idari vesayet anlamında hem de finans kaynaklarının temini anlamında ilgili birimlerce sevk ve idare edilmektedirler. Örneğin Avustralya'da, Sanayi, Bilim ve Kaynaklar Bakanlığı, Avustralya genelinde ulusal stratejinin uygulanması, hizmetlerin planlanması, koordinasyonu ve WADA ile ilişkileri bu Bakanlık kanalı ile yürütülmektedir.¹⁶

Ulusal ajansların ortak özellikleri;

a- Ajansın yönetim kadrosunun %50 sinin spor sektöründe, (özellikle olimpiyatlara iştirak ederek derece alan sporcu ve teknik heyet içerisinde seçilmesi) %50 sinin ise kamu sektöründe çalışanlar arasında seçilmesi,

b-Ajansın tüm finans kaynaklarının kamu fonlarından karşılanması,

c-Ajansın görev ve yetkilerinin kanun ve yönetmeliklerle belirlenmesi,

d-WADA kurallarına uyulacağı, ulusal mevzuatlarında WADA'nın belirlediği kuralların aksine hükümler konulamiyacağı,

d-Numune alıcılarının bağımsız olmasıdır.

III- WADA tarafından ülkelere model NADO olarak önerilen "Romanya Anti-Doping Ajansı" Modeli;

1-Ajans Danışma Kurulu,

2-Sporcu ve sporcu destek personeli duruşma komisyonu,

3-Ceza Komitesi,

4-Tahkim Komisyonu,

5-Tedavi amaçlı izin komisyonu.

Danışma kurulu, dokuz üyeden oluşmakta olup, görev süresi beş yıldır. Kurulda, hükümet temsilcileri bulunduğu gibi spor sektörü içerisinde gelen temsilcilerde bulunmaktadır. Danışma Kurulunun

16 Av. ERKİNER Kısmet; Hukuk Boyutunda Doping, İstanbul, 2006.

asli görevi, Ulusal Anti-Doping Ajansına danışmanlık yapmaktır. Kurul üyeleri göreve başlamadan önce, konunun hassasiyetine özen göstereceklerine ve "gizlilik ile menfaat çatışması bildirisi" hükümlerine uyacaklarına dair taahhütnameyi imzalamak zorundadırlar.

Kurul üyeler;

a-Bir başkan, başkan aynı zamanda Ulusal Anti- Doping Ajansında başkanıdır.

b-Başbakanlık makamınca atanacak iki başbakanlık temsilcisi.

c-Ulusal Spor Ajansı başkanının adaylar arasında atayacağı bir temsilci.

d-Romanya Milli Olimpiyat Komitesinden bir temsilci.

e-Sağlık Bakanlığı tarafından atanacak, farmakoloji veya toksikoloji alanından çalışan bir temsilci.

f-Sağlık Bakanlığı tarafından atanacak, spor hekimliği alanından bir temsilci.

g-Romanya Olimpiyat Komitesince, elit sporcular arasından seçilecek bir temsilci.

h- Romanya Olimpiyat Komitesince, ulusal spor federasyon başkanları arasından seçilecek bir temsilci.

Danışma Kurulu, ayda bir olağan toplantı yapar. Başkanın gerekli görmesi halinde, her zaman olağanüstü toplanabilir. Toplantı ile ilgili iş ve işlemlerle tüm faaliyetler başkan tarafından organize edilir. Toplantıda alınacak kararlar, üyelerin üçte ikisinin oyu ile alınır. Başka bir ifade ile karar alınabilmesi için altı kişinin aynı yönde oy kullanması gerekmektedir.

Danışma Kurulunun görev ve sorumluluklar;

1-Ulusal Anti-Doping stratejisini onaylamak.

2-Sporda dopingin önlenmesi için eğitim programlarını onaylamak.

3-Sporda fair play' geliştirme programlarını onaylamak.

4-Yasaklı maddeler ile yasaklı doping maddelerinin yasa dışı ticareti ile mücadeleleyi güçlendiren tedbirler önermek.

5-Ulusal ajansın faaliyet raporunu onaylamak.

6-Sporda doping olgusuyla mücadele için gerekli olan bilgilendirme ve tedbirlere ilişkin hareket planının onaylamak.

7-Dopingin yok edilmesine yönelik faaliyetler ile araştırma programlarını onaylamak.

8-Yürürlükteki mevzuat hükümleri uyarınca Ulusal Anti-Doping Ajansı kurul ve/veya komisyonların sabit giderlerini belirlemek.

Sporcu ve Sporcu Destek Personeli Duruşma Komisyonu;

Sporcu ve/veya sporcu destek personelinin duruşmalarını organize etmekle görevli Komisyon, yedi üyeden oluşur. Komisyonun görev süresi bir yıldır, ancak ilgili kurumun talebi üzerine bir yıllık süre uzatılabilir. Komisyonun karar alabilmesi için en az beş kişinin toplantıya iştirak etmesi gerekmektedir. Kararlar toplantıya katılan üyelerin yarısından bir fazlası ile alınır. Komisyonun görev yetki ve sorumluluklar, Ulusal Anti-Doping başkanının onayı ve onaylanan talimatın resmi gazetede yayımlanması üzerine yürürlüğe girer.

Komisyonun üyeleri aşağıdaki şekilde oluşur ;

1-Duruşma Komisyonu başkanı, başkan aynı zamanda ulusal ajansın başkan yardımcısı görevi de bulunmaktadır.

2-Ulusal Ajansın bünyesinde yer alan test etme ve sosyal- eğitim programları daire başkanı.

3-Ajansın hukuk dairesi başkanı.

4-Spor federasyonları, spor kulüpleri veya diğer spor paydaşlarını temsilen bir kişi.

5-Spor alanında sorumluluğu bulunmayan diğer kamu kuruluşlarını temsilen üç kişi, bu temsilciler ilgili yetkililer tarafından belirlenir.

Duruşma komisyonu, Komisyon başkanının çağrısı üzerine toplanır. Duruşma Komisyonu başkanının yokluğunda, komisyona en yaşlı üye başkanlık eder. Tespit edilen karar tüm üyeler için nihai olup, ancak; alınan karara muhalif olan üyeler farklı görüşlerini kararda belirtebilirler. Üyeler kendi şahsi kararlarından sorumludurlar.

Yasal sorumluluklarını yerine getirmekle görevli olan Duruşma Komisyonu, mevcut kurallar dahilinde başkanın imzası altında karar verilir. Komisyonun sekreteryaya işlemlerini yürütmekle görevli birim,

komisyona sunulan tüm evrakları, komisyonda çıkan evrakları ve komisyon kararlarını saklamakla yükümlüdür.

Duruşma komisyonu sekreteryaşının görev-yetki ve sorumlulukları;

- 1-Dosyayı hazırlamak ve dokümanları kayıt altına almak,
- 2-Başkanın talebi üzerine komisyon üyelerini toplantıya çağırarak,
- 3-Her toplantı öncesinde toplantı yeter sayısının var olduğunu

tespit etmek,

4-Üyelere, toplantı için gerekli olan dokümanları sağlamak,

5-Toplantıda alınan kararları tutanak altına almak,

6-Komisyon başkanı, başkanın bulunmadığı hallerde başkan vekili tarafından verilen talimatları yerine getirmek.

Ceza Komitesi;

Ceza Komitesi, Ulusal Anti-Doping Ajansı tarafından belirlenen, anti doping kurallarından bir veya birkaç tanesini ihlal eden, sporcu, sporcuyu destekleyen kişiler ile diğer kişilere ceza verme prosedürünü oluşturmakta sorumlu ve ceza verme yetkisine haizdir. Komite; ulusal anti doping ajansı ile beraber kurulmuş, komitenin görev yetki ve sorumlulukları ile kural ihlallerinde verilecek müeyyideler talimatlarla belirlenmiş, talimat ulusal ajans başkanı tarafından resmi gazetede yayımlanmak üzere yürürlüğe girmesi sağlanmıştır.

Ceza komitesi, bir yıl süre ile görev yapmak üzere görevlendirilir. İlgili kurumun talebi üzerine bu süre uzatılabilir. Komite yedi üyeden oluşmaktadır. Komite üyeleri, bakmakta oldukları disiplin işlemleriyle ilgili gerekli gizliliğin sağlanması korumaya ve cezanın verilmesiyle ilgili süreç içerisinde elde edilen bilgilerin açığa çıkmaması için gerekli çabayı göstermekle sorumlu ve yükümlüdürler. Komite, en az beş üyenin katılması ile toplanır, kararlar, toplantıya katılanların yarısından bir fazlasının oyu ile alınır. Ceza komitesinin üyeleri, ulusal anti-doping ajansının başkanı tarafından görevlendirilirler. Komitenin oluşumu aşağıdaki şekilde oluşmaktadır.

- 1-Başkan, aynı zamanda ulusal ajansın başkanı olan kişi.
- 2-Ajans kurul konseyini temsilen bir kişi,
- 3-Ajans hukuk işleri dairesi başkanı,

4-Spor federasyonları, spor kulüpleri ile diğer spor paydaşlarını temsilen bir kişi,

5-Spor alanında yer almayan diğer kamu otoritelerinden üç temsilci.

Ceza Komitesi, komite başkanının talebi üzerine toplanır. Başkanın bulunmadığı hallerde en yaşlı üye Ceza Komitesinin çalışmalarını sevk ve idare eder. Komitenin çalışmaları, karar aşamasına kadar gizli olarak yapılır. Karar süreci kamunun bilgisine açık değildir.

Ceza Komitesinin kararları ve ilam süreciyle ilgili dokümanlar, tutulan tutanaklar, Komite tarafından alınan nihai karar, Komitenin sekreteryası tarafından tutulur.

Komite sekreteryanın görev, yetki ve sorumlulukları;

1-Başkanın talebi üzerine, Komite üyelerini toplantıya çağırarak,

2-Her toplantı açılışında karar verme yeterli sayının bulunup bulunmadığını tespit etmek,

3-Toplantı için gerekli olan dokümanları üyelere sunmak,

4-Alınan kararları; sporcu, sporcuya destek veren kişiler, diğer kişilerin kayıtlı olduğu spor kulübüne, ilgili federasyona, Ulusal Anti-Doping Ajansına, Romanya Olimpiyat Komitesine, Spor Komitesine ve Dünya Anti-Doping Ajansına bildirmek,

5-Toplantı tutanaklarını ve onaylanan kararları düzenlemek,

6-Ceza Komitesinin faaliyet alanı ile ilgili her türlü belgenin talimat hükümleri doğrultusunda arşiv ve kayıtlarını tutmak,

7-Başkan veya başkan vekilinin verdiği görevleri yapmak.

Ceza Komitesi yükümlülüklerini yerine getirirken, meri mevzuat hükümlerine göre karar vermek zorundadır.

Tahkim Komisyonu

Tahkim Komisyonu; Ulusal Anti-Doping Ajansı, sporda dopingin önlenmesi ve dopingle mücadele konusunda ortaya konulan kararlara karşı yapılan itirazları belirlemek, itiraz süreciyle ilgili dokümanlar oluşturmak ve nihai karar vermekle yetkili ve sorumludur.

Tahkim Kurulu, ulusal anti-doping ajansın kurulması ile birlikte kurulmuş, Komisyonun görev yetki ve sorumlulukları, NADO başkanı

tarafından onaylanarak resmi gazetede yayınlanmasıyla yürürlüğe girer. Komisyon, beş üyeden oluşmaktadır. Üyeler, kamu yetkilileri arasından belirlenir, görev süreleri bir yıldır. İlgili kurumun talebi üzerine bu süre uzatılabilir. Üyelerin spor konusunda herhangi bir yükümlülükleri bulunmamaktadır.

Tahkim Komisyon üyeleri, incelenen konu ve/veya konular hakkında yargılama süresince kamu oyuna bilgi vermemek gibi sorumlulukları bulunmaktadır. Komisyon tarafından incelenen vakalarda kişi veya kurumların kişilik haklarının korunması temel amaçtır. Komisyon, en az üç üyenin hazır bulunması durumunda toplanır. Kararlar, toplantıda hazır bulunan üyelerin yarısından bir fazlasının aynı yönden oy kullanması suretiyle gerçekleşir. Başka bir anlatımla, üç üyenin hazır bulunduğu bir toplantıda karar alınabilmesi için, üç üyenin de aynı yönden oy kullanması gerekmektedir.

Tahkim üyeleri, NADO başkanı tarafından görevlendirilir, NADO başkanının talebi üzerine toplanırlar. Tahkim Komisyonun toplantıları kamuya açık olmayıp, toplantı, başkan tarafından idare edilir. Başkanın katılmadığı oturumlara, toplantının sevk ve idaresi Komisyon, başkan vekili olarak en yaşlı üye tarafından yürütülür. Alınan karar, üyeler tarafından nihai karar olarak değerlendirilir. Karara muhalif olan üye, karşı oy gerekçesini karara yazmakla yükümlüdür. Komisyon, kararlarını kanunlara, ulusal talimatlara ve bağlı olduğu uluslararası kuruluşlar tarafından kabul edilen talimatlara göre verirler. Toplantıda hazır bulunmayan, yada karara muhalif olan üyeler dışındaki üyeler, vermiş oldukları karardan ortak olarak sorumludurlar.

Tahkim Komisyonunun görev, yetki ve sorumluluklar;

a-İncelenmek üzere iletilen konuları araştırmak,

b-Kural ihlallerinde verilecek yaptırım veya tedavi amaçlı izin komisyonu (TUE Komitesi) tarafından verilen kararları onaylamak, değişiklik teklif etmek veya iptal önerisinde bulunmak,

c-İnceleme için iletilen her vaka için rapor düzenlemek.

Her toplantıdan sonra rapor düzenlenir. Düzenlenen rapor, tutanak kayıt defterine kaydedilerek saklanır. Komisyon tarafından

incelenen ve iletilen tüm bilgi ve belgeler, alınan kararlar, düzenlenen raporlar ve incelemeye tabii vaka ile ilgili evraklar, Komisyon sekreteryası tarafından muhafaza edilir.

Sekreteryanın görev, yetki ve sorumluluklar;

- 1-Yapılan ihbarları kayıt altına almak,
- 2-Başkanın talebi üzerine Komisyon üyelerini toplantıya çağırarak,
- 3-TUE Komitesi temsilcilerini, itirazda bulunan kişileri, dinlenecek tanıkları, yaptırım temsilcilerini toplantıya çağırarak,
- 4-Toplantının gündeminde bulunan vakalarla ilgili evrakları üyelerin bilgisine sunmak,
- 5-Toplantı tutanaklarını ve alınan kararları düzenlemek,
- 6-Tahkim Komisyonunun faaliyet ve çalışma alanları ile ilgili mevzuatı derlemek ve bunları muhafaza etmek,
- 7-Komisyon başkanı, başkanın bulunmadığı durumlarda başkan vekili tarafından verilen görevleri yapmak.

Tedavi Amaçlı Kullanım İzin Komisyonu;

Ulusal Anti-Doping Ajansı, kendi yargı yetkisi altındaki uluslararası seviyede olmayan, yasal tıbbi bir hastalıktan mustarip olup, tedavi amaçlı izin gerektiren yasaklı bir maddenin yada yöntemin kullanılması ile ilgili, tüm sporcular ve sporcuyu destek personeli için bir prosedür geliştirmek zorundadır. Tedavi amaçlı ilaç kullanımı konusunda sporculara gerekli bilgiyi ve bu konuda öngörülen mücadele yönteminin çalıştırılması için Ulusal Anti-Doping Ajansı tarafından, "Tedavi Amaçlı Kullanım İzin Komisyonu" oluşturulmuştur.

Tedavi amaçlı kullanım izin komisyonu; sporcu tedavisi, klinik ve spor tıbbi konularında uzmanlaşmış beş üyeden oluşur. Komisyonun görev süresi bir yıl olup, ilgili kurumun uygun görmesi ve talebi halinde görev süresi uzatılabilir. Komisyon üyelerinden birisinin engelli sporcuların tedavisi konusunda tecrübe sahibi olması zorunludur. Komisyon üyeleri, incelenen konularda, TUE süresince, tanık oldukları bilgilerin gizli kalması hususunda sorumludurlar. Komisyon en az üç üyenin hazır olmasıyla toplanır, kararlar toplantıda hazır bulunan üyelerin yarısından bir fazlasının oyu ile alınır. Oyların

eşit olması durumunda, başkanın oy kullandığı tarafın kararı kabul edilir. Üyeler, NADO başkanı tarafından görevlendirilirler. Toplantı TUE Komisyonu başkanının talebi üzerine yapılır. Toplantılar gizli olarak yapılır ve kamunun bilgisine açık değildir. Toplantılar başkan tarafından idare edilir, başkanın bulunmadığı hallerde en yaşlı üye toplantıları sevk ve idare edilir. İhtilafın varlığı halinde, ilgili üye karar vermekten veya karar verme sürecinde oturumlara katılmaktan imtina edebilir.

Türkiye Futbol Federasyonu Amatör Futbol Disiplin Kurulu tarafından verilen 10.3.2014 günlü ve 2013-2014/1035 Esas sayılı kararında; sporcu, E.Y. 'ın müsabaka sonrasında vermiş olduğu doping kontrol örneğinin 1 nolu kontrol analiz raporunun sonucuna göre; "S9.Glukokortikosteroidler" sınıfı içinde yer alan "prednisolone" ve "prednisone" adlı yasaklı maddelerin bulunduğu tespiti sonucu, yapılan disiplin yargılamasında; 05.3.2014 tarihli Doping Mücadele Kurulu Tedavi Amaçlı Kullanım İstisnası izin yazısında sporcu, E.Y 'nin " Adrenagenital sendrom " tanısı ile 05 Mart 2022 (8 yıl) tarihine kadar geçerli olmak üzere günde 2 kez prednisolone 5 mg oral yolla kullanılmasına izin verildiği, yılda en az bir kez konunun uzmanına kontrole gidilmesinin tavsiye edildiği belirtilmiştir. Kurul, sporcunun " performans artırıcı maddeyi kullanma ve gizleme amacı" taşımadığı, ancak, tedavi amaçlı kullanılan ilaçları "bildirme yükümlülüğünü , Federasyona ve kulübüne bildirmediği gerekçesiyle, sporcuya takdiren ve teşdiden bir ay hak mahrumiyeti cezası ile cezalandırılmasına, kulüp idarecisi ile sporcunun mensubu bulunduğu kulübe ceza tayinine yer olmadığına karar vermiştir.

Bu kararda iki önemli özellik bulunmaktadır;

1- Tedavi amaçlı ilaç kullanımından dolayı sporcuya, antrenörüne ve sporcunun mensubu bulunduğu spor kulübüne ceza verilmemesine,

2- Tedavi amaçlı ilaç kullanmasına rağmen, antrenörün, kulübün ve Federasyonun bilgilendirilmemesi nedeniyle sporcuya, takdiren ve teşdiden bir ay hak mahrumiyeti cezası verilmiştir.¹⁷

IV- Uluslararası Doping Sözleşmeleri

a- Doping mücadele; Avrupa Konseyi Üyesi Devletler tarafından imzaya açılan ve ülkemiz tarafından 16.11.1989 tarihinde imzalanan "Doping Mücadele Sözleşmesi"nin onaylandığına dair 3885 sayılı Kanun TBMM tarafından 11.3.1993 tarihinde kabul edilmiş ve 21.3.1993 tarih ve 21534 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanarak aynı gün yürürlüğe girmiştir.

11.3.1993 tarihli ve 3885 sayılı Kanunla onaylanması uygun bulunan "Doping Mücadele Sözleşmesi"nin onaylanması; Dışişleri Bakanlığı'nın 27/8/1993 tarihli ve AGKY-2153-5568 sayılı yazısı üzerine, 31/5/1963 tarihli ve 244 sayılı Kanunun 3 üncü maddesine göre, Bakanlar Kurulu'nca 08.9.1993 tarihinde kararlaştırılmış, Bakanlar Kurulu'nun 93/4813 sayılı kararı 12 Ekim 1993 tarihli ve 21726 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanmıştır.

b- Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Örgütü'nün bünyesinde kabul edilen "Sporda Doping Karşı Uluslararası Sözleşme"ye katılmamız TBMM tarafında 10.12.2007 tarih ve 5721 sayılı Kanun ile kabul edilmiş, anılan Kanun 18 Aralık 2007 tarih ve 26734 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanarak aynı gün yürürlüğe girmiştir.

10.12.2007 tarihli ve 5721 sayılı Kanunla katılmamız uygun bulunan "Sporda Doping Karşı Uluslararası Sözleşme"ye katılmamız, Dışişleri Bakanlığı'nın 24.4.2009 tarihli ve HUMŞ-114 sayılı yazısı üzerine 31.5.1963 tarihli ve 244 sayılı Kanunun 3 üncü maddesine göre, Bakanlar Kurulu'nca 29.4.2009 tarihinde kararlaştırılmış, anılan karar, 6 Mayıs 2009 tarihli ve 27220 sayılı (mükerrer) Resmi Gazetede yayınlanmıştır.

Her iki sözleşmenin TBMM tarafından kabulü edilmesiyle Anayasa'nın 90. Maddesinin "... Usulüne göre yürürlüğe konulmuş Milletlerarası andlaşmalar kanun hükmündedir. Bunlar hakkında Anayasaya aykırılık iddiası ile Anayasa Mahkemesine başvurulamaz. (Ek cümle: 7/5/2004-5170/7 md.) Usulüne göre yürürlüğe konulmuş temel hak ve özgürlüklere ilişkin milletlerarası andlaşmalarla kanunların aynı konuda farklı hükümler içermesi nedeniyle çıkabilecek uyuşmazlıklarda milletlerarası andlaşma hükümleri esas alınır." Hükümü uyarınca iç mevzuatımızın bir parçası halini almıştır.

Dünyada dopingin ulaştığı aşama ve Dünya Anti Doping Ajansı'nın getirdiği kurallar ulusal düzeyde dopingle mücadele kurumlarının oluşturulmasını zorunlu kılmıştır.

Uluslararası spor kurum ve kuruluşları tarafından getirilen kurallar, ülkeleri, ulusal mevzuatlarında düzenleme yapmak zorunda bırakılmıştır.

"Dopingle Mücadele Sözleşmesi

GİRİŞ:

İşbu Sözleşmeyi imzalayan Avrupa Konseyi Üyesi Devletler, Avrupa Kültür Sözleşmesi'ne taraf Devletler ve diğer Devletler, Avrupa Konseyi'nin amacının, üyeleri arasında, ortak mirasları olan ülkü ve ilkelerin gerçekleştirilmesi ve korunması ve ekonomik ve sosyal alanlarda ilerlemelerinin kolaylaştırılması amacıyla daha sıkı bir birliğin sağlanması olduğunu göz önünde tutarak; Sporun sağlığın korunmasında, manevi ve fiziki eğitimde ve uluslararası anlayışın geliştirilmesinde önemli bir rol oynaması gerektiğinin bilincinde olarak; Doping maddeleri ve metodlarının sporcular tarafından gittikçe artan şekilde kullanılmasını, sporcuların sağlığı ve sporun geleceği üzerindeki etkilerinden endişe duyarak; Bu sorunun Olimpiyat Şartında, UNESCO Spor ve Fiziki Eğitim Uluslararası Şartında ve Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesi'nin "Herkes İçin Spor Avrupa Şartı" olarak bilinen (76) 41 sayılı Kararında mündemiç ahlaki ilkeleri ve eğitimsel değerleri tehlikeye soktuğunu dikkate alarak; Uluslararası spor kuruluşları tarafından benimsenmiş olan ve dopingle mücadele konusundaki

kurallar, politikalar ve deklarasyonları göz önünde bulundurarak; Spor müsabakalarında, adil oyun prensibi ışığında, usulüne uygun yönetimin sağlanması ve sporcuların sağlığının korunması bakımından, kamu makamları ile gönüllü spor kuruluşlarının dopinge mücadelede birbirini tamamlayıcı sorumluluğa sahip oldukları bilincini taşıyarak; Söz konusu makam ve kuruluşların, bu amaçlarla, uygun her düzeyde işbirliği yapmaları gerektiğini onaylayarak, Spordan Sorumlu Avrupa Bakanlar Konferanslarında dopinge mücadele konusunda kabul edilen kararları ve özellikle 1989'da Reykjavik'te yapılan 6. konferans'da kabul edilen 1 sayılı Kararı göz önünde bulundurarak, Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesinin kabul etmiş olduğu, Atletlerin Doping Kullanmasıyla ilgili (67) 12 sayılı Karar'ı, Sporda Doping konulu R (79) 8 sayılı Tavsiye Kararını, "Spor İçin Avrupa Anti-Doping Şartı" başlıklı, R (84) 19 sayılı Tavsiye Kararını ve Müsabakalardan önce, Haber Vermeden Doping Kontrolü Sisteminin Yerleştirilmesi konulu, R (88) 12 sayılı Tavsiye Kararını gözönünde tutarak; UNESCO O tarafından düzenlenen Moskova'da (1988) düzenlenen, Spor ve Fiziki Eğitimden Sorumlu Bakan ve Yüksek Düzeyli Görevliler 2 nci Uluslararası Konferansında kabul edilmiş S sayılı tavsiye kararını dikkate alarak; Yukarıda belirtilen belgelerde yer alan ahlaki değerler ve pratik önlemlerin ışığında sporda doping kullanımının azaltılması ve sonuçta ortadan kaldırılması için daha ileri düzeyde ve güçlü işbirliği yapmaya kararlı olarak, Aşağıda yazılı bulunan hususlarda anlaşmışlardır

MADDE-1

Sözleşmenin Amacı Akit Taraflar, sporda doping kullanımının azaltılması ve sonuçta ortadan kaldırılması amacıyla, anayasalarının çizdiği sınırlar çerçevesinde, işbu Sözleşme hükümlerinin uygulamaya konulması için gerekli düzenlemeyi yapmayı üstlenirler.

MADDE 2-

Sözleşmenin Tanımı ve Kapsamı

1. İşbu Sözleşmede Kullanılan

a. "Sporda Doping" tabiri sporculara farmakolojik sınıf doping maddeleri verilmesini ve doping metodları uygulanmasını veya bu maddeler ve metodların sporcular tarafından kullanılmasını ifade eder.

b. "Farmakolojik Sınıf Doping Maddeleri veya Doping Metodları" tabiri, aşağıdaki 2 nci paragraf çerçevesinde, ilgili uluslararası spor kuruluşları tarafından yasaklanmış olan ve 11 inci Maddenin 1 inci paragrafının (b) şıkkı çerçevesinde Gözlem Grubu tarafından kabul edilmiş listelerde yer alan doping maddelerini ve doping metodlarını ifade eder.

c. "Sporcu" tabiri düzenlenmiş spor faaliyetlerine düzenli biçimde katılan kişileri ifade eder. 2. 11 inci maddenin 1 inci paragrafının (b) şıkkı hükmü uyarınca, farmakolojik sınıf doping maddeleri ve doping metodlarını ihtiva eden liste Gözlem Grubu tarafından kabul edilinceye kadar, işbu Sözleşmeye Ek referans listesi uygulanacaktır.

MADDE 3 –

Ülke-İçi Eşgüdüm

1. Akit Taraflar sporda doping kullanımıyla mücadele konusuyla ilgili devlet daireleri ve diğer kamu kuruluşlarının politikaları ve faaliyetlerinde eşgüdüm sağlayacaklardır.

2. Akit Taraflar, işbu Sözleşmenin bazı hükümlerinin uygulanmasında, gerektiği hallerde resmi veya Hükümet-dışı bir spor makamını veya bir spor kuruluşunu yetkili kılmak suretiyle, işbu Sözleşmenin uygulanmasını ve özellikle 7 nci maddede yer verilmiş şartların yerine getirilmesini gözeticeklerdir.

MADDE 4

Yasaklanmış Doping Maddeleri ve Metodlarının Temini ve Kullanımını Sınırlayıcı Tedbirler

1. Akit Taraflar, yasaklanmış doping maddeleri ve metodlarının ve özellikle anabolik steroidlerin teminini ve kullanımını sınırlamak üzere (bunların el değiştirmesinin elde edilmesinin, ithalinin, dağıtımının ve satışının kontrol edilmesine imkân veren hükümler de dahil olmak suretiyle) gerekli mevzuatı, kuralları ve idari önlemleri sağlayacaklardır.

2. Bu amaçla, Akit Taraflar veya ilgili Hükümet dışı kuruluşlar, spor kuruluşlarına yardımda bulunmadan önce bunların dopingle mücadele mevzuatını etkili biçimde uygulayıp uygulamadıklarını bir kıstas olarak bulunduracaklardır.

3. Ayrıca, Akit Taraflar,

a) Spor kuruluşlarının yapılacak doping kontrolü ve tahlili, doğrudan verilecek subvansiyonlar veya karşılıksız yardımlarla veya bu kuruluşlara verecekleri genel subvansiyonlar veya karşılıksız yardımlarda doping kontrol ve analiz çalışmalarının getireceği masrafları göz önünde bulundurmak suretiyle destekleyeceklerdir.

b) Doping kullanmaları nedeniyle spor yapmaları geçici bir süre yasaklanmış olan sporculara, bu yasak süresi içerisinde, eğitim amaçlarıyla, kamu fonlarından yardımda bulunulmaması için gerekli önlemleri alacaklardır.

c) Uluslararası alanda yetkili spor kuruluşlarınca istenen doping kontrollerinin spor kuruluşları tarafından müsabakalar sırasında veya dışında, yapılmasını teşvik edecekler ve gerekirse kolaylaştıracaklardır.

d) Spor kuruluşları tarafından, bunların üyelerinin diğer ülkelerde yetkili doping kontrol kurulları tarafından muayene edilmesine izin verecek mutabakatların müzakeresini teşvik edecekler ve kolaylık göstereceklerdir.

4. Akit Taraflar, Taraflar, işbu Sözleşmenin ilgili hükümleriyle uyumlu olduğu sürece, sorumluluk kendilerine ait olmak üzere dopingle mücadele kuralları tespit etme ve doping kontrolleri düzenleme hakkını mahfuz tutarlar.

MADDE 5

Laboratuvarlar

1. Her Akit Taraf,

a) Ya , uluslararası alanda ilgili spor kuruluşlarınca benimsenmiş ve 11 inci Maddenin 1 inci paragrafının (b) şıkkı çerçevesinde Gözlem Grubu tarafından onaylanmış ölçütlere uygun olarak, ülkelerinde, resmen tanınabilecek nitelikte bir veya birden fazla doping kontrol laboratuvarı kurmayı veya kurulmasına yardımcı olmayı, veya

b) Spor kuruluşlarını, bir başka Akit Tarafın ülkesindeki söz konusu nitelikte bir laboratuvarı kullanabilmeleri için yardımcı olmayı üstlenir.

2. Bu Laboratuvarlar,

a) İstihdam ve mesleki eğitim, nitelikli personel yetiştirilmesi ve bunların mesleki eğitimi,

b) Çeşitli maddelerin insan vücudundaki etkileri ve bunların atletik performans üzerindeki sonuçları hakkında daha iyi fikir edinebilmek için analitik, biokimya, farmakoloji ve sporda kullanılan veya kullanılması düşünülen doping maddeleri ve metodları üzerinde uygun araştırma ve geliştirme programları uygulanması, ve

c) Araştırma sonucu elde edilen yeni verilerin derhal dağıtılması ve yayınlanması hususlarında teşvik edileceklerdir.

MADDE 6

Eğitim

1. Akit Taraflar, gerekirse ilgili spor kuruluşları ve basınla yayın organlarıyla işbirliği yaparak, dopingin insan sağlığına tehlikesini ve sporda gözetilmesi gereken ahlaki değerlere vereceği zararı vurgulayan eğitim programları ve bilgilendirme kampanyaları geliştirecekler ve uygulayacaklardır, Söz konusu kampanya ve programlar okul çağındaki gençlik ve spor kulüplerinin yanısıra ebeveynlere, yetişkin sporculara, spor yetkililerine, antrenörlere ve eğitimcilere de yönelik olacaktır. Tıbla uğraşanlara yönelik olan eğitim programları tıpta ahlaki değerlere saygı gösterilmesi gereğini vurgulayacaktır.

2-Akit Taraflar, ilgili bölgesel, ulusal ve uluslararası spor kuruluşlarının işbirliğiyle, insani değerlere saygı temeli üzerine kurulu, bilimsel nitelikte psikolojik ve psikolojik eğitim programları geliştirilmesi için araştırma yapılmasını teşvik edeceklerdir.

MADDE 7

Spor Kuruluşlarıyla, Alınan Önlemler Üzerinde İşbirliği

1. Akit Taraflar spor kuruluşlarını ve onların aracılığıyla uluslararası spor kuruluşlarını, sporda doping kullanımının önlenmesi için kendi

yetki alanları içerisinde gerekli tüm önlemleri almaya ve uygulamaya teşvik edeceklerdir,

2. Bu amaçlar, spor kuruluşları, karşılıklı haklarını, yükümlülüklerini ve görevlerini açıkça belirlemeleri ve uyumlaştırmaları, bu uyum sağlama faaliyetlerini özellikle aşağıdaki hususlarda gerçekleştirmeleri için teşvik edileceklerdir ve bu uyum şartları için teşvik edileceklerdir.

a) Uluslararası alanda ilgili spor kuruluşlarınca benimsenmiş kurallar üzerine geliştirilmiş, dopingle mücadele kuralları,

b) Uluslararası alanda ilgili spor kuruluşlarınca benimsenmiş listeler üzerine geliştirilmiş yasak farmakolojik doping maddeleri ve doping metodları listeleri,

c) Doping kontrol usulleri,

d) Uluslararası düzeyde kabul edilen adil ilkeleri uygulayarak ve şüphe edilen sporcuların temel haklarına saygı göstererek saptanacak disiplin usulleri; ki bu ilkeler şu hususları kapsayacaktır.

i . Rapor veren organ ile disiplin organının birbirinden ayrı olması,

ii . Suçlanan kişilerin, adil muhakeme ve yardım alma veya temsil edilme hakkına sahip olmaları,

iii . Verilen kararın temyizine imkan sağlayan açık ve kesin hükümler bulunması,

e) Sporcuların dopingle mücadele kurallarını ihlalinde müdahil olan yetkililer, doktorlar, veterinerler, antrenörler, fizyoterapistler ve diğer kişiler için etkili cezalara ilişkin usuller,

f) Aynı ülkede veya diğer ülkelerde bulunan spor kuruluşları tarafından uygulanan spordan geçici süre men ve diğer cezaları karşılıklı olarak tanıyan usuller.

3. Ayrıca, Akit Taraflar, spor kuruluşlarını,

a. Karşılaşmalar dışında da uygun bir zamanda, önceden haber vererek veya vermeksizin, etkili biçimde doping kontrolleri yapmaya teşvik edecekler, bu kontroller bütün sporcular için adil şekilde ve uygun görülürse muayeneye ve yeniden muayeneye tabi tutulacak kişilerin gelişigüzel seçilmesi yoluyla yapılacaktır.

b. Diğer ülkelerin spor kuruluşlarıyla, yurtdışında bulunan sporcularının bulundukları ülkede yetkili doping kontrol kurulları tarafından test edilmelerine imkan veren mülakatları müzakere etmelerini destekleyeceklerdir.

c. Anti-doping ölçütlerini de nazara alarak spor karşılaşmalarına katılmaya ilişkin yeterlilik kurallarını açıkça belirlemeleri ve bunları uyumlaştırmalarını teşvik edeceklerdir.

d. Sporcuların, uluslararası spor kuruluşlarının dopingle mücadele çalışmalarına aktif biçimde katılmalarını teşvik edeceklerdir.

e. Spor karşılaşmaları sırasında veya dışında, 5 inci Maddede öngörülen laboratuvarlardaki doping analiz imkanlarının tam ve etkili biçimde kullanılmasını teşvik edeceklerdir.

f. Spor yapmaya elverişli her yaşta sporcuyla korumak amacıyla her spor için gerekli bilimsel eğitim yöntemlerini araştırmalarını teşvik edeceklerdir

MADDE 8

Uluslararası İşbirliği

1. Akit Taraflar işbu Sözleşmenin kapsadığı konularda yakın işbirliği geliştirecekler ve aynı şekilde spor kuruluşları arasında benzer işbirliğini teşvik edeceklerdir.

2. Akit Taraflar;

a. Spor kuruluşlarını, bağlı oldukları bütün ilgili uluslararası spor kuruluşlarının faaliyetleri çerçevesinde tasdikli bir negatif doping kontrol raporu mevcut olmadığı takdirde bölge ve dünya rekorlarının kayda geçirilmemesi hususu da dahil olmak üzere, işbu Sözleşmenin hükümlerinin uygulanmasını daha iyiye götürecek bir fayda ile hareket etmeye teşviki,

b. S inci Madde çerçevesinde kurulmuş bulunan doping kontrol laboratuvarları personeli arasında işbirliği geliştirmeye teşviki,

c. 4 üncü Maddenin 1 inci paragrafında belirtilen amaçlar doğrultusunda, ilgili şubeleri, makamları ve kuruluşları arasında ve uluslararası düzeyde ikili ve çok taraflı işbirliğini başlatma yükümlülüğünü üstlenirler.

3. 5 inci Madde uyarınca laboratuvarlar açmış olan veya halihazırda işleyen laboratuvarları bulunan Akit Taraflar, diğer Akit Tarafların kendi laboratuvarlarını kurabilmeleri için gerekli deneyim, uzmanlık ve teknikleri elde etmelerine yardımcı olacaklardır.

MADDE 9

Bilgi Verme

Her Akit Taraf, Avrupa Konseyi Genel Sekreterine, Avrupa Konseyi'nin resmi dillerinden birini kullanmak suretiyle, işbu Sözleşmenin hükümlerine uyulması amacıyla aldığı yasal ve diğer önlemler hakkında gerekli bilgiyi verir.

MADDE 10

Gözlem Grubu

1. İşbu Sözleşmenin uygulanmasını izlemek üzere bir Gözlem Grubu kurulacaktır.

2. Herhangi bir Akit Taraf Gözlem Grubu'nda bir veya birden fazla sayıda delege ile temsili edilebilir. Her Akit Taraf bir oy hakkına sahip olacaktır.

3. 14 üncü Maddenin 1 inci paragrafında belirtilen işbu Sözleşmeye taraf olmayan herhangi bir devlet Gözlem Grubu'nda bir gözlemci ile temsil edilebilir.

4. Gözlem Grubu, işbu Sözleşmeye taraf olmayan ve Avrupa Konseyi üyesi bulunmayan herhangi bir Devleti ve herhangi bir spor veya profesyonel kuruluşunu, bir veya birden fazla toplantısına gözlemci göndermeye oybirliği ile davet edebilir.

5- Gözlem Grubu Avrupa Konseyi Genel Sekreteri'nin çağrısı üzerine toplanacaktır. Gözlem Grubu ilk toplantısını mümkün olan en kısa süre içerisinde ve her halükarda Sözleşme'nin yürürlüğe girmesini takiben bir yıl içinde yapacaktır. Grup, bilahare, gerekli görüldüğü zamanlarda Akit Taraflardan birinin veya Genel Sekreter'in çağrısı üzerine toplanacaktır.

6. Akit Taraflardan çoğunluğunun temsili, Gözlem Grubu'nun toplanabilmesi için gerekli nisabı oluşturacaktır.

7. Gözlem Grubu toplantılarını kamuoyuna kapalı olarak yapacaktır.

8. Gözlem Grubu, işbu Sözleşmenin hükümlerine bağlı olarak, kendi İç Tüzüğünü hazırlayacak ve oybirliğiyle kabul edecektir.

MADDE 11

1. Gözlem Grubu işbu Sözleşmenin uygulanmasını gözetleyecektir Grup özellikle;

a. İşbu Sözleşmenin hükümlerini devamlı olarak gözden geçirerek değişiklik yapıp, yapılmamasına gerek olup olmadığını inceleyecektir.

b. 2 nci Maddenin 1 inci ve 2 nci paragrafları uyarınca belirtilen, ilgili uluslararası spor kuruluşlarınca yasaklanmış farmakolojik doping maddeleri ve metodları listeleri ve bunlarda yapılacak değişiklikleri; 5 inci Maddenin 1 inci paragrafının (a) fıkrası uyarınca doping doping kontrol laboratuvarlarına yetki verilmesi konusunda ilgili Spor kuruluşlarınca kabul edilmiş olan ölçütleri ve bunlarda yapılacak değişiklikleri; ve ilgili kararların yürürlüğe giriş tarihlerinin t esbitini onaylamakta yetkili olacaktır.

c. İlgili spor kuruluşlarıyla danışmanlarda bulunacaktır.

d. İşbu Sözleşmenin amaçlarının gerçekleşmesi bakımından alınabilecek önlemlere dair Akit Taraflara tavsiyelerde bulunacaktır.

e. Kamuoyunun ve ilgili uluslararası kuruluşların, Sözleşme çerçevesinde yapılan faaliyetler hakkında bilgi sahibi kılınmaları için alınması gerekli önlemler hakkında tavsiyede bulunacaktır.

f. Avrupa Konseyi üyesi olmayan Devletlerin Sözleşme'ye katılmaya davet edilmeleri hususunda Bakanlar Komitesi'ne tavsiyelerde bulunacaktır.

g. İşbu Sözleşmenin daha etkili bir şekilde uygulanabilmesi için her türlü öneride bulunabilecektir

2. Gözlem Grubu, görevlerini yerine getirebilmek için, uzmanlar grubu toplantıları düzenleyebilecektir.

MADDE 12

Gözlem Grubu, her toplantısından sonra, Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesi'ne, çalışmaları ve Sözleşme'nin işleyişi hakkında bir rapor verecektir.

MADDE 13

Sözleşmenin Maddelerinde Değişiklik Yapılması

1. Akit Taraflardan herbiri, Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesi veya Gözlem Grubu İşbu Sözleşmenin maddelerine değişiklik önerilebilir.

2. Verilen her değişiklik önerisi, Genel Sekreter tarafından, 14 üncü Maddede belirtilen Devletlere ve 16 ncı Maddenin hükümleri uyarınca Sözleşmeye katılmış olan veya katılmaya davet edilen Devletlere iletilir.

3. Akit Taraflardan biri veya Bakanlar Komitesi tarafından yapılan herhangi bir değişiklik önerisi, Gözlem Grubu'nun bu öneriyi görüşmek üzere yapacağı toplantıdan en az 2 ay önce Gruba iletilir. Gözlem Grubu, gerekli görürse ilgili spor kuruluşlarıyla da istişare edilerek, değişiklik önerisi üzerinde benimseyeceği görüşü Bakanlar Komitesi'ne sunacaktır

4. Bakanlar Komitesi değişiklik önerisini Gözlem Grubu'nun görüşü ile birlikte inceler ve uygun görürse değişikliği kabul eder.

5. İşbu Maddenin 4 üncü paragrafı uyarınca, Bakanlar Komitesi tarafından kabul edilmiş olan herhangi bir değişiklik metni Akit Tarafların kabulüne sunulur.

6. İşbu Maddenin 4 üncü paragrafı uyarınca kabul edilmiş olan herhangi bir değişiklik, bütün Akit Tarafların kabulünün Genel Sekretere bildirilmesinden sonra geçecek bir aylık süreyi takip eden ayın ilk günü yürürlüğe girecektir.

NİHAİ HÜKÜMLER MADDE 14.

1-İşbu Sözleşme Avrupa Konseyi üyesi Devletlerin, Avrupa Kültür Sözleşmesine taraf olan diğer Devletlerin ve Sözleşmenin hazırlık çalışmalarına katılmış olan, Avrupa Konseyi üyesi bulunmayan Devletlerin imzasına açık olacaktır. Bu Devletler, Sözleşmeyi,

a. Onay, kabul veya uygun bulma şartına bağlı olmaksızın veya,

b. Onay, kabul veya uygun bulma şartına bağlı olarak imza edebilirler.

2. Onay, kabul veya uygun bulma belgeleri Genel Sekretere tevdi edilir.

MADDE 15

1. Sözleşme, Dördü Avrupa Konseyi üyesi olmak üzere Beş Devletin, 14 üncü Madde hükmüne uygun olarak Sözleşmeye bağlı olma niyetlerini beyan etmelerini müteakiben geçecek bir aylık süreyi takip eden ayın ilk günü yürürlüğe girer.

2. Yürürlüğe girdikten sonra bağlı olma niyetini beyan eden herhangi bir imzacı Devlet bakımından Sözleşme, imzalandığı veya onay, kabul veya uygun bulma belgelerinin verildiği tarihten sonra geçecek bir aylık süreyi takip eden ayın ilk günü yürürlüğe girer.

MADDE 16

1. İşbu Sözleşmenin yürürlüğe girmesinden sonra, Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesi, Akit Taraflarla istişarelerde bulunduktan sonra, Avrupa Konseyi Statüsünün (20.d) maddesinde öngörülen çoğunluk ve Komite'de bulunan Akit Taraf temsilcilerinin oybirliğiyle alınacak bir kararla, Avrupa Konseyi üyesi olmayan bir Devleti Sözleşmeye katılmaya davet edebilir.

2. Sözleşme, bu şekilde katılan Devlet bakımından, katılma belgesinin Genel Sekreter'e tevdi edildiği tarihi müteakiben geçecek bir aylık süreyi izleyen ayın ilk günü yürürlüğe girer.

MADDE 17

1. Her Akit Taraf imza sırasında veya onay, kabul, uygun bulma veya katılma belgesinin tevdi sırasında Sözleşmenin uygulanacağı toprak veya toprakları belirleyebilir.

2. Herhangi bir Akit Taraf, daha sonraki herhangi tarihte, Genel Sekreter'e yapılacak bir beyan ile, Sözleşmenin uygulanmasını öteki herhangi bir toprağa da teşmil edebilir. Sözleşme, söz konusu toprak bakımından Genel Sekreterin yukarıda belirtilen nitelikteki beyanı aldığı tarihi müteakiben geçecek bir aylık süreyi izleyen ayın ilk günü yürürlüğe girer.

3. Yukarıdaki iki paragraf çerçevesinde herhangi bir toprak için daha önce yapılmış olan bir beyan, Genel Sekreter'e gönderilecek bir beyan ile geri çekilebilir. Geri çekme, bildirimin Genel Sekretere ulaştığı tarihi müteakip geçecek altı aylık süreyi izleyen ayın ilk günü yürürlüğe girer.

MADDE 18

1. Herhangi bir Akit Taraf, Genel Sekretere yapacağı bir bildirimle istediği zaman Sözleşmeden çekilebilir.

2. Çekilme, bildirimin Genel Sekretere ulaştığı tarihi müteakip geçecek altı aylık süreyi izleyen ayın ilk günü yürürlüğe girer.

MADDE 19

Genel Sekreter, Akit Taraflara, Avrupa Konseyi üyesi diğer Devletlere, Avrupa Kültür Sözleşmesine taraf diğer Devletlere,

Sözleşmenin hazırlık çalışmalarına katılmış Konsey üyesi olmayan Devletlere ve Sözleşmeye katılmış veya katılmaya devam edilmiş herhangi bir Devlete;

- a. 14 üncü Madde uyarınca Sözleşmeyi imzalayan Devletleri,
- b. 14 ve 16 ncı Maddeler uyarınca onay, kabul, uygun bulma veya katılma belgelerini tevdi eden Devletleri,
- c. 15 ve 16 ncı Maddeler uyarınca Sözleşmenin yürürlüğe girdiği tarihi,
- d. 9 uncu Madde hükümleri uyarınca verilen her türlü bilgiyi,
- e. 12 nci Madde Hükümleri uyarınca hazırlanan her türlü raporu,
- f. Her değişiklik önerisini veya 13 üncü Madde uyarınca kabul edilmiş her değişikliği ve bu değişikliğin yürürlüğe giriş tarihini,
- g. 17 nci Madde hükümleri uyarınca yapılan her türlü beyanı,
- h. 18 inci Madde hükümleri uyarınca yapılan her türlü bildirim ve çekilmenin geçerli olacağı tarihi,
- i . Sözleşme ile ilgili olarak yapılan herhangi bir işlem, bildirim veya yazışmayı bildirmekle mükelleftir.

Yukarıdaki hükümleri kabul zımnında gereği gibi yetkili kılınmış, aşağıda imzaları bulunanlar, işbu Sözleşmeyi imzalamışlardır.

Avrupa Konseyi arşivlerinde saklanacak olan işbu Sözleşme İngilizce ve Fransızca olarak ve her iki metin aynı derecede geçerli olmak üzere, tek nüsha halinde, 16 Kasım 1989 tarihinde Strasbourg'da düzenlenmiştir. Avrupa Konseyi Genel Sekreteri Avrupa Konseyine üye Devletlerin her birine, Avrupa Kültür Sözleşmesine taraf diğer Devletlere, işbu Sözleşmenin hazırlık çalışmalarına katılmış konsey üyesi olmayan Devletlere ve işbu Sözleşmeye katılmaya davet edilen her Devlete, bu Sözleşmenin aslına uygun tasdikli örneklerini gönderecektir.”¹⁸

“UNESCO

SPORDA DOPİNGE KARŞI ULUSLARARASI SÖZLEŞME
Paris, 19 Ekim 2005

Bundan sonra UNESCO olarak bahsi geçecek, Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Teşkilatı'nın, 33. oturumu için 3-21 Ekim 2005 tarihlerinde Paris'te toplanan Genel Konferansı,

UNESCO'nun amacının, eğitim, bilim ve kültür yoluyla ülkeler arası işbirliğini güçlendirerek barış ve güvenliğe katkı sağlamak olduğunu gözönüne alarak,

İnsan haklarına ilişkin mevcut uluslararası belgelere atıfta bulunarak,

3 Kasım 2003'te Birleşmiş Milletler Genel Kurulu tarafından onaylanan, sporun eğitim, sağlık, gelişim ve barışı güçlendirmek için bir araç olarak kullanılacağına ilişkin 58/5 nolu kararın özellikle 7. paragrafının farkında olarak,

Sağlığın korunması, ahlaki, kültürel ve fiziksel eğitim ile uluslararası anlayış ve barışın güçlendirilmesinde sporun önemli rol oynadığının bilincinde olarak,

Sporda dopingin önlenmesine yönelik uluslararası işbirliğinin teşvik ve koordine edilmesine duyulan ihtiyacı kaydederek,

18 12. Ekim 1993 tarih ve 21726 sayılı R.G.

Sporcuların doping kullanmalarından ve bunun, onların sağlıkları, dürüst yarışma ilkesi, hilenin ortadan kaldırılması ve sporun geleceği üzerindeki sonuçlarından kaygı duyarak,

Dopingin, UNESCO Beden Eğitimi ve Spor Uluslararası Antlaşması ve Olimpik Antlaşmada ifade edilmiş olan etik prensipler ve eğitsel değerleri riske attığını dikkate alarak,

Avrupa Konseyi çerçevesinde kabul edilen Anti-Doping Sözleşmesi ve Ek Protokolün, ulusal anti-doping politikalarının ve uluslararası işbirliğinin temelini oluşturan uluslararası kamu hukukunun araçları olduklarını hatırlayarak,

UNESCO tarafından 1988'de Moskova'da, 1999'da Punta del Este'de ve 2004'te Atina'da organize edilen ikinci, üçüncü ve dördüncü Uluslararası Spor Bakanları ve Üst Düzey Yetkililer Konferanslarında onaylanan doping tavsiye kararları ile 2003'deki 32. Oturumunda UNESCO Genel Konferansı tarafından onaylanan 32 C/ Karar 9'u hatırlayarak,

5 Mart 2003'de Kopenhag'daki Sporda Doping konulu Dünya Konferansında Dünya Anti-Doping Ajansı tarafından onaylanan Dünya Anti-Doping Yasasını ve Sporda Anti-Doping konulu Kopenhag Deklarasyonunu akılda tutarak,

Seçkin sporcuların gençlik üzerinde oluşturduğu etkiyi de akılda tutarak,

Doping tespitini geliştirme hedeflerine uygun olarak araştırmaların yürütülmesi, geliştirilmesi ve tedbir stratejilerinin en etkin hale gelmesi için doping kullanmayı etkileyen faktörlerin iyi anlaşılmasının gerekliliğinin farkında olarak,

Dopingi önlemede, sporcuların süregelen eğitimi, sporcu destek personeli ve toplumun büyük kesiminin oynadığı önemli rolünün de farkında olarak,

Anti-doping programlarının uygulanması için Taraf Devletlerin kapasitelerinin oluşturulmasına duyulan ihtiyacı akılda tutarak,

Spordan sorumlu kamusal yetkililer ve kuruluşlarının, spor müsabakalarında sporcu sağlığını koruma, dürüst yarışma ilkesine dayanarak

doğru uygulamalar ile sporda dopingi önleme ve mücadele etme konularında büyük sorumlulukları olduğunun farkında olarak,

Bu amaçla yetkililerin ve kurumların ortak çalışmalarının şart olduğunu ve her seviyede bağımsızlık ve şeffaflığın sağlanması gerektiğini kabul ederek,

Sporda dopingin önlenmesine yönelik ilave ve daha güçlü işbirliği faaliyetleri yapmaya kararlı olarak,

Sporda dopingin önlenmesinin, anti-doping standartlarının ve uygulamalarının sürekli uyumu ile ulusal ve uluslararası düzeydeki işbirliğine bağlı olduğunu kabul ederek,

Bu Sözleşmeyi 2005 Ekim ayının ondokuzuncu günü onaylamıştır.

I. Kapsam

Madde 1–Sözleşmenin Amacı

Bu Sözleşmenin amacı, UNESCO’nun beden eğitimi ve spor alanında faaliyetlerinin program ve stratejisi çerçevesinde, sporda dopingin yok edilmesine yönelik dopingle mücadele ve önlenmesine katkı sağlamaktır.

Madde 2–Tanımlar

Bu tanımlar Dünya Anti-Doping Yasası metni çerçevesinde yorumlanmalıdır. Ancak, uyumsuzluk durumunda Sözleşme Şartları geçerli olacaktır.

Bu Sözleşmenin amaçları doğrultusunda;

1. “Akredite doping kontrol laboratuvarları”, Dünya Anti-Doping Ajansı tarafından akredite edilmiş laboratuvarlar anlamına gelir.

2. “Anti-Doping Kurulu”, doping kontrolü sürecinin herhangi bir aşamasının uygulanmasından sorumlu birimdir. Buna örneğin, Uluslararası Olimpiyat Komitesi, Uluslararası Paralimpik Komite ve kendi müsabakalarında test uygulayan diğer büyük müsabaka

organizasyonları ile Dünya Anti-Doping Ajansı, uluslararası federasyonlar ve ulusal doping kuruluşları dahildir.

3. Sporda "Anti-doping kural ihlali", aşağıdakilerden biri ya da bir kaçı anlamına gelir:

a. sporcunun vücut numunesinde yasaklı madde, metaboliti ya da belirleyicisinin bulunması;

b. yasaklı madde veya yasaklı yöntem kullanmak ya da kullanmaya teşebbüs etmek;

c. mevcut anti-doping kuralları uyarınca şahsına tebliğ edildikten sonra numune vermeyi, herhangi haklı bir gerekçe göstermeksizin reddetme ya da numune vermekten kaçma;

d. sporcunun bulunduğu yerin bilgilerini vermeme ya da makul kurallara dayalı olarak

deklare edilmiş testlere girmeme gibi durumlar dahil olmak üzere, sporcunun yarışma dışı testine ilişkin uygulamadaki gerekliliklerin yerine getirilmemesi;

e. doping kontrolünün herhangi bir bölümüne müdahale etme ya da müdahaleye teşebbüs etme

f. yasaklı madde ya da yöntem bulundurma;

g. herhangi yasaklı yöntem ya da maddeyi alıp verme;

h. herhangi bir sporcuya yasaklı madde uygulama ya da uygulamaya çalışma, destekleme, teşvik etme, yardım etme, suçu örtbas etme ya da anti-doping kural ihlali veya teşebbüsü içeren diğer tüm suç ortaklığı.

4. "Sporcu", doping kontrolü amacı doğrultusunda, Taraf Devletlerce kabul edilmiş ve her bir ulusal anti-doping kuruluşu tarafından tanımlandığı şekli ile ulusal ya da uluslararası düzeyde herhangi bir müsabakaya katılmış olan kişi veya Taraf Devletlerce kabul edilen daha düşük düzeydeki bir spor müsabakası ya da faaliyetine katılan kişidir. Eğitim amaçlı programlar için "sporcu" kendi spor kurumu denetiminde bir spor faaliyetine katılan kişi anlamına gelir.

5. "Sporcu destek personeli", sporcunun yanında sporcuyu yarışmaya hazırlayan ya da onunla yarışmaya katılan herhangi antrenör,

idareci, temsilci, takım personeli, resmi görevli, tıbbi ya da para medikal personel anlamına gelir.

6. "Yasa" Dünya Anti-Doping Ajansı tarafından 5 Mart 2003 tarihinde Kopenhag'da onaylanan ve bu Sözleşmenin Ek-1'i (Annex-1) olan Dünya Anti-Doping Yasası'dır.

7. "Yarışma" tek bir yarış, maç ya da oyundur.

8. "Doping kontrolü", test dağıtım planı, numune alımı, numunenin korunması, laboratuvar analizi, sonuç çıkarma, duruşmalar ve itirazlar sürecidir.

9. "Sporda doping", anti-doping kural ihlalinin ortaya çıkmasıdır.

10. "Tam yetkili doping kontrol ekipleri", ulusal ve uluslararası anti-doping kuruluşları yetkisinde çalışan doping kontrol ekipleridir.

11. "Yarışma-içi" test, yarışma-içi ve yarışma-dışı testleri ayırt etmek amacı ile kullanılır. Aksi şart koşulmadığı sürece, uluslararası federasyonun ya da diğer ilgili anti-doping kuruluşunun kuralları doğrultusunda yapılır, belirli bir yarışmada bir sporcunun seçilerek teste alınmasıdır.

12. "Laboratuvarlar için Uluslararası Standartlar", bu Sözleşmenin İlave-2 (Appendix-2) bölümünde açıklanan standartlardır.

13. "Test için Uluslararası Standartlar", bu Sözleşmenin İlave-3 (Appendix-3) bölümünde açıklanan standartlardır.

14. "Önceden bildirilmeksizin", sporcuya önceden bildirilmeden yapılan doping kontrolü şeklidir. Doping kontrolüne alınacağı bildirildikten itibaren numune alımı işlemi sona erene kadar sporcuya bir refakatçi eşlik eder.

15. "Olimpik Hareket", Olimpik Antlaşma tarafından yönlendirilmeyi kabul eden, Uluslararası Olimpik Komitenin yetkisini tanıyan ve Uluslararası Olimpik Komite tarafından tanınan tüm kurum ve kuruluşların yanı sıra, Olimpik Oyunlar programındaki uluslararası spor federasyonları, Milli Olimpiyat Komiteleri, Olimpik Oyunlar Organizasyon Komiteleri, sporcular, hakemler, federasyonlar ve kulüplerdir.

16. "Yarışma-dışı", yarışma esnasında gerçekleştirilmeyen tüm kontrolleri kapsar.

17. "Yasaklı Liste", bu Sözleşmenin Ek-1'inde (Annex-1) bulunur ve yasaklı madde ve yöntemleri gösterir.

18. "Yasaklı yöntem", bu Sözleşmenin Ek-1'inde (Annex-1) yer alan yasaklı listede açıklanan herhangi yöntem anlamına gelir.

19. "Yasaklı madde", Sözleşmenin Ek-1'inde (Annex-1) yer alan yasaklı listede açıklanan herhangi madde anlamına gelir.

20. "Spor Kurumu", bir ya da daha fazla spor branşını yöneten birim olarak hizmet veren kuruma denir.

21. "Tedavi amaçlı kullanım ayrıcalığı izni vermek için standartlar", bu Sözleşmenin Ek-2 (Annex-2) bölümünde açıklanan standartlardır.

22. "Test etme", doping kontrol sürecinin aşamalarıdır. Buna, testin dağıtımı, planlaması, numune alımı, numune muhafazası ve numunenin laboratuara transferi dahildir.

23. "Tedavi amaçlı kullanım ayrıcalığı", tedavi amaçlı kullanım ayrıcalığı verme standartlarına uygun olarak verilmiş ayrıcalıktır.

24. "Kullanım", herhangi bir yasaklı madde veya metodun uygulanması, yutulması, enjekte edilmesi ya da tüketilmesi anlamına gelir.

25. "Dünya Anti-Doping Ajansı" (WADA), 10 Kasım 1999'da İsviçre kanunlarına göre kurulmuş olan bir kuruluştur.

Madde 3–Sözleşmenin amaçlarına ulaşmayı sağlayacak araçlar

Sözleşmenin amacına ulaşmasını sağlamak için Taraf Devletler aşağıdakileri üstlenirler:

a. Ulusal ve uluslararası düzeyde Yasa'nın prensiplerine uygun tedbirleri onaylamak;

b. Sporcu ve spor etiğini korumak ve araştırma sonuçlarını paylaşmak adına her türlü uluslararası işbirliğini teşvik etmek;

c. Sporda dopinge karşı mücadelede, özellikle Dünya Anti-Doping Ajansı ile beraber, Taraf Devletler ve önde gelen kurumlar arasında uluslararası işbirliğinin gelişmesini desteklemek

Madde 4–Sözleşme ile Yasa Arasındaki Bağlantı

1. Sporda doping ile mücadelede ulusal ve uluslararası düzeyde uygulamanın koordine edilmesi için, Taraf Devletler, Sözleşmenin 5. maddesinin mümkün kıldığı tedbirlere temel oluşturan Yasa'nın prensiplerini benimsemelidirler. Sözleşmenin hiçbir maddesi, Taraf Devletlerin Yasa'ya uygun olarak ek tedbirler uygulamasını engellemez.

2. Yasa ve İlave (Appendices) 2 ve 3'ün son versiyonları, bilgilendirme amaçlı olarak yeniden düzenlenmiştir ve Sözleşmenin tamamlayıcı unsurları değildirler. Bu tür İlaveler (Appendices), Taraf Devletler için uluslararası hukuk altında bağlayıcı zorunluluklar yaratmazlar.

3. Ekler (Annexes), bu Sözleşmenin tamamlayıcı unsurlarıdır.

Madde 5–Sözleşmenin amacına ulaşmasını sağlamak için tedbirler

Her Taraf Devlet, bu Sözleşmeye dahil olan zorunluluklara bağlı kalır iken, gerekli tedbirleri uygulama sorumluluğunu da üstlenir. Bu tedbirler, yasalar, kurallar, politikalar ya da idari uygulamaları içerir.

Madde 6–Diğer uluslararası araçlar ile bağlantılar

Bu Sözleşme, Sözleşmenin amaçlarına uygun olmak kaydıyla, Taraf Devletlerin önceden imzalamış oldukları diğer anlaşmalardan dolayı ortaya çıkan hak ve zorunluluklarını değiştirmez. Bu durum, Taraf Devletlerin bu Sözleşme altındaki zorunluluklarından doğan hak veya performanslarını kullanmalarını da engellemez.

II. Ulusal düzeyde anti-doping faaliyetleri

Madde 7–İç Koordinasyon

Taraf Devletler, bu Sözleşmenin uygulanmasını özellikle iç koordinasyon yoluyla sağlayacaklardır. Bu Sözleşme altındaki yükümlülükleri yerine getirmek üzere Taraf Devletler, spor yetkilileri ve kurumlarının yanı sıra anti-dopingkuruluşlarından destek alabilirler.

Madde 8–Sporda yasaklı madde veya yöntemlerin edinimini ve kullanımını kısıtlama

1. Taraf Devletler, “tedavi amaçlı kullanım ayrıcalığı”na dayalı kullanım hariç, yasaklı madde ve yöntemlerin sporcular tarafından edinimini ve kullanımını engellemek için mümkün olan tedbirleri almalıdırlar. Bunlar, yasaklı madde/yöntemin sporcuya ulaştırılması ve sporcuya ulaşana kadar üretimi, dolaşımı, ithalatı, dağıtımı ve satışını engelleyen tedbirlerdir.

2. Taraf Devletler, uygun görüldüğünde, “tedavi amaçlı kullanım ayrıcalığı”na dayalı kullanım hariç, sporcuların yasaklı madde veya yöntemleri bulundurma ve kullanmalarını engelleyecek tedbirleri almaları için yasalar dahilinde ilgili birimleri teşvik edeceklerdir.

3. Bu Sözleşme uyarınca alınmış olan hiçbir tedbir, normalde sporda yasak ya da kontrollü madde ve yöntemlerin yasal amaçlar için kullanılmasını engellemez.

Madde 9–Sporcu destek personeline karşı alınan tedbirler

Taraf Devletler, anti-doping kural ihlali yapan ya da sporda doping ile bağlantılı herhangi bir suç işleyen sporcu destek personeline verilen cezalar ya da yaptırımlar dahil, tüm tedbirleri uygulamak için spor kurumları ve anti-doping kuruluşlarını teşvik etmeli ya da tedbirler almalıdır.

Madde 10- Gıda Takviyeleri

Taraf Devletler, mümkün olduğu kadar, gıda takviyelerinin üretici ve dağıtıcılarını, bu gıdaların üretimi ve dağıtımında en iyi uygulamaları icra etmeleri için teşvik ederler. Buna, maddelerin analitik oluşumu ve nitelik garantisi hususunda bilgilendirme dahildir.

Madde 11–Mali tedbirler

Taraf Devletler, uygun/gerekli görüldüğünde;

a. tüm spor branşlarını, ulusal test programı ile desteklemek için ilgili bütçelerinden fon sağlarlar, ya da spor kurumları veya anti-doping kuruluşlarına doping kontrollerini finanse etmek hususunda direk katkı veya teşvik sağlarlar ya da bu kurum/kuruluşlara verilen katkı veya teşvik miktarlarını belirlerken, bu tür kontrollerin masraflarını da göz önüne almak kaydıyla destek sağlarlar;

b. anti-doping kural ihlali sonucunda men edilmiş ferdi sporcu ya da sporcu destek personelinin, men edilmiş oldukları süre boyunca, spor bağlantılı mali destekten de men edilmeleri için gerekli adımları atarlar;

c. Yasa'ya uymayan veya Yasa'ya uygun olarak onaylanmış anti-doping uygulamalarına uymayan herhangi spor kurumu ya da anti-doping kuruluşunu, spor bağlantılı bir kısım ya da tüm mali destekten mahrum ederler.

Madde 12- Doping kontrolünü kolaylaştıran tedbirler

Taraf Devletler, uygun/gerekli görüldüğünde;

a. spor kurumları ve anti-doping kuruluşlarını kendi yetkilerindeki doping kontrollerini Yasa'ya uygun olarak yapmaları için teşvik eder, kolaylık sağlarlar. Bu kontrollere, habersiz, yarışma dışı ve yarışma içi kontroller dahildir;

b. başka ülkelerden tam yetkili doping kontrol ekipleri tarafından üyelerinin test edilebilmelerini sağlayacak anlaşmaların, spor kurumları ve anti-doping kuruluşları tarafından müzakere edilmelerini teşvik eder ve kolaylaştırırlar;

c. spor kurumları ve anti-doping kuruluşlarının, kendi yetkilerinde doping kontrol analizi yapmak amacı ile, akrediteli bir doping kontrol laboratuvarı olanağı sağlamalarına destek olurlar.

III. Uluslararası İşbirliği

Madde 13—Spor kurumları ve anti-doping kuruluşları arasında işbirliği

Taraf Devletler, bu Sözleşmenin amacına uluslararası düzeyde ulaşılması için, kendi ya da diğer Taraf Devletlerin yetkisinde anti-doping kuruluşları, yerel yetkililer ve spor kurumları arasında işbirliğini teşvik edeceklerdir.

Madde 14–Dünya Anti-Doping Ajansının misyonunu destekleme

Taraf Devletler, dopinge karşı uluslararası mücadelede, Dünya Anti-Doping Ajansının önemli misyonunu desteklerler.

Madde 15–Dünya Anti-Doping Ajansının eşit fon dağıtımı

Taraf Devletler, yerel yetkililer ve Olimpik Hareket tarafından oluşturulan Dünya Anti-Doping Ajansının onaylı yıllık esas/çekirdek bütçesinin eşit dağılım prensibini desteklerler.

Madde 16- Doping kontrolünde uluslararası işbirliği

Sporda dopinge karşı mücadelenin, yalnızca sporcuların habersiz test edilmesi ve analiz için zamanında laboratuarlara gönderilmesi ile mümkün olabileceğinin farkına varan Taraf Devletler, uygun/gerekli görüldüğünde ve iç hukuk ve prosedürlerine uyuyorsa:

a. Yasa'ya ve ilgili ev sahibi ülke yasalarına uygun şekilde davranarak, kendi sınırlarında ya da dışarıda, sporcuları üzerinde yarışma içi veya yarışma dışı test yapılması konusunda WADA ve anti-doping kuruluşlarının görevlerini rahatlatacaklardır;

b. doping kontrolü faaliyetlerini yürütürken, tam yetkili doping kontrol ekiplerinin bir ülkeden diğerine geçişte zamanında hareket etmelerini kolaylaştıracaklardır;

c. numunelerin, ülkeler arası zamanında yüklenmesi ya da taşınmasında güvenlik ve bütünlüğün sağlanması için işbirliği yapacaklardır;

d. çeşitli anti-doping kuruluşları tarafından yürütülen doping kontrollerini uluslararası işbirliği içinde destekleyeceklerdir ve bu bağlamda WADA ile işbirliği içinde olacaklardır;

e. kendi ve diğer Taraf Devletlerin yasaları doğrultusunda, doping kontrolü laboratuvarları arasında işbirliğini güçlendireceklerdir. Özellikle, akrediteli doping kontrol laboratuvarlarına sahip Taraf Devletler kendi yetkilerinde, talep geldiği takdirde, diğer Taraf Devletleri, laboratuvarlarını açmak üzere deneyim, beceri ve teknik açısından desteklemelidirler;

f. Yasa'ya uygun olarak, belirli anti-doping kuruluşları arasında karşılıklı test düzenlemelerini teşvik edecek ve destekleyeceklerdir;

g. tüm anti-doping kuruluşlarının Yasa'ya uygun olarak uyguladıkları, spor cezaları dahil, doping kontrolü prosedürleri ve test sonuçları değerlendirmesini ortak olarak tanıyacaklardır.

Madde 17- Gönüllü Katılım Fonu

1. Bundan sonra "Gönüllü Katılım Fonu" olarak bahsi geçecek olan "Sporda dopingin önlenmesi için kullanılacak fon" kurulmuştur. Gönüllü Katılım Fonu, UNESCO mali kuralları uyarınca oluşturulan yardım fonlarını içerecektir. Taraf Devletler ve diğer tüm payı olanlar tarafından yapılan katkılar gönüllü olacaktır.

2. "Gönüllü Katılım Fonu"nun kaynakları aşağıdakileri kapsayacaktır:

a. Taraf Devletlerce yapılan katkılar

b. aşağıdakiler tarafından yapılan katkılar, hediyeler, miraslar:

(i) diğer Devletler;

(ii) Birleşmiş Milletler sistemi içindeki organizasyon ve programlar, özellikle Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı ve diğer uluslararası organizasyonlar;

(iii) kamu ya da özel kuruluşlar, bireyler;

c. Gönüllü Katılım Fonunun kaynaklarından elde edilecek tüm vadesi gelmiş faizler;

d. Gönüllü Katılım Fonunun yararına organize edilmiş müsabakalardan elde edilen hasılat ve tahsilattan sağlanan fon;

e. Taraflar Kongresinde hazırlanarak kaleme alınacak Gönüllü Katılım Fonu yönetmeliği dahilindeki diğer kaynaklar.

3. Taraf Devletlerin Gönüllü Katılım Fonuna yaptıkları katkılar, Taraf Devletlerin Dünya Anti-Doping Ajansının yıllık bütçesine ödedikleri payın yerine geçmeyecektir.

Madde 18–Gönüllü Katılım Fonunun idaresi ve kullanımı

Gönüllü Katılım Fonunun kaynakları, Taraflar Kongresinde onaylanmış olan faaliyetleri finanse etmek üzere Taraflar Kongresi tarafından tahsis edilir. Özellikle, Taraf Devletlerin Sözleşme şartlarına ve WADA'nın amaçlarına uygun olarak anti-doping programlarının desteklenmesi ve Sözleşmenin işlevsel giderlerinin karşılanması amacı ile kullanılacaktır. Gönüllü Katılım Fonuna yapılan katkılara hiçbir politik, ekonomik ya da benzeri şartlar yüklenemez.

187

IV. Eğitim ve öğretim

Madde 19–Genel eğitim ve öğretim prensipleri

1. Taraf Devletler, anti-doping konusunda eğitim ve öğretim programlarını destekleme, planlama ve uygulama sorumluluğunu kendi imkanları doğrultusunda üstleneceklerdir. Genel olarak spor camiası için bu programlar aşağıdaki konularda güncel ve doğru bilgileri sağlamalıdır:

- a. dopingin sporun etik değerlerine zararı
- b. dopingin yaratacağı sağlık sorunları

2. Sporcu ve sporcu destek personeli için, özellikle ön eğitim, eğitim ve öğretim programlarında yukarıdakilere ek olarak, aşağıdaki konularda güncel ve doğru bilgileri sağlamalıdır:

- a. doping kontrol prosedürleri;

b. anti-doping konusunda sporcunun hak ve sorumlulukları. Bunlara, Yasa'ya dair bilgiler, ilgili spor dallarının anti-doping politikaları, anti-doping kuruluşları ve anti-doping kural ihlali yapmanın muhtemel sonuçları dahildir;

- c. yasaklı madde ve yöntemlerin listesi ile tedavi amaçlı kullanım ayrıcalıkları;
- d. gıda takviyeleri.

Madde 20 – Profesyonel davranış kuralları

Taraf Devletler, ilgili ehil profesyonel federasyon/birlik ve kurumları, Yasa'ya uygun olarak, sporda anti-dopingle bağlantılı etik, başarılı uygulamalar ve uygun davranış kurallarının oluşturulması ve yürütülmesi konularında teşvik edeceklerdir,

Madde 21–Sporcuların ve sporcu destek personelinin dahil edilmesi

Taraf Devletler, kendi imkanları dahilinde, sporcuların ve sporcu destek personelinin, spor ve diğer ilgili kuruluşların anti-doping çalışmalarına aktif katılımlarını destekleyecekler ve spor kurumlarını da kendi yeteneklerinde aynısını yapmaya teşvik edeceklerdir.

Madde 22–Spor kurumları ve anti-doping konusunda sürekli eğitim ve öğretim

Taraf Devletler, madde 19'da açıklanan konular dahilinde, sporcuları ve sporcu destek personelinin, sürekli eğitim ve öğretime almaları hususunda spor kurumları ve anti-doping kuruluşlarını teşvik edeceklerdir.

Madde 23–Eğitim ve öğretimde işbirliği

Taraf Devletler işbirliği içinde olacaklar ve etkin anti-doping programları konusunda birbirleri ve ilgili kurumlar ile, uygun/gerekli görüldüğünde, bilgi, deneyim ve tecrübelerini paylaşacaklardır.

V. Araştırma

Madde 24–Anti-doping konusunda araştırmanın teşviki

Taraf Devletler, kendi imkanları doğrultusunda, spor kurumları ve diğer ilgili kurumlarla işbirliği içinde aşağıdaki konularda anti-doping araştırmalarını teşvik ederek geliştirme sorumluluğunu üstlenirler;

- a. önleme, yöntem tespiti, davranış ve sosyal yönleri, dopingin yaratacağı sağlık sorunları;
- b. kişinin karakterini de göz önüne alarak, bilime dayalı psikolojik ve fizyolojik eğitim programları planlamak üzere yöntem ve araçlar;
- c. bilimsel gelişmelerin sonucunda ortaya çıkan tüm madde ve yöntemlerin kullanımı.

Madde 25–Anti-doping araştırmasının doğası

Madde 24’de açıklandığı üzere, bir anti-doping araştırması geliştirirken, Taraf Devletler aşağıdakileri garantilerler:

- a. araştırma, uluslararası kabul gören etik uygulamalara uymalıdır;
- b. araştırma, sporculara yasaklı madde ve yöntem tatbik edilmesini önlemelidir;
- c. araştırma ancak, anti-doping araştırması sonuçlarının kötüye kullanımını ya da doping uygulamak üzere kullanımını engelleyecek yeterli tedbirler alındığı takdirde üstlenilmelidir.

Madde 26–Anti-doping araştırması sonuçlarının paylaşılması

Ulusal ve uluslararası hukuka uygun olarak Taraf Devletler, uygun/gerekli görüldüğünde, anti-doping araştırma sonuçlarını diğer Taraf Devletler ve WADA ile paylaşacaklardır.

Madde 27–Spor bilimi araştırması

Taraf Devletler:

- a. bilimsel ve tıbbi kurumların, Yasa'nın prensiplerine uygun olarak spor bilimi araştırması yapmalarını teşvik ederler;
- b. spor kurumları ve sporcu destek personelini, kendi yetkilerinde, Yasa'ya uygun olarak spor bilimi araştırmalarını uygulamaları için teşvik ederler.

VI. Sözleşmenin uygulanmasının takibi

Madde 28–Taraflar Kongresi

1. Bu Sözleşme ile Taraflar Kongresi oluşturulmuştur. Taraflar Kongresi, bu Sözleşmenin idari birimi olacaktır.
2. Taraflar Kongresi iki yılda bir olağan oturumunda toplanacaktır. Karar verildiği takdirde ya da Taraf Devletlerin üçte birinin talebi ile olağanüstü toplanabilir.
3. Her Taraf Devletin Taraflar Kongresinde 1 oy hakkı olacaktır.
4. Taraflar Kongresinin kendi Prosedür Kuralları olacaktır.

Madde 29–Taraflar Kongresinin danışma kurulu ve gözlemcileri

Dünya Anti-Doping Ajansı, Taraflar Kongresine danışma kurulu olarak davet edilecektir. Uluslararası Olimpiyat Komitesi, Uluslararası Paralimpik Komite, Avrupa Konseyi ve Beden Eğitimi ve Spor Hükümetler arası Komitesi (CIGEPS) gözlemci olarak davet edileceklerdir. Taraflar Kongresi, diğer ilgili organizasyonları da gözlemci olarak davet edebilir.

Madde 30–Taraflar Kongresinin görevleri

1. Sözleşmenin diğer şartlarında açıklananların yanı sıra, Taraflar Kongresinin görevleri aşağıdaki şekilde olacaktır:
 - a. Sözleşmenin amaçlarına katkı sağlamak;
 - b. Dünya Anti-Doping Ajansı ile ilişkileri tartışmak ve Ajansın yıllık çekirdek bütçesine fon sağlama mekanizması üzerinde çalışmak. Taraf olmayan devletler de tartışmaya davet edilebilirler;

c. Madde 18 uyarınca, Gönüllü Katılım Fonu kaynaklarının kullanımına ilişkin bir planı onaylamak;

d. Taraf Devletlerin, madde 31 uyarınca sunmuş oldukları raporları incelemek;

e. Madde 31 uyarınca, anti-doping sisteminin geliştirilmesi konusunda Sözleşmeye uyulup uyulmadığının takibini düzenli olarak incelemek. Madde 31'in ötesine geçen her türlü gözlem mekanizması ya da tedbir, madde 17'de açıklandığı şekliyle Gönüllü Katılım Fonu kanalından mali olarak desteklenecektir;

f. Sözleşmedeki taslak değişiklikleri onaylanmak üzere incelemek;

g. Sözleşme'nin 34.maddesi uyarınca, Dünya Anti-Doping Ajansı tarafından onaylanan Yasaklı Liste ve Tedavi Amaçlı Kullanım Ayrıcılığı verme hususundaki değişiklikleri onay için incelemek;

h. Bu Sözleşme çerçevesinde, Taraf Devletler ve Dünya Anti-Doping Ajansı arasındaki işbirliğini tanımlamak ve yürümesini sağlamak;

i. Her oturumunda incelenmek üzere, Dünya Anti-Doping Ajansından, Yasa'nın uygulanmasına ilişkin bir rapor istemek;

2. Taraflar Kongresi, görevlerini icra ederken, diğer hükümetler arası birimler ile işbirliği içine girebilir.

Madde 31–Taraflar Kongresine sunulan ulusal raporlar

Taraf Devletler, her iki yılda bir Taraflar Kongresine, Sekreteryaya aracılığıyla UNESCO'nun resmi dillerinden birini kullanarak, bu Sözleşmenin şartlarına uymak amacıyla kendileri tarafından alınmış olan ilgili tedbirler hakkında tüm bilgileri vereceklerdir.

Madde 32–Taraflar Kongresi Sekreteryası

1. Taraflar Kongresi Sekreteryası, UNESCO Genel Direktörü tarafından kurulacak/teçhiz edilecektir.

2. Taraflar Kongresinin talebi üzerine UNESCO Genel Direktörü, Taraflar Kongresince karar verildiği şekilde Dünya Anti-Doping Ajansı hizmetlerini mümkün olan en yaygın şekilde kullanacaktır.

3. Sözleşmeye ilişkin hizmet giderleri için UNESCO bütçesinden fon sağlanacaktır. Bu fon, uygun düzeyde mevcut kaynaklar, madde 17 altında bahsi geçen Gönüllü Katılım Fonu ya da iki yılda bir belirlenecek şekilde her ikisinden de sağlanacaktır. Sekreteryaya için bütçeden ayrılan fon minimal düzeyde olacaktır. Yeterince anlaşılması gereken bir durum vardır ki; o da, Sözleşmeyi desteklemek için bağışta bulunulmalıdır.

4. Sekreteryaya, Taraflar Kongresinin dokümantasyonunu hazırlamanın yanı sıra, toplantıların taslak gündemini hazırlayacak ve kararların uygulanmasını garantileyecektir.

Madde 33–Değişiklikler

1. Her Taraf Devlet, yazılı olarak UNESCO Genel Direktörüne başvurarak, bu Sözleşmeye dair değişiklikler yapılmasını talep edebilir. Genel Direktör, bu talebi tüm Taraf Devletlere iletir. Talebin iletiliği tarihten itibaren altı ay içinde Taraf Devletlerin en az yarısı onayını verirse, Genel Direktör, bu talebi Taraflar Kongresinin bir sonraki oturumunda gündeme getirir.

2. Değişiklikler, Taraflar Kongresinde mevcut Taraf Devletlerin üçte ikilik oy çoğunluğu ile kabul edilir.

3. Sözleşmeye dair değişiklikler kabul edildikten sonra, onaylama, kabul, tasvip ya da katılmaları için Taraf Devletlere gönderilir.

4. Onaylama, kabul, tasvip ya da katılma işlemlerini tamamlamış olan Taraf Devletler için bu Sözleşmeye ilişkin değişiklikler, Taraf Devletlerin üçte ikisi tarafından, bu maddenin 3. paragrafında bahsi geçen belgelerin muhafaza için tevdi edilmesinden üç ay sonra yürürlüğe girecektir. Böylece, bir değişikliğe ilişkin onaylama, kabul, tasvip ya da katılma işlemlerini tamamlayan her Taraf Devlet için söz konusu değişiklik, bahsedilen Taraf Devlet'in onaylama, kabul, tasvip

ya da katılma belgesini muhafaza için tevdi ettiği tarihten üç ay sonra yürürlüğe girecektir.

5. Bu maddenin 4. paragrafı uyarınca değişikliklerin yürürlüğe girmesinden sonra bu Sözleşmeye taraf olan bir Devlet, farklı bir niyeti olduğunu ifade etmediği sürece:

a. Değişiklik yapılmış şekli ile Sözleşmeye taraf olur

b. Değişiklikleri kabul etmemiş herhangi bir Taraf Devletle ilişkisinde değişmemiş Sözleşmeye taraf olur.

Madde 34–Sözleşme Ek'ine (Annex) ilişkin özel değişiklik prosedürü

1. Eğer Dünya Anti-Doping Ajansı, Yasaklı Listeyi ya da Tedavi Amaçlı Kullanım Ayrıcılığı verme standartlarını değiştirirse, UNESCO Genel Direktörüne yazılı olarak bu değişiklikleri bildirir. Genel Direktör bu değişiklikleri, Sözleşmenin ilgili Ek'i (Annex) için önerilen teklifler olarak Taraf Devletlere derhal bildirir. Ek'e (Annex) ilişkin değişiklikler, ya Taraflar Kongresinin bir oturumunda ya da yazılı istişare ile onaylanacaktır.

2. Taraf Devletler, ya yazılı istişare durumunda teklif edilen değişikliğe Genel Direktörün bildirisinden sonra 45 gün içinde yine yazılı olarak itirazda bulunurlar ya da Taraflar Kongresi oturumunda itirazda bulunurlar. Eğer Taraf Devletlerin üçte ikisi itirazda bulunmazsa, teklif edilen değişiklik Taraf Devletlerce kabul edilmiş sayılır.

3. Taraflar Kongresince onaylanmış olan değişiklikler, Taraf Devletlere Genel Direktör tarafından bildirilir. Herhangi bir Taraf Devlet bildiriden itibaren 45 gün içinde Genel Direktöre bu değişiklikleri onaylamadığını iletmemişse, değişiklikler 45 gün sonra yürürlüğe girer.

4. Genel Direktöre, onaylanan değişikliği kabul etmediğini bildirmiş olan bir Taraf Devlet, önceki paragraflara istinaden Ek'in (Annex) değişmemiş haline bağlı kalır.

VII. Nihai şartlar/maddeler

Madde 35–Federal ya da üniter olmayan anayasal sistemler

Federal ya da üniter olmayan anayasal sisteme sahip Taraf Devletler için aşağıdaki şartlar geçerli olacaktır:

a. bu Sözleşmenin şartları uyarınca, federal ya da merkezi yasama kuvvetinin yasal yetkisindeki uygulamalar ile federal ya da merkezi hükümetin yükümlülükleri, federal olmayan Taraf Devletlerinki ile aynı olacaktır;

b. bu Sözleşmenin şartları uyarınca, Federasyon tarafından anayasal sistemde yasal tedbirler almaları zorunlu kılınmayan özel statüye tabi eyalet, ilçe, vilayet ya da kantonların yetkisindeki uygulamalar için Federal hükümet, bu eyalet, ilçe, vilayet ya da kantonların yetkili makamlarını, bahsi geçen şartları tavsiye kararları şeklinde onaylamaları için bilgilendirir.

Madde 36–Onaylama, Kabul Tasvip ya da Katılma

Bu Sözleşme, UNESCO Üye Devletlerinin kendi anayasal usullerine uygun olarak onaylama, kabul, tasvip ya da katılmalarına tabidir. Onaylama, kabul, tasvip ya da katılma belgeleri, UNESCO Genel Direktörü tarafından muhafaza edilecektir.

Madde 37- Yürürlüğe Giriş

1. Bu Sözleşme, otuzuncu onaylama, kabul, tasvip ya da katılma belgesinin muhafaza için tevdi edilme tarihinden 30 gün geçtikten sonraki müteakip ayın ilk günü yürürlüğe girer.

2. Kendisini bağlayacak onayı veren herhangi bir Devlet için Sözleşme, kendi onaylama, kabul, tasvip ya da katılma belgesini muhafaza için tevdi ettiği tarihten 30 gün geçtikten sonraki müteakip ayın ilk günü yürürlüğe girer.

Madde 38–Sözleşmenin bölgesel yayılması

1. Onaylama, kabul, tasvip ya da katılma belgesini muhafaza için tevdi eden her Devlet, uluslararası ilişkilerinden sorumlu oldukları bölge ya da bölgeleri belirler ve hangi bölgede Sözleşmenin uygulanacağını açıklar.

2. Herhangi bir Taraf Devlet, ileriki bir tarihte, UNESCO'ya bir deklarasyon sunarak, bu Sözleşmenin uygulanacağı diğer bölgeleri belirtebilir. Bu bölgeye ilişkin olarak Sözleşme, deklarasyonun muhafaza için tevdi edildiği kişinin belgeyi alım tarihinin üzerinden 30 gün geçmesinden sonraki müteakip ayın ilk günü yürürlüğe girer.

3. Yukarıdaki iki paragrafa istinaden verilen tüm deklarasyonlar, ilgili deklarasyonda belirtilen bölge hususunda, UNESCO'ya sunulan bir bildirim ile geri çekilebilir. Bu tür bir geri çekme, bildirim muhafaza için tevdi edildiği kişinin belgeyi alım tarihinin üzerinden 30 gün geçmesinden sonraki müteakip ayın ilk günü yürürlüğe girer.

Madde 39–Çekilme

Her Taraf Devlet, bu Sözleşmeden çekilebilir. Çekilme ihbarı, UNESCO Genel Direktörüne yazılı olarak bildirilecektir. Çekilme, ihbar belgesinin alınmasının ardından altı ay geçtikten sonraki müteakip ayın ilk günü yürürlüğe girer. Çekilme yürürlüğe girdiği tarihe kadar ilgili Taraf Devlet mali yükümlülüklerini yerine getirmeye devam edecektir.

Madde 40–Muhafaza eden yetkili

UNESCO Genel Direktörü, bu Sözleşmeyi ve muhtemel değişikliklerini muhafaza eden yetkili olacaktır. Muhafaza eden yetkili olarak, UNESCO Genel Direktörü, bu Sözleşmeye Taraf Devletleri ve Teşkilata diğer Üye Devletleri aşağıdakiler hakkında bilgilendirir:

- a. herhangi bir onaylama, kabul, tasvip ya da katılma belgesinin muhafaza için tevdi edilmesi;
- b. madde 37 uyarınca bu Sözleşmenin yürürlüğe giriş tarihi;

- c. madde 31'in şartlarına uygun olarak hazırlanan raporlar;
- d. madde 33 ve 34 uyarınca Sözleşme ya da Eklerine (Annex) dair herhangi bir değişiklik ve değişikliğin yürürlüğe girme tarihi;
- e. madde 38 uyarınca yapılan herhangi bir deklarasyon ya da bildirim;
- f. madde 39 uyarınca yapılan herhangi bir bildirim ve çekilmenin hangi tarihte yürürlüğe gireceği;
- g. Bu Sözleşmeye dair herhangi bir diğer eylem, bildirim veya ileti.

Madde 41–Kayıt

Birleşmiş Milletler Şartı'nın 102. Maddesine uygun olarak, bu Sözleşme UNESCO Genel Direktörünün talebiyle Birleşmiş Milletler Sekreteryasına kayıt edilecektir.

Madde 42–Geçerli metinler

1. Ekleri (Annexes) dahil bu Sözleşme, Arapça, Çince, İngilizce, Fransızca, Rusça ve İspanyolca dillerinde yazılmıştır. Altı metin de eşit derecede geçerlidir.
2. Bu Sözleşmenin Ekleri (Appendices) de Arapça, Çince, İngilizce, Fransızca, Rusça ve İspanyolca dillerinde yazılmıştır.

Madde 43–Çekinceler

Bu Sözleşmenin amaç ve hedeflerine uymayan hiçbir çekinceye izin verilmeyecektir.

- Ek I–Yasaklı Liste–Uluslararası Standart
- Ek II–Tedavi Amaçlı Kullanım Ayrıcılığı Vermek için Standartlar
- İlave I–Dünya Anti-Doping Yasası
- İlave II–Uluslararası Laboratuvar Standartları
- İlave III–Uluslararası Test Standartları

EK-1 (ANNEX-1) DÜNYA ANTİ-DOPİNG YASASI 2005 YASAKLI LİSTESİ ULUSLARARASI STANDART

Yasaklı Liste resmi metni Dünya Anti-Doping Ajansı (WADA) tarafından sağlanacaktır ve İngilizce ve Fransızca olarak yayınlanacaktır. İngilizce ve Fransızca metinler arasında herhangi bir uyumsuzluk olursa, İngilizce metin geçerli olacaktır.

Bu liste, 1 Ocak 2005 tarihinden itibaren yürürlüğe girecektir.

2005 YASAKLI LİSTESİ DÜNYA ANTİ-DOPİNG YASASI

1 Ocak 2005'den itibaren geçerlidir”

Tüm ilaçların kullanımı, tıbbi gerekçeler ile sınırlı olmalıdır.”¹⁹

Sözleşmede yasaklanan maddeler ile yöntemler, sözleşmenin imzalandığı tarihten günümüze kadar, bir takım ilaçlar yasaklanmış olmaktan çıkarılma durumu olduğu gibi yeni yasaklı maddelerin listeye dahil edilmesi olasıdır. Ayrıca WADA kurallarında değişme ihtimali göz önünde bulundurularak sözleşme eki olan yasaklı maddelere ait liste ile yasaklı yöntemlerin değişmesi söz konusu olduğundan, herhangi bir karışıklığa meydan vermemek için buraya alınmamıştır.

“TEDAVİ AMAÇLI KULLANIM AYRICALIĞI VERMEK İÇİN STANDARTLAR

**Dünya Anti-Doping Ajansı (WADA) “TEDAVİ AMAÇLI KULLANIM AYRICALIĞI VERMEK İÇİN STANDARTLAR” dan alıntı;
1 Ocak 2005 tarihinde yürürlüğe girmiştir.**

4.0 Tedavi Amaçlı Kullanım Ayricalığı vermek için kriter

Tedavi Amaçlı Kullanım Ayricalığı (TAKA) sporcuya, Yasaklı Listede yer alan Yasaklı bir Madde veya Yasaklı bir Metodu kullanma izni

19 6.5.2009 tarihli R.G (mükerrer)

verir. TAKA için başvuru, Tedavi Amaçlı Kullanım Ayrıcılığı Komitesi (TAKAK) tarafından incelenir. TAKAK, bir Anti-doping kuruluğu tarafından görevlendirilecektir. Ayrıcılık, sadece aşığıdaki kritere kesin uyulması kaydı ile verilebilir:

[Yorum: Bu standart, Yasa'ya uygun olarak ve Yasa'da tanımlandığı şekli ile tüm sporcular için geçerlidir. Örneğin, engelsiz sporcular ve engelli sporcular. Bu standart sporcunun şartlarına göre uygulanacaktır. Örneğin, engelli bir sporcu için verilen ayrıcalık, başka bir sporcu için uygun olmayabilir]

4.1 Bir sporcu, bir müsabakaya katılmadan en az 21 gün önce TAKA için başvurusunu sunmalıdır.

4.2 Eğer akut ya da kronik bir tıbbi durumun tedavi edildiğı süreçte Yasaklı Madde ya da Yöntem kullanılmak zorunda ise, sporcunun sağlığında belirgin bir iyileşme görülmesi gerekir.

4.3 Yasaklı Madde ya da Yöntemin tedavi amaçlı kullanımının, sporcunun meşru/kurallar dahilinde tedavisini müteakip normal sağlık koşullarına dönmesinin yanı sıra performans artırıcı herhangi bir etki yaratmaması gerekir. Herhangi endojenhormon düzeyini "düşük-normal" seviyeye çıkarmak için Yasaklı Madde ya da Yöntemin kullanımı kabul edilebilir tedavi amaçlı müdahale değildir.

4.4 Bunun dışında Yasaklı Madde ya da Yöntemin kullanımına dair makul tedavi amaçlı bir alternatif yoktur.

4.5 Yasaklı Madde ya da Yöntemin farklı şekilde kullanımının nedeni, Yasaklı Listedenden herhangi bir maddenin daha önceden, tamamen ya da kısmen, tedavi amaçlı olmayan kullanımı olamaz.

4.6 TAKA, belgeyi veren birim tarafından aşığıdaki koşullarda iptal edilebilir:

a. sporcu, ayrıcalığı veren anti-doping kuruluğu tarafından ortaya koyulan herhangi gereklilik ya da şarta tamamen uymadıysa;

b. TAKA'nın verilmiş olduğu dönem sona ermişse;

c. sporcuya, TAKA'sının anti-doping kuruluğu tarafından geri çekildiğı bildirilmişse;

[Yorum: Her TAKA'nın TAKAK tarafından tespit edilmiş bir geçerlilik süresi vardır. TAKA'nın iptal edildiği ya da süresinin dolmuş olduğu fakat hala o maddenin sporcunun vücudunda bulunduğu dönemler olabilir. Bu durumlarda, aleyhte bulgunun ön incelemesini yapan anti-doping kuruluşunun, ilgili madde ile TAKA'nın bitiş süresi ya da geri alınma nedeni arasındaki bağlantıyı göz önüne alması gerekmektedir.]

4.7 Bir TAKA başvurusu, aşağıdaki durumlar hariç geriye dönük onay için göz önüne alınmaz:

a. acil müdahalelerde ya da akut medikal durumun tedavisi gerekli olduğunda; ya da

b. istisnai durumlardan dolayı, doping kontrolü öncesinde başvuru yapılması için yeterli zaman veya imkan olmaması ya da TAKAK'ın değerlendirecek yeterli zamanı olmaması durumunda.

[Yorum: Bir TAKA başvurusu yapılmadan önce, Yasaklı madde veya Yöntemin farklı kullanımının bildirilmesini gerektiren tıbbi acil ya da akut durum olması pek olası değildir. Aynı şekilde, çok yakın zamanda gerçekleştirilecek yarışmalardan dolayı bir başvurunun hızlandırılmış incelenmesi de pek rastlanan bir durum değildir. TAKA'ları veren anti-doping kuruluşlarının, bu tür durumlara izin veren iç prosedürleri olmalıdır.]

5.0 Bilginin gizliliği

5.1 Başvuru sahibi, başvuruya ait tüm bilgileri, TAKAK üyelerine ve talep edilirse, diğer bağımsız tıbbi ya da bilimsel uzmanlara ya da TAKA yürütme, inceleme veya başvuru sürecine dahil olan ilgili tüm personele sunmak zorundadır.

Eğer dışarıdan bağımsız bir uzmanın yardımı gerekirse, doğruluğu sporcunun sorumluluğunda olmak kaydıyla, başvurunun tüm detayları, sporcunun kimliği ifşa edilmeksizin verilecektir. Yasa'nın şartları uyarınca başvuru sahibi aynı zamanda, TAKAK kararlarının diğer ilgili anti-doping kuruluşlarına iletilmesine yazılı onay vermelidir.

5.2 Sürece dahil olan TAKAK üyeleri ve Anti-doping Kuruluşu idaresi, tüm faaliyetleri kesin gizlilik içinde yürütecektir. Tüm TAKAK üyeleri ve dahil olan personel, gizlilik anlaşmaları imzalayacaklardır.

Aşağıdaki bilgileri gizli tutacaklardır:

a. doğruluğu sporcunun sorumluluğunda olmak kaydıyla, sporcu ve doktor tarafından sağlanan tüm bilgi ve veriler;

b. sürece dahil olan doktorun adını da içeren başvurunun tüm detayları.

Eğer sporcu, kendi adına herhangi bir sağlık bilgisi elde etmek için, TAKAK ya da WADA TAKAK hakkını iptal ederse, durumu doktoruna yazılı olarak bildirmelidir. Böyle bir kararın sonucunda sporcu TAKA onayı alamaz ya da mevcut TAKA'yı yenileyemez.

6.0 Tedavi Amaçlı Kullanım Ayrıcılığı Komiteleri (TAKAK)

TAKAK aşağıdaki talimatlar doğrultusunda oluşturularak hareket edeceklerdir:

6.1 TAKAK'da sporcu bakımı ve tedavisi konularında deneyimli, klinik, antrenman ve spor hekimliğinde geniş bilgiye sahip olan en az 3 doktor yer alacaktır. Bağımsız karar verilmesini garantilemek için TAKAK üyelerinin çoğunluğunun Anti-doping Kuruluşunda resmi bir sorumluluğu olmaması gerekmektedir. Tüm TAKAK üyeleri, menfaat/hak ihlali anlaşması imzalayacaklardır. Engelli sporcuları içeren başvurularda, en az bir TAKAK üyesi engelli sporcuların bakım ve tedavisine dair özel deneyime sahip olmalıdır.

6.2 TAKAK, TAKA başvurularını değerlendirirken uygun/gerekli görülen her türlü tıbbi ya da bilimsel bilirkişi raporuna başvurabilirler.

6.3 WADA TAKAK, madde 6.1'de açıklanan kriterde kişilerden oluşacaktır. WADA TAKAK, Anti-doping Kuruluşları tarafından verilen TAKA kararlarını kendi inisiyatifinde incelemek üzere kurulmuştur. Yasa'nın madde 4.4'ünde açıklandığı üzere, WADA TAKAK, Anti-doping Kuruluşları tarafından TAKA'ları reddedilmiş olan sporcuların başvuruları üzerine kararları tekrar inceleyecektir.

7.0 Tedavi Amaçlı Kullanım Ayrıcılığı (TAKA) başvuru süreci

7.1 Bir TAKA, ilgili tüm dokümanları da içeren tamamen doldurulmuş başvuru formunun ele geçmesinden sonra değerlendirmeye alınabilir (Ek 1-TAKA formuna bkz). Başvuru sürecinde, kesin tıbbi gizlilik prensipleri hakim olacaktır.

7.2 Ek-1'de (Annex-1) açıklandığı üzere TAKA başvuru formları, ilave bilgilerin dahil edilmesi için Anti-doping Kuruluşları tarafından değiştirilebilir ancak herhangi bir bölüm ya da konu başlığı çıkartılamaz.

7.3 TAKA Başvuru formları, Anti-doping Kuruluşları tarafından farklı dillere çevrilebilir ancak başvuru formları üzerinde İngilizce veya Fransızca yazılar kalmalıdır.

7.4 Bir sporcu TAKA için birden fazla Anti-doping Kuruluşuna başvuramaz. Başvuruda sporcunun yaptığı spor dalı, uygun/gerekli yerlerde, disiplini ve özel pozisyonu ya da rolü belirtilecektir.

7.5 Başvuruda, Yasaklı madde veya yöntemin farklı şekilde kullanımı için daha önceden istenmiş ve/veya mevcut izin talebi, kime talepte bulunulduğu ve ilgili birimin kararı belirtilmelidir.

7.6 Başvuru, kapsamlı tıbbi geçmiş, tüm kontrollerin sonuçları, laboratuvar araştırmaları ve benzeri ilgili çalışmaları kapsayacaktır.

7.7 Anti-doping Kuruluşuna bağlı TAKAK tarafından talep edilen herhangi ilgili ek araştırma, kontrol veya benzeri çalışmanın masrafları, başvuru sahibi kişi ya da bağlı olduğu ulusal idari birim tarafından karşılanacaktır.

7.8 Başvuruya, sporcunun tedavisinde Yasaklı Madde veya Yöntemin kullanım gerekliliğini resmen doğrulayan ehil bir doktorun beyanı dahil edilecektir. Ayrıca, bu durumun tedavisinde neden yasak olmayan bir alternatifin kullanılamayacağı ya da kullanılmadığı açıklanacaktır.

7.9 Söz konusu Yasaklı Madde veya Yöntemin kullanımının dozu, sıklığı, şekli ve süresine ilişkin detaylar belirtilecektir.

7.10 TAKAK kararları, tüm dokümantasyonun alınmasından itibaren 30 gün içinde tamamlanarak ilgili Anti-doping Kuruluşu

tarafından sporcuya yazılı olarak bildirilecektir. Anti-doping Kuruluşu Kayıtlı sporcuyu listesinden bir sporcuya TAKA verilmesi durumunda, testten muafiyetin süresi ve TAKA'ya dair şartları içeren onay sporcuyu ve WADA'ya zamanında iletilecektir.

7.11 (a) WADA TAKAK, Yasa'nın madde 4.4'ünde açıklandığı şekli ile, bir sporcudan, Anti-doping Kuruluşu tarafından verilmiş olan TAKA kararını tekrar inceleme talebi alındıktan sonra, Yasa'nın madde 4.4'ünde açıklandığı şekli ile, bu kararı geri çevirebilir. Sporcuyu, TAKA için Anti-doping Kuruluşuna daha önceden sunmuş olduğu tüm bilgileri bir ücret eşliğinde WADA TAKAK'a da sunacaktır. İnceleme süreci tamamlanana kadar orijinal karar yürürlükte kalır. Süreç, WADA'nın bilgileri almasından itibaren en fazla 30 gündür.

(b) WADA herhangi bir zamanda inceleme yapabilir. WADA TAKAK, incelemesini 30 gün içinde tamamlamalıdır.

7.12 Eğer inceleme sonucunda, verilmiş olan TAKA kararı bozulursa, bozulmuş olan karar geriye dönük işlemez ve sporcunun TAKA'nın verilmiş olduğu dönemde aldığı sonuçlar iptal edilmez. Yeni karar sporcuya bildirildikten itibaren 14 içinde yürürlüğe girer.

8.0 Kısaltılmış tedavi amaçlı kullanım ayrıcalığı (KTAKA) başvuru süreci

8.1 Yasaklı Maddeler Listesine dahil olan bazı maddelerin, sıklıkla sporcular arasında rastlanan sağlık şartlarını düzeltmek için kullanıldığı bilinmektedir. Bu gibi durumlarda, 4 ve 7. bölümlerde açıklandığı şekilde tam başvuru şarttır. Bu yüzden, kısaltılmış TAKA süreci ortaya çıkarılmıştır.

8.2 Kısaltılmış süreç kanalıyla izin verilen maddeler aşağıdakiler ile sınırlıdır:

Solunum yolu ile alınan Beta-2 agonistler (farmoterol, salbutamol, salmeterol ve terbutalin) ve etkisiz şekilde alınanglukokortisteroidler.

8.3 Yukarıda maddelerden birini kullanmak için, sporcunun Anti-doping Kuruluşuna, tedavi amaçlı kullanım gerekliliğini açıklayan tıbbi bir bildiri sunması gerekmektedir. Bu tip bir tıbbi bildiride, Ek-2'de

(Annex-2) belirtildiği şekilde, teşhis, ilacın adı, dozajı, kullanım şekli ve tedavi süresi açıklanacaktır.

Mümkünse, teşhisi koyarken yapılmış olan tüm testler de dahil edilecektir (sonuç ya da detay vermeksizin).

8.4 Kısaltılmış süreç aşağıdakileri içerir:

(a) Kısaltılmış süreçle ilgili Yasaklı maddenin kullanım onayı, Anti-doping Kuruluşunun tam başvuruyu almasından itibaren etkin hale gelir. Tamamlanmamış başvurular, başvuru sahibine geri gönderilmelidir;

(b) Anti-doping Kuruluşu, tam başvurunun ellerine geçtiğini derhal sporcuya bildirir. Uygun olan durumlarda, sporcunun Uluslararası Federasyonuna, Ulusal federasyonuna ve NADO'ya da bildirilir.

Anti-doping Kuruluşu durumu WADA'ya sadece Uluslararası düzeyde bir sporcunun başvurusunu aldığı anda bildirir.

(c) KTAKA için başvuru aşağıdaki durumlar hariç geriye dönük olarak ele alınmaz:

- eğer acil tedavi ya da akut tıbbi durumun tedavisi gerekiyorsa; ya da

- istisnai durumlardan dolayı, doping kontrolü öncesinde sporcunun başvurusunu sunacak yeterli zamanı olmaması ya da TAKAK'ın eline geçmemesi durumunda.

8.5 (a) KTAKA boyunca, TAKAK ya da WADA TAKAK herhangi bir zamanda başvuruyu yeniden inceleyebilir.

(b) Eğer sporcu KTAKA'nın reddedilmesinin üzerine yeniden incelenmesini talep ederse, WADA TAKAK gerekli gördüğü ek tıbbi bilgileri sporcudan ister, masraflar sporcu tarafından karşılanacaktır.

8.6 Bir KTAKA, TAKAK ya da WADA TAKAK tarafından her zaman iptal edilebilir. Sporcu, uluslararası federasyonu ve ilgili Anti-doping Kuruluşu derhal durumdan haberdar edilecektir.

8.7 İptal kararı sporcuya bildirildiği andan itibaren derhal yürürlüğe girer. Sporcu, buna rağmen madde 7 altında TAKA için başvurabilir.

9.0 Takas dairesi/sayışım bürosu

9.1 Anti-doping Kuruluşları madde 7 uyarınca WADA'ya tüm TAKA'ları ve ilgili dokümanları sağlamak zorundadır.

9.2 KTAKA'lara ilişkin olarak Anti-doping Kuruluşları, madde 8.4 uyarınca, uluslararası düzeyde sporcuların sunmuş oldukları tıbbi başvuruları WADA'ya iletir.

9.3 Takas dairesi, tüm tıbbi bilgilerin kati gizliliğini garantiler.

2005 Kasım ayının onsekizinci günü Paris'te, UNESCO Genel Konferansı 33. oturumu Başkanı ile UNESCO Genel Direktörü'nün imzalarını taşıyan iki orijinal nüsha olarak imzalanmış olup, UNESCO arşivlerinde muhafaza edilecektir.

Yukarıdaki metin, Paris'te yapılan ve 2005 Ekim ayının yirmibirinci günü sona erdiği ilan edilen UNESCO Genel Konferansı 33. oturumunda kabul edilen Sözleşme'nin orijinal metnidir.

Yukarıda kayıtlı hususlara tanık olarak, aşağıda imzası bulunanlar bu Sözleşmeyi 2005 Kasım ayının onsekizinci günü imzalamışlardır.”²⁰

Genel Konferans Başkanı

Genel Direktör

V- Ülkemizde Dopingle Mücadele Konusunda Yapılan Çalışmalar

Ülkemizde doping ile mücadele konusunda ilk mevzuat düzenlemesi 17.5.1971 tarih ve 13839 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yayımı tarihinde yürürlüğe giren “Sportif Dopinglerle Mücadele Yönetmeliği”nde yapılan düzenleme ile yapılmıştır.

Yönetmelik, 3530 sayılı Kanunun 9 uncu maddesine dayanılarak Merkez Danışma Kurulu tarafından hazırlandığı ifade edilmiş ise de, 3530 sayılı Kanunun 9 uncu maddesinde, Merkez Danışma Kurulunun görevleri sayılmış, belirlenen görevler arasında “doping ile mücadele” konusunda yönetmelik hazırlama gibi bir hüküm bulunmamaktadır. Ayrıca, 3530 sayılı Kanunda, uluslararası kural ve kaidelerin uygulanacağı hususunda da bir düzenlemeye de yer verilmemiştir.

Yönetmelik hangi saikle çıkarılmış olsa da, dopingle mücadele konusunda geç de olsa atılmış önemli bir adımdır.

Ulusal spor federasyonları, anti-doping kurallarını, direk yada bu kurallara atıf yapmak suretiyle, kuralları yasalarına, yönetmeliklerine, ana statülerine veya talimatlarına koymak zorundadırlar. Ülkemizde, dopingle ilgili uluslararası sözleşmelerin imzalanması ve bilahare bu sözleşmelerin onaylanmasıyla, Sporun yapılması ile ilgili 3289 sayılı Kanunun ek- madde 9/1'de, "...spor dalı ile ilgili faaliyetleri ulusal ve uluslararası kurallara göre yürütmek, gelişmesini sağlamak, sporcu sağlığı ile ilgili konularda gerekli önlemleri anlamak..." hükmü ile 5894 sayılı Türkiye Futbol Federasyonunun Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanunun 1. Maddesindeki "...her türlü futbol faaliyetlerini milli ve milletlerarası kurallara göre yürütmek..." hükmü gereği, uluslararası spor kurum ve kuruluşları tarafından uygulamaya konulan kuralların kabul edilerek, ulusal federasyonlarımız, "sporun oyun kurallarından kabul edilen, anti doping kurallarının uygulanması" hususunda sorumluluk üstlenmişlerdir.

Her iki yasaya konulan "uluslararası kurallara göre yürütmek" hükmü ile sporla uğraşan kamu kurum ve kuruluşlar ile özel sektördeki kurumların uluslararası örgütlerle "eşgüdümün" zorunlu olduğu ilkesini kabul etmişlerdir. Kanunların TBMM tarafından kabul edilerek yürürlüğe konulması hem üst norm anlamında, hem de hükümetler açısından, uluslararası kuruluşlarla "eş güdümün" kabulü büyük bir önem arz etmektedir.

Sportif Dopinglerle Mücadele Yönetmeliği

Madde 1 — Doping'in tarifi: Doping; müsabakadan önce veya müsabaka esnasında her türlü sporcunun performansının sunî olarak artırmak amacıyla doping maddelerinin o şahıs tarafından kullanılması veya hangi yolla olursa olsun fizyolojik maddelerin anormal miktarlarda alınmasıdır.

Madde 2 — Her türlü sportif faaliyet ve müsabakadan evvel veya esnasında 1 inci maddenin tarifine giren maddelerin kullanılması veya verilmesi yasaktır. Tedavi maksadı ile müsabakadan evvel, doping listesinde bulunan maddelerden birini kullanan sporcu, müsabakaya iştirak edemez.

Madde 3 — Beden Terbiyesi Genel Müdürlüğü veya buna bağlı Federasyonlar doping'ten şüphelenildiği zaman veya ilgili ve yetkililerin yazılı ihbarı üzerine herhangi bir müsabakada ve herhangi bir sporcuda doping kontrolü yaptırabilirler.

Madde 4 — Beden Terbiyesi Teşkilâtınca görevlendirilen yetkili müsabaka doktoru, hakemi ve Bölge Müdürü veya ilgili ajanın huzurunda şüphelinin her türlü eşyası aranır. Klinik muayenesi yapılır ve idrar, gerekirse kan numunesi alınır. Oyuncu, hekime müsabakadan evvel veya esnasında kendisine herhangi bir madde verilir vermediği veya özel bir muameleye maruz kalıp kalmadığı hususunda malumat vermek ve hekimin lüzum göreceği bütün muayeneleri yaptırmak mecburiyetindedir.

Madde 5 — Doping alınmasına yardım eden, veren şahıs veya kulüpler de doping alan oyuncu kadar mesuldür

Madde 6 — Doping alındığı veya verildiği tespit edildiği veya sporcu kendisinde doping araştırılmasına müsaade etmediği takdirde o sporcu, sorumlu şahıslar ve kuruluşlar Beden Terbiyesi Genel Müdürlüğü Ceza Kuruluna verilirler.

Madde 7 — Doping kontrolü yapılacak sporcuya, yetkili hekim, federasyon temsilcisi ve hakem huzurunda iki şişe verilir. Sporcu bunlardan birini seçer, ona idrarım yapar. Daha sonra bu idrarın yarısı diğer şişeye aktarılır. Sporcunun huzurunda şişeler kapatılır, mühürlenir, numaralandırılır. Sporcunun adı, soyadı, idrar numunesi ihtiva eden şişe numarası kopyalı olarak bir zapta geçirilir ve bulunanlar tarafından imzalanır. Şişelerden biri kimyasal analiz yapılacak laboratuvara en kısa zamanda (48 saatten fazla gecikmemek şartıyla) gönderilir. Gönderilen numune kaybolduğu veya neticesine itiraz edildiği zaman, bu idrar numunesi analiz için aynı veya başka laboratuvara gönderilir. İdrar

numunesi müsabakanın bitiminden sonra Doping Komisyonunun tespit edeceği süre içinde alınır.

Madde 8 — Numune laboratuvara geldiğinde laboratuvar da mes'ul iki şahıs (biri Beden Terbiyesi Genel Müdürlüğünü, diğeri laboratuvarı temsil eder) huzurunda şişe açılır ve şişelere dokunulup dokunulmadığı bir zabıtle tespit edilir. Numunenin laboratuvara gelişinden itibaren en kısa zamanda analiz yapılır.

Madde 9 — Analiz sonucu, laboratuvar tarafından derhal Beden Terbiyesi Genel Müdürlüğüne bildirilir.

Madde 10 — Doping yapıldığı tespit edilen sporcu ile ona doping veren şahıs, (kulüp hekimi, antrenör, masör, kulüp idarecisi vb.) bulguları tespit eden laboratuvar raporları eklenerek Merkez Ceza Kuruluna sevk edilir.

Madde 11 — Sportif doping problemleriyle uğraşmak üzere Beden Terbiyesi Genel Müdürlüğü nezdinde üç kişilik bir «Doping Komisyonu» kurulur. Bu Komisyon nötr olup bir Beden Terbiyesi Genel Müdürlüğü temsilcisi, bir toksikolog veya farmakolog ve bir üye Türkiye Millî Spor Hekimliği Federasyonu temsilcisinden oluşur ve konsültatif mahiyettedir. Numunelerde dopingi araştırarak laboratuvarın tespiti, doping muayenesini yapacak hekimin tayini, doping üstesinin her an gözden geçirilmesi gibi doping ile ilgili her çeşit işlemler de Komisyon tarafından tavsiyelerde bulunulur.

Madde 12 — Doping aranması ile ilgili her türlü masraf ilgili Federasyon tarafından yapılır.

Madde 13 — Yukarıda bahsedilen Komisyon, azamî iki senede bir ilgili federasyonlarla müştereken hazırlayacakları doping listelerin Beden Terbiyesi Genel Müdürlüğü Yüksek Sağlık Kurulunun kararı ile tespit eder ve ilgililere duyurur.

Madde 14 — 3530 sayılı Kanunun 9 uncu maddesine göre Beden Terbiyesi Genel Müdürlüğü Merkez Danışma Kurulu tarafından hazırlanan bu Yönetmelik Resmî Gazete'de yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Madde 15 — Bu Yönetmeliği Beden Terbiyesi Genel Müdürü yürütür.²¹

Sportif Dopingle Mücadele Yönetmeliği, 26.8 1993 tarihinde yürürlüğe giren “Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü Dopingle Mücadele Yönetmeliği” ile işlevini tamamlayarak yürürlükten kaldırılmıştır. 26.8.1993 tarihinde yürürlüğe giren Yönetmeliğin dayanağı “3289 sayılı Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğünün Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun ile bu Kanunda değişiklik yapan 3703 sayılı Kanun ve 3885 sayılı Avrupa Konseyi Dopingle Mücadele Sözleşmesinin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun hükümlerine dayanılarak hazırlanmıştır.” İfadesiyle doping konusunda uluslararası tanımlamalara atıf yapılarak ulusal mevzuat ile uluslararası mevzuatın birlikte uygulanacağı belirlenmiştir.

Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü Dopingle Mücadele Yönetmeliği

Amaç

Madde 1 — Bu Yönetmeliğin amacı sporun ve sporcu sağlığının korunması, beden ve moral eğitiminin uluslararası anlayış içinde yapılması, sporda doping kullanımının ortadan kaldırılması için dopingle mücadelenin esas ve usûllerini belirlemektir.

Kapsam

Madde 2 — Bu Yönetmelik, bütün spor dallarında profesyonel ve profesyonel olmayan lisanslı sporcu, yarış hayvanı, teknik direktör, antrenör, çalıştırıcı, tıp doktoru, eczacı, veteriner hekim, fizyoterapist, beslenme uzmanı, masör ve sporda dopingle ilgili kişi, kurum ve kuruluşları kapsar.

21 17.5.1971 Tarih ve 13839 sayılı R.G

Dayanak

Madde 3 — Bu Yönetmelik, 3289 sayılı Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğünün Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun ile bu Kanunda değişiklik yapan 3703 sayılı Kanun ve 3885 sayılı Avrupa Konseyi Doping ile Mücadele Sözleşmesinin Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun hükümlerine dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

Madde 4 — Bu Yönetmelikte geçen;

Bakan: Gençlik ve Spordan Sorumlu Bakanı,

Genel Müdürlük: Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğünü,

Daire Başkanlığı: Genel Müdürlük Sağlık İşleri Dairesi Başkanlığını,

Merkez: Hacettepe Üniversitesi Eczacılık Fakültesi, bünyesindeki Türkiye Doping Kontrol Merkezi ve Laboratuvarını,

Sporda Doping: Sporculara farmakolojik sınıflama içinde yer alan doping maddelerinin verilmesini ve doping metodlarının uygulamasının sporcular tarafından kullanılmasını,

Bağımsız Numune Alma Görevlileri: Gençlik ve Spor Genel Müdürünün talebi üzerine sporculardan doping kontrolü için gerekli numuneyi almak üzere Türkiye Doping Kontrol Merkezi tarafından görevin gereğine göre görevlendirilen "Bağımsız Numune Alma Görevlisi" kurslarından geçirilmiş sertifikalı tıp doktorunu, eczacıyı, veteriner hekimi,

Bağımlı Federasyonlar: 3289 sayılı Kanuna göre kurulmuş Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğüne bağlı Spor Federasyonlarını,

Bağımsız Federasyonlar: Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü bünyesinde yer almayan spor federasyonlarını,

İlgili Diğer Kuruluş: Diğer Kurum ve Kuruluşlar ile yarış hayvanları için yarışma/karşılaşma düzenleyen kuruluşlar,

İfade eder.

Doping Kontrolü Yapmaya Yetkili Kuruluş

Madde 5 — Yurtiçinde bağımlı veya bağımsız spor federasyonları, spor kuruluşları ve sporla ilgili diğer kurum ve kuruluşlar tarafından düzenlenen her türlü spor faaliyetlerinde, numune alınması bağımsız numune alma görevlilerince yerine getirilir Analiz yapma yetkisi Merkez Laboratuvarına aittir. Doping Kontrol talepleri Genel Müdürlüğe yapılır ve Genel Müdürlüğünün izni ile talepler bu Merkeze yazılı olarak intikal ettirilir. Genel Müdürlüğün izni bulunmayan taleplere hiç bir işlem yapılamaz

Bağımsız Numune Alma Görevlileri

Madde 6 — Doping kontrolü için gerekli numuneler, sertifikalı bağımsız numune alma görevlileri tarafından alınır. Bağımsız numune alma görevlileri Türkiye Doping Kontrol Merkezi'nin önerisi ve Genel Müdürlüğün onayından sonra görevlendirilebilirler.

Doping Kontrol Talebi, Doping Kontrolü İçin Numune Alma Zorunluluğu ve Doping Kontrolünün Takibi

Madde 7 — Spor Federasyonlarının lisanslı sporcularından veya yarış hayvanlarından ön duyuru yapılmaksızın “yarışma içi” ve “yarışma dışı” olmak üzere bir yıl içinde dört defa numune alınır. Doping kontrolüne alınan sporcular/yarış hayvanları için GSGM S.İ.D. Başkanlığınca birer “Doping Kontrol Kimlik Kartı” tutulur. Bir yıl içinde alınacak numune sayı sınır artırılması veya azaltılmasında Genel Müdür yetkilidir. Bağımlı veya bağımsız spor federasyonları ve diğer sporla ilgili kuruluşların lisanslı sporcularına ait doping kontrol talepleri Genel Müdürlük tarafından işleme konur.

Doping Kontrolü İçin Numune Verme Zorunluluğu

Madde 8-Sporcular veya yarış hayvanlarının sorumluları, resmi talep halinde bağımsız numune alma görevlilerine doping kontrolü amacıyla numune verilmesini sağlamak zorundadırlar. Numune vermekten her ne sebeple olursa olsun imtina eden sporcular ile yarış

hayvanları dopingli kabul edilirler ve sporcular ile yanlış hayvanları ve sorumluları haklarında ceza yönetmeliği hükümlerine göre işlem yapılır.

Numune Alma Esas ve Usulleri

Madde 9 — Genel Müdürlükçe uygun görülen doping kontrol talepleri Merkez'e intikal ettirilir. Genel Müdür tarafından onaylanmış listede yer alan bağımsız numune alma görevlileri arasından yeterli sayıda eleman Merkez tarafından, istenilen spor yarışması/karşılaşması için görevlendirilir. Numune alma işlemi sporcu veya yarış hayvanının bağlı bulunduğu federasyon, kulüp veya ilgili kuruluşun yönetim kurulu kararı ile verilmiş yetki belgesi bulunan temsilcileri ile numune alma görevlileri huzurunda Merkez tarafından tespit edilen esas ve usullere göre yapılır. Numunedeki kod numarasının hangi sporcuya/ yanlış hayvanına ait olduğu gizli olup, yetkililer ve ilgili sporcu dışında hiç kimseye bilgi verilemez ve bu konuda açıklama yapılamaz. Aksi davranışlarda bulunanlar hakkında 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun bu konudaki amir hükümlerine göre işlem yapılır.

211

Doping Kontrol Sonucuna İtiraz

Madde 10 — Doping kontrolü için alınan numunenin analiz sonucu pozitif (+) çıkan sporcu veya yarış hayvanı sahipleri bağlı bulundukları spor federasyonu veya kuruluşların baş kanlıkları kanalıyla neticeye itiraz edebilirler. İtirazlar bu mercilerce Merkez'e intikal ettirilir. Merkez tarafından uluslararası kurallara uygun olarak gerekli işlemler yapılarak sonuç ilgililere Genel Müdürlük kanalıyla bildirilir.

Doping Kontrol İşlemleri İçin Yatırılması Gerekli Ücretler

Madde 11 — Doping kontrolü için alınan numunenin analiz ücreti Uluslararası Olimpiyat Komitesi'nin (IOC) belirlediği analiz ücretine paralel olarak her yıl Merkez'in teklifi ve Genel Müdürün onayı ile yürürlüğe girer. Spor federasyonları, kulüpler ve sporla ilgili

diğer kurum ve kuruluşlardan doping kontrolü için alınan/gönderilen “duyumsuz” veya “ön duyumlu” doping ‘kontrol numunelerinin analiz ücretleri “Türkiye Doping Kontrol Merkezi Döner Sermaye İşletmesi” hesabına yatırılır.

Spor Federasyonlarının Sorumlulukları

Madde 12 — Spor federasyonları sporcu sağlığını korumak amacıyla, sporun bilimsel eğitim ilke ve prensiplerine uygun olarak, sporcuların dopingle mücadele konusunda bilgilendirmek ve dopingten korumak ve federasyonların talepleri halinde merkez tarafından kurulacak doping kontrol istasyonlarında sporcuların ihtiyaçları için gerekli tedbirleri almak zorundadırlar. Federasyonlar bu Yönetmelikte belirlenen esas ve usullere uygun olarak kendi mevzuatlarındaki düzenlemeleri, bu Yönetmeliğin yayım tarihinden itibaren iki ay içerisinde yapmak ve Genel Müdürlüğe intikal ettirmek zorundadırlar.

Bağımlı ve bağımsız spor federasyonları bir yıl boyunca “yarışma içi” ve “yarışma dışı” alınacak doping kontrol numunelerinin analiz ücretlerini karşılamak amacıyla her yıl bütçelerinde yeterli miktarda ödenek ayırırlar.

Doping Mücadelede Eğitim ve Bilgilendirme

Madde 13 — Merkez ilgili kurum ve kuruluşlarla koordinasyon ve işbirliği içinde, dopingin insan sağlığına verdiği zararlar, sporda gözetilmesi gereken ahlaki/etik değerlerde yapacağı çöküntüler konusunda eğitim programları, toplantıları düzenler, yayınlar, araştırmalar yapar ve bilgilendirme kampanyaları geliştirir.

Yasaklanmış Doping Maddeleri ve Metodlarının Listelerinin Düzenlenmesi

Madde 14 — Avrupa Konseyi Anti-doping Konvansiyonu ve Uluslararası Olimpiyat Komitesi tarafından yayınlanmış olan yasaklanmış ilaç sınıfları ve yöntemleri listesiyle ilgili olarak her sene yapılan

yeni düzenlemeler Genel Müdürlük tarafından ilgili tüm kuruluşlara duyurulur

Cezai Müeyyideler

Madde 15 — Doping kontrolü için alınmış olan numunenin analiz sonucunun pozitif (+) olması halinde Ülkemiz lisansım taşıyan sporcuların/yarış hayvanlarının bağlı bulundukları üst kuruluş durumundaki Uluslararası federasyonları tarafından, analiz sonucunda bulunan ilaç cinsine göre öngörülen cezai hükümler aynen uygulanır.

Madde 16 — Bu Yönetmelikte bulunmayan hususlarla ilgili olarak 3885 sayılı Kanunla onaylanmış bulunan “Avrupa Konseyi Doping Mücadele Sözleşmesi” hükümlerine göre işlem yapılır.

Madde 17 — Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğüne görevlendirilen elemanlar Sporcu, Masör, Doktor, Antrenör ve İdareciler de Doping yapmaya elverişli ilaçların bulunup bulunmadığını kontrol ederler. Kontrol neticesinde üzerlerinde, odalarında veya dolaplarında doping yapmaya elverişli ilaç bulunanlar hakkında ceza yönetmeliği hükümleri uygulanır. Görevlilerin aramalarına mani olan veya araştırmaktan imtina edenler hakkında ceza yönetmeliği hükümleri uygulanır

Madde 18 — Doping yapmaya elverişli yasaklanmış ilaçların yurtiçinde veya yurt dışında yapılacak seyahatlerde Sporcu, Masör, Doktor, Antrenör ve İdarecilerin üzerlerinde taşınmaması için Genel Müdürlük konu ile ilgili kuruluşlarla işbirliği yapar.

Yürürlük

Madde 19 — Bu Yönetmelik Resmi Gazete’de yayımı tarihinden itibaren yürürlüğe girer.

Yürütme

Madde 20 — Bu Yönetmeliği Gençlik ve Spor Genel Müdürü yürütür.²²

Bu Yönetmelik yürürlükte kaldırılarak, 04.Nisan 2014 tarih ve 28962 sayılı Resmi Gazete’ de yayınlanarak, hukuk alemindeki varlığı sona erdirilmiştir.

Dünyada dopingin ulaştığı aşama ve Dünya Anti Doping Ajansı'nın getirdiği kurallar ulusal düzeyde dopingle mücadele kurumlarının oluşturulmasını zorunlu kılmıştır.

Uluslararası spor kurum ve kuruluşları tarafından getirilen kurallar, ülkeleri, ulusal mevzuatlarında düzenleme yapmak zorunda bırakılmıştır.

Kurumsal anlamda, dopingle mücadele konusunda ilk kez, Spor Genel Müdürlüğü ile Hacettepe Üniversitesi arasında 1989 yılında imzalanan sözleşme ile Hacettepe Üniversitesi bünyesinde “Türkiye Doping Kontrol Merkezi” kurulmuştur.

Bu Merkezin kurulması ile birlikte, merkezin bağımsızlığı, mali yönden yeterli kaynak sağlayamaması ve Spor Genel Müdürlüğü ile olan bağı, uluslararası kuruluşlar nezdinde eleştiri konusu olmuş, İdare bu yapılanma sisteminden vaz geçerek, dopingle mücadele konusunda iş ve işlemlerin yapılması konusunu, kuruluş yapısı itibariyle idarelerden bağımsız, sporda uluslar arası en üst kuruluş olan Uluslararası Olimpiyat Komitesi’nin (IOC) üyesi olan Türkiye Milli Olimpiyat Komitesi ile Spor Genel Müdürlüğü arasında yapılan Protokol ile dopingle mücadele konusunu Türkiye Milli Olimpiyat Komitesine devretmiştir.

Türkiye’de dopingle mücadeleyi kurumsallaştırmak üzere gerçekleştirilecek işbirliğinin ana ilkelerini belirlemek ve dopingle mücadeleyi yürütmek amacıyla 24 Mayıs 2011 tarihinde Spor Genel Müdürlüğü (SGM) ile imzalanan protokol sonrası 2011 yılının Haziran ayında kuruldu.

İlk toplantısını 29 Haziran 2011 tarihinde yapan komisyon, ‘Türkiye Dopingle Mücadele Talimatı’nı hazırladı. Dünya Dopingle Mücadele Ajansı’nın (WADA) tüm ülkeler ve uluslararası federasyonlarca kabul edilmiş olan ‘Dünya Dopingle Mücadele Kuralları’

(CODE) çerçevesinde hazırlanan talimat İngilizceye çevrildi ve WADA tarafından onaylanarak 23 Eylül 2011 tarihinde yürürlüğe girdi.

Konuyla ilgili bilgiler ve talimat tüm spor federasyonlarına gönderildi. Federasyonlar, 'Türkiye Dopingle Mücadele Talimatı'na uyacaklarına ve mevzuatlarında bu talimatı uygulayacaklarına dair beyanlarını bildirdiler. Bu beyanlar uyarınca dopingle mücadele faaliyetleri 14 Ekim 2011 tarihi itibarıyla başladı. WADA Kurucular Kurulu'nun 20 Kasım 2011 günü Kanada'nın Montreal kentinde yaptığı toplantıda Türkiye 'Dünya Dopingle Mücadele Kuralları'na uyumlu ülkeler listesine alındı.²³

Spor Genel Müdürlüğü, Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü Amatör Spor Dalları Ceza Yönetmeliği'nin 48 inci maddesinde doping ile ilgili düzenlemede, maddede dopingin tanımı yapılmayarak, ulusal ve uluslararası spor müsabakalarında doping kontrollerini kabul etmeyen veya dopingli oldukları tespit edilen sporcular ile yarış hayvanlarına ve bunların sahiplerine ve sorumlularına maddede belirtilen cezaların verileceği düzenlemesi bulunmaktadır. Maddenin ikinci fıkrasında ise; "Uluslararası Olimpiyat Komitesi (IOC) ve Dünya Anti-Doping Ajansı (WADA) tarafından her yıl ortak yayınlanan, sporcular ve yarış hayvanları tarafından kullanımı yasak olan madde ve yöntemleri kullandığı gerekçesi ile ceza almış bulunan sporcu, antrenör ve diğer spor elemanları ile yarış hayvanları sahibi ve sorumlularının cezası, bu madde ve yöntemlerin listeden çıkartılması halinde kendiliğinden düşer. Listenin Genel Müdürlüğe tebliğini takip eden en geç on beş gün içinde cezanın kaldırıldığı ilgililere duyurulur." Hükmünü amirdir.

Türkiye Futbol Federasyonu Futbolda Dopingle Mücadele Talimatının "Doping'in Tanımı" başlıklı 4üncü maddesinde; madde 5-1 den, madde 5-8 'e kadar olan bölümlerde belirtilen dopingle mücadele kural ihlallerinden bir veya birden fazlasının gerçekleşmesini doping olarak tanımlamıştır. Federasyon tarafından yapılan düzenlemedeki tanımın benzeri Dünya Anti- Doping Ajansı tarafında hazırlanıp uygulamaya

konulan "Ulusal Anti –Doping Kurumları için Model Kurallar" 6.0. Versiyonu'nun 2nci maddesinde; doping; "bu anti-doping kurallarının 2.1-2.28 arası maddelerde açıklanan bir yada daha fazla anti-doping kural ihlalinin meydana gelmesi olarak "tanımlanmıştır.

TFF tarafından uygulamaya konulan "Dopingle Mücadele Talimatı"nda kural ihlalleri;

1- Futbolcudan alınan örnekte WADA yasaklılar listesinde yer alan yasaklı bir maddenin veya onun metabolitelerinin yada belirteçlerinin bulunması,

2- Yasaklı maddenin veya yasaklı bir yöntemin sporcular tarafından kullanılması veya kullanılmaya teşebbüs edilmesi,

3- Dopingle mücadele kurallarına uygun olarak yapılan bildirim sonrasında örnek vermemek veya haklı bir nedene dayanmaksızın örnek vermeyi reddetmek yada herhangi bir şekilde numune vermekten kaçınmak,

4- Sporcunun nerede olduğu hakkında bilgi vermemek, uluslararası doping kontrol standardına uygun olarak yapılan bildirim sonrasında doping kontrollerine katılmamak, futbolcuların müsabaka dışı doping kontrolüne tabi tutulması için hazır bulunmasına ilişkin yükümlülüklerin ihlali, sporcunun Dopingle Mücadele Kurulu tarafından belirlenen onsekiz aylık bir süre içerisinde üç kez doping kontrolüne katılmaması ve/veya bildirimde bulunmaması,

5- Doping kontrolünün her hangi bir bölümünde hile yapmak veya hile yapmaya teşebbüs etmek,

6- Yasaklı madde yada yasaklı yöntemlere sahip olmak,

7- Yasaklı bir maddenin yada yöntemin ticaretini veya kaçakçılığını yapmak veya yapmaya teşebbüs etmek,

8- Yasaklı bir madde yada yöntemi sporcuya müsabaka esnasında tatbik etmek veya tatbik etmeye teşebbüs etmek veya müsabaka dışında kullanımı yasak olan herhangi bir yasaklı madde veya yöntemi sporcuya tatbik etmek, tatbik etmeye teşebbüs etmek yada dopingle mücadele kural ihlali veya ihlal teşebbüsünü içeren bir suç ortaklığına

yardımcı olmak, teşvik etmek, desteklemek, katılmak, örtbas etmek veya suç ortaklığı yapmak.

Dopingle mücadele konusunda Spor Genel Müdürlüğünün disiplin mevzuatında bir maddede düzenleme yapılmasına karşın Futbol Federasyonunun Talimatında detaylı bir düzenleme yapılmıştır. Spor Genel Müdürlüğüne bağlı konumda bulunan spor federasyonlarının 2004 yılında 3289 sayılı Kanunda yapılan düzenlemeye istinaden bağımsız spor federasyonu statüsüne geçmeleriyle beraber, her federasyon kendi mevzuatını düzenleme gerekliliğini duymuştur. Federasyonların bağımsız olmalarını sağlayan 3289 sayılı Kanun'un ek- 9 uncu maddesi, ulusal federasyonların bağlı oldukları uluslararası federasyonların ve/veya kuruluşların kurallarını uygulamak zorunlulukları bulunduğu konusunda düzenleme bulunmaktadır. Ayrıca, federasyonların en büyük organı olan genel kurul tarafında kabul edilen federasyon ana statülerinde, bağlı oldukları uluslararası federasyon ve/veya kuruluşlarca uygulamaya konulan kuralları ülkemizde uygulamak ve bu kurallara göre hareket etmek mecburiyetinde oldukları ifade edilmiştir. Dolayısıyla, WADA tarafından kabul edilen dopingle mücadele konusunda, kural ihlallerinin bulunması halinde WADA'nın kuralları geçerli olacağına, ulusal mevzuatta anti-doping kurallarının ihlali ve bu ihlallere göre öngörülecek müeyyidelerin detaylandırılmasının zorunluluk arz ettiğini düşünmemekteyim. Ancak, yasaklı maddelerin ve kural ihlallerinin spordaki paydaşlarca bilinmesinin, hem sporcu sağlığı açısından hem de, adil yarışma için sayılamayacak kadar faydaları olduğu da bir gerçektir. Ülkemizde, dopingli olan bazı sporculara ulusal mevzuata göre verilen bir takım cezaların Uluslararası Tahkim Kurulunca (CAS) değiştirildiği de spor kamu oyunun bilgisindedir.

Dopingle Mücadele Talimatında; Talimatın, 5/1- 5/8 maddedeki düzenlemenin bir veya bir kaçının ihlal edilmesi halinde uygulanacak cezai müeyyideler;

a- Bireylere uygulanacak yaptırımlar,

aa- Turnuva sırasında yada kapsamında gerçekleşen bir dopingle mücadele kuralının ihlali halinde, sporcunun o müsabakada elde ettiği tüm madalya ve/veya ödüllerin geri alınması,

ab- Yasaklı madde veya yasaklı yöntemin bulunması, kullanılması, kullanılmaya teşebbüs edilmesi veya bulundurulması nedeniyle (madde5-1,5-2 veya 5-6) ilk ihlalde iki yıl hak mahrumiyeti cezası,

ac- Talimatın, madde 5-3 veya 5-5 'te belirtilen eylemlerin ihlali halinde iki yıl hak mahrumiyeti cezası,

ad- Talimatın, 5-7 veya 5-8 maddelerinde belirtilen ihlallerin gerçekleşmesi durumunda ömür boyu hak mahrumiyeti cezası,

ae- Talimatın 5-4 maddesinde belirtilen ihlallerin gerçekleşmesi halinde, ihlalin ağırlığına göre bir yıldan iki yıla kadar hak mahrumiyeti cezası,

verilir.

Takımlara uygulanacak yaptırımlar;

Bir lige yada bir turnuvaya iştirak eden takımın birden fazla sporcusunun dopingle mücadele kuralı ihlali halinde bulunduklarının Talimatın 28 inci maddesi kapsamında saptanması halinde, Federasyon, lig yada turnuva süresince hedefe yönelik doping kontrolü uygulaması,

Futbolculara uygulanacak yaptırımlara ek olarak puan silinmesi, Turnuvadan ya da ligden ihraç cezası,

Turnuvadan ya da ligdeki tüm müsabakalarda hükmen mağlup olma cezası,

Verilir.

Dopingle mücadele konusunda , Spor Genel Müdürlüğü ile Türkiye Milli Olimpiyat Komitesi arasında yapılan sözleşme ile dopingle ilgili talimatları hazırlamak, iş ve işlemleri yürütmek üzere kurul oluşturmak, doping analiz işlemleri yapmak ,Türkiye Milli Olimpiyat Komitesince yürütülmektedir, ancak, dopingle mücadele konusunun anılan Komite tarafından yürütülmesi hususunda yasal bir mevzuat bulunmamaktadır.

Ülkemizde, dopingle mücadele konusunda çalışmalar yapılmış ise de, maalesef görünmez eller devreye girerek, hazırlanan " Türkiye

Dopingle Mücadele Ajansı” kanun tasarısı taslağı Parlamenteoya gönderilmeden tozlu raflardaki yerini almıştır. Yapılan çalışmalar WADA yetkililerinin de katıldığı toplantılar düzenlenmiş, ajansın kimlerden oluşturulacağı, finans kaynakları hakkında ilgililere gerekli bilgiler verilmiştir. Bu çalışmalar üzerine WADA temsilcilerinden Rune Andersen, 03.Şubat 2010 tarihinde göndermiş olduğu yazıda düşüncelerini “...özellikle Bakan Faruk Nafiz ÖZAK ile yapılan toplantı olmak üzere katılmış olduğumuz tüm toplantılar çok yapıcı olmuştur. Toplantılar sonunda sonuçlar ve takibi için yollar açıkça belirtilmiştir.

Toplantılar süresince yapmış olduğumuz bazı gözlemler WADA tarafınca sonuç bildirisi olarak sunulmuştur. Bunlar aşağıdaki gibidir.

1- HükümetinUlusal Anti-Doping Ajansının kurulması hakkında isteği bulunmaktadır.

2- Ulusal yönetmelik ve kanunların hazırlanması kararlaştırılmış olup WADA parlamentodan geçirilmeden önce bu belgeleri gözden geçirecek ve önerilerini sunacaktır.

3- Hükümet bütçe ile ilgili hususlar hakkında gerekli sorumluluğun farkında olup tüm sorumluluğu yüklenmiştir.

4- Yeni ajans için uygun elemanların en kısa süre içerisinde seçilmesi konusunun önemi vurgulanmıştır.

5- Yeni NADO, NADO’lar için model kurallarına kesinlikle uygun olarak kurulmalıdır. WADA, Bakan’a referans olarak kullanılmak üzere model kuralları vermiştir.

6- En son ve en önemlisi olarak yeni NADO, Türkiye’de tek ve tüm sporlardan bağımsız olmalıdır. Tüm sonuç değerlendirmeleri ajans tarafından yapılmalıdır.

WADA tarafından belirlenen kuralların tam anlamıyla uygulanabilmesinin ön şartı üye ulusal devletlerin, dopingle mücadele konusundaki düzenlemelerin yasal güvenceye bağlanmasının zorunlu olduğu belirtilmiş ise de; Ülkemizde maalesef kabul edilmiş detaylı bir kanun bulunmamaktadır

Türkiye Anti Doping Ajansın kurulması ve bu Ajansa bağlı olarak görev yapan diğer kurulların görev, yetki ve sorumluluklarına ilişkin usul ve esasları belirlemek amacıyla bu Kanun hazırlanmıştır.

Dopingle mücadele konusunda, Spor Genel Müdürlüğünde hukuk biriminde sorumlu olarak çalıştığım süre içerisinde dopingle ilgili yapılan çalışmalar:

a- Hazırlanan "Dopingle Mücadele Kanun Tasarı Taslağı, 16.2.2007 tarihinde Tasarı Başbakanlık Makamlarınca TBMM gönderildi.

b-Tasarı, 27.2.2007 tarihinde Tali komisyon olarak Plan Bütçe Komisyonuna, esas komisyon olarak Milli Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor Komisyonuna havale edildi.

c- Milli Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor Komisyonu tarafından hazırlanan 07.3.2007 tarihli ve 1/1311 esas ve Karar No: 6 sayılı Rapor TBMM Başkanlığına sunuldu.

d- Komisyon Raporu ve Tasarı ve metni 1359 sıra sayısı ile Genel Kurul Gündemine girmiş ise de; 22.Dönemin sona ermesi nedeniyle İç Tüzüğün 77. Maddesi uyarınca hükümsüz kalmıştır.

e-Hükümsüz kalan Kanun Tasarısı, Bakanlar Kurulu tarafından yenilenerek 09.4.2008 tarihinde TBMM 'ne sunulmuş, Meclis Başkanlığınca, 14.4.2008 tarihinde Tali Komisyon olarak Plan ve Bütçe Komisyonuna, esas komisyon olarak Milli Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor Komisyonuna havale edilmiştir.

f-Milli Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor Komisyonu; 22. Yasama döneminde Komisyonca kabul edilen metni aynen kabul ederek 11.6.2008 tarihli ve 1/562 Esas, ve Karar No: 8 sayılı raporu ile Tasarayı TBMM'e sunmuştur.

g- Söz konusu tasarı TBMM'nin 23 üncü Döneminde gündemin yoğunluğu nedeniyle yasalaşmayarak kadük olmuştur.

h-Kadük olan Tasarı, WADA'nın kural ve kaidelerinde meydana gelen değişiklikler de nazara alınarak yeniden hazırlanmış, Gençlik ve Spor Bakanlığı'nca 17.12.2012 tarih ve B.20.1. GSM.0.61.00.00/010.01.01/5913 sayılı yazı ekinde Başbakanlığa gönderilmiştir.

Taslağın son şekli, WADA yetkililerine gönderilmiş ise de, ajansı kim daha iyi yönetir karmaşıklığında, bazı kişilerin kendilerine ajans yönetiminde yer bulup bulamama kaygıları, taslak metin tozlu raflardaki yerinde kurtulamamıştır. Halter, vücut geliştirme ve fitness, Teakwondo, Judo, sualtı, yağlı güreş, güreş, basketbol, bedensel engelliler yüzme bisiklet ile atletizm gibi branşlarındaki doping kural ihlalleri gibi olaylara rağmen, doping içeren maddeleri ülkemize getirenler, satanlar, satılmasına aracılık edenler, ithalatı yasak olan ve doping içeren maddelerin yurda sokulmasına göz yumanların konumu birlikte değerlendirildiğinden, bu taslağın yasalaşmamasında kim veya kimlerin yararı olduğu hususunda bize yol göstermektedir. Tabii ki bazı şahısların, kurulacak ulusal anti-doping ajansında kamu erkinin, bir çok ülkenin uygulamasına rağmen, kesinlikle yer almaması yolundaki çabaları ile kimi kurumlar tarafından badnaglara verilen yüksek miktarlardaki gündeliklerin taslağın yasalaşmamasını sağlayan sair etkenlerdendir.

Tasarının yasalaşmaması, ülke sporuna, sporcunun sağlığına yapılmış en büyük darbedir.

Kamu kurum ve kuruluşları ile yönetmelik çıkarma hakkına sahip kuruluşlar, görev alanları ile konularda kanunların el verdiği ölçüde alt düzenleyici işlem olan yönetmelik ve talimat hazırlayarak uygulamaya koymak, düzenleyici işlemleri uygulamak, uygulanmasını sağlamak gibi görevleri bulunmaktadır. 3289 sayılı Kanunu'nun 9 ve 10 uncu maddelerinde hangi birimlerin alt düzenleyici işlemler olan yönetmelik ve talimatları hazırlayarak, hangi usul ve esaslara göre yürürlüğe konulacağı hususunda hükümler bulunmaktadır. Ayrıca Aynı Kanun'un Ek-Madde 9' da bağımsız spor federasyonları hangi konularda ana statü ve talimatlar çıkaracakları, düzenlenen düzenlemeleri uygulamaya konulması, düzenleyici işlemleri yapmakla görevli ve yetkili birimler anılan maddede detaylı olarak düzenlenmiştir.

Bağımsız Spor Federasyonlarının Çalışma Usul ve Esasları Hakkında Yönetmeliği'nin Genel Kurulun Görevleri başlıklı 9 uncu

maddesinin (1) fıkrasının (a) bendi; "Ana statüyü yapmak, değiştirmek" görevi Genel Kurula vermiştir.²⁴

Yönetmeliklerin hangi usul ve esaslar dahilinde uygulamaya konulacağı mevzuatlarla düzenlenmiştir. TMOK ile SGM arasında imzalanan 24.5.2011 tarihli protokol ile dopingle mücadele konusunda iş ve işlemlerin yapılması konusunu, kuruluş yapısı itibarıyla idarelerden bağımsız, sporda uluslar arası en üst kuruluş olan Uluslararası Olimpiyat Komitesi'nin (IOC) üyesi olan Türkiye Milli Olimpiyat Komitesi ile Spor Genel Müdürlüğü arasında yapılan Protokol ile dopingle mücadele konusunu Türkiye Milli Olimpiyat Komitesine devredilmiştir.

WADA tarafından belirlenen dopingle mücadele sistemleri içerisinde, dopingle mücadelenin her hangi bir bağımsız kuruluş tarafından yerine getirilmesine cevaz vermektedir. Bağımsız bir kuruluşun Spor Genel Müdürlüğü adına sporda dopingle mücadele konusunda, Genel Müdürlük adına iş ve işlemleri yapmasında hukuki bir sakınca bulunmamaktadır. Ancak; WADA tarafından yapılan düzenlemelerde dopingle mücadele ile ilgili konularda gerekli yasal düzenlemelerin sivil toplum örgütlerinden olan dernek veya başka bir oluşum tarafından hazırlanmasının zorunlu olduğuna dair bir düzenleme bulunmamaktadır. Burada irdelenmesi gereken husus, TMOK'un dopingle mücadele konusunda yasal düzenleme yapıp yapamayacağı noktasıdır. Başka bir anlatımla, gerek Spor Genel Müdürlüğü'nün halen yürürlükte olan mevzuatı, gerekse bağımsız spor federasyonlarının yetkili kurulları tarafından hazırlanarak uygulamaya koydukları dopingle mücadeleye ilişkin düzenlemeler ile TMOK tarafından hazırlanıp, 2011 yılında uygulamaya konulan ve 2015 yılında değiştirilerek uygulamaya konuldu ve halen uygulamada bulunan "Dopingle Mücadele Talimatı" arasında farklılıklar bulunması halinde hangi düzenleyici işlemin uygulanacaktır.

Ankara Barosu tarafından düzenlenen II. Uluslararası Hukuk Kurultayı'na konuşmacı olarak katılan Dirk Reiner MARTENS, Almanya'daki sporun yapılanmasının sistemini anlatırken; "... Avrupa'da ve özellikle Afrika olmak üzere başka kıtalarda, devletin ulusal spor federasyonlarının yönetimi, idaresi ve düzenlenmesinde önemli bir rol oynadığı bir çok ülke olduğunun farkındayım. FIFA'nın, devletin federasyonun günlük yönetimine müdahale etmesinden dolayı, belirli bir ulusal federasyonun üyeliğine itiraz ettiği bir davada bulunmuştum. Bu konu, sadece Futbol Federasyonu tarafından değil, aynı zamanda Uluslararası Olimpiyat Komitesi tarafından da dikkatle inceleniyor. Gazetelerde görmüş olabilirsiniz; kısa bir süre önce, IOC Kuveyt'in Ulusal Olimpiyat Komitesi'ni (NOC) devletin NOC'un işleyişine çok fazla müdahale etmesinden dolayı azletmekle tehdit etti.

Spor federasyonunun bağımsızlığı ve özerkliği, kendi kurallarını ve düzenlemelerini yapma yetkisini de beraberinde getirir. Burada mutlak bir özerklik vardır. Her Alman federasyonunun uluslararası camiasının bir parçası olması koşuluyla, federasyonlar istedikleri kural veya düzenlemeyi uygulayabilir. Hepimizin bildiği gibi futbolda FIFA üye federasyonlarını yapmaları veya yapmadan kaçınmaları gerekenler konusunda yönlendirmektedir. Aynı olguyu WADA'nın uluslararası federasyonların ve IOC'nin yardımları sayesinde gönüllü olsun olmasın herkesçe uyulması gereken kurallar koyduğu dopingle mücadelede de açıkça görebiliriz.”²⁵

Sayın MARTENS'in federasyonların özerkliği ve bağımsızlığının temel kurallarından bir tanesi de istediği kural ve düzenlemeleri koyabilmesidir. Ulusal federasyonlarımız, kural ve düzenlemelerini ana statülerinde belirlenen usul ve esaslara göre yetkili kurulları kanalıyla koyabiliyorlarsa da, dopingle mücadele hususunda, kural koyma yetkisinin tamamen TMOK'a bırakılması tartışmasız bir konuma dönüşmüştür.

Spor Genel Müdürlüğü ile Türkiye Milli Olimpiyat Komitesi arasında yapılan Protokolün, 6/1-d bendi; "Bünyesinde kurulacak olan Dopingle Mücadele Komisyonu'nun kural ve talimatlarını hazırlamak ve bu konuda GSGM/SGM ile gerekli iletişimi kurmak," hükmü bulunmaktadır.

Bu madde hükmünde de anlaşılabacağı gibi, Dopingle Mücadele Talimatı TMOK tarafından hazırlanmaktadır. Genel Müdürlüğünün talimatı hazırlamasında bir müdahalesi olmadığı gibi, TMOK'un hazırladığı talimat taslağını Genel Müdürlüğe gönderme zorunluluğu da bulunmamaktadır. Zira; TMOK'un, hazırlanan talimatta belirlenip taraflarca kabul edilen hükümlere göre, Genel Müdürlükle sadece "iletişim" kurmak görevi bulunmaktadır. "İletişim"de kastedilenin ne olduğunu anlamak mümkün değildir. Dolayısıyla TMOK tarafından hazırlanan Talimatın Spor Genel Müdürlüğü tarafından uygun bulunduğu dair bir belgeye rastlanılmadığı gibi bu Talimatın Kanunlarda belirlenen usul ve esaslara göre yürürlüğüne ilişkin bir belgeye rastlanılmamıştır. Aşağıda belirtilen ve halen yürürlükte bulunan yönetmelik ve değişik bağımsız spor federasyonlarının talimatları birlikte değerlendirildiğinde, TMOK tarafından hazırlanıp 2011 tarihinden bu güne kadar yürürlükte olan Talimat ta belirtilen esaslara göre sporcu veya diğer spor paydaşların, doping sürecinin ihlali nedeniyle almış oldukları cezaların hukukiliği tartışma konusu olacaktır.

TMOK Dernekler Kanununa göre kurulmuştur. TMOK'un görev alanları Derneğin Tüzüğünde belirlenmiştir. TMOK'un Uluslararası Olimpiyat Komitesi ile olan ilişkileri, Derneğin spora olan katkıları, yapılan eğitim çalışmaları her türlü takdire şayandır. 3289 sayılı Spor Genel Müdürlüğünün Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun'un 2 ci maddesinde Genel Müdürlüğün görevleri tadat edilmiştir. Anılan maddenin "g) bendi ; "Sporcu sağlığı ile ilgili tedbirleri almak, sporcu sağlık merkezleri açmak, açtırmak, işletmek, işletilmesine yardımcı olmak, sporcuların sigortalanması işlemlerini yapmak ve yaptırmak, "hükmünü amirdir. Bu düzenlemeye göre. Genel Müdürlük sporcu

sağlığı ile ilgili her türlü iş ve işlemleri yapmakla zorunludur Kanun da belirlen, bağımsız spor federasyonlarına tanınan istisnalar haricinde, Kanunun öngördüğü her türlü düzenlemeyi yapmak, uygulamaya koymak ve uygulanmasını sağlamak zorunluluğu bulunmaktadır. TMOK tarafından gerek 2011 yılında, gerekse 2015 yılında uygulamaya konulan "Dopingle Mücadele Talimat"larında, hangi eylemlere ne tür cezalar verileceğine dair düzenlemelere de yer verilmiştir.

Spor ahlakına, disiplinine sahip sağlıklı nesillerin yetişmesine yardımcı olmak, amatör spor faaliyetlerinde disiplini sağlamak için ceza kurullarının teşkili, milletler arası esaslara ve teamüllere uygun olarak, disiplin suçu teşkil eden fillere verilecek cezalar, disiplin yargılanması ve disipline konu eylemlere Spor Genel Müdürlüğü tarafından hazırlanarak yürürlüğe giren "Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü Amatör Spor Dalları Ceza Yönetmeliği"nde düzenlenmiştir. Anılan Yönetmeliğin 48 inci maddesinde; doping ile ilgili düzenleme yapılmış ve yapılan bu düzenleme halen yürürlükte.

"Doping

Madde 48 -Ulusal ve Uluslararası spor müsabakalarında doping kontrollerini kabul etmeyen veya dopingli oldukları: tespit edilen sporculara, yarış hayvanlarına ve bunların sorumlularına aşağıdaki cezai müeyyideler uygulanır.

a) Uluslararası Federasyonlarca düzenlenen spor müsabakalarında doping yaptığı belirlenen sporcular ile kendilerine doping maddesi verilmiş yarış hayvanlarına doping suçunun işlendiği tarihten itibaren Uluslararası Federasyonca verilen ceza aynen uygulanır .Bu sporcu, yarış hayvan sahibi ve sorumlularına ilgili müsabakalar için verilmiş ödül varsa geri alınır.

b) Yurtiçi spor müsabakaları öncesi, süresi veya sonrasında doping kontrolü için numune vermekten her ne suretle olursa olsun imtina eden sporcu, yarış hayvanı sahibi ve sorumluları doping yapmış veya doping yapmaya teşebbüs etmiş sayılırlar. Bu bent kapsamına girenlere, suçun işlendiği tarihten itibaren en az bir, en fazla iki yıl spor müsabakalar ve faaliyetlerden men cezası verilir.

c) Yurtiçi spor müsabakalarında yapılan kontrollerde dopingli olduğu tespit edilen sporculara, yarış hayvanlarına, sahibi ve sorumlularına en az iki, en fazla dört yıl müsabaka ve faaliyetlerden men cezası verilir.

d) Daha önce doping ile cezalandırılmış sporcu, yarış hayvan sahibi ve sorumlusu tekrar doping suçu (numune vermekten imtina etme dahil) işlediği takdirde bunlara suçun işlendiği tarihten itibaren ömür boyu müsabaka ve faaliyetlerden men cezası verilir.

e) Doktorunca daha önce bildirimde bulunulmayan ancak tedavisi için kullanılması zorunlu olan ilaçlar nedeniyle dopingli olduğu tespit edilen sporcu, yarış hayvan sahibi ve sorumlularına suçun işlendiği tarihten itibaren en az bir ay, en fazla bir yıl müsabaka ve faaliyetlerden men cezası verilir.

f) Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğünce görevlendirilen elemanlar tarafından yapılacak kontrollerde üzerlerinde, kamp veya müsabaka yerlerinde, odalarında veya dolaplarında doping maddesi bulunanlara ve görevlilerin aramalarına mani olan ve arattırmaktan imtina edenlere en az bir ay ile altı ay arasında müsabaka ve faaliyetlerden men cezası verilir.

g) Dopingli oldukları tespit edilen ve haklarında cezai müeyyide uygulanan sporcu, yarış hayvanı sahibi ve sorumluları antrenörlük kurslarına kabul edilmez. Dopingli sporcunun antrenörü, yarış hayvanı sahibi ve sorumlularının evvelce almış oldukları antrenörlük belgesi, serbest giriş kart vb. belgeler iptal edilir.

h) Uluslararası Olimpiyat Komitesi (IOC) ve Dünya Anti-Doping Ajansı (WADA) tarafından her yıl ortak yayınlanan, sporcu ve yarış hayvanları tarafından kullanımı yasak olan madde ve yöntemleri kullandığı gerekçesi ile ceza almış bulunan sporcu, antrenör ve diğer spor elemanları ile yarış hayvanı sahibi ve sorumlularının cezası, bu madde ve yöntemlerin listeden çıkartılması halinde kendiliğinden düşer. Listenin Genel Müdürlüğe tebliğini takip eden en geç 15 gün içinde cezanın kaldırıldığı ilgililere duyurulur.

Aynı yönetmeliğin 48. maddesinin sonuna aşağıdaki fıkra eklenmiştir. Bu maddede belirtilen Doping suçlarından dolayı ceza alan sporcu, antrenör, Masör ve idarecilere verilen cezadan başka ayrıca;

- (a) bendine göre cezalandırılanlara 14.300 YTL.
- (b) bendine göre cezalandırılanlara 7.500 YTL.
- (c) bendine göre cezalandırılanlara 10.000 YTL.
- (d) bendine göre cezalandırılanlara 14.300 YTL.
- (e) bendine göre cezalandırılanlara 3.000 YTL.
- (f) bendine göre cezalandırılanlara 3.000 YTL.
- (g) bendine göre cezalandırılanlara 6.000 YTL. idari para cezası verilir.²⁶

Diğer taraftan Türkiye Basketbol Federasyonu Yönetim Kurulunca kabul edilerek, Federasyonun sitesi ile Spor Genel Müdürlüğü sitesinde yayınlanarak yürürlüğe giren “Türkiye Basketbol Federasyonu Doping Mücadele” Talimatı bulunmaktadır. Bu Talimatta doping ile ilgili herhangi bir eylemde bulunan kişilere ne tür cezalar verileceği Talimatta belirlenmiştir. Basketbol Federasyonu tarafından hazırlanarak, Spor Genel Müdürlüğünün ilgili birimleri tarafından incelenerek yürürlüğe giren talimattaki hükümlere benzer hükümleri diğer federasyonların disiplin veya doping mücadele talimatlarında da görmek mümkündür. Doping suçu işleyen herhangi bir sporcunun, teknik adamlarının bu eylemleri ilgili olarak yapılacak tahkikatın / soruşturmanın, ilgili federasyonunun yetkili kurumları tarafından mı yoksa TMOK bünyesinde kurulmuş bulunan “Doping Mücadele Kurulu” nun görevlendireceği yetkililer tarafından mı yapılacaktır.

Basketbol Federasyonun Doping Mücadele Talimatında ki düzeleme ile doping cezası alanlara FIBA uygulamaları çerçevesinde, Talimatın 32 nci maddesinde belirlenen müeyyidelere göre müsabakalardan men veya hak mahrumiyeti cezası ile 100.000 TL. para cezası verilir. Aynı hüküm Federasyonun Disiplin Yönergesi’nde de bulunmaktadır. Federasyon tarafından çıkarılan Doping Mücadele

Talimatının eki olan "Disiplin uygulamaları ve Cezai Yaptırımlar" talimatında doping kural ihlallerinde ne tür cezalar verileceği düzenlenmesine yer verilmiştir.

"32. Doping

32.1. Federasyon tarafından FIBA uygulamaları çerçevesinde düzenlenen Doping Mevzuatında yazılı şekil ve şartlara aykırı davrananlara doping mevzuatında yazılı müeyyidelere göre müsabakalardan men veya hak mahrumiyeti cezası ile 100.000-TL'sına kadar para cezası verilir.

32.2. Söz konusu suçun tekrarı halinde ömür boyu hak mahrumiyeti yada aynı süre ile müsabakalardan men cezası ile 150.000-TL'sına kadar para cezası verilir."²⁷

Yine Türkiye Voleybol Federasyonu Başkanlığınca hazırlanan Doping Mücadele Talimatı'nda doping mücadele yöntemleri, doping ile kural ihlallerinde görevli ve yetkili merciiler belirlenmiştir. Talimatın 7 nci maddesinde;

"7. Doping Mücadele Kural İhlalleri (WADA GENEL KURALLAR)

Aşağıdakiler Doping Mücadele Kural İhlallerini oluşturur.

7.1. Yasaklanmış olan maddelerin veya metabolitlerinin veya belirtilerinin sporcunun vücudundan alınan numunelerde saptanması.

7.2. Yasaklanmış olan bir maddeyi veya yöntemi kullanmak veya kullanmaya teşebbüs etmek.

7.3. Bağımsız doping kontrol görevlisince yapılan çağrı sonrası doping kontrol numunesi alma işlemini reddetmek veya bu işlemden kaçmak.

7.4. Müsabaka dışı doping kontrolü için istenen, sporcunun nerede bulunduğu bilgisini vermemek ya da yanlış bilgi vermek.

7.5. Doping kontrolünün herhangi bir aşamasını bozmak herhangi bir kısmında kurallara aykırı davranmak ya da bunlara teşebbüste bulunmak.

7.6. Yasaklanmış olan maddeleri ve yöntem araçlarını bulundurmak.

7.7. Yasaklanmış herhangi bir maddenin veya yöntemin yasa dışı biçimde ticaretini yapmak.

7.8. Herhangi bir sporcuya yasaklanmış bir maddeyi veya yöntemi uygulamak veya uygulama girişiminde bulunmak veya bir dopingle mücadele kural ihlalini veya ihlal girişimini içine alan suç ortaklığı unsurunu örtbas etmek veya bu unsuru kışkırtmak, yardımcı olmak, teşvik etmek, desteklemek.

8. Yasaklı Maddeler ve Yasaklı Yöntemler

Müsabaka dışı ve müsabaka sırasındaki yasaklı maddelerin ve yasaklı yöntemlerin listeleri, her yıl WADA tarafından yayınlanan listelerdir. TVF Sağlık ve Doping Mücadele Kurulu bu listeye ek yapılmasına yönelik olarak ilgili Kurullara teklifte bulunabilir. Her yıl 1 Ocaktan-31 Aralık'a kadar geçerli olacak yasaklı listesinde yapılan değişiklikler TVF Resmi internet sitesinde yayımlanmak ve bir yıl boyunca askıda kalmak suretiyle tüm kulüplere, ilgili diğer kurum ve kuruluşlara duyurulur. Değişiklikler duyuru tarihinden sonra yürürlüğe girer." Hükmü,

Türkiye Atletiz Federasyonu Başkanlığınca hazırlanıp uygulamaya konulan "Disiplin Talimatı"nda ulusal ve uluslar arası müsabakalarda, yada müsabaka öncesi ve/veya sonrasında doping kural ihlalinde bulunan sporculara ve teknik adamlara uygulanacak ceza-i yaptırımlar belirlenmiştir.

"Doping

Madde 36- 1- Ulusal ve uluslararası atletizm müsabakalarında yada müsabaka harici yapılan doping kontrollerinde, uluslararası anti-doping kurallarını ihlal eden sporculara ve bunların sorumlularına aşağıdaki yaptırımlar uygulanır.

a) Doping madde veya yöntemi kullanarak doping yaptığı tespit edilen sporculara,

i) İlk ihlalde en az iki yıl müsabakalardan men,

ii) İkinci ihlalde ömür boyu müsabakalardan men,

b) Görevli doping kontrolörü tarafından talep edilen doping kontrolünü yaptırmayı reddeden ve/veya numune vermekten kaçınan sporculara,

i) İlk ihlalde en az iki yıl müsabakalardan men,

ii) İkinci ihlalde ömür boyu müsabakalardan men,

c) Doping kontrol sürecinin ya da onun ilgili usullerin herhangi bir kısmına hile karıştıran ya da hile karıştırmaya teşebbüs eden sporculara,

i) İlk ihlalde en az iki yıl müsabakalardan men,

ii) İkinci ihlalde ömür boyu müsabakalardan men,

d) 36/1 a,b,c fıkralarından biri ayrı ayrıda olsa ikinci kez ihlal edildiğinde, ikinci ihlal kabul edilir ve ömür boyu müsabakalardan men cezası verilir.

e) Kaçırılan ilk müsabaka harici kontrol tarihinden itibaren beş yıllık bir dönemde toplam üç kez müsabaka harici doping kontrolünü kaçırın sporculara,

i) İlk ihlalde bir yıl müsabakalardan men,

ii) İkinci ve müteakip ihlallerde iki yıl müsabakalardan men,

f) Uluslararası Olimpiyat Komitesi (IOC) ve Dünya Anti-Doping Ajansı (WADA) tarafından her yıl ortak yayınlanan yasak maddeler ve yöntemler listesinde, tıbbi ürünlerde bulunması muhtemel yada doping amaçlı kullanımı düşük oranda olduğu belirtilen maddelerden birini kullandığı tespit edilen sporcuların, bu maddeyi performansını arttırmak amacıyla almadığını kanıtlaması halinde; i) İlk ihlalde en az uyarı ve o yarışmadan diskalifiye, en çok bir yıl müsabakalardan men,

ii) İkinci ihlalde iki yıl müsabakalardan men,

iii) Üçüncü ihlalde ömür boyu müsabakalardan men,

g) Doping madde veya yöntemlerinin satışını yapan veya satışına aracılık eden kişilere ömür boyu müsabakalardan men ve ömür boyu hak mahrumiyeti,

h) Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü ve federasyon tarafından görevlendirilen elemanlar tarafından yapılacak kontrollerde üzerlerinde, kamp veya müsabaka yerlerinde, odalarında veya dolaplarında

doping maddesi bulunanlara ve görevlilerin aramalarına mani olan ve arattırmaktan imtina eden kişilere en az bir ay, en fazla altı ay müsabaka ve faaliyetlerden men,

2- Doping madde veya yöntemi kullandığı tespit edilen bir sporcunun, Uluslararası Atletizm Federasyonları Birliği (IAAF) Doping İnceleme Kurulu ile istişare edilerek, bu kullanımın kendisinin ya da bir başkasının hatası veya ihmalden kaynaklanmadığı kararına varılırsa, yukarıdaki 1(a) bendinde anılan yaptırımlar iptal edilebilir veya yarıya indirilebilir. Ömür boyu men cezası, en az sekiz yıl men cezasına dönüştürülebilir. Doping madde veya yöntemi kullandığı tespit edilen sporcunun bu hükümden yararlanması, ancak ve sadece yasak maddenin vücuduna nasıl girmiş olduğunu kanıtlaması halinde mümkün olur.

3- Bir müsabakada doping madde veya yöntemi kullandığının belirlenmesi yada görevli doping kontrolörü tarafından talep edilen doping kontrolünü yaptırmayı reddetmesi ve/veya numune vermekten kaçınması suretiyle işbu madde hükümlerine göre cezalandırılan sporcular, o müsabakadan diskalifiye edilirler ve o müsabakadaki dereceleri iptal edilir. Bu sporcular, bahis konusu müsabaka tarihinden sonra katıldıkları tüm yarışmalardan diskalifiye edilirler ve elde ettikleri tüm dereceler iptal edilir.

4- Müsabaka haricinde yapılan bir kontrolde doping madde veya yöntemi kullandığının belirlenmesi yada görevli doping kontrolörü tarafından talep edilen doping kontrolünü yaptırmayı reddetmesi ve/veya numune vermekten kaçınması, doping kontrol sürecinin yada onun ilgili usullerin herhangi bir kısmına hile karıştıran yada hile karıştırmaya teşebbüs etmesi suretiyle işbu madde hükümlerine göre cezalandırılan sporcular, ihlalin ortaya çıktığı tarihten itibaren katıldıkları tüm yarışmalardan diskalifiye edilirler ve elde ettikleri tüm dereceler iptal edilir. Bu madde çerçevesinde diskalifiye edilen sporcular, diskalifiye tarihinden itibaren katıldıkları yarışmalarda kazandıkları ödülleri, ilgili organizatörlere iade ederler.

5- Uluslararası Olimpiyat Komitesi (IOC) ve Dünya Anti-Doping Ajansı (WADA) tarafından her yıl ortak yayınlanan, sporcular tarafından kullanımı yasak olan madde ve yöntemleri kullandığı gerekçesi ile ceza almış bulunan sporcu, antrenör ve diğer spor elemanları ile sorumlularının cezası, bu madde ve yöntemlerin listeden çıkartılması halinde kendiliğinden düşer. Listenin federasyona tebliğini takiben en geç 15 gün içinde cezanın kaldırıldığı ilgililere duyurulur

6- Dopingli oldukları tespit edilen ve haklarında cezai yaptırım uygulanan sporcu ve sorumluları antrenörlük kurslarına kabul edilmez. Dopingli sporcunun antrenörü ve sorumlularının evvelce almış oldukları antrenörlük belgesi, serbest giriş kartı vb. belgeler, yönetim kurulunca iptal edilebilir.

7- Anti-doping kurallarını ihlal etmekle suçlanan sporcuların, kendilerine ceza verilmeden önce Ceza Kurulu'nda bir duruşma talep etme hakları mevcuttur. İhlalin Federasyon tarafından sporcuya bildirilmesinden itibaren 14 gün içinde sporcunun duruşma talep etmemesi halinde, bu hakkından feragat ettiği kabul edilir. Duruşma talep edilmesi halinde Ceza Kurulu en geç iki ay içerisinde toplanarak duruşmayı yapar. Sporcunun duruşmaya, masrafları kendisine ait olmak üzere kanuni temsilcisi ve gerekiyorsa bir mütercim ile birlikte katılmasına, şahitler davet etmesine ve sorgulamasına, elindeki bilgi ve belgeleri sunmasına verilir.

8-Dopingle ilgili talimatta hüküm bulunmayan hallerde IAAF Anti doping kuralları uygulanır."

Spor Genel Müdürlüğü, bağımsız spor federasyonları ile TMOK tarafından çıkarılan dopingle mücadele hususundaki yönetmelik, talimat/yönerge gibi düzenlemelerde, WADA'nın belirlediği kuralların uygulanacağına dair hükümler bulunmakla birlikte, doping sürecini ihlal edenler hakkında disiplin /ceza soruşturmalarının kim veya kimler tarafından yapılacağı konusunda mevzuat birlikteliği bulunmamaktadır. Bu durum doping ihlaline maruz kalmış kişilerin haklarının korunması açısından hukuki ihtilafların ortaya çıkmasına sebebiyet verecektir.

TMOK tarafından hazırlanan "Dopingle Mücadele Talimatı"nda doping eylemine bireylere verilecek cezalar Talimatın 10 üncü maddesinde , takımlara verilecek cezalar 11inci maddede, ulusal spor federasyonlarına uygulanacak yaptırımlar ise Talimatın 12 nci maddesinde düzenlenmiştir.

Dopingle mücadele kural ihlalinin, tanımlanmış bir madde dışındaki yasaklı bir madde ile gerçekleştiği, ancak; sporcunun veya diğer kişilerin dopingle mücadele kural ihlalinin kasten gerçekleştirmediklerini ispat edemedikleri veya kural ihlalinin Dopingle Mücadele Komisyonunun veya yargılamayı yapacak makamlar tarafından kasten işlendiğinin tespiti halinde Talimatın 10.2.1 maddesi uyarınca uygulanacak yaptırım dört(4) yıl olarak, doping ihlalinin tanımlanmış bir madde olması ve bu maddeyi sportif performansı ile ilgisi olmayan nedenler ve müsabaka dışındaki bir dönemde kullanması halinde uygulanacak müeyyide Talimatın 10.2.2 maddesi uyarınca iki yıldır. Talimatın 10.2 maddesi kapsamı dışında kalan dopingle mücadele kural ihlallerinde ne tür müeyyideler uygulanacağı Talimatın 10.3 ve takip eden maddelerinde belirlenmiştir.

"10.3 Diğer Dopingle Mücadele Kural İhlallerinde Uygulanacak Hak Mahrumiyeti Cezaları Madde 10.2'de öngörülenlerin dışındaki dopingle mücadele kural ihlallerinde uygulanacak Hak Mahrumiyeti Ceza süresi Madde 10.5 veya 10.6 hükümleri geçerli olmadıkça aşağıdaki gibi olacaktır:

10.3.1 Madde 2.3'ün veya Madde 2.5'in ihlali durumunda, uygulanacak Hak Mahrumiyeti Ceza süresi dört yıldır, ancak Sporcunun Örnek alım işlemlerine katılmaması durumunda Sporcunun dopingle mücadele kural ihlalinin Madde 10.2.3'te tanımlandığı şekilde kasten olmadığını ispatlayabildiği durumlarda Hak Mahrumiyeti Cezası iki yıl olacaktır.

10.3.2 Madde 2.4'ün ihlali durumunda, uygulanacak Hak Mahrumiyeti Ceza süresi iki yıldır, Sporcunun Kusur derecesine bağlı olarak verilen cezada indirim uygulanabilir ancak indirim sonrasındaki ceza süresi bir yıldan daha az olamaz. Bulunabilirlik bildirimlerine dair

son dakika değişikliklerinin veya diğer türden fiillerin, Sporcunun Doping Kontrollerine girmekten kaçınmaya çalıştığına dair ciddi şüphelerin olduğu durumlarda, Sporculara işbu Madde'de yer alan, Hak Mahrumiyeti Ceza süresinin bir ila iki yıl olabileceği yönündeki esneklik uygulanmayacaktır

10.3.3 Madde 2.7'nin veya Madde 2.8'in ihlalleri durumunda, Hak Mahrumiyeti Ceza süresi, dopingle mücadele kural ihlalinin ciddiyetine bağlı olarak en az dört yıldan başlayarak ömür boyu mene kadar varabilir. Madde 2.7'nin veya Madde 2.8'in ihlalinin özellikle Reşit Olmayan bir Sporcuyla ilgili olması ciddi bir ihlal sayılır ve Tanımlanmış Maddelerin dışındaki Yasaklı Maddelerle gerçekleşen ihlal durumlarında, Sporcu Destek Personeline ömür boyu Hak Mahrumiyeti Cezası verilir. Ayrıca, Madde 2.7 veya Madde 2.8'in ciddi ölçüde ihlal edilmesi, aynı zamanda sporla ilgili olmayan yasa ve yönetmeliklerin de ihlal edilmesi anlamına gelebilir ve durum ilgili idari mercilere, meslek kuruluşlarına ve adli makamlara bildirilir. [Madde 10.3.3'e ilişkin açıklama: Sporculara doping maddesi veren veya bir dopingi örtbas eden Kişiler, doping yapan Sporculardan daha ağır bir şekilde cezalandırılır. Spor kuruluşlarının yetkisi genelde faaliyetten, üyelikten veya diğer sportif haklardan men cezası vermekle sınırlı olduğundan, Sporcu Destek Personelinin yetkili makamlara ihbar edilmesi dopingin önlenmesi açısından önemli bir adımdır.]

10.3.4 Madde 2.9'un ihlali halinde uygulanacak Hak Mahrumiyeti Ceza süresi, en az iki yıl olacak ve ihlalin ciddiyetine bağlı olarak dört yıla kadar çıkarılabilecektir

10.3.5 Madde 2.10 ihlali durumunda uygulanacak Hak Mahrumiyeti Ceza süresi iki yıldır., Sporcunun Kusur derecesine ve olayın içerdiği diğer koşullara bağlı olarak bu cezada indirim uygulanabilir ancak indirim sonrasındaki ceza süresi bir yıldan daha az olamaz

[Madde 10.3.5'e ilişkin açıklama: Madde 2.10'da atıfta bulunan "diğer Kişinin" bir tüzel Kişi olması ve bir gerçek Kişi olmaması durumunda, bu tüzel Kişi, Madde 12'de belirtilen şekilde cezalandırılacaktır.]

Talimatta, dopingle mücadele kapsamında, doping sürecini ihlal edenlerle ilgili nasıl bir yargılama yapılacağı, yargılamaya yetkili birimlerin neler olduğu, yargılama aşamasında tarafların hukuki hakları ve bu aşamada riayet etmeleri gereken süreçler, kararların kesinliği ve verilen kararlara karşı yapılacak ulusal uluslararası kurumlara başvuru yolları detaylı bir şekilde düzenlenmiştir.

"Madde 8- Adil Yargılama Hakkı

8.1 Dopingle Mücadele Komisyonunun Sonuçları Değerlendirme Sürecinin Ardından Yapılacak Yargılamalar

8.1.1 Dopingle mücadele ile ilgili yargılama süreçleri Sporcu ve diğer Kişinin bağlı olduğu Ulusal Federasyonun Disiplin/Ceza Kurulu tarafından yürütülecektir.

8.1.2 Dopingle Mücadele Komisyonu, Sporcuya veya diğer Kişiye, dopingle mücadele kural ihlali yapıldığını iddia eden bir bildirim gönderdiğinde, Sporcu veya diğer Kişi Madde 7.10.1 veya Madde 7.10.2 uyarınca, ön soruşturma hakkından feragat etmezse, yargılama ve hüküm aşamaları için dosya Sporcu ve diğer Kişinin bağlı olduğu Ulusal Federasyonun Disiplin/Ceza Kuruluna Sporcu veya diğer Kişinin tabi olduğu Ulusal Federasyon tarafından sevk edilecektir. Böyle bir sevk üzerine, Ulusal Federasyonun Disiplin/Ceza Kurulu başkanı, davanın görüşülmesi ve karara bağlanması için Kurulu toplantıya çağıracaktır. Kurul üyelerinin önceden davaya müdahil olmamış kişilerden oluşması zorunludur. Üyeler, yargılama sürecinde başkana, taraflardan herhangi biriyle ilgili olarak tarafsızlık ilkesine aykırı düşebilecek her durumu bildirmelidir. Ulusal Federasyonun Disiplin/Ceza Kurulu başkanı uygun görmesi halinde, dosyanın incelenmesi konusunda kurul üyelerinden dopingle mücadele konusunda uzman bir üyeyi raportör olarak atayabilir.

8.2 Adil Yargılama İlkeleri

8.2.1 Disiplin/Ceza Kurulu, taraflara karşı her zaman adil ve tarafsız olacaktır.

8.2.2. Disiplin/Ceza Kurulu yargılamanın her aşamasında aşağıda yer alan ilkelere istisnasız riayet edecektir:

- Yargılama sürecinin kesinliği;
- Masrafları Kişinin kendi karşılaması koşuluyla bir vekil tarafından temsil edilme hakkı;
- İddia edilen dopingle mücadele kural ihlalinin adil olarak zamanında bildirilmesi;
- İddia edilen dopingle mücadele kural ihlaline ve Sonuçlarına cevap verebilme hakkı;
- Tanık çağırıp sorgulama hakkı (duruşma kurulunun takdiriyle telefonla veya yazılı olarak ifade kabul etme) da dâhil tarafların kanıt sunma hakkı;
- Yargılama makamının kimliğini, sorumluluğunu ve masrafını belirlemesi koşuluyla Kişinin duruşmada tercüman bulundurma hakkı;
- Özellikle Hak Mahrumiyeti sürecine dair nedenlerin açıklanması da dahil, zamanında, yazılı gerekçeli karar hazırlanması.

8.2.3 Ulusal Federasyonun Disiplin/Ceza Kurulunun hiçbir nihai kararı, veya uygulanan Doping Mücadele Kural İhlallerinin Hukuki Sonuçları, bu Doping Mücadele Talimatında belirtilen işlemlerde meydana gelen kusur, düzensizlik, noksanlık veya sapma, hiçbir nedenle Tahkim Kurulu veya CAS dışındaki yargılama makamları tarafından incelenemez.

8.3 Yargılama Süreci

8.3.1 Yargılama sürecini yürüten Disiplin/Ceza Kurulları dopingle mücadeleye ilişkin kural ihlallerinin bulunduğu olaylarda yargılamayı işbu Talimat hükümlerine uygun süre ve şekillerde yürütmek zorundadır. Buna göre:

8.3.2 İhlalin ilgili Ulusal Federasyona bildirilme tarihinden itibaren on dört (14) gün içinde yargılamaya başlayacaktır,

8.3.3 Yargılamaya başlamasını takip eden yirmi (20) gün içinde bir karar verecektir,

8.3.4 Karar tarihini takip eden on (10) gün içinde gerekçeli kararı taraflara bildirecektir.

8.3.5 Yargılamalar makul bir süre zarfında yürütülüp tamamlanmalıdır. İşbu Doping Mücadele Talimatına tabi olan Turnuvalarla

bağlantılı olarak yapılan yargılamalar ve devam eden Müsabakalara ilişkin yargılamalar, yargılama makamı izin verdiği müddetçe hızlandırılarak yürütülebilir. Eğer Sporcu Madde 7.9 uyarınca Tedbir almışsa, Sporcu yargılamanın hızlandırılmış olarak yürütülmesini talep etme hakkına sahiptir. [Madde 8.2.1'e ilişkin açıklama: Örneğin; Dopingle mücadele kural ihlaliyle ilgili verilecek bir yargılama kararı, bir Büyük Çaplı Turnuvanın arifesinde Sporcunun Turnuvaya katılıp katılamayacağını belirleyecekse veya yargılama ile ilgili kararın bir Müsabaka sırasında Sporcunun elde ettiği Sonuçların geçerliliğini etkileyecekse ya da Sporcunun Müsabakaya devam edip etmeyeceğini belirleyecekse yargılama hızlandırılabilir.]

8.3.6 Dopingle Mücadele Komisyonu, Dopingle Mücadele Müfettişleri aracılığıyla yargılamaya her aşamada katılabilir. Dopingle Mücadele Müfettişlerinin devam etmekte olan yargılamaya müdahale taleplerinin olması halinde, Disiplin/Ceza Kurulu dosyaya ilişkin tüm bilgi ve belgeleri Dopingle Mücadele Müfettişleri aracılığıyla Dopingle Mücadele Komisyonu ile paylaşacaktır. Ulusal Federasyonun Disiplin/Ceza Kurulu başkanının yargılama sırasında Sporcu veya diğer Kişinin ve/veya Dopingle Mücadele Müfettişlerinin talebi üzerine duruşma yapılmasına karar vermesi halinde Dopingle Mücadele Müfettişleri de dahil olmak üzere tüm tarafların hazır bulunmasını sağlamaya azami gayret gösterilecektir. WADA bahsi geçen tüm haklardan yararlanacaktır. Dopingle Mücadele Komisyonu, her şartta, soruşturmaların durumu, yargılamanın süreçleri ve Sonuçlarıyla ilgili WADA'yı bilgilendirecektir

8.3.7 Eğer davada taraf değilse ilgili Uluslararası Federasyon gözlemci olarak duruşmaya katılabilir.

8.3.8 Dopingle Mücadele Komisyonu katıldığı duruşmaları kaydetme hakkına sahiptir ve bu kaydı saklayabilecektir.

8.4 Yargılama Kararları

8.4.1 Yargılamanın sonunda ya da bunun akabinde uygun bir zamanda, kararın bütün gerekçelerini, verilen Hak Mahrumiyeti Ceza süresini ve mümkünse Hukuki Sonuçlara dayalı neden olası azami

yaptırımın uygulanmadığına dair gerekçeleri içeren yazılı, tarihli ve imzalı bir Disiplin/Ceza Kurulu kararı düzenlenecektir. Azınlıkta veya muhalif kalan kararlar yazılı gerekçelerde belirtilecektir.

8.4.2 Disiplin/Ceza Kurulu kararı ve dosya içeriği, Sporcu ve diğer Kişinin bağlı olduğu Ulusal Federasyon tarafından eş zamanlı olarak Sporcuya veya diğer Kişiye, Madde 13.2.3 uyarınca itiraz etme hakkı bulunan Dopingle Mücadele Komisyonuna ve diğer Dopingle Mücadele Kuruluşlarına bildirmek zorundadır.

8.4.3 Disiplin/Ceza Kurulu kararına Madde 13 uyarınca itiraz edilebilecektir. Karara itiraz edilmeyerek (a) bir dopingle mücadele kural ihlalinin gerçekleştiğine karar verilmiş ise, bu karar Madde 14.3.2 uyarınca Dopingle Mücadele Komisyonu tarafından Kamuoyuna Açıklanacaktır; ancak (b) bir dopingle mücadele kural ihlalinin gerçekleşmediğine karar verilmiş ise bu konudaki karar ancak ilgili Sporcunun veya diğer Kişinin rızası alındıktan sonra Kamuoyuna Açıklanabilir. Dopingle Mücadele Komisyonu, bu rızayı almak için uygun girişimlerde bulunacak ve rızanın alınması halinde, söz konusu kararın tamamını veya ilgili Sporcunun veya diğer Kişinin onaylayabileceği bir özetini Kamuoyuna Açıklayacaktır. Reşit Olmayan bir Kişiyi ilgilendiren vakalarda, Madde 14.3.6'da yer alan ilkeler uygulanacaktır.”

Gerek Genel Müdürlüğe bağlı federasyon olarak faaliyette bulunan, gerekse özerklik/bağımsızlık aşamasında göstermiş olduğu performans nazara alınarak örnekleme olarak aldığı Türkiye Basketbol Federasyonu'nun "Dopingle Mücadele Talimatı"nda disiplin soruşturulması açılması, disiplin soruşturması açılmasına izin vermeye yetkili kişi ve/veya birim ile, TMOK tarafından talimata soruşturmayı yapa kişi ve/veya birim arasında, tamamen tezat bir durum ortaya çıkmaktadır. Federasyonun hazırlamış olduğu yönergelerde, savunma istemi, istenilen savunmaya cevap süresi hususlarında da farklılık göstermektedir.

“43. Soruşturmanın Açılması

43.1. Disiplin suçu teşkil eden fiil ve eylemler Federasyon Yönetim Kurulu yada yetkilendireceği kişiler tarafından belirlenir ve Disiplin Kurulu'na sevk edilir.

43.2. Disiplin Kurulu'na sevk yazılarında olayın özeti, tarihi, müsabakanın çeşidi, cezalandırılması istenilen kişi ve kuruluşların isimleri belirtilir.

44. Soruşturma Sevk yazısına bağlı soruşturma evrakının Disiplin Kurulu'na verilmesi üzerine soruşturma başlar. Kurul, önce idari tedbir ve savunma konularını inceler, sonra soruşturması başlatılan işlemleri takip eder ve eksik kalan noktaları tamamlar. Kurul, kuruluş veya kişilerle ilgili olan hakem ve gözlemci raporlarına dayanarak veya kendisine Federasyon tarafından sunulan ve kendisince önemli bulunduğu dokümanlara dayanarak kararını verir.

45. Savunma

45.1. Kurul, aleyhine disiplin soruşturması açılan kuruluş veya kişilerden hakem ve gözlemci raporlarının Disiplin Kurulu'na sevkinden itibaren 24 saat içinde yazılı olarak savunma ister. Savunma istek yazısı ekinde, dosyadaki tüm evraklar bulunur. Savunma istek yazıları kovuşturmanın ve ilgili kişiler hakkındaki söz ve isnatların niteliği itibarıyla, Kulüpler tarafından Federasyona bildirilen özel faks veya özel elektronik posta adreslerine gönderilir.

45.2. Kurul, gerek görürse sözlü savunmanın da alınması için bir üyesini görevlendirebilir.

45.3. Kuruluşlar, Başkanı veya Başkanın görevlendireceği kuruluş yetkilileri tarafından savunulur.

45.4. Basketbol Disiplin Kurulu'nun görevlerine giren işlerde savunma istemi yıldırım telgraf veya faks ile yapılır. Telgrafın veya faksın kişiye veya kuruluş başkanlığına ulaştığı tarih tebliğ tarihi sayılır ve takip eden 24 saat içinde savunma vermeyen kişi veya kuruluş savunmasından vazgeçmiş sayılır.

45.5. Ceza karşılığı olan fiili nedeniyle hakem tarafından müsabakadan çıkarılan basketbolcular ile yarım kalan maçlarda her iki

kuruluş, ayrıca tebligat yapılmaksızın olay tarihinden itibaren 24 saat içinde savunma vermedikleri takdirde, savunmadan vazgeçmiş sayılır.

46. Karar Disiplin Kurulu, soruşturma ve incelemenden edineceği kanaate göre takdir ederek kararını verir. Kararın tebliği yıldırım telgraf veya faks ile yapılır. Disiplin Kurulu'nca verilen kararlara karşı SGM Tahkim Kurulu'na, Tahkim Yönetmeliği'ne uygun şekilde itirazda bulunulabilir. Yapılan itiraz nihai hüküm alınıncaya kadar infazı durdurmaz."

Spor Genel Müdürlüğü ile Türkiye Milli Olimpiyat Komitesi arasında 24.5.2011 tarihinde protokol imzalanmıştır. Protokolün amaç başlıklı 3 üncü maddesinde protokolün amacı "...Türkiye'de dopingle mücadeleleyi kurumsallaştırmak üzere gerçekleştirilecek işbirliğinin ana ilkelerini belirlemek amacıyla akdedilmiştir. Protokolün imza altına alınması ile taraflar, Türkiye'de dopingle mücadelenin etkin bir şekilde yürütülmesi, dopingin önlenmesi ve kontrolü, dopingle mücadele ile ilgili ulusal ve uluslararası işbirlikleri konusunda, ulusal ve uluslararası kurum ve kuruluşlar nezdinde tek yetkili kurumun, işbu protokol neticesinde oluşturulacak olan TMOK Doping Mücadele Komisyonu olacağını karşılıklı olarak kabul ve taahhüt etmektedirler." Şeklinde belirlenmiştir.

Protokolün süresi üç yıl olarak belirlenmiş, taraflardan herhangi birinin sürenin bitimine en az üç ay kala yazılı bildirimde bulunması halinde sona ereceği aksi takdirde sözleşme süresinin bir yıl daha yenilenmiş sayılacağı kabul edilmiştir. Tarafların yükümlülükleri protokolün 6 ve 7 nci maddelerinde tadat edilmiştir.

Spor Genel Müdürlüğünün yükümlülükleri;

a- Dopingle mücadelenin etkin bir şekilde yürütülebilmesi, dopingin önlenmesi ve kontrolü konusunda TMOK ile işbirliği yapmak,

b- TMOK bünyesinde kurulacak Doping Mücadele Komisyonu'nun da görev almak üzere komisyon üyesi olma niteliklerine haiz dopingle mücadele konusunda deneyimli bir yöneticiyi görevlendirmek,

c- TMOK bünyesinde kurulacak Dopingle Mücadele Komisyonu tarafından hazırlanacak talimat ve kuralların belirlenmesinde iş birliği yapmak,

d- TMOK bünyesinde kurulacak Dopingle Mücadele Komisyonu'nun daha önce kendilerine bildirilmiş olan masraflarını, yıllık plan ve bütçe dahilinde karşılamak, gerektiğinde bu konuda İstanbul Olimpiyat Oyunları Hazırlık ve Düzenleme Kurulu kararı alınması için öneride bulunmak,

e- Bünyesinde bulunan spor federasyonlarının, kurulacak Dopingle Mücadele Komisyonu'nu tanımalarını ve bu Komisyonu'nun tüm talimatlarına uymasını sağlayacak prosedürü iş bu protokolün imzalanmasını takiben en geç altı ay içerisinde hazırlamak ve yürürlüğe koymak,

f-Türkiye'de faaliyet gösteren özerk/bağımsız spor federasyonlarının, kurulacak Dopingle Mücadele Komisyonu'nu tanımalarını ve bu Komisyonunun tüm talimatlarına uymasını sağlama konusunda TMOK ile her türlü işbirliğini yapmak ve gerekli desteği vermek,

g-Türkiye'de faaliyet gösteren tüm spor federasyonlarının kurulacak Dopingle Mücadele Komisyonu'nun , federasyon ve/veya GSGM/SGM ceza ve/veya disiplin kurullarının dopingle mücadele ile ilgili kararlarına karşı Tahkim Kurulu nezdinde itiraz hakkı olduğuna ilişkin düzenlemeye dair yapılacak çerçeve statü/ bağımsız spor federasyonlarının çalışma usul ve esasları değişikliğini iş bu protokolün imzalanmasını takip eden en geç üç ay içerisinde hazırlamak ve yürürlüğe koymak,

h-26.8.1993 tarih ve 21680 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren ve halen yürürlükte bulunan GSGM Dopingle Mücadele Yönetmeliği'ni Dopingle Mücadele Komisyonu'nun hazırlayıp öncelikli olarak kendisine bildireceği yeni hukuki düzenlemelerin tebliğini takip eden 30 gün içerisinde yürürlükten kaldırmak,

1-TMOK bünyesinde kurulacak Dopingle Mücadele Komisyonu'nun harcamalarını incelemek üzere oluşturulacak özel denetleme kurulu için iki denetim elemanı görevlendirmek.

TMOK'un yükümlülükler

a- Dopingle mücadelenin etkin bir şekilde yürütülebilmesi, dopingin önlenmesi ve kontrolü konusunda GSGM/SGM ile işbirliği yapmak,

b-Bünyesinde kurulacak Dopingle Mücadele Komisyonu'nda görev almak üzere TMOK Yönetim Kurulu'nda bir yöneticiyi görevlendirmek,

c- TMOK Yönetim Kurulu bünyesinde azami üç ay içerisinde çalışma merkezi Ankara-İstanbul olan, tüm üyeleri en az dört yıllık yüksek öğrenim mezunu, en az beş yıllık mesleki deneyime sahip, spor ve dopingle mücadele alanında çalışmaları bulunan tıp, hukuk ve spor alanlarındaki uzmanlardan teşekkül GSGM/SGM ve TMOK temsilcileri dahil en az beş üyeden oluşan bir Dopingle Mücadele Komisyonu kurmak ve bu Komisyonun başkanını belirlemek,

d- Bünyesinde kurulacak Dopingle Mücadele Komisyonu'nun kural ve talimatlarını hazırlamak ve bu konuda GSGM/SGM ile gerekli iletişimi kurmak,

e- Dopingle Mücadele Komisyonu tarafından hazırlanacak yıllık bütçeyi Yönetim Kurulu'nda onayladıktan sonra SGM 'ye sunmak,

f- Bünyesinde kurulacak Dopingle Mücadele Komisyonu'nun işleyişini sağlaması açısından gerekmesi halinde alt komisyonlar kurmak ve bunlara ilişkin talimatları hazırlamak,

g- Dopingle Mücadele Komisyonu harcamalarının denetlenmesi için kurulacak özel denetleme kuruluna, TMOK Denetleme Kurulu'nun iki üyesini görevlendirmek.

Lisanslı sporcuların sağlığını, sporcuların performanslarına yönelik bilimsel ve uygulamalı çalışmalar yapmak, sportif aktivitelerin yapıldığı spor tesislerinde verilecek sağlık hizmetlerinin kriterlerini belirlemek, dopingle mücadele konusunda çalışmalar yapmak, bu konularda hizmet edecek uzmanlar, spor faaliyetlerine iştirak eden sporcu, teknik personel ile sporcu sağlık merkezleri, sporcu eğitim ve sağlık ve araştırma merkezleriyle Doping Kontrol Merkezinin

işlevlerinin rantabl yapılması konularında gerekli çalışmaları yapmak üzere "Sağlık Yüksek Kurulu" nun oluşturulması için " amacıyla "Spor Genel Müdürlüğü Sağlık Yüksek Kurulu Kuruluş ve ÇalışmaYönetmeliği,26.4.2005 tarihli ve 25797 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanarak yürürlüğe konulmuştur. Kurulun görevlerini belirleyen 7 nci maddede genel olarak sporcu sağlığı ile ilgili düzenlemelerin yanında, anılan maddenin 1 inci fıkrasının (c) bendinde "Dopingle mücadele ile ilgili faaliyetleri ve bu konuda yapılacak düzenlemeleri belirlemek." gibi bir düzenlemeye de yer verilmiştir.

Dopingle mücadele konusunda Spor Genel Müdürlüğünün disiplin mevzuatında bir maddede düzenleme yapılmasına karşın Futbol Federasyonunun Talimatında detaylı bir düzenleme yapılmıştır. Spor Genel Müdürlüğüne bağlı konumda bulunan spor federasyonlarının 2004 yılında 3289 sayılı Kanunda yapılan düzenlemeye istinaden bağımsız spor federasyonu statüsüne geçmeleriyle beraber, her federasyon kendi mevzuatını düzenleme gerekliliğini duymuştur. Federasyonların bağımsız olmalarını sağlayan 3289 sayılı Kanunun ek- 9 uncu maddesi, ulusal federasyonların bağlı oldukları uluslararası federasyonların ve/veya kuruluşların kurallarını uygulamak zorunlulukları bulunduğu konusunda düzenleme bulunmaktadır. Ayrıca, federasyonların en büyük organı olan genel kurul tarafında kabul edilen federasyon ana statülerinde, bağlı oldukları uluslararası federasyon ve/veya kuruluşlarca uygulamaya konulan kuralları ülkemizde uygulamak ve bu kurallara göre hareket etmek mecburiyetinde oldukları ifade edilmiştir. Dolayısıyla, WADA tarafından kabul edilen dopingle mücadele konusunda, kural ihlallerinin bulunması halinde WADA'nın kuralları geçerli olacağına, ulusal mevzuatta anti-doping kurallarının ihlali ve bu ihlallere göre öngörülecek müeyyidelerin detaylandırılmasının zorunluluk arz ettiğini düşünmemekteyim Ancak, yasaklı maddelerin ve kural ihlallerinin spordaki paydaşlarca bilinmesinin, hem sporcu sağlığı açısından hem de, adil yarışma için sayılamayacak kadar faydaları olduğu da bir gerçektir. Ülkemizde, dopingli olan bazı sporculara ulusal mevzuata göre verilen bir takım

cezaların Uluslararası Tahkim Kurulunca (CAS) değiştirildiği de spor kamu oyunun bilgisindedir.

WADA tarafından uygulamaya konulan anti- dopingle mücadele, model kurallarının birinci maddesi hükmüne göre ulusal anti-dopingle mücadele kuruluşları, WADA'nın uygulamaya koyduğu Dünya Anti Doping Yasasını kabul edeceklerini, ulusal anlamda hazırlayacakları anti-dopingle mücadele kurallarını, bu yasanın hükümlerine göre ve belirlenen kurallara uygun kurullarla mücadele edeceklerini peşinen kabul edeceklerini ve bu konuda sorumlulukları bulunduğunu ifade edilmektedir. Anti-doping kurallarının, yarışma kuralları gibi, sporun hangi şartlarda oynanacağını yöneten kurallardır. Bu kurallar, sporcular, sporculara destek veren personel (teknik antrenör, antrenör, masör doktor vb.) ile diğer kişiler tarafından kabul edilmesinin zorunlu olduğudur. Bu kurallar özel yada resmi yarışmalara katılan sporcu, sporcuya destek personel ile diğer kişiler için bağlayıcı bir yönü bulunmaktadır.

Anti-doping kural ve/veya kurallarının ihlali halinde;

TFF ye bağlı disiplin kurulları tarafından verilen cezalara karşı Futbol Federasyonu, Tahkim Kuruluna itiraz edilebilir,

Spor Genel Müdürlüğüne bağlı federasyonlar ile bağımsız spor federasyonları disiplin kurulları tarafından verilen cezalara karşı Spor Genel Müdürlüğü Tahkim Kurulu nezdinde itiraz edilebilir.

Uluslararası müsabakalardan doğan ve/veya uluslararası düzeydeki sporcuları ilgilendiren vakalarda, Spor Genel Müdürlüğü veya Futbol Federasyonu tahkim kurulları tarafından verilen kararlara karşı Uluslararası Tahkim Kuruluna (CAS)'a başvurulabilir.

Ülkemizde Dopingle Mücadele Konusunda Yapılan Çalışmalar

Dopingle mücadele; Avrupa Konseyi Üyesi Devletler tarafından imzaya açılan ve Ülkemiz tarafından 16.11.1989 tarihinde imzalanan "Dopingle Mücadele Sözleşmesi"nin onaylandığına dair 3885 sayılı Kanun TBMM tarafından 11.3.1993 tarihinde kabul edilmiş ve

21.3.1993 tarih ve 21534 sayılı Resmi Gazete’de yayınlanarak aynı gün yürürlüğe girmiştir.²⁸

Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Örgütü’nün bünyesinde kabul edilen “Sporda Dopinge Karşı Uluslararası Sözleşme”ye katılmamız TBMM tarafından 10.12.2007 tarih ve 5721 sayılı Kanun ile kabul edilmiş, anılan Kanun 18 Aralık 2007 tarih ve 26734 sayılı Resmi Gazete’de yayınlanarak aynı gün yürürlüğe girmiştir.

3289 Sayılı Kanunun 2 ni maddesi ile aynı yasanın Madde Ek-9 da belirlenen hükümlerle 5894 sayılı Kanun öngörülen hükümler dışında dopingle mücadele yapılanma konusu, ajansta görev alacak birimler bunların görev yetki ve sorumlulukları, sporcunun eğitimi, finans kaynakları ile ajanstaki kamu gücünü belirleyecek bir kanuni düzenleme olmadığından, dayanağı müphem yönetmelik veya talimatlardaki hükümlerle dopingle mücadelenin çok zor olduğu görülmektedir.

Gençlik ve Spor Bakanlığı üst yönetiminin dopingde “sıfır tolerans” ifadesine rağmen Ülkemizde dopingle mücadelede istenilen hedefe ulaşamadı görülmektedir. 650 yılı aşkın bir süredir varlığını sürdüren “Tarihi Kırkpınar Yağlı Güreşler” indeki bazı başpehlivanların dopingli çıkmaları, bazı sporcuların şüpheli ölümleri, bu sporculardan S.Y’nin altın kemerinin elinde alınması, vücut geliştirme spor dalı ile uğraşan sporculardan Ş.İ nin ölümü²⁹ doping konusuna TBMM’nce araştırma konusu yapılması, sporda doping konusunda nerede olduğumuzun açık göstergesidir.

TBMM tarafından “Sporda Doping Olaylarını Araştırma Komisyonu’na Gençlik ve Spor Bakanlığınca verilen bilgilendirmede, son on yılda dopingli çıkan sporcu sayısının 360 olduğu, 2013 yılında atletizm branşında 43 sporcuya, halter spor dalında 56 sporcuya doping sürecini ihlalden dolayı ceza verildiği, 2013 Kasım ayı itibarıyla, güreş, vücut geliştirme, sualtı, yüzme, basketbol, bedensel

28 Resmi Gazete.
29 www.milliyet.com.tr

engelliler, bisiklet, futbol, taekwando ve üniversite spor dalları olmak üzere 144 sporcunun dopingli çıktığı belirtilmiştir.³⁰

2014 yılı içerisinde halter, judo, yağlı güreş, taekwondo, kick boks, vücut geliştirme ve fitness ile atletizm spor dallarında 39 sporcunun doping kural ihlalinde bulundukları 4 sporcunun disiplin yargılama sürecinin devam etmekte olduğu, 39 sporcuya çeşitli cezalar verildiği anlaşılmaktadır.³¹

Bakanlığın dopingde "sıfır tolerans" politikasına ve yürürlükte bulunan bunca yönetmelik ve talimatlara rağmen, dopingde istenilen düzeye gelmemesi üzerine spor teşkilatı, yürürlükte bulunan bazı yönetmeliklerde değişiklik yapılması, bazı ek önlemler alınması hususunda bazı yeni düzenlemeler yapmak mecburiyetinde kalmıştır.

Bu düzenlemelerle;

1- Bakanlar Kurulunun 13.9.2010 tarih ve 2010/956 sayılı Kararı ile yürürlüğe giren "Spor Hizmetleri ve Faaliyetlerinde Üstün Başarı Gösterenlerin Ödüllendirilmesi Hakkında Yönetmelik" in 23 üncü maddesinin 4 üncü fıkrasında 04.11. 2013 tarihinde yapılan değişiklikle, dopingli olduğu anlaşılan sporcuya, başka müsabakalardan elde ettiği ancak taksitlendirme veya başka sebeplerle henüz ödenmemiş ödüllerin verilmeyeceği konusunda düzenleme yapılmıştır.

2- Milli Sporcu Belgesi Verilmesi Hakkında Yönetmeliğin 8 inci maddesinde değişiklik yapılarak,

"MADDE 8 – (1) Milli sporcu belgesi almaya hak kazananlardan; taksirli suçlar ile kısa süreli hapis cezasına seçenек yaptırımlara çevrilmiş veya aşağıda sayılan suçlar dışında tecil edilmiş hükümler hariç olmak üzere, bir yıldan fazla hapis veya affa uğramış olsalar bile devletin şahsiyetine karşı işlenen suçlarla, basit ve nitelikli zimmet, irtikap, rüşvet, hırsızlık, dolandırıcılık, sahtecilik, inancı kötüye kullanma, dolanlı iflas gibi yüz kızartıcı veya şeref ve haysiyeti kırıcı suçtan veya kaçakçılık, resmi ihale ve alım satımlara fesat karıştırmak, devlet sırlarını açığa vurmak suçlarından dolayı hükümlü bulunanlar ile

30 t24.com.tr

31 haberler.com.tr.

7/1/1993 tarihli ve 21458 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü Amatör Spor Dalları Ceza Yönetmeliği uyarınca veya bağımsız spor federasyonlarının disiplin veya ceza talimatları gereğince bir defada bir yıldan fazla ceza alanlar veya doping sonucu derecesi iptal edilen sporculara milli sporcu belgesi verilmez ve verilmiş ise iptal edilir.

(2) Uluslararası müsabaka esnasında veya öncesinde, bu maddede belirtilen suçları işlediği tespit edilen sporculara milli sporcu belgesi verilmez. Ancak; aldıkları ceza nedeniyle yarışmalara katılamayacak durumda olan sporculardan, 7 nci maddede belirtilen müsabakalara özel izin ile iştirak edenlere milli sporcu belgesi verilir.”³² Hükmü ile Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü Amatör Spor Dalları Ceza Yönetmeliği’nin 48 ci maddesine göre veya bağımsız spor federasyonları disiplin veya ceza talimatları gereğince “...bir defada bir yıldan fazla ceza alanlar veya doping sonucu derecesi iptal edilen sporculara milli sporcu belgesi verilmez ve verilmiş ise iptal edilir.” Düzenlemesi ile doping ihlalden dolayı bir (1) gün ceza alan sporcuya milli sporcu belgesi verilmeyeceği verilmiş milli sporcu belgesi mevcut ise bu belgenin de iptal edileceği kararlaştırılmıştır. Burada önemli olan husus, değişikliğin “Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü Amatör Spor Dalları Ceza Yönetmeliği”nin 48 inci maddesinde yapılmış olmasıdır.

3-Uluslararası düzeyde üstün başarı kazanmış amatör sporcular ve bunların ölümü halinde bakmakla yükümlü oldukları eş ve çocukları ile takım halinde olimpiyat veya dünya şampiyonu olmuş amatör sporcular, milli takım teknik direktör ve antrenörlerine aylık bağlanması ve bunlara “Devlet Sporcusu” unvanı verilmesi 24.6.2008 tarihli ve 5774 sayılı Kanun ile kabul edilmiştir. Kanunun uygulanmasına dair yönetmeliğin 14 uncu maddesinin (2) fıkrasının (b) alt bendinde; “Sporda şiddet, şike veya doping suçlarından dolayı Spor Genel Müdürlüğü, Türkiye Futbol Federasyonu Başkanlığı veya bağımsız spor federasyonlarının yetkili kurulları tarafından ömür boyu hak

mahrumiyeti cezası ile cezalandırılmamış olmak” Devlet sporcusu unvanını alma şartlarından bir tanesidir. Devlet Sporcusu unvanını alanların, Yönetmeliğin 14 uncu maddesinin ikinci fıkrasında belirlenen şartlardan herhangi birisini kaybetmeleri durumunda, aynı Yönetmeliğin 15 inci maddesinde belirlenen usul ve esaslar dahilinde geri alınır.³³

4- 13.7.2012 tarih ve 28352 sayılı Resmi Gazete’de yayınlanan “Sportif Değerlendirme ve Geliştirme Kurulu Yönetmeliği” ne göre, Kurul, bağımsız spor federasyonlarının, plan ve projelerini kontrol etmek, faaliyetlerini izlemek, değerlendirmek, master planlarını, performans ölçütlerini, amaç ve hedefleri ile uluslararası federasyonların statü ve talimatlarını gözeterek hizmet kalite standartlarını belirlemekle yetkilidir. Hizmet kalitelerinin belirlenmesinde, federasyonun eğitim çalışmaları, sporcuların sağlığı, antrenörlerin yetiştirilmesi gibi unsurlar ön planda tutulmaktadır.

5-Antrenör Eğitim Yönetmeliği’nin “Antrenör Belgesi ve Lisansının Geçersiz Sayılması” başlıklı 16 ncı maddesine, 14.10.2013 tarihinde ilave edilen bir fıkra ile sporcusunun yasaklı madde kullanmasının tespiti halinde, sporcuyu çalıştıran antrenör un lisansı beş yıl süreyle geçersiz kılınmaktadır.

“**Ek fıkra:** Çalıştırdığı sporcunun yasaklı madde kullandığının belirlenmesi durumunda sporcuyu çalıştıran antrenör veya antrenörlerin lisansı, ilgili federasyonun teklifi ve Genel Müdürün onayı ile bir yıl süreyle, tekrarı halinde beş yıla kadar geçersiz sayılır.”³⁴

6- 19/7/2012 tarihli ve 28358 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Bağımsız Spor Federasyonlarının Çalışma Usul ve Esasları Hakkında Yönetmeliğin 18 inci maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“(4) Federasyon disiplin kurulları, yasaklı madde kullanan sporcular ve antrenörleri ile ilgili soruşturmaları üç ay içerisinde tamamlayarak karara bağlamak zorundadır.”

33 28.5.2009 tarih ve 27241 sayılı R.G.

34 RG-14/10/2013-28795

7- 13/7/2012 tarihli ve 28352 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Sportif Değerlendirme ve Geliştirme Kurulu Yönetmeliğinin 6 ncı maddesinin birinci fıkrasının (c) bendinden sonra gelmek üzere aşağıdaki (ç) bendi eklenmiş

“ç) Dopingle mücadele ile ilgili olarak bağımsız federasyonların çalışmalarını değerlendirerek gerekli tedbiri almayan federasyonlara ilişkin raporunu Bakanlık Makamına sunmak.”

VI- Ülkemiz de sporda dopingle mücadelenin uluslararası standartlara uygun bir şekilde yürütülebilmesi, kamu gücünün spor paydaşları üzerinde hissedilebilmesi, doping kural ihlalinde bulunan kişi veya kuruluşların bu eylemlerde bulunmadan önce hangi sorunlarla karşılaşacaklarını bilmeleri noktasında, uzun zaman beraber çalıştığım, hukuk müşaviri Cafer Geyik ile beraber katkı sağladığıma inandığım “Dopingle Mücadele Kanun Tasarısı”nın bir an önce yasalaşmasının elzem olduğunu düşünmekteyim. Aksi takdirde doping ihlalinde sporcu ölümleri kaçınılmaz olacaktır.

DOPİNGLE MÜCADELE KANUNU TASARI TASLAĞI

BİRİNCİ BÖLÜM

Genel Hükümler

Amaç, Kapsam ve Tanımlar

Amaç ve kapsam

MADDE 1 –(1) Bu Kanunun amacı; ulusal düzeyde anti-doping kurallarını kabul etme ve uygulama yetkisine sahip, numune alınmasını ilgili ulusal federasyonlarla işbirliği içinde yöneten, sonuçlarını değerlendirme sorumluluğuna sahip Türkiye Anti-Doping Ajansının kurulması ile bu Ajansa bağlı olarak görev yapan diğer kurulların görev, yetki ve sorumluluklarına ilişkin usul ve esasları belirlemektir.

(2) Bu Kanun; sporcu, antrenör, hakem, idareci, kulüp ve diğer spor elemanları ile yarış hayvanı sahip ve sorumlularını kapsar.

(3) 10/7/1953 tarihli ve 6132 sayılı At Yarışları Hakkında Kanun hükümlerine göre düzenlenen at yarışları bu Kanun kapsamı dışındadır.

Tanımlar

MADDE 2- (1) Bu Kanunun uygulamasında;

- a) Badnag: WADA kurallarına göre sporcu ve yarış hayvanlarından numune alımında görevli, sertifikalı kişiyi,
 - b) Doping: Dünya Anti-Doping Ajansının yürürlükte olan anti-doping kodunda belirtilen dopingle mücadele kural ihlallerini,
 - c) Spor federasyonu: Spor Genel Müdürlüğünün ana hizmet birimi olarak faaliyet gösteren spor federasyonları ve 21/5/1986 tarihli ve 3289 sayılı Spor Genel Müdürlüğünün Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanunun Ek 9'uncu maddesi hükümlerine göre kurulan bağımsız spor federasyonları ile Türkiye Futbol Federasyonunu,
 - ç) TADA: Türkiye Anti-Doping Ajansını,
 - d) WADA: Dünya Anti-Doping Ajansını,
- ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Esas Hükümler

Türkiye Anti-Doping Ajansı

MADDE 3- (1) TADA, tüzel kişiliğe sahip özel hukuk hükümlerine tabi, bağımsız bir kuruluştur. TADA Gençlik ve Spor Bakanlığı ile koordinasyon içerisinde çalışır.

(2) TADA ile bu Kuruluşa bağlı diğer kurulların merkezi Ankaradır.

(3) TADA; Yönetim Kurulu, Genel Koordinatörlük, Doping Kontrol Numune Alıcıları Kurulu, Doping Mücadele Eğitim Kurulu ile WADA tarafından öngörülen kurullardan oluşur. Kurulların görev, yetki ve sorumlulukları, çalışma usul ve esasları, özlük hakları ile gelir ve giderleri Yönetim Kurulunca belirlenir.

TADA'nın görevleri

MADDE 4- (1) TADA'nın görevleri şunlardır:

a) Bütün spor dallarında dopingle mücadelenin etkin bir şekilde yürütülmesi konusunda genel prensipleri saptamak.

b) TADA' ya bağlı olarak görev yapan kurulları ve komisyonları oluşturmak.

c) Sporda her türlü yasaklı maddenin kullanılmasının önlenmesi ve kontrolüne ilişkin çalışmaları gerçekleştirmek.

ç) Dopingle mücadele ile ilgili, ulusal ve uluslararası mevzuatı takip etmek.

d) Bütün spor dallarında yarışma içi veya yarışma dışı doping kontrolü için WADA tarafından bildirilen numune alım standartlarını yürürlüğe koymak ve uygulamak.

e) Dopingle mücadele konusunda Yönetim Kuruluna bağlı kurulların görev, yetki ve sorumlulukları, çalışma usul ve esasları ile özlük haklarına ilişkin düzenlemeleri yapmak.

f) WADA tarafından belirlenen ve sporda kullanımı yasak olan maddelerin listesini ilgili kurumlara duyurmak.

g) Doping analiz sonuçlarını ilgililere yazılı olarak bildirmek.

ğ) Doping numune alıcılarını tespit etmek, görevlendirmek, eğitimini yapmak ve yaptırmak.

h) Numune alımını ve sonuç yönetimini yapmak, doping numunesi alma sürecini ihlal edenler hakkında gerekli işlemleri yapmak üzere yetkili mercilere bildirmek.

ı) Bağlı olduğu uluslararası kuruluşların aidatlarını ve benzeri payları ödemek.

i) Yıllık gelir ve gider bütçesini hazırlamak ve uygulamak.

j) Bu Kanun kapsamında kamu kurum ve kuruluşları ile işbirliğinde bulunmak ve ülke genelinde eğitim çalışmalarını koordine etmek ve geliştirmek.

k) Sporcunun ve spor yarışmalarında kullanılan yarış hayvanlarının sağlığını korumak, eşit şartlar ve rekabet ortamında spor yapılmasını

sağlamak amacıyla dopingle mücadele konusunda WADA'nın ve ulusal spor federasyonlarının bağlı olduğu uluslar arası federasyonların dünya genelinde yürüttükleri hizmetleri yürütmek.

1) TADA'nın görev alanına giren diğer konularda karar vermek.

Yönetim Kurulu, görev ve yetkileri

MADDE 5- (1) Yönetim Kurulu, Türkiye Milli Olimpiyat Komitesi tarafından belirlenecek iki üye, Türkiye Paralimpik Komitesi tarafından belirlenecek bir üye, Türkiye Amatör Spor Kulüpleri Konfederasyonu tarafından belirlenecek bir üye, Yüksek Öğretim Kurulu tarafından sağlık bilimlerinde akademik kariyer sahibi ve doping konusunda ez az beş yıl tecrübesi bulunanlar arasından belirlenecek iki öğretim görevlisi ile Spor Genel Müdürünün teklifi ve Gençlik ve Spor Bakanının onayı ile görevlendirilecek; iki hukukçu ile ülkede spor bilgisi ve ihtisası ile tanınmış olanlar arasından bir kişi olmak üzere toplam dokuz üyeden oluşur. Yönetim Kurulunun görev süresi iki yıl olup, yenilenen üyelerinin en az üçü eski üyelerden seçilir. Yönetim Kurulu Başkanı üyeler tarafından sağlık bilimlerinden görevlendirilenler arasından iki yıl için seçilir. Yönetim Kurulu üç kişiden oluşan icra kurulu kurabilir. Kararlar oy çokluğu ile alınır.

(2) Yönetim Kurulu üyelerine 10/2/1954 tarihli ve 6245 sayılı Harcırah Kanunu hükümleri saklı kalmak kaydıyla fiilen görev yaptıkları her gün için (6000) gösterge rakamının memur aylık katsayısı ile çarpımı sonucu bulunacak miktarda huzur hakkı ödenir. Bu ödemelerde damga vergisi hariç herhangi bir kesinti yapılmaz. Bir ayda fiilen görev yapılan gün sayısının icra kurulunda görev yapanlar için sekiz, diğerlerinde dördü aşması halinde, aşan günler için huzur hakkı ödenmez.

(3) TADA'nın çalışma usul ve esasları, oluşturulacak diğer kurul ve birimlerin görevleri ile dopingle mücadele ile ilgili hususlar WADA'nın ve uluslar arası kuruluşların kurallarına uygun şekilde

Yönetim Kurulunca hazırlanarak yürürlüğe konulacak yönetmelik ve diğer alt düzenleyici işlemlerle belirlenir.

TADA' nın gelir ve giderleri

MADDE 6- (1) TADA' nın gelirleri şunlardır:

Spor federasyonlarının bir yıl önceki gelir bütçesinin binde beşi.
Spor Genel Müdürlüğü bütçesinden aktarılacak pay.

Her türlü basılı evrak, dokümantasyon ve eğitim faaliyetlerinden elde edilen gelirler.

ç) Sponsorluk gelirleri.

Her türlü bağış, yardım, faiz ve benzeri gelirler.

(2) Birinci fıkranın (a) bendinde yer alan gelir, Spor Genel Müdürlüğünce tahsil edilerek TADA'nın hesaplarına yatırılır.

(3) TADA bu Kanunla kendisine verilen görevleri yerine getirebilmek için her türlü harcamayı yapar.

(4) Çalıştırılacak personel sayısı ve ödenecek ücret ve harcamalara ilişkin usul ve esaslar Yönetim Kurulunca belirlenir.

(5) Genel Koordinatöre verilecek ücret, bakanlık genel müdürünün maaşını geçmeyecek şekilde Yönetim Kurulunca belirlenir. Diğer personel 22/5/2003 tarihli ve 4857 sayılı İş Kanununa göre istihdam edilir.

(6) TADA Sayıştay denetimine tabidir.

Badnag sertifikası

MADDE 7- (1) Doping Kontrol Numune Alıcıları Kurulunca WADA kurallarına göre verilecek eğitimi tamamlayanlara Badnag Sertifikası verilir.

(2) Badnag Sertifikası olanların görevlendirilmeleri Doping Kontrol Numune Alıcıları Kurulu tarafından yapılır.

Spor federasyonlarının yükümlülüğü

MADDE 8- (1) Spor federasyonları, TADA'nın dopingle mücadele hususunda belirlediği usul ve esaslara, talimat ve ilkelere uymak, doping numunesi alıcılarının görevlerini yerine getirirken gerekli yardım ve kolaylığı göstermek zorundadır.

(2) Spor federasyonları WADA tarafından belirlenen anti-doping kurallarını kabul edecekler ve bu kuralları doğrudan veya atıfta bulunmak suretiyle statülerine dahil edeceklerdir. Spor federasyonları dopingle mücadele amacıyla gerekli kurulları oluşturma, kontrol ve disiplin işlemlerini yürütme hakkına sahiptirler. Federasyonlar dopingle mücadele faaliyetlerini ve disiplin işlemleri de dahil olmak üzere uygulama sonuçlarını TADA'ya bildirmek zorundadır.

Uygulanacak hükümler

MADDE 9- (1) Dopingle mücadele hususunda; 11/3/1993 tarihli ve 3885 sayılı Dopingle Mücadele Sözleşmesinin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanunla onaylanması uygun bulunan "Dopingle Mücadele Sözleşmesi" ile 10/12/2007 tarihli ve 5721 sayılı Sporda Doping Karşı Uluslararası Sözleşmeye Katılmamızın Uygun Bulunduğuna Dair Kanunla onaylanması uygun bulunan 19/10/2005 tarihli "Sporda Doping Karşı Uluslararası Sözleşme" ve Dünya Anti-Doping Yasası'nda yer alan hükümler uygulanır.

Yürürlük

MADDE 10- (1) Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 11- (1) Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür."

VII- Sonuç

Ülkemizde sportif dopingle mücadelede istenilen sonucun (sporu idare edenlerin deyiimi ile sıfır toleransın sağlanması) elde edilebilmesi için;

1- Sporda eğitimin sporun olmazsa olmazlarının başından kabul edilen eğitimin ilk öğretimde başlanması, okullarda beden eğitimi ile sporun ayrı birer faaliyet alanı olduğu gerçeği dikkate alınarak, beden eğitiminin Milli Eğitim müfredatına göre, sporun spor eğitimi almış kişilerin öngöreceği plan ve programlara göre haftada en az dört saat olacak şekilde yapılmasının,

2- Dopingle Mücadele ile ilgili “ Türkiye Anti-Doping Ajansı”nın (TADA) acilen kurulmasının,

3- Dopingle mücadele mevzuatının WADA kuralları dikkate alınarak, kamu otoritelerince uygulamaya konulmasının,

4- Tüm spor branşlarının TADA çatısı altında toplanmasının,

5- Dopingle mücadelede sürecinin; eğitim, doping analiz süreci, disiplin yargılaması ikinci aşaması olan disiplin kurulları tarafından verilen kararlara karşı itiraz merciinin tek elden toplanmasının,

6- Ulusal ve uluslar arası müsabakalarda elde edilen sportif başarılarından dolayı verilen ödül sisteminin gözden geçirilerek, sporcu ve antrenörlere verilen mali meblağın, sporcuların üniversiteye girmeden “pozitif ayrımcılık” olarak değerlendirilmesinin,

7- Antrenörlerin seçiminde “yüksek öğrenim” den mezun kişiler arasından seçilmesinin,

Uygulamaya konulması halinde, dopingle mücadele konusunda önemli adımlar atılmış olacağı kanaatindeyim.

FUTBOL'DA ÜÇ ÖRNEK OLAY VE DEĞERLENDİRMELERİ

Yrd. Doç. Dr. Velittin BALCI*

Arş. Gör. Caner ÖZGEN**

* Ankara Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi
Ankara/TÜRKİYE

** Ankara Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi
Ankara/TÜRKİYE

G ünümüz spor dünyası farklı dinamiklerin etkisiyle anlık tepkileri yansıtmaya, yeni olaylara neden olma ve popüler yaklaşımlara araç olma noktasına gelmekte midir? Bu soru, spor kamuoyu ile akademik yaklaşımın birlikte cevaplaması gereken bir hale gelmiştir. Gündemin sıklıkla değişen popüler yaklaşımlardan etkilenmesi, toplum ve kişi için en başta eğitim ve sosyalleşme aracı olarak sporu ve spor olgusunu bütün argümanlarıyla daha niteliksiz bir platforma taşımaktadır. Özellikle, futbolda yaşanan tribün olayları ve buna bağlı olarak gelişen şiddetin bir olgu haline gelmesi gibi. Tüketim malzemesi olarak futbolun, sadece tüketildiği sırada değerlendirilmeye alınması, spor olarak futbol ürününün çoğunlukla insan tarafından üretilmesini unutturmaktadır. Futbol alanlarındaki takımlarda oynayan futbolcu ve futbola hizmet edenler azımsanmayacak düzeydedir. Sadece 90 dakikalık bir maçta futbol oyununun etkilediği ve içine aldığı insan sayısını hesaplamak kolaydır. Futbol, anlık gelişen ve sonuçları önceden kısmen tahmin edilemeyen bir doğa olayı değildir. Karşılaştığımız örnek olaylar, toplumu ilgilendirme noktasında kitle medyası aracılığıyla abartılarak bize ulaşmakta/ulaştırılmakta başarılıdır. Bu yazıda yakın dönemde karşılaştığımız üç olayı farklı yönleriyle ve yorumlarıyla örnek olarak inceleyerek kamuoyu ile paylaşmayı amaçladık. Örnek olay yönteminde amaç; toplumdaki farklı görüşlere, farklı değerlere sahip insanların birbirleriyle konuşarak farklılıklardan kaynaklanan problemleri çözmede kullanabilecekleri düşünceleri ve becerileri paylaşmaktır. Burada seçilen örnek olaylar son zamanda Türkiye’de yaşanmış ve basına yoğunlukla yansımış ve tartışılmış olaylardır.

Olay 1:

Trabzonspor’un Çaykur Rizespor ile 26.08.2013 tarihinde karşılaştığı müsabaka esnasında bir taraftarın kendisine küfür ettiği gerekçesi ile saha içerisin de ağlamaya başlayan dönemin Trabzonsporun

oyuncusu V. Ş. daha fazla oynamak istemediği gerekçesiyle sahayı terk etti. Konu ile ilgili 6222 sayılı Sporda Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesi Sayılı Kanuna muhalefet suçundan gözaltına alınan 3 taraftarların ifadelerinde; Volkan'a küfretmediklerini sadece pozisyona tepki gösterdiklerini söyleyerek serbest bırakıldı (hurriyet.com, 2014). Olayın ardından Trabzonspor kulüp başkanı İbrahim Hacıosmanoğlu yaptığı açıklamada "Seyircilerin oyunculara küfür etmesini tasvip etmemiz mümkün değil fakat profesyonel bir oyuncunun 'bana küfür ettiler, sahadan çıkıyorum' yaklaşımı yakışmaz. Mahallede misket oynamıyorsunuz. Siz orada futbolunuza bakacaksınız. Bu yaklaşımı kabul etmemiz söz konusu değil. Bunu yapan oyuncunun elbette bizim yanımızda yeri yok" açıklamasında bulundu (milliyet.com, 2014). Bu açıklamanın ardından çeşitli kulüplerde forma giyen oyuncular Hacıosmanoğlu'na tepki gösterdiler. Bu tepkilerin en ciddiisi kulüp başkanı ve teknik direktörleri dahil olmak üzere antrenman öncesinde topluca basın açıklaması yapan Diyarbakır Büyükşehir Belediyespor'lu futbolculardan geldi. Takım kaptanı tarafında yapılan basın açıklamasında; "Küfür etmeyi kendisine meslek edinen bu kişiler, kendi mesleklerini icra ederlerken beğenilmediklerinde müşterilerinin toplanıp, onlara küfür ve hakaret edilmesini hatta işlerinden olmalarını nasıl karşılarlar? Sahada işini yapmaya çalışan savunmasız sporculara hakaret ve küfür etmeyi marifet sayanları, 'Profesyonelsin her türlü hakareti kabul edeceksin' diyen yönetici mantığını ve küfürlere sessiz kalan zihniyeti kınıyoruz" açıklaması yapıldı (hurriyet.com, 2014). Olaydan sonra açıklama yapan V. Ş. Trabzonspor'da 3 sezondur forma giydiğini ve bu neden ile kulübü ile arasında duygusal bir bağ bulunduğu belirtip takım başkanında ve teknik direktöründen özür dilemesine rağmen devre arasında takıma ilişkisi kesildi.

4857 sayılı İş Kanunu, bu Kanununun sporcular hakkında uygulanmayacağını açık bir biçimde ortaya koymuştur. İş Kanununa göre, "bir iş sözleşmesine dayanarak çalışan gerçek kişiye işçi denir". Bir ücret karşılığı bir spor kulübüne bağlı olarak faaliyette bulunan profesyonel sporcuların yaptıkları sözleşme de "iş sözleşmesidir".

Dolayısıyla profesyonel sporcular, iş sözleşmesi ile çalıştıklarından hukukun gereği olarak işçi niteliği kazanırlar. Diğer bir anlatımla, profesyonel sporcular işçidirler; ancak, İş Kanununa tabi değildirler. İş Kanununun kapsamı dışında tutulan profesyonel sporculara kural olarak Türk Borçlar Kanununun hizmet sözleşmelerine ilişkin hükümleri uygulanır. Ancak Türk Borçlar Kanunu liberal nitelikli bir kanundur. Taraflar arasındaki ilişkide asgari koşulları düzenleyen Borçlar Kanunu hükümlerinin üzerinde ve bu Kanuna aykırı olmayacak biçimde işçi lehine düzenlemeler yapmak mümkündür. Bu çerçevede, örneğin profesyonel futbol alanında düzenleme yetkisine sahip Türkiye Futbol Federasyonunun sporcular ile kulüpler arasında iş ilişkisinin kapsam ve niteliğine ilişkin düzenlemeler yapması mümkün ve geçerlidir. Durum bu şekilde olmakla beraber, yapılacak düzenlemelerin Türk Borçlar Kanunu ile getirilen hükümlere aykırı olmaması; özellikle işçinin/sporcunun lehine olması gerekmektedir. Özetle, işçi niteliğini taşıyan profesyonel sporcuların iş ilişkileri İş Kanununa tabi olmayacak; bunların iş sözleşmeleri öncelikle ve eğer varsa kendi federasyonlarınca düzenlenmiş (kanun, tüzük ve benzerlerine uygun) talimatlara tabi olacaktır. Eğer federasyonlarca düzenlenmiş bir talimat veya statü yoksa ya da talimatla ilgili bir hukuki boşluk doğarsa bu durumda devreye Türk Borçlar Kanununun hizmet sözleşmesine (iş sözleşmesine) ilişkin hükümleri girecek ve uygulanacaktır (Aydın, 2014).

Kanunlar ile ilgili olarak federasyonların geniş yetkilere sahip olduğu görülmektedir. Bu hususta düzenlenmiş; Türkiye Futbol Federasyonu, Türkiye Futbol Federasyonu Statüsü; 5894 sayılı Türkiye Futbol Federasyonu Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun ve 2009 tarihli Profesyonel Futbolcular Statüsü ve Transferleri Talimatı profesyonel futbolcularla yapılacak iş sözleşmelerine ilişkin hükümler getirmiştir. Yayınlanmış bu talimatlarda profesyonel futbolcu; "Bir kulüple yazılı sözleşme yapmış olan ve kendisine futbol faaliyetleri kapsamında yaptığı harcamalardan daha fazla miktarda ödeme yapılan futbolcu" şeklinde tanımlanmıştır (TFF, 2009).

Konu bu yönü ile incelendiğinde; kulübü ile yazılı sözleşme yapmış bir oyuncu TFF'nin belirlediği hükümler ışığında sözleşmesine uygun davranmak zorundadır. Bunun aksi bir durumda sözleşmesinin kendisi için getireceği yükümlülükleri katlanmak durumunda kalacaktır. Söz konusu olayda kulübü ile iş sözleşmesi yapmış oyuncu olan V.Ş. sözleşmesinin yükümlülükleri doğrultusunda kulübünün ona verdiği görevi yerine getirmelidir. Bunun aksi bir durum yaşanması halinde, kulübün uygun görmesi durumunda cezalandırılabilir. Nitekim o dönemde bu olaydan ötürü herhangi bir maddi ceza uygulanmayan sporcu, sezon sonunu beklenmeden devre arası takımla ilişkisi sonlandırılmıştır.

Spor müsabakalarında küfür her ne kadar istenmeyen bir olay olsa da, sporcuların bu tarz durumlarda profesyonellik çerçevesinde hareket etmeleri işverenleri tarafında kendilerine ödenen bedellerin karşılığında istenilen bir durumdur ki sporcularda imzaladıkları sözleşmeler ile bunu kabul etmektedirler. Nitekim bu güne kadar bilinen hiçbir sporcu sözleşmesinde, "kendisine küfür veya hakaret edilmesi durumunda sahayı terk edebilir" diye hiçbir madde koydurmamıştır. Konu profesyonellik penceresinden izlediğinden bu şekilde görülmektedir. Fakat dünyada başka hiçbir meslek gurubunda işini müşterilerin istediği gibi yapamayan bir çalışan küfür veya hakarete maruz kalmamaktadır. Nitekim Medeni Kanun, 24. maddesi hükmünde, kişiyi, onuruna, şeref ve haysiyetine karşı saldırılar karşısında korumaktadır. Kişi, başkalarından, onuruna, şeref ve haysiyetine saygı gösterilmesini isteme temel hakkına sahiptir. Ceza hukuku, kişinin onurunu, şeref ve haysiyetini, cezaî himayenin konusu yapmıştır. Haksız olarak, bir kimsenin onuruna, şeref ve haysiyetine saldırıda bulunmak, hakaret suçuna vücut vermektedir (Hafızoğulları, 2014). Yani anlaşılacağı üzere küfür kanunen bir suç olarak görülmektedir. Bu durumda sahayı terk eden oyuncumu, yoksa o oyuncuya küfür ederek oyuncunun sahadan ayrılmasına neden olan kişi/kişiler mi suçludur? Yaşanan olayın etik-hukuk-ahlak üçgeni içerisinde değerlendirilip, profesyonel olan her kişi gibi futbolcularında farklı duygu dünyalarına sahip birer

insan olduğunu unutmadan yargıda bulunmak daha sağlıklı sonuçlara ulaşmaya yardımcı olacaktır.

Olay 2:

Kazakistan ile oynanacak olan milli maç için sahaya ısınmaya çıkan ve maçtan önce verilen eseme listesinde as kaleci olarak görünen V. D.'ye maçın oynandığı stadyum olan TT Arena'nın tribünlerinden hem alkışlar, hem de ısıklıklar geldi. Yaklaşık 10 dakika boyunca sahada ısınma hareketleri ile maça hazırlanan V. D. , kale arkasına döndüğü sırada ısıklık sesleri yükseldi. Taraftarların yer yer gösterdiği protestolar üzerine Volkan Demirel eldivenlerini çıkardı ve "Ben gidiyorum Ayıptır" diyerek taraftara tepki gösterdi. Tecrübeli eldiven daha sonra soyunma odasının yolunu tuttu. Diğer kaleciler Volkan'ı sakinleştirmek adına peşinden giderken V. D., " Hayır çıkmayacağım" cevabını verdi. Volkan Demirel'in soyunma odasında Fatih Terim'e olayı anlatırken "Taraftar ısınırken bana ana avrat küfrediyor hocam. Ben de bu vatanın evladıyım... Milli forma üzerimdeyken küfür yemek beni çıldırttı" dediği öğrenildi (spor.haber3, 2014). Konu ile ilgili olarak Milli takımlar sorumlusu Fatih Terim olaydan ilgili net bir bilgi sahip olmadığını ve net bir bilgi sahibi olmadan bir değerlendirme yapmasının doğru olmayacağını söyledi. Olayın ardından stadyumu terk eden Volkan Demirel'in eseme listesinde adı olduğu için geri dönmek durumunda kaldı. Maçın ardından stattan takım arkadaşı ve kulübünün genel menajeri ile birlikte ayrılırken kendilerini görüntülemeye çalışan basın mensupları, kulüp başkanlarınca yanlarına verilen ve stada girmek için akreditasyon kartı bulunmaya özel korumalar tarafından darp edildi (spor.internethaber, 2014). Olay dünya medyasın da çok çeşitli yönle saptırılarak geniş yer buldu.

Futbol disiplin talimatınının 51. Maddesinde "Yayın yolu ile veya yazılı tebligata rağmen haklı bir sebebi olmaksızın resmi veya özel milli müsabakalara veya hazırlık çalışmalarına katılmayan veya geç katılan

veya çalışma ve müsabaka yerini terk eden futbolcular iki aydan bir yıla kadar müsabakalardan men cezası ile cezalandırılır. İhlalin niteliğine göre futbolcunun bağlı bulunduğu kulübe de 65.000.-TL ile 130.000.TL arasında para cezası verilir" (TFF, 2014). Bu durumda müsabaka yerini terk eden Volkan Demirel ve kulübünün cezalandırılması gerekmektedir. Fakat sözü geçen talimatta "haklı bir sebebi olmaksızın" hükmü olayı bir tartışma boyutuna çıkarmaktadır. Evet, burada tartışılması gereken ıslıklanmak, hakarete uğramak hatta küfür yemek milli görevi bırakmak için haklı bir sebep midir? Yoksa profesyonel sporculukta var olan doğal bir durum mudur?

Ülkemizde oynanan milli müsabakalar son yıllarda müsabakanın oynandığı stadyumların takımlarının taraftar gruplarınca kontrol edilmekte ve bu durum sonucu olarak milli müsabaka çizgisinden çıkarılmaktadır. Müsabakalara taraftar gruplarınca provoke edilmekte ve başka takımın oyuncularını özellikle kötü giden maçlarda ağır şekilde protesto edilmekteler. O gün orada yer alan futbolcuların üzerindeki formanın milli forma olduğu unutulmakta ve kulüpler arası yaşanan çatışmalar alevlendirilmektedir. Maç öncesi sahaya henüz ısınmak için çıkmış bir oyuncuyu daha hiçbir performans sergilemeden hem de üzerinde milli bir forma varken hakaret edip protesto etmek dünyanın hiçbir yerinde onaylanacak bir durum değildir.

Konu bir başka açıdan incelenecek olunursa kendisine verilen milli bir görevi her ne sebep ile olursa olsun yarıda bırakmak ayrı bir suçtur. Küfür, hakaret, ıslıklanma hatta ırkçılık dünyada sporun olduğu her yere girmiş durumdadır. Bu olayların önlenmesi ve azaltılması adına yapılan çalışmalardan maalesef istenilen verim elde edilememiştir. Üst düzeyde spor yapan ve neredeyse her hafta bu tarz olaylara maruz kalan bir sporcunun formasını bırakarak stadı terk etmesi ne kadar doğrudur? Örnek verecek olursak; sözü edilen sporcu, o statta daha önce kulüp düzeyinde maç yapıp bu tarz tepkilere maruz kalmış fakat stadı hiç terk etmemiştir. Sonuç olarak; kulüp düzeyinde müsabakanın sonuna kadar devam eden bir oyuncunun verilen milli bir görevde stadı terk etmesi acaba nasıl açıklana bilinir?

Olay 3:

Gençlerbirliği Kulübü Başkanı İlhan Cavcav, maçlara sakallı çıkma yasağı getirilmeli diyerek; Gençlerbirliği'nde maçlara sakallı çıkan futbolculara 25 Bin TL ceza kesilmesi talimatı verdi. Tekrarlanması halinde ise 25 Bin TL artı, kadro dışı bırakın dedi. Yaptığı açıklamada "Ben 80 yaşındayım ve her gün traş oluyorum be kardeşim. Ne o Beşiktaş'ın antrenörü çıkıyor böyle bir sakal ? Volkan Böyle bir sakal? Selçuk'ta sakal, Beşiktaşlılar da sakal. Yahu arkadaş, burası "imam hatip okulumu"? sen spor yapıyorsun. Sen ilerlemede, gençlere örnek olacaksın. 23 yaşında benim torunum var ve sakal bırakıyor. Oğlum kes diyorum, bana ne diyor biliyormusun dede, bütün sporcular sakallı onlara niye demiyorsun. Bunların örnek olması lazım. Bunu dün Sayın Yıldırım Demirören'e de söyledim. O biz böyle bir karar alamayız diyor. UEFA bilmem ne yapar diyor. "Bıktık UEFA'dan" yahu. Keşke bir yer olsa da UEFA olmadan oynasak futbolumuzu" (zaman.com.tr, 2014).

Bir spor kulübünün başkanı futbolcusuna sakalını kesmesi için maddi bir yaptırım uygulayabilir mi? uygulamalı mı? Bir futbolcunun kulübünden ceza alabilmesi için, ilgili kulübün iç yönetmeliklerini ve/veya disiplin talimatlarını aykırı davranışta ya da davranışlarda bulunması gerekmektedir. Konu ile ilgili olarak TFF'nin Profesyonel Futbolcuların Statü ve Transfer Talimatının 24. Maddesinin c fıkrasında "Kulüpler sezonun başlamasından en geç bir hafta önce, bir sonraki sezon uygulayacakları iç yönetmeliklerini ve/veya disiplin talimatlarını TFF'ye göndermek zorundadırlar. Kulüpler TFF'ye tescil ettirdikleri ve uygulayacakları iç yönetmeliklerini ve/veya disiplin talimatlarını imza karşılığında futbolcuya teslim veya noter aracılığı ile tebliğ etmek zorundadırlar" ilgili maddesi bulunmaktadır (TFF, 2009). Buradan anlaşılabacağı üzere Gençlerbirliği spor kulübünü eğer sezon başlamadan önce disiplin talimatlarına konu ile ilgili herhangi bir madde ekletmediyse en azından bu sezon için hiçbir futbolcusuna bunun ile ilgili ceza verme yetkisi yoktur. Gençlerbirliği'nde, Sedat

Bayrak, Hakan Aslantaş, Uğur Çiftçi, Nizamettin Çalışkan, Artun Akçakın, Doğa Kaya, İrfan Can Kahveci ve Gosso, Başkan İlhan Cavcav'ın özellikle eleştiri konusu yaptığı, Slaven Bilic, Olcay Şahan, Selçuk İnan ve Volkan Demirel'in ki kadar olmasa da zaman zaman sakal uzatıyor. Söz konusu futbolcuların hepsi takımda oynayan futbolcular olması itibari ile bu futbolcuların durumdan rahatsız olması takımın performansında önemli düşüslere neden olabilir.

Ayrıca bir başka tartışma konusu ise geçen sezon Gençlerbirliği takımına, Hacettepe'den alınan ve aylık 2.500-3.500 TL arasında maaşa oynayan Berat Tosun, Çağrı Bülbül, Halil İbrahim Pehlivan gibi oyuncuların sakal yasağına uymaması sonucunda 25 bin TL cezaya çarptırılması ya da kadro dışı bırakılması takım içi örgütsel adalet kavramı üzerinde karmaşaya yol açabileceğidir. Aynı maddenin "d" fıkrasında ise "Kulüpler, futbolcularına verdikleri para cezalarına ait kararlarını, nedenleri, tutarları ve noterden onanmış karar örnekleri ile birlikte, karar tarihinden itibaren en geç 15 gün içinde futbolcuya ve TFF'ye bildirmek zorundadır" deniliyor. Bu durumda herhangi bir futbolcuya ceza verilmesi durumunda TFF'nin cezayı onaylaması gerekmektedir. Yani ceza verilmesi durumunda TFF'nin alacağı tavırda tartışmaları başka boyuta taşıyacaktır. Hatta konun CAS gibi uluslararası mahkemelere taşınması dünya gündeminde futbolumuzun nasıl bir reklam yapacağı ayrıca üzerinde düşünülmesi gereken bir konudur.

Yukarıda anlatılmış örnek olayların yeniden oluşması durumunda alınacak önlemlerin ve yaptırımların neler olacağı somut kararlara bağlanmalıdır. Aksi halde bu ve benzer olaylarla karşılaşma mümkün olmakla birlikte, konuya taraf olanların farklı davranışlar geliştirmesine cesaretlendirici bir sonuç ortaya çıkaracaktır.

Aslında, bütün örnek olayların yaşanan problemin tarafı ve mağduru futbolcu gibi görünmektedir. Bu, hem hukuken hem de davranışsal boyutta işini yapmaya çalışan kişinin maruz kaldığı durumu lehine çevirmeye çalıştığı anlık tepki olarak da yorumlanabilir. Ancak farklı kesimlerin yorumlarına fırsat bırakmayan hukuki bir düzenleme,

mağdurun gerçekten kim olduğunu hem daha kolay ortaya koyacak hem de popüler yaklaşımlara fırsat vermeyecektir.

KAYNAKÇA

Aydın, U. (2014). *TOPLU İŞ HUKUKU VE PROFESYONEL SPORCULAR*. İstanbul: İstanbul Barosu Yayınları.

fotomac.com. (2014, Kasım 17). *fotomac.com*. Kasım 17, 2014 tarihinde fotomac.com: <http://www.fotomac.com.tr/millitakim/2014/11/16/fatih-terimden-volkan-aciklamasi> adresinden alındı

Hafizoğulları, Z. (2014, Kasım 17). *TÜRK CEZA HUKUKUNDA ŞEREFE KARŞI SUÇLAR*. Kasım 17, 2014 tarihinde abchukuk.com: <http://www.abchukuk.com/cezahukuku/hakaret.html> adresinden alındı

hurriyet.com. (2014, Kasım 17). *hurriyet.com/spor*. Kasım 17, 2014 tarihinde hurriyet.com: <http://www.hurriyet.com.tr/spor/futbol/24611600.asp> adresinden alındı

hurriyet.com. (2014, Kasım 17). *hurriyet.com/Spor*. Kasım 17, 2014 tarihinde hurriyet.com: <http://www.hurriyet.com.tr/spor/futbol/24598192.asp> adresinden alındı

milliyet.com. (2014, Kasım 17). *milliyet.com*. Kasım 17, 2014 tarihinde milliyet.com/spor: <http://www.milliyet.com.tr/volkan-sen-hungur-hungur-agladi-trabzonspor-1755093-skorerhaber/> adresinden alındı

milliyet.com. (2014, Kasım 17). *milliyet.com/skorer*. Kasım 17, 2014 tarihinde milliyet.com: <http://www.milliyet.com.tr/volkan-sen-icin-sok-sozler—trabzonspor-1755196-skorerhaber/> adresinden alındı

sabah.com. (2014, Kasım 17). *sabah.com/spor*. Kasım 17, 2014 tarihinde sabah.com: <http://www.sabah.com.tr/spor/futbol/2013/08/28/volkan-senden-flas-aciklama> adresinden alındı

spor.haber3. (2014, Kasım 17). *spor.haber3*. Kasım 17, 2014 tarihinde spor.haber3: <http://spor.haber3.com/volkan-neden-agladi-acikladi..-haberi-2159580h.htm> adresinden alındı

spor.internethaber. (2014, Kasım 2014). *spor.internethaber*. Kasım 17, 2014 tarihinde spor.internethaber: <http://spor.internethaber.com/spor/super-lig/arenada-volkan-demirel-sahayiterk-etti-210556.html> adresinden alındı

TFF. (2009). *PROFESYONEL FUTBOLCULARIN STATÜSÜ ve TRANSFERLERİ TALİMATI*. İstanbul: TFF.

TFF. (2009). *PROFESYONEL FUTBOLCULARIN STATÜSÜ ve TRANSFERLERİ TALİMATI*. İstanbul: TFF.

TFF. (2014). *FUTBOL DİSİPLİN TALİMATI*. İstanbul: TFF.

yirmidorthaber.com. (2014, Kasım 17). *yirmidorthaber.com/spor*. Kasım 17, 2014 tarihinde yirmidorthaber.com: <http://www.yirmidorthaber.com/spor/kufur-yedi-volkan-demirel-sahayi-terketti-videosu-volkan-dunya-basininda/haber-967262> adresinden alındı

zaman.com.tr. (2014, Kasım 15). *İlhan Cavcav'dan futbolculara sakal yasağı*. Aralık 1, 2014 tarihinde zaman.com.tr: http://www.zaman.com.tr/spor_ilhan-cavcavdan-futbolculara-sakal-yasagi_2257876.html adresinden alındı

CAS KARARI

ALAN PULIDO IZAGUIRRE/ TIGRES DE LA UANL KULÜBÜ & MEKSİKA FUTBOL FEDERASYONU

Çevirenler: Sümeyye ÇAM*, Mualla Sena DAĞDEVİREN*,
Zeynep Tuğçe ŞAHAN*

* Uluslararası Antalya Üniversitesi.

CAS KARARI

ALAN PULIDO IZAGUIRRE/TIGRES DE LA UANL KULÜBÜ & MEKSİKA FUTBOL FEDERASYONU¹

I. Taraflar

1. Alan Pulido Izaguirre (Oyuncu veya Davacı) Meksika asıllı bir profesyonel futbolcudur.
2. Club Tigres de la UANL (Kulüp veya Birinci Davalı), Meksika'nın San Nicolás de los Garza şehrinde merkezi bulunan bir futbol kulübüdür. Bu kulüp Meksika Futbol Federasyonu üyesi olması dolayısıyla, Fédération Internationale de Football'a (FIFA) bağlıdır.
3. Meksika Futbol Federasyonu² (FMF veya İkinci Davalı) Meksika'da futbolun idare organıdır.

II. Davanın Esası

4. 2010 Torneo Apertura'ndan, 2013 Torneo Clausura'ya kadar yürürlükte olan hizmet sözleşmesi (Sözleşme) 1 Temmuz 2010 tarihinde (3 yıllık dönem için) oyuncu ve kulüp arasında imzalandı. Sözleşme daha sonra kulüp ve oyuncu arasındaki başka bir anlaşma çerçevesinde, bir yıl daha uzama ihtimalini de içermektedir.
5. 9 Temmuz 2010 tarihinde, sözleşme Kulüp tarafından FMF'e tescil edildi.

1 CAS 2014/A/3861 sayılı Karar'ın İngilizce aslı www.tas-cas.org adresinde yayınlanmıştır.

2 ç.n. Federación Mexicana de Fútbol.

6. İddialara göre, Oyuncu ve Kulüp 24 Temmuz 2012 tarihinde iki tane ek protokol imzaladı (Ek-2 ve Ek-3). İddialara göre, Ek-2 uyarınca Kulüp ve Oyuncu sözleşmeyi 2016'ya kadar uzatma konusunda anlaştı. Oyuncu, sözleşme süresinin uzatılması konusunda asla anlaşma yapmadığını ve sözleşmede bulunan imzanın sahte olduğunu öne sürerek, sözleşmenin geçerliğine itiraz etti.
7. Sözleşme Ek-2 8 Ocak 2013 tarihinde FMF'e tescil edildi.
8. Sözleşme Ek-3 17 Ocak 2013 tarihinde FMF'e tescil edildi.

III. FMF Huzurunda Yapılan İşlemler

9. Oyuncu, kendisini 1 Temmuz 2014 tarihinden itibaren herhangi bir kulübe bağlı olmayan sporcu ilan edecek bir karar talebiyle, 29 Haziran 2014 tarihinde MFF Uyuşmazlık Çözümü ve Arabuluculuk Komisyonu'nda³ (CCRC) Kulüp'e karşı dava açtı.
10. 3 Aralık 2014 tarihinde CCRC oyuncu tarafından açılan davayı reddetti. CCRC, Ek-2'de yer alan imzanın, oyuncunun-kiyle uygunluk gösterdiğine dair yeterli kanıt bulunduğuna, bu sebeple oyuncunun özellikle sözleşmenin 30 Haziran 2016 tarihine kadar uzatılmasını kabul ettiğine kanaat getirdi. Sonuç olarak, CCRC Oyuncu ve Kulüp arasında sözleşmeden doğan ilişkinin 30 Haziran 2016 tarihine kadar yürürlükte kalacağına hükmetti.

IV. CAS Huzurunda Yapılan İşlemler ve Tarafların İbraz Ettikleri

11. Oyuncu, CCRC'nin 3 Aralık 2014 tarihinde verdiği karara (temyiz edilen karar) ilişkin 18 Aralık 2014 tarihinde Spor Tahkim Mahkemesi'nde⁴ (CAS) kulüp ve FMF aleyhine temyiz başvurusu yaptı.
12. Oyuncu, temyiz beyanı ile birlikte, Spor Tahkim Kanunu⁵ m. R37 uyarınca, ihtiyati tedbir kapsamında aşağıdaki taleplerde bulundu:

1. *Declare que el futbolista no está obligado a permanecer-contras su voluntad- en Tigres y puede vincularse con otros clubes deportivos, sin perjuicio de quién sea responsable de la ruptura contractual y de las consecuencias derivadas.*

2. *Ordene a club Tigres y a la Federación Mexicana de Fútbol Asociación (FMF) proceder con la emisión inmediata del Certificado de Transferencia Internacional (CTI) ante el requerimiento de cualquier club en el mundo.*

3. *Publique la medida cautelar en el sitio web del TAS/CAS para conocimiento de los clubes de fútbol que pudieran tener un interés en la contratación del jugador.*

Yukarıda bahsedilen talepler şu şekilde tercüme edilebilir:

1. *Oyuncunun Tigres'te isteği dışında kalmak zorunda olmadığı ve sözleşmenin feshinden kimin sorumlu olabileceğine ve böyle bir feshin sonuçlara bakılmaksızın, başka kulüplerle sözleşme imzalayabileceğinin beyan edilmesi.*

2. *Dünyadaki herhangi bir kulübün talebi üzerine, derhal Uluslararası Transfer Sertifikası⁶ (ITC) düzenlemesi için 3. Tigres Kulübü'ne ve Meksika Futbol Federasyonu'na emir verilmesi.*

4 ç.n. Court of Arbitration for Sport.

5 ç.n. Code of Sports-related Arbitration.

6 ç.n. International Transfer Certificate.

3. Oyuncuyla anlaşmayı düşünebilecek kulüplerin bilgisi için, işbu emrin CAS'ın web sayfasında yayınlanması.

13. Oyuncu, bu davada, üç farklı ihtiyati tedbirin yerine getirilmesi isteğinin gerçekleşmesi için Spor Tahkim Kanunu m. R37'deki koşullara dayanmaktadır. Oyuncu bu üç talebi arasında hiçbir ayırım yapmamakta ve durumunu aşağıdaki şekilde açıklamaktadır:

a) Oyuncu, temyiz başvurusunun başarılı olmasının muhtemel olduğunu düşünmektedir. Çünkü temyiz edilen karar, oyuncunun kulüpten ayrılması isteği açısından bir üst mahkemeye uygun bulunamaz. Ayrıca oyuncu Ek-2'deki sayfaların tamamının imzalanmadığı ve bu gibi şartlarda temyiz talebinin başarılı olma ihtimalinin değerlendirilmesi için hesaba katılması gerektiğini öne sürmektedir.

b) Oyuncu, 2014'ün Temmuz ayından beri de facto (fiili) biçimde mesleki faaliyetlerini gerçekleştirmesine izin verilmemesi için, eğer ihtiyati tedbir talepleri yerine getirilmez ise telafisi olmayan zarar riski olduğunu iddia etmektedir.

c) Oyuncu hâlihazırda mesleki faaliyetlerini yerine getiremediği için, kendi menfaatlerinin Kulüp'ün ve FMF'in menfaatlerine ağır bastığını düşünmektedir.

14. 22 Aralık 2014 tarihli bir tebliğle, CAS Mahkeme Ofisi, Kulüp'e ve FMF'e oyuncunun ihtiyati tedbir taleplerini tebliğ ederek bu bağlamda kendi beyanlarını sunmak üzere mahkemeye çağırılmıştır.

15. Kulüp, aşağıda sayılan argümanları içeren 31 Aralık 2014 tarihli cevap dilekçesiyle oyuncunun ihtiyati tedbir taleplerine itiraz etmiştir:

- Böyle bir mesele, tabiatı gereği uyumsuzluğun esasıyla ilişkili olduğu için, kulüp, CAS Temyiz Tahkim Dairesi Başkanı'nın

oyuncunun kulüpte kalma yükümlülüğünün olmadığını beyan edemeyeceği kanaatindedir.

- *Kulüp, oyuncunun uluslararası transfer sertifikasının CAS'ın ihtiyati tedbir uygulamasından ziyade FIFA Yönetmeliği'ne uygun biçimde talep edilmesi gerektiğini ileri sürmektedir. FIFA Yönetmeliği doğrultusunda oyuncunun yeni kulübü, uluslararası transfer sertifikasını çıkarılması için kulübün bağlı olduğu ulusal federasyon aracılığıyla talepte bulunmalıdır. Bununla birlikte, kulüp bu aşamada hiç bir kulübün FMF'ten oyuncunun sertifikasını kendisine göndermesini belirtmiştir. Bu nedenle, oyuncunun acil sertifika çıkartma isteği reddedilmelidir.*
- *Kulüp, oyuncunun ihtiyati tedbirlere hak kazanmak için gerekli üç şartı herhangi bir şekilde kanıtlayamadığını düşünmektedir. Özellikle:*
 - a) *Kulüp tamir edilemez bir hasarın olmadığını düşünmektedir. Çünkü eğer böyle bir hasar varsa, buna oyuncunun kendisi sebep olmuştur. Oyuncu tarafından iddia edilen "de facto" engelleme, sözleşmeyle bağlı olduğu halde kulüple tekrar bütünleşmeme yönünde kendi aldığı kararının sonucudur.*
 - b) *Kulüp, oyuncunun temyizinin başarılı olma olasılığını kanıtlayan yeni bir belge temin edemediğini öne sürmektedir.*
 - c) *Kulüp kendi menfaatlerinin oyuncununkilerden ağır bastığını düşünmektedir. Çünkü FIFA Yönetmeliği tarafından koyulan sözleşmenin istikrarı ilkesini korumaya çalışmaktadır.*

16. 2 Ocak 2015 tarihli tebliğle, FMF de aşağıda belirtilen nedenlerden dolayı oyuncunun ihtiyati tedbir talebine itiraz etmiştir:

- *Bütün iç hukuk yollarını tüketmeden önce, sağlığı yerinde olup sözleşmesi devam ettiği halde farklı bir kulüple anlaşma yapması için CAS herhangi oyuncuya yetki veremez.*
- *FIFA Yönetmeliği geçici bir sertifika çıkartılması imkânını öngörmektedir. Bundan dolayı, oyuncu Spor Tahkim Kanunu m. R37’de belirtilen bütün hukuki yolları denemek için FIFA Yönetmeliği tarafından oluşturulan usulü takip etmelidir.*

V. CAS’ın Yargı Yetkisi

17. İsviçre Milletlerarası Özel Hukuk Kanunu m. 186’ya uygun olarak CAS kendi yargılamasını yapma gücüne sahiptir.
18. Bu noktadaki yargısal inceleme kapsamında, CAS’ın uygulamayı dinlemek için *prima facie* yetkisi olup olmadığı değerlendirilmelidir. Bu konudaki nihai karar, heyet tarafından verilecektir.
19. Spor Tahkim Kanunu m. R47 şu şekildedir: “*Bir federasyonun, birliğin ya da sporla ilgili bir kurumun kararına karşı, ilgili federasyon, birlik veya kurumun tüzük ve yönetmeliklerinin izin verdiği ölçüde veya tarafların yaptığı tahkim anlaşmasına dayanılarak ve başvurucunun temyizden önce bütün hukuki yolları tüketmesi halinde CAS nezdinde temyiz başvurusu yapılabilir*”.
20. Özel bir tahkim anlaşması olmaması halinde, CAS’ın bu tür bir yetkiye sahip olması için, ilgili kurumun tüzük ve yönetmelikleri CAS’ı temyiz makamı olarak açıkça tanınması gerekir.
21. FMF Yönetmeliği m. 86, CCRC kararlarının CAS aşamasından önce temyiz edilebileceğini belirtmektedir. Ayrıca, davalılar CAS’ın yargı yetkisine itiraz etmemiştir.

22. Bundan dolayı CAS Tahkim Temyiz Bölümü Başkanı, *prima facie*, CAS'ın mevcut tartışma üzerine karar verme yetkisi olduğuna ve heyetin nihai karar üzerinde herhangi itirazı olmadığını belirtmiştir.

VI. Kabul Edilebilirlik

23. FMF Yönetmeliği m. 86, CAS aşamasından önce CCRC'nin kararına karşı temyiz başvurusu yapılmasına ilişkin sürenin ilgili kararın tebliğ alınmasından itibaren yirmi bir gün olduğunu belirtmektedir.
24. Temyiz edilen karar, 3 Aralık 2014'de verilmiş ve 18 Aralık 2014'de CAS nezdinde temyiz başvurusu yapılmıştır. Dolayısıyla, yirmi bir günlük süre içinde temyiz başvurusu yapılmıştır. Ayrıca, davalılar bu konuda herhangi bir itiraz öne sürmemiştir.
25. Bundan dolayı, CAS Tahkim Temyiz Bölümü Başkanı, *prima facie*, temyiz başvurusunun kabul edilebilir nitelikte olduğunu, heyetin nihai kararına itiraz olmadığını belirtmiştir.

VII. Hukuki Tartışma

26. Spor Tahkim Kanunu m. R37 uyarınca, CAS Tahkim Temyiz Bölümü Başkanı eğer heyet henüz kurulmamışsa, ihtiyati tedbir uygulaması konusunda yetkilidir.
27. İlk olarak, CAS Tahkim Temyiz Bölümü Başkanı, oyuncunun iki farklı ihtiyati tedbir talep ettiğini belirtmiştir:
- 1) *Oyuncunun isteği dışında artık kulüpte kalmak zorunda olmadığının ve böylelikle kendisinin diğer kulüplerle anlaşma yapmasına bir mani olmadığının bildirilmesi,*
 - 2) *Kulübe ve FMF'e dünyadaki herhangi bir kulüpten istek geldiğinde ITC'yi bir an önce işlemesi için emir verilmesi.*

28. Oyuncu tarafından talep edilen ihtiyati tedbirleri inceleyen CAS Tahkim Temyiz Bölümü Başkanı aşağıdakileri belirtmiştir:
29. CAS Tahkim Temyiz Bölümü Başkanı, oyuncunun isteği dışında artık kulüpte kalmak zorunda olmadığını ve böylelikle kendisinin diğer kulüplerle anlaşma yapmasına bir mani olmadığını bildirilmesi yönündeki ilk talebi yerinde bulmuştur:

Declarar que en cualquier caso el Apelante carece de vinculación contractual con Tigres y ostenta actualmente el estatus de jugador libre de contrato

Bu talep aşağıdaki şekilde tercüme edilebilir:

Temyiz sonucu ne olursa olsun temyize verenin Tigres ile sözleşme ilişkisi sona ermiştir ve şuanda serbest bir oyuncu statüsüne sahiptir.

30. CAS'ın Tahkim Temyiz Bölümü Başkanı, oyuncunun ihtiyati tedbir başvurusuyla temel olarak amacının CAS'a yaptığı benzer temyiz başvurusundan elde etmek istediği amaçla aynı olduğunu belirtmektedir. Bu da oyuncunun artık kulüple sözleşme bağı olmadığını ve sonuç olarak diğer kulüplerle sözleşme imzalamakta serbest olduğunun bildirimidir.
31. Bu bakımdan, CAS'ın Tahkim Temyiz Bölümü Başkanı ihtiyati tedbir talepleri bağlamında, temyizcinin esas ve temyizde istenilen şeyin gerçekleştirilmesi için karar mercii olmadığını belirtir.
32. Yukarıdaki görüşe uygun olarak, CAS'ın Tahkim Temyiz Bölümü Başkanı oyuncu tarafından istenilen birinci tedbirin reddedilmesine hükmetmiştir.
33. Oyuncu tarafından talep edilen ikinci tedbire (başka bir deyişle birinci ve ikinci muhatapların herhangi bir kulübün isteği

üzerine hızlı bir biçimde sertifika düzenlemesi) dair, CAS'ın Tahkim Temyiz Bölümü Başkanı Spor Tahkim Kanunu m. R37'ye atıfta bulunmayı uygun bulmuştur. Bu maddenin ilgili bölümü şu şekildedir:

Bu usul kuralları dâhilinde taraflar, federasyona veya spor topluluklarına ilişkin öngörülen bütün ulusal hukuki yollar tüketilmeden önce geçici veya ihtiyati önlemlere başvuramaz. (...)
(CAS'ın Tahkim Temyiz Bölümü başkanı tarafından vurgu eklenmesi yapılmıştır.)

Bahsedilen isteğin yerine getirilip getirilmemesine karar verilirken, Bölüm veya heyet başkanı, bu isteğin başvuranı telafisi imkânsız bir zarardan korumak için gerekli olup olmadığını, isteğin kanıtlara dayandırılma hususunda başarı olasılığı ve başvuranın menfaatlerinin muhataplarınıninkilerden ağır basıp basmadığı göz önünde tutmalıdır.

34. CAS'ın Tahkim Temyiz Bölümü Başkanı, ikinci tedbire başvurmadan önce Spor Tahkim Kanunu m. R37'ye uygun olarak, oyuncunun FIFA Yönetmeliği'nin uygulanması için gerekli olan FMF'de sayılan tüm ulusal hukuki yolların tüketilip tüketilmediğini incelemesi gerektiğini belirtir.
35. CAS'ın Tahkim Temyiz Bölümü Başkanı, FIFA Yönetmeliği'nde bir oyuncunun sertifikasının alınabilmesine yönelik hukuki bir yol öngörüldüğünü belirtir. Başka bir deyişle, oyuncunun sözleşme imzaladığı yeni kulübün ulusal federasyonu bir talep dosyası hazırlamalıdır (Bu dosya oyuncunun yeni sözleşmesini de içerir). Daha sonra, bu dosyayı oyuncunun önceki kulübünün üye olduğu ulusal federasyona göndermelidir. Sonrasında, ilgili oyuncunun önceki kulübüyle sözleşmesinin artık geçerlilikte olmadığını doğrulanmasının ardından önceki kulübün üye olduğu federasyon sertifikayı düzenler.

36. Buna ek olarak, CAS'ın Tahkim Temyiz Bölümü Başkanı, önceki federasyonun sertifika düzenlemekten kaçınma yetkisine sahip olduğunu belirtir. Fakat bu durumda bile CAS'ın Tahkim Temyiz Bölümü Başkanı, FIFA Yönetmeliği'nin ilgili oyuncu için geçici olarak sertifika düzenlenmesi olanağı sağladığına dikkat çeker.
37. Başvuruya konu olayda ise, temyize başvuran herhangi bir federasyonun oyuncunun sertifikasını FMF'e göndermesini talep ettiğine ve sonrasında bundan kaçınıldığına dair herhangi bir kanıt göstermemiştir. Bunun bir sonucu olarak, CAS'ın Tahkim Temyiz Bölümü Başkanı oyuncunun tüm ulusal hukuki yolları tüketmediği ve bundan dolayı kendi sertifikasının düzenlenmesini bu noktada ihtiyati tedbir olarak talep edemeyeceği sonucuna ulaşmıştır.
38. Temyize başvuran hiçbir olay için, diğer bir kulüpten gelen bir teklifin kanıtının yokluğu halinde oluşabilecek telafi edilemez zarara ilişkin bir kanıt ileri sürmemiştir. Diğer bir deyişle, temyize başvuranın isteği tamamen bir varsayıma dayanmaktadır (Oyuncunun diğer bir kulüpten teklif alabileceği varsayımı).
39. Ayrıca CAS'ın Tahkim Temyiz Bölümü Başkanı, telafi edilemez bir zarar oluşması riski olmadığı çünkü böyle bir zarar oluşsa bile bu zararın, oyuncunun kulüp içinde olmaya devam etmeme kararı ve kulübün bu kararın tersini almasına izin vermediğini ispatlayamaması nedeniyle, kendisi tarafından oluşturduğu konusunda kulüple aynı görüştedir.
40. Yukarıdaki görüşe uygun olarak CAS'ın Tahkim Temyiz Bölümü Başkanı, temyiz eden tarafından talep edilen ikinci tedbirin de reddedilmesine hükmetmiştir.

VIII. Yayınlama

41. Taraflar arasındaki anlaşmanın bir sonucu olarak, bu karar CAS'ın web sayfasında yayınlanacaktır.

IX. Masraflar

42. Standart CAS uygulamasına göre işlemlerin bu kısma ilişkin masraflar, nihai kararda veya heyetin bu konudaki başka bir nihai hükmünde belirlenecektir.

Spor Tahkim Mahkemesi Kararı

Spor Tahkim Mahkemesi:

1. *Bay Alan Pulido Izaguirre tarafından açılan 18 Aralık 2014 tarih ve CAS 2014/A/3861 sayılı Alan Pulido Izaguirre ve Club Tigres de la UANL & MFF davasındaki ihtiyati tedbir taleplerinin reddedine,*

2. *Bu mahkeme kararından kaynaklanan masrafların nihai kararda veya bu heyetin bu konudaki başka bir nihai hükmünde belirleneceğine hükmeder.*

Lozan, 29 Ocak 2015.

Corinne Schmidhauser

Tahkim Temyiz Bölümü Başkanı

USADA/DAVIS KARARI

Çev.: Ebru DİNÇ*

* Özyeğin Üniversitesi Hukuk Fakültesi.

USADA/DAVIS KARARI¹

Re: AAA No. 77 190 00587 13 JENF

Birleşik Devletler Anti-Doping Kuruluşu ("USADA")

İle

Walter Davis ("Davalı" veya "Bay Davis")

Arasındaki Tahkim konusuyla ilgili olarak

NİHAİ KARAR

Ben, yukarıda adı geçen taraflarca tayin edilen aşağı imzası bulunan HAKEM olarak, tarafların kanıtlarını ve iddialarını usulüne göre dinleyerek, aşağıdaki belirtilmiş olan KARARI vermiş bulunuyorum;

285

I. GİRİŞ

1.1 USADA, Amerika Birleşik Devletlerinde Olimpik hareket sporları konusunda bağımsız anti doping kuruluştur ve diğerlerinin yanında, müsabaka içi ve dışı örnek toplamadan, ilaç testinden, sonuçların yönetiminden ve USADA Olimpik ve Paralimpik Hareket Testi protokolüne göre ("USADA Protokolü") potansiyel anti-doping kural ihlalleriyle ilgili karar vermeden sorumludur.

1.2 Davalı, 2001 yılından 2013'ün üçüncü çeyreğine kadar USADA Kayıtlı Test havuzunda (USADA RTP) yer almış olan 34 yaşında USA Atletizm ("USATF") alanında kayıtlı sporcudur.

1.3 2012 Dünya Anti-Doping Kuruluşu Uluslararası Test Standartı ("WADA IST") şartlarına ve 2011 USADA Bulunulan Yer

1 Kararın İngilizce aslına <http://www.usada.org/> adresinden erişilebilir.

Politikasına ("Politika") göre Bay Davis dâhil USADA RTP' sinde bulunan sporculardan, müsabaka dışı sporcu testini kolaylaştırmak ve yerine getirmek için bulunulan yer bilgilerini doğru ve zamanında teslim etmeleri istenir. Üç kaçırılan test durumunun ve/veya on sekiz aylık zaman süresi içinde başvuruda bulunmama durumunun herhangi bir birleşimi anti-doping kural ihlaliyle sonuçlanır.

1.4 USADA, davalıyı, bulunulan yer bilgilerini 1 Temmuz 2012 ve 1 Temmuz 2013 arasında üç ayrı durumda uygun şekilde bildirmediğinden dolayı ilk anti-doping kural ihlaliyle suçlamıştır.

1.5 İki tarafın da katıldığı 9 Ocak 2014 tarihli ön duruşma konferansında, davalı, on sekiz aylık zaman süresi içinde üç ayrı gerekli durumda istenen bilgileri zamanında teslim etmediğini kabul etmiştir ancak bunu müsabaka dışı testten kaçınmak için yapmadığını iddia etmiştir. Konferans araması esnasında Bay Davis, kendisini temsil etmesi için bir kurulu görevlendireceğini belirtmiştir.

1.6 25 Mart 2014 tarihinde telekonferans yoluyla kanıt niteliğinde bir duruşma yapılmıştır. Ne davalı ne de onun adına hareket eden kurul, Amerika Tahkim Birliği yöneticilerinin ve USADA' ın Bay Davis ile sayısız irtibata geçme ve bu işlemlere katılması için onu teşvik etme çabalarına rağmen ne ön duruşmaya katılmıştır ne de ön duruşmayı takip etmiştir. USADA, bir ön duruşma bilgisi vermiş ve duruşmada şifahi murafla ve tanık ifadesi sunmuştur. Davalı ne duruşmada yer almış ne de ön duruşma bilgisi vermiştir.

OLAYLAR VE HUSUSLAR

2.1 İlgili olaylar büyük ölçüde tartışılmazdır; yani, Bay Davis, USADA RTP' sinde yer almıştır ve söz konusu politikaya uymakla yükümlüdür.

2.2 Davalı, on sekiz aylık zaman süresi içinde üç ayrı gerekli durumda bulunulan yer bilgilerini zamanında teslim etmemiş olduğunu kabul etmiştir.

2.3 Tek husus, USADA'nın ileri sürdüğü ve davalının inkâr ettiği şekilde, davalının bulunduğu yer bilgilerini temin etmediğini kabul etmiş olmasına rağmen, bu konuda ihmalkâr (kusurlu) olup olmadığıdır.

2.4 Davalının açısından bakıldığında, bulunulan yer bilgisini vermediği her durum kendisine müsabakadan çekildikten sonra beyan edildiğinden dolayı, uygulanmakta olan anti-doping kurallarını ihlal etmekten dolayı suçlanmaması gerekmektedir.

2.5 USADA' in Sporcu Hizmetleri Başkanı Lindsey Roebken, USADA RTP' inde bir sporcu olarak davalının sorumluluklarıyla ve USADA RTP sporcu geri çekilme prosedürleriyle ilgili bir beyanda bulunmuştur.

2.6 Bayan Roebken, tüm ilgili zamanlarda davalının USADA RTP' inde bulunduğunu ve USADA nın davalı dâhil USADA RTP' inde bulunan sporculara, test havuzunda yer aldıkları bilgisinin ve bulundukları yer başvurusunu yapma sorumluluklarının bildirildiği kapsamlı bir programı yürüttüğünü beyan etmiştir.

2.7 Bayan Roebken ayrıca, bilgisi dahilinde, hem USADA' in hem de davalının ulusal spor düzenleme kurulunun -USATF'nin-, USADA ve USATF Geri Çekilme politikalarınca talep edildiği üzere, üçüncü bulunulan yer başvurusunu yapmama ihlali davalıya bildirilene kadar davalıdan herhangi bir geri çekilme bildirisi almadıklarını beyan etmiştir.

2.8 Bayan Roebken, elindeki kanıtlara dayanarak ve sorumluluklarını ve bu konuyla ilgili uygulanan politikaları ve bu konuya dahil olan haberleşmeleri bilen bir kişi olarak beyanda bulunmuştur. Buna göre ve davalı, USADA tarafından sunulan herhangi bir kanıtın

aksini göstermek için herhangi bir çabada bulunmadığından, kanıtsal duruşmadan önce veya bu duruşma esnasında USADA'nın gerçekçi iddiaları doğru olarak kabul edilmiştir.

III. TARTIŞMA VE KARAR

3.1 Dünya Anti-doping yasasının ("yasa") 2.4 maddesine göre;

"2.4 Uluslararası Test Standardına uygun olan kurallara dayanarak beyan edilen, talep edilen bulunulan yer bilgilerinin sunulması ve kaçırılan testler dâhil, Müsabaka Dışı Test için Sporcunun hazır bulunmasıyla ilgili geçerli şartların ihlali. Sporcunun için verilen kararlar Anti-doping Kuruluşlar tarafından belirlendiği şekilde üç kaçırılan test durumunun ve/veya on sekiz aylık zaman süresi içinde başvuruda bulunmama durumunun herhangi bir birleşimi, anti-doping kural ihlali yerine geçer."

3.2 Buna göre, USADA RTP'indeki sporcular, politikada belirtilen bulunulan yer bilgisi verme yükümlülükleri dâhil olmak üzere müsabaka dışı test şartlarına uymakla yükümlüdürler.

3.3 Sporcunun bu yükümlülüklerle uymaması, anti-doping kural ihlali nedeniyle bir yaptırım uygulamasıyla sonuçlanır. Yasanın 2. 4 maddesine bakın.

3.4 WADA IST' in 11.3 maddesi, Kayıtlı Test havuzunda bulunan bir sporcu için "Bulunulan Yer Başvuru Şartlarını" ayrıntılı olarak açıklamaktadır. WADA IST madde 11.3'e bakın.

3.5 WADA IST' in 11.3.3 maddesi altında, USADA'ya "herhangi bir ADO'nun (Anti –Doping Kuruluşunun) sporcuyu, çeyrek dönemdeki herhangi bir belirli güne test tayin etmesini sağlamak için istenilen tüm bilgileri doğru şekilde ve yeterli ayrıntıda sağlayan",

Çeyrek Dönem için bulunulan yer başvurusunu yapmak davalının sorumluluğundaydı.

3.6 WADA IST'in 11.3.5 maddesine göre bir sporcu ancak şu aşağıdaki durumlardan biri olduğunda bulunulan yer başvurusunda bulunmadığı konusunda suçlanabilir;

a. sporcuya, (i) kayıtlı test havuzunda yer aldığı bilgisi (ii) bulunulan yer başvurusunu yapmak için olan ilgili şart ve (iii) bu şarta uymamanın getirdiği sonuçlar usulüne göre bildirildiğinde;

b. sporcunun verilen süre içinde bu şarta uymaması,

c. (aynı çeyrek dönemde ikinci veya üçüncü başvuruda bulunmama durumunda) sporcuya, 11.6.2 (a) maddesine göre önceki başvuruda bulunmama durumu bildirisi yapıldığında ve sporcunun bildiride belirlenen süre içinde başvuruda bulunmama durumunu düzeltmemesi ve

d. Sporcunun kurala uymama durumunun en azından ihmale bağlı olması. Bu amaçlarla, sporcuya kurala uymama durumunu bildirildiğinin kanıtlanması üzerine, sporcunun kusurlu ve ihmalkâr bir şekilde başvuruda bulunmama suçunu işlediği varsayılacaktır. Bu varsayım ancak, sporcu tarafından söz konusu yerine getirmeme durumuna ihmalkâr davranışının neden olmadığı beyan ve tespit edildiği takdirde çürütülebilir.

3.7 Yasaya göre 2.4 maddesi ihlalleri; "hak mahrumiyeti süresi, sporcunun ihlal derecesine bağlı olarak minimum bir (1) yıl ve maksimum iki (2) yıl olacaktır" şeklinde bir hüküm getirir. Yasa, madde 10.3.3.

3.8 USADA'ın başvuruda bulunma şartlarını kendisine bildirmiş olması sonucu Bay Davis' in bulunulan yer başvurusunu yapmama suçunu işlediği varsayıldığından, Bayan Roebken'in eldeki kanıtlara dayanarak bu durumu beyan etmesinden ve Bay Davis' in buna

uymamış olmasından dolayı; USADA' in belirlediği şekilde, davalının, bulunulan yer başvurusu yükümlülüklerine uymama durumunun ihmaline ve kusuruna bağlı olmadığını kanıtlaması şart olmuştur. Davalının ihlal varsayımını çürütmesi için kanıt standardı, "olasılık dengesiyle" olacaktır. Yasa, madde 3.1'e bakın.

3.9 Davalı duruşmada eylemlerini savunma fırsatını kaçırmış olsa da, Bay Davis'e karşı yapılan suçlamaların ciddi yapısı dikkate alındığında, üç bulunulan yer başvurusunu yapmama durumunun her biriyle ilgili olarak davranışının incelenmesi uygun olacaktır.

3.10 9 Ocak 2014 tarihli ön duruşma esnasında, davalı, atletizm için olan 2012 U.S Olimpik Takım Denemelerinden sonra (2012 Olimpik Denemeler) müsabakadan geri çekildiğini beyan etmiştir. Davalı, ön duruşma bildirimlerinin bir parçası olarak bu iddiasını destekleyecek herhangi bir kanıt sunmamış olsa da, USADA, 2012 Olimpik Denemeleri esnasında Bay Davis ile yapılan ve müsabakadan çekileceğini belirttiği mülakatın video kaydını sunmuştur.

3.11 Davalının, müsabakadan geri çekildiği için bulunulan yer başvurusunda bulunma yükümlülüklerini yerine getirmediğini kabul etmiş olmasına rağmen, duruşmada Bayan Roebken tarafından sunulan beyanda, sporcuya üçüncü bulunulan yer başvurusunu yapmamış olduğu bildirilene kadar, ne USADA' in ne de USATF' in davalının geri çekilme bildirisini aldığı açıklanmaktadır.

3.12 Davalının geri çekilme iddiası aynı zamanda, 2012 Olimpik denemelerinden sonraki beyanlarıyla ve eylemleriyle çürütülmüştür.

3.13 Davalının, üçüncü kez bulunulan yer başvurusunda bulunmadığına dair USADA' in kendisine yaptığı bildirim karşısında 19 Ağustos 2013 tarihinde USADA' ya gönderdiği bir e-postada, davalı, her bir bulunulan yer başvurusunda bulunmama durumuyla ilgili şu aşağıdaki açıklamayı yapmıştır;

“... Temmuz 2012 Q3 başvuruda bulunmama durumunun nedeni son süresinden birkaç hafta önce Olimpik Takımı oluşturmamaktan dolayı hala üzgündüm. Geri çekilmeyi düşünüyordum ve bunun için bulunulan yer formunu doldurmadım. O sırada iş arıyordum ve artım aynı tam günlük idman programım devam etmiyordu, bu nedenle de bulunulan yer formunu doldurmak tamamen aklımdan çıkmıştı. Bunun nedeni herhangi bir testten kaçmak değildi. Q1 2013 bulunulan yer başvurularının zamanı dolduğunda, hala müsabakaya katılıp katılmayacağımı düşünüyordum. Hepsinden önemlisi, yakın bir akrabamın vefatı beni tamamen alt üst etti. Bulunulan yer formunu doldurmam gerekiyordu ancak bu tamamen aklımdan çıkmıştı. Son Temmuz 2013 durumunun meydana gelme nedenin işimle aşırı derecede meşgul olmamdı. Formu zamanında doldurmak için hiç zamanım yoktu...”

3.14 Davalı e-postasında ilk iki başvuruda bulunma durumunun, geri çekilmeyi düşündüğü esnada meydana geldiğini ve üçüncüsünün ise “işleriyle fazlasıyla meşgul” olduğu için meydana geldiğini belirtmiştir. Davalının 19 Ağustos tarihli e-postasında başvuruda bulunmama durumlarından herhangi birinin, fiilen müsabakadan geri çekildikten sonra meydana geldiğine dair bir ibare bulunmamaktadır.

3.15 USADA, Bay Davis geri çekildiğini iddia ettikten sonra bir tam yıldan fazla bir süreyle, davalının Ağustos 2013 tarihine kadar fasılalı olarak bulunulan yer bilgilerini USADA’ya temin etmeye devam ettiğini gösteren kanıt sunmuştur.

3.16 Bay Davis, 2012 Olimpik Denemelerin ardından yapılan bir mülakat esnasında müsabakadan geri çekilme niyetini bildirmiş olsa da, USADA veya USATF’ye geri çekilme niyetini bildirerek yapmış olduğu duyuruyu gerçekleştirmemiştir ve geri çekilen bir USATF kayıtlı sporcusunun yapması gerekenleri istikrarlı bir hareket sergilememiştir.

3.17 Bu nedenle, duruşmada gösterilen yasal olarak yeterli olan kanıta dayanarak, davalının on sekiz aylık süre zarfında üç ayrı gerekli

durumda bulunan yer başvurularını zamanında yapmadığını kabul eden beyanının, kendi ihmaline bağlı olmadığına ve ret edilmesi gerektiği sonucuna varmış bulunuyorum.

3.18 USADA, IST' in 11.3.5 maddesi, yukarıda bahsedilen 3.6 maddesi şartlarına uygun olarak her bulunan yer başvurusunu yapmama konusunda davalı aleyhine şikayette bulunmuştur.

3.19 Yasanın 10.3 Maddesi, Yasanın 2.4 maddesi altında anti-doping kurallarının ihlali için kesin zaman uzunluğu sporcunun ihlal derecesine bağlı olarak minimum bir yıldan maksimum iki yıla kadar hak mahrumiyeti yaptırımını şart koşmaktadır.

3.20 USADA, duruşmada, bu vakanın şartlarını göz önünde bulundurarak, bir yıllık hak mahrumiyeti süresinin davalının anti-doping kural ihlali için uygun bir yaptırım olduğuna karar vermiştir.

IV. SONUÇ

4.1 Davalı, on sekiz aylık süre zarfında üç bulunulan yer başvurusunu yapmayarak, Yasanın 2.4 maddesinin ihlaliyle ilk anti-doping kurallarını ihlal suçunu işlemiştir.

4.2 Davalı için bu nedenle 16 Nisan 2014 tarihinden başlayarak 15 Nisan 2015 tarihinde sona erecek şekilde bir yıl süreyle hak mahrumiyeti yaptırımına hükmedilmiştir.

4.3 Sonuç olarak, davalı tarafından 1 Temmuz 2013 tarihinde veya buna müteakip üçüncü ihlal tarihine kadar elde etmiş olduğu tüm müsabakaya dayalı sonuçlar, madalyalar, puanlar ve ödüller, geriye dönük etkiyle iptal edilmiştir.

4.4 Amerika Tahkim Birliğinin ücretleri ve masrafları ve Hakemin ücreti ve masrafları doğduğu şekilde karşılanacaktır.

4.5 Her bir taraf, varsa avukatların ve şahitlerin ücretleri ve masrafları dahil kendi giderini karşılayacaktır.

4.6 Bu karar, bu tahkimde öne sürülen tüm iddiaların tam ve nihai sonucudur. Burada açıkça verilmeyen tüm iddialar ret edilmiştir.

Tarih: 15 Nisan 2014

Walter G. Gans, Hakem (imza)

YABANCI SPORCULARIN TÜRK VATANDAŞLIĞINI KAZANMALARI

Av. Kazım Yücel DÖNMEZ*

* Ankara Barosu.
Türkiye Tenis Federasyonu Disiplin Kurulu
Eski Başkanı.

I. Genel Olarak

Spor hayatlarını Türkiye’de sürdürmekte olan yabancı sporcuların bir kısmı zaman içerisinde çeşitli nedenlerle Türk vatandaşlığına geçmek istemektedirler. Böyle durumlarda Türk vatandaşlığına geçmek isteyen yabancı sporcular vatandaşlık hukuku bakımından çeşitli sorunlar ile karşılaşmaktadırlar. Bu sorunların çözümü, spor hukukunun önemli konuları arasında yer almaktadır.

Sporla ilgili vatandaşlık hukuku sorunlarını iki grupta toplamak mümkün bulunmaktadır. Bunlardan ilki çift ve çok tabiiyetli sporcuların milli takımlarda yer almaları, ikincisi de, sporcuların sahip oldukları vatandaşlıktan çıkarak veya çıkmadan sporcu olmalarından dolayı başka bir ülkenin vatandaşlığını kazanmaları ve tabiiyetini kazandıkları bu ülkenin bir kulübünde yerli statüsünde oynamalarıdır. Bu sorunların ilkinde uluslararası karşılaşmaları düzenleyen uluslararası spor örgütlerinin düzenlemeleri ile ikincisi ise iç hukuk düzenlemeleri ile çözüm getirilmektedir¹.

Türk Vatandaşlık Hukukunda ana kaynak 29.5.2009 tarihli ve 5901 sayılı Türk Vatandaşlığı Kanunu’dur (TVK)². Kanunun amacı, Türk vatandaşlığının kazanılması ve kaybına dair iş ve işlemlerin yürütülmesine ilişkin usul ve esasları belirlemektir (m.1). Kanun, Türk vatandaşlığının kazanılması ve kaybına ilişkin esasların düzenlenmesine ve vatandaşlık hizmetlerinin yürütülmesine ilişkin usulleri de kapsamaktadır (m.2).

Türk vatandaşlığı Kanununda, Türk Vatandaşlığının kazanılması durumları “doğumla” ve “sonradan” olmak üzere iki grupta toplanmıştır (m.5).

Doğumla kazanılan Türk vatandaşlığı soy bağına ya da doğum yerine bağlı olarak kendiliğinden kazanılan bir vatandaşlıktır (m.6). Doğum yolu ile kendiliğinden kazanıldığı için bu vatandaşlık “asli vatandaşlık” olarak adlandırılır.

1 ERTEN, Rifat: Milletlerarası Özel Hukukta Spor, Ankara 2007, s.77.

2 RG, 12.06.2009/27256.

Sonradana kazanılan Türk vatandaşlığı ise yetkili makam kararı, evlad edinilme veya seçme hakkının kullanılması ile üç ayrı şekilde edinilir (m.9). Bu üç olasılığa göre edinilen vatandaşlık, sonradan kazanılmış vatandaşlık olmaları nedeniyle "müktesep (kazanılmış) vatandaşlık" olarak ifade edilir.

Türk spor hayatında, yabancı sporcular Türk vatandaşlığını mükteseben kazanma yollarından en çok Türk vatandaşlığını istisnai yolla vatandaşlığa alınma ile evlenme yollarını tercih etmektedirler. Uygulamada yabancı sporcuların Türk vatandaşlığını kazandıran diğer yollara başvurdıkları pek görülmemektedir³. Makalemizde Türk vatandaşlığının kazanılmasında yabancı sporcuların tercih ettikleri bu iki yol üzerinde durulacaktır.

A. Yetkili Makam Kararıyla Türk Vatandaşlığının Kazanılması

Yetkili makam kararıyla Türk vatandaşlığına alınma, kişinin isteği ve devletin bu isteği yerine getirmesiyle oluşan bir durumdur. Yetkili makamın kararı ile Türk vatandaşlığının kazanılmasına öğretide "telsik" adı verilmektedir. Bu durum dar anlamda telsik olarak nitelenir.

Telsik kelimesinin sözlük anlamı, bir kişinin mensup olduğu kabileden ayrıлып başka bir kabileye geçmesidir⁴. Hukukumuzda Telsik, kişinin bağlı olmadığı bir devletin tabiiyetini (uyruklüğünü), o devletin yasalarında gösterilen esaslara göre kazanması olarak tanımlanır⁵. Telsik kapsamına doğum olgusu dışındaki nedenlerle tabiiyet kazanılmasına ilişkin bütün durumlar girer. Buna geniş anlamda telsik adı verilir. Türk Hukukunda telsik genel olarak dar anlamda kullanılır.

5901 sayılı Türk Vatandaşlık Kanununda telsik kelimesi kullanılmamıştır. Bu durum "yetkili makam kararıyla kazanma" biçiminde ifade edilmiştir.

3 ERTEN, s.98-99.

4 AYBAY, Rona/ÖZBEK, Nimet: Vatandaşlık Hukuku, (Vatandaşlık) İstanbul 2015, s.105.

5 YILMAZ, Ejder: Hukuk Sözlüğü, Ankara 2004, s.1214.

1. Türk Vatandaşlığının Genel Olarak Kazanılması

Türk Vatandaşlığı Kanununa göre belirli koşulları taşıyan yabancıların vatandaşlığa alınma yolu ile Türk vatandaşlığını edinmeleri mümkün bulunmaktadır. Bu durum Kanunun 10 uncu maddesinde "Türk vatandaşlığını kazanmak isteyen bir yabancı, bu Kanunda belirtilen şartları taşıması halinde yetkili makam kararı ile Türk vatandaşlığını kazanabilir. Ancak, aranan şartları taşımak vatandaşlığın kazanılmasında kişiye mutlak bir hak sağlamaz" şeklinde ifade edilmiştir.

Maddeden yetkili makamın serbest bir takdir hakkının bulunduğu anlaşılmaktadır. Başka bir deyişle, aranan şartların tamamı bulunsa bile yetkili makamın yabancıya Türk vatandaşlığını vermesi mecburiyeti bulunmamaktadır. Ancak hukukumuzda idarenin takdir yetkisini kullanırken keyfi davranamayacağı esası benimsenmiştir. Aynı şekilde idarenin her türlü eylem ve işlemlerine karşı yargı yolu da açık tutulmuştur (Ay.m.125).

Nitelik olarak, yetkili makamın kararı ile Türk vatandaşlığının kazanılması, müktesep, yani sonradan kazanılmış bir vatandaşlıktır.

A. Koşulları

Türk Vatandaşlığı Kanunu'nun 11 inci maddesinde yetkili makamın kararı ile genel olarak Türk vatandaşlığının kazanılmasının koşulları, sekizi asli biri Bakanlar Kurulunun takdirine bağlı olmak üzere 9 adet olarak gösterilmiştir. Bunlar;

aa) Ergin ve Ayırt Etme Gücüne Sahip Olmak

Türk vatandaşlığını kazanmak isteyen yabancı TVK'ya göre "kendi milli kanununa, vatansız ise Türk kanunlarına göre ergin ve ayırt etme gücüne sahip" olmalıdır (m.11/I.a).

Erginlik (reşit olma), kişinin belli bir yaşa gelmesi veya kanunen o yaşa gelmiş sayılmasıdır. Böyle kişiler ergin olarak adlandırılır. Türk hukukunda erginlik onsekiz yaşın doldurulmasıyla (TMK.m.11),

mahkeme kararıyla (kazai rüşt, TMK.m.12) ya da evlenmeyle (TMK.m.11) kazanılır.

Ayırt etme gücü (temyiz kudreti) ise, yaşının küçüklüğü yüzünden veya akıl hastalığı, akıl zayıflığı, sarhoşluk ya da bunlara benzer sebeplerden biriyle akla uygun biçimde davranma yeteneğinden yoksun olmayan herkesin içinde bulunduğu durumdur (TMK.m.13).

Kişinin ergin ve ayırt etme gücüne sahip olup olmadığı, kendi milli kanununa göre belirlenir. Yabancı vatansız ise ergin ve ayırt etme gücü Türk kanunlarına göre belirlenir.

Ergin ve ayırt etme gücüne sahip olan vatansız yabancılar Türk vatandaşlığına alınma başvurusunu Türk hukukuna göre kendileri yapabileceklerdir. Sınırlı ehliyetsizler ise ancak yasal temsilcileri vasıtasıyla vatandaşlık başvurusunda bulunabileceklerdir (TMK.m.16). Sınırlı ehliyetliler ise vatandaşlık başvurularını yasal danışmanları (kanuni müşavir) vasıtasıyla yapabileceklerdir (TMK.m.429)

Ergin ve ayırt etme gücüne sahip yabancı devlet vatandaşları ise kendi milli hukuklarına göre başvuruda bulunabileceklerdir.

bb) Türkiye’de İkamet Etmek

Vatandaşlığa alınmak isteyen kişi, “başvuru tarihinden geriye doğru Türkiye’de kesintisiz beş yıl ikamet” etmiş olmalıdır (TVK.m.11/I.b). Türkiye’de kesintisiz beş yıl ikamet etmiş olmak, Türk vatandaşlığını kazanmak isteyen kişinin Türkiye’yi yaşamak istediği bir yer olarak benimsediğine ve Türk Toplumuna uyum sağladığına ilişkin yeterli bir gösterge olarak görülmektedir (Gerekçe.m.11/b).

İkamet kelimesinden ne anlaşılması gerektiği TVK m.15’te “bir yabancı için ikamet, Türk kanunlarına uygun olarak Türkiye’de oturmaktır” şeklinde ifade edilmiştir. Madde hükmüne göre, vatandaşlık başvurusunda bulunan yabancıların “5682 sayılı Pasaport Kanunu” ve “6458 sayılı Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu” hükümlerine uygun olarak Türkiye’ye girmiş ve Türkiye’de ikamet etmiş olmaları gerekir. Bu Kanunlara aykırı olarak Türkiye’ye girilmiş ve

ikamet edilmiş olması TVK'ya göre ikamet şartının yerine getirildiği anlamına gelmeyecektir.

Beş yıl süren ikametın ilke olarak kesintisiz olması gerekmektedir. Ancak TVK m.15"te "Türk vatandaşlığını kazanma talebinde bulunan bir yabancı başvuru için aranan ikamet süresi içinde toplam altı ayı geçmemek üzere Türkiye dışında bulunabilir. Türkiye dışında geçirilen süreler bu kanunda öngörülen ikamet süreleri içinde değerlendirilir" denilerek ikamet süresi yumuşatılmıştır.

cc) Türkiye'de Yerleşmeye Karar Vermek

Vatandaşlığa alınmak isteyen kişi "Türkiye'de yerleşmeye karar verdiği davranışları ile teyit" etmelidir (TVK.m.11/I.c).

Hangi tür davranışların kişinin Türkiye'ye yerleşmeye karar verdiğini teyit eden davranışlar olduğu Türk Vatandaşlığı Kanunu Uygulama Yönetmeliğinde (TVKUY), "Türkiye'de taşınmaz mal edinmek, iş kurmak, yatırım yapmak, ticaret ve iş merkezini Türkiye'ye nakletmek, çalışma iznine tabi olarak bir iş yerinde çalışmak ve benzeri davranışlarla teyit etmiş olmak veya Türk vatandaşı ile evlenmek, ailece müracaat etmek, daha önce Türk vatandaşlığını kazanmış olan ana, baba, kardeş ya da çocuk sahibi olmak veya eğitimini Türkiye'de tamamlamak" (m.15/I.c) olarak ifade edilmiştir.

dd) Tehlikeli Bir Hastalığı Bulunmamak

Vatandaşlığa alınma başvurusunda bulunan kişinin, "genel sağlık bakımından tehlike teşkil eden bir hastalığı" bulunmamalıdır (TVK.m.11/I.e).

Kişinin sağlık durumunun, genel sağlık bakımından tehlike teşkil edecek bir hastalığı bulunmadığına dair, usul ve esasları Sağlık Bakanlığınca belirlenmiş olan sağlık raporu ile belgelendirilmesi gerekmektedir (Yön.m.17/I.e).

Bu şart öğretide eleştirilmektedir. Bir görüşe göre, "Kanunun aradığı bu şartın insan hakları bakımından hukuka uygunluğu tartışmaya

açıktır”⁶. Başka bir görüşe göre de, ”Hükmün amacı, genel sağlığı korumak olmakla birlikte, vatandaşlığın yetkili makam kararıyla kazanılmasının diğer türlerinde bu şartın aranmaması nedeniyle, en az beş yıl Türk toplumuyla iç içe yaşamış kişiler hakkında şartın aranmasından umulan fayda tartışmaya açık” bulunmaktadır⁷.

Günümüzde, “ebola” ve “aids” gibi bulaşıcı ve tedavisi mümkün olmayan hastalıkların genel sağlığı tehdit ettikleri bir vakiydir. Birçok ülkede genel sağlığı korumak amacıyla, bu tür hastalıklara yakalanmış kişiler, vatandaşlığa alınmadıkları gibi geçici olarak dahi ülkelere sokulmamaktadır. Bu nedenle insan hakları, hukuka uygunluk gibi kavramlardan yola çıkılarak genel sağlığın tehlikeye atılması bize göre isabetli bir davranış değildir. Zira kolay bulaşan bu hastalıklar, tedavi edilemedikleri gibi hızla salgına dönüşerek genel sağlığı tehdit etme eğilimini taşımaktadırlar. Ayrıca, madde de işaret edilen hastalıklara sahip yabancıların vatandaşlığa alınmaları, mevcut vatandaşların sağlıklarını tehlikeye atabileceğinden bu durum Anayasanın “Herkes, sağlıklı ve dengeli bir çevrede yaşama hakkına sahiptir” (m.57) ilkesine de aykırılık oluşturabilecektir.

Öte yandan, yetkili makam kararıyla vatandaşlığın kazanılmasının diğer türlerinde, “genel sağlık bakımından tehlike teşkil edecek bir hastalığının bulunmaması” şartının aranmaması hususu kanaatimizce sehven oluşmuş bir eksikliktir. Kanunda yapılacak bir düzenleme ile bu eksiklik giderilmelidir.

ee) İyi Ahlak Sahibi Olmak

Vatandaşlığa alınacak kişinin “iyi ahlak sahibi olması” gerekir” (TVK.m.11/I.d). Kanunun gerekçesinde, Türk vatandaşı olmak üzere başvuran yabancıların Türk örf ve adetleri ile Türk halkının toplumsal yaşamına aykırı bir davranış içinde bulunmamasının amaçlandığı ifade edilmektedir (Gerekçe.m.11/d).

6 ERDEM, B.Bahadır: Türk Vatandaşlık Hukuku, İstanbul 2014,s.121.

7 GÜNGÖR,Gülin: Tabiiyet Hukuku,Ankara 2014,s.85.

Türk Vatandaşlık Kanununun Uygulanmasına İlişkin Yönetmelikte, iyi ahlak sahibi olmak, toplum içinde birlikte yaşamının gerektirdiği sorumluluk duygusu ile davranarak iyi ahlak sahibi olduğunu göstermek, davranışları ile çevresine güven vermek, toplumca hoş karşılanmayan ve toplum değerlerine aykırı kötü alışkanlığı bulunmamak” şeklinde tanımlanmıştır (Yön.m.15/I.d).

Kişinin iyi ahlak sahibi olup olmadığı, il emniyet müdürlüklerince yapılacak soruşturmayla belirlenmektedir (Yön.m.18/I.b).

ff) Yeteri Kadar Türkçe Konuşabilmek

Vatandaşlığa alınacak kişinin “yeteri kadar Türkçe” konuşabilmesi gereklidir (TVK.m.11/I.e). Yönetmelik yeteri kadar Türkçe konuşabilme şartını “toplumsal yaşama uyum sağlayabilecek kadar Türkçe konuşabilmek” olarak değerlendirmektedir (Yön.m.15/I.e).

Doktor raporu ile tespit edilmesi halinde, konuşamayan ve duya-mayanların mülakatları, bunların işaretlerinden anlayanlar aracılığıyla ya da okuma yazma biliyorlarsa yazılı olarak yapılır (Yön.m.19/III).

Türkçe konuşma yeterliliği, başvuru inceleme komisyonu tarafından tespit edilecektir (Yön.m.19/I.c).

gg) Geçinmeye Yetecek Gelire veya Mesleğe Sahip Olmak

Vatandaşlığa alınacak kişi, “Türkiye’de kendisinin ve bakmakla yükümlü olduğu kimselerin geçimini sağlayacak gelire ve mesleğe sahip” olması gerekir (TVK.m.11/I.f).

Yabancı, Türkiye’de kendisinin ve bakmakla yükümlü olduğu kişilerin geçimini sağlayacak gelire ve mesleğe sahip olduğunu, çalışma izni, vergi levhası, taahhütname veya benzeri belgelerle belgelendirmek mecburiyetindedir (Yön.m.17/II. f).

Vatandaşlığa alınacak yabancının bakmakla yükümlü olduğu kimselerin kimlerden oluştuğu Türk Medeni Kanunu Hükümlerine göre belirlenecektir⁸.

hh) Milli Güvenlik ve Kamu Düzeni Bakımından Engel Oluşturacak Bir Durumu Bulunmamak

Vatandaşlık başvurusunda bulunan yabancının, "milli güvenlik ve kamu düzeni bakımından engel teşkil edecek bir hali" bulunmamalıdır (TVK.m.11/I.g)

Bu şartın konulması madde gerekçesinde; "Milli güvenlik bakımından tehlike teşkil eden ve milli menfaatler ve ülke bütünlüğü aleyhine faaliyet gösterenlerle bu faaliyetleri destekleyenlerin, bu gibi kişi veya kuruluşlarla ilişki içerisinde bulunanların ve herhangi bir isyan, sabotaj, casusluk, silah ve uyuşturucu kaçakçılığı, evrakta sahtecilik gibi kamu düzenini bozan faaliyetlerde bulunanların Türk vatandaşlığını kazanmalarını engellemektir" (Gerekçe.m.11/g) şeklinde açıklanmaktadır.

Yönetmelikte de, Anayasa ile kurulu devlet düzenini yıkma yolunda faaliyette bulunan, bu faaliyetlerde bulunanlarla işbirliği yapan veya bunları maddi olarak destekleyen, Türkiye Cumhuriyetinin ülkesi ve milleti ile bölünmez bütünlüğüne karşı yurt içinde veya dışında, 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu kapsamına giren suçlarla ilgili faaliyetlerde bulunan, isyan, casusluk ve vatana ihanet suçlarına katılan, silah ve uyuşturucu madde kaçakçılığı, insan kaçakçılığı ve insan ticareti yapan veya yapanlarla ilişki içinde bulunanlar ile taksirli suçlar hariç, ertelenmiş, zamanaşımına uğramış, hükmün açıklanması geriye bırakılmış, paraya çevrilmiş veya affa uğramış olsa dahi, altı aydan fazla hapis cezası alanların Türk vatandaşlığını kazanamayacağı açıkça ifade edilmiştir (m.72/5).

8 DOĞAN, Vahit: Türk Vatandaşlık Hukuku, Ankara, 2014,s.70; NOMER, Ergin: Türk Vatandaşlık Hukuku, İstanbul 2014, s.86; ERDEM, s.123.

Bu koşulun varlığı ilgilinin yerleşim yeri il emniyet müdürlüğüne yapılacak soruşturma sonucunda belirlenecektir (Yön.m.18/I.a, m.72/I).

ii) Yabancı Devlet Vatandaşlığından Çıkmak

Kanun koyucu Türk vatandaşlığının kazanılması için gerekli olan sekiz şartı 11. maddenin birinci fıkrasında belirttikten sonra aynı maddenin ikinci fıkrasında Bakanlar Kurulunun yetkisinde olmak üzere takdiri bir şart daha öngörmüştür. Fıkra göre, "Türk vatandaşlığını kazanmak isteyen yabancılarda, yukarıda sayılan şartlarla birlikte, taşıdıkları devlet vatandaşlığından çıkma şartı da aranabilir. Bu takdirin kullanılmasına ilişkin esasların tespiti Bakanlar Kurulunun yetkisindedir" (TVK.m.11/II).

Bakanlar Kurulu tarafından, yabancı devlet vatandaşlığından ayrılması istenen yabancının, bu koşulu yerine getirmeden Türk vatandaşlığını kazanması mümkün değildir.

2. Türk Vatandaşlığının Kazanılmasında İstisnai Durumlar

TVK 12 nci maddesi birinci fıkrasında yer alan "Milli güvenlik ve kamu düzeni bakımından engel teşkil edecek bir hali bulunmamak şartıyla Bakanlığın teklifi, Bakanlar Kurulunun kararı ile aşağıda belirtilen yabancılar Türk vatandaşlığını kazanabilirler." şeklindeki hükme dayanılarak "istisnai" olarak belirli özelliklere sahip kişilere vatandaşlığa alınmada aranan koşullardan yalnızca biri aranarak Türk vatandaşlığı verilmesi kabul edilmiştir.

İstisnai vatandaşlığa alınma, fevkalade bir telsik yoludur⁹.

Maddeye göre istisnai yoldan Türk vatandaşlığının kazanılabilmesi için Milli güvenlik ve kamu düzeni bakımından engel teşkil edecek bir hali bulunmamak, kanunda belirlenmiş kişi gruplarından birisine dahil olmak, İçişleri Bakanlığının teklifte bulunması ile Bakanlar Kurulunun kararı gerekli ve yeterli bulunmaktadır. Bakanlar

9 NOMER, s.88;DOĞAN, s.74.

Kurulu İçişleri Bakanlığının teklifi ile bağlı değildir. Bununla birlikte, Kanunda istisnai vatandaşlık için aranan koşullara sahip yabancıların, vatandaşlığa alınma başvuruları Kanunda bulunmayan koşullar sebep gösterilerek reddedilemez¹⁰.

Öte yandan, Kanunun 12 nci maddesinde genel vatandaşlığa alınma şartlarından olan, ergin ve ayırt etme gücüne sahip olmak şartına yer verilmemekle, bu koşula sahip olmayan kişilerin istisnai yoldan vatandaşlık kazanabilmeleri için yapacakları başvurunun konusu açıkta bırakılmıştır¹¹.

Kanuna göre istisnai vatandaşlığa alınmadan yararlanabilecek kişiler üç grupta toplanmaktadır.

a) TVK m.12/I.a Kapsamındaki Kişiler

Türkiye'ye sanayi tesisleri getiren veya bilimsel, teknolojik, ekonomik, sosyal, sportif, sanatsal alanlarda olağanüstü hizmeti geçen ya da geçeceği düşünülen ve ilgili bakanlıklarca haklarında gerekçeli teklifte bulunulan kişiler (TVK.m.12/I.a).

Bu kişilerin istisnai yolla Türk vatandaşlığına alınabilmeleri için öncelikle ilgili bakanlığın gerekçeli olarak teklifte bulunması gerekir. Bakanlar Kurulu da ilgili bakanlığın ve İçişleri bakanlığının teklifleri üzerine ilgilinin Türk vatandaşlığına alınıp alınmayacağına karar verir. Ancak Bakanlar Kurulu hizmetin niteliğinin tespitinde takdir yetkisini kullanırken keyfi davranmamalıdır¹².

b) TVK m.12/I.b Kapsamındaki Kişiler

Vatandaşlığa alınması zaruri görülen kişiler (TVK.m.12/I.b).Bu hüküm ile Bakanlar Kuruluna vatandaşlığa alınmasını "zaruri" gördüğü herhangi bir kişiyi vatandaşlığa alma yetkisi tanınmıştır.

10 Danıştay 10.D.27.04.2011, E 2007/8150 – K,2011/1528; EKŞİ, Nuray: Milletlerarası Özel Hukuk II Pratik Çalışma Kitabı, Vatandaşlık ve Yabancılar Hukukuna İlişkin Seçilmiş Mahkeme Kararları İstanbul 2014, s.9-16.

11 NOMER, s.89.

12 DOĞAN, s78.

Zaruret halinin tespit ve takdiri Bakanlara Kuruluna ait bulunmaktadır. Bu hüküm öğretide bizimde katıldığımız çeşitli eleştirilere yol açmıştır. Bir görüşe göre, “bu hüküm, tam anlamıyla “hikmet-i hükümet” anlayışına uygun olarak konmuş ve idari yargının denetimi yönünden haklı tenkitlerle karşılaşılabilecek, idare tarafından maksadı dışında kullanılmaya açık bir hükümdür”¹³. İkinci bir görüşe göre, “bir yabancıyı vatandaşlığa almak için gerekli olan zaruretin ne olabileceği tamamıyla belirsizdir ve Bakanlar Kurulunun takdirindedir. Hiç şüphesiz ki idareye sonsuz bir takdir hakkı veren söz konusu hüküm, İdarenin yetkisinin maksadı dışında kullanılabilmesine yol açabilecek olan ve vatandaşlık hukukundaki ‘kanunilik ilkesi’ bakımından da sakıncalı bir hükümdür”¹⁴. Üçüncü bir görüşe göre de, “hüküm bu haliyle, vatandaşlık hukuku alanında kabul edilen ‘kanunilik ilkesine’ aykırı olduğu gibi, İdarenin eylem ve işlemlerine karşı yargı denetimini de oldukça güçleştirecektir. Buna rağmen, mevcut düzenleme, önceki düzenlemeye göre daha isabetlidir. Çünkü kanunda bir kısım şartlar aramak ve ihtiyaç halinde, aranan şartlar gerçekleşmiş gibi davranmak yerine hiçbir şart aranmaması, en azından kanuna karşı hile olgusunu bertaraf edecektir”¹⁵.

Öğretide belirtilen görüşleri haklı ve yerinde buluyoruz. Bu nedenle Kanunda yapılacak düzenleme ile bir yabancıyı vatandaşlığa almak için gerekli olan zaruretin ne olduğu hususu açıklığa kavuşturulmalıdır.

c) TVK m.12/I.c Kapsamındaki Kişiler

Türk Vatandaşlık Kanununa göre istisnai yolla vatandaşlık kazanabilecek son grup göçmen sayılan kişilerdir (m.12/I.c).

Kimlerin göçmen olarak kabul edileceği 19.09.2006 tarih ve 5543 sayılı İskân Kanunu hükümlerine göre belirlenmektedir. Bu Kanuna göre, “Türk soyundan ve Türk kültürüne bağlı olup, yerleşmek

13 NÖMER, s.90.

14 ERDEM, s.130-131.

15 DOĞAN, s.78.

amacıyla tek başına veya toplu halde Türkiye'ye gelip bu Kanun gereğince kabul olunanlar" göçmen olarak kabul edilmektedir (İşk. K.m.3/d).

İşkân Kanununa göre göçmen olarak kabul edilen bu kişiler, Türk Vatandaşlık Kanunu'na göre "milli güvenlik ve kamu düzeni bakımından engel bir hallerinin de bulunmaması şartıyla, istisnai yolla Türk vatandaşlığını kazanabileceklerdir" (TVK.m.11/I,g).

B. Evlenme Yolu ile Türk Vatandaşlığının Kazanılması

Evlenme yolu ile edinilmiş vatandaşlık, yetkili makam kararıyla sonradan kazanılmış (müktesep) bir vatandaşlıktır. Evlenme yolu ile Türk vatandaşlığının kazanılması TVK m.16'da düzenlenmiştir.

Türk Vatandaşlık Kanunu 16. maddesine göre bir Türk vatandaşı ile evlenmek yabancı kişiye doğrudan Türk vatandaşlığı hakkı vermez. Bunun için bir Türk vatandaşı ile evlenen yabancının Türk Vatandaşlık Kanunu'nun 16. maddesindeki şartları yerine getirmesi zorunlu bulunmaktadır.

1. Koşulları

Yabancının bir Türk vatandaşı ile evlenmesi sebebiyle Türk vatandaşlığını kazanabilmesi için TVK m.16/I'de gösterilen dört şartın gerçekleşmesi gerekmektedir.

a) En Az Üç Yıldan Beri Devam Eden Bir Evliliğin Bulunması

Türk vatandaşı ile evlenen bir yabancının Türk vatandaşlığını evlenme yolu ile edinebilmesi için çiftin en az üç yıldan beri evli olması ve bu evliliğin İçişleri Bakanlığı tarafından Türk vatandaşlığı hakkında karar verme tarihinde de devam ediyor olması gerekli bulunmaktadır (m.16/I).Başvurudan sonra Türk vatandaşı eşin ölümü nedeniyle evliliğin sona ermesi halinde bu şart aranmaz (m.16/II).

b) Aile Birliği İçinde Yaşamak

Bir Türk vatandaşı ile evlenen yabancının Türk vatandaşlığını kazanabilmesi için bu evliliğin en az üç yıldan beri devam etmekte olması yeterli değildir. Ayrıca bu evlilikte, “mücbir sebepler” dışında aile birliği içinde yaşam şartı da gerçekleşmiş olmalıdır. Başvurudan sonra Türk vatandaşı eşin ölümü nedeniyle evliliğin sona ermesi halinde bu şart aranmaz (m.16/II).

c) Evlilik Birliği ile Bağdaşmayacak Bir faaliyette Bulunmamak

Yabancının evlilik birliği ile bağdaşmayacak faaliyetlerinin de bulunmaması gereklidir. Ancak evlilik birliği ile bağdaşmayacak faaliyetten ne anlaşılması lazım geldiği maddeden anlaşılmamaktadır. Ne tür faaliyetlerin evlilik birliği ile bağdaşmadığı konusunda Yönetmelikte, “fuhuş yapmak ve fuhuşa aracılık etmek gibi davranışları” gösterilmektedir (m.28/I.b).

Öğretide, evlilik birliği ile bağdaşmayacak faaliyetler olarak, yabancının boşanmaya sebebiyet verebilecek, fiil ve davranışları¹⁶ ile ahlaka ve kanuna aykırı fiilleri¹⁷ örnek olarak gösterilmektedir. Konu tartışmaya açıktır.

ç) Milli Güvenlik ve Kamu Düzeni Bakımından Engel Oluşturacak Bir Durumu Bulunmamak

“Milli Güvenlik ve Kamu Düzeni Bakımından Engel Oluşturacak Bir Durumu Bulunmamak”tan ne anlaşılması gerektiği belirsizdir. Aynı şart, TVK m.11/I.g maddesinde de yer almaktadır. Bu maddenin gerekçesinde, bu şartın konulması ile milli güvenlik bakımından tehlike teşkil eden ve milli menfaatler ve ülke bütünlüğü aleyhine faaliyet gösterenlerle bu faaliyetleri destekleyenlerin, bu gibi kişi veya kuruluşlarla ilişki içerisinde bulunanların ve herhangi bir isyan, sabotaj, casusluk, silah ve uyuşturucu kaçakçılığı, evrakta sahtecilik gibi

¹⁶ NOMER, s.98.

¹⁷ ERDEM, s.153.

kamu düzenini bozan faaliyetlerde bulunanların Türk vatandaşlığını kazanmalarını engellemek olduğu belirtilmektedir.

Yönetmelikte, madde ile ilgili olarak ayrıca, ilgilinin, "Herhangi bir suçtan dolayı yargılamasının devam ettiği veya hükümlü yada tutuklu olduğu durumlarda başvurusunun kabul edilmeyeceği" hususu hükme bağlanmıştır (m.25/II.c).Öğretide bir görüşe göre, "herhangi bir suç" ibaresi, Türk vatandaşlığını kazanma başvurusu yapan ilgili bakımından "tehlikeli" ve bir o kadar da "yoruma ve tartışmaya açık" bulunmaktadır¹⁸.

2. Usul

a) Başvuru İnceleme Komisyonu

Türk Vatandaşlık Kanununa göre, "11 ve 16. maddeler uyarınca Türk vatandaşlığını kazanmak isteyen yabancıların başvuru için gerekli şartları taşıyıp taşımadıklarının tespiti, illerde oluşturulan vatandaşlık başvuru inceleme komisyonu tarafından yapılır. Komisyonun oluşumu ve çalışma esasları yönetmelikle¹⁹ belirlenir"(m.18).

b) Karar Makamı

Yetkili makam kararı ile evlilik yolu ile Türk vatandaşlığını kazanmak isteyen yabancılardan başvuru için gerekli şartları taşıyanların adına, Komisyon tarafından vatandaşlık dosyası düzenlenir ve karar verilmek üzere İçişleri Bakanlığına gönderilir. Bakanlıkça yapılacak inceleme ve araştırma sonucunda durumu uygun bulunanlar Bakanlık kararı ile Türk vatandaşlığını kazanabilirler, uygun görülmeyenlerin talepleri ise Bakanlıkça reddedilir (TVK.m.19).

Türk Vatandaşlık Kanununun 16. maddesi hükmü uyarınca evlenme yolu ile kazanılan Türk vatandaşlığı, İçişleri Bakanlığının kararı tarihinden itibaren hüküm ifade eder (TVK.m.19/I, m.20/I).

18 AYBAY/ÖZBEK: (Vatandaşlık), s.136.

19 "Türk Vatandaşlığının Evlenme Yoluyla Kazanılmasında Komisyon Tarafından Yapılacak İşlemler ve Uygulanacak Esaslar" Adli Yönetmelik: RG, 06.04.2010-27544.

3. Geçerli Evlilik

Türk vatandaşı ile evlenen yabancının yaptığı evliliğin geçerli bir evlilik olması için hem şeklen hem de esas yönünden geçerli bir evlilik olması gerekir. Bunun anlamı bu tür evliliklerin başta, 4721 sayılı "Türk Medeni Kanunu" ile 5718 sayılı "Milletlerarası Özel Hukuk ve Usul Hukuku Hakkında Kanun" ile ilgili mevzuat hükümlerine uygun olarak yapılmış olmasıdır. Bu kanunlara ve ilgili mevzuat hükümlerine uygun olarak yapılmış olmayan evlilikler, Türk vatandaşlığının kazanılmasını temin eden bir evlilik sayılmazlar.

Son yıllarda, bazı Avrupa ülkelerinde çıkarılan özel kanunlarla, eşcinsellerin birlikte yaşamalarına ilişkin düzenlemeler getirilmiştir. Mesela, Alman Hukukunda 6.2.2001 tarihli Tescil Edilmiş Hayat Ortaklıklarına İlişkin Kanun (Gesetz über die eingetragene Lebenspartnerschaft), İsviçre Hukukunda, IPRG Art. 65a-65d; İngiliz Hukukunda CP Registration (Medeni Birliktelik) normal bir evliliğin mali sonuçlarını hemen hemen aynen tescil edilen yaşam ortaklıkları için de kabul etmektedir. Bununla beraber, "tescil edilmiş yaşam ortaklığı" bir evlilik olarak kabul edilemez. Bu bakımdan "tescil edilmiş yaşam ortaklığı", Türk vatandaşlığını temin eden bir evlilik değildir²⁰.

4. Özel Durumlar

a) Boşanma ve Ölüm

Evlenmenin, boşanma ve ölüm gibi nedenlerle son bulması, evlenme nedeniyle Türk vatandaşlığı kazanan eş bakımından Türk vatandaşlığının kaybı sonucunu doğurmaz. Bu durumda evlenme nedeniyle Türk vatandaşlığı kazanmış eş, Türk vatandaşı kalmaya devam eder²¹.

20 NOMER, s.100.

21 NOMER, s.104; GÜNGÖR, s.119.

b) Evlenmenin Butlanı

Evlenme ile Türk vatandaşlığını kazanan yabancılar, evlenmenin butlanına karar verilmesi halinde, evlenmede iyiniyetli iseler, Türk vatandaşlığını muhafaza ederler (TVK.m.16/III).

Bu hüküm doğrultusunda, butlan sebepleri bakımından iyi niyetli olmayan kişi, kendisine Türk vatandaşlığını kazandıran evliliğin butlan kararı ile sona ermesi halinde ayrıca bir karara gerek kalmaksızın Türk vatandaşlığını kendiliğinden kaybedecektir²².

Evlenmenin butlan kararı ile sona ermesi halinde vatandaşlığın hangi anda kaybedileceği konusunda Kanunda açık bir hüküm yoktur. Ancak, Kanun "muhafaza" etmekten söz ettiğinden, vatandaşlığın butlan kararından itibaren muhafaza edilemeyeceği sonucuna varılabilir²³.

Butlanına karar verilen evlenmeden olan çocuklar da, ana veya babalarının hüsnüniyetli olup olmadıklarına bakılmaksızın Türk vatandaşlıklarını muhafaza ederler²⁴.

II. Yabancı Sporcuların Türk Vatandaşlığını Kazanmaları

Türkiye’de spor yapan yabancı sporcuların, Kanunun aradığı koşullara sahip olan diğer yabancılar gibi gerekli koşullara sahip olmaları halinde Türk vatandaşlığına kazanmaları mümkün bulunmaktadır.

A. Genel Olarak

Türk Vatandaşlık Kanununa göre, yabancı sporcuların, sporcu olmaları nedeniyle Türk vatandaşlığını kazanabilmelerine ilişkin olarak TVK m.12/I.a’ da özel bir hüküm bulunmaktadır. Yabancı sporcular TVK m.12/I.a’ da gösterilen yoldan veya diğer yabancılar gibi Türk vatandaşlığını kazanma yollarından kendi durumlarına uygun biri üzerinden Türk vatandaşlığını kazanabilirler.

22 NÖMER, s.103.

23 NÖMER, s.103; ERDEM, s.160.

24 NÖMER, s.103.

Yukarıda da belirtildiği gibi Türk spor hayatında, yabancı sporcular Türk vatandaşlığını mükteseben kazanma yollarından en çok, istisnai yolla Türk vatandaşlığına alınma ile evlenme yolunu tercih etmektedirler²⁵.

1. Sporcuların Yetkili Makam Kararı ile Türk Vatandaşlığını Kazanmaları

Yabancı sporcuların Türk vatandaşlığını istisnai yoldan kazanmalarına ilişkin düzenleme TVK'nun "Türk Vatandaşlığının Kazanılmasında İstisnai Haller" başlıklı 12. maddesinde düzenlenmiştir. Maddeye göre;

"Millî güvenlik ve kamu düzeni bakımından engel teşkil edecek bir hali bulunmamak şartıyla Bakanlığın teklifi, Bakanlar Kurulunun kararı ile aşağıda belirtilen yabancılar Türk vatandaşlığını kazanabilirler.

a) Türkiye'ye sanayi tesisleri getiren veya bilimsel, teknolojik, ekonomik, sosyal, sportif, kültürel, sanatsal alanlarda olağanüstü hizmeti geçen ya da geçeceği düşünülen ve ilgili bakanlıklarca haklarında gerekçeli teklifte bulunulan kişiler.

b) Vatandaşlığa alınması zaruri görülen kişiler.

c) Göçmen olarak kabul edilen kişiler".

TVK 12"inci maddesi birinci fıkrasında yer alan "Milli güvenlik ve kamu düzeni bakımından engel teşkil edecek bir hali bulunmamak şartıyla Bakanlığın teklifi, Bakanlar Kurulunun kararı ile aşağıda belirtilen yabancılar Türk vatandaşlığını kazanabilirler." şeklindeki hükme dayanılarak "istisnai" olarak belirli özelliklere sahip yabancı sporculara da vatandaşlığa alınmada aranan koşullardan yalnızca biri aranarak Türk vatandaşlığı verilmesi kabul edilmiştir.

Yabancı sporcuya Türk vatandaşlığı verilmesinde, milli güvenlik ve kamu düzeni bakımından engel teşkil edecek bir hali bulunmaması yanında Bakanlar Kurulunu bağlayan tek husus, yabancı sporcunun sportif alanlarda Türkiye Cumhuriyetine olağanüstü hizmeti geçen ya

da geçeceği düşünülen bir kişi olmasıdır. Bu vasıflara sahip yabancı sporcu için İçişleri Bakanlığının gerekçeli teklifte bulunması ile Bakanlar Kurulunun kararı gerekli ve yeterli bulunmaktadır (m.12/I.a).

12. maddede yer alan hükmün gayesi, olağanüstü hizmeti ve vasıfları dolayısıyla ülkeye yararlı olmuş veya yararlı olacağı düşünülen kişilere, genel olarak vatandaşlığa alınmada aranan şartlara tabi tutmaksızın Türk vatandaşlığını kazandırmaktır²⁶.

Bakanlar Kurulu, İçişleri Bakanlığının teklifi ile bağlı değildir. Bununla birlikte, Kanunda istisnai vatandaşlık için aranan koşullara sahip yabancıların, vatandaşlığa alınma başvuruları Kanunda bulunmayan koşullar sebep gösterilerek reddedilemez²⁷.

Öğretide, yabancı sporcuların, Türk spor kulüplerinde oynamalarını sağlamak amacıyla istisnai yolla Türk vatandaşlığına alınmaları eleştirilmiştir. Bir görüşe göre, "Gerçekten de, yeni kanunda ilgili fıkra (m.12/I.a) 'sportif' kelimesi eklenmeden önce mülga 403 sayılı Kanunda bu hükümden istifade ile yabancı futbolcu, basketbolcu, halterci, atlet gibi sporcuların münhasıran Türk spor kulüplerinde oynamalarını temin maksadıyla, istisnai yolla Türk vatandaşlığına alındıkları görülmüştür. Bu arada, istisnai vatandaşlığa alınmanın genel şartları üzerinde durulması bir yana, kişi bakımından vatandaşlığın vazgeçilmez unsurunu teşkil eden devlete sadakat (bağlılık), bir kenara bırakılmış olmaktadır. Böylece madde hükmü, gayesi dışında kullanılmakta, vatandaşlık gibi üzerinde hassasiyetle durulması gereken bir konu hafife alınarak, ciddiyetten uzak bir davranış içine girilmektedir. Milletlerarası Adalet Divanı'nın ifadesiyle²⁸, bu vatandaşlığa alınma işlemleriyle, önceden var olan gerçek bir bağlantıya dayandırılmamakta ve hızlı ve lütufkâr koşullar altında verilen vatandaşlık, kişinin hayat tarzını hiçbir şekilde değiştirmemekte, bu kadar önemli bir tasarruf için gerekli olan gerçeklik şartı, saygı ile karşılanmayacak derecede

26 NOMER, s.90.

27 Danıştay 10.D.27.04.2011, E 2007/8150 – K,2011/1528; EKŞİ, s.9-16.

28 GÜNDÜZ, A: Milletlerarası Hukuk, Temel Belgeler-Örnek Kararlar, İstanbul 2003,s.569-570.

yetersiz kalmaktadır. Bu şekilde verilen vatandaşlıklar, ‘milletlerarası ilişkilerde kabul gören vatandaşlık kavramına hiçbir şekilde riayet edilmeden’ verilmiş olmaktadır”²⁹.

Öğretideki bu görüşe karşılık, İkinci Dünya Savaşından sonra, gelişmiş batı ülkelerinde, özellikle futbol gibi itibarlı spor dallarında, ulusal takımı yada kulüp takımlarını güçlendirmek için yabancı sporculara uyruklu kazandırılması amacıyla, kısa (kolay) yoldan telsik uygulamasına başvurulduğu görülmektedir. Fransa ve İngiltere gibi devletler, eski sömürgelerinin halklarından olanları, bu yoldan takımlarına almaktadır. Öte yandan Katar gibi zengin devletler de, yoksul ülkelerin başarılı sporcularını takımlarına almak için aynı yola başvurmaktadır³⁰.

Son yıllarda Türkiye’de de spor yapan yabancı sporcuların, uluslararası müsabakalarda Türk Milli Takımında yer alabilmek veya ülkemizdeki bazı spor federasyonlarının talimatlarında yer alan, bir kulüpte oynayabilecek yabancı sporcu sayısına ilişkin kontenjan sınırlamalarını aşabilmek gibi amaçlarla gerek istisnai yolla ve gerek evlenme yolu ile Türk vatandaşlığına geçtikleri görülmektedir.

Şikâyetlere ve eleştirilere yol açan bu uygulamaları önlemek için, FIFA gibi uluslararası spor federasyonları, bazı sınırlayıcı kurallar koymaya çalışmakta ve örneğin çifte uyruklu bulunan bir sporcunun, uyrukluğunda bulunduğu devletlerden birinin ulusal takımında bir kere oynamasından sonra, artık öteki devletlerin takımında yer almasına izin vermemektedir. Ancak, bu tür önlemlerin, uygulamadaki etkilerinin sınırlı kaldığı da bir gerçektir³¹.

2. Sporcuların Evlenme Yolu ile Türk Vatandaşlığını Kazanmaları

a) Evlenme

Yukarıda da ifa edildiği gibi evlenme yolu ile edinilmiş vatandaşlık, yetkili makam kararıyla sonradan kazanılmış (müktesep) bir

29 NÖMER, s.90-91.

30 AYBAY/ ÖZBEK: (Vatandaşlık), s.124-125.

31 AYBAY/ÖZBEK: (Vatandaşlık), s.125.

vatandaşlıktır. Evlenme yolu ile Türk vatandaşlığının kazanılması TVK m.16'da düzenlenmiştir.

Türk Vatandaşlık Kanunu'nun 16. maddesine göre bir Türk vatandaşı ile evlenmek yabancı sporcuya doğrudan Türk vatandaşlığı hakkı vermez. Bunun için bir Türk vatandaşı ile evlenen yabancı sporcunun Türk Vatandaşlık Kanunu'nun 16. maddesindeki şartları yerine getirmesi zorunlu bulunmaktadır.

Evlenme yolu ile elde edilen Türk vatandaşlığı mutlaktır. Evlenme yoluyla Türk vatandaşlığını kazananlar da, aynen doğumla Türk vatandaşlığını elde eden (asli) Türk vatandaşlarının sahip oldukları hukuki statüye sahip olurlar³².

Türk spor hayatında sıklıkla görülen, evlenme yoluyla Türk vatandaşlığını kazanmanın amacı, uluslararası müsabakalarda Türk Milli Takımında yer alabilmek ve/veya ülkemizdeki bazı spor federasyonlarının talimatlarında yer alan, bir kulüpte oynayabilecek yabancı sporcu sayısına ilişkin kontenjan sınırlamalarını bertaraf edebilmektir³³.

Hukukumuzda, evlenme yolu ile Türk vatandaşlığını kazanma yolu, istisnai yoldan Türk vatandaşlığını kazanma yoluna göre daha uzun ve ayrıntılı bir süreçtir.

b) Cali (Yalancı) Evlenme

Yabancı sporcuların Türk vatandaşları ile yaptıkları evliliklerin bir bölümünün Türk vatandaşlığı kazanmak için yapılan cali (yalancı) evlilikler olduğu görülmektedir. Cali evliliklerde taraflar, genel olarak evlilik birliği kurmaktan ziyade evliliğe bağlanan sonuçlardan bir veya birkaçını elde etmeyi amaçlarlar³⁴.

Hukuk sistemlerinde genellikle muvazaalı (cali) evlenmeleri yasaklayan ya da bunları hükümsüz veya batıl sayan bir kanun hükmü yer almaz. Türk Hukukunda da böyle bir hüküm yoktur³⁵.

32 NÖMER, s.104.

33 ERTEN, s.124.

34 ERTEN, s.123.

35 NÖMER, s.102; AYBAY/ÖZBEK: (Vatandaşlık) s.140; ERDEM, s.160; ERTEN, s.125.

Yargıtay 2. Hukuk Dairesi bir kararında da konuya ilişkin olarak “Amaç ne olursa olsun Türkiye’de evlenme sözleşmesinin iptali muvazaa sebebiyle söz konusu olamaz” şeklinde görüş belirtilmiştir³⁶.

Mevcut duruma göre mevzuatta calı evliliklerin geçersiz olduğuna ilişkin bir düzenleme olmadığından bu tür evlilikleri geçersiz saymak mümkün gözükmemektedir.

Öğretide, bir evlenmenin calı olup olmadığının tespitinin zor olduğu, böyle bir araştırmanın veya soruşturmanın yetkili makamlar ya da mahkeme önünde yapılmasının insan özel hayatının gizliliğine (mahremiyet hakkına) müdahale olacağından dolayı önemli bir insan hakkının ihlal edileceği ifade edilmiştir³⁷.

III. Sonuç

Kanaatimizce, 5901 sayılı Türk Vatandaşlık Kanununda yer alan, yabancı sporcuların Türk vatandaşlığını kazanmalarına ilişkin hükümler, hukuk devleti ilkesine herhangi bir aykırılık oluşturmadığı gibi Devletin menfaatlerini gözetmesi yanında uluslararası gelişmelere uygun ve isabetli bulunmaktadır.

36 Y2.HD, 11.04.1974 (İBD, 1975/1-2, s.79 vd).

37 AYBAY, Rona: Kadın Uyrukluğu Üzerinde Evlenmenin Etkisi (Evlenme), Ankara 1980,s.109 vd.

KAYNAKLAR

AYBAY,Rona/ ÖZBEK, Nimet: Vatandaşlık Hukuku, (Vatandaşlık) İstanbul 2015.

AYBAY, Rona: Kadın Uyrukluğu Üzerinde Evlenmenin Etkisi (Evlenme), Ankara 1980.

DOĞAN, Vahit: Türk Vatandaşlık Hukuku, Ankara, 2014.

EKŞİ, Nuray: Milletlerarası Özel Hukuk II Pratik Çalışma Kitabı, Vatandaşlık ve Yabancılar Hukukuna İlişkin Seçilmiş Mahkeme Kararları İstanbul 2014.

ERDEM, B.Bahadır: Türk Vatandaşlık Hukuku, İstanbul 2014.

ERTEN, Rifat: Milletlerarası Özel Hukukta Spor, Ankara 2007.

GÜNDÜZ, A: Milletlerarası Hukuk, Temel Belgeler-Örnek Kararlar, İstanbul 2003.

GÜNGÖR, Gülin: Tabiiyet Hukuku, Ankara 2014.

NOMER, Ergin: Türk Vatandaşlık Hukuku, İstanbul 2014.

YILMAZ, Ejder: Hukuk Sözlüğü, Ankara 2004.

SÜPER LİG ANONİM ŞİRKETİ VE YENİ FUTBOL YÖNETİMİ PLANI

Av. Behiç Cüneyt FİDANOĞLU*

* Ankara Barosu.

Giriş

Türkiye Futbol Federasyon'u (TFF), şike süreci ile değer kaybeden ülke futbolumuzu, peş peşe yaptığı reformlarla ayağa kaldırmaya çalışmaktadır. Yabancı sınırlaması ve mali fair play kuralları ile ilgili yeniliklerden sonra TFF, Türkiye Süper Lig Profesyonel Futbol Kulüpleri Vakfı'nın (Kulüpler Birliği) yürüttüğü çalışmalarla işbirliği yaparak, bu gayreti bir kez daha göstermiştir. İşbirliği ile ülke futbolumuzun en üst seviyesinde rekabet eden Süper Lig kulüplerinin, Süper Lig'in ticari faaliyetlerini, ileride kurulacak, Süper Lig Anonim Şirketi (AŞ) vasıtasıyla, TFF ile birlikte yönetmesi planlanmaktadır.

Süper Lig AŞ, kulüplere yönetim sorumluluğunu yüklemekle birlikte ticari gelirlerden de daha fazla paya sahip olmayı vaat etmektedir. Bu nedenle futbol kamu oyununda memnuniyetle karşılanan Süper Lig AŞ'nin, 2017 yılında yapılacak Süper Lig yayın ihalesinden öncesinde kurulması beklenmektedir¹. Kurulacak şirketin hukuki yapısı ve futbol yönetimine yapabileceği olumlu katkılar ise yazının devamında açıklanmaya çalışılmıştır.

I. Süper Lig AŞ'nin Hukuki Yapısı

Süper Lig AŞ için hazırlanmış olan hukuki zemin, şimdilik TFF ve Kulüpler Birliği arasında 04.06.2015 tarihinde imzalanmış iyi niyet anlaşmasından ibarettir. Basında yer alan haberlere göre taraflar, anlaşma uyarınca; Süper Lig AŞ'nin kurulması ve yönetim kuruluna Kulüpler Birliği tarafından 5, TFF tarafından ise 3 üyenin atanması konusunda mutabakata varmıştır. Yine anlaşmaya göre; Süper Lig'in yayın, sponsorluk ve diğer ticari hakları ile ilgili pazarlama faaliyetleri, Süper Lig AŞ tarafından yürütülecektir. Elde edilen gelirlerin ise büyük bir bölümünün kulüplere kalması planlanmış ve TFF'nun pazarlama faaliyetlerinden elde edeceği gelir, Süper Lig'in yurt içi

1 Hürriyet (2015) Futbolda devrim Süper Lig AŞ geliyor: <http://www.hurriyet.com.tr/spor/futbol/28414395.asp>

yayın haklarının satışından elde edilecek tutarın, % 4'ü ile sınırlı tutulmuştur. Mevcut yayın talimatı uyarınca TFF, yayın gelirinden %10 oranında yayın payı, % 2 oranında ise organizasyon payı elde ettiğinden, iyi niyet anlaşması, kulüpler için daha karlı bir paylaşımı öngörmektedir². Taraflar, kulüpler arasındaki paylaşmanın ise mevcut sisteme göre yapılmasını kabul etmiştir. Buna göre kulüpler; yayın gelirinin % 35'lik bölümünü eşit, %45'lik bölümünü sezon sonunda lig sıralamasındaki yerlerine göre paylaşmaya devam edecek, bakiye tutarın % 9'luk bölümü ligde ilk altı sırayı alan kulüpler, %11'lik bölümü ise geçmiş sezonlarda şampiyonluk yaşamış kulüpler arasında paylaşılacaktır³. Ayrıca anlaşma ile TFF bünyesinde Mali Kontrol Kurulu'nun kurulması ve gelirleri yükselen kulüplerin mali yapılarının, ilgili Kurul vasıtası ile denetlenmesi kararlaştırılmıştır⁴.

İyi niyet anlaşması, Süper Lig AŞ'nin hukuki yapısının nasıl olacağına belirlenmesi konusunda yeterli değildir. Bu konuda hukuki bir değerlendirme yapabilmek için ileride hazırlanacak Süper Lig AŞ ana sözleşmesini ve TFF tarafından yayınlanacak yeni talimatı beklemek gerekmektedir. Ancak TFF ve Kulüpler Birliği, 04.06.2015 tarihli basın toplantısıyla, kurulacak yeni hukuki yapının; İngiltere, Almanya, Fransa ve İtalya gibi yayın haklarını şirket aracılığıyla toplu şekilde pazarlayan ülke modelleri incelenerek tespit edileceğini açıklamıştır⁵. Söz konusu ülke modelleri ve TFF ile Kulüpler Birliği'nin iyi niyet anlaşması incelendiğinde; sanıyoruz söz hakkını ağırlıklı olarak kulüplere veren, bununla birlikte kulüpler için sıkı bir denetim mekanizması getiren, bize özgü karma bir modelin benimseneceğini söylemek mümkündür.

2 Akşar, Tuğrul (2015) Süper Lig'de Naklen Yayın Gelirlerinin Dağıtımı ve Alternatif Öneriler: <http://www.futbolekonomi.com/index.php/haberler-makaleler/genel/122-tugrul-aksar/811-sueper-ligde-naklen-yayn-gelirlerinin-datm-ve-alternatif-oeneriler.html>

3 Akşar (2015)

4 Habertürk (2015) Süper Lig AŞ Kuruluyor İmzalar Atıldı: <http://www.haberturk.com/spor/futbol/haber/1086881-super-lig-as-kuruluyor-imzalar-atildi>

5 Habertürk (2015)

Örneğin İngiltere uygulaması incelendiğinde, ülke futbolunun en üst seviyesinde yer alan Premier Lig kulüplerinin, Premier Lig'in yayın ve benzer nitelikteki ticari haklarını, *Football Association Premiere League Limited* isimli bir şirket aracılığıyla birlikte kullandıkları görülmektedir. Yirmi kulübün katılımı ile gerçekleşen Premier Lig uygulamasında, Premier Lig'de yarışmaya hak kazanmış kulüplerin her biri, ilgili şirketin hissedarı konumundadır. Şirketin işleyişi ve ticari haklar konusundaki kararlar, kulüplerin katılımıyla şirket genel kurulunda alınmaktadır. Karar yeter sayısı için ise şirket hissedarların üçte iki çoğunluğu, bir başka deyişle 14 kulübün oyu aranmıştır. Bu nedenle yayın hakları ya da sponsorluk anlaşmalarıyla ilgili konularda 14 kulübün uzlaşması, Premier Lig için bağlayıcı bir etkiye sahiptir. Şirket ana sözleşmesiyle ise sezon sonunda küme düşen kulüplerin, her sezon sonunda yapılan genel kurul sırasında hisselerini, Premier Lig'e bir alt ligden yükselen kulüplere, devretmek konusunda zorunlu oldukları kabul edilmiştir⁶. Buna karşılık Almanya modelinde, ülkenin en üst seviye ligleri; Bundesliga ve Bundesliga 2'nin yayın ve benzer nitelikteki ticari hakları, Almanya Futbol Federasyonu tarafından kurulmuş *DFL Sports Enterprises GMBH* isimli bir şirket tarafından pazarlanmaktadır⁷. Bu nedenle kulüpler, İngiltere'de olduğu gibi ticari faaliyetlere ilişkin karar alma sürecine doğrudan katılma imkanına sahip değildir.

İyi niyet anlaşmasında ise Süper Lig AŞ'nin 8 kişilik bir yönetim kurulu tarafından temsil edileceği kabul edilmiş ve yönetim kurulu üyelerinin 5'inin Kulüpler Birliği, 3'ünün ise TFF tarafından görevlendirileceği belirtilmiştir. Yönetim kurulunun temsil yetkisini kullanırken oybirliğiyle mi? yoksa oy çokluğu ile mi? hareket edeceği konusunda ise henüz bir kesinlik bulunmamaktadır. Ancak her koşulda karar alma

6 Morrow, Stephen (2011) 'History, Longevity, and Change: Football in England and Scotland' *The Organisation and Governance of Top Football Across Europe*, Routledge: New York, sayfa 47 ; Premiere Lig Şirket Ana Sözleşmesi: <http://mobile.premierleague.com/staticFiles/c0/3b/0,,12306-146368,00.pdf>

7 Müller, Christian (2010) *Structural Overview of German Football*: <http://www.sportbusinesscentre.com/wp-content/uploads/2010/04/ChristianMueller.pdf>

sürecinde kulüplerin daha fazla üye ile temsil edileceği, TFF üyelerinin ise karar alma mekanizmasına dahil olacağı açıkça anlaşılmaktadır. Bu nedenle İngiltere ve Almanya modellerinden farklı olarak, temsil yetkisinin büyük ölçüde kulüplerde olduğu, Federasyon'un ise karar alma sürecinde rol oynayacağı karma nitelikte bir hukuki yapının uygulama alanı bulacağını söylemek mümkündür.

Diğer yandan iyi niyet anlaşması ile Mali Fair Play Kurulu isimli yeni bir spor hukuku müessesinin kurulacağı açıkça ifade edilmiştir. Bununla birlikte bu noktada mali yapı denetiminin yeni bir süreç olmadığını ifade etmek gerekir. Zira Avrupa Futbol Federasyonları Birliği'nin (UEFA) Mali Fair Play kuralları, ülkemizde uyarlanırken, yürürlüğe giren Kulüp Lisans ve Mali Fair Play Talimatı ile kulüplerimizin mali denetimden geçeceği kabul edilmiş ve bu hususta görev, ilgili Talimat uyarınca kurulan Kulüp Lisans Kurulu'na bırakılmıştır. Ancak sanıyoruz ki TFF, Süper Lig AŞ'nin kurulması ile birlikte Süper Lig kulüplerinin gelirlerinin de artacağını gözeterek, denetimin ülkemizdeki bütün profesyonel futbol kulüplerinin lisans başvurularını incelemek gibi ağır bir iş yükü olan Kulüp Lisans Kurulu yerine, yeni kurulacak bir Kurul tarafından yapılmasını daha isabetli görmüş ve bu sayede ekonomik denetlemenin daha sağlıklı bir şekilde yapılmasını sağlamayı amaçlamıştır.

II. Süper Lig AŞ'nin Futbol Yönetimine Yapabileceği Olumlu Katkıları

Süper Lig AŞ'nin kurulmasına yönelik iyi niyet anlaşmasını, Türk futbolu için olumlu bir gelişme olarak nitelendirmek gereklidir. Anlaşmanın olumlu yanı, kulüplere yayın haklarından daha fazla pay verilmesi ile sınırlı değildir. Kulüpleri, yayın ve ticari hakların kullanılmasına yönelik karar alma sürecine dahil etmeyi amaçlayan anlaşma, futbol yönetiminin demokratikleşmesi ve Türkiye'deki kulüp yönetimi anlayışının kurumsallaşması açısından da önemli bir şans olarak görülmelidir.

Spor, sadece ülkemizde değil, dünya genelinde de tekel konumunda olan yerel federasyonlar tarafından yönetilmektedir. Yerel federasyonlar ve yerel federasyonların sözleşme ilişkisi ile bağlı oldukları uluslararası federasyon ve konfederasyonların uygulamalarına karşı, oyunun baş aktörleri olan spor kulüplerinin söyleyecek pek fazla şeyi olmaması, küresel düzeyde de eleştirilmektedir⁸. Bu sorunu bir önceki bölümde değindiğimiz İngiltere haricinde aşmış çok fazla ülkede bulunmamaktadır. Bu nedenle iyi niyet anlaşması ile kulüplerin en azından ticari konularda karar alma sürecine dahil edilmesi, ülkemizde spor yönetiminin demokratikleşmesi adına önemli bir adımdır. TFF tarafından Süper Lig AŞ yönetim kuruluna üye atanması, iç denetimi, Mali Kontrol Kurulu'nun faaliyetleri ise dış denetimi de sağlayacağından, anlaşmanın sonuç vermesi halinde spor yönetimi içerisindeki şeffaflık sorunu da büyük ölçüde çözülmüş olacaktır.

Demokratikleşme adına sunduğu yapısal değişikliğin yanı sıra anlaşmanın, Türk futbol yönetiminin kurumsallaşması adına da oldukça faydalı olduğunu kabul etmek gerekir. Kulüplerimizin ekonomik yapıları gözetildiğinde Türk futbolundaki yöneticilik anlayışının, çözüm üretmekten çok, halihazırda gelen yayın ve benzer nitelikteki gelirleri harcamak üstünde yoğunlaştığı görülmektedir. Planlanan yeni yapı ise pazarlama faaliyetlerini, temsil yetkisi çoğunlukla Kulüpler Birliği'nde olan Süper Lig AŞ'ne bırakmak suretiyle Kulüpleri; yayın, sponsorluk ve diğer ticari gelirlerini arttırmak için kurumsal projeler geliştirmeye itmektedir. Ancak bunun için kulüpler, karşılıksız yardımlardan da arındırılmalıdır. Örneğin Süper Lig'in mevcut isim sponsoru, nitelik itibari ile tekel konumundaki bir devlet kurumu olan Spor Toto'dur. Bu kurumun sponsorluk anlaşmasına taraf olmasındaki amacın, reklamdaki ziyade, Türk sporuna destek olmak olduğunu söylemek, sanıyoruz yanlış olmayacaktır. Yapılan destek iyi niyetli olsa da Süper Lig AŞ'nin kurulmasının ardından, pazarlama faaliyetlerini yürütmek konusunda yetki kazanacak kulüplerimizi, kurumsal projeler

8 Karwala, Sunder (2000) Democratising Global Sport, The Foreign Policy Centre: Londra, sayfa 92

üretmeye itmek ve onları sponsor arayışına sokmak, uzun vadede Türk futbolu için daha faydalıdır. Bu sayede Spor Toto'nun spora destek için ayırdığı bütçenin de öz kaynak ya da amatör sporcu gelişiminde kullanılması da mümkün olacaktır.

Sonuç

Sonuç itibari ile Süper Lig AŞ projesi ile TFF ve Kulüpler Birliği'nin, futbol yönetiminde oldukça önemli bir planlama yaptığını kabul etmek gerekir. Kurulması planlanan yeni yönetim yapısı hakkında kapsamlı bir hukuki inceleme yapmak için henüz erken olsa da hayata geçmesi umulan iyi niyet anlaşmasının, Türk futbolu için önemli kazanımlar sunduğu açıkça görülmektedir. Süper Lig'in ticari faaliyetlerini yürütmek konusunda Süper Lig AŞ'ne yetki tanınmış olması, Süper Lig AŞ yönetim kurulunda Kulüpler Birliği'nin ve dolayısıyla kulüplerin daha geniş bir katılımı ile temsil edilmesi ve ticari gelirlerden kulüpler için ayrılan payların yükseltilmesi, kulüplerimiz için büyük bir kazançtır. Bu yönü ile anlaşma, aynı zamanda futbol yönetiminin demokratikleşmesi ve kurumsallaşması gibi önemli fırsatları da beraberinde getirmektedir. Kulüplerimiz, bu süreci doğru ilerletmesi halinde bir yandan daha fazla gelire sahip olma şansını yakalayacak, diğer yandan da Kulüpler Birliği, kendi vakıf senedinin 4. maddesine uygun şekilde devletin yükünü azaltarak, Türk futbolunu ilerletme gayesini yerine getirmiş olacaktır.

KAYNAKÇA

Akşar, Tuğrul (2015) Süper Lig'de Naklen Yayın Gelirlerinin Dağıtımı ve Alternatif Öneriler: <http://www.futbolekonomi.com/index.php/haberler-makaleler/genel/122-tugrul-aksar/811-sueper-ligde-naklen-yayn-gelirlerinin-datm-ve-alternatif-oeneriler.html>

Katwala, Sunder (2000) Democratising Global Sport, The Foreign Policy Centre: Londra, sayfa 92

Habertürk (2015) Süper Lig AŞ Kuruluyor İmzalar Atıldı: <http://www.haberturk.com/spor/futbol/haber/1086881-super-lig-as-kuruluyor-imzalar-atildi>

Hürriyet (2015) Futbolda devrim Süper Lig AŞ geliyor: <http://www.hurriyet.com.tr/spor/futbol/28414395.asp>

Morrow, Stephen (2011) 'History, Longevity, and Change: Football in England and Scotland' The Organisation and Governance of Top Football Across Europe, Routledge: New York

Müller, Christian (2010) Structural Overview of German Football: <http://www.sportbusiness-centre.com/wp-content/uploads/2010/04/ChristianMueller.pdf>

Premiere Lig Şirket Ana Sözleşmesi:

<http://mobile.premierleague.com/staticFiles/c0/3b/0,,12306~146368,00.pdf>

SPORDA ŞİDDET VE DÜZENSİZLİĞİN ÖNLENMESİ ve İLGİLİ KANUN HÜKÜMLERİ

Hasan GERÇEKER*

* Yargıtay Onursal Başkanı,
Spor Genel Müdürlüğü Tahkim Kurulu
Önceki Başkanı.

Tarihsel süreç içerisinde sporun gelişip çok güçlü bir sosyal olay olarak toplumların ilgisini çekmeye başlaması beraberinde doğal olarak bir takım sorunları da getirmiş ve bu sorunları çözmek için de çareler aranmaya başlanmıştır. Bir disiplin hukuku olan spor hukukunun ortaya çıkan sorunları çözmekte yetersiz kalması karşısında, özellikle sporda şiddet ve düzensizliğin önlenmesi konusunda idare hukuku ve ceza hukuku hatta özel hukuk kapsamında daha geniş bir alanda yasal düzenlemeler yapma gereği duyulmuştur.

Sporun gelişmesi, bazı branşlarda profesyonelleşmenin oluşması, kulüplerin şirketleşme yolunu seçmesi ve sporun bir endüstri alanı haline gelmesi, sporda rekabeti artırarak kişilerin zihinsel ve fiziksel olarak geliştirilmesi amacı yanında spor bir rant aracı olarak kullanılmaya başlamıştır.

Bu şekilde sporun geniş kitlelere hitap eden bir oyun olmanın yanında başka fonksiyonlar da icra etmeye başlaması, sporda taraftarlık duygusunun kazanma arzusunu aşırı derecede kamçılması ve bu arzunun geniş kitleleri etkileyerek adete bir hırs, ihtiras yani mutlaka kazanma amacına, fanatizme, holiganizme¹ dönüşmesi, çeşitli şekillerde taraftar birliklerinin oluşturulması, özellikle de futbol, basketbol, voleybol gibi geniş saha ve salonlarda gerçekleştirilen takım sporlarında gerek oyun sırasında gerekse oyun öncesinde veya sonrasında hakaret, müessir fiil, yakıcı, kesici, delici aletlerle saldırı yaralama hatta ölüme varan bir takım çok vahim olayların oluşmasına neden olmuştur. Gerek yurdumuzda gerekse dünyanın birçok yerinde spor sahaları,tribünler hatta saha dışı alanlar adeta bir savaş alanına dönüşmüştür.

Sporun, insanlar, toplumlar arasında bir iletişim aracı olarak, karşılıklı sevgi, saygı ve birliklilik sağlama fonksiyonunu bu vahim olaylar nedeniyle kaybetmeye başlaması tüm dünya ülkelerinde olduğu gibi

1 Fanatizm; Bir kimseye ya da bir şeye aşırı bağlılık, bağnazlık (bir görüşe, bir inanca katılıkla bağlanıp ondan başkasını kabul etmemek)
Holiganizm; Terörün sahalara, tribünlere, salonlara yayılmış hali. Bilgisiz, amaçsız taraftar topluluğunun rakiplerine karşı gereksiz bir biçimde takındığı tavır.

yurdumuzda da bir takım tedbirlerin alınması gereğini ortaya çıkarmıştır. Bu tedbirler spor hukuku kapsamında disiplin cezaları yanında bir takım yasal düzenlemeler de yapılmak suretiyle gerçekleştirilmiştir.

A- 5149 sayılı Sporda Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesine Dair Kanun;

Bu kapsamda ilk olarak 7.5.2004 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren 5149 sayılı "Spor Müsabakalarında Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesine Dair Kanun" kabul edilmiştir.

5149 sayılı Kanunun amaç ve kapsamı Yasanın 1 ve 2 nci maddelerinde şu şekilde belirtilmiştir;

Amaç

Madde 1- Bu kanunun amacı; spor müsabakalarının yapıldığı alanlar ile bunların eklenti ve çevresinde müsabaka öncesinde, müsabaka esnasında veya sonrasında şiddetli rekabet ve bunun doğurduğu fanatizm sonucu patlayıcı, parlayıcı, yanıcı, yakıcı, kesici veya delici maddelerin kullanılmasının, şiddet ve düzensizliğin, kişilik haklarına, ailevi veya manevi değerlere yönelik hakaret, sövme ve aşağılayıcı slogan ve davranışların yer aldığı sporun ruhuna, ilke ve kurallarına uymayan kötü tezahüratın önlenmesi suretiyle huzur ve güvenliğin, kişi dokunulmazlığı ve kamu düzeninin sağlanmasına yönelik olarak alınacak önlemler ve uygulanacak yaptırımlarla ilgili usul ve esasları düzenlemektir.

Kapsam

Madde 2- Bu kanun; spor müsabakalarının yapılacağı alanlarda uygulanacak güvenlik önlemlerini, yasak fiil ve davranışları, bunlara uygulanacak yaptırımları, spor kulüplerinin, taraftarların, taraftar derneklerinin, taraftar temsilcilerinin, spor federasyonlarının, yayın kuruluşları ile diğer ilgili kişi ve kurumların spor müsabakalarında şiddet ve düzensizliğin önlenmesine ilişkin hususlardaki görev ve sorumluluklarını kapsar.

Görüldüğü gibi yasanın amaç ve kapsamı oldukça geniş bir biçimde sporla ilgili tüm alan ve faaliyetleri kapsayacak şekilde düzenlenmiştir.

Kanunla, spor alanlarının düzenlenmesi (madde 4), saha ve müsabaka güvenliğinin sağlanması (madde 5,6), ev sahibi kulüplerin, federasyonların görev ve sorumlulukları (madde 7,8), taraftar dernekleri, taraftar temsilcileri (madde 9,10), konularında düzenlemeler yapılmış, spor müsabakalarında şiddet ve düzensizliğe ilişkin fiiller sayılarak bu fiillerle ilgili olarak birtakım yaptırımlar öngörülmüştür.

Spor müsabakalarında şiddet ve düzensizliğe ilişkin fiiller ve karşılığı yaptırımlar şu şekildedir;

Madde 11- Spor müsabakalarında satılması, kullanılması ve taşınması yasak olan madde ve cisimler;

Bunlar, her türlü silah, kesici veya delici alet, sis bombası veya maytap gibi patlayıcı, parlayıcı, yanıcı, yakıcı maddeler ile taş, metal gibi fırlatılabilecek veya yaralayıcı nitelikte sert cisim veya tehlike arzedecek veya müsabaka düzenini bozabilecek diğer maddeler ile alkollü içecekler ve çevreyi kirletecek nitelikte konfeti ve benzeri cisimler olarak sayılmış ve bu maddelerin müsabakalarının yapıldığı alanlara, kapalı mekanlara sokulması, saklanması, taşınması, bulundurulması, satılması, kullanılması yasaklanmıştır.

Madde 12- Çirkin ve kötü tezahürat;

Madde 13- Seyir güvenliğini ihlal;

Madde 14- Usulsüz bilet satışı;

Madde 15- Yasak beyan ve demeçler;

Madde 16- Yayın yasağı;

Madde 17- Yasak fiiller;

Müسابaka için seyircilerin alınmaya başlanmasından, müسابaka sonrası seyircinin tamamen tahliyesine kadar geçecek sürede ulusal veya uluslararası federasyonların öngördüğü görevli kişiler dışında kalan kişilerin ve seyircilerin her ne şekilde olursa olsun müسابaka alanına girmesi, spor ahlakına aykırı, tahrik edici, aşağılayıcı, dil, din, ırk, mezhep, etnik ve siyasal ayrımcılığa yönelik söz sarf edilmesi veya bu mahiyette afiş veya pankartların müسابaka alanına veya yakın çevresine asılması olarak sayılmıştır.

Tüm bu eylemler için yasanın 18-25 maddelerinde eylemin niteliğine göre hapis cezası, adli ve idari para cezası, seyirden men gibi yaptırımlar ve yasaklara uymayan seyircilerin müسابaka alanından çıkarılması, açıkça anlaşılabilir şekilde alkollü veya keyif verici madde kullanan kişilerin müسابaka alanına alınmaması gibi tedbirler öngörülmüş, bu Kanunla verilen görevleri yerine getirmeyen kamu görevlilerinin Türk Ceza Kanununun 257 nci maddesi uyarınca cezalandırılacağı, bu Kanun hükümlerine aykırı davranan dernekler hakkında 5253 sayılı Dernekler Kanunu hükümlerine göre yasal işlem yapılacağı hükme bağlanmıştır.

B. 6222 sayılı Sporda Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesine Dair Kanun;

Yaşadığımız yüzyılda, ulaşım ve teknoloji başta olmak üzere her alandaki gelişmeler, sporun insanların sosyal hayatında daha çok yer alması, uluslararası ilişkilerin gelişmesi, spor alanındaki sorunların artmasına neden olmuş, bu sorunların çözülmesi ve önlenmesinin sağlanması bakımından, spor kurumlarının, kulüplerin, federasyonların ulusal ve uluslararası spor hukuku kapsamında düzenlenen disipline ilişkin mevzuatı ve 5149 sayılı yasanın bu konuda yetersiz kalması karşısında yeni bir düzenleme yapma zorunluluğu ortaya çıkmıştır.

5149 sayılı Kanunun uygulanması döneminde ortaya çıkan eksikliklerin giderilmesi, uluslararası sözleşmelere ve gelişmelere paralellik sağlanması ve sporda şiddet ve düzensizliğin önlenmesi amacıyla,

konuya ilişkin diğer ülkelerin ve uluslararası spor örgütlerinin düzenlemeleri ve uygulamaları da gözetilerek yeni bir kanun düzenlemesi yoluna gidilmiş ve 6222 sayılı “Sporda Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesine Dair Kanun” 14.4.2011 tarihli Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Bu düzenlemelerle daha önce yalnız spor hukuku kapsamında bir disiplin suçu niteliği taşıyan, “şike”, “teşvik primi” başta olmak üzere kanunda sayılan eylemler disiplin suçu yanında ayrıca ceza hukuku kapsamında adli suç niteliğine de dönüşmüştür. Bu suçların işlenmesi halinde hem disiplin cezası hem de yasada öngörülen adli cezaların uygulanmasına bir engel bulunmamaktadır. Bu konuda spor hukuku kapsamında disiplin soruşturması ve ceza hukuku kapsamında adli soruşturma ve kovuşturma birbirinden bağımsız olarak ayrı ayrı yürütülecek ve sonuçlandırılacaktır. Ancak uygulamada bu genel ilke bir takım sorunların da ortaya çıkmasına neden olmaktadır. Disiplin ve ceza hukuku bakımından farklı sonuçlara varılması, çelişkili kararlar çıkması, toplum vicdanında kabul görmeyecektir. Bu nedenle uygulayıcılara büyük sorumluluk düşmektedir. Bilinmelidir ki mevzuatınız ne kadar güzel, ne kadar gerçekçi olursa olsun önemli olan uygulamadır.

Uygulamacılar yalnız ulusal mevzuatı değil uluslararası mevzuatı da göz önüne alarak uygulamalarını, genel-evrensel hukuk ilkeleri, spor hukukunun amaç ve kapsamı doğrultusunda yapacaklardır. Bu anlamda yasaların gerekçeleri de büyük önem taşımaktadır.

6222 sayılı Kanunun genel gerekçesi şu şekildedir;

“21 inci Yüzyılda uluslar arasındaki aşılması zor sınırlar ortadan kalkmış, ulaşım ve teknoloji başta olmak üzere diğer alanlardaki gelişme ve bütünleşmelerle birlikte hem ulusal alanda hem de uluslararası alanda insanlar sosyal yaşamlarında spora daha çok zaman ayırmaya başlamışlardır. Günlük yaşamda sporun daha çok alan kapsamı sporda ortaya çıkan sorunları daha çok arttırmıştır.

Spor alanında faaliyet gösteren kişilerin ve taraftarların haklarının korunması ve ortaya çıkan düzensizlik ve şiddet olaylarının önlenmesi basit bir asayiş sorununun ötesinde olağanüstü bir hal olduğundan genel ceza hükümleriyle sporda şiddet ve düzensizlikler önlenememekte, bu alanın özel olarak ele alınması gerekmektedir.

Spor karşılaşmalarının ülke sınırları dışında da etkin bir şekilde gerçekleştirildiği de gözönüne alındığında bütün ülkelerde spor mevzuatının benzer bir biçimde düzenlenme gerekliliği ortaya çıkmıştır. Ulusal mevzuatların da uluslararası spor örgütlerinin benimsediği ilke ve talimatlara uygun olması gerekliliği bulunmaktadır.

Spor alanında yaşanan holiganizm, ırkçılıkla mücadele, organize suçlar, şike ve teşvik primi, spor alanında düzenin sağlanması, hakem, sporcu ve diğer ilgililere karşı eylemli ve sözlü saldırılar gibi fiiller uluslararası alanda sporun temel sorunu olarak kabul edilmiştir.

Son zamanlarda sıklıkla yaşanan ve geçmişte de yaşandığına tanık olduğumuz sporkarşılaşmalarında, özellikle futbolda, yaşanan şiddet ve düzensizlik fiillerinin nicelik ve nitelik olarak arttığını ve kamuoyu gündeminde önemli bir yer işgal ettiği gözlemlenmektedir.

Sporun yaşam açısından sağlık ve mutluluk kaynağı olması dışında, hem sporcular hem deizleyiciler için büyük bir keyif alanı oluşturarak spor faaliyetlerinin sosyal açıdan genişlemesi ve daha geniş kitlelere yayılması spora duyulan ilgiyi her geçen gün daha da arttırmakta ve spor ekonomisini geliştirmektedir.

Sporun profesyonel olarak icra edilmesine başlanmasıyla birlikte, spor sadece zevk için yapılan bir faaliyet olmaktan çıkıp meslek olarak değerlendirilen ve kazanç elde etme amacı güdülen bir uğraş haline de dönüşmüştür. Sporun meslek olarak seçilmesi ile birlikte bilimsel yöntemlerle incelenmesi ve yazılı hukuk kuralları ile düzenlenmesi gereksinimi ortaya çıkmıştır.

Sporun temel amacı, insanın beden ve ruh sağlığını geliştirmek, iradesini güçlü kılmak vetoplumda barış, kardeşlik ve dayanışma duygusunu yaygın hale getirmektedir. Sporun sayılan özellikleri sportif faaliyet ve organizasyonların sporun ruhuna ve spor ahlakına uygun, sportmenlik duyguları içerisinde gerçekleştirilmesine yönelik yaygın bir sosyal beklentiyi de gündeme getirmektedir.

“Sportif Karşılaşmalarda ve Özellikle Futbol Maçlarında Seyircilerin Şiddet Gösterilerine ve Taşkınlıklarına Dair Avrupa Sözleşmesi” 25/9/1986 tarihinde imzalanmış ve bu Sözleşmenin onaylanması 3608 sayılı Kanunla uygun bulunmuştur. Anayasanın 90 ıncı maddesinin son fıkrası hükmüne göre, usulüne göre yürürlüğe konulmuş milletlerarası antlaşmalar kanun hükmündedir.

Anayasanın 59 uncu maddesinin birinci fıkrasında Devletin, her yaştaki Türk vatandaşlarının beden ve ruh sağlığını geliştirecek tedbirleri alacağı ve sporun kitlelere yayılmasını teşvik edeceği belirtilmiştir.

İfade edilenler çerçevesinde sportif faaliyet ve organizasyonlarda düzenin sağlanarak, sporun kitlelere yayılmasının teşvik edilmesi Anayasal görevin yerine getirilmesi anlamına da gelmektedir.

Bu amaçla yürürlüğe konulmasına karşın 5149 sayılı Spor Müsabakalarında Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesine Dair Kanun, kabul edildiği 2004 yılından bu yana spor müsabakalarında şiddet ve düzensizliği önlemede yetersiz kalmış ve uygulamada ortaya çıkan problemler, üzerinden geçen altı yıllık süre içerisinde giderilemediği gibi zaman içerisinde eksiklikler de görülmüştür.

5149 sayılı Kanunun kapsamı taraftarların sürekli veya geçici olarak gruplar halinde bulundukları yer ve mekanlar ile müsabakanın yapılacağı yere gidiş ve geliş güzergahlarını kapsamamaktadır. Spor müsabakalarında şiddet ve düzensizlikler, sadece müsabaka alanı içerisinde gerçekleşmemekte müsabaka alanı dışında taraftarların cadde ve meydanlarda toplu halde bulundukları yerler ile müsabakalara gidiş ve geliş güzergahlarında da gerçekleşmektedir. Bu nedenle Kanunun kapsamı bu alanları da içine alacak şekilde genişletilmiştir.

5149 sayılı Kanunda şike ve teşvik primi fiilleri suç olarak tanımlanmadığı gibi ceza kanunlarında da bu fiiller özel olarak düzenlenmemiştir. Bu Kanun ile şike ve teşvik primi fiilleri suç olarak düzenlenmiş ve ayrıca bu suçlarla etkin mücadele açısından Ceza Muhakemesi Kanununda düzenlenen iletişimin tespiti, dinlenmesi ve kayda alınması maddesinin de uygulanacağı hüküm altına alınmıştır.

5149 sayılı Kanun içerisinde belirtilen, müsabakada teknik donanımların kurulması gerektiği; taraftar temsilcilerinin güvenlik güçlerine yardımcı olmaları gerektiği; müsabakada görev yapan diğer kişilere karşı söz veya hareketlerle aşağılayıcı tahrik ve taciz edici kötü söz niteliğindeki slogan atılması ve çirkin tezahüratta bulunulmasının yasak olduğu düzenlenmiş fakat bunlara aykırı davranışlara ceza öngörülmediğinden Kanunun bu hükümleri uygulama kabiliyeti bulamamıştır. Bu Kanun ile yasaklanan eylemlerin cezaları açıkça düzenlenerek Kanunun etkin uygulanabilirliği amaçlanmıştır.

5149 sayılı Kanunda düzenlenen yasak fiillere yaptırım olarak idari para cezası öngörülmesi ve bu cezaların spor güvenlik kurulları tarafından verilmesi nedeniyle,

uygulamada Kanun gerek genel, gerekse de özel önleme fonksiyonunu yerine getirememiştir. Bu itibarla bu Kanun ile yasak fiillere ağırlıklı olarak hapis ve adli para cezası verilmesi düzenlenmiş ve konusu suç teşkil eden fiillerin ihtisaslaşmış ceza mahkemelerince yargılanması öngörülmüştür.

5149 sayılı Kanundaki spor müsabakalarını seyirden men cezasının uygulanmasına yönelik yasaklı kişinin müsabakanın başlamasından iki saat önce bulunduğu yerin karakoluna giderek müsabaka sonuna kadar beklemesine ilişkin hükmün Anayasa Mahkemesi tarafından “ Hangi spor dalında ve hangi kategoride olduğuna ilişkin hüküm taşımaması nedeniyle “kurallarda belirlilik ve öngörülebilirlik” ve “ölçülülük” ilkelerine aykırı olduğu ve bu nedenle hukuk devleti ilkesi ile bağdaşmadığı” ve “ İdare, kişi hürriyetini kısıtlanması sonucunu doğuran bir müeyyide uygulayamaz....” gerekçeleriyle iptal edilmesi nedeniyle müsabakadan men cezasının uygulanabilirliği ortadan kalkmıştır. Kanun ile Anayasa Mahkemesinin iptal gerekçesi de gözönünde bulundurularak seyirden yasaklanma cezası Anayasaya uygun olarak yeniden düzenlenmiştir.

Kanun içerisinde, uluslararası sözleşmelerde belirtilen ve güncel olarak spor alanında gelişmiş ülkelerin düzenlemelerinde bulunan, kişinin yurtdışındaki spor müsabakalara izleyici olarak katılmasını engellemeye yönelik pasaportunun ve seyahat belgesinin teslimi, seyirden yasaklanma cezası alan kişilerin karakola giderek imza atma yükümlülüğü ve kulüpler için kulüp polisinin görevlendirilmesi gibi yeni düzenlemelere yer verilmiştir.

5149 sayılı Kanunun uygulanması döneminde ortaya çıkan eksikliklerin giderilmesi, uluslararası sözleşmelere ve gelişmelere paralellik sağlanması ve sporda şiddet ve düzensizliğin önlenmesi amacıyla; konuya ilişkin diğer ülkelerin ve uluslararası spor örgütlerinin düzenlemeleri ve teamülleri göz önünde bulundurularak bu Kanun Tasarısı hazırlanmıştır.” (Türkiye Büyük Millet Meclisi S. Sayısı: 646)

Daha sonra, özellikle öngörülen cezaların çok ağır olduğu düşüncesi ile 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun (3) üncü maddesinde de yer alan ‘suç işleyen kişi hakkında fiilin ağırlığı ile orantılı ceza veya güvenlik tedbirine hükmolunacağı’ genel ilkesi doğrultusunda, diğer kanunlarda öngörülen suçlara verilen cezalarda gözetilmek suretiyle 6222 sayılı Kanunda adil ve hakkaniyete uygun bir düzenleme yapılması gerekliliğinden hareketle kabul edilen 24.11.2011 tarih ve 6250

sayılı Kanun Cumhurbaşkanlığı tarafından geri gönderildikten sonra (geri gönderilme gerekçesi aşağıya alınmıştır) Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından aynen kabul edilerek yürürlüğe giren 10.12.2011 tarih ve 6259 sayılı Kanunla 6222 sayılı Kanunun (11), (13), (14), (15), (16) ve (23) üncü maddelerinde değişiklikler yapılmış, bu maddelerde düzenlenen “şike ve teşvik primi”, “spor alanlarına yasak madde sokulması ve müsabaka düzeninin bozulması”, “hakaret içeren tezahürat”, “spor alanlarına usulsüz seyirci girişi”, “yasak alanlara girme”, suçlarına ilişkin cezalar önemli oranda azaltılmış, bu suçlarla ilgili olarak görevli mahkemenin sulh veya asliye ceza mahkemesi olduğu belirtilmiştir.²

Bu değişikliklerin gerekçesi de şu şekildedir;

“Gerekçe;

Spor alanında faaliyet gösteren kişilerin ve taraftarların haklarının korunması ve ortaya çıkan düzensizlik ve şiddet olaylarının önlenmesi sadece bir asayiş sorunu olmayıp bunun ötesinde çeşitli yönleri olan bir durum olduğundan genel ceza hükümleriyle sporda şiddet ve düzensizlikler önlenememekte, bu alanın özel olarak ele alınması ve düzenlenmesi gerekmektedir.

Spor karşılaşmalarının ülke sınırları dışında da etkin bir şekilde gerçekleştirildiği de göz önüne alındığında bütün ülkelerde spor mevzuatının benzer bir biçimde düzenlenmesi ihtiyacı ortaya çıkmıştır.

Bu sebeple ulusal mevzuatların da uluslararası spor örgütlerinin benimsediği ilke ve talimatlara uygun olması gerekmektedir.

Yukarıda belirtilen ihtiyaçlar da dikkate alınarak, sportif faaliyet ve organizasyonlarda düzenin sağlanması ile sporun kitlelere yayılmasının teşvik edilmesi amacıyla 5149 sayılı Spor Müsabakalarında Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesine Dair Kanun kabul edilerek yürürlüğe konulmuştur. Ancak, bu Kanundan muhtelif tarihlerde yapılan değişikliklere rağmen, spor müsabakalarında şiddet ve düzensizliğin önlenememesi istenilen sonuç elde edilememiştir

2 6222 sayılı Kanunda yapılan değişikliğe ilişkin 6250 sayılı Kanun Cumhurbaşkanlığı tarafından veto edilerek geri çevrildikten sonra TBMM tarafından 10.12.2011 tarih ve 6259 sayılı Kanunla aynen kabul edilerek yürürlüğe girmiştir.

5149 sayılı Kanunun uygulanması döneminde ortaya çıkan eksikliklerin giderilmesi, uluslararası sözleşmelere ve gelişmelere paralellik sağlanması ve sporda şiddet ve düzensizliğin önlenmesi amacıyla; konuya ilişkin diğer ülkelerin ve uluslararası spor örgütlerinin düzenlemeleri ve teamülleri göz önünde bulundurularak 31/3/2011 tarihli ve 6222 sayılı Sporda Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesine Dair Kanun yürürlüğe konulmuştur.

Bilindiği üzere suç işleyen kişi hakkında işlenen fiilin ağırlığıyla orantılı ceza veya güvenlik tedbirine hükmolunması Ceza Hukukunun genel ilkelerindendir. Ceza yargılaması alanında temel kanun olan 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun 3 üncü maddesinde de bu ilkeye yer verilmiştir. Bu ilke gereğince işlenen suça verilecek cezanın, fiilin ağırlığı ile orantılı olmasının yanı sıra, diğer kanunlarda öngörülen suçlara verilen cezalar dikkate alınmak suretiyle adil ve hakkaniyete uygun olarak belirlenmesi gerekmektedir.

Devletin hukuka bağlılığının ideal bir biçimde gerçekleştirilebilmesi için ceza kanunlarının içerik yönünden nasıl düzenlenmesi gerektiğini, hukuk devleti ilkesi belirler. Bu anlamda, ceza kanununun insana saygı esasına dayanması, ceza ve güvenlik tedbirlerinin uygulanmasında fiilin ağırlığı ve failin tehlikeliliğinin göz önünde bulundurulması, hukuk devleti ilkesinin gereği olarak ortaya çıkmaktadır. Suç siyasetinin diğer bir ana ilkesini oluşturan hümanizm ilkesine göre de, suç işleyen insanın yeniden sosyalleştirilmesi ve toplumsal sorumluluğa sahip bir birey durumuna getirilmesi hedefinin izlenmesi gerekmektedir.

Öte yandan şike suçu ve teşvik primi bakımından cezalarda önemli ölçüde indirimle gidilmiş olmasına karşın 11 inci maddeye eklenen dokuzuncu fıkrayla şike suçu ve teşvik primi bakımından hükmün açıklanmasının geri bırakılması kararı verilemeyeceği ve verilen hapis cezasının seçenek yaptırımlara çevrilemeyeceği veya ertelenemeyeceği düzenlenmiştir. Bu düzenleme şike ve teşvik primi suçu bakımından netice ceza ne olursa olsun fail hakkında verilen hapis cezasının infaz edileceği anlamına gelmektedir. Netice ceza iki yıla kadar olan suçlarda hükmün açıklanmasının geri bırakılması veya erteleme müessesesinin uygulanabildiği dikkate alındığında yapılan yeni düzenlemenin şike ve teşvik primi suçuyla mücadele bakımından taşıdığı önem anlaşılabacaktır.

6222 sayılı Kanun kapsamında işlenen suçlara verilmesi öngörülen cezaların yukarıda belirtilen Ceza Hukuku ilkelerine uygun olması amacıyla bu Kanun teklifi hazırlanmıştır.

(Türkiye Büyük Millet Meclisi Sıra sayısı 80)

6250 Sayılı Kanunun Cumhurbaşkanlığı tarafından geri gönderilme gerekçesi; 02.12.2011

Sayın Cumhurbaşkanımız tarafından yayımlanması uygun bulunmayan 6250 sayılı "Sporda Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesine Dair Kanunda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun", bir kez daha görüşülmesi için, Anayasanın 89 ve 104 üncü maddeleri uyarınca Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına geri gönderilmiştir.

Söz konusu Kanunun Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına geri gönderilmesinin gerekçeleri aşağıda sunulmaktadır:

"Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kurulunca 24/11/2011 tarihinde kabul edilen 6250 sayılı "Sporda Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesine Dair Kanunda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun" incelenmiştir.

Sportif faaliyet ve organizasyonlarda düzenin sağlanarak sporun kitlelere yayılmasının teşvik edilmesi amacıyla yürürlüğe konulan 5149 sayılı Kanunun, yürürlüğe girdiği 2004 yılından itibaren spor müsabakalarında şiddet ve düzensizliği önlemede yetersiz kaldığı görülmüş ve anılan yetersizlikler ile uygulamada karşılaşılan noksanlıkların giderilmesi için Türkiye Büyük Millet Meclisince 6222 sayılı Sporda Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesine Dair Kanun kabul edilerek 14/4/2011 tarihinde yürürlüğe girmiştir.

Genel gerekçesinde, diğer ülkelerin ve uluslararası spor örgütlerinin düzenlemeleri ile teamüllerinin gözönünde bulundurularak hazırlandığı ve uluslararası sözleşmeler ile gelişmelere paralellik sağlandığı belirtilen 6222 sayılı Kanunla spor alanında faaliyet gösterenlerin ve taraftarların haklarının korunması, düzensizlik ve şiddet olaylarının önlenmesi amacıyla bu alana özgü suçlar ve cezaları düzenlenmiştir.

İncelenen Kanunla ise, şike ve teşvik primi suçu başta olmak üzere 6222 sayılı Kanunda çeşitli suçlar için getirilen hapis cezalarının indirilmesi, bazı fiiller için öngörülen hapis cezalarının yerine adli para cezası verilmesi ve bu değişikliklere bağlı olarak görevli mahkemelerin değiştirilmesi öngörülmüştür.

Bilindiği gibi, hukuk devletinde, ceza ve ceza yerine geçen güvenlik tedbirlerine ilişkin kurallar, ceza hukukunun temel ilkeleri ile Anayasanın ilgili hükümleri başta olmak üzere, ülkenin sosyal ve kültürel yapısı, etik değerleri ve ekonomik hayatın ihtiyaçları gözönüne alınarak tespit edilecek ceza siyasetine göre belirlenir.

Kanun koyucu, cezalandırma yetkisini kullanırken hangi fiillerin suç sayılacağı, bunların hangi tür ve ölçüdeki ceza müeyyideleri ile karşılanacağı, nelerin ağırlaştırıcı veya hafifletici sebep olarak kabul edilebileceği konularında takdir yetkisine sahiptir. Bu yetki kullanılırken suç ve ceza arasındaki adil dengenin korunmasının sağlanması ve öngörülen cezanın, cezalandırmada güdülen amacı gerçekleştirmeye elverişli olması gibi esaslar dikkate alınır. Suç ve ceza arasında adalete uygun bir oranın bulunup bulunmadığının tespitinde ise o suçun toplumda doğurduğu infial ve etki, kişiler üzerinde oluşturduğu tehlike ve zarar ile bunların azlığı veya çokluğu, suçun işlenme oranındaki azalma veya artış gibi faktörlerin de dikkate alınması gerekir. Aksi takdirde, yapılan düzenleme gerçek amacının dışında sonuçlar doğurabileceği gibi toplumun adalete olan güven duygusunun sarsılmasına da sebep olur.

Bu itibarla, incelenen Kanunla öngörülen değişikliklerin, ölçülülük ve caydırıcılık gibi ceza hukukunun temel prensiplerini etkisiz kılacağı ve yukarıda belirtilen sakıncaları doğurabileceği düşünülmektedir.

Diğer taraftan, 6222 sayılı Kanunda değişiklik öngören bu Kanunun gerekçesinde, yapılan değişikliklerin, diğer kanunlarda öngörülen suçlara verilen cezalar dikkate alınmak suretiyle adil ve hakkaniyete uygun cezalar belirlenmesi amacıyla gerçekleştirildiği belirtilmekte ise de, kamuoyunda, genel ve gereklilikten doğan bir düzenleme olmaktan ziyade, halen yürütülmekte olan bir soruşturma kapsamında bulunan kişilere yönelik özel bir düzenleme olduğu intibasını uyandırdığı, bu durumun da değişikliğin esas amacı dışında özel bir saikle hazırlandığı eleştirilerine sebebiyet verdiği görülmektedir.

Yayımlanması yukarıda açıklanan gerekçelerle uygun görülmeyen 6250 sayılı "Sporda Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesine Dair Kanunda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun" Türkiye Büyük Millet Meclisince bir kez daha görüşülmesi için, Anayasanın değişik 89 ve 104 üncü maddeleri uyarınca ilişkide geri gönderilmiştir."

6222 sayılı Kanunun amaç ve kapsamı Birinci bölümde; 1 ve 2 nci maddelerde düzenlenmiş, 3 üncü maddede de "tanımlar" yer almıştır.

1 inci maddede; Kanunun amacı "müsabaka öncesinde, esnasında veya sonrasında spor alanları ile bunların çevresinde, taraftarların sürekli veya geçici olarak gruplar halinde bulundukları yerlerde veya

müşabakaların yapılacağı yere gidiş ve geliş güzergahlarında şiddet ve düzensizliğin önlenmesidir” olarak belirtilmiştir.

2 nci maddede; Kanunun kapsamı “müşabaka öncesinde, esnasında veya sonrasında, spor alanları ile bunların çevresinde, taraftarların sürekli veya geçici olarak gruplar halinde bulundukları yerlerde veya müşabakanın yapılacağı yere gidiş ve geliş güzergâhlarında, takımların kamp yaptığı yerlerde uygulanacak güvenlik önlemlerini, şike, teşvik primi ve diğer yasak fiil ve davranışları, bunlara uygulanacak yaptırımları, spor kulüplerinin, spor kulübü yöneticilerinin, sporcularının ve diğer görevlilerinin, genel kolluk veya özel güvenlik görevlilerinin, hakemlerin, taraftarların, taraftar derneklerinin, taraftar temsilcilerinin, spor federasyonlarının, yazılı veya görsel ya da işitsel kitle iletişim kuruluşları ile mensuplarının ve diğer ilgili kişi ve kurumların spor müşabakalarında şiddet ve düzensizliğin önlenmesine ilişkin hususlardaki görev ve sorumluluklar” olarak düzenlenmiştir.

3 üncü maddede; “Tanımlar” yer almaktadır. Kanunda yer alan “federasyonlar”, “Genel Müdürlük”, “İl Spor Güvenlik Kurulu”, “İlçe Spor Güvenlik Kurulu”, “Merkezi Spor Güvenlik Birimi”, “müşabaka güvenlik amiri”, “müşabaka alanı”, “spor alanı”, “spor güvenlik birimi”, “spor kulübü”, “spor müşabakası”, “taraftar derneği”, “taraftardan sorumlu kulüp temsilcisi”, kavramları bu maddede tanımlanmaktadır.

‘6222 sayılı Kanunun uygulanmasına ilişkin Yönetmeliğin³ 4 üncü maddesinde bu tanımlar yanında ayrıca, “elektronik bilgi bankası”, “gözlemci polis”, “kulüp görevlileri”, “kulüp güvenlik sorumlusu”, “spor alanı güvenlik planı”, tanımları da yer almaktadır.

Yönetmeliğin 6 ncı maddesinde “merkezi spor güvenlik biriminin görev, yetki ve sorumlulukları”, 7 nci maddesinde “emniyet müdürlükleri ile jandarma komutanlıklarının görev, yetki ve sorumlulukları”, 8 inci maddesinde “müşabaka güvenlik amirinin görev, yetki ve sorumlulukları”, 9 uncu maddesinde “spor güvenlik biriminin görev, yetki ve sorumlulukları”, 10 uncu maddesinde “gözlemci polisin görev, yetki ve sorumlulukları”, 11 inci maddesinde “federasyonların görev, yetki ve

3 22 Aralık 2012 tarihli Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren “Sporda Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesine Dair Kanunun Uygulanmasına İlişkin Yönetmelik”

sorumlulukları", 12 nci maddede "spor kulüplerinin görev, yetki ve sorumlulukları", 13 üncü maddesinde "özel güvenlik görevlilerinin görev, yetki ve sorumlulukları", 14 üncü maddesinde "tarafatar derneklerinin görev ve sorumlulukları", 15 inci maddesinde "tarafatardan sorumlu kulüp temsilcisinin görev, yetki ve sorumlulukları", 16 ncı maddesinde "gençlik hizmetleri ve spor il, ilçe müdürlüklerinin görev, yetki ve sorumlulukları", 17 nci maddesinde "belediyelerin görev, yetki ve sorumlulukları", 18 inci maddesinde "basın ve yayın kuruluşlarının yükümlülükleri", konularında uygulamanın ne şekilde olacağına ilişkin düzenlemeler bulunmaktadır.

Yönetmeliğin 19 uncu maddesinde, profesyonel futbol ligleri ile basketbol ve voleybol üst liglerinde yapılacak müsabakalardan önce gözlemci polis, hakem, her iki kulüpten birer temsilci, ev sahibi kulübün güvenlik ve akreditasyon sorumluları ile spor tesisi yetkilisinin katılımı ile müsabaka güvenliğine ilişkin olarak müsabaka güvenlik amiri ile akreditasyon temsilcisinin eş başkanlığında eşgüdüm toplantısı yapılacağı hükme bağlanmıştır.

Yönetmeliğin 20 nci maddesinde, "spor alanlarındaki güvenlik sistemleri", 21 inci maddesinde "biletlerin basılması ve satışa sunulması, elektronik kart uygulaması ile ilgili usul ve esaslar", 22 nci maddede "müsabakaları seyirden yasaklanma tedbirine ilişkin usul ve esaslar", 23 üncü maddede "yükümlülüklerin yerine getirilmemesi halinde sorumlular hakkında yapılacak adli ve idari işlemler" düzenlenmiştir.

Bu Yönetmeliğin yürürlüğe girmesi ile birlikte, 20.8.2004 tarih ve 7755 sayılı "Spor Müsabakalarında Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesine Dair 5149 sayılı Kanunun Uygulanmasına İlişkin Yönetmelik" yürürlükten kalkmıştır. (Madde 24)

"Genel hükümler" başlıklı İkinci Bölümde; il ve ilçe spor güvenlik kurullarının oluşturulması (madde 4), spor alanlarının güvenlik ve düzenine ilişkin tedbirler (madde 5), saha güvenliği (madde 6), müsabaka güvenliği (madde 7), tarafatar derneklerinin yükümlülükleri (madde 8), tarafatardan sorumlu kulüp temsilcisi (madde 9), seyir güvenliğinin sağlanması (madde 10) hususları düzenlenmiştir.

4 üncü maddede; (1) inci fıkrada il spor güvenlik kurullarının, (2) nci fıkrada ise ilçe spor güvenlik kurullarının ne şekilde oluşacağı şöyle düzenlenmiştir;

"(1) İl spor güvenlik kurulu, vali veya görevlendireceği vali yardımcısının başkanlığında, belediye başkanlığı, il jandarma komutanlığı, il emniyet müdürlüğü,

gençlik ve spor il müdürlüğü, il sağlık müdürlüğü, il milli eğitim müdürlüğü, ilgili federasyon ve amatör spor kulüpleri konfederasyon temsilcileri, vali tarafından belirlenecek bir hukukçu ile farklı spor kulüplerine mensup taraftardan sorumlu kulüp temsilcisi olan en az iki yönetici ve gerekli görüldüğünde davet edilecek basın kuruluşlarının ve ilgili kamu kuruluşlarının temsilcilerinden oluşur.

(2) İlçe spor güvenlik kurulu, kaymakam başkanlığında il spor güvenlik kuruluunda yer alan kurum ve kuruluşların ilçedeki temsilcileri ve kaymakam tarafından belirlenecek bir hukukçu ile varsa farklı spor kulüplerine mensup taraftardan sorumlu kulüp temsilcisi olan en az iki yönetici ve gerekli görüldüğünde davet edilecek basın kuruluşlarının ve ilgili kamu kuruluşlarının temsilcilerinden oluşur

İl ve ilçe güvenlik kurullarının kuruluşu, yetki ve sorumlulukları "Yönetmeliğin" 5 inci maddesinde etraflıca açıklanmıştır.

5 inci maddede; spor alanlarının güvenlik ve düzenine ilişkin tedbirlerin neler olduğu yer almaktadır.

Bu konuda da uygulamaya ilişkin geniş açıklamalar "Yönetmeliğin" 6 ncı maddesinde bulunmaktadır.

6 ncı maddede; saha güvenliğine ilişkin hususlar düzenlenmiştir. Bu konuda kulüplerin yükümlülükleri, özel güvenlik görevlilerinin temini, genel kolluktan yararlanma hususları bu maddede belirlenmiştir

7 nci maddede; müsabaka güvenlik amirinin müsabaka güvenliğini sağlamakla yetkili ve görevli olduğu, bu yükümlülüğün ne şekilde yerine getirileceği, bu konuda kimlerin güvenlik amirinin emir ve denetiminde olacağı hususları düzenlenmiştir.

8 inci maddede; taraftar derneklerinin bu kanunun amacına aykırı faaliyette bulunamayacakları, taraftarların spor ahlakı ve ilkelerine uygun davranmalarını sağlamaya yönelik eğitici faaliyetler düzenlemeleri gerektiği hükme bağlanmıştır.

9 uncu maddede; taraftardan sorumlu kulüp temsilcilerinin yükümlülükleri, bu yükümlülükleri ne şekilde yerine getirecekleri düzenlenmiştir.

10 uncu maddede; seyir güvenliğinin sağlanması, insan hayatı bakımından tehlike oluşturabilecek yerlerde müsabakaların seyredilmemesi

ile ilgili olarak il ve ilçe spor kurullarının gerekli tedbirleri almakla yükümlü bulundukları hususu yer almaktadır.

Yasanın Üçüncü Bölümünde; "Yasak Fiiller ve Ceza Hükümleri" düzenlenmiştir.

Şike ve teşvik primi;

11 inci maddede; (1) inci fıkrafta, "**Şike ve teşvik primi**" suçunun tanımı "belirli bir spor müsabakasının sonucunu etkilemek amacıyla bir başkasına kazanç veya sair menfaat temin etmek" olarak yapılmış, kendisine menfaat temin edilen kişinin de müşterek fail olarak cezalandırılacağı, kazanç veya sair menfaat sağlanması konusunda anlaşmaya varılması halinde dahi suç tamamlanmış gibi cezaya hükmolunacağı yani suçun anlaşmanın sağlanması ile oluşacağı hükme bağlanmış ve suçun yaptırımı belirlenmiştir. Görüldüğü gibi yasaya göre, şike ve teşvik primi suçunun oluşması için amacın yani müsabaka sonucunun etkilenmiş olmasının önemi bulunmamaktadır. Suç bu konuda anlaşmaya varılmakla oluşmaktadır.

Bu fıkrafta yasanın ilk halinde öngörülen "beş yıldan oniki yıla kadar hapis cezası 6259 sayılı Yasa ile yapılan değişiklikle "bir yıldan üç yıla kadar hapis cezası" olarak değiştirilmiştir.

Maddenin (2) nci fıkrası hükmü uyarınca, şike anlaşmasının varlığını bilerek spor müsabakasının anlaşma doğrultusunda sonuçlanmasına katkıda bulunan yani bu suça bir şekilde katılan kişiler de asıl fail gibi (1) inci fıkrafta göre cezalandırılacaktır.

Maddenin (3) üncü fıkrasında suçun teşebbüs hali tanımlanmıştır. Kazanç veya sair menfaat vaat veya teklifinde bulunulması halinde, anlaşmaya varılamadığı yani bu vaat veya teklif kabul edilmediği takdirde suç teşebbüs aşamasında kalmış sayılarak buna göre ceza tayini yoluna gidilecektir.

Maddenin (4) üncü fıkrasında suçun nitelikli hali, cezayı artırıcı nedenler düzenlenmiştir.

Suçun;

Kamu görevinin sağladığı güven veya nüfuzun kötüye kullanılması suretiyle, Federasyon veya spor kulüpleri ile spor alanında faaliyet

gösteren tüzel kişilerin, genel kurul ve yönetim kurulu başkan veya üyeleri, teknik veya idari yöneticiler ile kulüplerin ve sporcuların menajerleri (yürütücüleri) veya temsilciliğini yapan kişiler tarafından, *(bu bendin 6259 sayılı Yasa ile yapılan değişiklikten önceki hali; spor kulübünün yönetim kurulu başkan veya üyeleri tarafından, şeklinde idi)*

Suç işlemek amacıyla kurulmuş bir örgütün faaliyeti çerçevesinde,

Bahis oyunlarının sonuçlarını etkilemek amacıyla, işlenmesi işlenmesi halinde verilecek ceza yarı oranında artırılacaktır.

Maddenin (5) inci fıkrasında ise indirim nedeni öngörülmüştür. Suçun bir müsabakada bir takımın başarılı olmasını sağlamak amacıyla teşvik primi verilmesi veya vaat edilmesi suretiyle işlenmesi halinde verilecek ceza yarı oranında indirilecektir.

Maddenin (6) ncı fıkrası hükmüne göre; milli takımlara veya milli sporculara başarılı olmalarını sağlamak amacıyla, spor kulüpleri tarafından kendi takım oyuncularına veya teknik heyetine müsabakada başarılı olmalarını sağlamak amacıyla prim verilmesi veya vaat edilmesi halinde bu eylemler suç oluşturmayacaktır.

Maddenin (7) nci fıkrasında bu suçlarla ilgili olarak tüzel kişilerin sorumluluğu düzenlenmiştir. Şike ve teşvik primi suçunun spor kulüplerinin veya sair bir tüzel kişinin yararına işlenmesi halinde bunlara yüzbin Türk Lirasından az olmamak üzere şike veya teşvik primi miktarı kadar "idari para cezası" verilecektir.

"5326 sayılı Kabahatler Kanunu İdari para cezası

Madde 17- (1) İdari para cezası, maktu veya nispi olabilir.

(2) İdari para cezası, kanunda alt ve üst sınırı gösterilmek suretiyle de belirlenebilir. Bu durumda, idarî para cezasının miktarı belirlenirken işlenen kabahatin haksızlık içeriği ile failin kusuru ve ekonomik durumu birlikte göz önünde bulundurulur.

(3) *(Değişik: 6/12/2006-5560/32 md.)* 10/12/2003 tarihli ve 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununa ekli (I), (II) ve (III) sayılı cetvellerde yer alan kamu idareleri tarafından verilen idarî para cezalarının ilgili kanunlarında 1/6/2005 tarihinden sonra belirlenen oranın dışındaki kısmı ile Cumhuriyet başsavcılıkları ve mahkemeler tarafından verilen idarî para cezaları Genel Bütçeye gelir kaydedilir.

Sosyal güvenlik kurumları ile mahalli idareler tarafından verilen idarî para cezaları kendi bütçelerine gelir kaydedilir. Diğer kamu kurum ve kuruluşları tarafından verilen idarî para cezaları ise, ilgili kanunlarındaki hükümler saklı kalmak kaydıyla, Genel Bütçeye gelir kaydedilir. Kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarının verdiği para cezaları, kendi kanunlarındaki hükümlere tâbidir. Kişinin ekonomik durumunun müsait olmaması halinde, idarî para cezasının, ilk taksitinin peşin ödenmesi koşuluyla, bir yıl içinde ve dört eşit taksit halinde ödenmesine karar verilebilir. Taksitlerin zamanında ve tam olarak ödenmemesi halinde, idarî para cezasının kalan kısmının tamamı tahsil edilir.

(4) *(Değişik: 6/12/2006-5560/32 md.)* Genel Bütçeye gelir kaydedilmesi gereken idarî para cezalarına ilişkin kesinleşen kararlar, 21/7/1953 tarihli ve 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümlerine göre tahsil edilmek üzere Maliye Bakanlığınca belirlenecek tahsil dairelerine gönderilir. Sosyal güvenlik kurumları ve mahalli idareler tarafından verilen idarî para cezaları, ilgili kanunlarında aksine hüküm bulunmadığı takdirde, Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümlerine göre kendileri tarafından tahsil olunur. Diğer kamu kurum ve kuruluşları tarafından verilen ve Genel Bütçeye gelir kaydedilmesi gerekmeyen idarî para cezaları, ilgili kanunlarında özel hüküm bulunmadığı takdirde genel hükümlere göre tahsil olunur.

(5) İdarî para cezası tamamen tahsil edildikten itibaren en geç bir ay içinde durum, ilgili kamu kurum ve kuruluşuna bildirilir.

(6) Kabahat dolayısıyla idarî para cezası veren kamu görevlisi, ilgilinin rıza göstermesi halinde bunun tahsilatını derhal kendisi gerçekleştirir. İdarî para cezasını kanun yoluna başvurmadan önce ödeyen kişiden bunun dörtte üçü tahsil edilir. Peşin ödeme, kişinin bu karara karşı kanun yoluna başvurma hakkını etkilemez.

(7) İdarî para cezaları her takvim yılı başından geçerli olmak üzere o yıl için 4.1.1961 tarihli ve 213 sayılı Vergi Usul Kanununun mükerrer 298 inci maddesi hükümleri uyarınca tespit ve ilân edilen yeniden değerlendirme oranında artırılarak uygulanır. Bu suretle idarî para cezasının hesabında bir Türk Lirasının küsuru dikkate alınmaz. Bu fıkra hükmü, nispi nitelikteki idarî para cezaları açısından uygulanmaz.

Maddenin (8) inci fıkrası etkin pişmanlık halinde kişiye ceza verilmeyeceğini öngörmektedir. Müsabaka yapılmadan önce suçun ortaya çıkmasını sağlayacak kişiye ceza verilmeyecektir.

Maddeye 6259 sayılı Yasaya eklenen (9) uncu fıkraya göre; bu madde kapsamına giren suçlarla ilgili olarak 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun "hükmün açıklanmasının geri bırakılması" na ilişkin 231 inci maddesinin (5-14) üncü fıkraları hükmü uygulanamayacak, verilen hapis cezası seçenek yaptırımlara çevrilemeyecek ve ertelenemeyecektir (5237 sayılı Türk Ceza Kanunu madde 50, 51).

"Ceza Muhakemesi Kanunu; Hükmün Açıklanması ve Hükmün Açıklanmasının Geri Bırakılması"

Madde 231–(1) Duruşma sonunda, 232 nci Maddede belirtilen esaslara göre duruşma tutanağına geçirilen hüküm fıkrası okunarak gerekçesi ana çizgileriyle anlatılır.

(2) Hazır bulunan sanığa ayrıca başvurabileceği kanun yolları, mercii ve süresi bildirilir.

(3) Beraat eden sanığa, tazminat isteyebileceği bir hâl varsa bu da bildirilir.

(4) Hüküm fıkrası herkes tarafından ayakta dinlenir.

(5) (Ek fıkra: 06/12/2006–5560 SK 23.md) Sanığa yüklenen suçtan dolayı yapılan yargılama sonunda hükmolunan ceza, iki yıl*(8.2.2008 tarihinde yürürlüğe giren 5728 sayılı Kanunun 562 nci maddesi ile bir yıllık sınır iki yıla çıkarıldı) veya daha az süreli hapis veya adli para cezası ise; mahkemece, hükmün açıklanmasının geri bırakılmasına karar verilebilir. Uzlaşmaya ilişkin hükümler saklıdır. Hükmün açıklanmasının geri bırakılması, kurulan hükmün sanık hakkında bir hukuki sonuç doğurmamasını ifade eder.

(6) (Ek fıkra: 06/12/2006–5560 SK 23.md) Hükmün açıklanmasının geri bırakılmasına karar verilebilmesi için;

a) Sanığın daha önce kasıtlı bir suçtan mahkûm olmamış bulunması,

b) Mahkemece, sanığın kişilik özellikleri ile duruşmadaki tutum ve davranışları göz önünde bulundurularak yeniden suç işlemeyeceği hususunda kanaate varılması,

c) Suçun işlenmesiyle mağdurun veya kamunun uğradığı zararın, aynen iade, suçtan önceki hale getirme veya tazmin suretiyle tamamen giderilmesi,gerekir.

(7) **(Ek fıkra: 06/12/2006–5560 SK 23.md)** Açıklanmasının geri bırakılmasına karar verilen hükümde, mahkûm olunan hapis cezası ertelenemez ve kısa süreli olması halinde seçenek yaptırımlara çevrilemez.

(8) **(Ek fıkra: 06/12/2006–5560 SK 23.md)** Hükümün açıklanmasının geri bırakılması kararının verilmesi halinde sanık, beş yıl süreyle denetim süresine tâbi tutulur. Bu süre içinde bir yıldan fazla olmamak üzere mahkemenin belirleyeceği süreyle, sanığın denetimli serbestlik tedbiri olarak;

a) Bir meslek veya sanat sahibi olmaması halinde, meslek veya sanat sahibi olmasını sağlamak amacıyla bir eğitim programına devam etmesine,

b) Bir meslek veya sanat sahibi olması halinde, bir kamu kurumunda veya özel olarak aynı meslek veya sanatı icra eden bir başkasının gözetimi altında ücret karşılığında çalıştırılmasına,

c) Belli yerlere gitmekten yasaklanmasına, belli yerlere devam etmek hususunda yükümlü kılınmasına ya da takdir edilecek başka yükümlülüğü yerine getirmesine,

karar verilebilir. Denetim süresi içinde dava zamanaşımı durur.

(9) **(Ek fıkra: 06/12/2006–5560 SK 23.md)** Altıncı fıkranın (c) bendinde belirtilen koşulu derhal yerine getiremediği takdirde; sanık hakkında mağdura veya kamuya verdiği zararı denetim süresince aylık taksitler halinde ödemek suretiyle tamamen gidermesi koşuluyla da hükümün açıklanmasının geri bırakılması kararı verilebilir.

(10) **(Ek fıkra: 06/12/2006–5560 SK 23.md)** Denetim süresi içinde kasten yeni bir suç işlenmediği ve denetimli serbestlik tedbirine ilişkin yükümlülüklere uygun davranıldığı takdirde, açıklanması geri bırakılan hüküm ortadan kaldırılarak, davanın düşmesi kararı verilir.

(11) **(Ek fıkra: 06/12/2006–5560 SK 23.md)** Denetim süresi içinde kasten yeni bir suç işlemesi veya denetimli serbestlik tedbirine ilişkin yükümlülüklere aykırı davranması halinde, mahkeme hükmü açıklar. Ancak mahkeme, kendisine yüklenen yükümlülükleri yerine getiremeyen sanığın durumunu değerlendirerek; cezanın yarısına kadar belirleyeceği bir kısmının infaz edilmemesine ya da koşullarının varlığı halinde hükümdeki hapis cezasının ertelenmesine veya seçenek yaptırımlara çevrilmesine karar vererek yeni bir mahkûmiyet hükmü kurabilir.

(12) (*Ek fıkra: 06/12/2006–5560 SK 23.md*) Hükümün açıklanmasının geri bırakılması kararına itiraz edilebilir.

(13) (*Ek fıkra: 06/12/2006–5560 SK 23.md*) Hükümün açıklanmasının geri bırakılması kararı, bunlara mahsus bir sisteme kaydedilir. Bu kayıtlar, ancak bir soruşturma veya kovuşturmayla bağlantılı olarak Cumhuriyet savcısı, hâkim veya mahkeme tarafından istenmesi halinde, bu maddede belirtilen amaç için kullanılabilir.

(14) (*Ek fıkra: 06/12/2006–5560 SK 23.md;Değişik fıkra: 23/01/2008-5728 SK/562.mad*) Bu maddenin hükümün açıklanmasının geri bırakılmasına ilişkin hükümleri, Anayasanın 174 üncü maddesinde koruma altına alınan inkılâp kanunlarında yer alan suçlarla ilgili olarak uygulanmaz.

Türk Ceza Kanunu; Kısa Süreli Hapis Cezasına Seçenek Yaptırımlar

Madde 50–(1) Kısa süreli hapis cezası, suçlunun kişiliğine, sosyal ve ekonomik durumuna, yargılama sürecinde duyduğu pişmanlığa ve suçun işlenmesindeki özelliklere göre;

- a) Adlî para cezasına,
- b) Mağdurun veya kamunun uğradığı zararın aynen iade, suçtan önceki hâle getirme veya tazmin suretiyle, tamamen giderilmesine,
- c) En az iki yıl süreyle, bir meslek veya sanat edinmeyi sağlamak amacıyla, gerektiğinde barınma imkânı da bulunan bir eğitim kurumuna devam etmeye,
- d) Mahkûm olunan cezanın yarısından bir katına kadar süreyle, belirli yerlere gitmekten veya belirli etkinlikleri yapmaktan yasaklanmaya,
- e) Sağladığı hak ve yetkiler kötüye kullanılmak suretiyle veya gerektirdiği dikkat ve özen yükümlülüğüne aykırı davranılarak suç işlenmiş olması durumunda; mahkûm olunan cezanın yarısından bir katına kadar süreyle, ilgili ehliyet ve ruhsat belgelerinin geri alınmasına, belli bir meslek ve sanatı yapmaktan yasaklanmaya,
- f) Mahkûm olunan cezanın yarısından bir katına kadar süreyle ve gönüllü olmak koşuluyla kamuya yararlı bir işte çalıştırılmaya,

Çevrilebilir.

(2) Suç tanımında hapis cezası ile adlî para cezasının seçenek olarak öngörüldüğü hâllerde, hapis cezasına hükmedilmişse; bu ceza artık adlî para cezasına çevrilmez.

(3) Daha önce hapis cezasına mahkûm edilmemiş olmak koşuluyla, mahkûm olunan otuz gün ve daha az süreli hapis cezası ile fiili işlediği tarihte onsekiz yaşını doldurmamış veya altmışbeş yaşını bitirmiş bulunanların mahkûm edildiği bir yıl veya daha az süreli hapis cezası, birinci fıkrada yazılı seçenek yaptırımlardan birine çevrilir.

(4) Taksirli suçlardan dolayı hükmolunan hapis cezası uzun süreli de olsa; bu ceza, diğer koşulların varlığı hâlinde, birinci fıkranın (a) bendine göre adlî para cezasına çevrilebilir. Ancak, bu hüküm, bilinçli taksir hâlinde uygulanmaz.

(5) Uygulamada asıl mahkûmiyet, bu madde hükümlerine göre çevrilen adlî para cezası veya tedbirdir.

(6) Hüküm kesinleştikten sonra Cumhuriyet savcılığınca yapılan tebligata rağmen otuz gün içinde seçenek yaptırımın gereklerinin yerine getirilmesine başlanmaması veya başlanıp da devam edilmemesi hâlinde, hükmü veren mahkeme kısa süreli hapis cezasının tamamen veya kısmen infazına karar verir ve bu karar derhâl infaz edilir. Bu durumda, beşinci fıkra hükmü uygulanmaz.

(7) Hükmedilen seçenek tedbirin hükümlünün elinde olmayan nedenlerle yerine getirilememesi durumunda, hükmü veren mahkemece tedbir değiştirilir.

Hapis Cezasının Ertelenmesi

Madde 51–(1) İşlediği suçtan dolayı iki yıl veya daha az süreyle hapis cezasına mahkûm edilen kişinin cezası ertelenebilir. Bu sürenin üst sınırı, fiili işlediği sırada onsekiz yaşını doldurmamış veya altmışbeş yaşını bitirmiş olan kişiler bakımından üç yıldır. Ancak, erteleme kararının verilebilmesi için kişinin;

a) Daha önce kasıtlı bir suçtan dolayı üç aydan fazla hapis cezasına mahkûm edilmemiş olması,

b) Suçu işledikten sonra yargılama sürecinde gösterdiği pişmanlık dolayısıyla tekrar suç işlemeyeceği konusunda mahkemede bir kanaatin oluşması,

Gerekir.

(2) Cezanın ertelenmesi, mağdurun veya kamunun uğradığı zararın aynen iade, suçtan önceki hâle getirme veya tazmin suretiyle tamamen giderilmesi koşuluna bağlı tutulabilir. Bu durumda, koşul gerçekleşinceye kadar cezanın infaz kurumunda çektirilmesine devam edilir. Koşulun yerine getirilmesi hâlinde, hâkim kararıyla hükümlü infaz kurumundan derhâl salıverilir.

(3) Cezası ertelenen hükümlü hakkında, bir yıldan az, üç yıldan fazla olmamak üzere, bir denetim süresi belirlenir. Bu sürenin alt sınırı, mahkûm olunan ceza süresinden az olamaz.

(4) Denetim süresi içinde;

a) Bir meslek veya sanat sahibi olmayan hükümlünün, bu amaçla bir eğitim programına devam etmesine,

b) Bir meslek veya sanat sahibi hükümlünün, bir kamu kurumunda veya özel olarak aynı meslek veya sanatı icra eden bir başkasının gözetimi altında ücret karşılığında çalıştırılmasına,

c) Onsekiz yaşından küçük olan hükümlülerin, bir meslek veya sanat edinmelerini sağlamak amacıyla, gerektiğinde barınma imkânı da bulunan bir eğitim kurumuna devam etmesine,

Mahkemece karar verilebilir.

(5) Mahkeme, denetim süresi içinde hükümlüye rehberlik edecek bir uzman kişiyi görevlendirebilir. Bu kişi, kötü alışkanlıklardan kurtulmasını ve sorumluluk bilinciyle iyi bir hayat sürmesini temin hususunda hükümlüye öğütte bulunur; eğitim gördüğü kurum yetkilileri veya nezdinde çalıştığı kişilerle görüşerek, istişarelerde bulunur; hükümlünün davranışları, sosyal uyumu ve sorumluluk bilincindeki gelişme hakkında üçer aylık sürelerle rapor düzenleyerek hâkime verir.

(6) Mahkeme, hükümlünün kişiliğini ve sosyal durumunu göz önünde bulundurarak, denetim süresinin herhangi bir yükümlülük belirlemeden veya uzman kişi görevlendirmeden geçirilmesine de karar verebilir.

(7) Hükümlünün denetim süresi içinde kasıtlı bir suç işlemesi veya kendisine yüklenen yükümlülüklere, hâkimin uyarısına rağmen, uymamakta ısrar etmesi hâlinde; ertelenen cezanın kısmen veya tamamen infaz kurumunda çektirilmesine karar verilir.

(8) Denetim süresi yükümlülüklerle uygun veya iyi hâlli olarak geçirildiği takdirde, ceza infaz edilmiş sayılır.”

Maddenin 6259 sayılı Yasa ile eklenen (10) uncu fıkrası;

Bu fıkra ile Türk Ceza Kanununun 43 üncü maddesinde düzenlenen “zincirleme suç” kavramına paralel bir hüküm getirilmiştir. Maddede tanımlanan suçların bir suç işleme kararının icrası kapsamında değişik zamanlarda birden fazla işlenmesi halinde, bunlardan en ağır cezayı gerektiren fiilden dolayı verilecek ceza dörtte birden dörtte üçüne kadar artırılarak tek cezaya hükmedilecektir.

“Türk Ceza Kanunu; Zincirleme suç

Madde 43- (1) Bir suç işleme kararının icrası kapsamında, değişik zamanlarda bir kişiye karşı aynı suçun birden fazla işlenmesi durumunda, bir cezaya hükmedilir. Ancak bu ceza, dörtte birinden dörtte üçüne kadar artırılır. Bir suçun temel şekli ile daha ağır veya daha az cezayı gerektiren nitelikli şekilleri, aynı suç sayılır. (Ek cümle: 29/6/2005 – 5377/6 md.) Mağduru belli bir kişi olmayan suçlarda da bu fıkra hükmü uygulanır.

(2) Aynı suçun birden fazla kişiye karşı tek bir fiille işlenmesi durumunda da, birinci fıkra hükmü uygulanır.

(3) Kasten öldürme, kasten yaralama, işkence ve yağma suçlarında bu madde hükümleri uygulanmaz.*

(* Bu fıkroda geçen “cinsel saldırı, çocukların cinsel istismarı” ibaresi, 29/6/2005 tarihli ve 5377 sayılı Kanunun 6 ıncı maddesiyle madde metninden çıkarılmıştır).”

Maddenin 6259 sayılı Yasa ile eklenen (11) inci fıkrası;

Bu fıkra hükmüne göre bu maddede sayılan suçlardan mahkûmiyet halinde Türk Ceza Kanununun 53 üncü maddesi uyarınca kişi hakkında ayrıca spor kulüplerinin, federasyonların, bünyesinde sportif faaliyet icra edilen tüzel kişilerin yönetim ve denetim organlarında görev yapmaktan yasaklanmasına da karar verilecektir.

“Türk Ceza Kanunu; Güvenlik Tedbirleri

Belli hakları kullanmaktan yoksun bırakılma

Madde 53- (1) Kişi, kasten işlemiş olduğu suçtan dolayı hapis cezasına mahkûmiyetin kanuni sonucu olarak;

a) Sürekli, süreli veya geçici bir kamu görevinin üstlenilmesinden; bu kapsamda, Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeliğinden veya Devlet, il, belediye, köy veya bunların denetim ve gözetimi altında bulunan kurum ve kuruluşlarca verilen, atamaya veya seçime tabi bütün memuriyet ve hizmetlerde istihdam edilmekten,

b) Seçme ve seçilme ehliyetinden ve diğer siyasi hakları kullanmaktan,

c) Velayet hakkından; vesayet veya kayyımlığa ait bir hizmette bulunmaktan,

d) Vakıf, dernek, sendika, şirket, kooperatif ve siyasi parti tüzel kişiliklerinin yöneticisi veya denetçisi olmaktan,

e) Bir kamu kurumunun veya kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşunun iznine tabi bir meslek veya sanatı, kendi sorumluluğu altında serbest meslek erbabı veya tacir olarak icra etmekten,

Yoksun bırakılır.

(2) Kişi, işlemiş bulunduğu suç dolayısıyla mahkûm olduğu hapis cezasının infazı tamamlanıncaya kadar bu hakları kullanamaz.

(3) Mahkûm olduğu hapis cezası ertelenen veya koşullu salıverilen hükümlünün kendi altsoyu üzerindeki velayet, vesayet ve kayyımlık yetkileri açısından yukarıdaki fıkralar hükümleri uygulanmaz. Mahkûm olduğu hapis cezası ertelenen hükümlü hakkında birinci fıkranın (e) bendinde söz konusu edilen hak yoksunluğunun uygulanmamasına karar verilebilir.

(4) Kısa süreli hapis cezası ertelenmiş veya fiili işlediği sırada onsekiz yaşını doldurmamış olan kişiler hakkında birinci fıkra hükmü uygulanmaz.

(5) Birinci fıkrafta sayılan hak ve yetkilerden birinin kötüye kullanılması suretiyle işlenen suçlar dolayısıyla hapis cezasına mahkûmiyet halinde, ayrıca, cezanın infazından sonra işlemek üzere, hükmolunan cezanın yarısından bir katına kadar bu hak ve yetkinin kullanılmasının yasaklanmasına karar verilir. Bu hak ve yetkilerden birinin kötüye kullanılması suretiyle işlenen suçlar dolayısıyla sadece adli para cezasına mahkûmiyet halinde, hükümde belirtilen gün sayısının yarısından bir katına kadar bu hak ve yetkinin kullanılmasının yasaklanmasına karar verilir.

Hükmün kesinleşmesiyle icraya konan yasaklama ile ilgili süre, adli para cezasının tamamen infazından itibaren işlemeye başlar.

(6) Belli bir meslek veya sanatın ya da trafik düzeninin gerektirdiği dikkat ve özen yükümlülüğüne aykırılık dolayısıyla işlenen taksirli suçtan mahkûmiyet halinde, üç aydan az ve üç yıldan fazla olmamak üzere, bu meslek veya sanatın icrasının yasaklanmasına ya da sürücü belgesinin geri alınmasına karar verilebilir. Yasaklama ve geri alma hükmün kesinleşmesiyle yürürlüğe girer ve süre, cezanın tümüyle infazından itibaren işlemeye başlar.”

Görüldüğü gibi, 6259 sayılı Kanunla bu maddenin (1) inci fıkrasında yasanın ilk halinde öngörülen yaptırım miktarı (“beş yıldan oniki yıla kadar hapis”, “bir yıldan üç yıla kadar hapis” olarak), maddenin (4) üncü fıkrasının (b) bendi değiştirilmiş ve bu değişikliklerle öngörülen cezalar azaltılırken (b) bendinde yapılan değişikliklerle cezanın artırımı uygulanma alanı genişletilmiş, maddeye (9), (10), (11) inci fıkralar eklenerek değişik hükümler getirilmiştir.

Madde 12 de; “Spor alanlarına sokulması yasak maddeler” ile ilgili düzenleme yapılmıştır.

Maddenin (1) inci fıkrasında bunlar;

Ruhsatlı dahi olsa ateşli silahlar ile bulundurulması yasak olan diğer silahlar,

Bulundurulması yasak olmasa bile kesici, ezici, bereleyici veya delici aletler ile patlayıcı, parlayıcı, yanıcı veya yakıcı maddeler,

Uyuşturucu veya uyarıcı maddeler ile federasyonların belirlediği esaslara aykırı olan alkollü içecekler,

olarak sayılmıştır.

Silah tanımı Türk Ceza Kanununun 6 ncı maddesinin (f) bendinde şu şekilde yapılmıştır.

“Türk Ceza Kanunu; Tanımlar

Madde 6- (1) Ceza kanunlarının uygulanmasında;

a) Vatandaş deyiminden; fiili işlediği sırada Türk vatandaşı olan kişi,

b) Çocuk deyiminden; henüz onsekiz yaşını doldurmamış kişi,

c) Kamu görevlisi deyiminden; kamusal faaliyetin yürütülmesine atama veya seçilme yoluyla ya da herhangi bir surette sürekli, süreli veya geçici olarak katılan kişi,

d) Yargı görevi yapan deyiminden; yüksek mahkemeler ve adlî, idarî ve askerî mahkemeler üye ve hâkimleri ile Cumhuriyet savcısı ve avukatlar,

e) Gece vakti deyiminden; güneşin batmasından bir saat sonra başlayan ve doğmasından bir saat evvele kadar devam eden zaman süresi,

f) Silah deyiminden;

1. Ateşli silahlar,

2. Patlayıcı maddeler,

3. Saldırı ve savunmada kullanılmak üzere yapılmış her türlü kesici, delici veya bereleyici alet,

4. Saldırı ve savunma amacıyla yapılmış olmasa bile fiilen saldırı ve savunmada kullanılmaya elverişli diğer şeyler,

5. Yakıcı, aşındırıcı, yaralayıcı, boğucu, zehirleyici, sürekli hastalığa yol açıcı nükleer, radyoaktif, kimyasal, biyolojik maddeler,

g) Basın ve yayın yolu ile deyiminden; her türlü yazılı, görsel, işitsel ve elektronik kitle iletişim aracıyla yayılan yayınlar,

h) İtiyadı suçlu deyiminden; kasıtlı bir suçun temel şeklini ya da daha ağır veya daha az cezayı gerektiren nitelikli şekillerini bir yıl içinde ve farklı zamanlarda ikiden fazla işleyen kişi,

i) Suçu meslek edinen kişi deyiminden; kısmen de olsa geçimini suçtan elde ettiği kazançla sağlamaya almış kişi,

j) Örgüt mensubu suçlu deyiminden; bir suç örgütünü kuran, yöneten, örgüte katılan veya örgüt adına diğerleriyle birlikte veya tek başına suç işleyen kişi,

Anlaşılır.”

Maddenin (2) nci fıkrasında; müsabaka güvenliğinin sağlanabilmesi için genel kolluk ve bunların gözetimindeki özel güvenlik

görevlileri tarafından spor alanlarına girişte izleyicilerin üstünün teknik cihazlar ve elle kontrol edilebileceği veya aranabileceği hükme bağlanmıştır. Ancak bu konuda mülki amirin (vali veya kaymakamın) yazılı emrinin bulunması gerekmektedir.

Maddenin (3) üncü fıkrası hükmüne göre; spor müsabakasının öncesinde, esnasında ve sonrasında spor alanının çevresinde, müsabakaya gidiş geliş yollarında, taraftarların üzerinde ve eşyasında 2559 sayılı Polis Vazife ve Salahiyet Kanununun önleme aramasına ilişkin hükümleri uygulanabilecektir.

"2559 sayılı Polis Vazife ve Salahiyet Kanunu Salahiyet Kanunu; Önleme Araması

Madde 9- (Değişik: 2/6/2007-5681/3 md.)

Polis, tehlikenin veya suç işlenmesinin önlenmesi amacıyla usûlüne göre verilmiş sulh ceza hâkiminin kararı veya bu sebeplere bağlı olarak gecikmesinde sakınca bulunan hâllerde mülkî âmirin vereceği yazılı emirle; kişilerin üstlerini, araçlarını, özel kâğıtlarını ve eşyasını arar; alınması gereken tedbirleri alır, suç delillerini koruma altına alarak 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu hükümlerine göre gerekli işlemleri yapar.

Arama talep yazısında, arama için makul sebeplerin oluştuğunun gerekçeleriyle birlikte gösterilmesi gerekir.

Arama kararında veya emrinde;

- a) Aramanın sebebi,
 - b) Aramanın konusu ve kapsamı,
 - c) Aramanın yapılacağı yer,
 - ç) Aramanın yapılacağı zaman ve geçerli olacağı süre,
- belirtilir.

Önleme araması aşağıdaki yerlerde yapılabilir:

a) 2911 sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanunu kapsamına giren toplantı ve gösteri yürüyüşlerinin yapıldığı yerde veya yakın çevresinde.

b) Özel hukuk tüzel kişileri ile kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları veya sendikaların genel kurul toplantılarının yapıldığı yerin yakın çevresinde.

c) Halkın topluca bulunduğu veya toplanabileceği yerlerde.

ç) Eğitim ve öğretim özgürlüğünün sağlanması için her derecede eğitim ve öğretim kurumlarının idarecilerinin talebiyle ve 20 nci maddenin ikinci fıkrasının (A) bendindeki koşula uygun olarak girilecek yüksek öğretim kurumlarının içinde, bunların yakın çevreleri ile giriş ve çıkışlarında.

d) Umumî veya umuma açık yerlerde.

e) Her türlü toplu taşıma araçlarında, seyreden taşıtlarda.

Konutta, yerleşim yerinde ve kamuya açık olmayan işyerlerinde ve eklentilerinde önleme araması yapılamaz.

Spor karşılaşması, miting, konser, festival, toplantı ve gösteri yürüyüşünün düzenlendiği veya aniden toplulukların oluştuğu hallerde gecikmesinde sakınca bulunan hal var sayılır.

Polis, tehlikenin önlenmesi veya bertaraf edilmesi amacıyla güvenliğini sağladığı bina ve tesislere gelenlerin; herhangi bir emir veya karar olmasına bakılmaksızın, üstünü, aracını ve eşyasını teknik cihazlarla, gerektiğinde el ile kontrol etmeye ve aramaya yetkilidir. Bu yerlere girmek isteyenler kimliklerini sorulmaksızın ibraz etmek zorundadırlar. Milletlerarası anlaşmalar hükümleri saklıdır.

Önleme aramasının sonucu, arama kararı veya emri veren merci veya makama bir tutanakla bildirilir.”

Maddenin (4) üçüncü fıkrası; 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun aramaya ilişkin hükümlerini saklı tutmaktadır. Yani, aranan koşullar oluştuğunda bu hükümlere göre de arama işleme yapılabilecektir.

“Ceza Muhakemesi Kanunu; Arama ve Elkoyma

Madde 116–(1) Yakalanabileceği veya suç delillerinin elde edilebileceği hususunda makul şüphe varsa; şüphelinin veya sanığın üstü, eşyası, konutu, işyeri veya ona ait diğer yerler aranabilir.

Diğer kişilerle ilgili arama

Madde 117– (1) Şüphelinin veya sanığın yakalanabilmesi veya suç delillerinin elde edilebilmesi amacıyla, diğer bir kişinin de üstü, eşyası, konutu, işyeri veya ona ait diğer yerler aranabilir.

(2) Bu hâllerde aramanın yapılması, aranılan kişinin veya suçun delillerinin belirtilen yerlerde bulunduğu kabul edilebilmesine olanak sağlayan olayların varlığına bağlıdır.

(3) Bu sınırlama, şüphelinin veya sanığın bulunduğu yerler ile, izlendiği sırada girdiği yerler hakkında geçerli değildir.

Gece yapılacak arama

Madde 118–(1) Konutta, işyerinde veya diğer kapalı yerlerde gece vaktinde arama yapılamaz.

(2) Suçüstü veya gecikmesinde sakınca bulunan hâller ile yakalanmış veya gözaltına alınmış olup da firar eden kişi veya tutuklu veya hükümlünün tekrar yakalanması amacıyla yapılan aramalarda, birinci fıkra hükmü uygulanmaz.

Arama kararı

Madde 119–(1) Hâkim kararı üzerine veya gecikmesinde sakınca bulunan hâllerde Cumhuriyet savcısının yazılı emri ile kolluk görevlileri arama yapabilirler.

(2) Arama karar veya emrinde;

- a) Aramanın nedenini oluşturan fiil,
- b) Aranılacak kişi, aramanın yapılacağı konut veya diğer yerin adresi ya da eşya,
- c) Karar veya emrin geçerli olacağı zaman süresi,

Açıkça gösterilir.

(3) Arama tutanağına işlemi yapanların açık kimlikleri yazılır. Arama sonucunda bazı eşyaya elkoyma söz konusu olduğunda 127 nci maddenin birinci fıkrası hükmü uygulanır.

(4) Cumhuriyet savcısı hazır olmaksızın konut, işyeri veya diğer kapalı yerlerde arama yapabilmek için o yer ihtiyar heyetinden veya komşulardan iki kişi bulundurulur.

(5) Askerî mahallerde yapılacak arama, hâkim veya Cumhuriyet savcısının istem ve katılımıyla askerî makamlar tarafından yerine getirilir.

Aramada hazır bulunabilecekler

Madde 120.—(1) Aranacak yerlerin sahibi veya eşyanın zilyedi aramada hazır bulunabilir; kendisi bulunmazsa temsilcisi veya ayırt etme gücüne sahip hısımlarından biri veya kendisiyle birlikte oturmakta olan bir kişi veya komşusu hazır bulundurulur.

(2) 117 nci maddenin birinci fıkrasında gösterilen hâllerde zilyet ve bulunmazsa yerine çağrılacak kişiye, aramaya başlamadan önce aramanın amacı hakkında bilgi verilir.

(3) Kişinin avukatının aramada hazır bulunmasına engel olunamaz.

Arama sonunda verilecek belge

Madde 121.—(1) Aramanın sonunda hakkında arama işlemi uygulanan kimseye istemi üzerine aramanın 116 ve 117 nci maddelere göre yapıldığını ve 116 ncı maddede gösterilen durumda soruşturma veya kovuşturma konusu fiilin niteliğini belirten bir belge ve istemi üzerine elkonulan veya koruma altına alınan eşyanın listesini içeren bir defter ve eğer şüpheyi haklı kılan bir şey elde edilmemiş ise bunu belirten bir belge verilir.

(2) Birinci fıkrada belirtilen belgelerde, hakkında arama işlemi uygulanan kimsenin, elkonulan eşyanın mülkiyetine ilişkin görüş ve iddialarına da yer verilir.

(3) Koruma altına alınan veya elkonulan eşyanın tam bir defteri yapılır ve bu eşya resmî mühürle mühürlenir veya bir işaret konulur.

Maddenin (5) inci fıkrası hükmü ile bu maddenin (1) inci fıkrasının (b) ve (c) bentleri kapsamındaki alet ve maddeleri spor alanı çevresinde satan, satışa arz eden, dağıtan veya dağıtmak için bulunduran kişilerin bu alandan uzaklaştırılması konusunda genel kolluk görevlileri ve belediye zabıtası yükümlü kılınmıştır.

Madde 13- Spor alanlarına yasak madde sokulması ve müsabaka düzeninin bozulmasına ilişkin eylemlerin yaptırımını düzenleyen bu maddenin (1) inci fıkrasında bulundurulması suç oluşturan silahları spor alanlarına sokan kişiler hakkında 6136 sayılı Ateşli Silahlar ve Bıçaklar ile Diğer Aletler Hakkında Kanunun Ek 1 inci maddesi hükümlerinin uygulanacağı hükme bağlanmıştır. Bu kişiler hakkında eylemleri 6136 sayılı Yasa hükümlerine aykırılık suçunu oluşturduğu takdirde bu suçtan da ayrıca işlem yapılacaktır.

"6136 sayılı Kanun Ek Madde 1 – (Ek:30/6/1970–1308/7 md.; Değişik:22/11/1990–3684/2 md.

A) Duruşmalarda, mahkeme salonlarında, hastanelerin psikiyatri bölümlerinde, akıl hastanelerinde, ceza ve tutukevleri ile her türlü ıslah ve infaz kurumlarında veya bunların eklentilerinde,

B) Öğrencilerin toplu olarak oturdukları yurtlarda, eğitim ve öğretim kurumlarında, siyasi partilerin açık hava ve kapalı yer toplantılarında, izinli veya izinsiz yapılan toplantı ve gösteri yürüyüşlerinde, sendikalarda, derneklerde veya bunlara yönetim ve yapı olarak doğrudan doğruya bağlantılı olan yerlerde veya bunların toplantı ve kongrelerinde, her türlü spor karşılaşma veya yarışmalarının yapıldığı yerlerde, kanuna uygun veya kanuna aykırı olarak grev ve lokavt yapılmakta olan iş yerlerinde,

C) Türkiye Büyük Millet Meclisi ana binaları ile Meclis Başkanlığınca belirlenen yerlerde,

Ateşli silahlar taşınamaz.

Yukarıda sayılan yerlerde bu Kanuna aykırı olarak ateşli silahları veya bunların mermilerini 4 üncü maddede yazılı olan bıçakları veya sair aletleri veya benzerlerini

veya Türk Ceza Kanunun 174 üncü maddesinde yazılı olanları taşıyan veya bulunduranlar hakkında ilgili kanunlarda belli edilen cezaların iki katı hükmolunur.⁴

(A) ve (B) bentlerinde sayılan yerlerde 7 nci maddenin 1, 2, 3 ve 4 numaralı bentlerinde belirtilen, kişiler ile bu yerlerin güvenliği için görevli bulunan polis ve jandarma personeli, (C) bendinde sayılan yerlerde ise yalnız bu yerlerin güvenliği ile görevli bulunan polis, jandarma ve Türkiye Büyük Millet Meclisi Mumafız Taburu personeli silahlarını taşıyabilirler.

(Değişik dördüncü fıkra: 23/1/2008-5728/159 md.) (A), (B) ve (C) bentlerinde sayılan yerlere silahla giren veya buralarda silah taşıyan kişiler, filleri daha ağır cezayı gerektiren başka bir suç oluşturmadığı takdirde, elli günden az olmamak üzere adli para cezası ile cezalandırılır. Ayrıca, bu kişilerin silah ruhsatları bulundurmaya çevrilir. Önödeme veya mahkûmiyet kararındaki adli para cezasının infaz edildiği veya düştüğü tarihten itibaren beş yıllık süre geçmediği takdirde, bu kişilere taşıma ruhsatı verilmez.”

“Türk Ceza Kanunu Tehlikeli maddelerin izinsiz olarak bulundurulması veya el değiştirmesi

Madde 174- (1) Yetkili makamlardan gerekli izni almaksızın, patlayıcı, yakıcı, aşındırıcı, yaralayıcı, boğucu, zehirleyici, sürekli hastalığa yol açıcı nükleer, radyoaktif, kimyasal, biyolojik maddeyi imal, ithal veya ihraç eden, ülke içinde bir yerden diğer bir yere nakleden, muhafaza eden, satan, satın alan veya işleyen kişi, üç yıldan sekiz yıla kadar hapis ve beşbin güne kadar adli para cezası ile cezalandırılır. Yetkili makamların izni almaksızın, bu fıkra kapsamına giren maddelerin imalinde, işlenmesinde veya kullanılmasında gerekli olan malzeme ve teçhizatı ihraç eden kişi de aynı ceza ile cezalandırılır.

(2) Bu fillerin suç işlemek için teşkil edilmiş bir örgütün faaliyeti çerçevesinde işlenmesi halinde, verilecek ceza yarı oranında artırılır.

(3) Önemsiz tür ve miktarda patlayıcı maddeyi satın alan, kabul eden veya bulunduran kişi hakkında, kullanılış amacı gözetilerek, bir yıla kadar hapis cezasına hükmolunur.”

⁴ 23/1/2008 tarihli ve 5728 sayılı Kanunun 159 uncu maddesiyle bu fıkra bulunan “264” ibaresi “174” şeklinde değiştirilmiş ve metne işlenmiştir.

Maddenin (2) nci fıkrası uyarınca, bulundurulması suç oluşturmamakla beraber 12 nci maddenin (b) bendi kapsamına giren (kesici, delici, ezici, bereleyici aletler, patlayıcı, parlayıcı, yanıcı veya yakıcı maddeler) alet veya maddeleri spor alanlarına sokanlar "bir yıla kadar hapis cezası" ile cezalandırılacaklardır. 6259 sayılı Yasa ile yapılan değişiklikten önce bu yaptırım "üç aydan bir yıla kadar hapis cezası" şeklinde idi. Yapılan değişiklikle "üç ay" olan cezanın alt sınırı Türk Ceza Kanununun 49 uncu maddesinin (1) inci fıkrası uyarınca "bir ay" dır.

Maddenin (3) üncü fıkrası; yukarıda sayılan alet ve maddeleri seyircilere temin etmek amacıyla spor alanına sokan veya buradaki seyircilere temin eden kişilere uygulanacak yaptırımı "altı aydan iki yıla kadar hapis cezası" olarak belirlemiştir. 6259 sayılı Yasa ile yapılan değişiklikten önce bu yaptırım "iki yıldan beş yıla kadar hapis" olarak öngörülmüştü.

Maddenin (4) üncü fıkrasında; bu madde ve aletleri spor alanında kullanarak müsabaka düzeninin bozulmasına neden olan kişi hakkında eyleminin daha ağır cezayı gerektiren bir suçu oluşturmadığı takdirde "üç aydan bir yıla kadar hapis cezası" ile cezalandırılacağı hükme bağlanmıştır. 6259 sayılı Yasa ile yapılan değişiklik öncesinde bu yaptırım "bir yıldan üç yıla kadar hapis" olarak belirlenmişti. Eylemin daha ağır cezayı gerektiren bir suçu oluşturması halinde, örneğin silahlı saldırı, yaralama, öldürme, mala zarar verme gibi bir eylem söz konusu olduğunda Türk Ceza Kanununun 44 üncü maddesinin "fikri içtima" hükümleri uyarınca en ağır cezayı gerektiren suçtan tek ceza tayin edilecektir.

"Türk Ceza Kanunu; Fikri içtima

Madde 44- (1) İşlediği bir fiil ile birden fazla farklı suçun oluşmasına sebebiyet veren kişi, bunlardan en ağır cezayı gerektiren suçtan dolayı cezalandırılır".

Maddenin (5) inci fıkrasında; Müsabaka düzeninin spor alanına sokulması yasak olmayan maddeler kullanılarak bozulması halinde, bu fiili işleyen kişilere eylemleri daha ağır cezayı gerektiren bir suç

oluşturmadığı takdirde “adli para cezası” yaptırımını uygulanacağını öngörmektedir. Adli para cezası Türk Ceza Kanununun 52 nci maddesinde düzenlenmiştir.

Burada cezanın alt ve üst sınırları belirlenmediğinden Türk Ceza Kanununun 52 inci maddesinin (1) inci fıkrası uyarınca cezanın alt sınırı beş gün üst sınırı ise yediyüzotuz gündür.

Bu sınırlar arasında takdir edilecek olan gün sayısı yine 52 nci maddenin (2) nci fıkrasına göre takdir edilecek miktarla çarpılmak suretiyle tayin olunacak adli para cezası miktarı bulunacaktır.

“Türk Ceza Kanunu; Adli para cezası

Madde 52- (1) Adli para cezası, beş günden az ve kanunda aksine hüküm bulunmayan hallerde yediyüzotuz günden fazla olmamak üzere belirlenen tam gün sayısının, bir gün karşılığı olarak takdir edilen miktar ile çarpılması suretiyle hesaplanan meblağın hükümlü tarafından Devlet Hazinesine ödenmesinden ibarettir.

(2) En az yirmi ve en fazla yüz Türk Lirası olan bir gün karşılığı adli para cezasının miktarı, kişinin ekonomik ve diğer şahsi halleri göz önünde bulundurularak takdir edilir.

(3) Kararda, adli para cezasının belirlenmesinde esas alınan tam gün sayısı ile bir gün karşılığı olarak takdir edilen miktar ayrı ayrı gösterilir.

(4) Hakim, ekonomik ve şahsi hallerini göz önünde bulundurarak, kişiye adli para cezasını ödemesi için hükmün kesinleşme tarihinden itibaren bir yıldan fazla olmamak üzere mehil verebileceği gibi, bu cezanın belirli taksitler halinde ödenmesine de karar verebilir. Taksit süresi iki yılı geçemez ve taksit miktarı dörtten az olamaz. Kararda, taksitlerden birinin zamanında ödenmemesi halinde geri kalan kısmın tamamının tahsil edileceği ve ödenmeyen adli para cezasının hapse çevrileceği belirtilir.”

Maddenin (6) ncı fıkrasında; 12 nci maddenin (c) bendi hükümlerine aykırı olarak spor alanlarına müsabaka sırasında uyuşturucu, uyarıcı ya da alkollü içecek sokan kişilerin eylemleri daha ağır cezayı gerektiren bir suç oluşturmadığı takdirde “adli para cezası” ile cezalandırılacakları hükmü yer almaktadır. Önceki fıkralardaki “fikri içtima” ve “adli para cezası” ile ilgili açıklamalar burada da geçerlidir.

Madde 14- "Hakaret içeren tezahürat" başlıklı bu maddede spor alanlarında veya çevresinde, duyan veya gören kişiler tarafından hakaret olarak algılanabilecek tarzda aleni olarak söz ve davranışlarda bulunmaya ilişkin eylemler suç olarak düzenlenmiştir.

Hakaret suçunu düzenleyen Türk Ceza Kanununun 125 inci maddesinin gerekçesinde aleniyet şöyle tanımlanmıştır. "Aleniyet için temel ölçüt; fiilin, gerçekleştiği koşullar itibariyle belirli olmayan ve birden fazla kişiler tarafından algılanabilir olmasıdır." Aleniyet tanımı yasal düzenlemelerde bulunmamakla birlikte Yargıtay uygulamalarına göre aleniyet; belirsiz sayıdaki kişilerin hakareti oluşturan söz veya davranışı duymalarına olanak sağlayan bir ortamın bulunmasıdır. Uygulamada herkese açık umumi yerler ile herkesin girebileceği yerler aleni kabul edilmektedir. Söz veya davranışın bir çok kişi tarafından duyulup duyulmaması önem taşımamaktadır.

Hakaret içeren tezahüratın taraftarlar tarafından, belirtilen yerlerde aleni olarak yapılması suçun oluşması için yeterlidir. Grup halinde veya münferiden belirli bir kişinin hedef veya muhatap alınıp alınmaması aranmayacaktır.

Maddenin gerekçesine göre suçun oluşması için fiilin spor alanlarının içerisinde, çevresinde veya herhangi başka bir yerde gerçekleştirilmesi önem taşımamaktadır. Kanunun amaç ve kapsamı dikkate alındığında, taraftarların sürekli veya geçici olarak gruplar halinde bulundukları yer ve mekanlarda veya müsabakanın yapılacağı yere gidiş ve geliş güzergahlarında da bu suç işlenebilir, denilmektedir.

Maddenin gerekçesi ile birlikte yorumu yapıldığında "spor alanlarında veya çevresinde" kavramını buna göre değerlendirmek gerekmektedir.

Suçun yaptırımını, maddenin (1) inci fıkrasında fiil daha ağır bir cezayı gerektiren bir suçu oluşturmadığı takdirde "onbeş günden az olmamak üzere adli para cezası" olarak belirlenmiştir. Yukarıda açıkladığımız şekilde adli para cezasının hesaplanması biçimi ve "fikri ictima" kuralları burada da geçerlidir. Adli para cezasının alt sınırı onbeş, üst sınırı ise Türk Ceza Kanununun 52 inci maddesi uyarınca

yediyüzotuz gündür. Bu maddede düzenlenen suçun takibi şikayete bağlı değildir.

Maddenin (2) nci fıkrasında; spor alanları ve çevresinde ayrımcı nitelikte hakaret oluşturan söz ve davranışlarda bulunmak suç olarak düzenlenmiştir. Bu yerlerde toplum kesimlerini din, dil, ırk, etnik köken, cinsiyet veya mezhep farkı gözeterek tahkir edici söz ve davranışlarda bulunanlar, fiil daha ağır cezayı gerektiren bir suçu oluşturmadığı takdirde "üç aydan bir yıla kadar hapis cezası" ile cezalandırılacaklardır. "Fikri içtima" kuralları burada da geçerlidir. 6259 sayılı Yasa ile yapılan değişiklikten önce bu yaptırım "altı aydan iki yıla kadar hapis cezası" şeklinde idi.

Maddenin (3) üncü fıkrasında suçun nitelikli hali, cezayı artırıcı neden düzenlenmiştir. (1) ve (2) nci fıkralarda düzenlenen suçların pankart taşınması veya asılması ya da duvarlara yazı yazılması suretiyle işlenmesi halinde, verilecek ceza yarı oranında artırılacaktır.

Madde 15- Bu maddede "spor alanlarına usulsüz seyirci girişi" suç olarak düzenlenmiştir.

Spor alanlarına ve müsabakalara seyircilerin ne şekilde alınacağı, oturma düzeni, elektronik bilet uygulaması, Kanunun "Spor alanlarının güvenlik ve düzenine ilişkin tedbirler" başlıklı 5 inci maddesinde düzenlenmiştir.

Maddenin (1) inci fıkrasında, biletsiz olarak spor müsabakalarını izlemek amacıyla spor alanlarına girenlerin "adli para cezası" ile cezalandırılacakları (Türk Ceza Kanununun 52 nci maddesi uyarınca beş günden yediyüzotuz güne kadar), suçun spor müsabakalarına seyirci olarak girmeleri yasaklanan kişiler tarafından işlenmesi halinde alt sınırının "elli gün" olduğu hükme bağlanmıştır. 6259 sayılı yasa ile yapılan değişiklikten önce "elli gün adli para cezası" yaptırımını "üç aydan bir yıla kadar hapis cezası" olarak belirlenmişti.

Maddenin (2) nci fıkrasında, spor alanlarına spor müsabakalarını izlemek amacıyla bu Kanun hükümlerine aykırı olarak seyirci kabul eden veya kabul edilmesini sağlayan kişilerin "elli günden az olmamak üzere adli para cezası" ile cezalandırılacakları hükme bağlanmıştır.

Adli para cezasının üst sınırı Türk Ceza Kanununun 52 nci maddesi uyarınca yediyüzotuz gündür. 6259 sayılı yasa ile yapılan değişiklikten önce bu yaptırım "üç aydan bir yıla kadar hapis cezası" idi.

Bu suçun spor müsabakalarına seyirci olarak girmekten yasaklanmış kişiler lehine işlenmesi halinde de verilecek ceza yarı oranında artırılacaktır.

Maddenin (3) üncü fıkrası, spor alanlarının Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğünün (şimdiki adı Spor Genel Müdürlüğü) tasarrufunda bulunan seyirci yerlerine giriş ve çıkışa ilişkin düzenlemeler kapsamında bulunan kişiler hakkında, spor müsabakalarına giriş yasağı bulunan kişiler hariç olmak üzere, (1) ve (2) nci madde hükümlerinin uygulanmayacağını hükme bağlamıştır.

Maddenin (4) üncü fıkrasında, kendisine ait elektronik kartı spor müsabakalarına seyirci olarak giriş amacıyla başkasına kullandıran kişinin (1) inci fıkra uyarınca cezalandırılacağı hükme bağlanmıştır.

Maddenin (5) inci fıkrasında, spor müsabakalarına giriş için elektronik kartı yetkisiz olarak üreten, satan, satışa arz eden, devreden, satın alan, kabul eden veya bulunduran kişilerin "bir yıldan dört yıla kadar hapis ve onbin güne kadar adli para cezası" ile cezalandırılacağı öngörülmüştür. Fıkranın son cümlesinde hafifletici neden düzenlenmiştir. Bu kartı kendi kullanımı için kabul eden ve bulunduran kişi "bir yıla kadar hapis cezası" ile cezalandırılacaktır. Burada alt sınır Türk Ceza Kanununun 49 uncu maddesinin (1) inci fıkrası uyarınca "bir ay"dır.

Madde 16-"Yasak alanlara girme" başlıklı bu maddenin (1) inci fıkrası ile müsabaka için seyircilerin kabulüne başlanmasından müsabaka sonrası tamamen tahliyesine kadar geçen zaman içerisinde, müsabaka alanına, soyunma odalarına, odaların koridorlarına, sporcu çıkış tünellerine yetkisiz kişilerin girişi yasaklanmaktadır. Bu yasağa aykırı davranan kişiler "yirmi günden az olmamak üzere adli para cezası" ile cezalandırılacaktır. Cezanın üst sınırı Türk Ceza Kanununun 52 inci maddesi uyarınca yediyüzotuz gün adli para cezasıdır. 6259 sayılı Yasa ile yapılan değişiklikten önceki yaptırım "üç aydan bir yıla kadar hapis veya adli para cezası" şeklinde seçimlik ceza olarak belirlenmişti.

Maddenin (2) nci fıkrasında suçun nitelikli hali, cezayı artırıcı neden düzenlenmiştir. Eylemin müsabaka seyrini veya güvenliğini bozması halinde yaptırım “üç aydan bir yıla kadar hapis cezası” olarak uygulanacaktır. 6259 sayılı Yasa ile yapılan değişiklikten önce bu yaptırım “bir yıldan üç yıla kadar hapis cezası” şeklinde düzenlenmişti.

Madde 17- Bu maddede “spor alanlarında taşkınlık yapılması ve tesislere zarar verilmesi” eylemleri düzenlenmiştir.

Maddenin (1) inci fıkrası uyarınca, spor alanlarında kasten yaralama veya mala zarar verme suçlarının işlenmesi halinde, bu alanlar ve bu alanlarda bulunan eşya kamu malı sayılarak şikayet aranmaksızın Türk Ceza Kanununun bu suçlara ilişkin maddeleri uygulanacaktır.

“Türk Ceza Kanunu; Vücut Dokunulmazlığına Karşı Suçlar

Kasten yaralama⁵

Madde 86- (1) Kasten başkasının vücuduna acı veren veya sağlığının ya da algılama yeteneğinin bozulmasına neden olan kişi, bir yıldan üç yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

(2) (Ek fıkra: 31/3/2005 – 5328/4 md.) Kasten yaralama fiilinin kişi üzerindeki etkisinin basit bir tıbbi müdahaleyle giderilebilecek ölçüde hafif olması hâlinde, mağdurun şikâyeti üzerine, dört aydan bir yıla kadar hapis veya adli para cezasına hükmolunur.

(3) Kasten yaralama suçunun;

a) Üstsoya, altsoya, eşe veya kardeşe karşı,

b) Beden veya ruh bakımından kendisini savunamayacak durumda bulunan kişiye karşı,

c) Kişinin yerine getirdiği kamu görevi nedeniyle,

d) Kamu görevlisinin sahip bulunduğu nüfuz kötüye kullanılmak suretiyle,

5 Bu maddeye, 31/3/2005 tarihli ve 5328 sayılı Kanunun 4 üncü maddesiyle ikinci fıkra eklenmiş, ikinci fıkrasındaki “iki yıldan beş yıla kadar hapis cezasına hükmolunur.” ibaresi “şikâyet aranmaksızın, verilecek ceza yarı oranında artırılır.” şeklinde değiştirilmiş ve fıkra numaraları buna göre teselsül ettirilmiştir.

e) Silahla,

İşlenmesi halinde, şikâyet aranmaksızın, verilecek ceza yarı oranında artırılır.

Neticesi sebebiyle ağırlaşmış yaralama

Madde 87- (1) Kasten yaralama fiili, mağdurun;

- a) Duyularından veya organlarından birinin işlevinin sürekli zayıflamasına,
- b) Konuşmasında sürekli zorluğa,
- c) Yüzünde sabit ize,
- d) Yaşamını tehlikeye sokan bir duruma,
- e) Gebe bir kadına karşı işlenip de çocuğunun vaktinden önce doğmasına,

neden olmuşsa, yukarıdaki maddeye göre belirlenen ceza, bir kat artırılır. Ancak, verilecek ceza, birinci fıkraya giren hallerde üç yıldan, üçüncü fıkraya giren hallerde beş yıldan az olamaz.(1)⁶

(2) Kasten yaralama fiili, mağdurun;

- a) İyileşmesi olanağı bulunmayan bir hastalığa veya bitkisel hayata girmesine,
- b) Duyularından veya organlarından birinin işlevinin yitirilmesine,
- c) Konuşma ya da çocuk yapma yeteneklerinin kaybolmasına,
- d) Yüzünün sürekli değişikliğine,
- e) Gebe bir kadına karşı işlenip de çocuğunun düşmesine,

Neden olmuşsa, yukarıdaki maddeye göre belirlenen ceza, iki kat artırılır. Ancak, verilecek ceza, birinci fıkraya giren hallerde beş yıldan, üçüncü fıkraya giren hallerde sekiz yıldan az olamaz.(1)

6 (1) Bu fıkralarda geçen "ikinci" ibareleri, 29/6/2005 tarihli ve 5377 sayılı Kanunun 11 inci maddesiyle "üçüncü" olarak değiştirilmiş ve metne işlenmiştir.

(3) (Değişik: 6/12/2006 – 5560/4 md.) Kasten yaralamanın vücutta kemik kırılmasına veya çıkığına neden olması halinde, yukarıdaki maddeye göre belirlenen ceza, kırık veya çıkığın hayat fonksiyonlarındaki etkisine göre, yarısına kadar artırılır.

(4) Kasten yaralama sonucunda ölüm meydana gelmişse, yukarıdaki maddenin birinci fıkrasına giren hallerde sekiz yıldan oniki yıla kadar, üçüncü fıkrasına giren hallerde ise oniki yıldan onaltı yıla kadar hapis cezasına hükmolunur. (2) ⁷

Kasten yaralamanın ihmali davranışla işlenmesi (3)⁸

Madde 88- (1) Kasten yaralamanın ihmali davranışla işlenmesi halinde, verilecek ceza üçte ikisine kadar indirilebilir. Bu hükmün uygulanmasında kasten öldürmenin ihmali davranışla işlenmesine ilişkin koşullar göz önünde bulundurulur.

Taksirle yaralama

Madde 89- (1) Taksirle başkasının vücuduna acı veren veya sağlığının ya da algılama yeteneğinin bozulmasına neden olan kişi, üç aydan bir yıla kadar hapis veya adli para cezası ile cezalandırılır.

(2) Taksirle yaralama fiili, mağdurun;

- a) Duyularından veya organlarından birinin işlevinin sürekli zayıflamasına,
- b) Vücudunda kemik kırılmasına,
- c) Konuşmasında sürekli zorluğa,
- d) Yüzünde sabit ize,
- e) Yaşamını tehlikeye sokan bir duruma,
- f) Gebe bir kadının çocuğunun vaktinden önce doğmasına,

Neden olmuştusa, birinci fıkraya göre belirlenen ceza, yarısı oranında artırılır.

⁷ (2) Bu fıkarda yer alan "ikinci" ibaresi, 31/3/2005 tarihli ve 5328 sayılı Kanunun 5 inci maddesiyle "üçüncü" şeklinde değiştirilmiş ve metne işlenmiştir.

⁸ (3) Bu madde başlığı "Daha az cezayı gerektiren haller" iken, 31/3/2005 tarihli ve 5328 sayılı Kanunun 6 ncı maddesiyle metne işlendiği şekilde değiştirilmiş, söz konusu maddenin birinci fıkrası metinden çıkarılmış, ikinci fıkra birinci fıkra olarak teselsül ettirilmiştir.

(3) Taksirle yaralama fiili, mağdurun;

a) İyileşmesi olanağı bulunmayan bir hastalığa veya bitkisel hayata girmesine,

b) Duyularından veya organlarından birinin işlevinin yitirilmesine,

c) Konuşma ya da çocuk yapma yeteneklerinin kaybolmasına,

d) Yüzünün sürekli değişikliğine,

e) Gebe bir kadının çocuğunun düşmesine,

Neden olmuşsa, birinci fıkraya göre belirlenen ceza, bir kat artırılır.

(4) Fiilin birden fazla kişinin yaralanmasına neden olması halinde, altı aydan üç yıla kadar hapis cezasına hükmolunur.

(5) (Değişik: 6/12/2006 – 5560/5 md.) Taksirle yaralama suçunun soruşturulması ve kovuşturulması şikâyetle bağlıdır. Ancak, birinci fıkra kapsamına giren yaralama hariç, suçun bilinçli taksirle işlenmesi halinde şikâyet aranmaz.

Mala zarar verme

Madde 151- (1) Başkasının taşınır veya taşınmaz malını kısmen veya tamamen yıkan, tahrip eden, yok eden, bozan, kullanılamaz hale getiren veya kirleten kişi, mağdurun şikâyeti üzerine, dört aydan üç yıla kadar hapis veya adli para cezası ile cezalandırılır.

(2) Haklı bir neden olmaksızın, sahipli hayvanı öldüren, işe yaramayacak hale getiren veya değerinin azalmasına neden olan kişi hakkında yukarıdaki fıkra hükmü uygulanır.

Mala zarar vermenin nitelikli halleri

Madde 152- (1) Mala zarar verme suçunun;

a) Kamu kurum ve kuruluşlarına ait, kamu hizmetine tahsis edilmiş veya kamunun yararlanmasına ayrılmış yer, bina, tesis veya diğer eşya hakkında,

b) Yangına, sel ve taşkına, kazaya ve diğer felaketlere karşı korunmaya tahsis edilmiş her türlü eşya veya tesis hakkında,

c) Devlet ormanı statüsündeki yerler hariç, nerede olursa olsun, her türlü dikili ağaç, fidan veya bağ çubuğu hakkında,

d) Sulamaya, içme sularının sağlanmasına veya afetlerden korumaya yarayan tesisler hakkında,

e) Grev veya lokavt hallerinde işverenlerin veya işçilerin veya işveren veya işçi sendika veya konfederasyonlarının maliki olduğu veya kullanımında olan bina, tesis veya eşya hakkında,

f) Siyasi partilerin, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarının ve üst kuruluşlarının maliki olduğu veya kullanımında olan bina, tesis veya eşya hakkında

g) Sona ermiş olsa bile, görevinden ötürü öç almak amacıyla bir kamu görevlisinin zararına olarak,

İşlenmesi halinde, fail hakkında bir yıldan altı yıla kadar hapis cezasına hükmolunur.

(2) Mala zarar verme suçunun;

a) Yakarak, yakıcı veya patlayıcı madde kullanarak,

b) Toprak kaymasına, çığ düşmesine, sel veya taşkına neden olmak suretiyle,

c) Radyasyona maruz bırakarak, nükleer, biyolojik veya kimyasal silah kullanarak,

İşlenmesi halinde, verilecek ceza iki katına kadar artırılır.

Etkin pişmanlık

Madde 168 – (Değişik: 29/6/2005 – 5377/20 md.) (1) Hırsızlık, mala zarar verme, güveni kötüye kullanma, dolandırıcılık, hileli iflâs, taksirli iflâs (...) (1) suçları tamamlandıktan sonra ve fakat bu nedenle hakkında kovuşturma başlamadan önce, failin, azmettirenin veya yardım edenin bizzat pişmanlık göstererek mağdurun uğradığı zararı aynen geri verme veya tazmin suretiyle tamamen gidermesi halinde, verilecek cezanın üçte ikisine kadarı indirilir. ⁹

9 2/7/2012 tarihli ve 6352 sayılı Kanunun 84 üncü maddesiye bu fıkra yer alan “ve karşılıksız yararlanma” ibaresi madde metninden çıkarılmıştır

(2) Etkin pişmanlığın kovuşturma başladıktan sonra ve fakat hüküm verilmezden önce gösterilmesi halinde, verilecek cezanın yarısına kadarı indirilir.

(3) Yağma suçundan dolayı etkin pişmanlık gösteren kişiye verilecek cezanın, birinci fıkraya giren hallerde yarısına, ikinci fıkraya giren hallerde üçte birine kadarı indirilir.

(4) Kısmen geri verme veya tazmin halinde etkin pişmanlık hükümlerinin uygulanabilmesi için, ayrıca mağdurun rızası aranır.

(5) (Ek: 2/7/2012 – 6352/84 md.) Karşılıksız yararlanma suçunda, fail, azmettiren veya yardım edenin pişmanlık göstererek mağdurun, kamunun veya özel hukuk tüzel kişinin uğradığı zararı, soruşturma tamamlanmadan önce tamamen tazmin etmesi halinde kamu davası açılmaz; zararın hüküm verilinceye kadar tamamen tazmin edilmesi halinde ise, verilecek ceza üçte birine kadar indirilir. Ancak kişi, bu fıkra hükmünden iki defadan fazla yararlanamaz.”

Maddenin (2) fıkrası hükmüne göre, birinci fıkra kapsamına giren suçların işlenmesi sonucu spor alanlarına ve burada bulunan eşyaya zarar verilmesi halinde zarar veren kişiler ve taraftarı oldukları spor kulüpleri bu zararı tazmin konusunda müteselsilen sorumlu olacaklardır. Zararı gideren spor kulübünün taraftara rücu hakkı bulunmaktadır.

Madde 18- “Seyirden yasaklanma” başlıklı bu maddenin (1) inci fıkrasında, seyirden yasaklanmanın tanımı “kişinin müsabakaları ve antrenmanları izlemek amacıyla spor alanlarına girişinin yasaklanması” şeklinde yapılmış, bu kanunda tanımlanan veya yollamada bulunulan suçların işlenmesi halinde mahkemece ayrıca güvenlik tedbiri olarak bu suçları işleyen kişiler hakkında “spor müsabakalarını seyirden yasaklanma” kararı da verileceği hükme bağlanmıştır. Bu güvenlik tedbirinin infazına hükmün kesinleşmesi ile birlikte başlanacak ve cezanın infazı tamamlandıktan bir yıl sonra infaz sona erecektir. Bu güvenlik tedbirine ceza tayinine yer olmadığı kararı ile birlikte karar verilmiş ise hükmün kesinleşme tarihinden itibaren bir yıl geçtikten sonra infaz sona erecek, bu tedbir hakkında 5352 sayılı Adli Sicil

Kanunu hükümleri de uygulanacak, kişinin adli sicil kaydına bu karar işlenecektir.

Maddenin (2) nci fıkrasında, taraftar gruplarınca spor alanlarının dışında işlenen kasten yaralama, hakaret içeren tezahürat, mala zarar verme suçları ile ilgili olarak ta birinci fıkra hükmünün yani "seyir yasağı" hükümlerinin uygulanacağı hükme bağlanmıştır. Bu şekilde bir düzenleme ile "seyir yasağı" güvenlik tedbirinin uygulama alanı genişletilmiş olmaktadır.

Maddenin (3) üncü fıkrası, bu madde kapsamına giren yani bu kanunda tanımlanan ya da yollama yapılan suçlardan dolayı soruşturma başlatılması halinde şüpheli hakkında seyirden yasaklama tedbirinin derhal uygulamaya konulacağını, soruşturma evresinde Cumhuriyet savcısı, kovuşturma evresinde hakim tarafından bu tedbirin kaldırılmasına karar verilmediği takdirde yasağın "koruma tedbiri" olarak devam edeceğini öngörmektedir.

"5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu; Tanımlar

Madde 2- (1) Bu kanunun uygulanmasında;

a) Şüpheli: Soruşturma evresinde, suç şüphesi altında bulunan kişiyi,

b) Sanık: Kovuşturmanın başlamasından itibaren hükmün kesinleşmesine kadar, suç şüphesi altında bulunan kişiyi,

c)... d)...

e) Soruşturma: Kanuna göre yetkili mercilerce suç şüphesinin öğrenilmesinden iddianamenin kabulüne kadar geçen evreyi (soruşturma evresi ile ilgili hükümler; Madde 157-174),

f) Kovuşturma: İddianamenin kabulü ile başlayıp hükmün kesinleşmesine kadar geçen evreyi (kovuşturma evresi ile ilgili hükümler; Madde 175 ve devamı), ... ifade eder."

Ceza Muhakemesi Kanunu; Koruma Tedbirleri

Madde 90-144- Yakalama ve Gözaltı, tutuklama, adli kontrol, arama ve el koyma, telekomünikasyon yolu ile yapılan iletişimin denetlenmesi, iletişimin tesbiti,

dinlenmesi ve kayda alınması, gizli soruşturmacı ve teknik araçlarla izleme, koruma tedbirleri nedeniyle tazminat.”

Maddenin (4) üncü fıkrası hükmü uyarınca, güvenlik tedbiri olarak hükmedilen ve koruma tedbiri olarak uygulanacak olan “seyirden yasaklanma” tedbirine ilişkin bilgiler Emniyet Genel Müdürlüğü bünyesindeki elektronik bilgi bankasına derhal kaydedilecek, bu bilgilere spor kulüplerinin ve federasyonların erişimi sağlanacak, yasaklanan kişilere ilişkin bilgiler ilgili spor kulüplerine ve yurt dışında yapılacak müsabaka öncesinde müsabakanın yapılacağı ülkenin yetkili mercilerine bildirilecektir.

Maddenin (5) inci fıkrasında, “seyirden yasaklanma” tedbirinin ne zaman kaldırılacağı düzenlenmiştir.

Cumhuriyet savcısı veya mahkeme tarafından kaldırılmasına, kovuşturmaya yer olmadığına, beraat veya düşmeye, karar verilmesi halinde, seyir yasağı derhal kaldırılacaktır.

Maddenin (6) ncı fıkrası hükmüne göre, kamu davasının açılmasının ertelenmesine, hükmün açıklanmasının geri bırakılmasına, hapis cezası yerine seçenек yaptırım olarak tedbire veya hapis cezasının ertelenmesine karar verilmesi halinde, kararın kesinleştiği, önödeme halinde ise önödemede bulunulduğu tarihten itibaren seyir yasağı bir yıl süre ile uygulanacaktır.

Maddenin (7) nci fıkrası, alkol ya da uyuşturucu veya uyarıcı madde etkisinde olduğu açıkça anlaşılan kişilerin spor alanlarına alınmayacağı, girmişler ise gerektiğinde zor kullanılarak çıkarılacağı ve bu durumda bir yıl süre ile seyir yasağının uygulanacağı hükmünü taşımaktadır.

Bu fıkradaki “seyir yasağı” uygulamasının, spor alanlarından zor kullanılarak çıkarılan kişilere uygulanması gerektiği düşünülmelidir.

Maddenin (8) inci fıkrasında, seyirden yasaklanan kişinin, bu yasakla ilgili müsabakanın tarafı olan takımın ve taraftarı olduğu takımın katıldığı spor müsabakalarının yapılacağı gün, yurt içinde bulunduğu takdirde, müsabakanın başlangıç saatinde ve bundan bir

saat sonra bulunduğu yere en yakın genel kolluk birimine başvurmakla yükümlü olduğu hükme bağlanmıştır.

Maddenin (9) uncu fıkrasında, sekizinci fıkradaki yükümlülüğe aykırı davranışın yaptırımı "yirmibeş günden az olmamak üzere adli para cezası" olarak öngörülmüştür. Adli para cezasının üst sınırı Türk Ceza Kanununun 52 nci maddesi uyarınca yediyüzotuz gündür.

Maddenin (10) uncu fıkrasında, seyir yasağı olan kişinin yasak süresince, spor kulüplerinde, federasyonlarda ve taraftar derneklerinde yönetici olamayacağı, spor müsabakalarında hakem, temsilci veya gözlemci olarak görev yapamayacağı hükme bağlanmıştır.

Madde 19- Bu kanuna göre ceza verilmesi ilgili federasyonun yaptırım uygulama yetkisini ortadan kaldırmayacaktır. Aynı eyleme ilişkin olsa bile bu kanundaki yaptırımlar yanında, spor hukuku kapsamında sportif cezalar da ayrıca uygulanabilecektir.

Madde 20- Spor müsabakalarında görev yapan hakem, gözlemci ve temsilciler bu görevleri nedeniyle kendilerine karşı işlenen suçlar bakımından kamu görevlisi sayılacaklardır.

Madde 21- Bu maddede bu Kanunun gerektirdiği yükümlülöklere uymamanın yaptırımları düzenlenmiştir.

Madde 22- Bu maddede şiddete neden olabilecek açıklamalar yaptırımı bağlanmıştır.

Madde 23- (1) nci fıkra hükmü uyarınca, bu kanun kapsamına giren suçlardan dolayı yargılama yapmaya Hakimler ve Savcılar Yüksek Kurulunun ihtisas mahkemesi olarak görevlendireceğı "asliye ceza" mahkemeleri görevlidir. 6259 sayılı Yasa ile yapılan değışiklikten önce "asliye veya ağır ceza" mahkemeleri görevli idi.

Ceza mahkemelerinin görev konusu ve yargı çevreleri 5235 sayılı Adli Yargı İlk Derece Mahkemeleri ile Bölge Adliye Mahkemelerinin Kuruluş, görev ve Yetkileri Hakkında Kanunun 10, 11, 12, 13, 14 ve 15 inci maddelerinde düzenlenmiştir.

"5235 sayılı Kanun; Ceza mahkemeleri

Madde 8- Ceza mahkemeleri, asliye ceza ve ağır ceza mahkemeleri ile özel kanunlarla kurulan diğer ceza mahkemeleridir.

Ceza mahkemelerinin kuruluşu

Madde 9- Ceza mahkemeleri, her il merkezi ile bölgelerin coğrafi durumları ve iş yoğunluğu göz önünde tutularak belirlenen ilçelerde Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunun olumlu görüşü alınarak Adalet Bakanlığınca kurulur.

Asliye ceza mahkemeleri tek hâkimlidir.

Ağır ceza mahkemesinde bir başkan ile yeteri kadar üye bulunur. Bu mahkeme bir başkan ve iki üye ile toplanır.

Özel kanunlarla kurulan diğer ceza mahkemelerinin kuruluşuna ilişkin hükümler saklıdır.

İş durumunun gerekli kıldığı yerlerde ceza mahkemelerinin birden fazla dairesi oluşturulabilir. Bu daireler numaralandırılır.

Ceza mahkemeleri bulundukları il veya ilçenin adı ile anılır.

Sulh ceza hakimliği¹⁰

MADDE 10- Kanunların ayrıca görevli kıldığı hâller saklı kalmak üzere, yürütülen soruşturmalarda hâkim tarafından verilmesi gerekli kararları almak, işleri yapmak ve bunlara karşı yapılan itirazları incelemek amacıyla sulh ceza hâkimliği kurulmuştur.

İş durumunun gerekli kıldığı yerlerde birden fazla sulh ceza hâkimliği kurulabilir. Bu durumda sulh ceza hâkimlikleri numaralandırılır. Müstakilen sulh ceza hâkimliğinde görevlendirilen hâkimler, adli yargı adalet komisyonlarınca başka mahkemelerde veya işlerde görevlendirilemez.

Sulh ceza hâkimliğinde bir yazı işleri müdürü ile yeteri kadar personel bulunur.

10 28 Haziran 2014 tarihli Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren 6545 sayılı Kanunun 46-49 maddeleri ile 5235 sayılı Adli Yargı İlk Derece Mahkemeleri ile Bölge Adliye Mahkemelerinin Kuruluş Görev ve Yetkileri Hakkında Kanunun 8,9,10 ve 11 inci maddelerinde değişiklik yapılarak sulh ceza mahkemeleri kaldırılmıştır. Yapılan bu değişiklik sonucu, sulh ceza mahkemesinin görevi kapsamına giren hususlarda da asliye ceza mahkemesi görevli olacaktır.

Sulh ceza hâkimliği, her il merkezi ile bölgelerin coğrafi durumları ve iş yoğunluğu göz önünde tutularak belirlenen ilçelerde Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunun olumlu görüşü alınarak Adalet Bakanlığına kurulur.

Sulh ceza hâkimliği bulundukları il veya ilçenin adı ile anılır.

Sulh ceza hâkimliğinin yargı çevresi, bulundukları il merkezi ve ilçeler ile bunlara adli yönden bağlanan ilçelerin idari sınırlarıdır.

Ağır ceza mahkemeleri ile büyükşehir belediyesi bulunan illerde, büyükşehir belediyesi sınırları içerisindeki il ve ilçenin adı ile anılan sulh ceza hâkimliğinin yargı çevresi, il veya ilçe sınırlarına bakılmaksızın Adalet Bakanlığının önerisi üzerine Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kuruluna belirlenir.

Coğrafi durum ve iş yoğunluğu göz önünde tutularak bir sulh ceza hâkimliğinin kaldırılmasına veya yargı çevresinin değiştirilmesine, Adalet Bakanlığının önerisi üzerine Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kuruluna karar verilir.

Asliye ceza mahkemesinin görevi

Madde 11- Kanunların ayrıca görevli kıldığı hâller saklı kalmak üzere, sulh ceza hakimliği ve ağır ceza mahkemelerinin görevleri dışında kalan dava ve işlere asliye ceza mahkemelerince bakılır.

Ağır ceza mahkemesinin görevi

Madde 12- (Değişik: 31/3/2005 – 5328/10 md.) Kanunların ayrıca görevli kıldığı hâller saklı kalmak üzere, Türk Ceza Kanununda yer alan yağma (m. 148), irtikâp (m. 250/1 ve 2), resmi belgede sahtecilik (m. 204/2), nitelikli dolandırıcılık (m. 158), hileli iflâs (m. 161) suçları ile ağırlaştırılmış müebbet hapis, müebbet hapis ve on yıldan fazla hapis cezalarını gerektiren suçlarla ilgili dava ve işlere bakmakla ağır ceza mahkemeleri görevlidir.(1)

Diğer ceza mahkemelerinin görevleri

Madde 13- Diğer ceza mahkemeleri, özel kanunlarla belirlenen dava ve işleri görür.

Mahkemenin görevinin belirlenmesi

Madde 14- Mahkemelerin görevlerinin belirlenmesinde ağırlaştırıcı veya hafifletici nedenler gözetilmeksizin kanunda yer alan suçun cezasının üst sınırı göz önünde bulundurulur.

Ceza mahkemelerinin yargı çevresi

Madde 15- Ceza mahkemelerinin yargı çevresi, bulundukları il merkezi ve ilçeler ile bunlara adli yönden bağlanan ilçelerin idari sınırlarıdır.

Ağır ceza mahkemeleri ile büyükşehir belediyesi bulunan illerde, büyükşehir belediyesi sınırları içerisindeki il ve ilçenin adı ile anılan sulh veya asliye ceza mahkemelerinin yargı çevresi, il veya ilçe sınırlarına bakılmaksızın Adalet Bakanlığının önerisi üzerine Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunca belirlenir.

Coğrafi durum ve iş yoğunluğu göz önünde tutularak bir ceza mahkemesinin kaldırılmasına veya yargı çevresinin değiştirilmesine, özel kanunlarında yargı çevresi belirtilmemiş olan diğer ceza mahkemelerinin yargı çevresinin belirlenmesine, Adalet Bakanlığının önerisi üzerine Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunca karar verilir

23 üncü maddenin (2) nci fıkrasında, 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun "iletişimin tespiti, dinlenmesi ve kayda alınması" başlıklı 135 nci maddesi hükmünün 6222 sayılı Kanunun 11 inci maddesinde tanımlanan "şike ve teşvik pirimi" suçu bakımından da uygulanacağı hükme bağlanmıştır.

"Ceza Muhakemesi Kanunu; İletişimin Tespiti, dinlenmesi ve Kayda Alınması"

Madde 135 – (1) (Değişik: 21/2/2014–6526/12 md.) Bir suç dolayısıyla yapılan soruşturma ve kovuşturmada, suç işlendiğine ilişkin somut delillere dayanan kuvvetli şüphe sebeplerinin varlığı ve başka suretle delil elde edilmesi imkânının bulunmaması durumunda, ağır ceza mahkemesi veya gecikmesinde sakınca bulunan hâllerde Cumhuriyet savcısının kararıyla şüpheli veya sanığın telekomünikasyon yoluyla iletişimi (...) (3) dinlenebilir, kayda alınabilir ve sinyal bilgileri değerlendirilebilir. Cumhuriyet savcısı kararını derhâl mahkemenin onayına sunar ve mahkeme, kararını en geç yirmi dört saat içinde verir. Sürenin dolması veya mahkeme tarafından aksine karar verilmesi hâlinde tedbir Cumhuriyet savcısı tarafından derhâl kaldırılır. Bu fıkra uyarınca alınacak tedbire ağır ceza mahkemesince oy birliğiyle karar verilir. İtiraz üzerine bu tedbire karar verilebilmesi için de oy birliği aranır.

(2) *(Ek: 21/2/2014-6526/12 md.)* Talepte bulunulurken hakkında bu madde uyarınca tedbir kararı verilecek hattın veya iletişim aracının sahibini ve biliniyorsa kullanıcısını gösterir belge veya rapor eklenir.

(3) Şüpheli veya sanığın tanıklıktan çekinebilecek kişilerle arasındaki iletişimi kayda alınamaz. Kayda alma gerçekleşikten sonra bu durumun anlaşılması hâlinde, alınan kayıtlar derhâl yok edilir.

(4) Birinci fıkra hükmüne göre verilen kararda, yüklenen suçun türü, hakkında tedbir uygulanacak kişinin kimliği, iletişim aracının türü, telefon numarası veya iletişim bağlantısını tespiti imkân veren kodu, tedbirin türü, kapsamı ve süresi belirtilir. Tedbir kararı en çok iki ay için verilebilir; bu süre, bir ay daha uzatılabilir. (Ek cümle: 25/5/2005 – 5353/17 md.) Ancak, örgütün faaliyeti çerçevesinde işlenen suçlarla ilgili olarak gerekli görülmesi halinde, mahkeme yukarıdaki sürelerle ek olarak her defasında bir aydan fazla olmamak ve toplam üç ayı geçmemek üzere uzatılmasına karar verebilir.

(5) Şüpheli veya sanığın yakalanabilmesi için, (...) mobil telefonun yeri, hâkim veya gecikmesinde sakınca bulunan hallerde Cumhuriyet savcısının kararına istinaden tespit edilebilir. Bu hususa ilişkin olarak verilen kararda, (...) mobil telefon numarası ve tespit işleminin süresi belirtilir. Tespit işlemi en çok iki ay için yapılabilir; bu süre, bir ay daha uzatılabilir.

(6) *(Ek: 2/12/2014-6572/42 md.)* Şüpheli ve sanığın telekomünikasyon yoluyla iletişiminin tespiti, soruşturma aşamasında hâkim, kovuşturma aşamasında mahkeme kararına istinaden yapılır. Kararda, yüklenen suçun türü, hakkında tedbir uygulanacak kişinin kimliği, iletişim aracının türü, telefon numarası veya iletişim bağlantısını tespiti imkân veren kodu ve tedbirin süresi belirtilir.

(7) Bu madde hükümlerine göre alınan karar ve yapılan işlemler, tedbir süresince gizli tutulur.

(8) Bu madde kapsamında dinleme, kayda alma ve sinyal bilgilerinin değerlendirilmesine ilişkin hükümler ancak aşağıda sayılan suçlarla ilgili olarak uygulanabilir:

a) Türk Ceza Kanununda yer alan;

1. Göçmen kaçakçılığı ve insan ticareti (madde 79, 80),

2. Kasten öldürme (madde 81, 82, 83),

3. İşkence (madde 94, 95),

4. Cinsel saldırı (birinci fıkra hariç, madde 102),

5. Çocukların cinsel istismarı (madde 103),

6. (Ek: 21/2/2014 – 6526/12 md.) Nitelikli hırsızlık (madde 142) ve yağma (madde 148, 149), (2)

7. Uyuşturucu veya uyarıcı madde imal ve ticareti (madde 188), (2)

8. Parada sahtecilik (madde 197), (2)

9. (Mülga: 21/2/2014 – 6526/12 md.)

10. (Ek: 25/5/2005 – 5353/17 md.) Fuhuş (madde 227), (1)(2)

11. İhaleye fesat karıştırma (madde 235), (1) (2)

12. Rüşvet (madde 252), (1) (2)

13. Suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini aklama (madde 282), (1) (2)

14. (Değişik: 2/12/2014-6572/42 md.) Devletin birliğini ve ülke bütünlüğünü bozmak (madde 302) , (1)(2)(3)

15. (Ek: 2/12/2014-6572/42 md.) Anayasal Düzene ve Bu Düzenin İşleyişine Karşı Suçlar (madde 309, 311, 312, 313, 314, 315, 316), (3)

16. Devlet Sırlarına Karşı Suçlar ve Casusluk (madde 328, 329, 330, 331, 333, 334, 335, 336, 337) suçları.

b) Ateşli Silahlar ve Bıçaklar ile Diğer Aletler Hakkında Kanunda tanımlanan silah kaçakçılığı (madde 12) suçları.

c) (Ek: 25/5/2005 – 5353/17 md.) Bankalar Kanununun 22 nci maddesinin (3) ve (4) numaralı fıkralarında tanımlanan zimmet suçu, (1)

d) Kaçakçılıkla Mücadele Kanununda tanımlanan ve hapis cezasını gerektiren suçlar. (1)

e) Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanununun 68 ve 74 üncü maddelerinde tanımlanan suçlar. (1)

9) Bu maddede belirlenen esas ve usuller dışında hiç kimse, bir başkasının telekomünikasyon yoluyla iletişimini dinleyemez ve kayda alamaz.”

23 üncü maddenin (3) üncü fıkrası hükmü uyarınca, bu kanun hükümlerine göre idari para cezası ve diğer idari yaptırımlara karar verme yetkisi Cumhuriyet savcısında bulunmaktadır.

Madde 24- Bu madde hükmü uyarınca çıkarılacak olan “Yönetmelik” ile Kanun kapsamında bulunan federasyon, spor kulüpleri, taraftar dernekleri ve müsabaka amirlerinin görev, yetki ve sorumlulukları ile güvenlik önlemleri, müsabaka biletlerine ilişkin hususlar, müsabaka alanlarının düzenlenmesi, sağlık, emniyet ve irfaiye teşkilatının alacağı önlemler ile kanun kapsamına giren diğer hususlara ilişkin usul ve esaslar düzenlenecektir.

Madde 25 ile 5149 sayılı Kanun yürürlükten kaldırılmıştır.

26 ncı madde uyarınca Kanun yayımı tarihinde (14.4.2011 tarihli Resmi Gazete) yürürlüğe girecektir.

6222 sayılı Kanunun 24 üncü maddesi hükmü uyarınca düzenlenen “Sporda Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesine Dair Kanunun Uygulanmasına İlişkin Yönetmelik” 22 Aralık 2012 tarihli Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

Yürürlükten kaldırılan mevzuat

MADDE 24 – (1) 20/8/2004 tarihli ve 2004/7755 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan Spor Müsabakalarında Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesine Dair Kanunun Uygulanmasına İlişkin Yönetmelik yürürlükten kaldırılmıştır.

SPORDA ŞİKE, TEŞVİK PRİMİ VE YASADIŞI BAHİS

Yukarıda açıklandığı gibi 6222 sayılı Yasa ile yapılan düzenlemelerle daha önce ceza hukuku yönünden adli suç oluşturmeyen sadece spor federasyonlarının disiplin ve ceza talimatlarında disiplin suçu

olarak yaptırıma bağlanmış olan şike (müسابaka sonucunu etkileme), teşvik primi verilmesi gibi eylemler spora verdikleri önemli ölçüdeki zararlar göz önünde tutularak ceza hukuku kapsamında adli suç olarak kabul edilmiş ve ceza yaptırımına bağlanmıştır.

Bu eylemlerin yanında, 6222 sayılı yasada düzenlenmeyen ancak Türkiye Futbol Federasyonu Disiplin Talimatında disiplin suçu olarak yer alan yasa dışı bahis eylemi de, sporun gerçek amacı dışına çıkılarak haksız kazanç vasıtası yapılması konusunda önemli etkenlerden biri olmuştur.

Bu anlamda 3 Temmuz 2011 tarihi, Türk spor tarihinde olduğu kadar sporun, özellikle futbolun toplum üzerindeki etkisi nedeniyle çok önemli bir gün olarak süreçte yerini almıştır.

Başta şike ve teşvik primi olmak üzere spor faaliyetleri ile ilgili olarak birçok suçun çete oluşturarak organize bir şekilde işlendiği konusunda düzenlenen Organize Suçlarla Mücadele Şube Müdürlüğünün 23.11.2010 tarihli yazısı ile gönderilen rapor üzerine çok gizli bir şekilde yapılan soruşturma sonunda 3 Temmuz 2011 tarihinde olayın şüphelileri olarak bir çok kulüp başkanı, yöneticisi, sporcusu ve suçlarla ilişkili diğer kişiler gözaltına alınarak soruşturmaya başlanılmış, yapılan soruşturma sonunda da İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığının (CMK'nın 250 nci Maddesi ile Yetkili Bölümü) 2.12.2012 tarih ve 2011/813-598 E.K. sayılı iddianamesi ile doksan üç (93) kişi hakkında, "haksız ekonomik çıkar sağlamak amacıyla silahlı suç örgütü kurmak, yönetmek, üye olmak, yardım etmek (TCK m.220/1.3.5) bu kapsamda, konut dokunulmazlığını ihlal (TCK m.116/2.4, 119/1.c.d.f.g), mala zarar verme (TCK m.151/1), tehdit (TCK m.106/2.c.d), nitelikli dolandırıcılık (teşvik primi verme) (TCK m.158/1.d, 149), rüşvet (TCK m.252/1.1), resmi ve özel belgede sahtecilik (204/1, 207/1), bu suçlara azmettirme (TCK m.38/1), iştirak (TCK m. 37/1), teşebbüs (TCK m.35/2), yardım (TCK m.39/2), ruhsatsız silah bulundurmak (6136 sk m.13), teşvik primi vermek (6222 sk m. 11), şike (6222 sk m.11)" suçlarından (CMK. 250. Maddesi ile görevli) İstanbul 16. Ağır

Ceza Mahkemesine kamu davası açılmış, seksen üç (83) kişi hakkında ise kovuşturmaya yer olmadığına karar verilmiştir.

İstanbul 16. Ağır Ceza Mahkemesinde yapılan yargılama sonunda da; Mahkemenin 2.7.2012 tarih ve 2011/63 Dosya, 2012/71 Karar sayılı kararı ile sanıkların organize suç örgütü kurmak, bu örgüte üye olmak, yardımda bulunmak, örgütün amacı doğrultusunda başta şike ve teşvik primi vermek suçu olmak üzere bir çok suçu gerçekleştirmekten mahkumiyetlerine, bir kısım sanıkların dava açılan bazı suçlardan beraatlerine karar verilmiştir.

Sanıklar ve Cumhuriyet Savcısı tarafından temyiz edilen bu karar Yargıtay'ın ilgili Dairesi, temyiz konusu olan en ağır suça, rüşvet suçuna bakmakla görevli 5 inci Ceza Dairesi tarafından incelenerek karara bağlanmıştır.

Karar özet olarak şu şekildedir;

**“Yargıtay 5. Ceza Dairesi; T. 17. 1. 2014 Esas No: 2013/16791
Karar No: 2014/516**

İstanbul 16. Ağır Ceza Mahkemesinin 02/07/2012 tarih, 2011/63 Esas, 2012/71 Karar sayılı kararı

85 sanık hakkında: Suç işlemek amacıyla örgüt kurma, suç işlemek amacıyla kurulmuş olan örgütü yönetme, suç işlemek amacıyla kurulmuş örgüte üye olma ve yardım etme, işyeri dokunulmazlığının ihlali, tehdit, rüşvet verme ve alma, bu suça aracılık etme, dolandırıcılık, nitelikli dolandırıcılığa teşebbüs, şike, teşvik primi, 6136 sayılı Kanuna aykırılık, resmi belgede sahtecilik suçuna yardım etme, özel belgede sahtecilik suçlarından verilen; mahkûmiyet, beraat, hükmün açıklanmasının geri bırakılması, ayırma kararları ile ilgili olarak;

C. Savcısı, malen sorumlu R B vekili, katılma isteminin reddine karar verilenler E R T vekili ile kendisine asaleten oğlu A K İ'na velayeten E İ, katılanlar A.spor Kulübü Derneği, F. Spor Kulübü, F. Sportif Hizmetler San. ve Tic. A.Ş., T.spor Kulübü Derneği, T.spor Sportif Yatırım ve Futbol İşletmeciliği Ticaret A.Ş., T.spor Ticari Ürünler ve Turizm İşletmeciliği Ticaret A.Ş., T.spor Futbol İşletmeciliği Ticaret A.Ş. vekilleri ve sanıkların temyizi üzerine;

Bir kısım temyiz taleplerinin reddine, bir kısmının inceleme dışı bırakılmasına karar verildikten sonra;

Temyize konu dosya içeriği ve bu bağlamda toplanan tüm yasal kanıtlar değerlendirildiğinde;

Sporun bir çok dalı bulunmasına karşın futbolun gerek dünyada gerekse ülkemizde ilk akla gelen spor dalı olduğu, futbola olan bu yoğun ilginin beraberinde karmaşık parasal ilişkileri ve bunun domino etkisiyle yayıldığı sosyal, kültürel, politik ve uluslararası pek çok alanı ilgilendirdiği, 6222 sayılı Yasanın gerekçesinde de belirtildiği üzere artık içinde bulunduğumuz yüzyılda aşılması zor sınırların ortadan kalktığı, ulaşım ve teknoloji başta olmak üzere diğer alanlardaki gelişme ve bütünleşmelerle birlikte genelde sporun özelde de futbolun insanların yaşamında çok daha fazla yer almaya başladığı, giderek bir endüstri haline geldiği, ülkelerin saygınlığı ve küreselleşen dünyadaki ağırlıklarının belirlenmesinde en önemli ölçütlerden biri olma niteliğine büründüğü,

Sporun profesyonel olarak icrasının, bunu, sadece zevk ya da sağlık için yapılan bir faaliyet olmaktan çıkarıp bir meslek haline de dönüştürdüğü,

Bu bağlamda temel gayesinin, insanın beden ve ruh sağlığını geliştirecek iradesini güçlü kılmak ve toplumda barış, kardeşlik ve dayanışma duygusunu yaygın hale getirmek olduğu, bu durumun sportif faaliyet ve organizasyonların sporun ruhuna ve spor ahlakına uygun, sportmenlik duyguları içerisinde gerçekleştirmesine yönelik, yaygın bir beklentiye gündeme taşıdığı, Anayasamızın 59/1. maddesinde devletin her yaştaki Türk vatandaşının beden ve ruh sağlığını geliştirecek tedbirleri alacağı ve sporun kitlelere yayılmasını teşvik edeceğinin belirtildiği, ayrıca 'Sportif Karşılaşmalarda ve Özellikle Futbol Müsabakalarında Seyircilerin Şiddet Gösterilerine ve Taşkınlıklarına Dair Avrupa Sözleşmesi' nin 25/09/1986 tarihinde imzalandığı ve 3608 sayılı Kanun ile uygun bulunarak yürürlüğe girdiği,

Bugün için ülkemizde futbolun farklı sosyal statüleri ve inançları taşımalarına rağmen büyük kitleleri bünyesinde toplamayı başardığı, Futbolun dürüstçe ve haksız rekabet olmadan, yasa dışı maddi-manevi çıkar ilişkileri karıştırılmadan yapıldığına yönelik toplumsal inancın korunması gerekliliğinden uzaklaşanlara karşı uygulanacak yasal yaptırımların, futbolun bir araya topladığı büyük kitleleri hedef almayıp, aksine onların saygınlıklarını artırmaya ve sadece yanlışlıkların önüne geçilme amacına yönelik bulunduğu son derece açık olduğu,

Bu itibarla, dava konusu somut olayda yargılananların, futbol kulüpleri olmayıp, kulüplerde yöneticilik yapan, futbol oynayan, yetkili ya da yetkisiz futbolcu temsilciliği yapan vb. kişiler olduğu, 2009 yılında Almanya'da Bochum Savcılığı'nın yürüttüğü şike ve bahis soruşturmasında, aralarında Türkiye'nin de bulunduğu bir çok ülkede oynanan bazı futbol müsabakalarında şike yapıldığının tespit edilmesi üzerine, Türkiye Futbol Federasyonu tarafından Sarıyer C.Başsavcılığına suç duyurusunda bulunulduğu, konu ile ilgili yapılan soruşturma sırasında, Bochum Savcılığı'ndan ilgili evrakların getirildiği ve bir kısım futbolcu, futbolcu temsilcisi, teknik direktör, antrenör, yönetici ve iş adamı ile ilgili olarak soruşturmaya başlanıldığı, hatta bir kısım şüphelilerin bu soruşturma sırasında tutuklandığı, akabinde evrakın tekemmül ettirilerek toplam 71 sanık hakkında kamu kurum ve kuruluşlarının zararına dolandırıcılık, suç işlemek amacıyla örgüt kurma, bu amaçla kurulmuş örgüte üye olma suçlarından Beyoğlu 3. Ağır Ceza Mahkemesine kamu davası açıldığı (Yargıtay 5. Ceza Dairesi'nin 2010/6470-6110 Esas ve Karar sayılı Tayini Merci dosyası içeriğinden), yaşanan bu olay üzerine İstanbul Valiliği Asayiş Şube Müdürlüğü görevlileri tarafından istihbari mahiyette çalışmalara başlandığı, Bu çalışmalar sırasında, Polis tarafından düzenlenen 14/11/2010 günlü raporda; 1980'li yıllardan sonra ülkemizde futbolun devasa para trafiği yönünden illegal suç örgütlerini cezbediği, zamanla suç örgütlerinin özellikle futbol çevreleri içine girdiği, bu çevrelerdeki etkili kişilerin referansı ile hem çeşitli alanlara yönelip ekonomik menfaat sağlayarak büyük paralar kazandıkları, hem de illegal işlerini örtecek şekilde itibarlı konuma geldikleri, Türkiye'deki suç örgütü liderlerinden biri olan S P öncülüğündeki suç örgütüne üye olmaktan dolayı haklarında yasal işlem yapılan M O'nın S.spor, O P'in ise G.spor Futbol Kulüplerine başkan oldukları, P grubuna bağlı birçok kişinin çeşitli kulüplerde ve özellikle TFF içinde kendi örgütlerinin açıklarını kapatabilecek durumda olduklarının değerlendirildiği, Yine, bu çalışmalar sırasında, İstanbul ilinde kurulu bulunan A. Futbol Kulübünün, P Grubu tarafından yönetildiği, bu kulüp çatısı altında suç örgütü üyesi bulunan pek çok kişiye askerlikle ilgili sorunlarının çözülmesi için futbolcu lisansı çıkartıldığı, hatta bunlardan bazılarının futbol oynamadığı halde diğer kulüplere transfer edilmiş gibi gösterildikleri,

P Grubuna bağlı örgüt liderlerinden O P'in ülkemizde legal veya illegal yöntemlerle, pek çok futbolcu menajerliği şirketi ile doğrudan veya dolaylı bağlantılarının olduğu, çeşitli liglerde futbol kulüplerinin bulunduğu, bu kulüplerde oynayan futbolculardan bir kısmının örgüt adına futbol oynayıp, lig maçlarında şike eylemlerini gerçekleştirdikleri, bir çok vasat düzeydeki futbolcunun, çeşitli

kulüplerde örgüte bağlı hareket eden teknik direktör ve menajerler vasıtasıyla, kulüp başkanları kandırılmak ya da ortak hareket edilmek suretiyle fahiş fiyatlara transfer edildiği istihbaratına ulaşıldığı,

İstihbari mahiyetteki çalışmalarda bahse konu hususlarda en fazla mağdur edilen kulüplerden birinin G.spor olduğu, İstanbul ili Zeytinburnu ilçesinde ticaretle uğraşan ve söz konusu Kulübün başkanlığını yapan O Ç ile gerçekleştirilen resmi olmayan görüşmede; adı geçeninin, 2010 yılı içinde G.spor'a başkan olduğunu, başkanlık seçimi sürecinde, eski başkan O P ve adamlarından tehdit ve uyarı aldığını, buna karşılık seçimi altı oy farkla kazandığını, seçimden sonra O P'in menajerlik şirketine bağlı olup, G.spor'da oynayan tüm futbolcuların şehri terk ettiğini, konuyu araştırdığında futbolcularla etik olmayan ve TFF yönetmeliklerine aykırı şekilde yapılan sözleşmeler gereği, futbolcuların serbest kaldığını tespit ettiğini, kulübün, hesap hareketlerini incelediğinde, pek çok yasa dışı husus gördüğünü, ildeki bir mali müşavirlik şirketine kulüp hesapları üzerinde araştırma yapması hususunda yetki verdiğini, şirket sahibinin kendisine sözlü olarak eski yönetimin mevcut hesaplara göre cezaevine gireceğini belirttiğini, ancak O P ve adamları tarafından tehdit edildiği için resmi rapor düzenlemediğini beyan ettiğini, kendi yönetimleri dönemine kadar kulüpte oynayan futbolcuları araştırdığında, futbol camiasında tanınmayan ve futbol oynayıp oynamadığı dahi belli olmayan onlarca kişiyle sözleşme yapıp para ödendiğini, ancak bu kişilerin hiçbirinin kulüpte futbol oynamadığının kendilerince saptandığını, G. ilinde, kulübe gelir sağlamak üzere faaliyet gösteren G. limanı otoparkında yıllık gelir 1 milyon 200 bin lira olmasına rağmen, kulüp defterinde bu gelirin 70 bin lira olarak gösterildiğini, yönetime geldikten sonra futbol takımının üst üste müsabaka kaybetmesi üzerine, bazı futbolcularla yaptığı görüşmelerde, O P ve adamlarının çeşitli defalar kulübü bastığını, yönetimlerini zor duruma düşürmek adına, tehdit edilip oynamamaya zorlandıklarını öğrendiğini, 10 Kasım 2010 günü kulüp basın sözcüsü A. A.'ın basında yer alan eski yönetim hakkındaki beyanları nedeniyle, bazı şahıslar tarafından darp edildiğini, şikayetçi olması halinde çocuklarına zarar verileceği tehdidinde bulunduğu, kulüp başkanı olarak kendi imkanları ile konuları araştırdığında O P ve adamlarının TFF'deki etkin kişiler tarafından korunduğunu ve bu kişiler tarafından tehdit edilerek uyarıldığını anlattığı hususlarına yer verildiği,

Polis tarafından düzenlenen 30/11/2010 günlü raporda yukarıda belirtilen hususlara ek olarak; O P'in, yapılan GBT – Arşiv sorgulamasında, 1 adet 6136 sayılı Kanuna muhalefet, 2 adet resmi belgede sahtecilik, 1adet Hüv.Cüz.Nüf.Tez.Pas. Ruh.İlm.Sah.ve Bey. sahtecilik suçlarından olmak üzere 4 adet yakalandı kaydının

bulunduğu, 6 adet S P liderliğindeki çıkar amaçlı silahlı suç örgütüne üye olmak ve 1 adet de gerçeğe aykırı belge tanzim etmek ve giyabi tevkifli olarak aranan şahsa yardım ve yataklık suçlarından olmak üzere toplam 7 adet suç kaydının olduğu, 2004 yılında S P liderliğindeki çıkar amaçlı suç örgütüne yönelik olarak gerçekleştirilen operasyonda, P Grubunun, futbol camiasında bir hakimiyet kurma amaçlı olarak kendi aralarında ve futbol camiasından bir takım şahıslarla telefon görüşmeleri yaptıklarının tespit edildiği, bu tespitlerde daha çok O P'in adının geçtiği, F T ve G K adlı futbolcuların, 2006 yılında araçlarının kurşunlanması konusuyla ilgili olarak O P'in adının geçtiği, bu nedenle geçmiş dönemlerde de O P'in futbol camiasında söz sahibi olmak için çalışmalarının bulunduğu, soyadı vasıtası ile S P liderliğindeki çıkar amaçlı suç örgütü yapılanması ile bağlantılı olduğunun kamu nezdinde bilindiği, örgüt tarafından da P soyadının bir baskı aracı olarak kullanıldığı, örgütün illegal alemdeki ününü kullanarak bazı futbolculara baskı yaptığı, özellikle O P'in suç geçmişi nedeniyle, bazı futbolcuları doğrudan tehdit etmesi yanında, müsabakalarda nasıl oynaması gerektiği hususunda da söz söylemesinin dahi futbolcular açısından zımnî bir tehdidin varlığını oluşturduğu, futbolcuların bu durumda örgüte karşı gelemedikleri, oynadıkları maçları kaybetmeleri veya iyi oynamamaları yönünde örgüt tarafından tehdit edildiği, maçta oynamaması ve takımın kaybetmesi sonucunda bahis yolu ile bahse konu suç örgütünün yüksek miktarlarda haksız kazanç temin ettiği değerlendirilmelerine yer verildiği,

Söz konusu raporlar üzerine, İstanbul Valiliği Emniyet Müdürlüğü tarafından, raporlarda bahsi geçen olaylarla ilgili olarak İstanbul C.Başsavcılığı'ndan (CMK. 250. madde ile görevli) 02/12/2010 günü soruşturma talimatı alındığı, ardından soruşturma kapsamında, İstanbul 13. Ağır Ceza Mahkemesinin (CMK. 250. madde ile görevli) 08/12/2010 tarih ve 2010/2539 sayılı Kararı ile şüpheliler O P, H K, Ö T, S K, C S, M Y, A Ş ve M E haklarında suç örgütü kurmak ve buna bağlı olarak örgütün faaliyetleri suçu bakımından CMK'nın 135 ve 137. maddelerine göre iletişimin tespitine, dinlenmesine ve kayda alınmasına karar verildiği, Yapılan teknik takip çalışmalarında; O P'in yetkili menajer olmadığı halde, kurmuş olduğu menajerlik şirketi vasıtası ile futbolcu transferlerinde ve Futbol Federasyonu nezdinde etkin olduğu, özellikle G.spor'un borçları nedeniyle transfer tahtasının kapalı olması sonucu, transferlerini gerçekleştirememesi üzerine kulüp başkanı Ö Ü tarafından O P'den yardım istendiği, O'un da TFF Başkanı M Ö ile görüşerek transfer tahtasının açılmasını sağladığı, bu iki kişinin yakın ilişki içinde bulunduğu, M'un yetkisiz menajer olduğunu bildiği halde O'un bu faaliyetlerine göz yumduğu, O'un da bu ilişkisi sayesinde futbol çevrelerinde etkin konumda bulunduğu anlaşılmış üzerine, İstanbul 14. Ağır Ceza Mahkemesinin (CMK. 250. madde ile görevli) 04/02/2011

tarih ve 2011/361 sayılı Kararı ile şüpheli M Ö hakkında suç örgütü kurmak ve buna bağlı olarak örgütün faaliyetleri suçu kapsamında, CMK'nın 135 ve 137. maddelerine göre iletişimin tespitine, dinlenmesine ve kayda alınmasına karar verildiği, İstanbul Emniyet Müdürlüğü Teknik Takip ve İzleme Büro Amirliği'ne sunulan 04/02/2011 günlü raporda; soruşturma kapsamında yapılan istihbari çalışmalar sonucu O P'in, Giresun Bulancak'ta bulunan ismi henüz tespit edilemeyen bir kuyumcudan borç adı altında 750.000 TL. para aldığı, ancak geri ödemediği, kuyumcunun da tehdit edildiğinden parasını almak için yasal yollara başvuramadığı, ayrıca F S adlı müteahhitten 2 daire aldığı, karşılığında K.spor kulübüne ait çekleri verdiği, çekler karşılıksız çıkınca da hiçbir sorumluluk kabul etmediği ve daireleri geri vermediği, bu olaydan dolayı F S'in mağdur olduğu ancak korktuğu için şikayetçi olamadığı, O P'in H K, Ö T, S K ve isimleri henüz tespit edilemeyen 2 erkek kardeşi, C S, M Y, A Ş ve M E adlı şahıslarla birlikte hareket ettiği, H K'in Giresun Tempo TV'nin sahibi olduğu ve Ş K adlı şahıstan almış olduğu 100.000 TL. tutarındaki parayı geri ödemediği gibi tehdit ettiği, yine Tempo TV'nin Giresun'da yayın yaptığı binanın 100.000 TL. tutarındaki kira borcunu ödemediği, bina sahiplerinin korkudan icraya başvuramadıkları, Ö T'nün 2009 yılında Giresun'da silahla adam yaraladığı, ancak adliyeye çıkmadan karakoldan serbest kalması olayının O P ve adamları tarafından organize edildiği, S K adlı şahsın kardeşleri ile birlikte sabıkalı olup, tehdit ve haraç alma faaliyetlerini yürüttükleri, O P adına bu tip illegal faaliyetlerde bulundukları, C S ve M E'nin O P adına legal alanda faaliyet gösterdiği, Giresun'da yayın yapan yerel basınının bir kısmını O P adına yönlendirdiği, Giresun Aktüel gazetesinde yazan M C adlı şahsın O P ve adamları hakkında yazmış olduğu bir yazı sonrası çalıştığı işyerinin Ö T ve adamları tarafından basıldığı, M C'nin önce şikayetçi olduğu, daha sonra gelen tehdit ve baskılardan dolayı şikayetini geri aldığı, O Ç'in başkanlığı döneminde G.spor basın sözcüsü olan A A'nın 2010 yılı içerisinde O P ve H K'nin azmettirmesi sonucu, Ö T ve S K ile adamları tarafından dövüldüğü, O Ç'in 2010 yılında yapılan kongre ile O P'den G.spor başkanlığını devraldıktan sonra, kulüp defterinin denetlenmesi için yeminli mali müşavir V E ile 5.000 TL. karşılığında anlaştığı, V E'nin bir süre sonra O Ç'a kulüpte çok yolsuzluk olduğunu, raporlaması halinde geçmiş dönemin büyük sorumlulukları ve hatalarının ortaya çıkacağını, ancak aldığı tehditlerden dolayı bu raporu tanzim edemeyeceğini söylediği, G.spor'da 11/12/2010 tarihinde olağanüstü kongre kararı alındığı, halihazırdaki başkan O Ç'a, O P ve adamlarınca tehdit ve şantajla başkanlığı bırakması yolunda baskılar yapıldığı yönünde teyide muhtaç bilgilerin elde edildiğinin yer aldığı,

Yapılan teknik takip çalışmaları sırasında tespit edilen hususlarla ilgili olarak Polis tarafından düzenlenen, F. Spor Kulübü Başkanı olan A Y ile TFF Başkanı M Ö'nün yakın ilişki içerisinde oldukları, diğer kulüp başkanlarına karşı birlikte hareket ettikleri, görevi gereği tarafsız olması gereken TFF Başkanının F. futbol takımının oynadığı maçları A Y'nin düdüğü çalmasını istediği hakemlerin yönetmesini sağladığı, bu hakemlerin kulüp aleyhine karar vermemesi hususunda ve diğer takımların aleyhine olacak biçimde A Y'nin TFF Başkanı M'u etki altına almaya çalıştığı, hususlarını içeren 16/02/2011 günlü rapor üzerine suç örgütünün tüm yönlerinin deşifre edilebilmesi, eylemlerinin tam olarak ortaya çıkarılabilmesi ve şahısların örgüt içerisindeki konumlarının tam olarak anlaşılabilmesi için İstanbul 12. Ağır Ceza Mahkemesinin (CMK. 250. madde ile görevli) 17/02/2011 tarih ve 2011/689 sayılı Kararı ile şüpheliler A Y, O S ve M U Ö haklarında suç işlemek amacıyla örgüt kurmak ve buna bağlı olarak örgütün faaliyetleri suçu kapsamında CMK'nın 135 ve 137. maddelerine göre iletişimin tespitine, dinlenmesine ve kayda alınmasına karar verildiği, sonrasında da devam eden eylemleri nedeniyle adı geçenler ve irtibatı olan kişilerle ilgili olarak da koruma tedbiri kararlarının alındığı, Bu doğrultuda, somut olaya CMK'nın 135 vd. maddeleri gereğince bakıldığında;

CMK'nın 135. maddesinde düzenlenen iletişimin tespiti, dinlenmesi ve kayda alınması ile 140. maddesinde düzenlenen teknik araçlarla izlemenin bir koruma tedbiri olduğu, koruma tedbirlerine başvurulabilmesi için gerekli şartların mevzuatımızda her bir koruma tedbiri bakımından ayrı ayrı düzenlendiği, ancak bütün koruma tedbirleri bakımından geçerli olan ön şartların bulunduğu,

Bunların;

a) Suç şüphesinin bulunması: CMK'nın 135/1. maddesinde iletişimin tespiti, dinlenmesi ve kayda alınmasında "Bir suç dolayısıyla yapılan soruşturma ve kovuşturmada, suç işlendiğine ilişkin kuvvetli şüphe sebeplerinin varlığı ve başka suretle delil elde edilmesi imkânının bulunmaması durumunda", anılan Yasanın 140/1. maddesinde teknik araçlarla izlemede ise "Aşağıdaki suçların işlendiği hususunda kuvvetli şüphe sebepleri bulunması ve başka suretle delil elde edilememesi hâlinde, şüpheli veya sanığın kamuya açık yerlerdeki faaliyetleri ve işyeri teknik araçlarla izlenebilir, ses veya görüntü kaydı alınabilir;" düzenlemelerinin yer aldığı,

Öğretide ve uygulamada, basit şüphenin; şüphenin en hafif derecesini teşkil ettiği, dayandığı belirtiler itibarıyla ispat gücü yetersiz, basit, sayıca az olan şüphe olarak, yeterli şüphenin; mevcut delillere göre yapılacak yargılamada sanığın mahkûm olması ihtimalinin, beraat etmesi ihtimalinden fazla olduğu şüphe olarak, kuvvetli

şüphenin ise; eldeki delillere göre yapılacak yargılama sonunda sanığın mahkûm olma ihtimalinin kuvvetle muhtemel olduğu şüphe hali olarak kabul edildiği, kanun koyucunun CMK'nın 135 ve 140. maddelerindeki "kuvvetli şüphe sebepleri"nden muradının ne olduğu hususu öğretide oldukça tartışma konusu olmakla birlikte, burada kanun koyucunun söz konusu tedbirlerin aşırı biçimde ve sıklıkla kullanılması önüne geçebilmek amacıyla kuvvetli suç şüphesi şartını aradığı, ancak bu tedbirlere başvurulması için şüpheli veya sanık tarafından suçun işlendiği şüphesini kuvvetli bir şekilde ortaya koyacak delil ve emarelerin mevcut olması şeklinde anlaşılabilecek derece ve zorlukta bir koşul öngörmediği, aksini kabul halinde bu tedbirlere başvurulmasının neredeyse imkansız ve anlamsız hale geleceği, kaldı ki maddelerdeki kuvvetli şüphe sebepleri terimi, şüpheli veya sanığın mahkûm edilmesi ihtimalinin yüksek olduğu biçiminde anlaşıldığı takdirde, bu aşamada söz konusu tedbirlere başvurma oranı ilkesi açısından da yerinde olmayacağı, zira şüpheli veya sanık hakkında, onun büyük ihtimalle mahkûm edilmesini gerektirecek yoğunlukta delile ulaşıldığına göre, artık bu tedbirlere başvurma gereğinin bulunmayacağı, yine bu tedbirlere başvurulabilmesi için kuvvetli şüphe şartının aranmasının tedbirlere başvuru koşullarından olan, başka yolla delil elde edilmesi olanağının bulunmaması biçimindeki ikincillik ilkesi ile de bağdaşmayacağını kabul etmek gerektiği, Yargılama konusu edilen olaylarla ilgili soruşturmanın başlangıcının 2009 yılında yurt dışında gerçekleştirilen futbolda şike ve bahis operasyonuna dayandığı, bu operasyonun Ülkemize de sıçradığı ve yetmişbir kişi hakkında nitelikli dolandırıcılık ve suç işlemek amacıyla örgüt kurma, bu amaçla kurulmuş örgüte üye olma suçlarından Beyoğlu 3. Ağır Ceza Mahkemesinde görülen bir davanın bulunduğu, hatta bazı şüpheliler haklarında tutuklama kararlarının dahi verildiği hususları nazara alındığında, emniyet güçlerince somut olayla ilgili yapılan istihbari mahiyetteki çalışmalar sonucunda elde edilen ve yukarıda izah olunan bilgi ve bulgular da değerlendirildiğinde, dava konusu somut olayda CMK'nın 135 ve 140. maddeleri uyarınca kararlar alınması bakımından kuvvetli şüphe sebeplerinin varlığının bulunduğu ve başka suretle delil elde edilemeyeceği,

b) Kanuni düzenleme: Ceza muhakemesi önlemlerinin temel haklara müdahale niteliğinde olduğu ve temel haklara müdahalenin de ancak kanuni bir düzenleme bulunduğu takdirde hukuka uygun sayılabileceği, bu nedenle koruma tedbirlerinin mutlaka bir kanun hükmü ile düzenlenmesi gerektiği, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin de bir koruma tedbiri uygulanarak, temel bir hakka müdahalenin, öncelikle ulusal hukukta bir dayanağı olmadığı sürece hukuka uygun olarak kabul edilemeyeceğini kararlarında sıklıkla vurguladığı, bu açıdan bakıldığında CMK'nın 135 ve 140. maddelerinde düzenlenen iletişimin tespiti, dinlenmesi ve kayda alınması

ile teknik araçlarla izlemenin 01/06/2005 tarihinden itibaren, yani soruşturmanın başlangıcında, bu koşulun hukukumuzda mevcut olduğu,

c) Gecikemezlik (gecikmesinde sakınca bulunması): Koruma tedbirlerine başvurmanın, ancak bu tedbirlere başvurmanın gerçekten de zorunlu olduğu hallerle sınırlı olması gerektiği, yani bu tedbirlere başvurulmadığı takdirde, ceza muhakemesinin bundan zarar görmesi olduğu, ceza yargılamasında bu zararın maddi gerçeğe ulaşılabilmesi ve delillerin elde edilememesi olabileceği, bir koruma tedbirine hakim veya mahkeme tarafından karar verilmesinin, bu kararın her halükarda hukuka ve/veya kanuna uygunluğu anlamına gelmeyeceği, bu kararın sadece kanuna uygunluk için görünüşte bir karine olacağı, hukuka uygunluk için önemli olanın kararın verildiği ve icra edildiği anda, gerek kararın gerekse icrasının hukuk kurallarına uygun olması, koruma tedbirinin genel ve özel koşullarını taşıması olduğu, bir koruma tedbiri sonrasında bir delil veya emarenin elde edilip edilmemesinin de hukuka uygunluk açısından bir ölçüt olmadığı, koruma tedbirinden neyin elde edildiğinden ziyade, o tedbire başvurulması kararı ve icrasının hukuka ve kanuni gerekliliklere uygunluğunun esas olduğu, bu açıdan somut olaya bakıldığında dosya kapsamına göre CMK'nın 135 ve 140. maddeleri uyarınca şüpheliler haklarında kararlar alınmasında, bu ön koşulun da bulunduğu görüldüğü,

d) Görünüşte haklılık: Koruma tedbirlerinin haklı olup olmadığının ancak yargılama sonunda belli olduğu, bu tedbirlerin araç ve geçici olma nitelikleri dolayısıyla, bunlara bu haklılık daha belli olmadan başvurma zorunluluğunun bulunduğu, bu yönü nedeniyle bu tedbirlerin kişilerin hak ve özgürlüklerinin ihlali niteliği taşıdığı açık olduğu, bu noktadaki muhtemel olumsuz sonuçları önlemek bakımından, bu tedbirlerin en azından başvurulduğu anda haklı görünmesinin gerektiği, bu haklılığın da özde değil, görünüşte haklılık olduğu, bu cümleden olarak somut olaya bakıldığında da CMK'nın 135 ve 140. maddeleri uyarınca şüpheliler haklarında kararlar alınmasında görünüşte haklılık koşulunun bulunduğu görüldüğü,

e) Orantılılık (ölçülülük): Koruma tedbirlerinin araç olma özelliğinin sonucu olarak bu tedbirlere ancak zorunlu hallerde başvurulabileceğinde bir tereddüt bulunmadığı, bu nedenle bu tedbirlere başvurulması sırasında orantılılık ilkesinin gözetilmesi, yani bu tedbirlere başvurmak suretiyle elde edilecek yarar ile bu tedbirlerin kişi üzerindeki sonuçları arasında bir denge, oran bulunması gerektiği, bu ilkenin Anayasamızda da yer aldığı, Temel Hak ve Hürriyetlerin Sınırlanması başlığını taşıyan 13. maddede, temel hak ve hürriyetlere yönelik sınırlamaların, ölçülülük ilkesine aykırı olamayacağının belirtildiği, temel hakların yalnızca kanun aracılığıyla veya kanun nedeniyle ve yalnızca orantılılık ilkesine riayet edilerek sınırlandırılabilmesi, yine Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinin (AİHS) 8. maddesinin 1. fıkrasında,

herkes özel hayatına, aile hayatına, konutuna ve haberleşmesine saygı gösterilmesi hakkına sahiptir denilmişken, 2. fıkrasında ise bu hakkın kullanılmasına bir kamu otoritesinin müdahalesinin, ancak ulusal güvenlik, kamu emniyeti, ülkenin ekonomik refah, dirlik ve düzenin korunması, suç işlenmesinin önlenmesi, sağlığın veya ahlakın veya başkalarının hak ve özgürlüklerinin korunması için, demokratik bir toplumda zorunlu olan ölçüde ve yasayla öngörülmüş olmak koşuluyla söz konusu olabileceğinin düzenlendiği, bu kapsamda Avrupa İnsan Hakları Mahkemesine (AİHM) göre, vatandaşların kamu gücünü kullananlar tarafından gizlice izlenmesinin polis devletinin bir özelliği olduğu, AİHS'ne göre ancak demokratik kurumların, hukuk devletinin, demokrasinin ve insan haklarının korunması söz konusu olduğunda, bu müdahalenin haklı kabul edilebileceği, bu haklılığın tespiti bakımından haberleşme özgürlüğü ve bu kapsamda özel hayata yapılan müdahalenin öncelikle ulusal mevzuatlarda yasa ile düzenlenmiş olması, yasanın da ulaşılabilirlik ve öngörülebilirlik kriterlerini taşıması gerektiği, ulaşılabilirlikten kastın kişilerin kendilerine uygulanan yasal hükümden haberdar olmaları olduğu, bu açıdan ülkemiz için yasanın ve ilgili mevzuatın Resmi Gazetede yayımlanmasının bu kriterin karşılanması için yeterli görüldüğü, öngörülebilirlikten amacın ise bu hususta konulan kuralların kişilerin davranışlarını düzenlemesine imkan verecek derecede açık ve anlaşılır olmasını ifade ettiği, her iki hususla ulaşılması istenen amacın, gizlilik içeren bir yetki kullanımı sırasında doğabilecek keyfiliğin önüne geçmek olduğu, telekomünikasyon yoluyla yapılan iletişim özgürlüğü ve gizliliği Anayasamızın 22. maddesinin koruması altında olup, bu gizliliğe müdahale edilmesinin iletişim özgürlüğü ve gizliliği ilkesini ihlal edeceği gibi, özel hayatın gizliliği ilkesini de ihlal edeceği, ancak dava konusu somut olayda bireylerin temel hak ve özgürlüklerine daha az sınırlama getiren bir tedbirle amacı gerçekleştirmenin (delil elde etme, diğer şüphelilere ve maddi hakikate ulaşma vb.) mümkün olmadığı, CMK'nın 135 ve 140. maddeleri kapsamında uygulanan tedbirlerin ulaşılmak istenen amaç için uygun olduğu, yine somut olayda yukarıda belirtilen temel hak ve hürriyetlerden kısıntı olarak ödenen bedel ile bir yandan korkulan zararın ağırlığı, bir yandan da zarar ihtimalinin kuvveti arasında ihtiyacı gerektirdiği ölçüde ikilirden bulunulduğu, Açıklanan nedenlerle, dava konusu somut olayda şüpheliler haklarında, iletişimin tespiti, dinlenmesi ve kayda alınması ile teknik araçlarla izleme koruma tedbirlerine başvurulmasının ceza muhakemesi anlamında yasal dayanaklarının mevcut olduğu ve bunların da yasaya uygun ve doğru olarak tatbik edildiği,

CMK'nın 135 ve 140. maddeleri uyarınca başvurulacak koruma tedbirleri ile somut olayda elde edilen ve hükme esas alınan TAPE kayıtları, fiziki takip tutanakları gibi delillerin Anayasamızın 38/6, CMK'nın 206/2 ve 217/2 maddeleri uyarınca hukuka

uygun olarak elde edilmiş olup olmadığı yönünden yapılan değerlendirmede ise; Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinde, hukuka aykırı delillerin değerlendirilmesine ilişkin bir hüküm yer almamakla birlikte, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin kararlarında, bu hususa işaret ederek, kişilerin adil yargılanma hakkının doğrudan ihlali söz konusu olmadığı sürece kanuna aykırı yollardan elde edilen delillerin, yargılamadaki hukuki değeri konusunda “in abstracto” ve ilke teşkil edecek bir genel kural koymanın mümkün olmadığına hükmettiği,

Gizlice yapılan izlemenin AİHM’in uygulamasına göre, hakim kararına dayanması zorunlu değil ise de, ancak hakim kararı ile mümkün olması ya da onun onayından geçirilmesinin kişiye sağlanan yargısal güvence ve kötüye kullanımın önüne geçilmesi bakımından önemli olduğu, bu durumdan haberdar olan kişinin de etkili bir başvuru hakkına sahip olması gerektiği, bu açıdan başvurunun tarafsız ve bağımsız yargı mercileri tarafından incelenmesinin büyük önem taşıdığı,

Yine, AİHM’in uygulamalarına göre, davaya konu olaylar, bilgi ve belgeler tarafsız bir gözlemciyi, şahsın suç işlediğine ikna edebilecek nitelikte ise makul şüphenin varlığının kabul edilmesi gerektiği, İç hukukumuz açısından iletişimin tespiti ve kayda alınması koruma tedbirine CMK’nın 135., teknik araçlarla izleme tedbirine ise aynı Yasanın 140. maddelerinde düzenlenen suçlar yönüyle gidilebileceği, bir başka anlatımla katalog olarak belirtilen suçların dışında bu yola müracaat edilemeyeceği, ancak katalog suçtan dolayı alınan iletişimin tespiti kararının icrası sırasında dinlenen kişi hakkında soruşturmaya konu suç dışında ve fakat katalogda belirtilen bir başka suç isnadının bulunması durumunda, tespitin devamına karar verilmesi gerektiğinin bir kısım öğretide kabul görmüş birdüşünce olduğu,

AİHM’in teknik takip sırasında suç vasfının değişmesi durumunda yapılan teknik takibin her zaman Sözleşmenin 8. maddesine aykırılık oluşturmayaacağı yönünde kararlarının da bulunduğu, burada yetkililerin teknik araçlarla izleme tedbirinde iyi niyetli olup olmadıkları ve yasa ile belirtilen sınırlar içerisinde hareket edip etmediklerinin büyük önem taşıdığı, nitekim Aydoğdu, Duran ve diğerleri ile Kaya ve Türkiye kararlarının bu yönde olduğu, söz konusu kararlarda özetle, teknik takip kararının hakim tarafından verilmiş olması ve savcı gözetiminde icra edilmesinin Yasada belirtilen katalog suçlardan birisi için alınan kararın bir diğer katalog suç için de geçerli olabileceği gibi suç vasfı değişikliği nedeniyle birbirine kolayca dönüşebilen suçlar yönüyle elde edilen verilerin delil olarak kullanılmasında ulusal makamların baştan itibaren iyi niyetli oldukları sonucuna varıldığı,

AİHM kararlarına göre, bu yollarla elde edilen delillerin ceza yargılamasında kullanılabilmesi için, sanık huzurunda ve kamuya açık bir yargılama sırasında tartışma olanağının sağlanması gerektiği, bir başka anlatımla, sanığa elde edilen delillere itiraz etmesi için yeterli ve gerekli imkanların tanınması ve bu bağlamda savunma hakkının çiğnenmemiş olmasının gerektiği,

Nitekim, bu görüşün YCGK'nın 12/06/2007 tarihli, 2006/5-154 Esas, 2007/145 sayılı Kararının da AİHM'in yukarıda izahı yapılan düşünceleriyle paralellik gösterdiği,

Davaya konu somut olayda, AİHS'nin 8. maddesi anlamında koruma tedbiri kararlarının verildiği tarih itibarıyla ulaşılabilirlik ve öngörülebilirlik kriterlerinin karşılandığının son derece açık olduğu, bu kararların CMK'nın 135. maddesi kapsamında yetkili ve görevli mahkemelerden alındığı, kamuya açık olarak yapılan yargılamalar sırasında tartışılıp, taraflara iletişimin tespiti ve kayda alınması kararları ve iletişim tutanakları ile teknik araçlarla izleme tutanakları hakkında itirazlarını bildirme imkanının sağlandığı hususlarında bir kuşkunun bulunmadığı,

Yine, AİHM'in, Baykov v Rusya kararında da belirtildiği üzere, hukuka aykırı olarak elde edilmiş olsa bile, bu delillerin ikna edici ve doğru olduğu anlaşılırsa ve yine, bu delile dayanılmadan önce savunma hakkının kullanılması imkanı sağlanmışsa, hüküm verilirken bu delillerin esas alınmasının adil yargılanma hakkını ihlal etmeyeceğinin kabul edildiği, (Dr. Seydi Kaymaz, Ceza Muhakemesinde Telekomünikasyon Yoluyla Yapılan İletişimin Denetlenmesi, 3. Baskı, Sayfa : 167, 285, 343, 465, 470, 471, 475, 486, 487, 488; Dr. Ümit Kılınç, Türkiye Adalet Akademisi Dergisi, 9. Sayı, Nisan 2012, Sayfa : 1-32; Prof. Dr. Feridun Yenisey, Teknik Takip ve Arama Hakkında Bazı Düşünceler konulu makalesi; Prof. Dr. Yener Ünver, Prof. Dr. Hakan Hakeri, Ceza Muhakemesi Hukuku, 1. Cilt, 7. Baskı, Sayfa : 428-434, 556-603, 611-636; Prof. Dr. Ersan Şen, Türk Hukuku'nda Telefon Dinleme-Gizli Soruşturmacı – X Muhbir, 2. Baskı, Sayfa : 113-120; AİHM'nin Klass ve diğerleri/Almanya; Aydoğdu/Türkiye; Duran ve diğerleri/Türkiye; Malone/Birleşik Krallık; Weber ve Saravia/Almanya; Valenzuela Contreras/İspanya; Amann/İsviçre; Rotaru/Romanya; Satık/Türkiye kararları)

Sanıklar haklarındaki tüm iletişimin tespiti, dinlenmesi ve kayda alınması ile teknik araçlarla izleme kararlarının suç işlemek amacıyla örgüt kurma ve örgütün faaliyeti çerçevesinde işlenen suçlardan dolayı alındığı,

14/04/2011 tarihinde yürürlüğe giren 6222 sayılı Sporda Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesine Dair Kanun'dan önce, Türk Ceza Yasasında ve ceza hükmü içeren özel yasalarda şike ve teşvik primi fiillerinin bu adla suç olarak tanımlanmadığı,

6222 sayılı Kanunun 23/2. madde ve fıkra hükmündeki "Ceza Muhakemesi Kanununun 135 inci maddesi hükümleri, 11 inci maddede tanımlanan suç bakımından da uygulanır." düzenlemesi uyarınca, şike ve teşvik primi fiillerinin söz konusu yasanın yürürlüğe girdiği tarihten itibaren CMK'nın 135. maddesindeki katalog suç kapsamına alındığının anlaşıldığı,

Suç örgütü kurmak, işlenmesi amaçlanan suçlar açısından sadece bir araç niteliğinde olup, bu suçun toplum düzenini tehlikeye soktuğu, kurulan suç örgütü amaçlanan suçları işlemeye bir kolaylık sağladığından, işlenmesi amaçlanan suçlar açısından hazırlık hareketi niteliğinde olan bu fiillerin kanunda ayrı suçlar olarak tanımlandığı, bu suç tanımı ile korunan hukuki değerlerin kamu güvenliği ve barışı olduğu, kamu güvenliği ve barışının bozulmasının bireyin güvenli, barış içinde yaşama hakkını zedeleyeceği, bu nedenle aynı zamanda bireyin Anayasa'da güvence altına alınmış olan hak ve özgürlüklerine yönelik fiillere karşı da korunmasının amaçlandığı, burada cezalandırılanın kamu güvenliği ve barışına karşı oluşturulan tehlike hali olmasına göre örgüt suçunun somut tehlike suçu olduğu, örgütün faaliyeti kapsamında bir suç işlenmesinin örgüt suçunun unsuru olmayıp, ancak örgütün varlığının tespitinde bir ispat aracı olacağı, Örgütü kuran ve yöneten kişilerin kime karşı nerede ve ne zaman işleneceği henüz belli olmayan bir takım suçları işlemeyi amaçladıkları, TCK'nın 220. maddesi anlamında bir örgütün varlığından söz edebilmek için en az üç kişinin belirsiz tür ve sayıda suç işlemek amacıyla hiyerarşik bir ilişki ve süreklilik içerisinde, elverişli araç ve gereçlerle, amaç suçları işlemek üzere bir araya gelmesinin gerektiği, Faillerin örgütteki konumlarına göre, yönetici veya üye olacakları, Örgütü sevk ve idare eden failin yönetici, örgütün amaçları doğrultusunda hiyerarşik yapısına dahil olan failin ise doğrudan örgüt üyesi olarak kabul edileceği,

Örgütün hiyerarşik yapısına dahil olmamakla birlikte, niteliğini bildiği örgüte bilerek ve isteyerek yardım eden ya da örgüt adına suç işleyen failin sorumluluğunun ise TCK'nın 220. maddesinin 6 ve 7. fıkraları kapsamında ve örgüt üyesi olarak değerlendirileceği, (Prof. Dr. İzzet Özgenç, Suç Örgütleri, 4. Baskı, Sayfa : 13; Prof. Dr. A.Caner Yenidünya, Ar. Gör. Zafer İçer, Suç İşlemek Amacıyla Örgüt Kurma Suçu, Prof. Dr. Nur Centel'e Armağan, Yıl 2013, Cilt 19, Sayı 2, Özel Sayı, Sayfa : 797-828; Doç. Dr. Vesile Sonay Evik, Suç İşlemek Amacıyla Örgütlenme Suçu, Prof.

Dr. Nur Centel'e Armağan, Yıl 2013, Cilt 19, Sayı 2, Özel Sayı, Sayfa : 667-697)

Suç işlemek amacıyla örgüt kurma, yönetme ve üye olma suçlarının temadi eden suçlardan olduğu, bu suçun oluşması bakımından amaçlanan suçların işlenmesinin gerekmediği, yani örgüt faaliyeti kapsamında amaçlanan herhangi bir suç işlenmese dahi bu suçun oluşabileceği, dolayısıyla şike ve teşvik primi suçlarının işlenmesi amacıyla örgüt kurulmasına yasal bir engel bulunmadığı, bu fiillerin bu ad altında kanunda suç olarak tanımlanmadığı 14/04/2011 tarihi öncesinde, bu fiilleri gerçekleştirmek için örgüt kurulamayacağından (TCK'nın 220/1. maddesindeki "Kanunun suç saydığı fiilleri işlemek amacıyla..." ibaresi nedeniyle) bahsedilebilirse de, Prof. Dr. İzzet Özgenç'in dosya arasında mevcut 31/05/2012 günlü mütalaasında da belirtildiği gibi şike anlaşması yapılmak suretiyle müsabaka sonucuna ilişkin olarak hileli yöntemlerle elde edilen ön bilgiye dayanılarak oynanan bahiste sonuçlar tutturulmak suretiyle yüksek kazançlar elde edilmesi ve diğer yasal şartların varlığı halinde, dolandırıcılık suçunun işlenebileceği, esasen 14/04/2011 tarihi öncesinde mevcut olan yapı içerisinde yer alan kişilerin hukuka uygun, geçerli ve muteber bir amaç için bir araya gelmedikleri, 14/04/2011 öncesi ve sonrası eylemlerinin amaç ve işleniş biçimi itibarıyla benzerlik ve birlik gösterdiği, faillerin eylemlerini bu tarih itibarıyla sonlandırmak yerine aynı şekilde sürdürmelerinin de amaçlanan suçlara yönelik hareketler olduğu, örgüt suçunun amaç suç açısından bir araç suç olması ve bu suçların hazırlık hareketi oluşu ile bu hareketlerin oluşturduğu toplumsal düzen ve barışa yönelik somut tehlike hali cezalandırıldığından, temadi eden örgüt suçunun 14/04/2011 öncesinde işlenmeye başlandığı hususunun kabulünde bir tereddüt bulunmadığı, Esasen, bu tarih öncesindeki şike ve teşvik primi eylemleri için C.Savcısının bir kısım sanıklar haklarında TCK'nın 158. maddesinde düzenlenen nitelikli dolandırıcılık suçundan kamu davası açtığı, yukarıda da izah edildiği üzere koruma tedbirlerinin haklı olup olmadığının ancak yargılama sonunda belli olacağı, somut olayda da CMK'nın 135 ve 140. maddeleri kapsamında görünüşte haklılık koşulunun bulunduğu, yapılan yargılama neticesinde bir kısım sanıklar haklarında 14/04/2011 tarihi öncesi şike ve teşvik primi fiilleriyle ilgili olarak beraat kararları verildiği, dosyada dolandırıcılık suçunun işlendiği yolunda kesin ve inandırıcı delillerin bulunmadığı, yine TCK'nın 220/2. madde ve fıkrasında düzenlenen örgüt üyeliği suçunun katalog suç kapsamında bulunmadığı sanık savunmaları tarafından ileri sürülmüş ise de; yukarıda ifade edildiği üzere koruma tedbirlerinin ön koşullarının somut olayda mevcut olduğu, örgüt kurmak suçundan hakkında dinleme ya da gizli izleme kararı alınan şüpheli/lerin örgüt faaliyetindeki rolünün/rollerinin ancak yargılama sonunda anlaşılacağı, bu düşünce biçiminin Yargıtay Ceza Genel Kurulu'nun 10/12/2013 gün, 2013/483 Esas ve 2013/599 sayılı Kararının müzakeresi

sırasında da benimsendiği, bu itibarla bu yönlerdeki itirazların da yerinde olmadığı, Açıklanan nedenler ve örgüt suçunun niteliği gereği temadi eden suçlardan olması karşısında 14/04/2011 tarihin den önce iletişimin tespiti, dinlenmesi ve kayda alınması ile fiziki takip suretiyle elde edilen delillerin hukuka uygun olarak elde edilmiş deliller olduğunda şüphe bulunmadığı, Suç işlemek için örgüt kurma suçu ile bu örgütün faaliyeti çerçevesinde işlenen suçların birlikte soruşturulup kovuşturulduğu, esasen suç işlemek için örgüt kurma suçunu bu örgütlerin işlediği suçlardan bağımsız düşünmenin doğru ve sağlıklı bir yaklaşım olmadığı, katalog kapsamında yer almayan bu suçlar bakımından delil elde edilirken ek bir tedbir uygulanması ve kişinin özel hayatı ile iletişimin gizliliğine yönelik ilave bir müdahalenin de söz konusu olmadığı, öğretide tartışmalı olmakla birlikte bu sorunun (örgüt faaliyeti çerçevesinde işlenen ve fakat katalog kapsamında bulunmayan suçlarla ilgili) tesadüfen elde edilen delillerden farklı değerlendirilerek, katalog kapsamındaki bir suç nedeniyle yapılan denetim sonucu bağlantılı suçlara ilişkin elde edilen delillerin ceza yargılamasında kullanılması gerektiği,

Yine, suç şüphesi ile başlayan bir soruşturmada hukuki nitelendirmenin bu soruşturmayı sona erdiren iddianame ile yapıldığı, kovuşturma aşamasında da suçun niteliğinin değişmesinin mümkün olduğu, soruşturma aşamasında o ana kadarki delillere göre fiilin tedbir kararında yazılı suçu oluşturduğu sonucuna ulaşmayı haklı kılmasının yeterli olacağı, sonradan suçun niteliğinin değişmesi ile o zamana kadar elde edilen delillerin hukuka aykırı hale gelmeyeceği ve elde edilen delillerin değerlendirme dışında tutulmasını gerektirmeyeceği, burada önemli olan hususun kanunun koruyucu hükümlerinin bertaraf edilmesi amacıyla yanlış bir nitelendirme yapılmış olup olmadığı, bir başka anlatımla kanuna karşı hile yoluna gidilip gidilmediği olduğu (Dr. Seydi Kaymaz, Ceza Muhakemesinde Telekomünikasyon Yoluyla Yapılan İletişimin Denetlenmesi, 3. Baskı, Sayfa : 471, 486), somut olayda ise şike ve teşvik primi fiilleri 14/04/2011 tarihinden sonra katalog suç kapsamına alınmış, buna karşılık bu fiiller uyarınca devam eden soruşturma kapsamında bu tarihten sonra bu fiillere göre karar alınmamış, suç örgütü kurmak ve örgütün faaliyeti kapsamında işlenen suçlar uyarınca kararlar alınmaya devam edilmiş olup, şike ve teşvik primi fiillerinin örgüt faaliyeti kapsamında işlenmiş olan amaç suçlardan olması, dönüşen yeni suçun (şike ve teşvik primi) katalog kapsamında yer alması nedeniyle elde edilen delillerin yargılamada kullanılmasına yasal bir engelin bulunmaması, tedbir kararı verilmesinin dönüşen bu suçlar bakımından da mümkün olması, yapılan yargılama sonucu amaç suçun örgütlü olarak işlendiğinin anlaşılması, örgütün temadi niteliği, mahkemeden usulüne uygun koruma tedbiri kararlarının alınmış olması nedenleriyle kanuna karşı hile yoluna başvurulmadığının,

elde edilen delillerin hukuka aykırı olmadığının kabulü gerektiği, Dairemizin 05/06/2009 gün ve 1 MD-5 sayılı Kararını kısmen onayan Yargıtay Ceza Genel Kurulu'nun 2011/5MD-137 Esas, 2013/58 sayılı Kararının da bu görüşü doğruladığı, hatta tedbire konu katalog suçun değil de katalogda sayılan bir başka suça yakın ve dönüşebilen bir suçun işlenmesi halinde dahi elde edilen delilin muteber olduğunun belirtildiği, yine bu kararda örgüt suçu kapsamında koruma tedbiri uygulandığı durumda, anılan suçtan sanığın beraati halinde dahi katalog kapsamında yer alan diğer suçtan verilen mahkûmiyet kararında bu delillere dayanılmasında bir isabetsizlik görülmediği, bu görüşün AİHM kararları ile de uyum gösterdiği, Öğretide bazı yazarlar tarafından ifade edildiği ve Dairemizce de kabul edildiği üzere, 5271 sayılı CMK'nın ses ve görüntü kayıtlarına ayrı bir önem verdiği, teknolojik gelişmelere paralel olarak ses ve görüntü kayıtlarının da artık tek başına delil olarak değerlendirilmesi gerektiği, ses kayıtlarının kolayca tahrif edilmeye ve taklide müsait olması sebebiyle, sadece belirti delili sayılıp, tek başına mahkûmiyete esas teşkil edemeyeceğini kabul etmenin isabetsiz olacağı, zira her türlü delilin tahrif edilebileceği, açık suç ikrarını içeren ses kayıtlarının, hukuka uygun olarak elde edilmesi koşuluyla, başka delillerle desteklenmese dahi, tek başına mahkûmiyete dayanak oluşturabileceğini somut olayın özelliğine göre kabul etmek gerektiği, (Doç. Dr. Mustafa Taşkın, Adli ve İstihbari Amaçlı İletişimin Denetlenmesi, 4. Baskı, Sayfa: 189) nitekim Yargıtay Ceza Genel Kurulu'nun 05/10/2010 tarihli, 2010/8-125 Esas, 2010/189 sayılı Kararında da, tek başına olayı nitelendirmeye yarayacak bilgileri içermeyen iletişimin tespiti tutanakları dışında delil elde edilememesi hususuna vurgu yapıldığı, dava konusu somut olayda hukuka uygun olarak elde edilen iletişimin tespiti tutanaklarının tek başına olayı nitelendirmeye yarayacak bilgileri içerdiği gibi, mahalli mahkemenin "iletişim tespiti tutanaklarının, fiziki takipler, bir kısım sanıkların farklı sebepler ileri sürerek kabul ettikleri para alışverişleri, araba alışverişi, yine farklı sebeplerle dile getirdikleri buluşmalar ve özellikle dosyada belirtilen müsabakalara yönelik telefon görüşmelerinin ve buluşmaların tam da şike ve teşvik primi anlaşmalarının müsabaka öncesinde yapılması dikkate alındığında, mahkememizce subutu kabul edilen eylemlerin maddi kanıtlarla desteklendiği, farklı sanıkların kronolojik süreç içerisinde birbirlerini doğrulamaları karşısında suçun nitelendirilmesine ilişkin yeterli bilgileri içerdiği ve bu nedenle hüküm vermeye elverişli olduğu anlaşıldığından, iletişim tespitine ilişkin tutanaklara itibar edilmiş ve hükme esas alınmıştır....şike ve teşvik primi girişimlerine ilişkin telefon görüşmeleri yanında bu amaca yönelik gerçekleştirilen buluşmalar ve para naklinin söz konusu olduğu, suç konusu görüşmelerin (şike ve teşvik primi anlaşmalarının ya

da teşebbüslerinin) müsabaka öncesinde vuku bulduğu,...” şeklindeki kabulünün de oluşa ve dosya kapsamına uygun olduğu,

Sanıklar İ A ve İ A’ın hukuka uygun olarak ve müdafii huzurunda ikrar mahiyetinde anlatımda bulundukları,

Sanık M Ş M’nun müdafii huzurunda C.Savcısına verdiği ifadesinde “...Bana okuduğunuz İ Y E ile T Y arasında geçen görüşmede T’in ‘patron siz bu futbolcu vergileri için 250 lira mı istediniz, ne istediniz’ dediği, İ’n ‘evet evet şey şöyle acil akşam ben gidiyorum, onu alıp gitmem lazım lira değil şey amerika’ derken vergiyi kastetmesi mümkün değildir. Vergi Türk parası ödenir. Ayrıca vergi dairesine ödenir. Elden götürülmez, kayden ödenir, İ Y E bazen başkanla başbaşa toplantılar yapardı. Ben bu toplantılarda bulunmazdım. Eğer bu para şike amaçlı kullanılmak üzere kulüpten alınmış ise bunu bilemem. Ancak bu rutin bir para çekme yöntemi değildir. Bu şekilde para alınamaz... F’nin T. maçı için E. Spora teşvik primi vermesi meselesine gelince; benim bizzat şahit olduğum bir husus yoktur ancak duyumlarım vardır. Benim dışımda bazı yönetim kurulu üyeleri de bu mevzuyu duymuştu. C K ile M Ö’da bu mevzuyu duymuştur. Ben birileri aracılığıyla E. Spora teşvik primi gönderildiğini duydum. Ancak kim götürdü, kimlere götürdü, ne kadar götürdü, daha doğrusu götürüldü mü götürülmedi mi bunu bilmiyorum. Ben avukatım hukukçuyum. Teşvik priminin yeni kanunda suç olduğunu biliyorum. Böyle bir şeye karışmam mümkün değildir. Bir buçuk rakamını duydum. Ancak para birimi olarak Türk parası mı döviz mi kastediliyor bilmiyorum.” şeklinde beyanda bulunduğu,

Haklarında düzenlenen iletişimin tespiti tutanakları kendilerine okunan sanıkların bu kayıtların içeriklerine yönelik bir itirazda bulunmayıp, bu konuşmaların içeriklerini doğrular tarzda ve sadece yorumlanma biçimine karşı savunmada bulunduklarının görüldüğü,

Bu itibarla, A Y liderliğindeki suç örgütünün faaliyeti kapsamında işlenen şike ve teşvik primi fiillerine ilişkin olarak Mahkemeden usulüne uygun olarak alınan iletişimin tespiti, dinlenmesi ve kayda alınması ile teknik araçlarla izleme kararları üzerine elde edilen TAPE kayıtları ile fiziki takip tutanaklarının usul ve yasaya uygun olarak elde edilmiş deliller olduğu, sanık A Y’nin 23/02/2012 günlü oturumunda hakkında düzenlenen iletişimin tespiti tutanakları kendisine okunduğunda “Aleyhime olanları kabul etmiyorum, görüşmeleri ben yaptım bana aittir...” şeklindeki beyanları da nazara alındığında, mahkemece hükme esas alınmalarında bir isabetsizlik bulunmadığı,

A Y'ın 1998 yılından bu yana F. Spor Kulübünün Başkanlığını yaptığı, futbol takımının son lig şampiyonluğunu 2006-2007 yılında elde ettiği, dolayısıyla A Y'ın Başkanlığı döneminde futbol takımının 4 kez lig şampiyonu olduğu, 15 Mayıs 2009 tarihinde yaptığı konuşmada (23-24 Mayıs 2009 tarihinde gerçekleştirilen ve yeniden başkanlığa seçildiği olağan genel kurul öncesi) üst üste 3 yıl şampiyonluk vaadinde bulunduğu, ancak 2009-2010 sezonunda son müsabakalarda alınan neticeler sonrasında B.spor kulübünün lig şampiyonu olduğu, böylelikle F. futbol takımının 2005-2006 ve 2009-2010 sezonlarında şampiyonluğu son müsabakada kaybettiği, bu durumun kulüp içerisinde ve yönetimde huzursuzluğa yol açtığı, bu nedenle 2010-2011 futbol sezonu için F. Spor Kulübünde futbol takımı hakkında mutlak bir şampiyonluk beklentisinin olduğu, ancak ligin ilk yarısında oynanan müsabakalar sonunda lider T.spor A.Ş. Futbol takımıyla oluşan puan farkının şampiyonluk ihtimalini azalttığı, bu durumun da kulüp içerisinde sezon sonunda yönetimin değişebileceği söylentilerine yol açtığı, A Y'ın şampiyonluk sözünün yerine getirilebilmesi açısından sezonun ikinci yarısı başladığında puan kaybına tahammülünün olmadığı, ayrıca sezon sonuna kadar futbol takımının puan kaybetmemesinin de tek başına yeterli olmadığı, rakibi durumundaki T.spor A.Ş. ve B.spor futbol takımlarının da puan kaybetmesi gerektiği, şampiyonluğun sadece sportif faaliyetlerle elde edilemeyeceğini düşünen A Y'ın, yönetim kurulunda yer alan İ Y E, M Ş M ve A Y ile geçmişte S P grubu ile irtibatlı olan bazı şahıslarla birlikte ayrı bir oluşuma gittiği, yönetimde görev yapan diğer üyelerin bilgi ve rızaları dışında oluşan bu yapılanmanın kendi içerisinde ayrı toplantılar düzenlediği, kamu yararına dernek statüsünde bulunan F. Spor Kulübünün; ismi, toplumdaki saygınlığı ve köklü geçmişinin getirdiği etki ve güç de kullanılarak örgütsel faaliyetlere zemin hazırlandığı, AY liderliğinde oluşturulan suç örgütünde, İ Y E ve M Ş M'nun etkin konumda oldukları, örgüt içerisinde tam bir hiyerarşik yapının bulunduğu, A Y ile örgüt üyesi sanıklar arasındaki ilişkinin, kulüp başkanı-yöneticisi ilişkisinden ziyade örgüt lideri ile üyesi arasındaki ilişki şeklinde olduğu, örgüt üyelerinin A Y'ın talimatlarını yasal ya da yasal olmayan şekilde ayırım yapmadan emir telakki ederek yerine getirdikleri, örgüt üyeleri ile A Y arasında suç işleme amaçlı bir birlikteliğin var olduğu,

Şike ve teşvik primi eylemleriyle, sonucuna etki edilmek istenen müsabakadan bir süre önce örgüt lideri sanık A Y'ın, özellikle örgüt üyesi sanıklar İ Y E ve M Ş M'na amaçlanan müsabakanın istenildiği şekilde sonuçlanması için faaliyete başlamaları talimatını verdiği, örgüt liderinden talimatları alan bu sanıkların, evvela kulüpte yönetici ve sorumlu düzeyde görevleri olan A Y, C T ve S A ile görüşüp konuşarak yapılacak faaliyetleri belirledikleri, ardından hedef müsabakanın oynanacağı takıma göre değişmekle birlikte, genel olarak A K, Y T, A Ç, A B, D E, Y

A, M Y, M Ş, H Ç ve S D ile irtibata geçerek bu şahıslara şike çalışmalarına başlamalarını söyledikleri, bu şahısların da futbol dünyasındaki geçmişlerinden gelen tecrübe, deneyim ve elde edilen çevreye dayanarak, hedef müsabakanın yapılacağı takıma göre menajer, futbolcu, kulüp yetkilisi veya teknik sorumlularla irtibata geçtikleri, şike ve teşvik primi konusunda görüşmeler yaptıkları, şike faaliyetlerinin yürütülmesinde para dağıtımının A Y'ın talimatıyla F. Kulübü Mali İşler Müdürü T Y aracılığıyla sağlandığı, İ Y E'na şike paralarının bu kişi tarafından aktarıldığı, ancak para ödemesi konusunda örgüt üyelerinin A Y'ın talimatı olmadan kesinlikle hareket etmedikleri,

F. Spor Kulübü kasasından Kulüp Asbaşkanı ve Amatör Şubeler Sorumlusu İ YE'na farklı tarihlerde "amt şb için ödenen" açıklamasıyla ödemelerin yapıldığına, yapılan söz konusu ödemelerin "amt şb için tahsil" açıklamasıyla daha sonra tahsil edildiğine, ancak anılan hesap kayıtlarında açıklamaları yer alan işlemler için ödemelerin yapılıp, daha sonra bu ödemelerin tahsil edilmesinin mahiyetinin söz konusu kayıtlardan tespit edilemediğine, F. Spor Kulübü ile Kulüp Asbaşkanı İ Y E arasındaki parasal işlemlerin tamamının Kulüp kasası aracılığı ile gerçekleştirildiğine yönelik Vergi Müfettişi N B tarafından 26/03/2012 tarih ve 2012-B-528/1 sayılı rapor tanzim edildiği,

Şike ve teşvik primi eylemleri için genellikle kaleci ve forvet pozisyonunda oynayan futbolcuların seçildiği, kimi zaman ise teknik direktör ve kulüp yöneticileri ile bağlantının sağlandığı, rakip takım futbolcularından S Y, G V, İ A, İ A, Ü K, S Ö, K Ç, M Y, S K, M B, M Ş ve E E gibi futbolcularla bağlantıya geçilerek şike veya teşvik primi anlaşmalarının sağlandığı ya da oyuncunun kabul etmemesi nedeniyle şike veya teşvik primi suçlarına teşebbüs edildiği, Sanık A Y tarafından oluşturulan suç örgütünün, bahse konu sezonda Spor Toto Süper Lig'de oynanan bir kısım müsabakaların sonuçlarını F. A.Ş. futbol takımının lehine olacak şekilde şike veya teşvik primi vermek suretiyle etkilemek amacıyla kurulduğu ve faaliyet yürüttüğü, sanıklar arasında mevcut hiyerarşik bağ çerçevesinde iş bölümü yapıldığı, sanıkların birbirleriyle ve üçüncü şahıslarla sürekli irtibat halinde, yoğun ve düzenli bir biçimde şike veya teşvik primi eylemlerinde bulundukları, örgüt üyelerinin A Y'ın emir, direktif ve talimatlarıyla hareket ettikleri, A Y'ın örgüt üyesi sanıkların bir kısmıyla yüz yüze görüştüğü, genellikle İ Y E aracılığıyla emir ve talimatlarını ilettiği ve eylemleri koordine ettiği, örgüt üyesi sanıkların birbirleriyle ve araçlarla bağlantılarının çoğunlukla büyük bir gizlilik içerisinde ya belirli aralıklarla ya da bir önceki görüşmede sonraki görüşmenin yeri ve zamanı belirlenmek suretiyle sağlandığı, örgüt üyesi sanıkların bazılarının şike

veya teşvik primi girişimleri yoluyla geçimlerini temin ettikleri, sanıkların birbirleriyle yaptıkları görüşmelerde gizliliğe azami ölçüde uyum gösterip şifreli kelimeler kullandıkları, A Y liderliğindeki suç örgütünün diğer suç örgütlerinde olduğu gibi dikey bir yapılanma oluşturduğu, sanıkların sayısının örgüt kurmaya yeterli olduğu ve amaç suç/lar yönünden elverişli üye, araç ve gerece sahip bulunduğu, sanıkların teknik takibe konu kullandıkları telefon hatlarıyla birbirleriyle yoğun şekilde yaptıkları görüşmelerin örgüt üyeleri tarafından şike/teşvik primi eylemlerinin irtibatlı ve koordineli şekilde, örgüt faaliyeti çerçevesinde işlendiğini ve sanıkların yoğun şekilde bu eylemlerde bulunup, faaliyetleri rahat bir şekilde yürütmek amacıyla örgüt teşkil ettiklerini gösterdiği, TCK'nın 220. maddesine uygun şekilde teşkil edilen örgütün esas itibarıyla şike/teşvik primi eylemlerinde bulunmak amacıyla kurulduğu, Bu cümleden olarak sanık AY'ın; sanık S G aracılığıyla B.spor kulübü futbolcusu sanık G V ile T.spor A.Ş. futbol takımından puan almaları karşılığında teşvik primi teklifinde bulunduğu, G V'un da bahse konu teklifi kabul ettiği, sanıklar İ Y E ve AK'nın ise, B.spor Kulübü futbolcusu S Y'a, T.spor A.Ş. futbol takımından puan almaları karşılığında teşvik primi teklifinde bulundukları, ancak S Y'ın, bahse konu teklifi kabul ettiğine dair herhangi bir delil elde edilemediği, 17/04/2011 günü oynanan T.spor A.Ş.–B.spor futbol müsabakasına ilişkin olarak; suç örgütü lideri sanık A Y'ın bizzat tüm süreci yönetmesi yanında, TCK'nın 220/5. maddesindeki "örgüt yöneticileri, örgütün faaliyeti çerçevesinde işlenen bütün suçlardan dolayı ayrıca fail olarak cezalandırılır" hükmü yollaması ile diğer sanıklar A Y, İ Y E ve A K'nın ise teşvik primi suçunun kanuni tanımında yer alan fiilleri birlikte gerçekleştiren sıfatıyla sorumlu oldukları,

22/04/2011 günü E.'de oynanan E.spor – T.spor A.Ş. futbol müsabakası öncesinde, A Y liderliğindeki suç örgütünün, E.spor Kulübünden futbolcu ve teknik adamlarla yakın irtibat halinde oldukları, müsabakadan önce E.spor futbolcusu S Ö'e transfer teklifi götürüldüğü ve anlaşıldığı, sezon sonunda bu futbolcunun transferinin gerçekleştiği, sanık İ Y E'nun talimatı ile A K tarafından Ş O'nun da yardımıyla E.sporlu futbolcu Ü K ve F. yöneticiler tarafından kendisine 'bizimki' denilen teknik direktör B U'a teşvik primi teklif edildiği ve anlaşmanın sağlandığı, müsabaka sonrasında da vaat edilen paraların alındığı, suç örgütü lideri A Y'ın talimatları doğrultusunda hareket eden sanıklar İ Y E, A K, T Y, S D ve M Ş M'nun teşvik primi eylemi içerisinde aktif olarak faaliyet yürüttükleri, ancak futbolcu S Ö'ün teşvik primi teklifini kabul ettiğine dair dosya kapsamında kesin ve inandırıcı bir delilin bulunmadığı, bu itibarla sanıklardan M Ş ve S'nin teşvik primi eylemlerinin teşebbüs aşamasında kaldığı, sanıklardan Ş O'nun doğrudan teşvik primi eyleminin tarafı olarak süreç içerisinde yer almayıp, sanık A K'nın teşvik primi eylemindeki

rolünü ve kastını bilerek, teşvik primi anlaşmasının diğer tarafları B U ve Ü K arasında irtibat sağladığı ve bu şekilde suçun icrasını kolaylaştırdığı, eylemden dolayı yardım eden sıfatıyla sorumlu olduğu,

01/05/2011 günü oynanan F. A.Ş.-İ. BBSK futbol müsabakasının, F. A.Ş. futbol takımı lehine sonuçlanması amacıyla, A Y'nin B İ İ'e talimat verdiği, B İ İ'nin de A Ç'ye gerekli talimatları aktardığı, A Ç'i'nin de Y T aracılığı ile İ. BBSK futbol takımında oynayan İ A'a ulaştığı, İ Akın'ın 100.000 Euro karşılığında şike yapmayı kabul ettiği, müsabakanın örgüt üyesi sanıkların beklentilerine uygun şekilde neticelendiği, şike için A Y'nin talimatı ile T Y tarafından verilen paranın müsabakadan sonra Y T aracılığıyla İ A'a verildiği, suç örgütü lideri sanık A Y'nin bizzat tüm süreci yönetmesi yanında TCK'nın 220/5. maddesindeki "örgüt yöneticileri, örgütün faaliyeti çerçevesinde işlenen bütün suçlardan dolayı ayrıca fail olarak cezalandırılır" hükmü yollaması ile diğer sanıklar A B, A Ç, B İ İ, T Y, İ A ve Y T'nin ise şike suçunun kanuni tanımında yer alan fiilleri birlikte gerçekleştiren sıfatıyla sorumlu oldukları,

08/05/2011 günü oynanan K.spor – F. A.Ş. futbol müsabakasının, Fenerbahçe A.Ş. futbol takımı lehine sonuçlanması amacıyla, A Y liderliğindeki suç örgütü tarafından, K.spor futbolcusu E ile, sanıklar M Ş M ve S D aracılığıyla, menajeri sanık E K üzerinden sezon sonunda F. A.Ş. futbol takımına transferi vaat edilerek müsabakada oynamaması ya da oynadığı takdirde kötü oynaması için şike teklifinde bulunduğu, ancak futbolcu sanığın bu teklifi kabul ettiğine dair dosya kapsamında kesin ve inandırıcı bir delilin bulunmadığı, rahatsızlığı nedeniyle müsabakada oynamadığına ilişkin olarak dosyada aksi ispatlanmamış doktor raporlarının bulunduğu, suç örgütü lideri sanık A Y'nin bizzat tüm süreci yönetmesi yanında, TCK'nın 220/5. maddesindeki "örgüt yöneticileri, örgütün faaliyeti çerçevesinde işlenen bütün suçlardan dolayı ayrıca fail olarak cezalandırılır" hükmü yollaması ile M Ş M'nun S D aracılığı ile K.spor futbolcusu E'nin menajeri E K'a transfer vaadiyle şike teklifinde bulunduğu ve sanıklar A, M Ş, S ve E'nin şikeye teşebbüs suçunu işledikleri, 15/05/2011 günü oynanan F. A.Ş. – MKE A. futbol müsabakasının, F. A.Ş. futbol takımı lehine sonuçlanması amacıyla, AY liderliğindeki suç örgütü tarafından, bir kaç koldan faaliyet yürütüldüğü, bir yandan sanıklardan İ Y E ve C T'nin, YA ve MY üzerinden girişimde bulundukları, bu kapsamda M Y'nin önce K. A.Ş. futbol takımı kalecisi M Ş aracılığıyla MKE A. takımında oynayan bir futbolcuyla irtibat kurmaya çalıştığı, M Ş'in şike için aracılık yapma teklifini kabul etmediği, bunun üzerine MY'nin açık kimliği belirlenemeyen MKE A.'nde oynayan bazı futbolcularla görüşerek şike amaçlı anlaşmaya çalıştığı, sanık M'in şikeye aracılık yapma karşılığında

İ Y E'nun talimatıyla C T ve Y A'den 400.000 Dolar aldığı, ancak bu paranın kime ne amaçla aktarıldığının ve futbolcularla anlaşma sağlanıp sağlanmadığının kesin olarak saptanamadığı, A Y'ın talimatıyla diğer yandan A B'nin Y T üzerinden aynı kulüpte oynayan bazı futbolculara ulaşmaya çalıştığı, Y T'nin önce futbolcu T D Ş ile irtibat kurduğu, bu şahsın şike teklifini kabul etmediği, ardından menajerlik yapan Ü A'a teklifin iletildiği, şahsın şikeye aracılık yapma teklifini kabul ettiği ve menajerliğini yaptığı U U isimli futbolcuya ilettiği şike teklifinin kabul edilmediği, A Y'ın talimatıyla üçüncü koldan M Ş M'nun bilgisi ve talimatları doğrultusunda S D'nin MKE A. futbol takımı kalecisi S S'nin menajeri M adlı şahsa şikeye aracılık yapması için teklifte bulunduğu, bu teklifin de menajer tarafından kabul edilmediği, böylelikle suç örgütü lideri sanık A Y'ın bizzat tüm süreci yönetmesi yanında TCK'nın 220/5. maddesindeki "örgüt yöneticileri, örgütün faaliyeti çerçevesinde işlenen bütün suçlardan dolayı ayrıca fail olarak cezalandırılır" hükmü yollaması ile diğer sanıklar İ Y E, A B, Y T, C T, M Y, YA, Ü A, M Ş M ve S D'nin şike suçunun kanuni tanımında yer alan fiilleri birlikte gerçekleştiren sıfatıyla sorumlu oldukları ve eylemlerinin teşebbüs aşamasında kaldığı,

406

Örgüt lideri sanık AY'ın talimatlarıyla hareket eden sanıklar İ Y E ve A B'nin, yetkisiz menajerlik yapan sanık Y T üzerinden, İ A ve İ A adlı İ. BBSK'lı futbolcularla 15/05/2011 günü oynanan T.spor A.Ş.-İ. BBSK futbol müsabakası öncesinde teşvik primi verilmesi amaçlı anlaşma yaptıkları, müsabakanın T.spor A.Ş.'nin galibiyetiyle neticelenmesi nedeniyle adı geçen futbolculara teşvik primi ödemesi yapılmadığı, sanık A Y'ın bizzat tüm süreci yönetmesi yanında TCK'nın 220/5. maddesindeki "örgüt yöneticileri, örgütün faaliyeti çerçevesinde işlenen bütün suçlardan dolayı ayrıca fail olarak cezalandırılır" hükmü yollaması ile diğer sanıklar A B, İ Y E, İ in, İ A ve Y T'nin da teşvik primi suçunun kanuni tanımında yer alan fiilleri birlikte gerçekleştiren sıfatıyla sorumlu oldukları,

22/05/2011 günü oynanan S.spor – F. A.Ş. futbol müsabakasının, F. A.Ş. futbol takımı lehine sonuçlanması amacıyla, A Y'ı liderliğindeki suç örgütü tarafından, S.spor futbol takımı oyuncuları M Y ve K Ç ile para karşılığında müsabakada kötü oynamaları için şike amaçlı anlaşıldığı, ayrıca S.spor Kulübü başkanı M O ile de şike anlaşmasına varıldığı, A Y'ın talimatları doğrultusunda hareket eden sanıklar İ Y E, A K, T Y, AÇ, Bİ İ, A B, Y T ve F A'nın bu şike faaliyetlerinin içerisinde aktif olarak bulundukları, tüm süreci birlikte koordine ettikleri, sanık İ Ç'in kardeşi K Ç ile şike amaçlı görüşülüp, anlaşılması sürecinde yardımda bulunarak suçun icrasını kolaylaştırdığı ve eyleme yardım eden sıfatıyla katıldığı, sanıklardan A K ve FA'nın karşı taraftaki kişilerin kim olduğunun tespit edilememesi, bu suretle de şike fiilinde

anlaşmanın sağlandığı hususunda tereddüt bulunması karşısında, şike faaliyetlerinin teşebbüs aşamasında kaldığı, diğer sanıkların eylemlerinin tamamlandığı,

Ayrıca, 18/04/2011 günü oynanan K. – G.spor futbol müsabakasının, G.spor takımının lehine sonuçlanması amacıyla Kulüp başkanı olan sanık Ö Ü tarafından, D.spor Kulübü eski başkanı sanık A Y aracılığıyla, K. Spor Kulübü futbolcusu olan ve sakatlığı nedeniyle sezonu kapatan M U O ile, aynı Kulüpte oynayan bazı futbolcu arkadaşlarının bir miktar para karşılığında müsabakada kötü oynamaları ve müsabakanın G.spor lehine sonuçlanması için şike teklifinde bulunulduğu, ancak futbolcu sanığın veya ulaştığı arkadaşlarının bu teklifi kabul ettiğine dair dosya kapsamında kesin ve inandırıcı bir delilin bulunmadığı Mahkemeden usulüne uygun olarak alınan karar üzerine tespit edilen tape kayıtları, sanıkların aşamalarda birbiriyle çelişen savunmaları, maç öncesi ve sonrasında sıkça irtibat halinde olmalarından anlaşılmakla, sanıklar Ö ve A'nın şike faaliyetlerinin teşebbüs aşamasında kaldığı,

Görev ve yetkiye yönelik temyiz itirazlarının değerlendirilmesinde; 15/03/2011 günü İstanbul Emniyet Müdürlüğü Muhabere Elektronik Şube Müdürlüğü'ne e-mail yoluyla gönderilen 3649 no.lu isimsiz ihbarda; G.spor'un yönetimini mafyanın ele geçirdiği, eski başkanlardan O P'in, S P'in adamlarından biri olduğu, O'un kulüp başkanı olduğu dönemde futbolcuları sürekli tehdit ederek senetler imzalattığı, futbolcuların çoğunun parasını ödemediği, bunların da korktukları için paralarını isteyemedikleri, S P'in adamı ve mafya olduğunu bildikleri için şikayetçi olmadıkları, O'un buradan kazandığı paraları S P'e gönderdiği, futbolculardan zorla aldığı senetleri İstanbul ilinde bulunan R. Menajerlik şirketinde tuttuğu, G.sporlu futbolcular V ve E'ı tehdit ederek kulüpten olan alacaklarını ödemediği, futboldaki Ergenekon'un bunlar olduğu ve bu hususlar araştırılınca pek çok şey bulunacağından bahsedildiği, bunun üzerine Mahkemeden usulünce alınan 07/04/2011 günlü karar uyarınca O P'e ait İstanbul ili Beşiktaş ilçesi Ulus semtinde bulunan R. Menajerlik adlı işyerinde yapılan arama neticesinde G K'in 2004-2005 futbol sezonu için F. Spor Kulübüne transferi ile ilgili olarak O P ve A Y arasında imzalanan bir transfer sözleşmesinin (F. Spor Kulübü A Y, Menajer (Kefil) O P ve futbolcu G K arasında imzalanan tarihsiz sözleşme), bir çok spor kulübünden R. Menajerlik isimli şirkete yapılan ödemeleri gösteren belgeler ile bazı futbolcuların imzaladığı senetlerin ele geçirildiği, O P'in yetkisiz olarak menajerlik faaliyeti yürüterek yüksek miktarlarda kazanç temin ettiği, futbolcu transferlerinde etkin olduğu, ayrıca A Y ile yakın ilişki içerisinde olduğunun tespit edildiği, G K'in Fenerbahçe futbol takımında hiç oynamadığı halde F. Kulübü tarafından O P'e bu sözleşmeyle bağlantılı olarak G K transferi karşılığında 100.000 Dolar ödeme

yapıldığının, F. Spor Kulübünün Mali İşler Müdürü olan TY'ın 03/07/2011 tarihinde Şükrü Saraçoğlu stadındaki bürosunda usulen yapılan aramada elde edilen "üzerinde 100.000 USD, alan kısmında O yazısı ve bir adet imzanın bulunduğu G K için Fenerbahçe'den aldım" ibaresi bulunan makbuzdan tespit edildiği, yine O'a ait şirkette yapılan aramada F. Spor Kulübü adına R. Menajerlik şirketine menajerlik bedeli olarak 295.000 Euro ve 50.000 Euro ödeme yapıldığının görüldüğü, soruşturma aşamasında ifadesine başvurulmuş F. Spor Kulübünün yönetim kurulu eski üyesi H B K'in beyanlarından da anlaşıldığı üzere A Y ile O P arasındaki ilişkinin eski yıllara dayandığı,

O'un 1990'lı yılların ortalarında S P ile tanıştığı, 'A' olan soyadını hem suç örgütü lideri S P'e olan yakınlığı ve bağlılığından dolayı, hem de aralarındaki bu bağı daha da kuvvetlendirmek için Akkuş Asliye Hukuk Mahkemesi'nin 12/11/2003 tarihli, 2003/177-196 Esas ve Karar sayılı ilamı ile 'P' olarak tashih ve nüfusa tescil ettirdiği, kendisini S P'in manevi oğlu olarak tanıttığı, özellikle S P'in kamuoyunda "Kelebek" kod adıyla bilinen operasyon kapsamında tutuklanmasından sonra, soyadının toplum nazarındaki etkisini de kullanarak futbol çevresinde sözü geçen bir konuma geldiği, futbolcu transferlerinde etkili olduğu, 2008 ve 2010 yılları arasında G.spor Kulübünün Başkanlığı'nı yürüttüğü,

S P liderliğindeki suç örgütüne üye olmaktan dolayı hakkında yasal işlem yapılmış B İ İ'nin uzun yıllardan bu yana A Y'ın en yakın arkadaşlarından biri olduğu, sürekli beraber gezdikleri, B İ'nin adeta AY'ın özel kalemi gibi hareket ettiği, A Y'a her konuda destek veren F. Spor Kulübü eski kongre üyesi ve S.spor Kulübü başkanı olan M O'nun da S P adlı suç örgütü liderine yakınlığının bilindiği, SD'in, İstanbul ilinde serbest Avukatlık yaptığı, hem O P'in hem de bazı davalarda F. Spor Kulübünün Avukatlığını yaptığı, F. Spor Kulübü yönetim kurulu üyesi olup aynı zamanda Avukatlık da yapan sanıklardan MŞ M ile takip ettiği bazı davaların da bulunduğu, spor çevrelerinde tanınan bir kişilik olması nedeniyle bazı futbolcu ve menajerlerin de vekilliğini üstlendiği, Sanıklar O P ve A Y arasındaki geçmişe dayanan yakınlık, her iki sanığın liderliğindeki örgütler arasında doğrudan olmasa da yukarıda izah olunduğu şekilde var olan dolaylı bağ, gizli tanık Poyraz'ın İstanbul 13. Ağır Ceza Mahkemesinin (CMK. 250. madde ile görevli) 2008/209 esas sayılı dosyasında soruşturma ve kovuşturma aşamasında alınan anlatımları, S D hakkında her iki örgüte üye olmak suçundan açılmış bir davanın bulunması, İ A'nın F.'nin ve şampiyonluk yolundaki tek rakibi T.spor'un kendi kulübü olan İ. BBSK ile oynadığı müsabakalarda şike ve teşvik primi eylemlerine katıldığının, ayrıca kulübünün 11/05/2011 günü B. A.Ş. futbol

takımı ile oynadığı müsabakada şike eylemine karıştığının iddia edilmesi, ikrara yönelik Savcılık ifadesinin baskıya dayalı olarak alındığının sanık ve savunmanları tarafından ileri sürülmesi nedeniyle kupa finaline yönelik davanın ayrılması halinde savunmanın gerçekliğine ve geçerliliğine yönelik farklı kararlar alınması ihtimalinin bulunması, yine mahkeme tarafından bu sanık hakkında zincirleme tek suçtan hüküm kurulması, Y T hakkında A Y liderliğinde kurulan suç örgütüne üye olma ve bu örgütün faaliyeti çerçevesinde 01/05/2011 günü oynanan İ. BBSK – F. A.Ş., 15/05/2011 günü oynanan F. A.Ş. – MKE A., 22/05/2011 günü oynanan S.spor – F. A.Ş. müsabakalarında şike, 06/03/2011 günü oynanan B.spor – İ. BBSK ve 15/05/2011 günü oynanan T.spor A.Ş. – İ. BBSK müsabakalarında teşvik primi suçlarını işlediği iddiasıyla kamu davası açılması, aynı sanık hakkında 11/05/2011 günü oynanan kupa finali müsabakasında da şike suçundan kamu davası bulunması karşısında, yukarıda belirtilen eylemlere ilişkin dava ile kupa finaline yönelik davanın ayrılması halinde iletişimin tespiti, dinlenmesi ve kayda alınması ile teknik araçlarla izleme suretiyle elde edilen delillerin yasal olup olmadığı hususunda farklı mahkemelerden farklı kararlar alınması ihtimalinin söz konusu olması, TFF tarafından 31/03/2011 günü yapılan futbolcu menajerliği sınavı etrafında gelişen rüşvet, sahtecilik, dolandırıcılık eylemleriyle ilgili olarak örgüt lideri sanık O P hakkında da dava açılmış olması, yine bu olaydaki bazı sanıklar haklarında örgüt üyeliği ile şike ve teşvik primi fiillerinden dolayı da dava açılması, örgüt lideri sanık O P ve bazı suç ortakları hakkında haksız ekonomik çıkar sağlamak amacıyla kurulmuş bir örgütün faaliyeti çerçevesinde cebir ve tehdit uygulanarak işlenen suçlar (mağdurlar T ve Ş'e yönelik yağma, B ve F'a yönelik tehdit, M E'nin darp edilmesi gibi) nedenleriyle davanın bağlantılı olduğu, eylemlerin ve kanıtların birlikte değerlendirilmesi gerektiği, bu itibarla CMK'nın 250. maddesi ile görevli İstanbul 16. Ağır Ceza Mahkemesine açılmasında, CMK'nın 8 ve 11 ile 250/1-b. madde hükümleriyle, dava ekonomisi, adalet dağıtımında istikrar ve çabukluk sağlanması, davaların en hızlı ve doğru şekilde bitirilmesi ilkeleri göz önüne alındığında, mahalli Mahkemenin davayı bu şekilde görmesinde usul ve yasaya aykırılık bulunmadığı,

Bir kısım sanıklar ve müdafileri 6222 sayılı Sporda Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesine Dair Kanuna 6259 sayılı Kanunla eklenen 11. maddesinin 9. bendindeki "Bu madde kapsamına giren suçlarla ilgili olarak 4/12/2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 231 inci maddesine göre hükmün açıklanmasının geri bırakılması kararı verilemez; verilen hapis cezası seçenek yaptırımlara çevrilemez ve ertelenemez." biçimindeki düzenlemenin Anayasaya aykırı olduğunu, iptali için başvuruda bulunulmasını ve CMK'nın 231. maddesinin lehlerine olarak uygulanmasını talep etmiş iseler de;

5237 sayılı TCK'nın 7. maddesinin 5377 sayılı Kanun ile değiştirilen 3. fıkrasında "Hapis cezasının ertelenmesi, koşullu salıverilme ve tekerrürle ilgili olanlar hariç; infaz rejimine ilişkin hükümler, derhal uygulanır." şeklindeki düzenleme nedeniyle ertelemenin değerlendirilmesinde, anılan Yasa ve maddenin 1 ve 2. fıkralarındaki zaman yönünden uygulama ilkesinin geçerli olduğu, buna göre de bir kısım sanıklar haklarında hükmolunan hürriyeti bağlayıcı cezalar için 6259 sayılı Yasa ile yapılan değişiklik öncesinde 6222 sayılı Yasada erteleme yasağı bulunmadığı, bu itibarla ertelemenin değerlendirilmesinde bir engel olmadığından bu hususa ilişkin Anayasaya aykırılık savının yerinde görülmediği, (bknz. Prof. Dr. İzzet Özgenç, T C K Gazi Şerhi, Genel Hükümler, 8. Bası, Sayfa 128-129, Prof. Dr. Ersan Şen, Yeni T C K Yorumu, Cilt 1, Sayfa 38-39)

Diğer taraftan, 6222 sayılı Yasanın değişiklik öncesi şike ve teşvik primi suçlarını düzenleyen 11. maddesinde temel cezanın 5 yıldan 12 yıla kadar hapis olarak belirlendiği, buna karşılık hükmün açıklanmasının geri bırakılmamasına dair düzenlemeye yer verilmediği, atılı suçların işlendiği ve iddianamenin düzenlendiği tarihte bu yaptırımların yürürlükte bulunduğu, Yasa Koyucunun anılan maddedeki temel cezaları 1 yıldan 3 yıla kadar indirip hükmün açıklanmasının geri bırakılması yasağı getirildiği, öngörülen değişikliklerin "ölçülülük" ve "caydırıcılık" gibi ceza hukukunun temel prensiplerini etkisiz kılacağı Sn. Cumhurbaşkanı'nın Meclise geri gönderme tezkeresinde açıklandığı halde, bahse konu değişikliğin Yasa Koyucu tarafından tekrar kabul edilerek yasalaştığı, böylece sanıklar hakkında farklı yaptırımları içeren iki ayrı yasal düzenlemenin uygulanabilir hale geldiği,

Bir suçun işlendiği zamandaki yasa ile sonradan yürürlüğe giren yasa birbirinden farklı olduğu takdirde sanıklar hakkında TCK'nın 7. maddesi gereğince lehe olan yasanın uygulanması gerektiği,

Gerek öğreti ve gerekse uygulamada hakim olan görüşe göre, lehe yasanın tespiti için suç tarihinde yürürlükte bulunan yasa ile sonradan yürürlüğe giren yasanın tüm hükümleri ile birlikte tatbik edilmesi, kesin olarak lehe olanı belirlemek mümkün olduğunda onun uygulanması, her iki yasanın sadece lehe olan hükümlerinin alınıp uygulanmasının mümkün olmadığı, bu hususun 23/02/1938 gün ve 23/9 sayılı İçtihadı Birleştirme Kararında ifade edildiği, (YCGK'nın 25/05/1999 gün, 1999/10-133 Esas, 1999/142 sayılı benzer mahiyetteki Kararı)

Mevcut bu durum karşısında, 6259 sayılı Yasa ile değişik 6222 sayılı Kanunun 11. maddesinin blok olarak sanıkların daha lehine olduğu, değişiklik sonrasına ait yaptırımlar ile değişiklik öncesine ait hükmün açıklanmasının geri bırakılması

şeklinde karma uygulama yapılamayacağı, bunun yeni bir yasa ihdas etmek anlamına geleceği, bu itibarla CMK'nın 231. maddesinin uygulanmasına dair istemlerin yerinde görülmediği, (Doç. Dr. Mustafa Özen, Sporda Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesine Dair Kanunda Yer Alan Suçlar ve Yaptırımları, Ankara – 2013, s.121)

Diğer taraftan değişiklik sonrası yaptırımlarda önemli oranda yapılan indirimlerle bir kez atıfet tanındığı, ayrıca hükmün açıklanmasının geri bırakılması halinde atıfeti genişletmek suretiyle hakkaniyete aykırı sonuçların doğmasına, adalet ve eşitlik ilkelerinin zedelenmesine yol açılmış olacağı, (YCGK'nın 04/03/2008 gün, 2008/6-47 Esas, 2008/43 sayılı benzer mahiyetteki Kararı)

Öte yandan, hangi eylemlerin suç sayılacağı ve bu eylemleri işleyenlere ne tür ve miktarda ceza verileceği, hangi cezalara hükmün açıklanmasının geri bırakılması olanağının sağlanacağı veya sağlanmayacağı konusunun yasa koyucunun takdir yetkisi içinde olduğunun kabulü gerektiği,

CMK'nın 231. maddesinde düzenlenen hükmün açıklanmasının geri bırakılması kararı ile eylemin suç ve sanığın suçlu olduğu tespit edilip, bir mahkûmiyet hükmü kurulduğu, mahkûmiyet hükmü mevcut olmakla birlikte sanığın kabulüyle sanık ile ceza arasındaki bağlantının belirli şartlarda kesildiği ve açıklanmasının askıya alındığı ve geri bırakıldığı, suç ve suçlulukla mücadelede caydırıcılık ve suç işlenmesinin önlenmesi amacıyla bir suç işleyen ve hakkında mahkûmiyet kararı verilen kişinin yeniden topluma kazandırılması için verilen hükmün belirli koşulların varlığı halinde açıklanmasının geri bırakılması kararının toplum barışını sağlamaya yönelik bir yönünün bulunduğu, bu itibarla bu düzenlemenin sanıklar için bir hak olmayıp bir atıfet, toplum bakımından da yararlı bir uygulama olduğunun kabul edildiği,

Suçun ağırlığı, genellikle toplumdaki olumsuz sonuçları ile yarattığı endişe ve huzursuzlukla orantılı bulunduğu göre suç, ceza ve hükmün açıklanmasının geri bırakılmasını takdir ve tayin etmenin Yasama Meclisinin yetkisinde bulunduğu, toplumda değişen koşulların gereği suçun sınırlarının genişletilmesi, cezaların artırılıp indirilmesi, hükmün açıklanmasının geri bırakılmasının doğal olduğu, bu nedenle hükmün açıklanması geri bırakılan suçlarla, diğerlerinin doğurduğu sonuçların aynı olduğunun kabul edilemeyeceği gibi korunmak istenen yararın da farklı olduğu, yasa koyucunun kimi suçlar için hükmün açıklanmasının geri bırakılmasına cevaz vermesi, kimi içinse bunu mümkün görmemesi, bu suçları işleyen ve cezaya çarptırılanların aynı konumda bulunmamalarından kaynaklandığı,

Sanıklara atılı suçun toplumsal önemi, sporu ve kişileri koruma amacıyla konulmuş bir ceza düzenlemesi olması karşısında tayin edilen cezalar için hükmün açıklanmasının geri bırakılmasına karar verilemeyeceğine ilişkin düzenlemenin temel hak ve özgürlükler yönünden ölçüsüz bir düzenleme olmadığı, bu kuralın adil olmadığı ileri sürülemeyeceği ve eşitlik ilkesine de aykırı bulunmadığı, (Anayasa Mahkemesinin 16/06/2004 gün, 2003/12 Esas, 2004/69 sayılı benzer mahiyetteki Kararı)

Diğer taraftan, Anayasa Mahkemesinin 17/01/2013 gün ve 2012/80 Esas, 2013/16 sayılı Kararıyla Askeri Ceza Yasasının ek 10. maddesindeki "Bu Kanunda yazılı suçlarla ilgili olarak 4/12/2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 231 inci maddesinin beş ilâ ondördüncü fıkraları uygulanmaz." şeklindeki düzenlemenin iptal edildiği savunmalarda ileri sürülmüş ise de, bu karardaki iptal gerekçesinin, Askeri Ceza Kanununda hükmün açıklanmasının geri bırakılması kapsamının dışında tutulan suçlar arasında savaş ve seferberlik halinde işlenen suçlar ile ceza üst sınırı on yıl hatta müebbet hapis cezası olanlarla birlikte cezası çok hafif olan suçların da bulunduğu, bu durumda HAGB kapsamı dışındaki suçlar belirlenirken suçların niteliği, işleniş şekilleri, ağırlığı, öngörülen ceza miktarları ve suçla korunan hukuki yarar gibi etkenlerin göz ardı edildiği, bu yönüyle kuralın kamu yararı ve bireyin hak ve özgürlükleri arasında adil bir denge oluşturmadığından ölçülülük ve cezanın kişiselleştirilmesi ilkesine, dolayısıyla hukuk devleti ilkesine aykırılık oluşturmasına dayandığı, halbuki 6222 sayılı Yasada öngörülen şike ve teşvik primi suçları ve buna uygulanan cezai yaptırım ile hükmün açıklanmasının geri bırakılmasına ilişkin yasa koyucunun düzenlemesindeki denge nazara alındığında ölçülülük, kişiselleştirme ve hukuk devleti ilkesinin ihlal edilmediği anlaşıldığından, bir kısım sanıklar ve savunmanlarının Anayasaya aykırılık iddiasının yerinde ve ciddi görülmediği, Suç işlemek amacıyla örgüt kurma, yönetme ve üye olma suçunun örgüt faaliyeti kapsamındaki suçtan ayrık ve bağımsız oluşu, TCK'nın 58/9. madde ve fıkra hükmünün infaz rejimine ilişkin olup, müktesep hakka konu olmaması, CMK'nın 231. maddesinde düzenlenen hükmün açıklanmasının geri bırakılması kararı ile eylemin suç ve sanığın suçlu olduğu tespit edilip, bir mahkûmiyet hükmü kurulması, mahkûmiyet hükmü mevcut olmakla birlikte sanığın kabulüyle sanık ile ceza arasındaki bağlantının belirli şartlarda kesilmesi ve açıklanmasının askıya alınması ve geri bırakılması, dava konusu somut olayda bir kısım sanıklar haklarında işyeri dokunulmazlığının ihlali, tehdit, şike ve teşvik primi suçlarının örgüt faaliyeti kapsamında işlenmiş olması ve buna bağlı olarak işlenen suçun nitelikli halini oluşturduğunun anlaşılması karşısında; bir kısım sanıklar ve müdafilerin araç suç olan örgüt üyeliği suçundan verilen hükmün açıklanmasının geri bırakılmasına

ilişkin kararın, bir mahkûmiyet hükmü olmadığından, amaç suç olup yukarıda zikredilen suçlarda TCK'nın 58/9. m. uygulanmasına yasal engel teşkil ettiğine ilişkin itirazlarına itibar edilmediği gibi yerleşik Yargısal kararların da bu yönde olduğu, Öte yandan, 5237 sayılı TCK'nın 252. maddesinde tanımlanan rüşvet almak suçunun kural olarak kamu görevlisi veya kamu görevlisi gibi cezalandırılan kişiler tarafından işlenebileceği, suç tarihi itibarıyla yürürlükte bulunan 5894 sayılı Yasada Türkiye Futbol Federasyonu (TFF) çalışanlarının Türk Ceza Kanunu uygulamasında kamu görevlisi sayılacakları ya da kamu görevlisi gibi cezalandırılacaklarına ilişkin bir hüküm bulunmadığı gibi 5253 sayılı Dernekler Kanunu'nun 32/1-f madde ve fıkra hükmüne benzer bir düzenlemenin de yer almadığı,

5894 sayılı Türkiye Futbol Federasyonu Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun'un 16/05/2009 tarihinde 27230 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girdiği,

5237 sayılı TCK'nın 6/1-c maddesine göre, kamu görevlisi deyiminden; kamusal faaliyetin yürütülmesine atama veya seçilme yoluyla ya da herhangi bir surette sürekli, süreli veya geçici olarak katılan kişi'nin anlaşılması ve buna göre, toplum adına kanuna veya siyasi iradeye dayalı ve kamu gücü kullanılarak yürütülen bir hizmetin bulunması gerektiği, bu hizmetin yürütümüne genel idare esaslarına uygun yöntemle katılan kişinin de kamu görevlisi kabul edileceği, hizmetin yürütümüne katılımda önemli olan hususun kanunun verdiği yetkiye uygun olarak bir kamusal faaliyetin yürütülmesine iştirak edilerek bir kamu hukuku ilişkisinin kurulması olduğu, bu şekildeki katılımın iş akdi ile de olsa kamusal faaliyeti yürüten birim ile çalışan arasında emir talimat, denetim-gözetim ilişkisi kurularak bu şekilde çalışan kişinin katıldığı kamusal faaliyet dolayısıyla az da olsa kamu gücünü temsil edip kullanmasının söz konusu olduğu,

TFF'nin, devlet tarafından kanunla kurulmuş olması, bir takım kamu gücü ayrıcalıkları ile donatılmış bulunması, bu kapsamda hizmeti yerine getirirken kamusal alanda bir çok muafiyetten yararlanması, ulusal bir gereksinimi karşılaması, kendi yönetimi ile ilgili özerkliğine bağlı kural koyma imkanının olması, tüm futbol kulüplerinin kendisine bağlı olma zorunluluğu, ülkedeki amatör ve profesyonel tüm futbol faaliyetlerinin kendisine bağlı olarak yürütülmesi, tüm kulüp ve futbolcular ile futbolcu temsilcileri üzerinde disiplin ve cezai işlemler uygulama yetkisinin bulunması, Yasasının uygulanmasından kaynaklanan uyuşmazlıkların bünyesindeki Tahkim Kurulu tarafından ve nihai merci olarak çözümlenmesi, uğraş alanı olan futbolun kamu yararı ve düzeniyle yakın ilgisinin bulunması, hakları,

sorumlulukları ve borçları doğrudan etkileyen tek taraflı yönetsel ve icrai nitelikte işlemleri kamu gücünü kullanarak yapabilmesi, sadece idareci, futbolcu ve temsilcileri değil, izleyenleri yönüyle de kamu düzenini ilgilendiren konularda ya karar alma ya karara katılma ya da yaptırım belirleme imkanının oluşu gibi hususlar bir bütün olarak değerlendirildiğinde faaliyetlerinin kamusal faaliyet niteliğinde olduğu, 5894 sayılı Yasada TFF'nin özel hukuk hükümlerine tabi, tüzel kişiliğe sahip, özerk bir kuruluş olduğunun belirtilmesinin de kamusal bir faaliyet icra etmediğini göstermeyeceği, zira yasa koyucunun uzmanlık gerektiren bir kamu hizmetinin yerine getirilmesini özel hukuk hükümlerine tabi tüzel kişiler eliyle de yaptırabileceği, öte yandan 3461 sayılı Kanun döneminde kamu hizmeti olarak görülen aynı işin 5894 sayılı Yasanın gerekçesi de nazara alındığında kamu hizmeti olmaksızın çıkarıldığını söylemenin de olanaklı olmadığı, TFF'nin özerkliğinin niteliği ve kapsamının uluslararası ilişkilerin gerekliliğine göre düzenlenmesi halinin de faaliyetin kamusal olduğunu pekiştiren bir durum olduğu,

Esasen, rüşvet suçu yönüyle yasa koyucunun TCK'nın 6/1-c maddesindeki kamu görevlileri dışındaki bir kısım kişilerin de kamu görevlisi olup olmadıklarına bakmaksızın bu suçun faili olabileceklerini kabul ettiği, bu bağlamda kamu yararına çalışan dernekler ile halka açık anonim şirketler adına hareket eden kişilerin görevlerinin gereklerine aykırı hareket etmek için yarar sağlamaları halinde rüşvet suçunun faili olabileceklerinde kuşku bulunmadığı, TFF'ye bağlı futbol kulüplerinin hukuki statüleri gözetildiğinde, kulüp adına hareket edenlerin rüşvet suçunun faili olabileceğini kabul edip, üstün hak ve yetkilerle donatılmış bulunan ve bu kulüplerin üst kuruluşu olan Futbol Federasyonunda görev alanların hakeza toplumu futbol kadar yoğun biçimde ilgilendirmeyen Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü'ne bağlı diğer federasyon görevlilerinin de rüşvet suçunun faili olabileceğini kabul edip, TFF görevlilerini bundan ayırık tutmanın bir çelişki olacağının da gözden ırak tutulmaması gerektiği, (bknz. Hasan Tahsin Gökcan, Mustafa Artuç, Ceza Hukukunda Kamu Görevlisi ve Özel Soruşturma Usulleri, 3. Baskı, S : 30-63, 394-396; Prof. Dr. Recep Gülşen, Spor Hukuku, 2. Baskı, S: 300-301, Aytaç Öznelçi, Türkiye Futbol Federasyonu'nun Türk Hukukundaki Yeri, 1. Baskı, S : 93-103, Prof. Dr. Kemal Gözler – Gürsel Kaplan, İdare Hukuku Dersleri, 13. Baskı, s. 96-97)

Her ne kadar temyiz aşamasında bir kısım sanıklar ve müdafilerince Ceza Muhakemesi Kanunu'nda özel yetkili mahkemelerle ilgili yasal değişiklik yapılacağından ve yargılamanın yenilenmesi gerektiğinden bahisle Dairemizce karar verilmesinin bekletilmesi yönünde taleplerde bulunulmuş ise de; CMK'da kesinleşmiş hükümlerle

ilgili yargılanmanın yenilenmesine ilişkin koşulların tahdidi olarak sayıldığı, ancak sanıklar ve müdafilerinin yargılamanın yenilenmesine neden oluşturacak herhangi bir somut kanıt, belge vb. ibraz etmedikleri, esasen temyize konu davayı da içine alacak biçimde yasal değişiklik yapıp yapılmayacağı, yapılacaksa kapsamının ne olacağı konusunda da bir açıklık bulunmadığı, kaldı ki sonradan yapılacak lehe düzenlemelerin de sanıklar lehine uygulanma olanağının bulunduğu, bu itibarla soyut beyan ve iddialara dayanılarak dosyanın karara bağlanmasının ertelenmesine yasal olanak bulunmadığı,

İfade ve sorgu ile duruşmada yapılan tüm işlemlerin CMK'nın 147/1-h ve 219. maddelerine uygun olarak teknik araçlarla kayda alındığı, müteakiben yazılı tutanağa dönüştürülerek Mahkeme Başkanı tarafından imzalandığı görülmekle, duruşma tutanaklarının eksik ve hatalı olduğuna ilişkin temyiz itirazlarının yerinde olmadığı, Duruşmada sanıklara okunan iddianamenin C.Savcısı tarafından tanzim olunan ve ıslak imza ile imzalanan, iddiaya göre herhangi bir eksikliği bulunmayan 02/12/2011 tarihli iddianame oluşu karşısında yargılamanın iki farklı iddianame üzerinden yapıldığına ilişkin temyiz itirazlarının yerinde görülmediği,

6222 sayılı Yasanın 11/1-son maddesine göre, "Kazanç veya sair menfaat temini hususunda anlaşmaya varılmış olması halinde dahi, suç tamamlanmış gibi cezaya hükmolunur." Buna göre; şike suçunun, şike anlaşmasının yapıldığı anda tamamlandığı, kazanç veya sair menfaatin temin edildiği anda ise suçun sona erdiği; teşvik primi verme suçunun da verildiği veya verileceği yönünde vaatte bulunduğu anda sona erdiği, bu itibarla şike/teşvik primi suçunun tamamlanması için, ayrıca suça konu müsabakanın anlaşma doğrultusunda sonuçlanmış olmasının gerekmediği, bir başka anlatımla şike/teşvik primi anlaşmasının sahaya yansımış olup olmadığının bir öneminin bulunmadığı, dolayısıyla şike/teşvik primi anlaşmasının sahaya yansıyıp yansımadığı hususunda bilirkişi incelemesi yaptırılması yönündeki taleplerin usul ve yasaya uygun olmadığı, yine dosya kapsamı itibarıyla F. Spor Kulübünün mali durumu hususunda Vergi Müfettişi N B tarafından düzenlenen 26/03/2012 tarih ve 2012-B-528/1 sayılı ile İçişleri Bakanlığı Dernekler Denetçileri tarafından düzenlenen 23/09/2011 gün ve E.A 15/37, M.A 37/6 sayılı raporlar ve içeriği itibarı ile kabul edilen iletişimin tespiti tutanakları karşısında ayrıca söz konusu kulübün para hareketleri yönünden bir bilirkişi raporu alınmasına gerek bulunmadığı, Öğretide; 6222 sayılı Yasanın 11/4-c madde, fıkra ve bent hükmünün "non bis in idem" (bir suçtan iki kez ceza verilmez -hem örgüt hem de şike/teşvik primi suçlarından-) ilkesine aykırı olduğu yolunda görüşler bulunmakta ise de (Prof. Dr. Ersan Şen, Av. Bilgehan Özdemir, Şike, İstanbul – 2012, Sayfa 40); bu gibi hallerde farklı

hukuki yararları ihlal eden iki ayrı fiilin bulunduğu, ilkinin örgüt kurma, diğerinin ise şike veya teşvik primi verme suçları olduğu, yine TCK'nın 220/4. madde ve fıkrasında yer alan "Örgütün faaliyeti çerçevesinde suç işlenmesi hâlinde, ayrıca bu suçlardan dolayı da cezaya hükmolunur." şeklindeki açık düzenleme uyarınca da dava konusu somut olayda "non bis in idem" ilkesine aykırı bir durumun bulunmadığı, (Doç. Dr. Mustafa Özen, Sporda Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesine Dair Kanunda Yer Alan Suçlar ve Yaptırımları, Ankara – 2013, Sayfa 65)

Tüm dosya kapsamına göre; tanıklardan İ H, L A ve A A'nın beyanları esasa müessir olmadığı gibi ara celse açılarak sanıkların ve müdafilerin yokluğunda dinlenilmeleri de, CMK'nın 210/1. maddesine göre olayın delilinin bir tanığın açıklamalarından ibaret bulunmaması karşısında mutlak bozma nedeni oluşturmadığından, adı geçen tanıklara doğrudan soru yöneltme hakkının tanınmadığına ilişkin temyiz itirazları ile B. A.Ş. Spor Kulübünün transfer komitesinde görev yapan CZ, D K, E Ö ve A adlı kişilerin dinlenmediği şeklindeki temyiz itirazlarının da Kulüp Başkanı tanık Y'nin aşamalarda alınan beyanları karşısında bir etkisinin bulunmadığı, esasen Kulüp Başkanı'na rağmen ve öncesinde aynı başkan tarafından kulüpten gönderilen bir oyuncunun aynı şartlarda transfer edilmesi'nin hayatın olağan akışına da uygun düşmediği anlaşılmakla yerinde olmadığı, Bir kısım sanıklar ve müdafilerin ses kayıtlarının kendilerine verilmesine ilişkin talebinin reddine dair kararın, telefon çözümlerinin dosya arasında mevcut olması, bazı kayıtların özel hayatın gizliliğini ihlal edebilecek ve telafisi imkansız zararlar doğurabilecek içerik taşıması, telefon görüşmelerinin sanıklar tarafından bizzat yapılmadığına yönelik herhangi bir itirazın bulunmaması, itiraza konu ses kayıtlarından bir kısmının duruşma salonunda dinlenilmesi, ses kayıtlarının yapılan incelenmesinde tapelerle bire bir uyumlu olduğunun da Mahkeme heyetince tespit edilmesi karşısında, buna yönelik temyiz isteminin yerinde olmadığı,

Her ne kadar şike ve teşvik primi filleri CMK'nın 140. maddesinin 1. fıkrasının (a) bendinde düzenlenen katalog suçlar arasında sayılmamış ise de; anılan Yasa ve maddenin 3. fıkrasının 2. cümlesinde yer alan "Ancak, örgütün faaliyeti çerçevesinde işlenen suçlarla ilgili olarak gerekli görülmesi halinde, hâkim bir haftadan fazla olmamak üzere sürenin müteaddit defalar uzatılmasına karar verebilir." şeklindeki düzenleme uyarınca, örgüt faaliyeti çerçevesinde işlenen şike/teşvik primi suçları hakkında da teknik araçlarla izleme kararının verilebileceğini kabul etmekte zorunluluk bulunduğu, TFF Etik Kurulu, Disiplin Kurulu ve Tahkim Kurulu raporlarına gerekçeli kararda yer verilmemiş ise de; söz konusu raporların bağlayıcılığının bulunmadığı ve dosya arasında da mevcut olduğu, kurulların davada katılan olarak yer alan TFF'nin

kurulları olduğu, bu eksikliğin esasa müessir bulunmadığı gibi bahse konu kurulların Mahkemece başvuru bilirkişilerden de olmadığı gözetildiğinde bu konudaki temyiz itirazlarının da yerinde görülmediği, sonucuna varılmakla;

21/02/2011 günü oynanan M.spor – T.spor A.Ş. müsabakasında teşvik primi suçundan sanıklar; A Y, C T, H K, İ Y E, K Y ve T Y, 06/03/2011 günü oynanan B.spor – İ. BBSK müsabakasında teşvik primi suçundan sanıklar; A Y, A K, H K, İ Y E ve Y T, 20/03/2011 günü oynanan G. – T.spor A.Ş. müsabakasında teşvik primi suçundan sanıklar; A Y, C D, F Y, H K, H Ç, İ Y E, M B, M Ş, S K, T Y ve ZÖİ, 26/02/2011 günü oynanan F. A.Ş. – K. A.Ş. müsabakasında şike suçundan sanıklar; AY, C T, İ Y E, MY ve T Y, 07/03/2011 günü oynanan G. – F. A.Ş. müsabakasında şike suçundan sanıklar; A Y, C D, D E, H K, İ Y E, M Ş, M Ö, S K, T Y, T Ç Ü ve Z Ö İ04/04/2011 günü oynanan D.spor – G.spor müsabakasında şike suçundan sanıklar; AY, L E, Ö Ü ve S B ile 09/04/2011 günü oynanan E.spor – F. A.Ş. müsabakasında şike suçundan sanıklar; A Y, A Y, A K, B U, HK, İ Y E, M Ş M, S D, T Y ve Ü K haklarında verilen beraat hükümlerinin, 12/05/2011 günü Giresun'da bulunan Orta Kahve adlı işyerine yönelik işyeri dokunulmazlığının ihlali suçundan sanıklar O P ve H K haklarında verilen beraat hükümlerinin,

31/03/2011 günü yapılan menajerlik "futbolcu temsilciliği" sınavı soruları ile ilgili rüşvet suçundan sanıklar O P, A C, M G, S B, TÖ, ÜA ve V B haklarında verilen beraat hükümlerinin, 31/03/2011 günü yapılan menajerlik "futbolcu temsilciliği" sınavı ile ilgili olarak sanıklardan OP'in sınavdan önce temin edip sınava girmek için kullandığı sahte diploma dolayısıyla işlediği iddia olunan resmi belgede sahtecilik suçuna yardım etmek suçundan sanıklar HŞ, SD ve TEK haklarında verilen beraat hükümlerinin,

15/05/2011 günü oynanan F.A.Ş. – MKEA. müsabakasında teşvik primi suçundan sanıklar SŞ, NŞ, MŞŞ ve MH ile 22/05/2011 günü oynanan S.spor – F.A.Ş. müsabakasında teşvik primi suçundan sanıklar S Ş ve Z M haklarında verilen beraat hükümlerinin, 17/04/2011 günü oynanan T.spor A.Ş. – B.spor müsabakasında teşvik primi suçundan sanıklar SY, MK ve HÇ haklarında verilen beraat hükümlerinin, 22/04/2011 günü oynanan E.spor – T.spor A.Ş. müsabakasında teşvik primi suçundan sanıklar SÖ, ZT ve M Ş haklarında verilen beraat hükümlerinin; Sanıklardan M Ş hakkında kısa kararda ve gerekçeli kararın hüküm fıkrasında yargılama konusu edilen müsabakanın E.spor – F. olarak gösterilmesi mahallinde düzeltilmesi mümkün yazım hatası olarak kabul edilerek,

01/05/2011 günü oynanan İ. BBSK – F. A.Ş. müsabakasında şike suçundan sanıklar CT, A K, İ Y E ve G G haklarında verilen beraat hükümlerinin, 08/05/2011 günü oynanan Kardemir K.spor – F. A.Ş. müsabakasında şike suçundan sanıklar A Y, S İ K ve T Y haklarında verilen beraat hükümlerinin

15/05/2011 günü oynanan F. A.Ş. – MKE A. müsabakasında şike suçundan sanık YB hakkında verilen beraat hükmünün,

22/05/2011 günü oynanan S.spor – F. A.Ş. müsabakasında şike suçundan sanıklar B U ve FT haklarında verilen beraat hükümlerinin, Suç işlemek amacıyla O P liderliğinde kurulan örgüte üye olma suçundan sanıklar AE, A K, E K ve Ö Ü ile söz konusu suç örgütü içindeki hiyerarşik yapıya dahil olmamakla birlikte örgüte bilerek ve isteyerek yardım etmek suçundan sanıklar T E K, S D, C S, A Ş, M Y ve HŞ haklarında verilen beraat hükümlerinin;

11/05/2011 günü oynanan B. A.Ş. – İ. BBSK kupa finali müsabakasında şike suçundan sanık A A hakkında verilen beraat hükmünün; 24/04/2011 günü oynanan G.spor – M. İ. Y. müsabakasında şike suçundan sanık B A hakkında verilen beraat hükmünün;

Sanık G G hakkında A Y liderliğindeki suç örgütü içindeki hiyerarşik yapıya dahil olmamakla birlikte, örgüte bilerek ve isteyerek yardım etmek suçundan, sanıklar M Ş, M Y, H Ç ve Y A haklarında AY liderliğindeki suç örgütüne üye olmak suçundan verilen beraat hükümlerinin, Delilleri takdir ve gerekçesi gösterilmek suretiyle verilmiş olup usul ve kanuna uygun oldukları anlaşıldığından ONANMASINA,

Suç işlemek amacıyla O P liderliğinde kurulan örgüte üye olma suçundan sanık F S hakkında verilen beraat hükmü ile ilgili olarak; Yapılan yargılamaya, toplanıp karar yerinde gösterilen delillere, mahkemenin soruşturma sonuçlarına uygun olarak oluşan kanaat ve takdirine, incelenen dosya içeriğine göre yerinde görülmeyen sair temyiz itirazlarının reddine; Ancak; Sanık hakkında atılı suçtan beraat kararı verildiği ve bizatihi bulundurulması ya da taşınması suç teşkil etmediği halde, adli emanetin 2011/787 sırasında kayıtlı olan sanığa ait cep telefonu ve sim kartın iadesi yerine hem müsaderesine hem de dosyada delil olarak saklanmasına karar verilmek suretiyle hükmün karıştırılması, Kanuna aykırı ve C.Savcısının temyiz itirazları bu itibarla yerinde görülüş olduğundan, hükmün 5320 sayılı Kanunun 8/1. maddesi de gözetilerek CMUK'nın 321. maddesi uyarınca BOZULMASINA, ancak bu cihet yeniden yargılamayı gerektirmediğinden aynı Kanunun 322. maddesinin

verdiği yetkiye dayanılarak hükümde yer alan "2011/787 sırasında kayıtlı, F S'a ait Blackbarry marka 35247904701515 imei numaralı cep telefonu ve sim kartın suçun işlenmesinde kullanıldığı anlaşılmakla, TCK'nun 54/1. maddesi gereğince müsaderesine ve 2011/787 sırasında kayıtlı, Fatih SANDAL'a ait Blackbarry marka 35247904701515 imei numaralı cep telefonu ve sim kartın dosyada delil olarak saklanmasına," ibarelerinin çıkartılıp, yerine "Adli emanetin 2011/787 sırasında kayıtlı olup sanık F S'a ait olan Blackbarry marka 35247904701515 İmei numaralı cep telefonu ve sim kartın adı geçen sanığa İADEŞİNE," yazılmak suretiyle sair yönleri usul ve yasaya uygun olan hükmün DÜZELTİLEREK ONANMASINA,

25/06/2009 günü Giresun'da M C'ye yönelik tehdit suçundan sanıklar O P, H K, Ö T ve SK haklarında verilen mahkûmiyet hükümlerinin,

31/03/2011 günü yapılan menajerlik "futbolcu temsilciliği" sınavı soruları ile ilgili rüşvet verme suçundan sanık Ö A hakkında verilen mahkûmiyet hükmünün; Dairemizce de benimsenen Yargıtay CGK'nın 18/09/2012 tarihli, 2012/420 Esas, 2012/1771 sayılı kararı da nazara alınarak 6352 sayılı Yasanın geçici 2. maddesinin sadece karşılıksız yararlanma suçlarını kapsadığı anlaşıldığından, anılan Yasanın rüşvet suçu yönünden getirdiği düzenlemeler ve etkin pişmanlık şartlarının somut olayda bulunmadığı da gözetilerek;

Sanık O P hakkında suç örgütü kurmak suçundan verilen mahkûmiyet hükmünün,

Suç işlemek amacıyla O P liderliğinde kurulan örgüte üye olma suçundan sanık S K hakkında verilen mahkûmiyet hükmünün daha önce işlemiş olduğu birden fazla kasıtlı suçtan dolayı hükümlülüğü bulunan sanık hakkında yeniden suç işlemeyeceği konusunda olumlu kanaate varılmadığından dolayı verilen hükmün açıklanmasının geri bırakılmasına yer olmadığına dair kanaat ve kabulün cezanın ertelenmemesine de yasal ve yeterli gerekçe olması gözetilerek,

Sanık A Y hakkında suç örgütü kurmak suçundan verilen mahkûmiyet hükmünün,

Sanık A Y hakkında suç örgütü kurmak suçundan verilen mahkûmiyet hükmünün, 01/05/2011 günü oynanan İ. BBSK – F. A.Ş., 08/05/2011 günü oynanan K.spor – F. A.Ş., 15/05/2011 günü oynanan F. A.Ş. – MKE A., 22/05/2011 günü oynanan S.spor – F. A.Ş. müsabakalarında şike, 17/04/2011 günü oynanan T.spor A.Ş. – B.spor, 22/04/2011 günü oynanan E.spor – T.spor A.Ş., 15/05/2011

günü oynanan T.spor A.Ş. – İ. BBSK müsabakalarında teşvik primi suçlarından verilen mahkûmiyet hükmünün; Sanık hakkında kazanılmış hakka konu oluşturmayan 6222 sayılı Kanunun 11/11, 18/1-10. madde ve fıkra hükümlerinin Yasada yer aldığı hali ile tatbik edilmesi infaz aşamasında mümkün görülerek, Sanık A B hakkında 01/05/2011 günü oynanan İ. BBSK – F. A.Ş., 15/05/2011 günü oynanan F. A.Ş. – MKE A. ve 22/05/2011 günü oynanan S.spor – F. A.Ş. müsabakalarında şike, 15/05/2011 günü oynanan T.spor A.Ş. – İ. BBSK müsabakasında teşvik primi suçlarından verilen mahkûmiyet hükmünün Sanık hakkında kazanılmış hakka konu oluşturmayan 6222 sayılı Kanunun 11/11, 18/1-10. madde ve fıkra hükümlerinin Yasada yer aldığı hali ile tatbik edilmesi infaz aşamasında mümkün görülerek, 34 TY 8602 plaka sayılı aracın 5237 sayılı TCK'nın 55. maddesi uyarınca suçun işlenmesi ile elde edilen maddi menfaat niteliğinde kabul edilerek müsadereesine ilişkin kararda dosya kapsamı uyarınca bir isabetsizlik bulunmadığından,

Sanık A Ç hakkında 01/05/2011 günü oynanan İ. BBSK – F. A.Ş. ve 22/05/2011 günü oynanan S.spor – F. A.Ş. müsabakalarında şike suçlarından verilen mahkûmiyet hükmünün Sanık hakkında kazanılmış hakka konu oluşturmayan 6222 sayılı Kanunun 11/11, 18/1-10. madde ve fıkra hükümlerinin Yasada yer aldığı hali ile tatbik edilmesi infaz aşamasında mümkün görülmüş, suçun zincirleme biçimde işlenmesi nedeniyle cezasında 6222 sayılı Yasanın 6259 sayılı Kanun ile değişik 11/10. maddesi uyarınca artırım yapıldığı sırada sehven "takdirenen alt sınırdan uzaklaşmak suretiyle" ibaresi kullanılmasına karşın alt sınırdan olacak şekilde "1/4 oranında" artırım yapılması ise mahallinde düzeltilmesi mümkün yazım hatası olarak kabul edilerek,

Sanık İ Y E hakkında 15/05/2011 günü oynanan F. A.Ş. – MKE A. ve 22/05/2011 günü oynanan S.spor – F. A.Ş. müsabakalarında şike, 17/04/2011 günü oynanan T.spor A.Ş. – B.spor, 22/04/2011 günü oynanan E.spor – T.spor A.Ş. ve 15/05/2011 günü oynanan T.spor A.Ş. – İ. BBSK müsabakalarında teşvik primi suçlarından verilen mahkûmiyet hükmünün Sanık hakkında kazanılmış hakka konu oluşturmayan 6222 sayılı Kanunun 11/11, 18/1-10. madde ve fıkra hükümlerinin Yasada yer aldığı hali ile tatbik edilmesi infaz aşamasında mümkün görülerek,

12/05/2011 günü Giresun'da bulunan Orta Kahve adlı işyerinde, işyeri dokunulmazlığının ihlali suçundan sanıklar E K ve S E haklarında verilen mahkûmiyet hükümlerinin; 5271 sayılı CMK'nın 172/1. maddesinde "Cumhuriyet savcısı, soruşturma evresi sonunda, kamu davasının açılması için yeterli şüphe oluşturacak delil elde edilememesi veya kovuşturma olanağının bulunmaması hâllerinde

kovuşturmaya yer olmadığına karar verir.”, anılan Yasa ve maddenin 2. fıkrasında ise “Kovuşturmaya yer olmadığına dair karar verildikten sonra yeni delil meydana çıkmadıkça, aynı fiilden dolayı kamu davası açılmaz.” düzenlemesinin bulunduğu, sanıklar haklarında aynı fiil nedeniyle daha önce Giresun Cumhuriyet Başsavcılığınca yapılan 2011/2450 numaralı soruşturmaya ilişkin kovuşturmaya yer olmadığına dair kararda, işyeri dokunulmazlığının ihlali eyleminin tartışılıp değerlendirilmediği, dolayısıyla 14/09/2011 günlü kovuşturmaya yer olmadığına dair kararın, delil yetersizliği nedeniyle verilmemiş olması, hukuki tavsifte yapılan hatanın anılan Kanun ve madde hükmünün uygulanmasına yasal engel teşkil etmemesi karşısında; CMK’nın 172/2. maddesinin uygulanma koşullarının dava konusu somut olayda bulunmadığı gözetilerek yapılan incelemede; olay günü açık bir rızaya gerek duyulmadan herkesin girebileceği bir yer olan mağdur H V’ye ait Orta Kahve adlı iş yerine halka açık bir saatte, alkollü bir vaziyette ve hukuka aykırı bir amaçla gece vakti giren sanıkların, işyeri çalışanlarınca kendilerine müş-teri olarak hizmet verilmeyeceğinin eylemli olarak bildirilmesine rağmen işyerinin üst katına çıkarak burada taşkınlık yaptıkları, çalışanlara hakaret edip, eşyalara zarar verdikleri ve yine çalışanlardan Y A’ı kasten basit şekilde yaraladıkları tüm dosya kapsamından anlaşılmış olmakla, tebliğnamedeki bu hususta bozma isteyen düşünceye de iştirak edilmeyerek;

Delillerle iddia ve savunma, duruşma gözönünde tutularak tahlil ve takdir edilmiş sübutu kabul olunan fiillerin unsurlarına uygun şekilde tavsif ve tatbikatı yapılmış bulunduğundan ONANMASINA,

Sanık S A hakkında kurulan hükümlerin; Hükümden sonra temyiz incelemesi sırasında sanığın 18/04/2013 tarihinde öldüğü UYAP ortamından temin edilen güncel nüfus kaydından anlaşıldığından, 5237 sayılı TCK’nın 64 ve 5271 sayılı CMK’nın 223/8. maddeleri uyarınca bir karar verilmesi lüzumu, bozmayı gerektirmiş olduğundan BOZULMASINA, ancak bu husus yeniden yargılamayı gerektirmediğinden aynı Yasanın 322, 5237 sayılı TCK’nın 64/1 ve 5271 sayılı CMK’nın 223/8. maddeleri uyarınca açılan kamu davalarının sanığın ölümü sebebiyle DÜŞÜRÜLMESİNE,

25/06/2009 günü Giresun’da M C’ye yönelik tehdit suçundan sanıklar A A, E K ve S E haklarında verilen mahkûmiyet hükümleri ile ilgili olarak; 5271 sayılı CMK’nın 172/1. maddesinde “Cumhuriyet savcısı, soruşturma evresi sonunda, kamu davasının açılması için yeterli şüphe oluşturacak delil elde edilememesi veya kovuşturma olanağının bulunmaması hâllerinde kovuşturmaya yer olmadığına karar

verir.”, anılan Yasa ve maddenin 2. fıkrasında ise “Kovuşturmaya yer olmadığına dair karar verildikten sonra yeni delil meydana çıkmadıkça, aynı fiilden dolayı kamu davası açılmaz.” düzenlemesinin bulunduğu, sanıklar haklarında aynı fiil nedeniyle daha önce Giresun Cumhuriyet Başsavcılığınca yapılan 2009/2838 numaralı soruşturmaya ilişkin kovuşturmaya yer olmadığına dair kararda, tehdit suçundan dolayı değerlendirme yapılmadığı, dolayısıyla 14/09/2009 günlü kovuşturmaya yer olmadığına dair kararın, delil yetersizliği nedeniyle verilmemiş olması, hukuki tavsifte yapılan hatanın anılan Kanun ve madde hükmünün uygulanmasına yasal engel teşkil etmemesi karşısında; CMK’nın 172/2. maddesinin uygulanma koşullarının dava konusu somut olayda bulunmadığı, yine yargılama konusu edilen olayın iddianamede “Giresun’da yayın yapan Giresun FM isimli radyonun müdürü M C ve radyo sahibi H A’nın Giresun’da yapılan fuar organizasyonunun ve G.spor’un başarısızlığı hakkında yazdıkları yazıların ve bu konu hakkında yaptıkları yayınların örgüt üyelerini rahatsız ettiği, örgüt üyeleri S K ve taraftar grubu lideri Ö T’nün Giresun FM isimli radyoya giderek M C ile görüşme yaptıkları ve şahsı bu tür yazılar yazmaması, yayınlar yapmaması konusunda uyarıp tehdit ettikleri, M C’nin bu durumu kabullenmediği, S K’nın Ö T ile birlikte radyodan ayrıldığı, şahısların radyodan ayrılmalarından bir müddet sonra S K’nın kardeşi E K’nın, yanında S E ve A A ile birlikte Giresun FM isimli radyoya tekrar gittiği, şahısların M C ile özel görüşmek istediklerini bahane ederek, Avukat Y A, gazeteci G Ş ve DP İlçe Başkanı M K’nın dışarı çıkmalarını istedikleri, tanıkların görüşmenin ses kayıt cihazı ile kayıt altına alınması koşulu ile odadan çıkmaları üzerine, E K ve yanındaki şahısların oda kapısını kapatarak içeride bulunan M C ve H A’ı darp etmeye başladıkları, odada bulunan bilgisayar ve sandalyeleri yere fırlattıkları, tanık şahısların odaya girmeleri üzerine şahısların olay yerinden kaçtıkları, M C ve H A’nın G.spor’un O P döneminde başarısız olduğu ve fuar organizasyonlarının etkisiz kaldığı yönünde yazılar yazıp, yayınlar yapmaları sebebiyle tehdit ve darp edildiği, olayı O P ve H K’nın azmettirmesi sonucu SK, Ö T, E K, SE ve A A isimli şahısların gerçekleştirdiği,” şeklinde anlatılması karşısında, sanıklardan A, S ve E haklarında da mağdur M’ya yönelik tehdit suçundan açılmış bir dava bulunduğu gözetilerek;

Giresun FM adlı işyerinde olay günü yaklaşık bir saat içerisinde birbirini takiben gerçekleşen eylemler sırasında sanıkların, diğer sanıklar Ö ve S tarafından müşterek fail olarak işlenen tehdit suçuna ne surette iştirak ettikleri ve buna ilişkin delillerin nelerden ibaret olduğu karar yerinde gösterilip tartışılmadan yasal ve yeterli olmayan gerekçe ile yazılı şekilde mahkûmiyet kararları verilmesi, 25/06/2009 günü Giresun’da Giresun FM adlı işyerine yönelik işyeri dokunulmazlığının ihlali suçundan sanıklar O P, A A, E K, H K, Ö T, S E ve S K haklarında

verilen mahkûmiyet hükümlerinin; 5271 sayılı CMK'nın 172/1. maddesinde "Cumhuriyet savcısı, soruşturma evresi sonunda, kamu davasının açılması için yeterli şüphe oluşturacak delil elde edilememesi veya kovuşturma olanağının bulunmaması hâllerinde kovuşturmaya yer olmadığına karar verir.", anılan Yasa ve maddenin 2. fıkrasında ise "Kovuşturmaya yer olmadığına dair karar verildikten sonra yeni delil meydana çıkmadıkça, aynı fiilden dolayı kamu davası açılmaz." düzenlemesinin bulunduğu, aynı fiil nedeniyle daha önce Giresun Cumhuriyet Başsavcılığınca yapılan 2009/2838 numaralı soruşturmaya ilişkin kovuşturmaya yer olmadığına dair kararda, işyeri dokunulmazlığının ihlali eyleminin tartışılıp değerlendirilmediği, dolayısıyla 14/09/2009 günlü kovuşturmaya yer olmadığına dair kararın, delil yetersizliği nedeniyle verilmemiş olması, hukuki tavsifte yapılan hatanın anılan Kanun ve madde hükmünün uygulanmasına yasal engel teşkil etmemesi karşısında; CMK'nın 172/2. maddesinin uygulanma koşullarının dava konusu somut olayda bulunmadığı gözetilerek yapılan incelemede; yapılan yargılamaya, toplanıp karar yerinde gösterilen delillere, mahkemenin soruşturma sonuçlarına uygun olarak oluşan kanaat ve takdirine, incelenen dosya içeriğine göre yerinde görülmeeyen sair temyiz itirazlarının reddine, Ancak; Açık bir rızaya gerek duyulmaksızın girilmesi mutad yerler dışında kalan işyerlerinden olan Giresun FM adlı işyerinde müdür olarak görev yapan mağdurun, Başkanlığını sanıklardan O'un yaptığı G.spor Kulübünün yönetim şekli ile işletmeciliğini sanık H'in yaptığı limanda bulunan fuar alanı hakkında aleyhe yayınlar yapması nedeniyle, adı geçen sanıkların örgüt faaliyeti çerçevesinde azmettirmesiyle, gündüz vakti meydana gelen olayda, sanıklar S ve Ö'in mağduru G.spor kulübü ve fuar alanı hakkında olumsuz yayınlar yapmaması hususunda birlikte tehdit ettikleri, mağdurdan bekledikleri yanıtı alamamalarından sonra işyerinden ayrıldıkları, bir müddet sonra bu kez sanıklar E, S ve A'un mağdura bir kez daha gözdağı vermek amacıyla işyerine geldikleri, burada mağduru ve işyeri sahibi H'ı kasten yaraladıkları, işyerinde bulunan bir kısım mallara zarar verdikleri, oluşa ve dosya içeriğine göre, sanıkların işyerine girerken veya işyerinden çıkmamak için mağdura ya da işyeri sahibine karşı cebir veya tehdit uygulamadıkları, başka bir anlatımla işyeri dokunulmazlığını bozma suçunu işlemek için kişilere karşı zor kullanmalarının söz konusu olmadığı, içeri girdikten sonra yapılan tehdit veya cebir'in suçun nitelikli hali olarak değerlendirilemeyeceği tüm dosya kapsamından anlaşıldığı halde, haklarında eylemlerine uyan TCK'nın 116/2, 119/1-(c-d) maddeleri yerine yazılı şekilde uygulama yapılarak fazla cezalar tayin edilmesi, Sanık E K hakkında yasal koşulları olduğu halde TCK'nın 58/9. maddesinin uygulanmasına karar verilmesi gerektiğinin gözetilmemesi, Sanık A E hakkında 6136 sayılı Kanuna aykırılık suçundan verilen mahkûmiyet

hükmünün; Hüküm fıkrasının müsadereye ilişkin kısmının birinci paragrafında suça konu silah ve eklerinin sahibi olarak sanık A E yerine A K'ın gösterilmesi maddi hata olarak kabul edildiğinden, bu husustaki yanlışlık bozma nedeni sayılmamış, yapılan yargılamaya, toplanıp karar yerinde gösterilen delillere, mahkemenin soruşturma sonuçlarına uygun olarak oluşan kanaat ve takdirine, incelenen dosya içeriğine göre sair temyiz itirazları da yerinde görülmemiştir. Ancak; 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nda cezaların toplanması kurumuna yer verilmediği gözetilmeden, sanığa haptisten çevrilerek verilen adli para cezası ile doğrudan verilen adli para cezasının içtima ettirilmesi,

Suç konu tabanca ve eklerinin TCK'nın 54. maddesinin 4. fıkrası yerine 1. fıkrası uyarınca müsadereye karar verilmesi, Sabıka kaydı bulunmayan sanık hakkında diğer kişiselleştirme nedenlerinden önce değerlendirilmesi gereken hükmün açıklanmasının geri bırakılmasına yer olmadığına karar verilirken, CMK'nın 231/6. bendinde öngörülen objektif ve subjektif koşulların bulunup bulunmadığı tartışılıp yasal ve yeterli gerekçe gösterilmesi yerine, verilen kısa süreli hapis cezasının TCK 50/1-a maddesi gereği adli para cezası seçenek yaptırımına çevrilmiş olmasından bahisle 5271 sayılı CMK'nın 231/5 maddesinin uygulanmasına yer olmadığına karar verilmesi, Sanık H K hakkında O P liderliğinde kurulan suç örgütünün yöneticisi olma suçundan verilen mahkûmiyet hükmünün;Yapılan yargılamaya, toplanıp karar yerinde gösterilen delillere, mahkemenin soruşturma sonuçlarına uygun olarak oluşan kanaat ve takdirine, incelenen dosya içeriğine göre yerinde görülmeyen sair temyiz itirazlarının reddine,

Ancak; Sanığın adli sicil kaydındaki kararların 5271 sayılı CMK'nın 231/5-14. maddesi uyarınca verilen kararlar ile karşılıksız çek keşide etme suçuna ilişkin olması ve 3167 sayılı Yasanın 16/1-3. maddesi kapsamında kalan fiilin 6273 sayılı Yasa uyarınca idari yaptırıma bağlanması karşısında, sanık hakkında hükmün açıklanmasının geri bırakılmasına yer olmadığına karar verilirken CMK'nın 231/6. bendinde öngörülen objektif ve subjektif koşulların bulunup bulunmadığı tartışılıp yasal ve yeterli gerekçe gösterilmesi yerine, daha önce kasıtlı suçtan mahkûmiyetinin bulunması ve kişilik özelliklerinden bahisle hükmün açıklanmasının geri bırakılmasına yer olmadığına karar verilmesi,

Suç işlemek amacıyla O P liderliğinde kurulan örgüte üye olma suçundan sanık E.K. hakkında verilen mahkûmiyet hükmü ile ilgili olarak; Sanığın adli sicil kaydına göre daha önce kasıtlı suçtan mahkûm olduğunun anlaşılması

karşısında, 5728 sayılı Kanunun 562. maddesiyle değişik CMK'nın 231. maddesi gereğince hükmün açıklanmasının geri bırakılması koşullarının oluşmadığı gözetilerek; Yapılan yargılamaya, toplanıp karar yerinde gösterilen delillere, mahkemenin soruşturma sonuçlarına uygun olarak oluşan kanaat ve takdirine, incelenen dosya içeriğine göre yerinde görülmeyen sair temyiz itirazlarının reddine, Ancak; 5237 sayılı TCK'nın 51. maddesinin 1. fıkrasının (a) bendinde sanığın daha önce üç aydan fazla hapis cezası ile cezalandırılmamış olması koşulu ve (b) bendinde suçu işledikten sonra yargılama sürecinde gösterdiği pişmanlık dolayısıyla tekrar suç işlemeyeceği konusunda mahkemede bir kanaatin oluşması hükmü getirilmiş olmakla, suç tarihi itibarıyla adli sicil kaydına göre ertelemeye engel sabıkası olmayan ve yargılama sürecindeki davranışları nedeniyle de cezasından takdiri indirim yapılan sanığın, yargılama sürecindeki tutum ve davranışlarının pişmanlık boyutu irdelenip tartışılmadan, yasal ve yeterli olmayan gerekçeyle cezanın ertelenmesine yer olmadığına karar verilmesi,

Sanık hakkında yasal koşulları olduğu halde TCK'nın 58/9. maddesinin uygulanmasına karar verilmesi gerektiğinin gözetilmemesi, 12/05/2011 günü Giresun'da bulunan Orta Kahve adlı işyerinde, işyeri doku-nulmazlığının ihlali suçundan sanık S K hakkında verilen mahkûmiyet hükmünün; Tüm dosya kapsamına göre; sanığın yüklenen suçu işlediğine dair, mahkûmiyetine yeterli her türlü şüpheden uzak, kesin ve inandırıcı delil elde edilemediği gözetilmeden, beraati yerine yazılı şekilde mahkûmiyet kararı verilmesi, 31/03/2011 günü yapılan menajerlik "futbolcu temsilciliği" sınavı soruları ile ilgili rüşvet alma suçundan sanık H Ş hakkında verilen mahkûmiyet hükmünün; Suç tarihinde Türkiye Futbol Federasyonu'nda Profesyonel Futbolcu Tescil İşleri Müdürü olarak görev yapan, profesyonel futbolcuların tescil işlemlerinin ve bu futbolcuların dosyaları ile lisanslı futbolcu temsilcilerinin özlük dosyalarının tutulması, lisans işlemlerinin yapılması, temsilcilerin futbolcu ve kulüplerle yaptıkları sözleşmelerin tescili, temsilci sınavlarının duyurulması ve organizasyonu, sınava girecek adayların başvurularının alınması ve sınavı kazanan adayların FIFA'ya bildirilmesinden sorumlu olan birimde görev alan, suça konu olan 2011 Mart döneminde yapılan sınav sorularının hazırlanması ve değerlendirilmesinde yer almamakla birlikte adayların başvuru evraklarının alınması, takibi, sınav salonunun ayarlanması ve sınav için hazırlanmasından, sınav öncesi yapılan temsilci sınavı kursunun organizasyonundan sorumlu olup, yine sınav sonuçlarının duyurulması ve tebliğinde aktif olarak görev alan, sınav esnasında fiili olarak da sınav salonunda bulunup, sınav gözetmenliği yapan sanık H'un 5237 sayılı TCK'nın 6/1-c maddesi uyarınca somut olayda kamu görevlisi olarak kabulü gerektiği anlaşılmakla,

Suçun, TCK'nın 53/1-a maddesindeki yetkinin kötüye kullanılması suretiyle işlendiğinin kabul edilmesi karşısında, aynı Yasanın 53/5. maddesinin uygulanması gerektiğinin gözetilmemesi aleyhe temyiz bulunmadığından bozma nedeni sayılmamış, yapılan yargılamaya, toplanıp karar yerinde gösterilen delillere, mahkemenin soruşturma sonuçlarına uygun olarak oluşan kanaat ve takdirine, incelenen dosya içeriğine göre sair temyiz itirazları da yerinde görülmemiştir. Ancak; Bir karşılaşma suçu olup, bu nedenle de çok failli bir suç olan rüşvet suçunda bir tarafta rüşvet verenin, diğer tarafta ise rüşvet alan kamu görevlisinin yer aldığı, rüşvet veren ve alanın aynı amacın gerçekleşmesini hedefledikleri, bu itibarla veren ve alan açısından rüşvet suçunun tek bir suç olduğu, buna karşılık dava konusu somut olayda; aynı olaya ilişkin olarak rüşvet verme fiilinin faili olan sanık Ö A hakkında temel ceza alt sınırından tayin edildiği halde, bire bir aynı olan gerekçelerle sanık H hakkında alt sınırından uzaklaşarak hüküm kurulması suretiyle gerekçesiz şekilde farklı cezalar tayinine yol açılması,

11/05/2011 günü oynanan B. A.Ş. – İ. BBSK kupa finali müsabakasında şike suçundan sanıklar S A ve T H haklarında verilen mahkûmiyet hükümlerinin; Sanıklar Y T, İ A, İ A, S A ve A A haklarında usulüne uygun olarak mahkemeden alınmış iletişimin dinlenmesi ve kayda alınması kararlarının bulunduğu, bu kapsamda tespit edilen TAPE kayıtları dosya arasında mevcut olup, içeriklerine ve elde edilmiş biçimine ilişkin olarak sanıklara aşamalarda savunma hakkının tanındığı, dava konusu bu olayla ilgili olarak sanıkların aşamalardaki tevillu anlatımları, tanıklar Y D ve G G'nin safahatlardaki beyanları, TFF'nin Haziran 2009 tarihinde yayımlanmış Profesyonel Futbolcuların Statüsü ve Transferleri Talimatının 13/1. maddesindeki "Futbolcular, ancak TFF tarafından belirlenen transfer ve tescil dönemleri içinde tescil edilebilirler.", 19/6. maddesindeki "Mevcut kulübüyle sözleşmesi devam eden profesyonel bir futbolcuyla sözleşme imzalamaya niyetinde olan kulüp, futbolcuyla görüşmelere başlamadan önce futbolcunun sözleşmesel ilişkisi devam eden kulübünün iznini yazılı olarak almak zorundadır. Yazılı izin almaksızın görüşmelere başlayan kulüp, futbolcu, futbolcu temsilcisi ve diğer kişiler hakkında Futbol Disiplin Talimatı hükümleri uygulanır." hükümleri ile 2010-2011 futbol sezonunda uygulanmak ve 1. Transfer ve Tescil dönemi başlangıcından itibaren geçerli olmak üzere Türkiye Futbol Federasyonu Yönetim Kurulu tarafından görüşülüp karara bağlandığı üzere, 2010-2011 futbol sezonunun 1. Transfer ve Tescil döneminin 10 Haziran 2010 tarihinde başlayıp 01 Eylül 2010 tarihinde ve 2. Transfer ve Tescil Döneminin 05 Ocak 2011 tarihinde başlayıp 01 Şubat 2011 tarihinde sona ermesine (bknz. <http://www.tff.org/resources/tff/documents/002011/tff/talimatlar>) karar verildiği, bu bağlamda kulübü ile sözleşmesi devam eden

profesyonel bir futbolcunun transferi için, TFF yönetim kurulu tarafından her yıl belirlenen transfer ve tescil dönemi içinde olsa dahi, futbolcu ile görüşmek isteyen bir kulübün öncelikle futbolcunun bağlı bulunduğu kulüple görüşüp yazılı izin alması zorunlu olup, özellikle transfer dönemi dışında, kulübünden yazılı bir izin de alınmadan, futbolcuyla transferi amacı ile, hem de o futbolcunun oynadığı kulüple yapılacak bir müsabaka öncesinde transfer görüşmesi yapılması, kulübünden yazılı izin alınmış olsa bile transfer görüşmesi yapılan oyuncunun bu müsabakada kötü oynamasının istenmesinin transfer amaçlı şike suçunu oluşturacağına dosya kapsamında bir tereddüt bulunmadığı, dava konusu somut olayda ise transfer ve tescil dönemi dışında, kulüpleri ile mevcut sözleşmeleri sezon sonunda da devam eden futbolcu sanıklar İ A ve İ A ile İ. BBSK kulübünden yazılı bir izin alınmadan, bu hususta herhangi bir görüşme dahi yapılmadan, teknik direktör sanık T.'un bu göreve getirilmesinden sonra kendi kulübüne sunduğu aralarında futbolcu sanıkların da bulunduğu bir transfer listesi kulübü tarafından dosyaya ibraz edilmeden, sezon sonu transfer edilmeyeceği kulüp başkanı tanık Yıldırım'ın beyanı ile açık olan ve transferleri için sezon sonunda herhangi bir çaba da gösterilmeyen bu futbolcularla 11/05/2011 günü oynanacak kupa finalinden çok kısa bir süre önce B. A.Ş. Futbol Kulübüne transferleri amacı ile 07/05/2011 günü Bursa ilinde görüşme yapılması ve gerek bu görüşmede gerekse İstanbul'da A. Holding adlı işyerinde menajerleri sanık Y aracılığı ile müsabakada kötü oynamalarının istendiği, futbolcu sanıkların da bu şike teklifini kabul ettikleri tüm dosya kapsamından anlaşılmış, sanık S A hakkında örgüt suçundan açılmış bir dava bulunmadığı ve hakkında 6222 sayılı Yasanın 11/4-b madde ve fıkra hükmü uyarınca artırım yapıldığı halde sehven aynı Yasa ve maddenin (c) bendinin de karar yerinde gösterilmesi sonuca etkili bulunmadığından bozma nedeni sayılmamış, yapılan yargılamaya, toplanıp karar yerinde gösterilen delillere, mahkemenin soruşturma sonuçlarına uygun olarak oluşan kanaat ve takdirine, incelenen dosya içeriğine göre sair temyiz itirazları da yerinde görülmemiştir.

Ancak; 5237 sayılı TCK'nın 7. maddesinin 5377 sayılı Kanun ile değiştirilen 3. fıkrasında yer alan "Hapis cezasının ertelenmesi, koşullu salıverilme ve tekrarla ilgili olanlar hariç; infaz rejimine ilişkin hükümler, derhal uygulanır." şeklindeki düzenleme nedeniyle ertelemenin değerlendirilmesinde anılan Yasa ve maddenin 1 ve 2. fıkralarındaki zaman yönünden uygulama ilkesinin geçerli olduğu, bu itibarla 6222 sayılı Kanunun 11/9. madde ve fıkra hükmünün sanıklar haklarında verilen hapis cezalarının ertelenmesine yasal engel teşkil etmeyeceği, sanıklar müdafilerin esas hakkındaki savunmalarında lehe hükümlerin uygulanmasını talep ettikleri ve sanıkların suç tarihi itibarıyla üç aydan fazla hapis cezasına mahkum edilmemiş

olmaları karşısında, suçu işledikten sonraki yargılama sürecinde pişmanlık gösterip göstermediği nazara alınıp tekrar suç işleyip işlemeyeceği konusunda oluşan kanaat değerlendirilerek cezalarının ertelenip ertelenmeyeceğinin tartışılması gerekirken, bu hususta olumlu ya da olumsuz bir karar verilmemesi,

Kazanılmış hakka konu oluşturmayan 6222 sayılı Kanunun 11/11, 18/1-10. madde ve fıkra hükümlerinin Yasada yer aldığı hali ile tatbik edilmesi gerektiği gözetilmeden yazılı şekilde ve infazda tereddüt oluşturacak biçimde hükümler kurulması,

18/04/2011 günü oynanan K. – G.spor müsabakasında şike suçundan sanık A Y hakkında verilen mahkûmiyet hükmü ile ilgili olarak; Sanığın, 28/06/2012 günlü dilekçesi ile hakkında hükmün açıklanmasının geri bırakılması hükümlerinin uygulanmasına muvafakat etmediği gözetilerek, yapılan yargılamaya, toplanıp karar yerinde gösterilen delillere, mahkemenin soruşturma sonuçlarına uygun olarak oluşan kanaat ve takdirine, incelenen dosya içeriğine göre yerinde görülmeyen sair temyiz itirazlarının reddine,

Ancak; Sanık hakkında şike suçundan teşebbüs nedeniyle indirim yapılırken, 6222 sayılı Yasanın 11/3 ve TCK'nın 35. maddeleri yerine, uygulama maddesi olarak 6222 SK'nın 11/5. maddesinin gösterilmesi,

Sanık hakkında, örgüt kurmak, yönetmek veya örgüte üye olmak suçundan açılmış bir dava ve verilmiş bir hüküm bulunmadığı halde TCK'nın 58/9. maddesinin tatbik edilmesi, 5237 sayılı TCK'nın 7. maddesinin 5377 sayılı Kanun ile değiştirilen 3. fıkrasında yer alan "Hapis cezasının ertelenmesi, koşullu salıverilme ve tekerrürle ilgili olanlar hariç; infaz rejimine ilişkin hükümler, derhal uygulanır." şeklindeki düzenleme nedeniyle ertelemenin değerlendirilmesinde anılan Yasa ve maddenin 1 ve 2. fıkralarındaki zaman yönünden uygulama ilkesinin geçerli olduğu, bu itibarla 6222 sayılı Kanunun 11/9. madde ve fıkra hükmünün sanık hakkında verilen hapis cezasının ertelenmesine yasal engel teşkil etmeyeceği, sanığın suç tarihi itibarıyla üç aydan fazla hapis cezasına mahkum edilmemiş olması karşısında, suçu işledikten sonraki yargılama sürecinde pişmanlık gösterip göstermediği nazara alınıp tekrar suç işleyip işlemeyeceği konusunda oluşan kanaat değerlendirilerek cezasının ertelenip ertelenmeyeceğinin tartışılması gerekirken, yasal olmayan gerekçeyle yazılı şekilde karar verilmesi,

Kazanılmış hakka konu oluşturmayan 6222 sayılı Kanunun 11/11, 18/1-10. madde ve fıkra hükümlerinin Yasada yer aldığı hali ile tatbik edilmesi gerektiği gözetilmeden yazılı şekilde ve infazda tereddüt oluşturacak biçimde hüküm kurulması,

Suç işlemek amacıyla O P liderliğinde kurulan örgüte üye olma suçundan sanık Ömer Ülkü hakkında verilen mahkûmiyet hükmü ile ilgili olarak; Karşıyaka – Giresunspor ve G.spor – M. İ. Y. müsabakalarında şike suçundan mahkûmiyetine karar verilen sanığın, suç teşkil eden ve sabit görülen bu eylemlerinin varlığı kabul edilen suç örgütü ile bağlantısı tereddüde mahal bırakmayacak şekilde ve kesin olarak tespit edilmeden, ayrıca örgüt lideri O P hakkında bahse konu müsabakalarla ilgili olarak şike suçundan verilen beraat kararlarının temyiz edilmeden kesinleştiği gözetilmeden, yasal ve yeterli olmayan gerekçe ile yazılı şekilde atılı suçtan mahkûmiyetine karar verilmesi,

Kabule göre de; Cezası ertelenen sanık hakkında TCK'nın 51/3. maddesi uyarınca, gerekçeleri gösterilip açıklanmadan denetim süresinin 2 yıl olarak tayin edilmesi, Sanık hakkında hükmolunan kısa süreli olmayan hapis cezasının ertelenmiş olması karşısında; 5237 sayılı TCK'nın 53/3. maddesi uyarınca, kendi altsoyu üzerindeki velayet, vesayet ve kayımlığa ait bir hizmette bulunmaktan yoksun bırakılmaya ilişkin hak yoksunluğunun hiç uygulanamayacağı, altsoyu dışındaki kişiler yönünden ise hapis cezasının infazı tamamlayıncaya kadar uygulanabileceği gözetilmeksizin yazılı şekilde 53/1-c maddesindeki hakların tümünü koşullu salıverilmeye kadar kullanmaktan mahrum bırakmaya hükmedilmesi,

18/04/2011 günü oynanan K. – G.spor ve 24/04/2011 günü oynanan G.spor – M. İ. Y. müsabakalarında şikeye teşebbüs suçundan sanık Ö Ü hakkında verilen mahkûmiyet hükmü ile ilgili olarak; Sanığın 29/06/2012 günlü celsede alınan savunmasında hakkında hükmün açıklanmasının geri bırakılması hükümlerinin uygulanmasına muvafakat etmediği gözetilerek, yapılan yargılamaya, toplanıp karar yerinde gösterilen delillere, mahkemenin soruşturma sonuçlarına uygun olarak oluşan kanaat ve takdirine, incelenen dosya içeriğine göre yerinde görülmeyen sair temyiz itirazlarının reddine, Ancak; Tüm dosya kapsamına göre sanığın, 24/04/2011 günü oynanan G.spor – M. İ. Y. müsabakasında kazanç veya sair menfaat temin etmek suretiyle yüklenen suçu işlediğine dair mahkûmiyetine yeterli her türlü şüpheden uzak, kesin ve inandırıcı delil elde edilemediği gözetilmeden, cezasında 6222 sayılı Yasanın değişik 11/10 madde ve fıkra hükmü uyarınca artırım yapılması suretiyle fazla ceza tayini,

Sanık hakkında şike suçundan teşebbüs nedeniyle indirim yapılırken, 6222 sayılı Yasanın 11/3 ve TCK'nın 35. maddeleri yerine uygulama maddesi olarak 6222 SK'nın 11/5. maddesinin gösterilmesi, 5237 sayılı TCK'nın 7. maddesinin 5377 sayılı Kanun ile değiştirilen 3. fıkrasında yer

alan "Hapis cezasının ertelenmesi, koşullu salıverilme ve tekerrürle ilgili olanlar hariç; infaz rejimine ilişkin hükümler, derhal uygulanır." şeklindeki düzenleme nedeniyle erteleminin değerlendirilmesinde anılan Yasa ve maddenin 1 ve 2. fıkralarındaki zaman yönünden uygulama ilkesinin geçerli olduğu, bu itibarla 6222 sayılı Kanunun 11/9. madde ve fıkra hükmünün sanık hakkında verilen hapis cezasının ertelenmesine yasal engel teşkil etmeyeceği, sanığın suç tarihi itibarıyla üç aydan fazla hapis cezasına mahkum edilmemiş olması karşısında, suçu işledikten sonraki yargılama sürecinde pişmanlık gösterip göstermediği nazara alınıp tekrar suç işleyip işlemeyeceği konusunda oluşan kanaat değerlendirilerek cezasının ertelenip ertelenmeyeceğinin tartışılması gerekirken, yasal olmayan gerekçeyle yazılı şekilde karar verilmesi, Sanığın yüklenen suçu O P liderliğindeki suç örgütünün faaliyeti çerçevesinde işlediğine, bir başka anlatımla diğer sanıklarla suç işlemek amacı etrafında fiili bir birleşme ile işbirliği, eylemli paylaşım anlayışı ve disiplinli biçimde hareket edip amaçları doğrultusunda müsabakalarda şikeye teşebbüs suçunu işlemek için faaliyette bulunduğuna ilişkin deliller karar yerinde gösterilmeden, yetersiz gerekçe ile TCK'nın 58. maddesinin 9. fıkrası delaletiyle 6. fıkrasının tatbikine karar verilmesi, Kazanılmış hakka konu oluşturmayan 6222 sayılı Kanunun 11/11, 18/1-10. madde ve fıkra hükümlerinin Yasada yer aldığı hali ile tatbik edilmesi gerektiği gözetilmeden yazılı şekilde ve infazda tereddüt oluşturacak biçimde hüküm kurulması,

08/05/2011 günü oynanan K.spor – F. A.Ş. müsabakasında şike yapmak suçundan sanık E.K. hakkında verilen beraat hükmü ile ilgili olarak; Ceza Muhakemesi Kanununda Öngörülen Telekomünikasyon Yoluyla Yapılan İletişimin Denetlenmesi, Gizli Soruşturmacı ve Teknik Araçlarla İzleme Tedbirlerinin Uygulanmasına İlişkin Yönetmeliğin Tanımlar başlıklı 4. maddesinde; "İletişimin dinlenmesi ve kayda alınması'nın: Telekomünikasyon yoluyla gerçekleştirilmekte olan konuşmaların dinlenmesi ve kayda alınması ile diğer her türlü iletişimin uygun teknik araçlarla dinlenmesi ve kayda alınmasına yönelik işlemleri," düzenlemesinin yer aldığı, Her ne kadar sanık müdafince, 3678 no.lu iletişimin tespiti tutanağının ortam dinlemesi sonucu elde edildiği, CMK'nın 135. maddesi kapsamında elde edilmiş bir tutanak olmadığı ileri sürülmüş ise de; iletişimin kayda alınmasının arama tuşuna basılması ile başladığı ve bu halde karşı taraf cevap vermese dahi konuşma tonu ve çıkan seslerin uygun olması halinde arayan şahsın konuşmalarının kayda alındığı, bu bağlamda da diğer her türlü iletişimin uygun teknik araçlarla dinlenmesi ve kayda alınmasına yönelik işlemlerin Yönetmeliğin açık hükmü gereği iletişimin dinlenmesi ve kayda alınması kapsamında olduğu, sanığın, dava konusu müsabakada temsilcisi bulunduğu K.spor futbolcusu E' nin F. A.Ş. müsabakasında oynamaması ya da oynadığı takdirde kötü futbol oynaması hususunda F. A.Ş.

Spor Kulübü Başkanı ve örgüt lideri olan sanık A Y'ın bilgisi ve isteği dahilinde Kulüp yöneticisi M Ş M'nun talimatı ile aynı zamanda akrabası da olan sanık S D tarafından kendisine bildirilen şike teklifini futbolcuya iletmişti, ancak futbolcunun bu teklifi kabul ettiğine dair dosya kapsamında her türlü şüpheden uzak, kesin ve inandırıcı bir delilin bulunmadığı nazara alınıp, söz konusu müsabakada şikeye teşebbüs suçundan cezalandırılması gerektiği halde, yanlışlı değerlendirme sonucu yazılı şekilde hakkında atılı suçtan beraat kararı verilmesi,

15/05/2011 günü oynanan F. A.Ş. – MKE A. müsabakasında şike suçundan sanık C.T. hakkında verilen mahkûmiyet hükmü ile ilgili olarak; F. Spor Kulübünde idari yönetici (amatör şubeler koordinatörü) olarak görev yapan sanık hakkında A.Y. liderliğindeki suç örgütünün faaliyeti çerçevesinde atılı suç işlediğinin dosya kapsamına göre iddia ve kabul edilmesi karşısında, uygulama maddesi olarak 6222 sayılı Yasanın 11/4-(b-c) madde, fıkra ve bentleri yerine (b) bendinin hükümde gösterilmemesi sonuca etkili görülmediğinden bozma nedeni sayılmamış, yapılan yargılamaya, toplanıp karar yerinde gösterilen delillere, mahkemenin soruşturma sonuçlarına uygun olarak oluşan kanaat ve takdirine, incelenen dosya içeriğine göre sair temyiz itirazları da yerinde görülmemiştir.

Ancak; 5237 sayılı TCK'nın 7. maddesinin 5377 sayılı Kanun ile değiştirilen 3. fıkrasında yer alan "Hapis cezasının ertelenmesi, koşullu salıverilme ve tekerrürle ilgili olanlar hariç; infaz rejimine ilişkin hükümler, derhal uygulanır." şeklindeki düzenleme nedeniyle ertelenmenin değerlendirilmesinde anılan Yasa ve maddenin 1 ve 2. fıkralarındaki zaman yönünden uygulama ilkesinin geçerli olduğu, bu itibarla 6222 sayılı Kanunun 11/9. madde ve fıkra hükmünün sanık hakkında verilen hapis cezasının ertelenmesine yasal engel teşkil etmeyeceği, sanığın suç tarihi itibarıyla üç aydan fazla hapis cezasına mahkûm edilmemiş olması karşısında, suçu işledikten sonraki yargılama sürecinde pişmanlık gösterip göstermediği nazara alınıp tekrar suç işleyip işle-meyeceği konusunda oluşan kanaat değerlendirilerek cezasının ertelenip ertelenmeye-ceğinin tartışılması gerekirken, yasal olmayan gerekçeyle yazılı şekilde karar verilmesi, Kazanılmış hakka konu oluşturmayan 6222 sayılı Kanunun 11/11, 18/1-10. madde ve fıkra hükümlerinin Yasada yer aldığı hali ile tatbik edilmesi gerektiği gözetilmeden yazılı şekilde ve infazda tereddüt oluşturacak biçimde hüküm kurulması,

Sanık hakkında yasal koşulları olduğu halde TCK'nın 58/9. maddesinin uygulanmasına karar verilmesi gerektiğinin gözetilmemesi, Sanık B.İ.İ. hakkında A.Y. liderliğindeki suç örgütüne üye olmak ile 01/05/2011 günü oynanan İ. BBSK – F. A.Ş. ve 22/05/2011 günü oynanan S.spor – F. A.Ş.

müsabakalarında zincirleme biçimde şike suçlarından verilen mahkûmiyet, 15/05/2011 günü oynanan F. A.Ş. – MKE A. müsabakasında şike ve aynı gün oynanan T.spor A.Ş. – İ. BBSK müsabakasında teşvik primi suçlarından verilen hükümleri ile ilgili olarak; 5271 sayılı CMK'nın 191/3-b-c maddesine aykırı olarak iddianame okunmadan ve CMK'nın 147. maddesinde öngörülen hakları hatırlatılmadan sorguya çekilmesi suretiyle sanığın savunma hakkının kısıtlanması,

Kabule göre de; Sanığın adli sicil kaydındaki kararın suç tarihinden sonra kesinleşmiş ve karşılıksız çek keşide etme suçuna ilişkin olması karşısında, bu fiilin 6273 sayılı Yasa uyarınca idari yaptırıma bağlanması da dikkate alınarak, örgüte üye olmak suçundan dolayı hükmün açıklanmasının geri bırakılmasına yer olmadığına karar verilirken CMK'nın 231/6. bendinde öngörülen objektif ve subjektif koşulların bulunup bulunmadığı tartışılıp yasal ve yeterli gerekçe gösterilmesi yerine, daha önce kasıtlı bir suçtan mahkum olması ve kişilik özelliklerinden bahisle hükmün açıklanmasının geri bırakılmasına yer olmadığına karar verilmesi, 5237 sayılı TCK'nın 51. maddesinin 1. fıkrasının (a) bendinde sanığın daha önce üç aydan fazla hapis cezası ile cezalandırılmamış olması koşulu ve (b) bendinde suç işledikten sonra yargılama sürecinde gösterdiği pişmanlık dolayısıyla tekrar suç işleyemeyeceği konusunda mahkemede bir kanaatin oluşması hükmü getirilmiş olmakla, adli sicil kaydına göre ertelemeye engel sabıkası olmayan ve yargılama sürecindeki davranışları ile cezanın geleceği üzerindeki olası etkileri nedeniyle de cezasından takdiri indirim yapılan sanığın, müdafinin lehe olan hükümlerin uygulanması talebi de gözetilerek, yargılama sürecindeki tutum ve davranışlarının pişmanlık boyutu irdelenip, suç örgütüne üye olmak suçundan dolayı hakkında verilen hapis cezasının ertelenmesine karar verilip verilmeyeceği hususunda olumlu ya da olumsuz bir karar verilmesi gerekirken bu hususun tartışma dışı bırakılması,

Sanık hakkında şike yapmak suçundan hüküm kurulurken kazanılmış hakka konu oluşturmayan 6222 sayılı Kanunun 11/11, 18/1-10. madde ve fıkra hükümlerinin Yasada yer aldığı hali ile tatbik edilmesi gerektiği gözetilmeden yazılı şekilde ve infazda tereddüt oluşturacak biçimde hüküm kurulması,

17/04/2011 günü oynanan Trabzonspor A.Ş. – Bursaspor müsabakasında teşvik primi suçundan sanıklar A Y ve G V, 22/05/2011 günü oynanan Sivasspor – Fenerbahçe A.Ş. müsabakasında şike suçundan sanıklar K Ç ve M Y ile şikeye yardım etmek suçundan sanık İ Ç, 11/05/2011 günü oynanan Beşiktaş A.Ş. – İstanbul BBSK kupa finali müsabakasında şike ile 15/05/2011 günü oynanan Trabzonspor A.Ş. – İstanbul BBSK müsabakasında teşvik primi suçlarından sanık

İ.A., 22/04/2011 günü oynanan Eskişehirspor – Trabzonspor A.Ş. müsabakasında teşvik primi suçundan sanık Ü.K. haklarında verilen mahkûmiyet hükümleri ile ilgili olarak; Yapılan yargılamaya, toplanıp karar yerinde gösterilen delillere, mahkemenin soruşturma sonuçlarına uygun olarak oluşan kanaat ve takdirine, incelenen dosya içeriğine göre yerinde görülmeiyen sair temyiz itirazlarının reddine,

Ancak; 5237 sayılı TCK'nın 7. maddesinin 5377 sayılı Kanun ile değıştiren 3. fıkrasında yer alan "Hapis cezasının ertelenmesi, koşullu salıverilme ve tekrerrle ilgili olanlar hariç; infaz rejimine ilişkin hükümler, derhal uygulanır." şeklindeki düzenleme nedeniyle erteleminin değerdendirilmesinde anılan Yasa ve maddenin 1 ve 2. fıkralarındaki zaman yönünden uygulama ilkesinin geçerli olduğu, bu itibarla 6222 sayılı Kanunun 11/9. madde ve fıkra hükmünün sanıklar haklarında verilen hapis cezasının ertelenmesine yasal engel teşkil etmeyeceğı, sanıkların suç tarihi itibariyle üç aydan fazla hapis cezasına mahkum edilmiş olmaları karşısında, suçı işledikten sonraki yargılama sürecinde pişmanlık gösterip göstermedikleri nazara alınıp tekrar suç işleyip işlemeyecekleri konusunda oluşan kanaat değerdendirilerek cezalarının ertelenip ertelenmeyeceğinin tartışılması gerekirken, yasal olmayan gerekçelerle yazılı şekilde kararlar verilmesi, Kazanılmış hakka konu oluşturmıyan 6222 sayılı Kanunun 11/11, 18/1-10. madde ve fıkra hükümlerinin Yasada yer aldığı hali ile tatbik edilmesi gerektiğı gözetilmeden yazılı şekilde ve infazda tereddüt oluştıracak biçimde sanıklar haklarında hükümler kurulması,

17/04/2011 günü oynanan T.spor A.Ş. – B.spor ve 22/04/2011 günü oynanan E.spor – T.spor A.Ş. müsabakalarında teşvik primi, 22/05/2011 günü oynanan S.spor – F. A.Ş. müsabakasında şikeye teşebbüs suçlarından sanık A K hakkında verilen mahkûmiyet hükmü ile ilgili olarak; S.spor – F. A.Ş. müsabakasında sanığın kendisinin de yer aldığı şike fiiline ilişkin suçun tamamlandığına dair dosya kapsamında kesin ve inandırıcı bir delilin bulunmadığı, şikeye teşebbüs suçunun cezasının da tamamlanmış teşvik primi suçundan daha ağır olduğu gözetilerek tebliğnamedeki bozma isteyen düşünceye iştirak edilmemiş, yapılan yargılamaya, toplanıp karar yerinde gösterilen delillere, mahkemenin soruşturma sonuçlarına uygun olarak oluşan kanaat ve takdirine, incelenen dosya içeriğine göre yerinde görülmeiyen sair temyiz itirazlarının reddine,

Ancak; 5237 sayılı TCK'nın 7. maddesinin 5377 sayılı Kanun ile değıştirilen 3. fıkrasında yer alan "Hapis cezasının ertelenmesi, koşullu salıverilme ve tekrerrle ilgili olanlar hariç; infaz rejimine ilişkin hükümler, derhal uygulanır." şeklindeki

düzenleme nedeniyle ertelenmenin değerlendirilmesinde anılan Yasa ve maddenin 1 ve 2. fıkralarındaki zaman yönünden uygulama ilkesinin geçerli olduğu, bu itibarla 6222 sayılı Kanunun 11/9. madde ve fıkra hükmünün sanık hakkında verilen hapis cezasının ertelenmesine yasal engel teşkil etmeyeceği, sanığın suç tarihi itibarıyla üç aydan fazla hapis cezasına mahkum edilmemiş olması ve müdafinin lehe olan hükümlerin uygulanması talebi karşısında, suçu işledikten sonraki yargılama sürecinde pişmanlık gösterip göstermediği nazara alınıp tekrar suç işleyip işlemeyeceği konusunda oluşan kanaat değerlendirilerek cezasının ertelenip ertelenmeyeceğinin tartışılması gerekirken, bu hususta olumlu ya da olumsuz bir karar verilmemesi,

Kazanılmış hakka konu oluşturmayan 6222 sayılı Kanunun 11/11, 18/1-10. madde ve fıkra hükümlerinin Yasada yer aldığı hali ile tatbik edilmesi gerektiği gözetilmeden yazılı şekilde ve infazda tereddüt oluşturacak biçimde hüküm kurulması,

Sanık B.U. hakkında A.Y. liderliğindeki suç örgütüne üye olma suçundan verilen beraat hükmünün; Usulüne uygun olarak mahkemeden alınan kararlar üzerine elde edilen TAPE kayıtları ve fiziki takip tutanakları, sanık savunmaları ile tüm dosya kapsamı uyarınca, sanığın atılı suçlardaki rolü ve konumu, eylemlere katılma ve katkı derecesi gibi hususlar göz önüne alındığında, A.Y. liderliğindeki suç örgütü içindeki hiyerarşik yapıya dahil olmamakla birlikte, söz konusu örgüte bilerek ve isteyerek yardım ettiğinin anlaşılması karşısında, Yasa değişikliği de nazara alınarak, 5237 sayılı TCK'nın 220/7. madde ve fıkrası yollaması ile anılan maddenin 2. fıkrası uyarınca cezalandırılması yerine yanlışlı değerlendirme sonucu yazılı şekilde beraatine karar verilmesi,

Sanık B.U. hakkında 22/04/2011 günü oynanan E.spor – T.spor A.Ş. müsabakasında teşvik primi suçundan verilen mahkûmiyet hükmü ile ilgili olarak; Sanığın, 29/06/2012 günlü celsede alınan savunmasında hakkında hükmün açıklanmasının geri bırakılması hükümlerinin uygulanmasına muvafakat etmediği gözetilerek, yapılan yargılamaya, toplanıp karar yerinde gösterilen delillere, mahkemenin soruşturma sonuçlarına uygun olarak oluşan kanaat ve takdirine, incelenen dosya içeriğine göre yerinde görülmeyen sair temyiz itirazlarının reddine,

Ancak; Suçun, suç işlemek amacıyla kurulmuş bir örgütün faaliyeti çerçevesinde işlenmiş olmasına rağmen 6222 sayılı Yasanın 11/4-c maddesi uygulanmayarak sanık hakkında eksik ceza tayini,

5237 sayılı TCK'nun 7. maddesinin 5377 sayılı Kanun ile değiştirilen 3. fıkrasında yer alan "Hapis cezasının ertelenmesi, koşullu salıverilme ve tekrerrüle

ilgili olanlar hariç; infaz rejimine ilişkin hükümler, derhal uygulanır.” şeklindeki düzenleme nedeniyle ertelenmenin değerlendirilmesinde anılan Yasa ve maddenin 1 ve 2. fıkralarındaki zaman yönünden uygulama ilkesinin geçerli olduğu, bu itibarla 6222 sayılı Kanunun 11/9. madde ve fıkra hükmünün sanık hakkında verilen hapis cezasının ertelenmesine yasal engel teşkil etmeyeceği, sanığın suç tarihi itibarıyla üç aydan fazla hapis cezasına mahkum edilmemiş olması karşısında, suçu işledikten sonraki yargılama sürecinde pişmanlık gösterip göstermediği nazara alınıp tekrar suç işleyip işlemeyeceği konusunda oluşan kanaat değerlendirilerek cezasının ertelenip ertelenmeyeceğinin tartışılması gerekirken, yasal olmayan gerekçeyle yazılı şekilde karar verilmesi,

Kazanılmış hakka konu oluşturmayan 6222 sayılı Kanunun 11/11, 18/1-10. madde ve fıkra hükümlerinin Yasada yer aldığı hali ile tatbik edilmesi gerektiği gözetilmeden yazılı şekilde ve infazda tereddüt oluşturan biçimde hüküm kurulması,

01/05/2011 günü oynanan İ. BBSK – F. A.Ş. ve 11/05/2011 günü oynanan B. A.Ş. – İ. BBSK kupa finali müsabakalarında şike ile 15/05/2011 günü oynanan T.spor A.Ş. – İ. BBSK müsabakasında teşvik primi suçlarından sanık İ A; 01/05/2011 günü oynanan İ. BBSK – F. A.Ş. ve 22/05/2011 günü oynanan S.spor – F. A.Ş. müsabakalarında şike, 22/04/2011 günü oynanan E.spor – T.spor A.Ş. müsabakasında ise teşvik primi suçlarından sanık T Y; 22/04/2011 günü oynanan E.spor – T.spor A.Ş. müsabakasında teşvik primi, 08/05/2011 günü oynanan K.spor – F. A.Ş. ve 15/05/2011 günü oynanan F. A.Ş. – MKE A. müsabakalarında şikeye teşebbüs suçlarından sanık M Ş M; 22/04/2011 günü oynanan E.spor – T.spor A.Ş. müsabakasında teşvik primi, 08/05/2011 günü oynanan K.spor – F. A.Ş. ve 15/05/2011 günü oynanan F. A.Ş. – MKE A. müsabakalarında şikeye teşebbüs suçlarından sanık S.D. haklarında verilen mahkûmiyet hükümleri ile ilgili olarak; Yapılan yargılamaya, toplanıp karar yerinde gösterilen delillere, mahkemenin soruşturma sonuçlarına uygun olarak oluşan kanaat ve takdirine, incelenen dosya içeriğine göre yerinde görülmeyen sair temyiz itirazlarının reddine,

Ancak; 5237 sayılı TCK’nın 7. maddesinin 5377 sayılı Kanun ile değiştirilen 3. fıkrasında yer alan “Hapis cezasının ertelenmesi, koşullu salıverilme ve tekerrürle ilgili olanlar hariç; infaz rejimine ilişkin hükümler, derhal uygulanır.” şeklindeki düzenleme nedeniyle ertelenmenin değerlendirilmesinde anılan Yasa ve maddenin 1 ve 2. fıkralarındaki zaman yönünden uygulama ilkesinin geçerli olduğu, bu itibarla 6222 sayılı Kanunun 11/9. madde ve fıkra hükmünün sanıklar haklarında verilen hapis cezasının ertelenmesine yasal engel teşkil etmeyeceği, sanıkların suç tarihi itibarıyla

üç aydan fazla hapis cezasına mahkum edilmemiş olmaları ve müdafilerin lehe olan hükümlerin uygulanması talebi karşısında, suçu işledikten sonraki yargılama sürecinde pişmanlık gösterip göstermedikleri nazara alınıp tekrar suç işleyip işlemeyecekleri konusunda oluşan kanaat değerlendirilerek cezalarının ertelenip ertelenmeyeceğinin tartışılması gerekirken, bu hususta olumlu ya da olumsuz kararlar verilmemesi, Kazanılmış hakka konu oluşturmayan 6222 sayılı Kanunun 11/11, 18/1-10. madde ve fıkra hükümlerinin Yasada yer aldığı hali ile tatbik edilmesi gerektiği gözetilmeden yazılı şekilde ve infazda tereddüt oluşturacak biçimde sanıklar haklarında hükümler kurulması, Sanık M O hakkında A Y liderliğindeki suç örgütü içindeki hiyerarşik yapıya dahil olmamakla birlikte, örgüte bilerek ve isteyerek yardım etmek suçundan verilen mahkûmiyet hükmünün; Yapılan yargılamaya, toplanıp karar yerinde gösterilen delillere, mahkemenin soruşturma sonuçlarına uygun olarak oluşan kanaat ve takdirine, incelenen dosya içeriğine göre yerinde görülme-yen sair temyiz itirazlarının reddine, Ancak; Hükümden sonra 05/07/2012 tarihinde yürürlüğe giren 6352 sayılı Kanunun 85. maddesiyle 5237 sayılı TCK'nın 220/7. maddesinde yapılan değişiklik karşısında; hukuki durumunun yeniden takdir ve tayininde zorunluluk bulunması,

436

Temel cezası alt sınırdan belirlenerek ertelenen sanık hakkında TCK'nın 51/3. maddesi uyarınca gerekçeleri gösterilip açıklanmadan alt sınırdan uzaklaşıl-mak suretiyle denetim süresi tayin edilmesi, Sanık hakkında hükmolunan hapis cezasının kısa süreli olduğu ve ertelendiği gözetilmeden, TCK'nın 53/4. maddesinin hükmüne aykırı olarak 53/1-3. maddesi gereğince hak yoksunluğuna karar verilmesi,

22/05/2011 günü oynanan S.spor – F. A.Ş. müsabakasında şike suçundan sanık M O hakkında verilen mahkûmiyet hükmü ile ilgili olarak; Yapılan yargılamaya, toplanıp karar yerinde gösterilen delillere, mahkemenin soruşturma sonuçlarına uygun olarak oluşan kanaat ve takdirine, incelenen dosya içeriğine göre yerinde görülme-yen sair temyiz itirazlarının reddine,

Ancak; 5237 sayılı TCK'nın 7. maddesinin 5377 sayılı Kanun ile değiştirilen 3. fıkrasında yer alan "Hapis cezasının ertelenmesi, koşullu salıverilme ve tekrerrüle ilgili olanlar hariç; infaz rejimine ilişkin hükümler, derhal uygulanır." şeklindeki düzenleme nedeniyle ertelemenin değerlendirilmesinde anılan Yasa ve maddenin 1 ve 2. fıkralarındaki zaman yönünden uygulama ilkesinin geçerli olduğu, bu itibarla 6222 sayılı Kanunun 11/9. madde ve fıkra hükmünün sanık hakkında verilen hapis cezasının ertelenmesine yasal engel teşkil etmeyeceği, sanığın suç tarihi itibarıyla üç aydan fazla hapis cezasına mahkum edilmemiş olması ve müdafinin lehe olan

hükümlerin uygulanması talebi karşısında, suçu işledikten sonraki yargılama sürecinde pişmanlık gösterip göstermediği nazara alınıp tekrar suç işleyip işlemeyeceği konusunda oluşan kanaat değerlendirilerek cezasının ertelenip ertelenmeyeceğinin tartışılması gerekirken, bu hususta olumlu ya da olumsuz bir karar verilmemesi,

Kazanılmış hakka konu oluşturmayan 6222 sayılı Kanunun 11/11, 18/1-10. madde ve fıkra hükümlerinin Yasada yer aldığı hali ile tatbik edilmesi gerektiği gözetilmeden yazılı şekilde ve infazda tereddüt oluşturacak biçimde hüküm kurulması,

Sanık hakkında yasal koşulları olduğu halde TCK'nın 58/9. maddesinin uygulanmasına karar verilmesi gerektiğinin gözetilmemesi, Sanık YT hakkında 6136 sayılı Kanuna aykırılık suçundan verilen mahkûmiyet hükmünün; Yapılan yargılamaya, toplanıp karar yerinde gösterilen delillere, mahkemenin soruşturma sonuçlarına uygun olarak oluşan kanaat ve takdirine, incelenen dosya içeriğine göre yerinde görülmeyen sair temyiz itirazlarının reddine,

Ancak; Sanığın aşamalarda, Adli emanetin 2011/805 sırasında kayıtlı suça konu tabancalardan olan 38 Kalibre Short tipi Simit&Wesson marka 49680 numaralı toplu tabancanın antika olduğunu iddia etmesi ve antika niteliği olan silahların bulundurulmasına izin verilmesinde yasal zorunluluk bulunması karşısında; söz konusu tabancanın 6136 sayılı Yasanın 11. ve ilgili Yönetmeliğin 59. maddeleri uyarınca yasal bilirkişi olan Kriminal Polis Laboratuvarına gönderilerek bu konuda rapor alındıktan sonra, tüm kanıtlar birlikte değerlendirilmek suretiyle hukuki durumunun tayin ve takdiri gerekirken, eksik araştırma ile yazılı şekilde hüküm kurulması,

5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nda cezaların toplanması kurumuna yer verilmediği gözetilmeden, sanığa haptisten çevrilerek verilen adli para cezası ile doğrudan verilen adli para cezasının içtima ettirilmesi,

Suç konu tabanca ve eklerinin TCK'nun 54. maddesinin 4. fıkrası yerine 1 fıkrası uyarınca müsadereğine karar verilmesi,

Sanığın adli sicil kaydındaki kararın karşılıksız çek keşide etme suçuna ilişkin olması karşısında, bu fiilin 6273 sayılı Yasa uyarınca idari yaptırıma bağlanması da dikkate alınarak, sanık hakkında diğer kişiselleştirme nedenlerinden önce değerlendirilmesi gereken hükmün açıklanmasının geri bırakılmasına yer olmadığına karar verilirken CMK'nun 231/6. bendinde öngörülen objektif ve subjektif koşulların bulunup bulunmadığı tartışılıp yasal ve yeterli gerekçe gösterilmesi yerine, verilen

kısa süreli hapis cezasının TCK'nın 50/1-a maddesi gereği adli para cezası seçenек yaptırımına çevrilmiş olmakla, bu suç yönünden hakkında 5271 sayılı CMK'nın 231/5 maddesinin uygulanmasına yer olmadığına şeklinde karar verilmesi,

Sanık Y.T. hakkında 01/05/2011 günü oynanan İ. BBSK – F. A.Ş., 15/05/2011 günü oynanan F. A.Ş. – MKE A., 22/05/2011 günü oynanan S.spor – F. A.Ş. ve 11/05/2011 günü oynanan B. A.Ş. – İ. BBSK kupa finali müsabakalarında şike, 15/05/2011 günü oynanan T.spor A.Ş. – İ. BBSK müsabakasında ise teşvik primi suçlarından verilen mahkûmiyet hükmü ile ilgili olarak; Yapılan yargılamaya, toplanıp karar yerinde gösterilen delillere, mahkemenin soruşturma sonuçlarına uygun olarak oluşan kanaat ve takdirine, incelenen dosya içeriğine göre yerinde görülmeyen sair temyiz itirazlarının reddine,

Ancak; Futbolda şike ve teşvik primi suçunun ön koşulunun Türkiye Futbol Federasyonu tarafından düzenlenen veya düzenlenmesine izin verilen ya da katkıda bulunulan belirli bir spor müsabakasının sonucunu etkilemek, suç ile korunan hukuki değerin dürüst oyun ilkesi, suçun hukuki konusunun da aynı şekilde spor müsabakalarının haksız rekabet olmadan yapılmasındaki toplumsal yarar olduğu, 6222 sayılı Yasanın ilk halinde zincirleme suç hükümlerinin uygulanmasına yönelik bir hükmün bulunmadığı, ancak anılan Yasanın 11. maddesine 15/12/2011 tarihinde yürürlüğe giren 6259 sayılı Kanunun 1. maddesi ile ek 10. fıkrasıyla getirilen düzenleme uyarınca zincirleme suç hükümlerinin uygulanmasının olanaklı hale getirildiği, Esasen, 6222 sayılı Kanuna 6259 sayılı Yasanın 1. maddesi ile suçun zincirleme biçimde işlenmesine ilişkin bu düzenleme getirilmese dahi mağduru belli bir kişi olmayan şike ve bu suçun alt kategorisi olarak düzenlenen teşvik primi suçunun topluma karşı işlenen suçlardan olması karşısında, 5237 sayılı TCK'nun 5. maddesi de gözetilerek bu sorunun aynı Yasanın suçların içtimaina ilişkin genel hükümlere göre çözümleneceğinde bir tereddüdünde bulunmadığı, Buna karşılık suçun; farklı zamanlarda değişik takımlar lehine müsabakaların sonuçlanmasının amaçlandığı ya da bir kısım müsabakaların örgüt faaliyeti çerçevesinde diğer bir kısmının ise bu faaliyet dışında sonucuna etki etmek suretiyle söz konusu olduğu durumlarda, zincirleme suç hükümlerinin mi yoksa gerçek içtima hükümlerinin mi uygulanacağı çözümü gereken bir sorun olarak ortaya çıkmakla birlikte, şike ve teşvik primi verme suçlarında önemli olan hususun suç işleme kararındaki birlik olduğu, bunun bulunması halinde diğer koşulların da var olması şartıyla zincirleme suç hükümlerinin uygulanmasında bir engelden söz edilemeyeceği, dava konusu somut olayda ise sanık Y.'un oluşa ve dosya kapsamına uygun olarak aynı futbol sezonu içerisinde ve bir suç işleme kararı altında üzerine atılı şike ve teşvik

primi suçlarını işlediği, suç işleme kararındaki zincirin kesilmediği ve müsabaka tarihlerinin iç içe geçtiği anlaşıldığından, sanık hakkında dava konusu edilen Spor Toto Süper Lig müsabakalarında işlediği şike ve teşvik primi ile 49. Ziraat Türkiye Kupası finali müsabakasında işlediği şike suçlarının zincirleme biçimde tek suç oluşturduğu gözetilmeden iki ayrı suç kabulü ile yazılı şekilde hükümler kurulması, Kabule göre de; 5237 sayılı TCK’nın 7. maddesinin 5377 sayılı Kanun ile değiştirilen 3. fıkrasında yer alan “Hapis cezasının ertelenmesi, koşullu salıverilme ve tekerrürle ilgili olanlar hariç; infaz rejimine ilişkin hükümler, derhal uygulanır.” şeklindeki düzenleme nedeniyle ertelenmenin değerlendirilmesinde anılan Yasa ve maddenin 1 ve 2. fıkralarındaki zaman yönünden uygulama ilkesinin geçerli olduğu, bu itibarla 6222 sayılı Kanunun 11/9. madde ve fıkra hükmünün sanık hakkında verilen hapis cezasının ertelenmesine yasal engel teşkil etmeyeceği, sanığın suç tarihi itibarıyla üç aydan fazla hapis cezasına mahkum edilmemiş olması karşısında, suçu işledikten sonraki yargılama sürecinde pişmanlık gösterip göstermediği nazara alınıp tekrar suç işleyip işle-meyeceği konusunda oluşan kanaat değerlendirilerek 49. Ziraat Türkiye Kupası finali müsabakasında işlediği şike suçundan dolayı verilen cezanın ertelenip ertelenmeyeceğinin tartışılması gerekirken, yasal olmayan gerekçeyle yazılı şekilde karar verilmesi, Kazanılmış hakka konu oluşturmayan 6222 sayılı Kanunun 11/11, 18/1-10. madde ve fıkra hükümlerinin Yasada yer aldığı hali ile tatbik edilmesi gerektiği gözetilmeden yazılı şekilde ve infazda tereddüt oluşturacak biçimde hükümler kurulması,

Kanuna aykırı, C.Savcısı, katılan T.spor Kulübü Derneği, T.spor Sportif Yatırım ve Futbol İşletmeciliği Ticaret A.Ş., T.spor Ticari Ürünler ve Turizm İşletmeciliği Ticaret A.Ş., T.spor Futbol İşletmeciliği Ticaret A.Ş. vekili, sanıklar müdafilieri, sanık SK ve müdafii ile sanıklar...’ın temyiz itirazları bu itibarla yerinde görül-müş olduğundan, hükümlerin 5320 sayılı Kanunun 8/1. maddesi de gözetilerek CMUK’nın 321. maddesi uyarınca BOZULMASINA, 17/01/2014 tarihinde oybirliğiyle karar verilmiştir

(NOT: Hükümlülerin talebi üzerine bu dava ile ilgili olarak İstanbul 13. Ağır Ceza Mahkemesi 23 Haziran 2014 günü “Yargılamanın Yenilenmesi ve infazın durdurulması kararı verilmiş olup yeniden yargılama sonucu beklenmektedir.).

İstanbul 13. Ağır Ceza Mahkemesi, “Futbolda Şike” davası kapsamında hakkında verilen hüküm Yargıtay tarafından onanan, aralarında Fenerbahçe Spor Kulübü Başkanı Aziz Yıldırım’ın da bulunduğu altı kişinin yeniden yargılanmasına oy birliğiyle,

bu kişiler yönünden infaz işlemlerinin geri bırakılmasına da oy çokluğuyla karar verdi.

Bazı hükümlülerin görevsizlik ve yetkisizlik talepleri, dosyanın geçirdiği aşamalar, bu zamana kadar delillerin birlikte değerlendirilmiş olması, diğer suçların bu dosyadan tefrikinin birden fazla hem yetkisizlik hem de görevsizlik kararları verilmek suretiyle değişik adli mercilere dağıtılmasının davanın sonuçlanmamasına sebebiyet vereceği gibi hususlar dikkate alınarak, oy birliğiyle reddedildi.

"Kumpas" kurulduğuna ilişkin iddialarla ilgili yargılamanın yenilenmesini gerektirecek yeterlilikte somut deliller ortaya konulmadığından, bu yönde yeniden yargılama talebinin reddine hükmedildi.

Duruşma tutanaklarıyla ilgili "sahtecilik" iddialarına ilişkin, duruşmada bir klasik tutanağın bir de sesli ve görüntülü kaydedilen duruşmanın tutanağa dökülmesinden dolayı iki farklı tutanak olduğunu, bu tutanakların çelişki değil de aslında birbirini tamamladığını, bunun da yapılan teknik çalışmanın doğasından kaynaklandığı belli olduğundan, sahtecilik olarak değerlendirilmesinin mümkün olmadığı değerlendirilerek, bu yönden yapılan yeniden yargılama talebi de oy birliğiyle reddedildi.

Hükümlülerin yargılamanın yenilenmesine ilişkin talepleriyle ilgili, Türk Ceza Kanunu'nun 220. maddesinde yer alan "suç işlemek amacıyla örgüt kurma" suçunun 6526 sayılı yasa ile yapılan değişiklik sonrası, iletişimin tespiti, dinlenmesi ve kayda alınması ile teknik araçlarla izlemeye ilişkin katalog suçlar arasından çıkarıldığını dikkate alan mahkeme heyeti, dosyada Yargıtay tarafından onanan bir kısım eylemlerin onama tarihinden sonra yapılan kanun ile iletişimin tespiti, dinlenmesi ve kayda alınması ile teknik araçlarla izlemeye ilişkin katalog suçlar arasından çıkartılan Türk Ceza Kanunu'nun 220. maddesine ilişkin olduğunu belirtti.

Mahkeme kararında, aynı dosyada aynı olaydan yargılaması devam eden sanıklarla, haklarındaki hüküm onanmış sanıklar

arasında farklı yargısal sonuçlara ulaşmanın adalete güven duygusunu örseleyebileceğinin ihtimal dahilinde olduğu vurgulanarak “bütün bunlar dikkate alındığında, mahkememize tevzi edilen dosyada Yargıtay 5. Ceza Dairesince onama kararı verilmesinden sonra, 6526 sayılı yasa ile iletişimin tespiti, dinlenmesi, kayda alınması ile teknik araçlarla izlemeye ilişkin usul yasasında yapılan değişikliklerin hükümlüler lehine değerlendirme yapılmasını gerektiren yeni olay niteliğinde olması nedeniyle, yargılamanın yenilenmesi istemi talepte bulunan hükümlü A Y, O P, A B, İ Y E, A Ç ve S K açısından mahkumiyet kararı verilerek Yargıtay 5. Ceza Dairesince onanarak kesinleşen eylemlere yönelik ‘yeniden yargılama’ talebinin kabule değer nitelik taşımakta olduğuna, oy birliğiyle karar vermek gerekmektedir” denildi.

Mahkeme heyeti, yargılamanın yenilenmesine yönelik talepte bulunmayan diğer tüm hükümlülerin hukuki durumlarının yeniden değerlendirmesine yer olmadığına oy çokluğuyla karar vermiştir.

İnfazın geri bırakılmasına ilişkin taleplere yönelik olarak “mahkumiyet kararları kesinleşmiş olan sanıkların ilamları infaz edildiği takdirde telafisi imkansız zararlara yol açabileceği ihtimal dahilindedir. Bu ihtimal infazlar durdurulmadan gerçekleştiği takdirde, ileride sanıkların kaybedilmiş bazı hakları iade edilebilse de hapis yatan sanıkların kısıtlanmış özgürlüklerinin karşılığının konulamayacağı açıktır” değerlendirmesinde bulunan Mahkeme infazlarının geri bırakılmasına oy çokluğuyla karar vermiştir.

Kararın bir örneğinin, Türkiye Futbol Federasyonu, Trabzonspor Kulübü, Altay Spor Kulübü ve Buca Spor Kulübü Derneğine gönderilmesine karar veren mahkeme heyeti, tarafların kararın tebliğinden itibaren 7 gün içinde itiraz edebileceklerini belirtmiştir.

Yeniden yargılanma talebinde bulunmayan sanıklarla ilgili bir karar vermeye yer olmadığına dair karara Mahkeme Başkanı, muhalefet şerhi koyarak yeniden yargılama talebine başvurmayanlar hakkında da resen inceleme yapılması gerektiğini,

yeniden yargılama yoluna girildiği takdirde tüm sanıkların hukuki durumlarının bir arada değerlendirilerek talepte bulunsun bulunmasının eşitlik, adalet ve hakkaniyet durumlarının resen gözetilmesi gerektiğini bildirmiştir

İnfazların geri bırakılmasına ilişkin karara muhalefet şerhi koyan üye hakim, onanarak gelen dosyaların kesinleştirme, infaz işlemleri ile bozulan dosyaların esasa kayıt işlemlerinin bu doğrultuda olduğu izahtan vareste olduğunu aktararak, "Ancak mahkeme başkanının kesinleşen dosyalarının infaza verilme işlemindeki yetkisi sadece işlemlerin yapılmasına yönelik denetim olup, infaza vermemeye ilişkin takdir hakkı bulunmamaktadır" gerekçesi ile, çoğunluğun görüşüne katılmadığını belirtmiştir.

Ceza Muhakemesi Kanununda usule ilişkin olarak yapılan değişikliklerin yargılamanın yenilenmesi nedeni olup olamayacağı konusunda bu karar örnek oluşturmaktadır.

'Ceza Muhakemesi Kanununun 'İletişimin tespiti, dinlenmesi ve kayda alınması' başlıklı 135 inci maddesini değiştiren 6526 Sayılı Kanun (6 Mart 2014 T. RG.);

MADDE 12 – 5271 sayılı Kanunun 135 inci maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir; maddeye birinci fıkrasından sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkra eklenmiş ve fıkra numaraları buna göre teselsül ettirilmiştir; mevcut üçüncü fıkrasında yer alan "üç ay", "bir defa" ve "hâkim bir aydan fazla olmamak üzere sürenin müteaddit defalar" ibareleri sırasıyla, "iki ay", "bir ay" ve "mahkeme yukarıdaki sürele ek olarak her defasında bir aydan fazla olmamak ve toplam üç ayı geçmemek üzere" şeklinde değiştirilmiştir; maddenin mevcut dördüncü fıkrasında yer alan "üç ay" ve "bir defa" ibareleri sırasıyla "iki ay" ve "bir ay" şeklinde değiştirilmiştir; mevcut altıncı fıkrasının (a) bendinin (5) numaralı alt bendinden sonra gelmek üzere "6. Nitelikli hırsızlık (madde 142) ve yağma (madde 148, 149)," alt bendi eklenmiş, diğer alt bentler buna göre teselsül ettirilmiştir, mevcut (8) numaralı alt bendi yürürlükten kaldırılmış ve mevcut altıncı fıkrasının (a) bendinin (9) numaralı alt bendinde yer alan " , fıkra 3" ibaresi madde metninden çıkarılmıştır.

"(1) Bir suç dolayısıyla yapılan soruşturma ve kovuşturmada, suç işlendiğine ilişkin somut delillere dayanan kuvvetli şüphe sebeplerinin varlığı ve başka suretle delil elde edilmesi imkânının bulunmaması durumunda, ağır ceza mahkemesi veya

gecikmesinde sakınca bulunan hâllerde Cumhuriyet savcısının kararıyla şüpheli veya sanığın telekomünikasyon yoluyla iletişimi tespit edilebilir, dinlenebilir, kayda alınabilir ve sinyal bilgileri değerlendirilebilir. Cumhuriyet savcısı kararını derhâl mahkemenin onayına sunar ve mahkeme, kararını en geç yirmi dört saat içinde verir. Sürenin dolması veya mahkeme tarafından aksine karar verilmesi hâlinde tedbir Cumhuriyet savcısı tarafından derhâl kaldırılır. Bu fıkra uyarınca alınacak tedbire ağır ceza mahkemesince oy birliğiyle karar verilir. İtiraz üzerine bu tedbire karar verilebilmesi için de oy birliği aranır.”

“(2) Talepte bulunulurken hakkında bu madde uyarınca tedbir kararı verilecek hattın veya iletişim aracının sahibini ve biliniyorsa kullanıcıyı gösterir belge veya rapor eklenir.”

‘Ceza Muhakemesi Kanunu 6526 sayılı Kanunla değişik 135 inci maddesinin önceki (6) şimdiki (7) nci fıkrası;

(7) Bu madde kapsamında dinleme, kayda alma ve sinyal bilgilerinin değerlendirilmesine ilişkin hükümler ancak aşağıda sayılan suçlarla ilgili olarak uygulanabilir:^{11, 12}

a) Türk Ceza Kanununda yer alan;

1. Göçmen kaçakçılığı ve insan ticareti (madde 79, 80),
2. Kasten öldürme (madde 81, 82, 83),
3. İşkence (madde 94, 95),

11 25/5/2005 tarihli ve 5353 sayılı Kanunun 17 nci maddesiyle; ikinci fıkrasında geçen “Şüphelinin” ibaresi “Şüpheli veya sanığın” olarak değiştirilmiş, dördüncü fıkrasındaki “kullanmakta olduğu” ve “kullanılan” ibareleri madde metninden çıkarılmış, altıncı fıkrasında geçen “hükümleri” ibaresi “kapsamında dinleme, kayda alma ve sinyal bilgilerinin değerlendirilmesine ilişkin hükümler” olarak değiştirilmiş, altıncı fıkranın (a) bendine (8) numaralı alt bentten sonra gelmek üzere (9) numaralı alt bent eklenmiş ve diğer alt bentler buna göre teselsül ettirilmiştir.

12 21/2/2014 tarihli ve 6526 sayılı Kanunun 12 nci maddesiyle, bu maddeye birinci fıkrasından sonra gelmek üzere ikinci fıkra eklenmiş ve fıkra numaraları buna göre teselsül ettirilmiştir; dördüncü fıkrasında yer alan “üç ay”, “bir defa” ve “hâkim bir aydan fazla olmamak üzere sürenin müteaddit defalar” ibareleri sırasıyla, “iki ay”, “bir ay” ve “mahkeme yukarıdaki sürelerle ek olarak her defasında bir aydan fazla olmamak ve toplam üç ayı geçmemek üzere” şeklinde değiştirilmiş; maddenin beşinci fıkrasında yer alan “üç ay” ve “bir defa” ibareleri sırasıyla “iki ay” ve “bir ay” şeklinde değiştirilmiş; mevcut altıncı fıkrasının (a) bendinin (5) numaralı alt bendinden sonra gelmek üzere “6. Nitelikli hırsızlık (madde 142) ve yağma (madde 148, 149),” alt bendi eklenmiş, diğer alt bentler buna göre teselsül ettirilmiştir ve yedinci fıkrasının (a) bendinin (10) numaralı alt bendinde yer alan “, fıkra 3” ibaresi madde metninden çıkarılmıştır.

4. Cinsel saldırı (birinci fıkra hariç, madde 102),

5. Çocukların cinsel istismarı (madde 103),

6. **(Ek: 21/2/2014 – 6526/12 md.)** Nitelikli hırsızlık (madde 142) ve yağma (madde 148, 149), 24

7. Uyuşturucu veya uyarıcı madde imal ve ticareti (madde 188), 24

8. Parada sahtecilik (madde 197), 24

9. **(Mülga: 21/2/2014 – 6526/12 md.)**

10. **(Ek: 25/5/2005 – 5353/17 md.)** Fuhuş (madde 227),23,24

11. İhaleye fesat karıştırma (madde 235),23,24

12. Rüşvet (madde 252),23,24

13. Suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini aklama (madde 282),23,24

14. Silahlı örgüt (madde 314) veya bu örgütlere silah sağlama (madde 315),23,24

15. Devlet Sırlarına Karşı Suçlar ve Casusluk (madde 328, 329, 330, 331, 333, 334, 335, 336, 337) suçları.23,24

b) Ateşli Silahlar ve Bıçaklar ile Diğer Aletler Hakkında Kanunda tanımlanan silah kaçakçılığı (madde 12) suçları.

c) **(Ek: 25/5/2005 – 5353/17 md.)** Bankalar Kanununun 22 nci maddesinin (3) ve (4) numaralı fıkralarında tanımlanan zimmet suçu,23

d) Kaçakçılıkla Mücadele Kanununda tanımlanan ve hapis cezasını gerektiren suçlar.23

e) Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanununun 68 ve 74 üncü maddelerinde tanımlanan suçlar.23

(8) Bu maddede belirlenen esas ve usuller dışında hiç kimse, bir başkasının telekomünikasyon yoluyla iletişimini dinleyemez ve kayda alamaz.

'Yürürlükten kaldırılan 135 inci maddenin birinci fıkrasının önceki 6 ncı bendinin (8) numaralı alt bendi; Suç işlemek amacıyla örgüt kurma (iki, yedi ve sekizinci fıkralar hariç, madde 220)'

"Ceza Muhakemesi Kanunu; Hükümlü lehine yargılamanın yenilenmesi nedenleri

Madde 311 – (1) Kesinleşen bir hükümle sonuçlanmış bir dava, aşağıda yazılı hâllerde hükümlü lehine olarak yargılamanın yenilenmesi yoluyla tekrar görülür:

- a) Duruşmada kullanılan ve hükmü etkileyen bir belgenin sahteliği anlaşırsa.
- b) Yemin verilerek dinlenmiş olan bir tanık veya bilirkişinin hükmü etkileyecek biçimde hükümlü aleyhine kasıt veya ihmal ile gerçek dışı tanıklıkta bulunduğu veya oy verdiği anlaşırsa.
- c) Hükme katılmış olan hâkimlerden biri, hükümlünün neden olduğu kusur dışında, aleyhine ceza kovuşturmasını veya bir ceza ile mahkûmiyetini gerektirecek biçimde görevlerini yapmada kusur etmiş ise.
- d) Ceza hükmü hukuk mahkemesinin bir hükmüne dayandırılmış olup da bu hüküm kesinleşmiş diğer bir hüküm ile ortadan kaldırılmış ise.
- e) Yeni olaylar veya yeni deliller ortaya konulup da bunlar yalnız başına veya önceden sunulan delillerle birlikte göz önüne alındıklarında sanığın beraatini veya daha hafif bir cezayı içeren kanun hükmünün uygulanması ile mahkûm edilmesini gerektirecek nitelikte olursa.
- f) Ceza hükmünün, İnsan Haklarını ve Ana Hürriyetleri Korumaya Dair Sözleşmenin veya eki protokollerin ihlâli suretiyle verildiğinin ve hükmün bu aykırılığa dayandığının, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin kesinleşmiş kararıyla tespit edilmiş olması. Bu hâlde yargılamanın yenilenmesi, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi kararının kesinleştiği tarihten itibaren bir yıl içinde istenebilir.

(2) Birinci fıkranın (f) bendi hükümleri, 4.2.2003 tarihinde Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin kesinleşmiş kararları ile, 4.2.2003 tarihinden sonra Avrupa İnsan Hakları Mahkemesine yapılan başvurular üzerine verilecek kararlar hakkında uygulanır.

İnfazın geri bırakılması veya durdurulması

Madde 312– (1) Yargılamanın yenilenmesi istemi hükmün infazını ertelemeyiz. Ancak mahkeme, infazın geri bırakılmasına veya durdurulmasına karar verebilir.”

Bu süreçte, olaya ilişkin adli yargı dosyası Yargıtay’da incelenme sırasını beklemekte iken 10 Haziran 2013 günü UEFA (Avrupa Futbol Federasyonları Birliği) tarafından, olaya adı karışan Fenerbahçe Spor kulübü ve beş yöneticisi ile Beşiktaş Jimnastik Spor Kulübü ve iki yöneticisinin UEFA Disiplin Kuruluna sevk edildikleri açıklanmış, böylece olayın uluslararası boyutu da belirgin bir biçimde ortaya çıkmıştır.

UEFA Türkiye Futbol Federasyonunu devreye sokmadan Disiplin Kuruluna sevk edilen Kulüp ve kişilerden savunmalarını istemiş ve 21 Haziran 2013 günü Beşiktaş Spor Kulübü ve eski yöneticisi Serdal Adalı ile eski teknik direktörü Tayfur Havutçu, 22 Haziran 2013 günü de Fenerbahçe Spor Kulübü ve Kulüp başkanı Aziz Yıldırım, yöneticiler Şekip Mosturoğlu, İlhan Ekşioğlu, Ali Yıldırım ile alt yapı teknik sorumlusu Cemil Turan UEFA Disiplin Kurulu önünde sözlü savunmalarını yapmışlardır.

UEFA Disiplin Kurulu 27 Haziran 2013 günü akşamı kararını açıkladı. Basına yansıdığı şekliyle verilen kararlar şu şekildedir;

Beşiktaş Spor Kulübüne, İstanbul Büyükşehir Belediyesi Spor Kulübü ile oynadığı Türkiye Kupası final maçında şike yaptığı gerekçesi ile bir (1) yıl Avrupa kupalarından men cezası,

Fenerbahçe Spor Kulübüne, a) Gençlerbirliği maçında rakip takım oyuncularına para vermek, b) Ankaragücü maçında rakip takım oyuncuları ile iletişim kurarak etkilemek, c) Karabük maçında bazı oyuncularını arkadaşlarını iyi oynamamaya teşvik etmeleri için etkilemek, d) Sivasspor maçında rakip takım oyuncularına para vermek. e) UEFA müsabakalarına katılım kriterleri formunu bilerek yanlış ve hileli doldurmak, eylemleri nedeniyle bir yılı ertelemeli (beş yıllık deneme süresi) olmak üzere üç (3) yıl Avrupa kupalarından men

cezası tayin edilmiş, kurula sevk edilen şahıslarla ilgili olarak da UEFA müfettişinden ek rapor isteminde bulunulmuştur.

Bu sırada ilginç bir gelişme de Türkiye’de olmuş, bir Fenerbahçe Genel Kurul üyesinin başvurusu üzerine Kulüp Başkanı Aziz Yıldırım ve yöneticiler Şekip Mosturoğlu ile Ali Yıldırım hakkında İstanbul Anadolu 5. Asliye Hukuk Hakimliği tarafından “kulüp üyeliğinden geçici olarak uzaklaştırma” kararı verildi, ancak daha sonra yapılan itiraz üzerine bu karar kaldırıldı.

Fenerbahçe ve Beşiktaş Kulüpleri UEFA Disiplin Kurulunun bu kararına karşı UEFA Tahkim kuruluna itirazda bulunmuşlar, burada yapılan duruşmalı inceleme sonunda da Beşiktaş Kulübünün itirazının reddine, Fenerbahçe Kulübünün itirazının ise bir yıllık erteli cezanın kaldırılması suretiyle kısmen kabul kısmen reddine karar verilmiştir.

Bu karara karşı da her iki kulüp tarafından İsviçre’de bulunan Uluslararası Tahkim Mahkemesine (CAS) başvuruda bulunulmuş, burada yapılan duruşmalı inceleme sonunda 28 Ağustos 2013 günü Fenerbahçe Kulübünün başvurusunun reddine karar verildiği bildirilmiş ve Fenerbahçe Kulübü hakkında UEFA Disiplin Kurulu tarafından verilen iki yıllık ceza bu şekilde kesinleşmiştir. Fenerbahçe Kulübü tarafından bu karar üzerine 29 Ağustos 2013 günü yapılan açıklamada 2 Kasım 2013 günü olağanüstü genel kurul kararı alındığı bildirilmiştir.

CAS tarafından 30 Ağustos 2013 günü, Beşiktaş Kulübünün yaptığı itirazın da reddine karar verildiği bildirilmiş, böylece UEFA’nın bu kulübe verdiği bir yıllık ceza da kesinleşmiştir.

Aslında, Türk kamu oyunu, spor dünyasını bir deprem gibi sarsan bu olayın başlangıcı, 2009 yılı içerisinde, Almanyada Bochum Savcılığı tarafından, uluslararası suç örgütlerinin Dünya çapında 187 maçta yönlendirme yaptıklarına ilişkin olarak yürütülen şike ve bahis soruşturmasının Türkiye’de oynanan müsabakaları da içine alacak şekilde genişlemesi sonucunda Türkiye Futbol Federasyonunun şikayeti üzerine Sarıyer Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından başlatılan soruşturma olmuştur. Bu soruşturma ile özellikle 1980 sonrasında

futbolun suç örgütlerini para trafiği yönünden cezbetmeye başladığı ve suç örgütü mensuplarının futbol camiası içinde yer almaya başladıkları, bir çok futbolcu, teknik adam, kulüp yöneticisi ve diğer kişilerin bu spor-mafya ilişkisi içinde yer aldığı hatta Türkiye Futbol Federasyonu bünyesinde dahi etkinlik kazandıkları, futbol menajerliği şirketleri açtıkları ve bu şirketler vasıtası ile yüzlerce sporcuyla kendilerine bağladıkları, bu sporcular vasıtası ile bir çok şike ve yasa dışı bahis eylemini gerçekleştirerek gerektiğinde baskı, tehdit ve şiddet de uygulamak suretiyle haksız kazanç sağladıkları belirlenerek birçok sanık tutuklanmış ve Sarıyer Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından düzenlenen 18.5.2010 tarih ve 2009/7382 Soruşturma, 2010/179 Fezleke Nolu fezleke ile isnat edilen eylemlerin ağır cezalı olması nedeniyle soruşturma evrakı görevli ağır ceza mahkemesinde dava açılmak üzere Beyoğlu Cumhuriyet Başsavcılığına gönderilmiştir.

448 | Beyoğlu Cumhuriyet Başsavcılığının 20.5.2010 tarih ve 2010/9663 Esas sayılı iddianamesi ile de; Bir çok kulüp mensubu sporcu, yönetici, teknik adam, menajer ve diğer kişiler olmak üzere 71 kişi hakkında, suç işlemek amacıyla örgüt kurmak, kurulan örgüte üye olmak, şike ve yasadışı bahis eylemlerinde bulunmak suretiyle, kamu kurum ve kuruluşları zararına dolandırıcılık suçlarından Türk Ceza Kanununun 220/1.2, 158/1.e maddeleri uyarınca cezalandırılmaları istemi ile Beyoğlu 3. Ağır Ceza Mahkemesine kamu davası açılmış olup dava henüz sonuçlanmamıştır.

Suç tarihinde ve dava tarihinde henüz 6222 sayılı Yasa yürürlükte olmadığından şike ve yasadışı bahis eylemleri nitelikli dolandırıcılık olarak değerlendirilmiştir.

Bahis (İddia) ise yasal olarak "7258 sayılı Futbol ve Diğer Spor Müsabakalarında Bahis ve Şans Oyunları Düzenlenmesi Hakkında Kanun", "5738 sayılı Spor Müsabakalarına Dayalı Sabit İhtimalli ve Müşterek Bahis Oyunlarını Özel Hukuk Tüzel Kişilerine Yaptırılması Hakkında Kanun", "5602 sayılı Şans Oyunları Hasılatından Alınan Vergi, Fon ve Payların Düzenlenmesi Hakkında Kanun" ve bu Kanunların uygulanmasına ilişkin Yönetmeliklerle düzenlenmiş

bulunmaktadır. Bu düzenlemeler ile elde edilen kazançtan kulüplere isim hakkı olarak pay ayrılmaktadır. Ayrıca, 5894 sayılı Türkiye Futbol Federasyonu Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanunun 8 inci maddesi uyarınca, futbol müşterek ve sabit ihtimalli bahis oyunlarından kulüplere verilen isim hakkı payının %15 i Türkiye Futbol Federasyonunun gelirleri kapsamına alınmıştır.

28.2.2009 tarihli Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren "Spor Müsabakalarına Dayalı Sabit İhtimalli ve Müşterek Bahis Oyunları Uygulama Yönetmeliği"nin 5 inci maddesi uyarınca hazırlanan "Sabit İhtimalli Bahis Oyunları (İddia) Oyun Planı" çok geniş kapsamlı olup, amaç, kapsam, tanımlar, genel kurallar, sabit ihtimalli bahis oyunlarının düzenlenmesi oyun kuralları, iştirakçilerin katılımı, bahislerin kabulü, kazanan bahisler ve ikramiyelerin dağıtılması, özel oyun kuralları, çok ayrıntılı bir şekilde bu planda düzenlenmiştir.

"Şike" yani hukuki tanımını ile "müsabaka sonucunu hukuka veya spor ahlakına aykırı şekilde etkileme" eylem tarihinde ceza hukuku kapsamında suç olarak düzenlenmemiş ise de, "yasa dışı bahis" olayı ise 6222 sayılı Yasada da suç olarak düzenlenmemekle birlikte, bu eylemler nedeniyle, yukarıda açıklanan bütün bu yasal düzenlemeler gözetilerek, devletin, spor kulüplerinin ve federasyonların zararına haksız kazanç söz konusu olduğu gerekçesi ile bu eylemler Türk Ceza Kanununun 158/1-d maddesi kapsamında "nitelikli dolandırıcılık" olarak değerlendirilmiş ve şüpheliler hakkında bu suçtan kamu davası açılmıştır.

Bu eylemlerle ilgili olarak spor hukuku kapsamında spor federasyonlarının disiplin mevzuatlarında da hükümler bulunmaktadır.

Türkiye Futbol Federasyonu Disiplin Talimatının bu suçlara ilişkin hükümleri şu şekildedir;

Madde 57- Müsabaka sonucunu etkileme

(1) Müsabakanın sonucunu hukuka veya spor ahlakına aykırı şekilde etkilemek yasaktır. Teşvik primi verilmesi de bu kapsamdadır.

a) Yukarıda belirtilen ihlalleri gerçekleştiren kişilere sürekli hak mahrumiyeti cezası verilir,

b) Yukarıda belirtilen ihlallerin kulüp yöneticileri tarafından gerçekleştirilmiş olması durumunda ilgili kulüplere bir alt lige düşürme cezası verilir.

c) İhlalde sorumluluğu bulunan kişilere ayrıca para cezası verilebilir.

(2) Fıkradaki belirtilen ihlallere teşebbüs etmek yasaktır.

a) Teşebbüs halinde, ilgili kişilere 1 yıldan 3 yıla kadar müsabakadan men veya hak mahrumiyeti cezası verilir.

b) Teşebbüs halinde ilgili kişinin yöneticisi olduğu kulübe bu talimatta öngörülen disiplin cezaları uygulanabilir. Ağır ihlal hallerinde kulübe en az 12 puan indirme cezası verilir. İhlalin ağırlığı kurul tarafından somut olayın niteliğine göre serbestçe karar verilir ancak eylemin ilgili yöneticinin kendisinin veya üçüncü kişilerin bahis oyunlarından menfaat elde etmesi amacına matuf olduğunun tespit edilmesi halinde ihlal, mutlaka ağır ihlal kabul edilir.

(3) İhlal veya ihlale teşebbüsün hakemler tarafından meydana getirilmesi halinde sürekli hak mahrumiyeti cezası verilir

Madde 58- Bahis

(1) Profesyonel liglerde yer alan kulüplerin yöneticilerinin, müsabaka görevlileri ile diğer görevlilerin ve futbolcuların futbol müsabakalarına ilişkin olarak düzenlenen bahis ve benzeri şans oyunlarına doğrudan ya da dolaylı olarak katılması yasaktır.

(2) Aksine hareket eden kişiler, üç aydan bir yıla kadar müsabakalardan men veya hak mahrumiyeti cezası ile cezalandırılır.

Bu olaylara ilişkin olarak adli soruşturma ve kovuşturmanın yanında eylemlerin ayrıca spor hukuku açısından da disiplin suçu olarak yaptırıma bağlanmış olması nedeniyle konu Türkiye Futbol Federasyonu hukuk kurullarında da ele alınarak disiplin soruşturması başlatılmış, yapılan soruşturmalar sonucunda da bir çok sporcu, yönetici ve teknik adama Futbol Disiplin Talimatının ilgili maddeleri

uyarınca süreli, süresiz hak mahrumiyeti cezaları tayin edilmiş ve bu cezalar Tahkim Kurulu tarafından da onanarak kesinleşmiştir.

Türkiye Futbol Federasyonu Disiplin Talimatı ile 6222 sayılı yasanın şike ve teşvik primi ile ilgili tanımları arasındaki en önemli fark, 6222 sayılı Yasada (Madde 11) bu suçların oluşması için taraflar arasındaki anlaşmanın yeterli olduğu, sonucun gerçekleşip gerçekleşmemesinin önemli olmadığı öngörülmüş yani bir nevi teşebbüs suçu düzenlenmiş iken, TFF Disiplin Talimatında (Madde 57) yapılan değişiklikle, amaç gerçekleşmediği zaman eylemin teşebbüs aşamasında kalacağı ve sonuçlarının da buna göre değerlendirilebileceğinin kabul edilmiş olması ve bu suçların yaptırımlarının da buna göre düzenlenmiş bulunmasıdır.

"Sporda Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesine Dair Kanun; Kanun No. 6222
Kabul Tarihi; 31.3.2011

Yasak Fiiller ve Ceza Hükümleri

Şike ve teşvik primi

MADDE 11- (1) Belirli bir spor müsabakasının sonucunu etkilemek amacıyla bir başkasına kazanç veya sair menfaat temin eden kişi, beş yıldan oniki yıla kadar hapis ve yirmibin güne kadar adli para cezası ile cezalandırılır. Kendisine menfaat temin edilen kişi de bu suçtan dolayı müşterek fail olarak cezalandırılır. Kazanç veya sair menfaat temini hususunda anlaşmaya varılmış olması halinde dahi, suç tamamlanmış gibi cezaya hükmolunur.

(2) Şike anlaşmasının varlığını bilerek spor müsabakasının anlaşma doğrultusunda sonuçlanmasına katkıda bulunan kişiler de birinci fıkra hükmüne göre cezalandırılır.

(3) Kazanç veya sair menfaat vaat veya teklifinde bulunulması halinde, anlaşmaya varılamadığı takdirde, suçun teşebbüs aşamasında kalmış olması dolayısıyla cezaya hükmolunur.

(4) Suçun;

- a) Kamu görevinin sağladığı güven veya nüfuzun kötüye kullanılması suretiyle,
- b) Spor kulübünün yönetim kurulu başkan veya üyeleri tarafından,
- c) Suç işlemek amacıyla kurulmuş bir örgütün faaliyeti çerçevesinde,

ç) Bahis oyunlarının sonuçlarını etkilemek amacıyla,

işlenmesi halinde verilecek ceza yarı oranında artırılır.

(5) Suçun bir müsabakada bir takımın başarılı olmasını sağlamak amacıyla teşvik primi verilmesi veya vaat edilmesi suretiyle işlenmesi halinde bu madde hükümlerine göre verilecek ceza yarı oranında indirilir.

(6) Bu madde hükümleri;

a) Milli takımlara veya milli sporculara başarılı olmalarını sağlamak amacıyla,

b) Spor kulüpleri tarafından kendi takım oyuncularına veya teknik heyetine müsabakada başarılı olabilmelerini sağlamak amacıyla,

prim verilmesi veya vaa dinde bulunulması halinde uygulanmaz.

(7) Suçun spor kulüplerinin veya sair bir tüzel kişinin yararına işlenmesi halinde, ayrıca bunlara, şike veya teşvik primi miktarı kadar idari para cezası verilir. Ancak, verilecek idari para cezasının miktarı yüzbin Türk Lirasından az olamaz.

(8) Müsabaka yapılmadan önce suçun ortaya çıkmasını sağlayan kişiye ceza verilmez.”

Umarız ki bu olaylar Türk sporu için yeni ve güzel başlangıçların nedeni olur ve bir daha böyle üzücü, çirkin davranışlarla karşılaşılmaz. Türk sporu gerek ulusal gerekse uluslararası alanda hak ettiği başarılarla imza atma şansına kavuşur.

Spor disiplini öncelikle kurallara uymakla sağlanabilir. Başarı ve sporun amacı olan kişilerin fiziksel ve zihinsel olarak gelişmesini sağlamak da ancak bu şekilde gerçekleştirilebilir.

SPOR TAHKİM MAHKEMESİ TARAFINDAN BURSASPOR KULÜBÜ DERNEĞİ VE AVRUPA FUTBOL FEDERASYONLARI BİRLİĞİ (UEFA) ARASINDAKİ UYUŞMAZLIK HAKKINDA VERİLEN 11 HAZİRAN 2015 TARİHLİ KARAR TERCÜMESİ

Çev: Yrd. Doç. Dr. Nihat GÜMAN*

* Özyeğin Üniversitesi Hukuk Fakültesi Öğretim
Üyesi.

CAS 2014/A/3870 Bursaspor Kulübü Derneği ve UEFA HAKEM KARARI

SPOR TAHKİM MAHKEMESİ

Hakem Heyeti

Başkan: Sayın Mark A. Hovell, Hukuk Müşaviri, Manchester, İngiltere

Hakem: Sayın Manfred P. Nan, Avukat, Arnhem, Hollanda

Hakem: Sayın Joao Nogueira da Rocha, Avukat, Lizbon, Portekiz

Tahkim aşağıda belirtilen taraflar arasında gerçekleştirilmiştir.

Davacı

455

BURSASPOR KULÜBÜ DERNEĞİ, Bursa, Türkiye

Avukatlar, Sayın Jale Demir ve Sayın Nihat Güman tarafından
temsil edilmektedir, Bursa, Türkiye

ve

Davalı

Avrupa Futbol Federasyonları Birliği (UEFA), Nyon, İsviçre

Sayın Zylberstein ve Sayın Andrew Mercer tarafından temsil
edilmektedir.

I. TARAFLAR

1. Merkez Ofisi Bursa Türkiye’de bulunan bir futbol kulübü olan Bursaspor Kulübü Derneği (bundan böyle “Bursaspor” veya “Davacı” olarak anılacaktır). Davacı, Uluslararası Futbol Federasyonları Birliği’ne (bundan böyle “TFF” olarak anılacaktır) bağlı olan Türkiye Futbol Federasyonu’na (bundan böyle “TFF” olarak anılacaktır) kayıtlıdır.

2. Avrupa Futbol Federasyonları Birliği (bundan böyle “UEFA” olarak veya “Davalı” olarak anılacaktır) Nyon, İsviçre’de bulunan merkez ofisi ile Avrupa’da futbol birliğinin yönetim organıdır. FIFA’nın Avrupa’ya ait altı federasyonundan birisidir.

II. OLAYLAR

3. Aşağıda tarafların duruşmadaki yazılı başvuruları, dava yönerge-leri ve kanıtlarını temel alan ilgili gerçekler ve iddiaların özeti aşağıda verilmektedir. Ek gerçekler ve iddialar, ilgili yerlerde resmi müzakere-lere bağlı olarak çözüme kavuşturulabilir. Heyetin, taraflarca mevcut süreç içerisinde ibraz edilen tüm gerçekler, iddialar, yasal argümanlar ve kanıtları göz önünde bulundurmasına rağmen, bu kararda neden açıklanması için gerekli olduğunu düşündüğü iddialara ve kanıtlara başvurmaktadır.

4. 24 Şubat 2012 tarihinde, UEFA Kontrol ve Disiplin Organı (bundan böyle “UEFA CDB” olarak anılacaktır), Bursaspor’un diğer futbol kulüplerine vadesi geçmiş olan borçlarının bulunduğu gerekçesi ile UEFA Kulüp Lisanslandırma ve Mali Fair Play Düzenlemeleri’ni (2010 versiyonu) ihlal ettiği ve UEFA kulüp müsabakalarından hariç tutulduğu sonucuna (bundan böyle “CDB Kararı” olarak anılacaktır) varmıştır.

UEFA Kontrol ve Disiplin Kurulu tarafından sağlanan CDB Kararı:

Hüküm fıkrası:

"1. Bursaspor'a 200,000 € para cezası verilmiştir.

2. UEFA Kulüp müsabakalarına katılmayı hak ettiği daha sonraki 4 futbol sezonundan birinden men edilmesi Bu men cezası 3 senelik deneme süresince askıya alınmıştır.

*3. Yukarıda belirtilen para cezası (200,000€) bu kararın gerekçe-
lerinin görüşülmesinden sonraki 30 gün içinde aşağıda belirtilen banka
hesabına ödenmelidir."*

5. 30 Mayıs 2012 tarihinde UEFA Tahkim Kurulu (bundan böyle "UEFA TK" olarak anılacaktır) Bursaspor'un bir UEFA kulüp müsabakasından hariç tutulması ve 50,000 € para cezası verilmesi, 3 sene askıya alınması hususunda karara varmıştır (bundan böyle "Tahkim Kurulu Kararı" olarak anılacaktır). Tahkim Kurulu kararının hüküm fıkrası aşağıdaki şekildedir;

*"1. UEFA tarafından arz edilen temyiz kısmen kabul edilmiştir.
Bu nedenle önümüzdeki 3 sezonda müsabakalara katılmayı hak
kazandığı UEFA Kulüp müsabakalarından birinden men edilmiştir.*

*2. Bursaspor'a, 3 senelik deneme süresinde askıya alınacak öde-
meler ile birlikte 50,000 € para cezası verilecektir."*

6. 1 Haziran 2012 tarihinde UEFA Kulüp Lisanslandırma ve Mali Fair Play Düzenlemeleri'ni (2012 versiyonu) yürürlüğe girmiştir (bundan böyle "UEFA Düzenlemeleri" olarak anılacaktır). UEFA Düzenlemelerinin 66. Maddesi aşağıdaki şekildedir:

*"1. Lisans sahibi, UEFA Kulüp müsabakalarının başladığı
yılın 30 Haziran tarihi itibari ile çalışanlarına vel veya sosyal/vergi
kurumlarına (50. maddenin 2. ve 3. paragraflarında belirtildiği
gibi) 30 Haziran öncesinde vadesi geçmiş borçlarının bulunmadığını
kanıtlayacaktır (Ek VIII'de belirtildiği gibi).*

2. Vade sonu itibari ile ve UEFA Yönetimi ile iletişime geçerek lisans sahibi çalışanlarına ve sosyal /vergi kurumlarına hiçbir borcunun bulunmadığına dair bir beyan hazır hazırlamalı ve ibraz etmelidir.

3. Çalışanlarına olan borçları ile ilgili olarak, asgari düzeyde, aşağıda belirtilen bilgiler açıklayıcı yorumları ile birlikte sağlanacaktır.

- a) Çalışanın adı
- b) Çalışanın unvanı / görevi
- c) Başlangıç tarihi
- d) Sona erme tarihi (var ise); ve

e) 30 Haziran itibari ile her bir vadesi geçen ödeme için vade bitimi dâhil olmak üzere vadesi geçmiş bakiye

4. Sosyal/vergi kurumlarına olan borçları ile ilgili olarak, asgari düzeyde, aşağıda belirtilen bilgiler açıklayıcı yorumları ile birlikte sağlanacaktır.

- a) Alacaklının adı
- b) 30 Haziran itibari ile her bir vadesi geçen ödeme için vade bitimi dâhil olmak üzere vadesi geçmiş bakiye

5. Bu beyan yönetim tarafından onaylanmalı, kısa bir bildirim ve lisans sahibinin yönetim organı adına imza ile kanıtlanmalıdır.

6. Lisans Sahibi'nin Madde 62 (3)'de belirtilen delil 4'ü ihlal etmesi durumunda 30 Eylül'den öncesinde çalışanlarına vel veya sosyal/vergi kurumlarına vadesi geçmiş borcu bulunmadığını 30 Eylül'ü takiben kanıtlamak zorundadır. Buna uygun olarak paragraf 2 ve 5 uygulanır.

7. 22 Haziran 2012 tarihinde Spor Tahkim Mahkemesi (bundan böyle "CAS" olarak anılacaktır) TK kararını kaldırmış ve kendisine

ait aşağıda belirtilen CAS 2012/A/2821 referansı ile CDB kararını ile değiştirmiştir (bundan böyle "CAS Kararı" olarak anılacaktır). CAS kararının uygulamalı kısmı taraflara usulüne uygun şekilde bildirilmiştir:

"Spor Tahkim Kurulu aşağıda belirtildiği şekilde karara varmıştır:

1. 8 Haziran 2012 tarihinde Bursaspor Kulübü Derneği tarafından UEFA Temyiz Organının 30 Mayıs 2012 tarihli kararı için yapılan temyiz başvurusu üst mahkemece onaylanmıştır.

2. UEFA Temyiz Organının 30 Mayıs 2012 tarihli kararı yürürlükten kaldırılmıştır.

3. UEFA Kulüp müsabakalarına katılmayı hak kazandığı daha sonraki 4 futbol sezonundan birinden men edilmesine karar verilmiş ve bu men cezası 3 senelik deneme süresince askıya alınmıştır.

4. Bursaspor Kulübü Derneği 250,000 € (İki Yüz Elli Bin Euro) para cezası ile cezalandırılmıştır.

8. 10 Temmuz 2012 tarihinde CAS Kararı tam olarak taraflara bildirilmiştir.

9. 2013-2014 Sezonu Türkiye Ligi'ni 5. sırada tamamlamış ve bu nedenle 2014-2015 sezonu için UEFA Avrupa Ligi müsabakalarına katılma hakkı kazanmıştır.

10. Müsabakalara katılmasının uygun olması sonucunda UEFA düzenlemeleri, Bursaspor'un TFF'ye 30 Haziran 2014 tarihi itibarıyla kesin mali bilgileri sağlamasını talep etmiştir. Bu 15 Temmuz 2014 tarihi itibarıyla tamamlanmıştır.

11. Bursaspor, çalışanlarına 3.443.000 € vadesi geçmiş ödemesi bulunduğunu gösteren dokümantasyonu 30 Haziran 2014 tarihi ile tamamlamıştır.

12. 4 Ağustos tarihinden 22 Ağustos tarihine kadar Bursaspor 2.188.000 € ödeme yapmış ve UEFA'ya bu ödemeler hususunda bilgilendirmiştir.

13. 15 Ekim 2014 tarihinde TFF, UEFA Düzenlemeleri uyarınca Bursaspor'un güncellenmiş dokümantasyon incelemesini ibraz etmiştir. Bursaspor'a ait bu belgelerde 30 Eylül 2014 tarihi itibarıyla çalışanlarına yapılacak vadesi geçmiş ödeme toplamının 1.191.000 € olduğu görülmektedir.

14. 22 Ekim tarihinden 31 Ekim tarihine kadar 330,000 € ödeme yaparak ve toplam 115,000 € tutarı erteleyerek vadesi geçmiş borçlarını azaltmıştır.

15. 13 Kasım 2014 tarihinde UEFA Kulüp Mali Kontrol Organı (bundan böyle "CFCB" olarak anılacaktır) Soruşturma Birimi, Bursaspor'un 30 Haziran 2014 tarihi itibarıyla çalışanlarına vadesi geçmiş ödemelerin bulunması nedeniyle UEFA Düzenlemelerinin 66(1) maddesini ve 30 Eylül 2014 tarihi itibarı ile çalışanlarına vadesi geçmiş ödemelerinin bulunması nedeniyle UEFA Düzenlemelerinin 66(6) maddesini ihlal ettiği belirlemiş ve karar hazırlamıştır. Bu bulgular ışığında, CFCB Baş Müfettişi CFCB Yargılama Kurulu UEFA Kulüp Mali Kontrol Mekanizması Prosedür Kuralları (2014 Baskısı) Madde 27 c)'ye uygun olarak (bundan sonra Prosedür Kuralları olarak anılacaktır) Bursaspor çalışanlarına olan 30 Eylül 2014 itibarı ile vadesi geçmiş ödemelerini ödemediğini 31 Ocak 2015 tarihine kadar kanıtlayamazsa Bursaspor'un önümüzdeki 3 sezon içerisinde katılmaya hak kazanacağı bir sonraki UEFA Kulüpler şampiyonasından ihracından oluşan disiplin önlemlerinin ve CFCB Yargılama Kurulu tarafından takdir edilecek olan cezanın (bundan sonra Araştırma Kurulu Kararı olarak anılacaktır) ödenmesini önermiştir.

16. 13 Kasım 2014 tarihinde CFCB Başkanı Bursaspor'a Araştırma Kurulu Kararına atıfta bulunarak bir yazı gönderdi ve Bursaspor'a Prosedür Kuralları Madde 19 ve 20nin uygulanması sureti ile bir

yargılama aşamasının başladığını bildirdi. Bursasporu'da her türlü görüşünü 24 Kasım 2014 tarihine kadar iletmeye davet etti.

17. 24 Kasım 2014'te Bursaspor CFCB Yargılama Kuruluna çok sayıda ödeme yaptığını teyit eden bir yazı gönderdi. Bu yazı Bursaspor'un 30 Eylül 2014 itibari ile vadesi geçmiş olan borçlarının çoğunu halihazırda ödediğini ve 24 Kasım 2014 itibari ile vadesi geçmiş olup ödenmemiş borçlarının EUR 316.850 olduğunu belirtmekteydi. Bursaspor bakiye EUR 316.850'yi 15 Aralık 2014 tarihine kadar ödemeyi taahhüt etti.

18. 2 Aralık 2014 tarihinde CFCB Başkanı CAS kararı ile ilgili olarak Bursaspor'a bir yazı gönderdi. Bu yazıda 3 yıllık bir süre ile beklemeye alınan UEFA Kulüp yarışmalarından ihraç edilme kararının halen yürürlükte olduğu ve CFCB Yargılama Kurulunun da CAS kararını uygulamakla yükümlü olduğunu belirtiliyordu. Bursaspor'dan 8 Aralık 2014'e kadar CAS kararı ile ilgili görüşünü bildirmesi talep edildi.

19. 8 Aralık 2014 tarihinde Bursaspor CFCB Yargılama Kuruluna, CFCB Yargılama Kurulunun bununla ilgilenmek için yetkisinin olmaması nedeni ile CAS Kararının tanınmamasını talep eden bir yazı gönderdi.

20. 15 Aralık 2014 tarihinde Bursaspor CFCB Yargılama Kuruluna yapılan çok sayıda ödemenin detaylarını gösteren ve Eylül 2014 itibari ile vadesi geçmiş ödemelerinin tamamını yaptığını teyit eden bir yazı gönderdi.

21. 19 Aralık 2014'te CFCB Yargılama Kurulu Bursaspor'un 30 Haziran 2014 itibari ile çalışanlarına karşı EUR 3.433.000 ve Eylül 2014 itibari ile EUR 1.191.000 ödenmemiş borcu olması nedeni ile Bursaspor'un UEFA Yönetmeliklerini ihlal ettiği kararını verdi. Temyiz edilen karar aşağıdaki gibidir:

"CFCB Yargılama Kurulu bu belge ile aşağıdaki kararları almıştır:

2012 kararının bir sonucu olarak:

1. 2012 kararında verilen ihraç kararı derhal yürürlüğe girecektir ve bu nedenle Bursaspor önümüzdeki 4 sezon (2015/16, 2016/17, 2017/18 ve 2018/19 sezonları) içinde katılmaya hak kazanacağı ilk UEFA Kulüpler şampiyonasına katılmaktan men edilmiştir.

Yukarıdaki karar halel gelmeksizin ve mevcut davada CL & FFP Yönetmeliklerinin 66(1) ve 66(6) maddelerinin ihlal edilmesinin sonucu olarak

2. Kulübün 30 Eylül 2014 tarihi itibari ile vadesi geçmiş olarak belirlenmiş olan borçlarını (bir milyon yüz doksan bir bin EURO (€ 1.191.000) ödediğini 31 Ocak 2015 tarihine kadar kanıtlayamazsa Bursaspor'a önümüzdeki dört (4) sezon içinde (2015/16, 2016/17, 2017/18 ve 2018/19) katılmaya hak kazanacağı UEFA Kulüpler şampiyonasına katılması ile ilgili ilave bir ihraç (bu yürürlükte olan ve Paragraf 1'de atıfta bulunulan ve derhal uygulanacak olan ihracın geçerli olacağı sezondan farklı bir sezon için) uygulanmasına

3. Bursaspor'a yüz bin EUR (€ 100.000) ceza uygulanmasına

4. Bu kararın 3ncü paragrafında atıfta bulunulan tutarın elli bin Eur (€ 50.000) kısmının ertelenmesine ve Kulübün 30 Eylül 2014 tarihi itibari ile vadesi geçmiş olarak belirlenmiş olan borçlarını (bir milyon yüz doksan bir bin EURO (€ 1.191.000) ödediğini 31 Ocak 2015 tarihine kadar kanıtlayamadığı takdirde ödenmesine

5. CFCB Araştırma Kurulu tarafından uygulanan koruma önleminin (Bu Karar Paragraf 9(c)'de atıfta bulunulmuştur) bu Kararın 3ncü paragrafında atıfta bulunulan cezanın ödemenin derhal yapılması gereken kısmına (yani elli bin Eur (€50.000)) uygulanmamasına"

III. SPOR TAHKİM MAHKEMESİNDEKİ YARGILAMA SÜRECİ

25 Aralık 2014 tarihinde Bursaspor Spor Tahkim Kanunu (bundan sonra CAS Kanunu olarak anılacaktır) Madde R47 ve R48'e uygun olarak CAS'ta Temyiz Davası açtı. Bursaspor hakem olarak Bay Manfred Nna'ı görevlendirdi. Bursaspor aşağıdaki taleplerde bulundu:

Tahkim muamelelerinin daha sonraki bir aşamasında davacının talebine ilaveler veya değişiklikler yapılabilmesi koşulu ile Temyiz Talebinde bulunan taraf bu belge ile aşağıdaki talepler bulunmaktadır:

1. Temyiz başvurusunda bulunanın UEFA Kulüp Lisans ve Finansal Fair Play Kurallarının ihlal etmediğinin beyan edilmesi

2. UEFA KULÜP MALİ KONTROL KURULU Yargılama Kurulunun 19 Aralık 2014 tarihinde AC-05/2014 no ile almış olduğu kararın iptal edilmesini

3. Mevcut tahkimin tüm masraflarının, eğer varsa, davalı tarafından ödenmesine karar verilmesini

4. Davacının almış olduğu yasal temsil ve yardımın tüm masraflarının ve Davacının bu tahkim ile ilgili olarak maruz kalmış olduğu diğer her türlü masrafın Davalı tarafından ödenmesine karar verilmesini.

23. 5 Ocak 2015'te Bursaspor CAS'a Temyiz Dosyasını sundu. Bursaspor Temyiz Başvurusunda belirtilmiş olan davacının taleplerine atıfta bulundu.

24. 9 Ocak 2015 tarihinde UEFA hakem olarak Bay Joaj Noguera da Rocha'yı görevlendirmek istediğini bildirdi.

25. CAS Mahkemesi CAS Kanunu Madde R54'e uygun olarak ve CAS Temyiz Davaları Tahkim Bölümü Başkanı adına, 20 Ocak 2015 tarihinde taraflara meselinin görüşülmesi ile ilgili olarak görevlendirilen heyetin Başkan Bay Mark Hovell, Avukat, Mnachester İngiltere ve

Anhem Hollanda ve Lizbon Portekizde avukatlık yapan Bay Manfred Nan ve Joao Nogueria da Rocha'dan oluşacağını bildirdi.

26. 27 Ocak 2015 tarihinde UEFA, aşağıdaki talep ile birlikte, cevabını bildirdi:

"Yukarıda belirtilen nedenlerle UEFA CAS'tan temyiz başvurusunu reddetmesini ve tahkim ile ilgili tüm masrafların ve UEFA'nın maruz kaldığı diğer tüm masrafların Davacı tarafından ödenmesini talep etmektedir."

27. 27 Ocak 2015 tarihinde CAS Mahkemesi, Hakem Heyeti adına Bursaspor'dan CAS Mahkemesine 3 Şubat 2015 tarihine kadar, 24 Kasım 2014 tarihli yazısının eklerini temin etmesini talep etti.

28. 28 Ocak 2015 tarihinde CAS Mahkemesi Cevabın alındığını teyit etti ve Bursaspor'un halihazırda bir duruşma talep etmesini dikkate alarak UEFA'dan 2 Şubat 2015 tarihine kadar bir duruşmanın yapılmasını mı yoksa Hakem Heyetinin sadece tarafların yazılı cevaplarını esas alarak mı bir karar vermesini istediğini bildirmesini talep etti.

29. 28 Ocak 2015 tarihinde UEFA bir duruşma yapılmasına itiraz etmediğini bildirdi.

30. 9 Şubat 2015 tarihinde CAS Mahkemesi, Hakem Heyeti adına, tarafları ve tanıklarını 14 Nisan 2015 tarihinde CAS Mahkemesi Lozan İsviçre'de yapılacak olan duruşmaya katılmaya davet etti.

31. 14 Nisan 2015'te CAS Mahkemesinin Lozan İsviçre'de bulunan tesislerinde bir duruşma yapıldı. Tarafların Hakem Heyetinin oluşması ile ilgili olarak herhangi bir itirazları olmadı. CAS Danışmanı Bay Antonio de Quesada Hakem Heyeti'ne yardımcı oldu. Duruşmaya aşağıda belirtilen kişiler katıldı:

1. Davacı: Bursaspor Başkanı Sn. Bölükbaşı, avukatlar Sn. Güman ve Sn. Demir ve tercüman Sn. Gedik

2. Davalı: Dr Silvero, UEFA Disiplin ve Bütünlük Bölümü Başkanı ve UEFA Avukatları Sn. Zylberstein ve Sn.Mercer

32. Duruşmada Bursaspor ilk talebini geri çekti ve vadesi geçmiş borçları nedeni ile 2014 yılında UEFA Kurallarını ihlal ettiğini kabul etti. Bursaspor CAS Kararında da yer alan CFCB Yargılama Kurulunun daha önceden ertelenmiş olan yasağın uygulanması ile ilgili kararının uygulanmasına karşı olan talebinde ısrar etti.

33. Taraflara görüşlerini savunmaları, argümanlarını sunmaları ve Heyet tarafından sorulan sorulara cevap verme imkanı sunuldu. Bursaspor'un Başkanı kulübün yakın tarihi, gelecekle ilgili düşünceleri ve herhangi bir yasağın kulübe olabilecek olan etkisi ile ilgili olarak ayrıntısıyla bilgi verdi. UEFA Hakem Heyetinin UEFA'nın Kuralları ve Temyiz Kararının yazılması ile ilgili sorularına cevap vererek yardımcı oldu. Tarafların nihai kapanış sunumlarından sonra duruşma tamamlandı ve Heyet detaylı kararını bu yazılı Kararla bildirdi.

34. Duruşmanın sona ermesi ile, Taraflar duruşmadaki hakları ile ilgili bir itirazlarının olmadığını ve bu tahkim muameleleri süresince eşit bir şekilde muamele gördüklerini açıkça ifade ettiler. Hakem Heyeti kararında tarafların yazılı sunumları ve duruşma esnasında verdikleri tüm kanıt ve argümanları, mevcut bu Karar içinde özetlenmiş olmasalar dahi, dikkate aldı.

IV. TARAFLARIN AÇIKLAMALARI

A. Davacının Açıklamaları

Özetle Bursaspor Temyiz başvurusunu desteklemek üzere aşağıdaki sunumları yaptı:

35. CFCB Yargılama Kurulu CAS Kararı ile askıya alınmış olan yaptırımın uygulanması ile ilgili bir yetkisi olmamasına rağmen bu kararı almakla hata yapmıştır. Ayrıca Bursaspor UEFA Kuralları

Madde 66'yı ihlal etmemiştir. CFCB Yargılama Kurulu kararını yanlış gerekçelere dayandırmıştır ve bu nedenle CAS bu yaptırımını iptal etmelidir veya en azından ihlalin koşullarına daha uygun daha hafif bir yaptırım uygulamalıdır.

36. Bursaspor 2014 tarihinde vadesi geçmiş borçları ile ilgili olarak çok sayıda ödeme yapmıştır. Bursa 15 Aralık 2014 itibari ile bakiye EUR 861.000'i ödemeyi taahhüt etmiştir ve bu süre sonu itibari ile bakiye tutarın tamamını ödemiştir.

37. 2012'de UEFA Kurallarının uygulanması için yetkili kurullar UEFA CDB ve UEFA AB ' idi. Ancak yargılama kurulları "mali konularda profesyonel değildi" ve bu nedenle UEFA yeni özel mekanizmalar ve yargılama kurullarını uygulamaya koydu. Bursaspor önceki karar verici makamların "kurbanlarından" birisidir. Bursaspor 2012 yılında bugün uygulanmayacak olan çok ağır yaptırımlarla karşılaştı.

38. 2013 yılından beri, Bursaspor olağanüstü koşullar yaşadı. Mayıs 2013'te kulüp başkanı kalp krizi nedeni ile öldü. Haziran 2013'te yeni yönetim kurulu seçildi ve bir yıl sonra o yönetim kurulu istifa etti. Haziran 2014'te mevcut başkan genel kurul tarafından seçildi. Mevcut Başkan Hakem Heyetine duruşmada Ekim 2014 tarihine kadar CFCB Araştırma Komitesinin araştırmasından haberdar edilmediğini bildirdi. Bu onun yönetim takımından bir üyenin hatasıydı ve bunun sonucu olarak kulüpten kovuldu. Bursaspor'un çalışanlarına sadece 1,2 milyon Eur borcu vardı ve eğer bunu bilseydi diğer borçları yerine bu borçları daha erken ödeyebilirdi. Buna rağmen, Bursaspor 30 Eylül 2014 tarihi itibari ile vadesi geçmiş tüm borçlarını 15 Aralık 2014 tarihi itibari ile ödedi.

39. Ayrıca, mevcut Başkanın yönetimi altında, Bursaspor kulübün borcunu 60 milyon TL azalttı, 7 pahalı oyuncuyu sattı ve onların yerine profesyonel sözleşme ile 13 genç oyuncu transfer etti, belediye yetkilileri ile ilişkilerini geliştirdi ve kulübün yeni timsah stadyumuna olan taşınmasını da garanti altına aldı.

40. CFCB Yargılama Kurulu ilk olarak UEFA CDB tarafından uygulanmasına karar verilen ve askıya alınmış olan ihraç kararını aniden uygulamaya koydu. Ancak CFCB Yargılama Kurulu şimdi bu gibi konularda karar merciidir. Her iki kurulun farklı hukuki sistemleri / içtihatları vardır.

41. Bursaspor CFCB Araştırma Kurulu tarafından askıya alınmış olan yaptırımın uygulanması ile ilgili bilgi sahibi edilmedi. Bu nedenle, bu yaptırımın hemen uygulanması Bursaspor için uygun değildi.

42. 2014 yılındaki vadesi geçmiş borçlarla ilgili olarak, yeni yaptırım bir yıllık ihraç ve ceza idi. Ancak Bursasporun tüm borçlarını 15 Aralık 2014 itibari ile ödemiş olduğu not edilmelidir. CFCB Yargılama Kurulu Bursasporun koşullarını dikkate almadı. Öncelikle, Bursaspor Türkiye'deki işe araştırmasından derinden etkilenmiştir. Şike soruşturmasının bir parçası olmamasına rağmen, kulüp ekonomik olarak etkilenmiştir ve kendisine ana sponsor bulamamıştır.

43. 2012 senesinde, Bursasporun bütçe açığı EUR 8.700.000 ve 2013 senesinde EUR 1.800.000 ve 2014 senesinde ise EUR 400.000'dir. Açıkça görüleceği üzere yeni kurul ve Başkanın performansı bütçe açığında çok önemli bir azalma ile sonuçlanmış ve kulüp bu süre içerisinde 2 tanesi borç temelli olmak üzere sadece 5 transfer sözleşmesi yapmıştır. Ayrıca, kulüp büyük transfer ücretleri de ödemiştir. Bursaspor kulübün mali yapısını güçlendirmek amacı ile mülk satmayı planlamaktaydı. CFCB Yargılama Kurulu tüm bunları dikkate almalıydı.

44. Temyiz edilen Karar davanın tüm koşulları ile mukayese edildiğinde uygun değildir. 1 çalışanın ihmali Bursaspor'un Başkanının soruşturmadan haberdar olmaması ile sonuçlandı ve eğer bilgisi olsaydı tüm bakiyeler ödenmiş olacaktı ve CAS kararı uygulamaya konulamayacaktı.

45. Duruşmada Bursaspor'un gelecek 4 yılda katılmaya hak kazandığı UEFA şampiyonasından ihracının ne zaman başlayacağı ile ilgili bir tartışma yaşandı. Bursaspor bunun CAS kararının alındığı 2012 yılında başladığını bildirdi.

B. DAVALININ AÇIKLAMALARI

Özetle, UEFA aşağıdaki savunmayı sundu

46. UEFA kurallarının uygulanması zaman içinde çok sayıda kurulu-
nun yetki alanına girdi. Başlangıçta davalar UEFA Disiplin Kurullar
EUF A CDB ve UEFA AG ile birlikte UEFA Kulüp Mali Kontrol
Heyeti (bundan sonra CFCP olarak anılacaktır) tarafından ele alın-
maktaydı. Yakın geçmişte, UEFA, UEFA yönetmelikleri kapsamında
disiplin prosesinin yeniden yapılandırılmasına karar verdi ve daha
önceden CFCP ve UEFA Disiplin Kurulları tarafından ele alınan
meseleleri ele almak üzere CFCB kuruldu.

47. Bursaspor'un UEFA Kurallarını ihlal etmesine neden olan
vadesi geçmiş borçların mevcudiyeti Bursaspor tarafından da kabul
edilmiştir. UEFA Yönetmelikleri kulüplerin belirli değerlendirme
tarihleri itibari ile vadesi geçmiş borçlarının olmadığını kanıtlamala-
rını gerektirmektedir. Bunun yapılmaması UEFA Kurallarının ihlali
manasına gelmektedir. Vadesi geçmiş borçların değerlendirme tarih
sonlarından sonra ödenmesi bu ihlalleri ortadan kaldırmaz.

48. CFCB Yargılama Kurulu CAS Kararını dikkate almakla
yükümlüdür. Bunun yapılmaması tesis edilmiş olan yasal prensiler
ve sağduyuya aykırı olacaktır. CAS Kararı tarafından yapılması talep
edilen ertelenmiş ihraç kararının uygulanması ile ilgili Temyiz edilen
Karar tamamen Bursaspor'un 3 yıllık geçici süre içerisinde UEFA'nın
Kurallarına uymaması ile ilişkilidir. Bursaspor'un CAS tarafından
onaylanmış olan ve 2012 yılında uygulanan bir disiplin önlemi kar-
şısından yeniden temyiz başvurusu yapması olanağı yoktur. Bursaspor

ilave önlemlerin nasıl orantısız olduğunu gösterememiştir. Gerçekte, Temyiz edilen Karardaki ihraç kararının ertelenmesi ekinde bulunan cömert koşulların Bursaspor tarafından halihazırda kullanıldığı da dikkate alınmalıdır.

49. Bursaspor ayrıca geçmişte yaşadığı problemlere, mevcut finansal sıkıntılara ve gelecek için beklentilerine atıfta bulunmaktadır. Ancak bu faktörler ikonu ile ilgili değildir çünkü vadesi geçmiş olan borçların mevcudiyeti makul olarak reddedilememekte ve bu tutarların vadesinin geçmesi için hiç bir gerekçenin konu ile alakası yoktur.

50. İzleme gereklilikleri arasında, bir kulübün futbol kulüpleri, çalışanlar ve sosyal / vergi yetkililerine karşı 30 Haziran itibari ile herhangi bir vadesi geçmiş borcunun olmadığını kanıtlaması gereklidir. Bir kulübün bu tür vadesi geçmiş borçlarının olması durumunda "gösterge akışı" harekete geçer ve buna uygun olarak ta kulübün ayrıca diğer futbol kulüpleri, çalışanlar ve sosyal/vergi yetkililerine karşı 30 Eylül itibari ile vadesi geçmiş borcunun olmadığını da kanıtlaması gereklidir. UEFA Kurallarının her türlü ihlali Prosedür Kurallarına uygun olarak CFCB Yargılama Kurulu tarafından cezalandırılabilir.

51. CAS içtihatlarının UEFA'nın kulüp lisanslama ve finansal fair play uygulamalarına yaklaşımının önemini vurguladığı da dikkate alınmalıdır. Ayrıca, muhtelif Avrupa Birliği kurumları da bu sistemin önemini ve sisteme olan ihtiyacın altını çizmişlerdir.

52. CAS Kararında, CAS Bursaspor'un UEFA Yönetmeliklerinin 2010 versiyonunu ihlal ettiğini çünkü Bursaspor'un diğer futbol kulüplerine karşı vadesi geçmiş borçları bulunmaktadır ve Bursaspor'un UEFA Kulüp yarışmalarından ihracı kararlaştırılmıştır. Bu ihraç 3 yıllık bir süre ile askıya alınmıştır. Temyiz edilen Kararda CFCB Yargılama Kurulu Bursaspor'un UEFA yönetmeliklerini ihlal ettiğini çünkü çalışanlarına karşı 30 Haziran 2014 itibari ile EUR 3.433.000 ve 30 Eylül 2014 itibari ile EUR 1.191.000 vadesi geçmiş borcunun olduğunu tespit etmiştir. Bu ihlaller neticesinde, CFCB Yargılama

Kurulu Temyiz edilen Kararın 2-5 paragraflarında EUR 100.000 ceza uygulanmasına ve Bursaspor'un UEFA Kulüp yarışmalarından yeni bir ihracına karar vermiştir. Ancak Bursaspor ilgili vadesi geçmiş ödemelerini 31 Ocak 2015 itibari ile yaptığını kanıtladığından dolayı bu yeni ihraç şimdi yürürlüğe girmeyecektir.

53. Temyiz Edilen Karar Yetkili UEFA Kurulu tarafından UEFA Tüzük ve Prosedür Kurallarına uygun olarak alınmıştır. Temyiz Edilen Karar UEFA Yönetmelikleri Madde 66 ve 72 ve UEFA Prosedür Kuralları 39'u esas almaktadır.

54. CFCB'nin UEFA Yönetmelikleri ile ilgili olarak CFCP ve UEFA Disiplin Kurullarının yerine kurulmuş olmasına rağmen, bu UEFA Yönetmeliklerini ihlal etmiş olan her kulüp için yeni bir başlangıç manasına gelmemektedir. Bu tür bir sonuç "anlamsız" olacaktır.

55. Daha önceden CFCP ve UEFA Disiplin Kurulları tarafından yerine getirilen yargılama fonksiyonu basitçe CFCB Yargılama Kuruluna devredilmiştir, mantıksal olarak geçmişte uygulanan disiplin önlemlerinin de devredilmiş olması gerekir bu da CFCB Yargılama Kurulunun CAS Kararını dikkate almakla yükümlü olması manasına gelmektedir.

56. CFCB Yargılama Kurulu ve UEFA yasal olarak CAS'ın kararlarını uygulamakla yükümlüdür. Bursaspor'un UEFA Yönetmelikleri ile ilgili yetkili UEFA Kurulunun yetkisinin olmadığını iddia ederek CAS Kararının doğru bir şekilde uygulanmasını talep etmesi tamamen uygunsuzdur.

57. CFCB'nin her zaman için UEFA Yönetmeliklerinin "*bu amaçlardan kaçınma ile ilgili her türlü teşebbüsü sonuçsuz bırakmak*" gibi genel bir amacı olduğunu akılda tutması gerektiğini öngören UEFA Yönetmeliklerinin 53. Maddesinin önemi de dikkate alınmalıdır. Bu hükmün önemi göz ardı edilemez ve CFCB, CAS içtihatı tarafından yakın geçmişte teyit edildiği şekli ile kulüplerin UEFA

Yönetmeliklerinden kaçınmaya teşebbüs etmelerini önlemeye çalışırken UEFA Yönetmeliklerinin genel amaçlarının dikkate alınması genel prensibi de dikkate alınmalıdır.

58. Bursaspor ayrıca CFCB Yargılama Kurulunun Bursaspor'a CAS Kararında düzenlenen deneme süresine uygun davranmaması ile ilgili bilgi vermesi gerektiğini bildirmektedir. Bu asılsız bir argümandır. Yargılama Kuruluna 2014 araştırmasının gerçeklerini sunmakla CFCB Araştırma Kurulunun görevi yerine getirilmiştir. Bursaspor için ilave bir araştırma veya ihbar yapma gerekliliği yoktur. Ayrıca, Yargılama Kurulu Bursaspor'a CAS Kararı ile ilgili görüşü bildirmesi için bir şans vermiştir.

59. Bursaspor'un CFCP ve UEFA Kontrol ve Disiplin Kurulunun "finansal konularda profesyonel olmadığı" argümanı ile ilgili olarak CFCP'nin mali ve hukuk uzmanlarından teşekkül ettiği hatırlanması ve UEFA CDB'nin disiplin ile ilgili konulardaki denetim ve göz ardı edilmemelidir. CFCB oluşturulduğunda bunun ana amacı sürecin düzene konulması arzusu idi.

60. CAS Kararında, UEFA Kurallarının tekraren ihlal edilmemesi durumunda Bursaspor'un UEFA Kulüp yarışmalarından ihracının erteleneceği belirtilmiştir. Mevcut davanın gerçekleri Bursaspor'un tekraren ihlal yaptığını açıkça göstermektedir. Ayrıca, bu ilave ihlal-lerde "vadesi geçmiş borçlarla ilgilidir. Yukarıda belirtilenlerden CFCB Yargılama Kurulunun CAS Kararını dikkate almakla yükümlü olduğu anlaşılmaktadır. Yukarıda belirtilenlerin ışığında, Bursaspor bir "kurban" değildir ve sadece UEFA Kurallarını ihlal ettiği haklı bir şekilde tespit edilmiş bir kulüptür.

61. CFCB Yargılama Kurulunun Bursaspor'a hem kulübün yakın geçmişteki ihlalleri hem de kulübün ilk deneme süresi boyunca UEFA Kurallarına uygun davranmaması nedeni ile disiplin önlemi uygulama hakkı bulunmaktadır. Orantısallıkla ilgili olarak, CFCB Yargılama Kurulunun CAS Kararı ile uygulamaya konulmuş olan ertelenmiş

ihracı uygulama Kararı tamamen Bursaspor'un bu ihraç kararına ekli deneme süresi içerisinde UEFA Yönetmeliklerine uygun davranmaması ile ilgilidir. CAS tarafından onaylanmış olan 2012 yılında uygulanan disiplin önlemleri için Bursaspor'un yeniden tahkime gitmesi olası değildir. Bursaspor'un CAS tarafından 2012 yılında uygulanan ertelenmiş ihraç kararının orantısallığına itiraz etmesi mümkün değildir.

62. Duruşmada, UEFA Bursaspor'un gelecek 4 yıl içerisinde katılmaya hak kazandığı bir sonraki UEFA şampiyonasına katılımının yasaklanmasının (veya ihracının) ihracının CAS kararındaki bir disiplin yaptırımı olduğunu pozisyonunda olduğunu teyit etmiştir. Bu karar ekli bir koşul vardır o da bu kararın 3 yıl süre ile ertelenmiş olduğu ve Bursaspor'un gelecek 3 yıl içinde tekrar suç işlemesi durumunda devreye gireceğidir. 2014 yılında Bursaspor yeniden suç işlemiştir ve disiplin yaptırımı da tekrar devreye girmiştir ve 4 yıllık süre yeni suçun tarihinden itibaren geçerlidir CAS kararının tarihinden itibaren değil.

V. CAS'IN YARGILAMA YETKİSİ

63. CAS Kanunu Madde R47 aşağıdakileri öngörmektedir.

“Bir federasyonun, birliğin veya sporla alakalı bir merciin kararına karşı yapılacak temyiz başvurusu, söz konusu merciin tüzüğü veya yönetmeliklerinde bu şekilde öngörülmesi veya tarafların özel bir tahkim anlaşması akdetmiş olması ve Temyiz Eden'in, söz konusu sporla alakalı merciin tüzüğü veya yönetmelikleri uyarınca temyiz öncesinde sahip olduğu yasal çözüm yollarını tüketmiş olması kaydıyla CAS'a yapılabilir.”

64. CAS'ın itiraz edilmeyen yargılama yetkisi aşağıdakileri öngören Prosedür Kuralları Madde 34(2)den gelmektedir.

“CFCB'nin nihai kararları sadece UEFA Tüzüklerinin ilgili hükümlerine uygun olarak Spor Tahkim Mahkemesinde (CAS) temyiz edilebilir.”

65. Ayrıca UEFA Tüzüğü (2014 versiyonu) Madde 62 aşağıdakini öngörmektedir:

"Bir UEFA Kurulu tarafından alınan bir karara diğer herhangi bir olağan mahkeme veya diğer bir tahkim mahkemesine yapılacak olan başvurudan feragat edilerek sadece CAS'ta onun temyiz tahkim organı sıfatı ile itiraz edilebilir..."

66. CAS'ın yargılama yetkisi ayrıca taraflarca usulüne uygun olarak imzalanmış Prosedür Sırası ile de ayrıca teyit edilmiştir.

67. Buradan da CAS'ın mevcut ihtilafı ilgili yargılama yetkisi olduğu anlaşılmaktadır.

VI. UYGULANACAK HUKUK

68. CAS Kanunu Madde R58 aşağıdakileri öngörmektedir:

"Heyet, taraflarca seçilen ilgili yönetmelikler ve hukuk kurallarına göre veya böyle bir seçimin olmaması halinde, itiraz edilen kararı veren federasyonun, birliğin veya sporla alakalı merciin yerleşik olduğu ülkenin yasalarına göre veya Heyet'in uygulanmasını münasip gördüğü hukuk kurallarına göre uyuşmazlık hakkında karara varacaktır. İkinci seçenek tercih edilmesi halinde, Heyet, bu kararının gerekçelerini verecektir."

69. UEFA Tüzüğü 64. maddesi aşağıdakileri öngörmektedir:

"Bu kurallar her açıdan İsviçre Kanunlarına göre yürütülür. Yasal mahkeme yeri UEFA Genel Merkezi olacaktır. Bu Kurallara uygun olarak CAS'ın yargılama yetkisi içine giren tüm davalarda yargılama yeri Lozan (İsviçre) olacaktır."

70. Taraflar UEFA'nın muhtelif tüzük ve yönetmeliklerinin özellikle de UEFA Yönetmeliklerinin uygulanmasında mutabıktır. Ayrıca UEFA İsviçre Kanunun uygulanacağını bildirmiştir ve Bursaspor uygulanacak kanun hakkında konuşmamıştır. UEFA Tüzüğü Madde 63

ve CAS Kanunu Madde R58 kapsamında, taraflar arasında bir mutabakat bulunmaması durumunda ve Temyiz Kararını alan UEFA'nın İsviçre'de bulunması durumunda, Heyet UEFA'nın farklı tüzük ve yönetmelikleri arasında olası bir boşluğunun doldurulması ihtiyacı doğduğunda İsviçre Kanunlarının tamamlayıcı olarak uygulanacağına karar vermiştir.

VII. KABUL EDİLEBİLİRLİK

71. Temyiz Başvurusu UEFA Tüzüğü Madde 62(3)'te öngörülen şekli ile 10 gün içerisinde yapılmıştır. Temyiz CAS Mahkemesi ücretinin ödenmesi dahil CAS Kanunu Madde R48'deki diğer gerekliliklerin tamamını yerine getirmiştir.

72. Bu da Temyizin kabul edilebilir olduğu manasına gelmektedir.

VIII. TEMYİZİN ESASI

A. Ana Konular

73. Heyet üzerinde karar verilmesi gereken ana konuların aşağıdakiler olduğunu düşünmektedir.

a. CFCB Yargılama Kurulunun CAS Kararına uygun olarak uygulanan ertelenmiş ihracın uygulanmasına karar verme yetkisine sahip midir?

b. CFCB Yargılama Kurulu tarafından uygulanan disiplin önlemleri orantısaldır mı?

c. 4 yıllık katılmaya hak kazanma süresi ne zaman başlamalı ve sona ermelidir?

Yargı Yetkisi

74. Panel, Bursaspor UEFA Yönetmeliklerini ihlal ederek 2014 yılında vadesi geçmiş borçlarının olduğunu kabul ederek ilk talebinden vazgeçtiğinde dikkate alınması gereken ana konunun CFCB Yargılama Kurulunun CAS Kararının ihtiva ettiği yasağa ekli ertelemeyi kaldırma hakkının veya böyle bir yükümlülüğünün olup olmadığının ortaya çıkarılması olduğunu düşünmektedir.

75. Heyet, 2012 yılındaki geçmiş ödenmemiş borçlarla ilgili olarak CAS Kararında erteleme olduğunu dikkate almıştır. CDB Kararının yerine AB Kararı ile ve sonra da o kararın yerini CAS Kararı almıştır. Heyet UEFA'nın kendisinin ve ona bağlı CFCB Yargılama Kurulunun UEFA Tüzüklerine uygun olarak CAS Kararını tanıma ve uygulama yükümlülüğü olduğunu belirttiğini dikkate almıştır. Heyet UEFA Disiplin Yönetmeliği Madde 11.2(e)'de öngörülen UEFA'nın bir görevi yerine getirmesi için görevlendirdiği herhangi bir kurulun (ör: UEFA Yönetmeliklerine uygun olarak CFCB Yargılama Kurulunun) bir CAS kararını dikkate almaması durumunda UEFA'nın genel uygulama prensiplerinin ihlal edileceğini öngören açık ifadeyi de dikkate almıştır.

76. Heyet UEFA Yönetmelikleri 2010 versiyonundan 2012 versiyonuna geçişte bu uygulama yükümlülüğünün CFCP'den CFCB'ye sorumluluk devri yapıldığını dikkate almıştır. UEFA CDB ve UEFA AB'nin görevlerinin CFCB Araştırma Kurulu ve CFCB Yargılama Kuruluna devredilmesi de bu geçişin ayrılmaz bir parçasıdır. Heyet bu geçişin sonucu olarak, UEFA içerisinde UEFA Yönetmeliklerinin 2010 versiyonundan gelen her türlü ertelenmiş yaptırımla, bu yaptırımlar UEFA CDB, UEFA AB veya CAS kararlarının sonucu olarak ortaya çıkmış olsa dahi, ilgilenmesi gereken uygun kurulun CFCB Yargılama Kurulu olduğu kararına varmıştır.

77. Taraflar arasında Bursaspor'un UEFA Yönetmeliklerini ihlal ederek 15 Temmuz 2014 itibari ile kendi çalışanlarına EUR 3.443.000 tutarında vadesi geçmiş borcunun olduğunu beyan etmesi ile CAS'ın

10 Temmuz 2012 tarihli kararında belirtilen 3 yıl içerisinde yeniden suç işlediğine dair herhangi bir ihtilaf bulunmamaktadır. Bu yeni suç CAS Kararındaki şampiyonlara katılma yasağının erteleyici etkisi ortadan kaldırmıştır ve Heyet CFCN Yargılama Kurulunun CAS Kararını dikkate alma yetkisi olduğunu ve CAS Kararında belirtilen şampiyonlara katılma yasağını onaylama yetkisi olduğuna karar vermiştir.

78. Bursaspor çok sayıda gerekçe ile Temyiz edilen Kararın orantısallığına itiraz etmiştir: öncelikle bir çalışanın ihmalinin 30 Eylül 2014 itibari ile temizlenebilecek olan vadesi geçmiş borçların ödenmesinde bir gecikmeye neden olmuştur; ikinci olarak UEFA CBD ve UEFA AB'nin yerini CFCB Araştırma Kurulu ve CFCB Yargılama Kurulu aldığı UEFA içindeki iç değişiklik nedeni ile UEFA'nın yaptırımları çok daha fazla müsamahakar olduğu ve mevcut kurallar kapsamında Bursaspor'a yasak gelmeyeceğidir ve üçüncü olarak ta yeni Başkan ve Bursaspor tarafından alınan tüm önlemlerin CFCB Yargılama Kurulu tarafından dikkate alınması gerektiğidir.

79. Heyet bir hilekar çalışanın Bursaspor Başkanına CFCB Araştırma Kurulunun araştırması hakkında bilgi vermediğini ve bunun ortaya çıkarıldığı anda da 30 Eylül 2014 itibari ile vadesi geçmiş olan borçların ödemelerinin yapılması için çok geç olduğunu not etmiştir. Ancak, bu çalışan veya iddia edilen işten çıkarılması ile ilgili olarak Heyet'e herhangi bir kanıt sunulmamıştır. Her durumda çalışanlarının eylemlerinden kulüp sorumlu olmaya devam etmektedir. Kulüp 30 Haziran 2014 itibari ile önemli ölçüde vadesi geçmiş borcunun olduğunu kesinlikle farkındadır. Bursaspor vadesi geçmiş borçlarını 30 Eylül 2014 itibari ile tamamen ödemiş olsa dahi, CFCB Araştırma Kurulu yine de özellikle de CAS Kararının ışığında 30 Haziran 2014 tarihi itibari ile olan ihlali CFCB Yargılama Kuruluna götürebilirdi.

80. Heyet CFCB Yargılama Kurulunun 30 Haziran 2014 itibari ile yaklaşık 3,4 milyon EUR ve Eylül 2014 itibari ile 1,2 milyon Eur vadesi geçmiş borcu nedeni ile Bursaspor'a EUR 50.000 ceza ile

yaptırım uygulamıştır. UEFA CDB ve UEFA AB (ve CAS) önceki içtihatları ile mukayese edildiğinde bu UEFA tarafından büyük bir müsamaha gösteriliyormuş gibi gelmemektedir. Heyet UEFA'nın, Temyiz edilen Kararda Bursaspor'a aldığı olumlu önlemler ve vadesi geçmiş borçların 31 Ocak 2015 itibari ile temizlenmesinin sağlanması nedeni ile kredi verdiğini dikkate almaktadır. Bu, UEFA'nın uygun davranmayan kulüplerin UEFA Yönetmeliklerine uymasını etkin biçimde sağlayan ödül ve ceza yaklaşımını temsil etmektedir. Ancak, Bursaspor bu CAS Heyetinin 2012 ihlallerine UEFA'nın daha yakın geçmişteki içtihatlarının ışığında yeniden bakması gerektiğini öne sürmektedir. Maalesef Bursaspor için, bu Heyetin incelemesi kapsamında değildir, CAS kararı nihai ve bağlayıcıdır – 2012 yılında yaptığı ihlaller o CAS Heyeti tarafından tamamen tespit edilmiştir ve ayrıca not edilmelidir ki fiilen AB kararını Bursaspor lehine iptal ederek ikici bir şans verdiği de dikkate alınmalıdır.

81. Son olarak, Heyetin Bursaspor'un yeni başkanının liderliğinde yapmış olduklarından etkilenmiş olmasına rağmen, UEFA'nın belirttiği gibi bu eylemlerin hiçbir etkisi yoktur. Bunun 2014 ihlalleri ile ilgili olarak CFCB Yargılama Kurulunun müsamahası ile ilgili bir etkisi olmuş olabilir ancak CFCB Yargılama Kurulunun yapabileceği tek şey CAS Kararının ertelenmesini kaldırmak ve Bursaspor'un gelecek 4 yıl içerisinde UEFA Kulüpler Şampiyonlarına katılmaya hak kazanması durumunda bu katılımın yasaklanması kararını onaylamaktır.

Katılmaya hak kazanma süresinin başlaması / bitişi

82. Heyet CAS Kararının geçerli kısmının Bursaspor'un katılmaya hak kazandığı Avrupa Ligi 2012/2013'ün başlamasından önce 22 Haziran 2012de alındığını not etmektedir. İlgili CAS Kararı Bursaspor'un o tarihten sonra "gelecek 4 yıl içerisinde" katılmaya hak kazandığı bir sonraki şampiyonaya katılmasının yasaklanması şeklindedir ancak sonra bu yasak ertelenmiştir. Heyet ifadenin 24

Şubat 2012 tarihli CDB Kararından alındığını dikkate almıştır: o tarihte Bursaspor Avrupa Ligi 2012/13'e katılmaya hak kazanmamıştı. Ancak konu CAS'ta ilk ele alındığında 2012/13 sezonu için katılmaya hak kazanmıştı. CAS duruşması hızlı şekilde yapılmıştır ve eğer Heyet temyiz edilen kararı onaylasaydı (yasağı ertelemek yerine) o zaman Davacı 2012/13 sezonunda UEFA Kulüpler Şampiyonasına katılmaktan men edilecekti. Bu itibarla, tüm taraflar 4 yıllık sürenin CAS Kararının verilmesi tarihinden değil birinci derece duruşmaların yapıldığı tarihten itibaren geçerli olacağını kabul etmiştir.

83. UEFA şimdi "gelecek 4 yılın" CAS kararından değil Bursaspor'un yeniden suç işlemesi nedeni ile erteleme kararını kaldırdığı tarihten başlaması gerektiğini belirtmiştir. UEFA Temyiz edilen Kararda yılın spesifik bir gününe değil de sezonlara atıfta bulunmayı tercih etmektedir. Bu yorum Temyiz edilen Kararın 1nc. Paragrafında 2015/16dan 2018/19'a kadar olan sezonlara spesifik olarak atıf yapılmasına neden olmaktadır. Diğer taraftan Bursaspor futbol sezonları olarak ele almayı tercih etmesine rağmen CAS Kararını onları ilk defa yasakla karşılaştıkları 2012/13 sezonundan başlamak üzere gelecek 4 yıl içerisinde katılmaya hak kazandıkları şampiyonaya katılmaktan men ettiği şeklinde yorumlamaktadır.

84. Bu argümanın akademik bir değeri vardır, Heyet Bursaspor'un kupa finalinde halihazırda 2015/16 sezonu için UEFA Şampiyonlar Ligine katılmaya hak kazanmış olan bir takıma karşı kaybettiğini böylece aynı sezon için UEFA Avrupa Ligine katılmaya hak kazandığını not etmektedir. Ancak Heyet eğer UEFA'nın yorumuna uyulması gerekirse, CAS kararında belirtilen ertelenmiş yaptırım kararını ilk veren olarak 4 yıllık (veya sezonluk) sürenin yeniden suç işleme tarihinden itibaren başlayacağını teyit eden daha açık bir ifadenin UEFA CDB kararından neden kullanılmadığını merak etmektedir. Ayrıca, Heyet UEFA'nın ödül ve ceza yaklaşımını da dikkate almaktadır. Eldeki davada Bursaspor'un 2 yıl sonrası tarihe kadar hiçbir vadesi geçmiş borcu bulunmamaktadır böylece ertelene disiplin önleminin

(ceza) Bursaspor üzerinde olumlu bir etkisi olmuştur ve 4 yıllık sürenin yeniden suç işleme tarihinden itibaren başlamasının bu uygun davranma süresi için hiçbir ödül etkisi olmayacaktır. Ayrıca, UEFA yeni ihlal için Bursaspor'a yaptırım uygulayabilir (ve uygulamıştır) (ertelemenin kaldırılması yanı sıra) böylece o yeni ihlal için işlemeye başlayan yeni bir 4 yıllık süre belirlemiştir. Heyet yaptırımların ertelenmesi ile ilgili genel bir mesele olduğunu dikkate almaktadır. Bir kulüp kuralları yeniden ihlal edebilir ama sonra gelecek UEFA şampiyonalarına hiç katılamaya hak kazanamayabilir ve aslında fiilen asla yasaklanmış olmaz. Ancak, yeni ihlal için yaptırım yapma kabiliyeti bu meseleyi ortadan kaldırmaktadır. Sonuç olarak, Heyet sezonlarla ilgili olarak Bursaspor'un yorumunu haklı bulmuştur ve CAS Kararının Bursaspor'a 2012/13,2013/14,2014/15 ve 2015/16 sezonları için açıkça ertelenmiş bir yasak verdiğini ve eğer o erteleme kaldırılırsa ve sonra Bursaspor UEFA Kulüp şampiyonalarına katılmaya hak kazanırsa, o zaman o sezonlarda katılmaya hak kazandığı bir sonraki şampiyonadan ihraç edileceğine karar vermiştir. Son olarak, Heyet CFCB Yargılama Kurulunun görevinin CAS Kararında belirtilen ertelemenin kaldırılması olduğunu onu etkin bir şekilde yeniden yazmak olmadığını düşünmektedir.

Sonuç

85. Bu nedenle Heyet Temyiz edilen Kararın1nci paragrafını iptal etmek yerine Temyize kısmen izin vermekte ve konuyu açıklığa kavuşturmak için onu aşağıdaki gibi değiştirmektedir:

"2012 Kararında uygulanan ihraç derhal yürürlüğe girecektir ve bu nedenle Bursaspor eğer katılmaya hak kazanırsa 2015/2016 sezonunda herhangi bir UEFA yarışmalarına katılmaktan men edilmiştir."

86. İlave her türlü iddia veya davacı talebi reddedilmiştir.

IX. MASRAFLAR

87. CAS Kanunu Madde R65.2'ye uygun olarak, temyiz kararı verilen uluslararası nitelikteki disiplin davaları ile ilgili işlemler ücret-siz olacaktır. Hakemlerin ücretleri ve masrafları CAS tarafından karşılanacaktır.

88. Ancak CAS Kanunu Madde R65.3 aşağıdaki şekilde öngörmektedir:

"Her taraf kendi tanığının, bilirkişisinin ve tercümanının giderlerini ödeyecektir. Tahkim kararında, Heyet'in lehine hüküm verilen tarafa yargı işlemleriyle bağlantılı olarak ortaya çıkan yargılama ücretleri ve diğer giderleri için ve özellikle de tanıkların ve tercümanların giderleri için bir katkı vermek için takdir yetkisi bulunmamaktadır. Söz konusu katkı verilirken, Heyet, yargılama işlemlerinin karmaşıklığı ve sonucu ile aynı zamanda tarafların tutumunu ve mali kaynaklarını dikkate alacaktır".

89. Yargılama işlemlerinin karmaşıklığı ve sonucu ve tarafların tutumu ve mali kaynakları dikkate alınarak, Heyet tarafların bu tahkim işlemleri ile ilgili olarak maruz kaldıkları kendilerine ait masrafların taraflarca karşılanmasına karar vermiştir.

BU GEREKÇELERLE

Spor Tahkim Mahkemesi aşağıda belirtilen hususlarda karara varmaktadır:

1. Bursaspor Kulübü Derneği'nin 19 Aralık 2014 tarihinde UEFA Kulüp Mali Denetim Organı Yargı Kurulu tarafından düzenlenen karara 25 Aralık 2014 tarihinde yapmış olduğu temyiz başvurusu kısmen kabul edilmiştir.

2. 19 Aralık 2014 tarihinde UEFA Kulüp Mali Denetim Organı Yargı Kurulu tarafından düzenlenen kararın 1. paragrafı aşağıda belirtildiği şekilde değiştirilecektir:

“2012 Kararında uygulanan ihraç derhal yürürlüğe girecektir ve bu nedenle Bursaspor eğer katılmaya hak kazanırsa, 2015/2016 sezonunda herhangi bir UEFA Kulüpler Şampiyonasına katılmaktan men edilmiştir.”

3. Bursaspor Kulübü Derneği tarafından ödenen ve CAS tarafından alıkonulan 1000 İsviçre Frangı mahkeme gideri dışında bu karar herhangi bir gider olmadan resmen ilan edilmektedir.

4. Taraflardan her biri bu tahkim işlemlerine bağlı olarak ortaya çıkan kendilerine ait tüm yasal masraf ve giderlerden sorumlu olacaktır.

5. Diğer tüm istem ve talepler reddedilmiştir.

Tahkim yeri: Lozan, İsviçre

Tarih: 11 Haziran 2015

SPOR TAHKİM MAHKEMESİ

Mark A. Hovell

Heyet Başkanı

AHMET SADIK YARAMANOĞLU: CUMHURİYET DÖNEMİ'NİN ÖRNEK BİR BEDEN EĞİTİMCİSİ*

Prof. Dr. Özbay GÜVEN** – Arş. Gör. Neslihan ARIKAN***

** Gazi Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksek Okulu Sporda Psiko-Sosyal Alanlar Bilim Dalı Başkanı.

*** Gazi Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksek Okulu Sporda Psiko-Sosyal Alanlar Bilim Dalı Araştırma Görevlisi.

Giriş

Ahmet Sadık Yaramanoğlu, 1914 (1330) yılında Elazığ'da doğmuş 1926–1927 ders yılında Elazığ Numune Mektebi'ni bitirmiş ve 1931-1932 ders yılında Elazığ Erkek Muallim Mektebi'nden mezun olmuştur. Elazığ'ın en iyi sporcularından olan Yaramanoğlu, Elazığ spor çevresinde kendini tanıtarak komşu illerle yapılan futbol temaslarında, çeşitli defalar, Elazığ'ı temsil etmiştir. Ahmet Sadık Yaramanoğlu, Sivas'ın Divrik Kızılcaören Köyü'nde bir yıl öğretmen olarak görev yaptıktan sonra, 9 Ekim 1933 tarihinde girdiği Gazi Orta Muallim Mektebi ve Terbiye Enstitüsü Beden Terbiyesi Şubesi'ni 15.9.1936 tarihinde bitirmiştir. Enstitüde talebe iken Ankara'da yapılan bölge atletizm müsabakalarında çok iyi dereceler almış 1934, 1935 ve 1936 yıllarında girdiği çeşitli spor dallarında Ankara birinciliklerini kazanmış ve Türk Kuşu'nun ilk paraşütçülerinden biri olmuştur.

Cumhuriyet Dönemi'nde Maarif Vekâleti tarafından yurt dışına beden eğitimi ve spor alanında yüksek öğrenime öğrenciler gönderilerek yetiştirmelerine imkan sağlanmıştır. Yurt dışına beden eğitimi ve spor alanında gönderilen öğrenciler; 1925 yılında İsveç'e "Kraliyet Merkezî Cimnastik Enstitüsü"ne Nizamettin Rıfat (Kırşan) ve Vildan Aşir (Savaşır), 1930 yılında İsveç'e "Kraliyet Merkezî Cimnastik Enstitüsü"ne, Mübeccel Hanım ve Zehra Tahsin (Alagöz), 1935-1936 eğitim-öğretim yılında Almanya'ya "Berlin Yüksek Beden Terbiyesi Enstitüsü"ne Cemal Alpman ve Mehmet Arkan, 1936-1937 eğitim ve öğretim yılında da yine Almanya'ya "Berlin Devlet Beden Eğitimi Akademisi"ne Cevdet Arun, Hasan Örengil ve Ahmet Sadık Yaramanoğlu gönderilir.

* Bu çalışma, 17-19 Nisan 2014 tarihleri arasında Atatürk Araştırma Merkezi Başkanlığı tarafından Elazığ'da düzenlenen "Tarihten Günümüze Elazığ Uluslararası Kongresi"nde bildiri olarak sunulmuştur.

Gönderilen bu öğrencilerden Ahmet Sadık Yaramanoğlu; sporcu kimliği ve spor eğiticiliği boyutuyla da kendisini yurt dışında öğrenim görerek uzmanlaştırmış, Türkiye'ye dönüşünde beden eğitimi ve sporun modernleşmesini, alt yapısının kazandırılmasını ve kurumsallaşmasını, eğitim boyutunda gösteren örnek şahsiyetlerinden biri olmuştur. Yaramanoğlu, görev yaptığı süre içerisinde modern anlayışta beden eğitimi ve spor eğitiminin yerleşmesinde, öğrencilerinin bu anlayışta yetişmesinde katkıları olurken, beden eğitimi ve sporun bir yaşam biçimine dönüştürülmesinde örnek olmuş, bu alışkanlığı öğrencilerine benimsetmek için çaba göstermiş, beden eğitimi ve spor eylemini ve politikasını yurt düzeyinde uygulayacak öğrenciler yetiştirmesinde büyük katkıları olmuştur. Ahmet Sadık Yaramanoğlu, 23 Mart 1940 tarihinde vefat etmiştir.

Bu bildiride, Türkiye'de Cumhuriyet Dönemi'nde 1936-1937 eğitim ve öğretim yılında Almanya'ya "*Berlin Devlet Beden Eğitimi Akademisi*"ne beden eğitimi ve spor eğitiminde yüksek öğrenime gönderilen örnek beden eğitimcilerimizden birisi olan Elazığlı Ahmet Sadık Yaramanoğlu anlatılacaktır.

Cumhuriyet Dönemi'nde Beden Eğitimi Öğretmeni Yetiştirme Politikaları

Cumhuriyet Dönemi'nde beden eğitimi ve sporda toplumu ileriye götürecek yeniliklerden yararlanma fırsatı tanınmıştır. Yurt dışından yabancı teknik adamlar, uzmanlar, öğretmenler getirilmiş ve aynı şekilde yurt dışına da yetiştirilmek amacıyla Türk elemanlar gönderilmiştir. Türk çocuklarının beden eğitiminde bilinçli olarak yetiştirilmesine çok önem verilmiştir. Bunun için Hükûmetin Millî Eğitim Programlarında beden eğitimi öğretmeni yetiştiren bir okulun açılmasına yönelik kararlar alınmıştır.

15 Temmuz-15 Ağustos 1923 tarihleri arasında Ankara'da toplanan Birinci Heyet-i İlmiye kararları sonunda yeni Türk Devleti'nin eğitim amaçları arasında beden eğitimi de vardır. Birinci Heyet-i İlmiye'de

görüülen 26 konu arasında 15. sırada: Dâr'ul-muallimîn ve Dâr'ul-muallimât (Erkek ve Kız Öğretmen Okulu) Nizamname ve Programları ve 21. sırada: İzcilik Teşkilât-ı Esâsi de yer alıyor.^{14, 19} Birinci Heyet-i İlmiye'nin çalışmaları sonunda 5 Eylül 1923'te T.B.M.M. toplantısında İcra Vekilleri Heyeti Reisi Ali Fethi (Okyar) Bey'in T.B.M.Meclisi'nde okuduğu Hükûmet Programı'nın Millî Eğitimle ilgili bölümünün 6'ncı maddesinde: "*Ferdin bedenî, fikrî kâbiliyetleri gibi ahlâkî ve içtimâî kâbiliyetleri de inkişaf ettirilecektir. Bu maksada varmak için bir Terbiye-i Bedeniye Darülmuaallimîni açılacak, izcilik teşkilâtına ehemmiyeti mahsusa verilecek, programlar ile mekteplerin teşkilâtı tedricen içtimâî esasata tevfiğ olunacaktır.*"¹⁴

Maarif Vekili İsmail Safa'nın 29 Eylül 1923 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi'nde Darülmuaallimler hakkında çeşitli sorular üzerine yaptığı konuşmada: "...Açacağımız mekteplerden birisi de Terbiye-i Bedeniye Darülmuaallimîndir. Terbiye-i bedeniyenin bilhassa çocuklarımızın neşvünemasında (gelişmesinde) ne kadar mühim bir tesir yaptığı mütehassısların malûmudur, Heyeti Celilenizin malûmudur. Fakat bu cihet şimdiye kadar çok ihmal edilmiştir. Adeta şunu ve bunu tatmin için vasıta olmuştur. Hiç ihtisası olmayan adamlara bu vazife tevdi ediliyordu. Fakat bu hâlde bırakmak caiz değildir. Bunun için de mütehassıs ve muallim yetiştirmek mecburiyeti vardır. Binaenaleyh Avans Kanunu çıktığı zaman bu Terbiye-i Bedeniye Darülmuaallimîni de açmak için tahsisat almak istiyoruz." diyor.⁸

Atatürk Dönemi eğitim politikasının beden eğitimi öğretmeni yetiştirilmesinde Batı'ya bilinçli bir şekilde yaklaşıldığını göstermektedir.¹² Bu amaçla, Maarif Vekâleti tarafından yurt dışına beden eğitimi ve spor alanında yüksek öğrenime öğrenciler gönderilerek yetiştirmelerine imkan sağlanmıştır. Yurt dışına beden eğitimi ve spor alanında gönderilen ilk öğrenciler; 1925 yılında İsveç'e "*Kraliyet Merkezi Cimnastik Enstitüsü*" ne Nizamettin Rıfat (Kırşan) ve Vildan Aşir (Savaşır)'dır.

Cumhuriyet Hükûmeti, orta tedrisat müesseselerinde; hakiki bir beden terbiyesi kurabilmek için her şeyden evvel bu iş için hazırlanmış muallimlere ihtiyaç olduğunu takdir eder ve beden eğitimi öğretmeni

yetiştirmek için 1926 yılında İstanbul Çapa Kız Öğretmen Okulu yanında kız ve erkekler için teorik ve pratik eğitim yapan “*Jimnastik Muallimleri Kursu/Beden Eğitimi Öğretmeni Yetiştirme Kursu*” açılır. Önce bu kurs için gerekli olan beden eğitimi salonu inşası da aynı yıl tamamlanır. Bu kursa İsveç’ten kadın adaylar için İnge Nerman, erkek adaylar için Ranger Johnson ve Suen Alexanderson adlarında mütchassıs muallimler getirilir.

Yurt dışında eğitimlerini tamamlayan Nizamettin Rıfat (Kırşan) ve Vildan Aşır (Savaşır) de 1928 yılında yurda dönünce bu kursta izcilik ve yüzme tedris etmek üzere, 1928 yılı Ağustos ayında öğretmen olarak görev alırlar. Yine aynı öğretmenler 1929 ve 1930 yılında da aynı kursta görev alırlar.^{9, 15, 17, 18} Bu kurslardan toplam 45 kadın ve 102 erkek beden terbiyesi öğretmeni yetişerek ve okullarımıza öğretmen olarak tayin olunmuştur.¹³ Bu kursun 1926-1927 eğitim-öğretim yılı ilk devresi mezunlarından Mübeccel Hanım ve yine bu kursun 1928-1929 eğitim-öğretim yılı üçüncü devresi mezunlarından Zehra Tahsin (Alagöz), 1930 yılında İsveç’e “*Kraliyet Merkezî Cımnastik Enstitüsü*” ne eğitime gönderilir.

Beden eğitimi ve spor işlerinin gün geçtikçe ehemmiyeti daha fazla tebarüz etmekte ve bunun için daha fazla kuvvetli bir meslekî eğitim almış muallimlere ihtiyaç olduğu anlaşılmaktadır. Cumhuriyet Maarifi bu maksada hizmet edecek daha esaslı bir müessese kurmağa teşebbüs ederek, 1932-1933 ders yılında daha esaslı bir teşkilâta bağlanma ihtiyacını görür. Bu da ilk hamlede görgüsü ve bilgisi fazla öğretmen meselesidir. Maarif Vekâleti, bunu göz önünde tutarak, “*Ankara Gazi Terbiye Enstitüsü*” ne bağlı olmak üzere en modern tesisat ile mücehhez bir beden terbiyesi şubesi 5 Temmuz 1932 tarih ve 105 sayılı “*Talim ve Terbiye Kurulu*” kararı ile açılır. Bölüm için her türlü vasıtalarla donatılmış modern bir spor salonu yapılır. Bu şubeye Almanya’dan Kurt Dainas getirilir. Önce erkekler için açılan bu bölüm, bayan beden eğitimi öğretmenlerine olan ihtiyaç dikkate alınarak 1936-1937 ders yılında beden eğitimi şubesine bir de kızlar kısmı ilâve edilir.

Beden Terbiyesi Bölümü'nden 1935-1936 eğitim-öğretim yılında Almanya'ya "Berlin Yüksek Beden Terbiyesi Enstitüsü"ne Cemal Alpman ve Mehmet Arkan, 1936-1937 eğitim ve öğretim yılında da yine Almanya'ya "Berlin Devlet Beden Eğitimi Akademisi"ne Cevdet Arun, Ahmet Sadık Yaramanoğlu ve Hasan Örengil gönderilir. Yurt dışında eğitimlerini tamamlayarak Türkiye'ye dönen öğrencilerin çoğu, ülkemizde beden eğitimi ve spor eğitiminin kurumsallaşması alanında çok önemli ve etkin görevlerde bulunmuşlardır.

Doğumu, Çocukluğu ve Öğrenimi

Ahmet Sadık Yaramanoğlu, 1914 (1330) yılında Elazığ'da İcadiye Mahallesi'nde doğdu. Babasının adı Cerrahzade Ali Efendi, annesinin adı ise Gülşen'dir. Babası Ali Efendi, Hazar Gölü'nün sahilindeki Sivrice Köyü'nden Elazığ'a gelip yerleşmiştir. Babası Elazığ çevresinde sevilen, sayılan, hayırsever ve aydın şahsiyetlerden birisidir. Ali Efendi, Ahmet'in ve onun arkadaşlarının iyi bir şekilde eğitilmelerinde etkili olmuştur. Ahmet'e, iyilik yapabilme meziyetleri, ahlâkî vasıflara sahip olan babasından geçmiş ve gene babasının öğütleriyle Ahmet bu özelliklerini geliştirmesini^{2, 6} Ahmet Sadık Yaramanoğlu'nun annesinin babasının adı Sadık (Miralay Sadık Bey) olduğu için kendisine Sadık ismi de verilmiştir Ahmet, altı kardeşin en küçüğü olup, kardeşleri sırasıyla şöyledir: Hayriye, Nurettin, Rifat, Tevfik ve Fahriye.

Okul Hayatı ve İlkokul Öğretmenliği

İlkokul öğrenimini Elazığ'da, ailesinin yanında yapan Ahmet, 1926 – 1927 ders yılında Elazığ Numune Mektebi'ni bitirmiştir.² Aydın bir cerrah (doktor) olan babası, oğlunu, o zaman İstanbul'da subay bulunan ve gene çok genç yaşta kaybedilen bir ağabeyinin yanına göndererek, orta okulu İstanbul'da okumasını sağlamıştır.^{2, 6}

Daha sonra babasını kaybeden Ahmet, öğretmen olmak amacıyla Elazığ'a dönmüş, orta öğreniminin kalan kısmını Elazığ Erkek Muallim Mektebi'nde (Elazığ Öğretmen Okulu'nda) yaparak 1931-1932 ders

yılı sonunda mezun olmuştur. Ahmet'in Muallim Mektebi hayatı, onun ilk gençlik yıllarının bütün ateşini belli bir gelecek için körüklemiştir. Muallim Mektebi'ndeki arkadaşlarının anlattığına göre, doğuştan gelen sporculuk özelliklerine sahip olan Ahmet,^{2, 6} kendisinde var olan bu kâbiliyetin farkına vararak, daha çocukluğunda iken içindeki bu enerjisini sporda kullanmaya başlamış, Muallim Mektebi'nde bunu daha sistemli bir hale koymuş ve okulun canlı spor hayatında en ileri rolleri almıştır. Ahmet'in o zamanki spor faaliyeti yalnız okul sınırları içerisinde kalmamış; kuvveti, kâbiliyeti, mahareti ve temiz ahlâkıyla, bulunduğu Elazığ şehrinin en iyi bir sporcusu olmuştur. Birçok sportif meziyetleriyle Elazığ spor çevresinde kendini tanıtan Ahmet, komşu illerle yapılan futbol temaslarında, çeşitli defalar, doğduğu şehri temsil etmek bahtiyarlığını da yaşamıştır.^{2, 6, 7} Ahmet, sonra Sivas'ın Divrik Kızılcaören Köyü'ne öğretmen olarak tayin edilmiştir. Ahmet'in buradaki ilkokul öğretmenlik hayatı bir yıl sürmüştür. İdealist bir öğretmen olan Ahmet, köyü ve köylüyü hiç yadırgamamış, çevresini kısa zamanda kendisine bağlayarak insanlara kendisini sevdirmesini bilmiştir.⁶

Gazi Terbiye Enstitüsü Beden Eğitimi Şubesi'ndeki Eğitimi

Ahmet, bedenî kâbiliyetlerinin farkına varmış ve bu alanda eğitimini ilerletmek ve kendini geliştirmek için Gazi Terbiye Enstitüsü Beden Terbiyesi Şubesi'nin 1933 yılında yapılan sınavlarına girmek için başvurmuştur.² Elazığ Maarif Müdürlüğü'nün yaptığı sınava sadece Beden Terbiyesi Şubesi için Ahmet başvurmuş ve başka başvuran da olmamıştır. 19 Ağustos 1933 tarihinde, Maarif Müdürlüğü'nün kabul edildiğini bildiren yazısı üzerine Gazi Terbiye Enstitüsü'ne gelen beden fişi tetkik edildiği sırada, vücudunun beden eğitimi ve spora uygunluğu ile dikkati çeken Ahmet'in sınav kağıtları okununca adı kabul listesinin başına yazılmıştır.² 9 Ekim 1933 tarihinde okula giren Ahmet'in okul numarası 38'dir. Boyu 1.75 cm kilosu 75 kg astenik-atletik tiptir.

Ahmet'in Gazi Terbiye Enstitüsü Beden Terbiyesi Şubesi'nde okuduğu yıllarda sınıf arkadaşı olan Ahmet Cevdet Arun, Ahmet'le ilk tanışmalarını şöyle anlatıyor:

*"Ahmet'i, 1933 yılının Eylül ayı ortalarında Ankara'da tanımıştım. O sene Gazi Terbiye Enstitüsü'nün Beden Terbiyesi Şubesi imtihanlarına giren Ahmet, hayatında en çok sevdiği beden eğitimi ve spor faaliyetini bol bol yapabilmek, esasen kendisinde mevcûd olan kâbiliyet ve kudreti daha manalı ve verimli bir hale sokabilmek emeline bir an evvel kavuşmak için, imtihan neticesinin kendisine tebliğini beklemeden arzularını tahakkuk ettirecek bu müesseseye koşmuştu. Ben de o sene aynı imtihana girmiş ve bazı işlerim için Ankara'ya erken gelmiştim. Okulda kalıyorduk. Henüz imtihan neticeleri tebliğ edilmediği için sınıf arkadaşımız olacaklardan kimse yoktu. Ders yapamıyor, yalnız Ahmet ile birlikte ikinci sınıfın çalışmalarını seyrediyorduk. Bu seyirciliğin onu ne kadar sıkıttığı her halinden hissediliyordu. Kuvvetinden, kâbiliyetinden ve bu işe karşı hevesinden imtihanı kazanacağını muhakkak sayıyordu. Nitekim de öyle oldu."*⁷

Ahmet'in diğer bir sınıf arkadaşı Cemal Alpman'ın anlattığına göre: "1933-1934 ders yılı başlangıcında arkadaşları bir gün Ahmet'i ilk defa aralarında görürler. Henüz sınıfı teşekkül etmediği için ikinci sınıf derslerinde seyirci olarak bulunan Ahmet, bir gün sokak elbisesiyle coşarak yerdeki gülleyi, hiçbir arkadaşının ulaşamayacağı bir mesafeye fırlattığı zaman, aralarına müstesna bir kâbiliyetin karıştığını görmüşler, insanlık tarafını da zamanın verdiği değişik fırsatlarla sonradan tanımışlardır."⁶

Sınıf arkadaşı Ahmet Cevdet Arun da Ahmet'le ilgili olarak şöyle diyor: "Az zaman sonra sınıfımız toplandı; derse başlamak üzere salonda soyunup da sıraya dizildiğimiz gün, sıranın en başında yer alan Ahmet'in, levent duruşu hepimizin gıpta ve takdir gözünü çekmişti. Bu içindeki hareket arzusu, vücudunun her parçasından fışkıran enerji ve yaradılışın birçoklarımızdan esirgeyerek kendisine fazlasıyla verdiği kâbiliyetlerini, ideallerinin gerçekleşmesine vesile olacak şekilde geliştirmek arzusuyla geldiği Gazi Terbiye Enstitüsü, hakikaten onun cevherini derhal meydana çıkardı. Programlı ve metotlu çalışma, bilen ve anlayan insanların

rehberliği, doğuştan gelen vasıflara sahip bu varlığı, aramızda, ayrı bir yere koydu.”⁷

Ahmet, Enstitü’de, en çok sevdiği şeye kavuşmuştu. Damarlarından taşan kudreti yenmek hırsıyla durmuyor, koşuyor, atlıyor, atıyor, mütemadiyen hareket ediyor; hareketsiz geçen her anını büyük bir kayıp sayıyordu. Dershanede geçen zaman onun için ne kadar sıkıcı idi... Okulun içinde veya şehirde boş gezdiği, hele kahveye gidip oturduğu görülmezdi. Onu arayan ya cimmastik salonunda ya da spor sahasında bulurdu... En iyi dostu güllesi, diski ve ciridi idi. Onlarla adeta konuşur ve akşam karanlıklarına kadar sahada onlarla oynayırdı...⁷

Müstesna kâbiliyet ve kudreti, her gösterilen şeyi herkesten evvel ona yaptırtır, onu başarılı eder ve her zaman onu en ileriye götürürdü. Gerek sınıf içinde, gerekse bütün şube arasında yapılan yarışmalarda o daima önde görülürdü. Gazi Terbiye Enstitüsü Beden Terbiyesi Şubesi’nin dosyalarında, ne kendi zamanındakilerin, ne de sonra gelenlerin hâlâ daha erişemedikleri rekorları mevcuttur.⁷ Ahmet, Enstitüde talebe iken Ankara’da yapılan bölge atletizm müsabakalarında da çok iyi dereceler almış, zaman ve esaslı çalışma ile artan kâbiliyet ve kudreti, Enstitü sınırlarına sığmayarak, Ankara çevresine yayılmıştır. 1934, 1935 ve 1936 yıllarında girdiği çeşitli spor dallarında Ankara birinciliklerini kazanarak madalyalarına sahip olmak hazzını duymuştur. Onun başarıları, kendisi kadar biz arkadaşlarını da sevindiriyordu. Kuvvetlerini çeşitli beden faaliyetlerine bölme zaruretine rağmen, oldukça zengin spor çevresi sayılan Ankara’da, belirli spor dalları üzerinde başarı kazanan Ahmet’e karşı arkadaşları, her zaman takdir ve hayranlıklarını açıkça göstermekten geri duramamışlardır.^{2,7}

Ahmet’in Enstitü’de geçen üç yılı, onun bedenî kâbiliyetlerinin uzman ellerde büsbütün gelişmesine yardım etmiştir. Ankara’da spor çevresinde daha Enstitü talebesi iken seçkin bir sporcu olarak ortaya çıkmıştır. Bu yıllar içinde Ahmet, çeşitli sporlarda, bilhassa atmalarda Ankara birinciliklerine sahip olmuştur.⁶

Gazi Terbiye Enstitüsü Beden Terbiyesi Şubesi öğretmen ve öğrencileri, Türk Hava Kurumu’na bağlı Türk Kuşu’nun 3 Mayıs

1935 tarihinde Ankara Ergazi’de yapılan açılış törenine katılmışlar ve sonrada bu kuruluşun faaliyetlerine aktif olarak devam etmişlerdir. Ahmet de bu yeni faaliyet alanında emsalsiz cesaretiyle memleketin ilk paraşütçülerinden biri olmuştur.⁶

Ahmet Sadık Yaramanoğlu, 15.9.1936 tarihinde Gazi Orta Muallim Mektebi ve Terbiye Enstitüsü Beden Terbiyesi Şubesi’nden mezun olur.⁵ Sonra tercihen tayin olmak istediği yer olarak da; Diyarbakır veya herhangi bir Muallim Mektebi’ni belirtir.

Kişiliği

Enstitü’ye kabul olunduğu kendisine bildirildikten birkaç gün sonra beden terbiyesi eğitimine gelen Ahmet’in arkadaşları arasında; çalışkanlığı, ahlâkı, kâbiliyeti, fedakârlığı, idealistliği, insanlığı, dürüstlüğü ve sportmenliği ile kendini göstermişti.² Mesleğinde çok iyi bir öğretici olarak yetiştigi için, onu, memleket hizmetine koymasını da bilmişti.³

Ahmet Sadık Yaramanoğlu, hayal peşinde koşan birisi değildir. İdealist birisidir ve ideallerini her şeye rağmen eylem alanına koyarak gerçekleştirmiştir.³ Sevimli siması, şen tabiatı ve mükemmel ruhu ile olduğu kadar, bir eğiticide gerekli olan moral gücü yardımsever ve temiz arkadaşlığı ile de çevresini kendine bağlamıştı. İyi insan, iyi bir sporcu olmanın bütün özellikleri kendisinde görülmüştür. Mükemmel insan; iyiyi, doğruyu, güzeli ve yeniyi gören ve anlayan insandır. Ahmet, doğruya inanır ve inandığını da kendine özel tatlı edasıyla etrafındakilere inandırmaya çalışmıştır. Münasebetlerinde, tartışmalarında daima ölçülü ve soğukkanlı durur, muhatabını sabırla dinler ve kızmaz. Tartışmada kaybettiği zaman, sinirlenmez, asil tevazu ile muhatabına hak verirdi. Haksızlığa hiç tahammülü yoktur. Gerek kendisi gerek başkalarına yapılan bir haksızlık karşısında daima doğruluk isteyen benliği galeyana gelir; bütün kuvvetleriyle bu haksızlığı ortadan kaldırmaya çalışırdı.⁷

Ahmet, çevresine ve arkadaşlarına o kadar bağlı, o kadar yardımseverdir ki onun yardımına veya müdahalesine başvurulduğunda herhangi bir şeyde mutlaka başarılı olunurdu. Kendinde olanı, hiçbir arkadaşından esirgemez; onların güçlüklerini halletmeye çalışırdı. Kitlenin yapması lâzım gelen ağır işlerde en başta Ahmet görülmüş-tür. O, bunu, kuvvetli bünyesinin kendisine verdiği bir emir olarak değil, eşsiz arkadaşlık sevgi ve gayretiyle arkadaşlarına faydalı olabilmek, onların yükünü hafifletmek düşüncesiyle yapmıştır. Arkadaşlık, bilhassa sporda arkadaşlık, feragat ve fedakârlık ister. Ahmet de, bu arkadaşlık hesabına kendini ihmal etmiş, hatta bu ihmali kendini feda derecesine varırmıştır.⁷

Spor Ahlâkı ve İdeal Sporcu Tipi

Ahmet, bedenî kuvvet ve kâbiliyetlerinin yanında iyi bir insanlık ve arkadaşlık ruhu özelliklerine de sahiptir. Manalı, şuurulu spor hayatı onun bu yönünü de işlemiş, olgunlaştırmış ve onu mükemmel bir insan, moral gücü yüksek ideal bir sporcu yapmıştır. Sporun, karakter eğitimi üzerindeki en yüksek etkisi onun yaşantısında görülmektedir.⁷ Atatürk'ün Cumhuriyet sporcularından beklediği spor ahlâkının en belirgin örneği Ahmet'te de görülmektedir.

Atatürk, "*Ben sporcunun zeki, çevik ve aynı zamanda ahlâklısını severim.*"¹⁰ diyor. Atatürk, bu sözüyle olimpizme bakış açısını ve aynı zamanda kendisine göre inandığı ve olmasını istediği bir sporcu profili çiziyor. Atatürk'e göre, sporcunun yalnızca zeki, çalışkan ve teknik becerilere sahip olması yetmez, sporcunun spor ahlâkına uygun davranışlar -doğruluk, dürüstlük, efendilik, onurluluk ve sportmenlik gibi erdemler- sergilemesini, onurlu mücadele etmelerini, yenme ve yenilmeyi kabullenmeyi, sporun kuralları çerçevesinde iyi mücadele edilmesini belirtiyor. Sporda elde edilecek başarıdan çok, karakter ve ahlâkî değerlerin de ön plânda tutulması gerektiğini anlatmak istiyor. Atatürk, aynı zamanda mükemmel bir insan olma yolunda sporda hedeflenmesi gereken gayeleri ortaya koyuyor. Atatürk'ün ortaya

koyduğu bu gayeler olimpizm anlayışının içerisinde de görülmektedir. Atatürk, sporculara olimpizmi benimsetmek istemiştir. Sporunun ahlâklı olmasının vazgeçilmez bir koşul olduğunu vurguluyor. Spor, sportif erdemler çerçevesinde yapılırsa amacına ulaşır. Çünkü sportif erdemin olmadığı yerde genel ahlâk da olmaz. Sportmenlik olmazsa spor anlamını kaybeder ve tamamen menfaat için yapılan bir iş olarak görülür. Bu da sporun amaçlarıyla bağdaşmadığını anlatmak istemiştir.¹¹

Sporda başarıların, birçok zayıf ruhlu insanları, maalesef, şımarttığı görülmektedir. Halbuki Ahmet'in başarılarının alkışlanması, kendisini hiçbir zaman şımartmamış ve unutturmamış, ona sadece haklı olduğu asil bir hazla vakarlı gururu vermiştir.⁷

Sporun, insanın kendi kuvvetleriyle ve kendisi gibi kuvvetlerle mücadele etmek olduğuna inanan Ahmet, bu mücadelelerinde, kendisi kadar rakiplerine de değer verip saygı duymuş, kendisinden üstün olanları herkesle beraber o da—samimi olarak takdir etmiş ve alkışlamıştır.⁷

Bu bakımdan sporun ahlâki yönüyle benimsediğini göstermiştir.

Ahmet; uyumlu, kuvvetli vücudu ve spora inancı ile idealist bir sporcu olduğu gibi asil ve temiz, fedakâr arkadaş ruhu ile de örnek bir sporcu tipidir. O, maddî ve manevî her türlü kâbiliyet ve meziyetleriyle sporcu Türk gençliğine hakikaten mükemmel bir şekilde örnek olmuştur.⁷

Ahmet'in ender bulunur beden kâbiliyeti, çılgınca hevesi, arzusu ve karakter sağlamlığıyla ideal bir sporcu tipi olduğuna hocaları da inanmışlardır⁷

Ahmet Sadık Yaramanoğlu; arkadaşları, öğrencileri, ve bütün spor çevresinde ciddiyet, fazilet, feragat ve yorulmak bilmeyen faaliyetleriyle tanınmış ve sporun bütün dallarında tam bir kâbiliyet ve başarı göstermiş birisi olmuştur.¹

Almanya'ya Yüksek Öğrenime Gönderilmesi

1935-1936 ders yılı sonunda Enstitüyü bütün arkadaşları içinde her hususta en iyi derece ile bitiren Ahmet, öğrenim dönemi sırasında göze çarpan meziyetleriyle mesleğinin ender bulunur bir unsuru olduğu kanaatini bütün hocalarına da aşlamış olduğu için, Maarif Vekâleti tarafından iki arkadaşıyla birlikte -Cevdet Arun ve Hasan Örengil-, meslekî kâbiliyet ve kazanımlarını geliştirmek üzere, kendisinin Almanya'ya ihtisas yapmaya gönderilmesi uygun bulunmuştur.^{2,6}

Berlin Devlet Beden Terbiyesi Akademisi, her türlü spor imkânlarını çok basitleştiren zenginliğiyle, spora inanmış olan Ahmet'e, çok cazip gelmiştir. Sporun zengin imkânlarına kavuşan Ahmet'e ders zamanları yeterli gelmemiştir... Akademinin sahalarında saatlerce çalışır, kendinden geçer, vaktini unuttur, savurduğu diskini bulamayacak kadar karanlıklara kalır, yemeğini bile ihmal ederdi. Ahmet, kutsal bir iş olarak yaptığı spordan her türlü gıdasını almıştır. Ancak, yaşayışını ve sağlığına dikkat etmede ihmalleri olmuştur. Bu da Ahmet'in moral gücünün denetlenemez derecede yüksek oluşundan ileri gelebilmektedir.

Bu yabancı çevrenin cazibe ve zengin imkânları, Ahmet'in, benlik ve milliyet duygularıyla birlikte heyecanlarını da körüklemiştir. Çünkü Almanlardan daha başka milletlerin de sporcu öğrencilerinin bulunduğu bu çevrede geri kalmamak, kendisini ve milletini küçük düşürmemek hırsı onu sarmıştır. Bu, onun -henüz 23 yaşındaki-taze kuvvet ve kâbiliyetini en yüksek derecelere çıkartmıştır. Az zaman içinde orada da kendini göstermiş ve pek kolay beğenmeyen Almanların da takdirini kazanmıştır.⁷

Ahmet'in Berlin Devlet Beden Terbiyesi Akademisi'ndeki öğrenim dönemi, kendisi ve mensup olduğu millet lehine en güzel örnekler veren başarılarla dolu geçmiştir. Bu Akademide, ruh durumuna egemen olan milliyet hisleri, kendisinin heyecanlarını büsbütün kamçılama kâbiliyetlerini geliştirmiştir. Orada ihtisas yaptığı spor şubelerinde bu işleri müsait imkân ve şartlar içinde çekirdekten yaparak yetiştirmiş olan Alman gençlerinin en iyileriyle boy ölçüşmekte güçlük çekmemiştir.

Bilinen bütün spor şubelerinde şahsen bu kadar ileri olan Ahmet'in, öğreticilik ve eğiticilik özelliği de aynı hızla gelişmiştir. Akademinin hocaları onun şahsında, mensup olduğu memleketin gençlik ve spor kalkınmasında, ilerde çok faydalı olacak bir unsuru gördüklerini oybirliği ile söylemişlerdir.⁶

Ahmet, Berlin Devlet Beden Terbiyesi Akademisi'ndeki spor, aletli cimmastik ve cimmastik öğretmenliği öğrenimine 15.10.1936 tarihinden 30.9.1937 tarihine kadar devam etmiş ve 23.9.1937 tarihinde girdiği sınavda iyi derecede başarılı olarak kendisine beden eğitimi ve uzmanlık branşlarındaki hafif atletizm ve boks dersleri vermek üzere 30.9.1937 tarihinde yeterlik belgesi verilmiştir.⁴ Ahmet, Millî Eğitim Bakanlığı'nın gösterdiği gerek üzerine, sonradan görev alacağı Devlet Konservatuarı'nın sahne cimmastigi alanında da uzmanlık eğitimi üzere kurumdaki öğrenimine paralel olarak bir uzmandan özel ders almıştır. 1937 Ekim ayı sonlarında Berlin Devlet Beden Terbiyesi Akademisi'nden mezun olarak tam manasıyla uzman ve Atatürk'ün Cumhuriyet'in beden eğitimi ve spor alanında istediği bir "gür alev" olarak yurda dönmüştür.⁶

Siyasal Bilgiler Okulu'nda Spor Öğretmenliği

Berlin Devlet Beden Terbiyesi Akademisi'nden mezun olarak, 1937 Ekim ayının sonlarında memlekete dönünce Siyasal Bilgiler Okulu'nun (Mülkiye Mektebi'nin) spor öğretmenliğine tayin edilir. Ahmet, burada beden eğitimi ve sporun alt yapısı ile ilgili hiçbir tesisin mevcut olmadığını görür.⁷ Ahmet'e ideallerinin gerçekleşmesi için imkânlar vermek lâzımdı. Okula ayak bastığı zaman, elinde mesleği olan kuvvetli aşkından, imanından ve bir de kendisinden başka hiçbir imkân mevcut değildir. Fakat Siyasal Bilgiler Okulu'na spor öğretmeni oluşu onun için çok manalıdır. O verimini sonradan göreceği çalışması için en uygun zemini ve okul müdürünün şahsında en kuvvetli koruyucuyu bulmuştur. Siyasal Bilgiler Okulu'na beden eğitimi ve sporu sevdirmek, benimsetmek onun için bu işin gereğine

inanmak, istikbalde devletin sorumlu mevkilerinde etkili olacak genç idarecileri, esasen devletleşmekte olan bu konuya ruhen, dimağen ve bedenlen hazırlamak ve her birini ileride bu asil davanın sorumluları, temsilcileri ve gerçekleştircileri olarak görmek zevki, Ahmet'i derhal harekete geçirmiştir. O, işine kendisini yıpratırcasına sarılmıştır. Az zamanda büyük işler meydana gelmiştir.⁶

Meslekî kudret ve şahsi sempatisiyle girdiği her çevrede kendisini sevdiren Ahmet, Siyasal Bilgiler Okulu'nda da derhal, okul idaresinin, hem de öğrencilerin sevgisini kazanmıştır. Bunun etkisi ve yorulmaz azmiyle bir taraftan okulun spor işlerini düzenlerken, diğer taraftan da ideal bir cimnastik salonunun temellerini attırmıştır. Askerlik görevi nedeniyle buradan geçici bir zaman için ayrılan Ahmet, salonun tamamlanışını ancak askerden dönünce görebilmiştir.⁷

Siyasal Bilgiler Okulu'nun birçok bedenî faaliyet ihtiyacını karşılayan 42 m x 21 m boyutlarında olan spor salonu, Ahmet'in kuvvetli aşkının muazzam bir abidesidir.⁷ O zamanlar Siyasal Bilgiler Okulu için salonun yapılması lüks bir şeydir. Bu Siyasal Bilgiler Fakültesi Spor Salonu, günümüzde de hâlâ hizmet vermeye devam etmektedir. Bu spor salonu zaman içerisinde modernleştirilmiştir. Soyunma odaları, duşlar, depo, tuvaletler ve spor sekreterliği gibi bölümleri olan spor salonunun içerisinde ayrıca halter ve güreş salonları da vardır. Bu salona, yapılmasında en büyük etken olan Ahmet Sadık Yaramanoğlu'nun adının verilmesi uygunken, her nedense, salona "*Fazıl Kafadar Spor Salonu*" ismi verilmiştir. Ankara Üniversitesi'nin Cumhuriyet'in beden eğitimi ve spor politikasının bünyesinde bilimsel anlamda ilk Türk uygulayıcısı Ahmet Sadık Yaramanoğlu'nun, Ankara Üniversitesi bünyesindeki bir spor tesisine adının verilerek ebedileştirilmesi meslekî sorumluluk açısından önemli görülmelidir.

Ahmet, askerlik görevi sonrasında Ankara'ya dönünce, başladığı beden eğitimi ve spor faaliyetlerine devam etmek üzere, Siyasal Bilgiler Okulu'ndaki görevine aynı istek ve enerji ile başlamıştır. Mevsim her şeyden önce kış sporlarına uygundur. Bir taraftan okuldaki beden

eğitimi ve spor teşkilatını düzenlemeye çalışırken diğer taraftan da muhtelif çeşitli spor gruplarını Ankara civarında kayağa götürmüştür.⁶

Askerliği

Ahmet, 1934 yılı Ağustos ayında Gazi Terbiye Enstitüsü'nde henüz birinci sınıftadır. 6 Ağustos 1934 tarihi itibarı ile 1914 (1330) doğumlarının ikinci muayeneleri yapılmaktadır. Bu muayenede askerliğinin tecil edilmesini istemiştir. İlk muayeneden itibaren askerliği daha önce piyadeye ayrılmış ve buna göre eğitim ve öğrenimine devam etmiştir. Daha sonra sınıfı, Millî Müdafaa Vekâleti'nin 17 Nisan 1935 gün ve Zat İş.D.10. S.Ş. 101859 sayılı buyruğu ile bildirilmiştir. Öğrenciliği devam eden Ahmet'in Muhafız Alayı Süvari Bölüğü'ne sevk ve evvelce piyade bölümünde gördüğü talim süresini gösteren belgenin Muhafız Alayına gönderilmesi ve bu belgeye göre ders yılı sonuna kadar 60 saat talimin Süvari Bölüğü'nde tamamlattırılması; bildirilmiştir.¹⁶

Ahmet, Almanya'daki uzmanlık eğitiminden sonra Siyasal Bilgiler Okulu'nda bir yıl görev yapar, sonra askerlik görevini yapmak üzere, 1938 Kasım ayında İstanbul'da Yedek Subay Okulu'na süvari sınıfına gider. Subaylık stajını Ayazağa Binicilik Okulu'nda yapar. Ahmet burada da boş durmayarak, okul komutanını ikna edip onun yardımını temin eder ve küçüklükten beri yaptığı ve çok sevdiği binicilik sporuna da kavuşur. Eşsiz cesaretiyle seçkinleşen ve ilerleyen usta bir binici olan Ahmet, ayrıca okul komutanını etkileyerek kuruma açık bir cimmastikhane yapılmasını sağlar.^{2,6} Askerliğinin sonunda oradan da böyle mükemmel bir eser bırakarak ayrılır.

Hastalığı

Ahmet, 1939 kışı başında Siyasal Bilgiler Okulu'ndaki görevine yeniden başlar.² Kendisinin kış ortalarında düzenlediği yüksek okullararası voleybol ve salon müsabakalarının yapılması sırasında sarılık hastalığına tutulur.² Sarılık, bir belirti olup, tehlikeli hastalıklarda da görülebilir. Perhiz ve mutlak istirahate özen gösterilmediği takdirde

kötü sonuçlar doğurabilir.² O yıllarda sarılığın hangi hastalıklarda görülebileceği teşhis edilememektedir.

Ahmet, doktorun ve arkadaşlarının bütün ısrarlarına rağmen sarılığı önemsiz görür ve yatakta yatmak istemez. Ancak müsabakaların sonunda 20 günlük bir dinlenmeyi yeterli görür. Bu dinlenme döneminde hareket edememenin verdiği manevi üzüntü ile zaman zaman isyan ederek yataktan kalkarak, odanın içerisinde hareket etmektedir. Sömestr tatilinin başlangıcına doğru onun yüzüne ve gözlerine sıhhatli ve tabii rengin geldiğini görenler, haklı olarak sevinirler. Bu zorunlu istirahat Ahmet'e iyi gelerek güven verir. Ahmet, önceden planladığı gibi, sömestr tatilini çok istekli bir öğrenci grubu ile Bursa'da Uludağ'da kayak yaparak geçirmek istegindedir. Bütün engelleme girişimlerine rağmen, Ahmet önü alınmaz bir kararla öğrencilerinin başında Uludağ'a, kayağa gider. Ahmet, Şubat ayı yarıyıl tatilinde Uludağ'a giderken hastadır. Bu seyahat ve oradaki faaliyeti kendini çok yormuş olacak ki dönüşte İstanbul'da ağabeyi Rifat'ın evinde kalır, ancak hastalığı tekrarlar ve sonunda kurtarılamaz, ölür.^{2,6}

Ahmet'i son gelişinde Uludağ'a giderken uğurlayan arkadaşlarından Cemal Alpman, bu konudaki hatırasında şöyle diyor: “*Onu 13 Şubat 1940 akşamı, gönlümün bütün isteksizliğine rağmen, Uludağ'a uğurladım. Bilmiyordum ki bu, Ahmet ile son göz göze gelişimdi.*”⁶

Ahmet, Uludağ'a giderken genelde önce İstanbul'a gelerek annesi ve kardeşlerini ziyaret ederdi. Son gelişinde Ahmet, evin kapısında iken, içeride bulunan ile annesi konuşuyor. Annesi der ki . “*Oğlum hastasın, kayağa gitme, sana bir şey olmasın,*” deyince Ahmet, bulunduğu yerde tek katlı evin çatısını yukarı kaldırarak “*Anne, Allah benim gibi bir canı alabilir mi? Görmüyor musun! Ne kadar güçlüyüm!*” diye cevap verir.

Ahmet'in arkadaşlarından Cevdet Arun da, Gazi Terbiye Enstitüsü Beden Terbiyesi Şubesi'nin öğrencilerini bu Uludağ kayak kampına götürür ve burada Siyasal Bilgiler Okulu'nun öğrencilerini kayak kampına getiren Ahmet Sadık Yaramanoğlu ile beraberdir. Arun, bu anısını şöyle anlatıyor: “*Son Uludağ'a gidişimde onu burada hasta yatağında İstanbul'da bırakmıştım. Kendisine hiç yakıştıramadığı, bizim de*

yakıştıramadığımız hastalık ve yatağa yatış, onu maddeten olduğu kadar manen de çöktürmüştü. Kendisiyle beraber çeşitli yıllarda yaptığımız, çok sevdiği kayak sporu mevsiminde yatakta olmak, ona ne kadar ağır geliyordu. Üzüntüsünü: "Ne olur ben de gidebilseydim!" sözü ve derin bir iç çekmesiyle anlattı... "Üzülme kardeşim; gelecek senelerde beraber yine gideriz. Yahut biz gelinceye kadar sen iyi olursun... Burada Dikmen'de, Elmadağı'nda yaparız," diye onu teselliye çalıştım. Üzüntüsünü önlemeye imkân yoktu. Meğer o, ömrünün son kayak mevsimini yaşıyormuş... Uludağ kayak evinde "Siyasal Bilgiler Okulu öğrencileriyle beraber Ahmet geliyor," haberini aldığımız zaman ne kadar sevinmiştik. Birkaç gün evvel kuvvetlice arızaya uğrayan dizimden ben kayağa çıkamıyor, yatıyordum. Kayak evinin salonuna girip de beni yatar görünce, henüz geçmediği yüzünün ve gözlerinin renginden belli olan hastalığını unutmuş; hiç bırakmadığı neşesiyle gözlerimin içini güldürmeye çalışarak beni teselli ediyordu.⁷ Uludağ'dan ayrılacağımız gün, sakat bir arkadaşı nakletmek için, kayaklardan bir kızak yapmaya uğraşıyordum. Bacağımın rahatsızlığını ileri sürerek ayakta durmamamı söylüyor, titreyen elleriyle ipleri bağlamaya yardım ediyor, kendi o hasta haliyle ayakta yorulacağını düşünmüyordu bile...⁷ İstirahate muhtaç olduğunu unutarak o kızağın iplerine herkesten evvel sarılan yine Ahmet oldu. Hastalığına rağmen heybetini kaybetmeyen vücuduyla onu bir hayli mesafeye kadar çekti; tatlı neşesi, asil arkadaşlık ve yardım duygularıyla çekenlere kuvvet verdi.⁷ Bizi uğurlamak üzere yolun iki buçuk kilometresini beraber geldi. Geri dönerlerken onu kucakladım, öpüştük... Meğer bu, birbirimizi son görüşümüz ve birbirimize son bakışımızmış.⁷ Biz onu, büyük gayret ve emeklerle, jepyeni metotlarla hazırladığı öğrencisinin başında Gençlik ve Spor Bayramı'nda alkışlamayı ve başarılarından kendimize de iftihar hissesi ayırmayı beklerken, kara bahtı bizleri yeise boğdu; en verimli olacağı bir zamanda² 23 Mart 1940 tarihinde gözlerini hayata yumdu.³

Ahmet Yaraman'ın hatırasını anmak için Siyasal Bilgiler Okulu öğrencileri, 5 Nisan 1940 günü saat 18'de okulun spor salonunda bir anma program hazırlamışlardır. Bu anma programının içeriği şöyledir: İki dakika ayakta saygı duruşu, Ahmet Yaraman'ın hayatı,

Ahmet Yaraman'ın hatıraları, Ahmet Yaraman'ın hastalıkla mücadelesi ve Ahmet Yaraman'ın vasiyetnamesi.¹

Modern eğitim almış bir spor adamının erken yaşta ölümü ile, Cumhuriyetin beden eğitimi ve spor eğiticiliği alanı, yüksek idealleri olan bir değerden yoksun kalmıştır. Kısa da olsa Ahmet'in beden eğitimi ve spor alanında başlattığı atılım, tutuşturduğu gür ateş gelecekte yapılacak beden eğitimi ve spor çalışmalarının hız kazanmasında etkili olmuştur.

Sonuç

Ahmet Sadık Yaramanoğlu, sporcu kimliği ile başarılı bir sporculuk sergilemiş, spor eğiticiliği boyutuyla da kendisini yurt dışında öğrenim görerek uzmanlaştırmıştır. Beden eğitimi ve sporun eğitim boyutunda gelişmesine ve yaşam biçimine dönüşmesine katkılar sağlamıştır. Öğrenci gruplarını spor aktivitelerine götürerek beden eğitimi ve sporda sosyalleşmelerine ortam sağlamış, bilinç kazandırmış, meslektaşlarına da beden eğitimi ve spor eğitimcisinin örneği olmuştur. Beden eğitimi ve sporun modernleşmesini, alt yapısının kazandırılmasını ve kurumsallaşmasını eğitim boyutunda göstermiştir.

Beden eğitimi ve spor anlayışını ve tutumunu çok yönlü düşünmek gerekir. Bu bağlamda beden eğitimi ve sporda hedeflenen amaçlara ulaşmak istenirken ruh ve beden sağlığının da ihmal edilmemesi gerekir. Çünkü temel başarılar sıhhatli bir vücutla kazanılır. Yaşam boyu beden eğitimi ve spor etkinliklerinin devam edebilmesi için, bizi bu faaliyetlerden alıkoyan hastalık, sakatlık gibi engellerin önemsenmesi, tedavisi dikkate alınarak ve bu konuda önerilen tıbbî tavsiyelere uyulmalıdır. Sporda aşırı güven, sıhhatimizi ihmal edecek boyutlara ulaşmamalıdır.

Ahmet Sadık Yaramanoğlu, Cumhuriyet Dönemi’nin beden eğitimi ve spor eğiticiğinde uzmanlaşması için yurt dışına gönderilmiş ve bu eğitimini başarıyla tamamlamış öncü beden eğitimcilerimizdendir. Kendisi, görev yaptığı kısa süre içerisinde beden eğitimi ve spor eğitiminin modern bir nitelik kazanmasında ve bu anlayışta öğrencilerin yetişmesinde katkıları olmuştur. Modern beden eğitimi ve sporun, modern tesislerinin yapılabileceği fikrini geleceğin yöneticilerine benimsetmiştir. Beden eğitimi ve sporun bir yaşam biçimine dönüştürülmesinde kendisi örnek olurken, bu alışkanlığı öğrencilerine benimsetmek için de çaba göstermiştir. Ahmet Sadık Yaramanoğlu, beden eğitimi ve spor eğitime teknik bir nitelik kazandırırken bu alandaki etkinliklere bir dinamizm getirmiştir. Bu yönüyle de Yaramanoğlu beden eğitimi ve sporda dinamizmin örneği olmuştur.

Siyasal Bilgiler Okulu'nda beden eğitimi ve spor boyutunda eğitim verilmesi, Cumhuriyet'in beden eğitimi ve spor politikasının yetiştirdiği yöneticiler yoluyla yurt düzeyinde uygulanmasını da hedeflemiştir. Ahmet Sadık Yaramanoğlu da beden eğitimi ve spor anlayışının yöneticiler yoluyla kazandırılmasında gerek kişiliğiyle, gerek bilimsel anlayış ve uygulamasıyla örnek olmuştur. Böylece, beden eğitimi ve spor politikasını yurt düzeyinde uygulayacak yöneticiler yetiştirilmesine katkılar sağlamıştır. Beden eğitimi ve spor politikasını yurt düzeyinde uygulayacak yöneticilere sporun bir millet hayatındaki önemini hissettirmiştir.

Elazığ'da geçmişten günümüze beden eğitimi ve spor tarihi çalışmalarının içeriğine bakıldığında; Ahmet Sadık Yaramanoğlu'na yer verilmediği görülür. Literatürün kapsamlı bir şekilde yeterince taranmadığı bu tür çalışmalar, Elazığ'ın spor alanındaki değerlerinin gelecek nesillere kaynak teşkil edecek şekilde tanıtılmasında eksik kalmıştır. Böylece bazı metot haline gelmiş metotsuzlukların neticesinde yapılan çalışmalarla, Ahmet Sadık Yaramanoğlu keşfedilememiş ve ortaya çıkarılamamıştır. Bu bildiride; Elazığ'ın yetiştirdiği Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin beden eğitimi ve spor politikasına değerli katkıları olan bu spor adamının değeri ortaya konularak anlatılmıştır. Elazığ'ın bu güzide evladı Ahmet Sadık Yaramanoğlu'nun hatırasının yaşatılması Elazıglılara düşen en şerefli ve gurur verici görevlerden biridir. Bu bakımdan Ahmet Sadık Yaramanoğlu'nun beden eğitimi ve spor eğitimine katkılarını göstermek ve hafızalarımızda canlı tutmak açısından Elazığ'da adının yaşatılması için gerekli çalışmalar başlatılmalıdır. Ayrıca, Fırat Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi'nin adı; "*Ahmet Sadık Yaramanoğlu Spor Bilimleri Fakültesi*" olarak verilmelidir. Bu Elazığ'ın unutulmaz değerlerine de uygundur.

KAYNAKLAR

1. "Acı Bir Kayıp", Ulus, 5 Nisan 1940, s.2, sü.1.
2. "Ahmet Yaraman'ı Kaybettik", Ankara Spor, Sayı:1, 20 Nisan 1940, s.3.
3. "Ahmet Yaraman'ı Kaybettik", Okul-Spor, Cilt:1, Sayı:17, 15 Nisan 1940, s.258.
4. Ahmet Sadık Yaramanoğlu'nun Almanya Berlin Devlet Beden Terbiyesi Akademisi'nde girdiği imtihan neticelerini gösteren belge ve Spor, Aletli jimnastik ve Jimnastik Öğretmenliği Serbest Meslek Şahadetnamesi.
5. Ahmet Sadık Yaramanoğlu'nun Gazi Orta Muallim Mektebi ve Terbiye Enstitüsü Beden Terbiyesi Şubesi'nden mezun olduğu diploması: Mezuniyet tarihi: 15.9.1936, Diploma No: 304.
6. Alpman, Cemal, "Ahmet Yaraman'ın Hayatı", Okul-Spor, Cilt:1, Sayı:17, 15 Nisan 1940, s.259, 268.
7. Arun, Cevdet, "Ahmet Yaraman'ın Spor Hayatı ve Arkadaşlığı", Okul-Spor, Cilt:1, Sayı:17, 15 Nisan 1940, s.259, 260, 268, 269, 271.
8. Cumhurbaşkanı, Başbakanlar ve Millî Eğitim Bakanlarının Millî Eğitimle İlgili Söylev ve Demeçleri I, Millî Eğitim Basımevi, Ankara, 1946, s.251.
9. Ergin, Osman, Türkiye Maarif Tarihi, Cild:3-4, İstanbul, 1977, s.1547.
10. Güven, Ferit Celâl, "Gömlek", Yücel, Cilt:X, Sayı:57, 1939, s.130.
11. Güven, Özbay, "Atatürk'ün Beden Eğitimi ve Spor Politikası", Beşinci Uluslararası Atatürk Kongresi 8-12 Aralık 2003 Bildiriler Cilt:2, Yayına Hazırlayanlar: Mustafa Cöğce, Nilgün İnce, Neşe Çetinoğlu, Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Atatürk Araştırma Merkezi, Ankara, 2005, s.1055.
12. Güven, Özbay, "Gazi Terbiye Enstitüsü Öğrencilerinin 1936'da Berlin'de Düzenlenen "Dünya Spor Yüksek Okulları Beden Eğitimi Kongresi"ne Katılımı ve Atatürk'ün Desteği", s.2881-2882.
13. On Beşinci Yıl Kitabı, (Ankara), (1938), s.179.
14. Palazoğlu, Ahmet Bekir, Başöğretmen Atatürk (1919-1928), Cilt: 1, T.C. Millî Eğitim Bakanlığı Eğitim Araçları ve Donatım Dairesi Başkanlığı, Ankara, 1991, s.142. Bkz. TBMM Zabıt Ceridesi: Devre: II, Cilt: I, s.420-428.
15. T.C. Maarifi 1923-1943 Yılları Arası Maarifimiz, Ankara, 1944, s.119.
16. T.C. 8. Tümkomutanlığı I.Ş.II.KS. 24 Nisan 1935 tarih ve 841/2032 sayılı yazı.
17. Türkiye Cumhuriyeti Başvekâlet Muamelât Müdürlüğü, Kararname No: 8302, Tarih:25.8.1929.
18. Türkiye Cumhuriyeti Başvekâlet Muamelât Müdüriyeti, Kararname No: 7097, Tarih:6.9.1928.
19. Yılmaz, Hasan, Heyet-i İlmîyeler (1923, 1924, 1926), Ankara Üniversitesi Türk İnkılâp Tarihi Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Ankara, 1988, s.70-71.

OSMANLI DEVLETİ'NDE YABANCI DEVLET ADAMI, DİPLOMAT VE MİSAFİRLERİN AVLANMALARI

Prof. Dr. Özbay GÜVEN*
Yrd. Doç. Dr. Osman DALAMAN**

* Gazi Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksek Okulu Sporda Psiko-Sosyal Alanlar Bilim Dalı Başkanı.

** Necmettin Erbakan Üniversitesi Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi Öğretim Üyesi.

OSMANLI DEVLETİ'NDE YABANCI DEVLET ADAMI, DİPLOMAT VE MİSAFİRLERİN AVLANMALARI*

Özet**

Osmanlı'da devlet ricalinde belli bir av kültürü olduğu kadar, Avrupa'da da bu av kültürünün yaygın olduğu belgelerden bilinmektedir. Osmanlı topraklarında avlanmak için müra-caat eden yabancıların ve Osmanlı'da görevli sefirlerin av süresince güvenlikleri sağlandığı gibi, bir ölçüye kadar takipte edilebilmektedir. Bu çalışmada; Osmanlı'nın XIX. Yüzyılında yabancı devlet adamı, diplomat ve misafirlerin avlanmasına ilişkin bazı belgeler değerlendirilmiştir.

Giriş

Eski Türklerde avcılığın önemli bir yeri vardır. Selçuklu Sultanlarında olduğu gibi, Osmanlı Padişahları da, eski Türk geleneklerini sürdürürken, bu arada kalıcı ve sürekli olacak bir devletin temelini atmışlardır⁽¹⁾. Osmanlı Devlet Teşkilatı'nda avcılık kültürü devam ettirilerek, resmi bir kurumlaşmaya da gidilmiştir. Ordu içinde "Avcı Birlikleri" yer alırken, askerlik eğitiminde ve merasimlerin yaşatılmasında avcılıktan yararlanmışlardır. Osmanlı Padişahları avcılığı sevmişler, avcılık hakkında yazılmış kitapları okumuşlar, hatta yazılmasını da teşvik etmişlerdir. Osmanlı Sarayı'nda Enderun ve Yeniçeri Ocağı'nda avcılıkla ilgili kuruluşlar ve kadrolar tesis etmişlerdir. Saray'da av işlerine bakanların hepsine birden Av Halkı (Şikâr Halkı) denilmekteydi. Avcılıkla ilgili olarak; Doğancı Koğuşu (Bölük Şahinciyan-ı Enderun),

* 7-9 Nisan 1999 tarihleri arasında Selçuk Üniversitesi tarafından Konya'da düzenlenen Kuruluşunun 700. Yıl Dönümünde Bütün Yönleriyle Osmanlı Devleti Uluslar Arası Kongresi'nde bildiri olarak sunulmuştur.

** *Arşiv belgelerinin okunmasında katkılarından dolayı sayın Kadir Aytar'a teşekkür ederiz.*

sekbanlar, Zağarcılar, Saksoncular ve Turnacılar, Cemaat-ı Çakırcıyan, Cemaat-ı Şahinciyan ve Cemaat-ı Atmacacıyan gibi görevliler vardı⁽²⁾. Sivil avcılıkta halk, Padişahın özel mülk olarak kullandığı yerlerin, devlet çiftliklerinin ve askeri tesislerin dışındaki av alanlarında dilediği gibi av yapabiliyordu. Padişahın avlanması için özel av alanları (Şikârgah-ı Selâtin), Padişahlara özel "Hadika-ı Hassa" denilen bahçeler ve av sarayları/köşkleri vardı.

Görüldüğü gibi avcılığın Osmanlı'daki görünümü, saray'da örgütlenmesi yönünden, askeri yönden ve sivil halkın avcılığı yönünden incelenebilir. Osmanlı'daki av kültürüne benzer gelişmeler Avrupa'da da vardır. Avrupa'daki avcılar da zaman zaman Osmanlı topraklarında avlanmak istiyorlar. Bu istekler Osmanlı Devleti tarafından bir yazılı kurala ve protokole bağlanmaktadır.

Bu çalışmada; Osmanlı Devleti'nde XIX. yüzyılda yabancı devlet adamı, diplomat ve misafirlerin avlanmalarına ilişkin bazı belgeler üzerinde durularak bir değerlendirme yapılacaktır.

Arşiv Belgeleri ve Kısa Özetleri

Osmanlı topraklarında avlanmak için gelen yabancı devlet adamı, diplomat ve misafirlerin bu isteklerini Osmanlı Devleti'ne bildirmeleri gerekmektedir. Bu hususla ilgili olarak Osmanlı Devleti'ne XIX. Yüzyılda avlanmak için başvuran kişilere ait belgeler incelenmiştir. Araştırmanın kapsamı içerisinde olan belgeler 1887 ile 1901 tarihleri arasında olup, incelenen belge sayısı 14 adettir. Söz konusu belgeler Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü'nün Osmanlı Arşivleri Daire Başkanlığı'ndan temin edilerek incelenmiştir.****

Belge: 1 Kırım muhârebesinde İngiliz Ordusu'nda yüzbaşı olup, sonra askerlikten istifa edip günleri gezerek geçiren meşhur şair Lord Bayron'un yeğeni olan kaptan yüzbaşı Kolson, Yanya dolaylarında avcılık yapmak üzere 15 Ocak 1887 tarihinde izin almak için müracaat eder⁽³⁾.

Belge: 2 Rustavac'da bulunan Sırbistan Kralı hazretleri pederleri ve Hudûd komiseri ve İvranya Memuruyla beraber 7 Eylül 1894 tarihinde avlanmak için (sayd u şikar) gider. Avı bitince Rustavac'a döner. Bir iki gün sonra tekrar Niş'e gider. Durum Kosova Vâlisi Hâfız Mehmed tarafından Sadâret'e sunulur⁽⁴⁾.

Belge: 3 Der-saâdet İngiltere Sefareti Baş Tercümanı Mösyü Balok'un bir kavası ile İzmit Körfezi'nde avlandığı ve aynı mahalde İtalya sefirinin de avlandığı, bunun haricinde kimse ile görüşmeksizin

döndüğü, aynı mahalde Avusturya Sefâreti Ateşe militerlerinden Kont Raday ile bir yakını avlanmak için geldiği Sadâret'e 23 Ocak 1895 tarihinde telgrafla bildirilir⁽⁵⁾.

Belge: 4 Avusturya Sefareti Müsteşârı Kont Radovi av takımıyla ve yanında bir uşakla avlanmak için 13 Şubat 1895 tarihinde İzmit'e gelir ve Rum Kosti'nin oteline yerleşir. Durum İzmit Mutasarrıfı Kâzım Bey tarafından telgrafla Sadâret'e bildirilir⁽⁶⁾.

Belge: 5 Korfu'da bulunan Avusturya İmparatoriçesi hazretleri kendisiyle görüşmek üzere birkaç gün önce (19 Rebiül ahir 1896) gelmiş olan damadı Arşidük Fransuva Salvador ve kızı Arşidüşes Valeri hazerâtıyla Avusturya'ya yönelerek Korfu'dan ayrılır. Arşidük hazretleri Yanya Vilâyeti dâhilinde sayd ve şikâr (avlanmak) arzusunda bulunduğunu korfu Başşehbenderliği'ne ve Sadârete bildirilir. İrade çıkması üzerine avlanır⁽⁷⁾.

Belge: 6 İngiltere'nin ileri gelenlerinden Tircan ve Yellobi, iki arkadaşı ile avlanmak için 17 Ağustos 1898'de Kavala ve civârındaki adalara gidecekleri ve beraberlerinde altı aded av tüfengi ile bunların fişenklerini götüreceklerinden kendilerine kolaylık sağlanmasını beyan ederler. Adı geçenlerin Selanik Vilâyetine nasıl gidecekleri hâl ve hareketlerinin göz altında bulundurulması Sadrazam Rıfat tarafından elçiliğe telgrafla bildirilir (8).

Belge: 7 Sırbistan Kralı Milan ve babası beraberlerinde Başbakan (Reis-ü Vükelâ) ve bakanlardan (Vükelâdan) bazıları ve yanlarında getirdikleri adamlarıyla 11 Ağustos 1899'da birkaç gün için avlanmak üzere (sayd u şikâr etmek) Niş'e gelirler. Belgrat Büyükelçiliği (Sefaret-i) durumu telgrafla Sadâret'e bildirir ⁽⁹⁾.

Belge: 8 İsveç ve Norveç Kralı Hazretlerinin başkanlığında Stokholm avcılar kulübün'de (Sayd u Şikar Kulübü'nde) 16 Haziran 1901'de elçilerle yemekli bir toplantı düzenlenir bu toplantıda Stokholm Sefirimizde hazır bulunur⁽¹⁰⁾.

Belge: 9 İtalyalı Kont Marti Dabanyano ile Mösyö Luka Mimili'nin iki asker hizmetkârı ile 1898 Eylül sonunda avlanmak için Serenduz dolaylarına gitmek istediklerini, dört kıt'a av tezkiresinin

gönderilmesiyle beraber, kendilerine bu babta müsaade olunmasını Yanya Vilayeti'ne 19 Eylül 1898'de bildirilir. Korfu başşehbenderliği gereğinin emir ve yazılması hususunu İçişleri Bakanı Mehmet Rauf'a bildirir. İçişleri Bakanı da durumu Sadrazam'a bildirilir⁽¹¹⁾.

Belge: 10 Memâlik-i Şâhâneye (Osmanlı memleketine) ithaline izin verilen av silahları ölçülerine uygun silahlar 25 Nisan 1895 tarihinde de belirlenmiş⁽¹²⁾.

Belge: 11 Almanyalı Mühendis Mösyö Wilhelm, Almanya'dan 27 Mayıs 1901'de dönüşünde eşyaları arasında av fişenlerinin çıkması üzerine, av fişenleri Araç Gümrüğü'nde alıkonulur ve Wilhelm'den üçyüz elli kuruş para cezası alınır. Alman Sefâreti konuyu Hâriciye Nezâret-i celilesine gündeme getirir. Konu Şûrâ-yı Devlet'e havale olur. Bakanlar Kurulu'nda (Meclisi Mahsûs-ı Vükelâ'da) okunur. Çoğunluk, sokulması serbest olan fişenlerden olduğundan, kaçak sûrette geçirmedeği kanaatine varır. Bu nedenle fişenlerin geçmesine ve alınan üçyüz elli kuruşun da iâdesine karar verilir⁽¹³⁾.

Belge: 12 Fransa tarafından himaye gören iki Yunanlı, avlanmak için 1895 Nisan ayında Cidde suru hâricinde ellerinde tüfenkle dolaşmaktadırlar. Dolaştıkları yer hurma bahçelerinin içi olduğundan, kaza çıkması ihtimalinden dolayı ellerindeki silahlar alınmış, daha sonra 3 Temmuz 1895'te tüfenkleri geri iade edilmiştir⁽¹⁴⁾.

Belge: 13 24 Temmuz 1893'te İstanbul Beyoğlu'nda Cem'iyet-i Saydiye'de (Avcılık kulübü) av konusunda bir toplantı yapılır. Toplantıya katılanlara toplantı sonunda gidişleri sırasında gizli takip ve gözetleme yapılmıştır. Bu toplantıya katılanlardan birisi de Hâriciye Nâzırı Paşa hazretlerinin oğlu Miralay Şerif olup, aynı zamanda Avcılar Kulübü'nün ikinci başkanıdır⁽¹⁵⁾.

Belge: 14 İsveç Sefiri otelde kalıp, madamı İngliiz Ateşe Militeri ile 1-2 Şubat 1895 tarihleri arasında avlanmak için, Derince'deki Çiftlik'i Hümayûn'a gelirler. 2 Şubat 1895 günü sabah İngiltere Sefareti Baş tercümanı da Der-sa'âdetten aynı mahalle geldiği ve hareketlerinin özel memur tarafından gözetlendiği İzmit Mutasarrıfı Kâzım Bey tarafından telgrafla Sadâret'e bildirilir⁽¹⁶⁾.

Belgelerin Değerlendirilmesi

Osmanlı Devleti'ne avlanmak için müracaat eden yabancı kişilerin belgeleri incelendiğinde, genel olarak tespit edilen belli başlı sonuçlar şunlardır;

1. Avlanma izni almak için müracaat edilmesi gerekiyor.

Osmanlı topraklarında avlanacak yabancıların, avlanmak için izin almaları gerekmektedir. Bu müracaatlar ilgililer tarafından telgrafla Sadaret'e bildiriliyor (Belge: 2). Sadaret gerekli yazışmaları yaparak avlanma müsaadesini bildiriyor.

2. Avlanmak tezkereye bağlanmış.

Avlanmak için av tezkireleri (av ruhsatı) ilgililere gönderiliyor (Belge: 9). Ruhsatsız avcılık yapanların tüfeklerinin zaptı ve nizam-name mucibince avcılık yapanlara tezkire alma mecburiyeti getiriliyor.

3. Avlanılacak silahın ve av mermisinin cinsi belirlenmiş.

Osmanlı memleketlerine (Memâlik-i Şâhâneye) ithaline izin verilen av silahlarının ölçüleri/standartları belirlenmiş (Belge:10). Av mermilerinin cinsi ve serbest olanları tespit edilmiş. Uygun vasıfta olmayanlara cezalar verilmiştir (Belge: 11).

4. Avlanacak yabancılara tedbir alınıyor, korunuyor ve protokole uyuluyor.

Avlanacak yabancılar genelde yanlarında yakın arkadaşları, asker hizmetkarları, uşakları gibi mahiyetleriyle/protokolu ile gelirken, Osmanlı Devleti'nde avlanırken arzu ettiklerinde yardımcı ve koruma olarak asker de verilebiliyor (Belge: 6),⁽¹⁷⁾.

5. Avlanacak kişiler tespit ediliyor/listeleri belirleniyor.

Avlanacak kişilerin kimler olduğu ve yanlarında kimleri getirdiği tek tek belirleniyor. Belgelerde yapılan incelemede avlanmaya gelenler arasında yer alan yabancı kişiler şunlardır :

Sırbistan Kralı Hazretleri (Belge: 2). Avusturya Arşidük Fransuva Salvador ve kızı Arşidüşeş (Belge: 5). Avusturya Sefareti Ateşe Militeri Kont Raday (Belge: 3). Avusturya Sefareti Müsteşarı Kont Radovi (Belge: 4). Dersaadet İngiltere Sefareti Baş Tercümanı Mösyö Balok (Belge: 3). İngiltere'nin ileri gelenlerinden Tircan ve Yellobi (Belge: 6). İsveç Sefirinin karısı ve İngiltere Sefareti Ateşe Militeri (Belge:14). İtalya Sefareti Seferi (Belge: 3). İtalyalı kont Marti Dabanyano ile Mösyö Luka Mimili (Belge: 9). Meşhur şair Lord Bayron'un yeğeni kaptan yüzbaşı Kolson (Belge:1).

6. Avlanacak kişiler kontrol ediliyor.

Avlanmaya gelen kişilerin avlanma bölgesine nasıl gittikleri, hal ve hareketleri göz altında bulunduruluyor. Bu gözetlemeler özel memurlar tarafından yapılmaktadır (Belge: 2, Belge: 3, Belge: 6, Belge:13).

7. Avlanma alanlarının belirlenmiş olması.

Avlanmaya gelen yabancılar ancak belirlenen avlanma alanlarında avlanabiliyorlar. Belgeler incelendiğinde yabancıların şu bölgelerde avlanmak için izin istedikleri görülmüştür :

Yanya Vilâyeti dahilinde (Belge:1, Belge: 5). İvranya dolaylarında (Belge:2). Serenduz dolaylarında (Belge: 9). Niş dolaylarında (Belge: 7). Kavala ve civârı adalarda (Belge: 6). Derince Çiftlik'i Hümâyûn'da (Belge:14). İzmit Körfezi dolaylarında (Belge: 3, Belge: 4).

8. Av mevsimine uyuluyor.

Avlanmak için gelen avcılar, kış (15 Ocak – 13 Şubat) ve yaz (11 Ağustos – 7 Eylül) avlanma mevsiminde gelmişler. Bu da 1876 tarihli Belediyeler Kanununun bir maddesine göre av kuşaklarının

Şubat sonundan 15 Ağustos'a kadar vurulması yasağına büyük ölçüde uyulduğunu göstermektedir. 1882 tarihli Zabıtai Saydii Berri ve Bahri/Kara ve Deniz Avcılığı Zabıtası Nizamnamesi hükümleri ile kara ve denizdeki av hayvanları ve avcılıkları için izinsiz ve zamansız avlanmaları önleyen bazı tedbirler alınmıştır⁽¹⁸⁾.

9. Muhtemel kazalara karşı sivil halk korunuyor.

Avlanmak için insanların gezdiği bahçelerde kaza olma ihtimaline karşın, avlanmak isteyenlerin tüfekleri ellerinden alınıyor (Belge:12).

10. Avcılığın kulüpleşme düzeyinde kurumlaşması.

Avrupa'da bu tür avcılık kulüpleri mevcûd olup, İsveç ve Norveç Kralı Stokholm Avcılar Kulübü'nde sefirler için yemekli bir toplantı vermiştir (16 Haziran 1901) (Belge: 8). Osmanlı'da Hariciye Nâzırı paşa hazretlerinin oğlu Miralay Şerif, aynı zamanda Beyoğlu'ndaki Avcılar Kulübü'nün (Cem'iyet-i Saydiye) ikinci başkanı olup, bu kulüpte de zaman zaman av konusunda toplantılar yapılmaktadır (24 Temmuz 1893) (Belge:13).

11. Kadın ve erkek birlikte avcılık yapabiliyor.

İsveç Sefiri otelde kalırken hanımı İngiliz Ateşe Militeri ile 1-2 Şubat 1895 tarihleri arasında avlanmak için, Derince'deki Çiftlik'i Hümâyûn'a gelir ve burada beraber avlanırlar (Belge:14).

Türk spor kültüründe kadının av yaptığına dair pek çok belge mevcûttur. Bu geleneğin 19. Yüzyılda da devam ettiğini; II. Abdülhamit'in kızkardeşi Cemile Sultan ile damat Mahmut Celâlettin Paşa'nın oğulları Prens Mehmet Celâlettin'in kızı Prenses Mevhibe Celâlettin'in (d.1887 İst.-ö.1952 İst.) anılarından da öğrenmek mümkündür. Prenses Mevhibe anılarında şöyle diyor:

"... Büyük babam Mahmut Celâlettin Paşa ava pek meraklıydı. Beykoz'da Elmalı Çiftliği'nde, Irvâda Yazla Çiftliği'ne arkadaşları ve avcıları ile beraber gider günlerce kalıp avlanırdı. Bu çiftlikler, vaktiyle

sırf avlanmak için alınmıştı. Babam'da başta avcıbaşı Hayrulla Ağa olmak üzere adamlarını, bazan da avcı arkadaşlarını yanına alarak ava çok müsait bir arazi yapısına sahip olan bu çiftliklerde avlanırdı. Burada büyük avlar tertip edilir, domuz, karaca vesaire gibi hayvanlar avlanırdı. Babam, çiftliklere hemen hemen her gidişinde, beni ve kardeşlerimi de götürürdü. Daha küçük yaşlarda, elimize tüfek vermiş, üç kardeş bizi de ava alıştırmıştı. *Kız kardeşimle ben bir erkek gibi avlanırdık.* Kardeşim Münire benden çok daha küçük olmasına rağmen mükemmel bir avcıydı. Tüfeklerimizi kendimiz temizler, fişeklerimizi kendimiz hazırlardık" ... ⁽¹⁹⁾.

Sonuç

Yabancıların Osmanlı topraklarında avlanmalarına ilişkin bazı ilkelerin söz konusu olduğu, incelenen arşiv belgelerinde kendini göstermektedir. Osmanlılar avcılık sporunda da kurumlaşma düzeyinde gerilere giden geleneklere dayalı bir alt kültürüne sahiptir. Osmanlı Devleti'nin XIX. Yüzyılda içerisinde bulunduğu döneme rağmen, avcılık konusunda müracaat eden yabancılara gerekli kolaylıkları göstermesi avcı ve avcılık sporuna verdiği önemin bir göstergesidir.

Sonuç olarak; yabancı zevatin resmî bir şekilde izin alarak yaptığı ve halkın sivil olarak sürdürdüğü avcılıkta temel konularda benzerlikler görülmektedir. Ancak, yabancı avcılar resmî protokol yanında halk ile avcılık geleneklerine uyarak dillerini bilmese de avcılığını sürdürebiliyor. Avcılığın resmî yönü ve sivil yönü birlikte görülüyor.

KAYNAKLAR

1. Hafız Yakup Şükri Efendi, İslam'da Avcılık, Yayına Hazırlayan: Osman Çelik, Sadeleştiren ve Özetleyen: Musa Bilgi, Ankara, 1987, s.144-159.
2. Kahraman, Atıf, Osmanlı Devleti'nde Spor, Kültür Bakanlığı Yayınları: 1697, Yayınlar Dairesi Başkanlığı Başvuru Kitapları Dizisi: 27, Ankara, 1995, s. 191-232.
3. Belge 1: Başbakanlık Osmanlı Arşivi, Yıldız Mütenevvi Mâruzât (Y.MTV), No: 12, Sene: 1302.
4. Belge 2: Başbakanlık Osmanlı Arşivi, Yıldız Sadâret Hususî Mâruzât (Y.A.HUS), N o: 42, Sene: 1310.
5. Belge 3: Başbakanlık Osmanlı Arş., Y.A.HUS, No: 27, Sene: 1313.
6. Belge 4: Başbakanlık Osmanlı Arş., Y.A.HUS, No: 67, Sene: 1313.
7. Belge 5: Başbakanlık Osmanlı Arş., Y.A.HUS, No: 15, Sene: 1312.
8. Belge 6: Başbakanlık Osmanlı Arş., Y.A.HUS, No: 27, Sene: 1316.
9. Belge 7: Başbakanlık Osmanlı Arş., Y.A.HUS, No: 14, Sene: 1317.
10. Belge 8: Başbakanlık Osmanlı Arş., Y.A.HUS, No: 3, Sene: 1319.
11. Belge 9: Başbakanlık Osmanlı Arş., Y.A.HUS, No: 121, Sene:1316.
12. Belge 10: Başbakanlık Osmanlı Arş., Y.A.HUS, No: 126, Sene:1312.
13. Belge 11: Başbakanlık Osmanlı Arş., Y.A.HUS, No: 27, Sene: 1319.
14. Belge 12: Başbakanlık Osmanlı Arş., Y.A.HUS, No: 77, Sene: 1313.
15. Belge 13: Başbakanlık Osmanlı Arş., Y.A.HUS, No: 106, Sene: 1311.
16. Belge 14: Başbakanlık Osmanlı Arş., Y.A.HUS, No: 5, Sene: 1313.
17. Selous, Frederick Courteney, Av ve Gezi, Çeviren: Derin Türkömer, Yapı Kredi Yayınları, Edebiyat: 289, İstanbul, 1998, s. 18.
18. Huş, Savni, Av Hayvanları ve Avcılık, İstanbul, 1967, s. 8.
19. Korle, Sârâ Ertuğrul, Geçmiş Zaman Olur ki... Prenses Mevhibe Celâlettin'in Anıları, Çağdaş Yayınları, Tarih-Anı-Gezi- Olay Dizisi: 45, İstanbul, 1987., s. 13,80.

YAŞAR DOĞU'NUN 1950 YILINDA IRAK VE PAKİSTAN GEZİLERİNDE YAPTIĞI GÜREŞLER VE SOSYO-KÜLTÜREL SONUÇLARI

Prof. Dr. Özbay GÜVEN* – Efdal Utku GÜVEN**

* Gazi Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksek Okulu Sporda Psiko-Sosyal Alanlar Bilim Dalı Başkanı.

** Karabük Üniversitesi Mühendislik Fakültesi Makine Mühendisliği Bölümü Lisans Öğrencisi.

Giriş

Türkiye ve Pakistan'ın geçmişten gelen sağlam ve kültürel bağları vardır. Türkiye millî mücadelesi ile başlayan derin tarihi dostluk kurmuştur. Türkiye Pakistan için, Pakistan da Türkiye için birbirini tamamlayan tek bir millet gibi dost ve kardeştir. Türkiye-Pakistan dostluğu ve ilişkileri Pakistan'ın bağımsız bir devlet olarak kurulduğu 14 Ağustos 1947 tarihinden itibaren hızlı bir şekilde gelişmeye başlamıştır. Bu makalenin konusunu, bu dostluğun gelişip güçlenmesi ile ilgili yapılan etkinliklerden birisini içermektedir.

Türkiye ile Pakistan arasında ticari, siyasi, kültürel, ve bilimsel ilişkilerin yanında sportif temaslar da yapılmaktadır.¹ Pakistan'la yapılan temaslar sonunda, Türk millî atletizm takımının 1950 yılının şubat ayında Pakistan'a gitmesi kararlaştırılır. Atletizm Federasyonu Başkanı Naili Moran'ın başkanlığında gidecek bu ekibe dahil olacak atletlerin isimleri ise şöyle tespit edilir: 800 m Cahid Önel, 500-1500 m Osman Coşgöl, Çekiç'te Balcı Tamer ve Mızrak'ta Halil Zıraman'dır.^{2,3} 24-26 Şubat 1950 tarihleri arasında, Pakistan'ın Lahor şehrinde düzenlenecek olan "*İkinci Pakistan Olimpiyatları*"na, katılacak olan Atletizm kafilesi, 19 Şubat 1950'de İstanbul'dan Karaçi'de ve ayın 21'inde de müsabakaların yapılacağı Lahor'da olacaklardır.⁴ Lahor'da, 40.000 seyirci önünde 600 atletin katılımıyla yapılan müsabakalarda, Türk atletleri sevgi gösterileriyle karşılanırlar ve katıldıkları müsabakalarda şu dereceleri almışlardır: 800 m ; Cahit Önel 1:57 6,10 birinci; 3000 m engelli: Cahit Önel 9:42.5,10'la birinci; 10.000 m; Osman Coşgöl 32:41.5,10'la birinci ve çekiç atmada Balcı Tamer 48 m 24 cm ile birinci olmuşlardır.⁵ Türk atletleri katıldıkları yedi müsabakadan altısını birincilik, birini ikincilikle kazanırken, üç Hindistan ve altı Pakistan rekorunu kırmışlardır.⁶

Irak Elçiliğinin davetlisi olarak 12 Tıp fakültesi öğrencisi, 14 Şubat 1950 günü saat 16.00'da Irak'a giderek, Irak Elçiliği maslahatgüzarı İbrahim Fadle ve elçilik mensupları tarafından kabul edilir ve öğrenciler şerefine, bir çay ziyafeti verilir. Toplantıda Tıp Fakültesi Dekanı Prof. Dr. Nüzhet Şakir Dirisu, Prof. Dr. Kâmil Sokollu, Prof. Dr. Süreyya Tanay, Prof. Dr. Kemal Serav ve seçkin davetliler hazır bulunurlar. Maslahatgüzar, ziyafette her iki memleket arasındaki dostluk ilişkilerinin bir belirtisi olan bu geziden büyük bir memnunluk duyduğunu ifade eder ve bu tanışma toplantısı samimi bir hava içinde geç vakitlere kadar devam eder. Prof. Dr. Kâmil Sokollu, Bağdat Tıp Fakültesinde cerrahi alanda yeni bulgular, ileitis vakaları ve kemik plastikleri üzerinde üç konferans verecektir.⁷

Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi'nin Irak ve Pakistan'a Düzenlediği İnceleme Gezisi ve Yaşar Doğu'nun Bu Geziye Katılması

Olimpiyat şampiyonlarından güreşçi Yaşar Doğu, Türk gücünü göstermek⁸ ve "*Türk gibi kuvvetli*" ata sözünü Doğu aleminde de sürdürerek kendisine şöhret kapılarını açacak, uzun bir geziye çıkar. Havadis ve dedikodusu gezi süresinden uzun süren bu gezi, Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Coğrafya Bölümü, tarafından Irak ve Pakistan'a düzenlenmiştir. Coğrafya Bölümü öğretim üyelerinden kafile başkanı Doç. Dr. Danyal Bediz, şahsen Yaşar'ı ziyaret ederek, nazik ve samimi ifadelerle, Yaşar'ı bu gezide aralarında görmek istediklerini söyler. Yaşar, antrenmanlarının aksayabileceğini söyleyerek, önce kabul etmez. Danyal Bey, gezisinin programı içerisinde Yaşar'a Irak ve Pakistan'da, ünlü güreşçilerle çeşitli güreş müsabakaları organize ettiklerini söyleyerek, kendisine sevgiyle bağlı bulunan Üniversite gençliğinin, bu candan davetini Yaşar'ın kabul etmesini ister. Yaşar'ın bu daveti reddetmesi artık mümkün değildir. Yaşar, bu gezi yüzünden, 1950 yılında Stockholm'de yapılacak Dünya Grekoromen Güreş Şampiyonası'na bile katılamasını bile düşünemez. Çok sevdiği

üniversiteli gençlerin, davetini kıramadığından, kazanabileceği bir dünya şampiyonluğundan olmayı bile göze alır.⁹

Ferit Karslı, “Çeşitli Notlar” başlıklı makalesinde Beden Terbiyesi Genel Müdürlüğü’nün Stockholm’de yapılacak Dünya Grekoromen Güreş Şampiyonası için görüşlerine şöyle yer veriyor:¹⁰ *“20 Mart 1950 tarihinde Stockholm’de yapılacak olan ‘Dünya Grekoromen Güreş Birinciliklerine’ Türk millî takımı da iştirak edecektir. Bu birincilik müsabakalarına katılacak Türk ekibini seçmek ve yetiştirmek için Beden Terbiyesi Genel Müdürlüğü Güreş Federasyonu hazırlıklarına devam etmektedir. Bu maksatla gelecek hafta İstanbul’da Fransızlarla bir temas yapılacak, Ocak ayının sonunda ‘grekoromen birincilik müsabakalarını’ bitirmiş olan bölgelerden toplanacak olan 109 güreşçi arasında da İstanbul’da ‘Türkiye birincilikleri’ icra olunacaktır. Ayrıca şubat ayı içinde İtalyanlarla da İstanbul’da bir temas olacaktır. Bu arada millî takıma seçilecek pehlivanlarımız, bir müddet kampta kalacaklar ve mart ayı ortasında İsveç’e hareket edeceklerdir.*

Bizim esas itibariyle grekoromende ileri bir dâvamız yoktur. Yalnız bugün için serbest güreşte temin ettiğimiz dünya ölçüsündeki derece ve şöhrete lâyık bir netice elde etmek için grekoromende de yetişmemiz gerektiğini idrak etmiş bulunmaktayız. Bu arada ‘Grekoromen Millî Takımı’mızı Stockholm’e en kuvvetli kadroyla götürmeye mecbur olduğumuzu da kaydetmeye mecburuz.

Halbuki, sızan haberlerde de bu müsabakalara kendilerine en çok güvendiğimiz Yaşar Doğu ve Celâl Atik’in katılmamaları ihtimalinden bahsedilmektedir. Gerçekten Yaşar Doğu bu ayın 19’unda Pakistan’a gidecek olan grupla seyahate çıkacaktır. Bu seyahat 44 gün sürecek ve kafilе ancak 4 Mart 1950’de yurda dönebilecektir. Bu müddet, seyahatin normal geçeceğine göre hesap edilmektedir. Buna yolculuğun muhtelif ârizalarını; tezahürlerini, yorgunluğunu da katarsak Yaşar Doğu’nun Türkiye’ye ancak 10 Mart 1950’de dönebileceği neticesine varabiliriz. Halbuki Grekoromen Millî Takımı’mızın 14 Martta uçakla Stockholm’e gitmesi kararlaştırılmıştır. Şu hale göre, kendisine en çok güvendiğimiz bu pehlivan birbuçuk ay sürecek bir seyahatten döner dönmez, gene uzun

bir seyahate çıkacak demektir ki, bunun mahzurlarını saymaya lüzum görmüyoruz. Yaşar Doğu, bu arada kamp çalışmalarına da katılamayacaktır. Bunun yanında Celâl Atik'in de bu hususi sebepler yüzünden Stockholm'e gidemeyeceği tahakkuk ederse o zaman 'grekoromen millî takımı'mız mübalağsız kuvvetinden % 40'ını kaybetmiş olacaktır. Bu durum karşısında kendileriyle temas ettiğimiz uzmanlar, Stokholm'de üçüncülükten yüksek bir derece sağlamamızın imkan olamayacağını belirtmektedirler.

Bizce yapılacak iş kalmamıştır. Çünkü, Yaşar Doğu'nun Pakistan seyahati bir oldu bitti mahiyetindedir. Kendisini seyahat dönüşünde alıp Stockholm'e götürmekten başka çare göremiyoruz. Celâl Atik'e gelince, bu değerli pehlivanımız da herhâlde üzerine düşen vazifeyi yapmaktan çekinmeyecektir. Stockholm'e en iyi şartlar altında gitmek için çalışacaktır.

Bu hâdisе muhtelif spor branşlarında aynı mevki için denk değerde elemanlar yetiştirmek mecburiyetinde olduğumuzu bize ispat etmektedir. 'Grekoromen Millî Takımı'mızın bu şerait altında yapacağı seyahatin biraz çetin olmak istidadı gösterdiğini de bu arada peşinen kabul etmemiz lâzımdır."

Adil Giray, Dünya Grekoromen Güreş Şampiyonası öncesi uzak ve halkı Müslüman olan Pakistan'a önce iki güreşçimizin, Yaşar Doğu ve Celâl Atik'in gezisi konusunda şöyle diyor:¹¹ "Bugünlerde bize dünya şampiyonluğu kazandıran ve dünya çapında şöhret yapan iki güreşçimizin bu uzun yolculuğa razı olması, millî güreş takımımızı çok sarsacak ve zayıflatacaktır. Bir iki ay sonra millî güreş takımımız İsveç'te yapılacak grekoromen şampiyonasına gidecektir. Dünya'nın en usta güreşçilerini bir araya toplayacak olan bu şampiyonada, şöhretimize, lâıyk bir surette temsil edilmemiz icab ediyor. Bu sebeple en çok güvendiğimiz iki elemandan mahrum olarak, İsveç'e gitmek mecburiyetinde kalmaklığımız güreşsever muhitte bir inkisar ve ümitsizlik doğurmaktadır. Şampiyonlarımızın müslüman ve kardeş bir memlekete giderek, Türk sporculuğu lehine yapacakları propagandayı düşünerek bir derece teselli bulmak belki mümkündür. Fakat diğer taraftan aşağı yukarı bir Dünya Şampiyonası sayılan İsveç'teki güreşlerin bizim için bir prestij meselesi olduğunu da

unutmak kabil değildir. Bu sebeptendir ki İsveç'e mutlaka ve muhakkak surette en kuvvetli takımıımızı göndermek mecburiyetindeyiz."

Yedi hafta süren gezinin iki haftası Irak'ta, ikisi Basra-Karaçi gidiş geliş olmak üzere denizde, üçü Pakistan'da geçmiştir (26 Ocak 1950 – 16 Mart 1950). 48 kişilik kafilenin bu yorucu yolculuğunun, arızasız, hastalısız geçmiş olmasının, gezinin iyi düzenlenmesinin yanında, Türk Hükûmetinin, Irak ve bilhassa Pakistan Hükûmetlerinin en üst düzeyde yardımları sayesinde gerçekleşmiştir.¹²

Yaşar Doğu'nun Irak'ta Yaptığı Güreşler

Kafile, Ankara'dan 26.1.1950 Perşembe günü 22.45'te Toros Ekspresi'ne bağlanan özel bir vagonla Bağdat'a hareket eder. Türk Üniversite grubu, garda, Pakistan Büyükelçisi Mian Beşir Ahmet ve kalabalık bir üniversite kitlesi tarafından uğurlanır ve Türkiye Millî Talebe Federasyonu adına kafile başkanı Doç.Dr. Danyal Bediz'e, Can Kırış, tarafından iyi yolculuklar temennisi ile bir buket takdim edilir.¹³

Yaşar Doğu, Ankara'dan Bağdat'a kadar olan tren yolculuğunu şöyle anlatıyor:^{14,15} *"Tren, Ankara Garı'ndan hareket ettikten sonra, geceyi sakın ve arkada bıraktıklarımızın düşüncesi içinde yarı uyanık, yarı uykuda geçirdik. Ertesi günü yani 27 Ocakta saat 08.20'de Boğazköprü'ye geldik. Daha yurt sınırları içinde bulunmamıza rağmen, Ankara'dan bizi biraz daha uzaklaştıran her saniye gurbet duygularımızı katmerleştiriyor... İfade edilmemekle beraber, hepimizin içinde, bir tek kor ateşinin alevlendirdiği Yurt sevgisi, öğrenci arkadaşların sazlarında dile geliyor ve onlar hazin, hazin gurbet türküleri çalıp söylüyorlar... Onlar benden daha fazla haklılar belki... Çünkü ben hiç olmazsa, en az yirmi defa yurt dışı seyahatlerde bulunmuş bir insan olmama rağmen, ilk ayrılmanın acısını aynı hararetle sanki etimde ve kemiğimde duyar gibiyim. Onlarsa belki ilk defa bu acıyı duyuyorlar. Demek bu işe alışmakta olmuyormuş. Vakıa edebiyatla pek alâkam yok ama, söyleyen kim ise doğru söylemiş:*

Bir gün için ben olsaydım yaradan

Ayrılığı kaldırırdım aradan

Hele bu ayrılık vatandan olursa...

Yola devam ediyoruz. Saat 11.00'de Niğde İstasyonu'ndayız. Müthiş bir kar fırtınası altında istasyona inip mataralarımızı doldurduk... Bor istikametindeyiz... 11.20'de Bor'a geldik... Havanın vaziyeti birdenbire değişti. Niğde'ye kadar devam eden sert soğuk yerini tatlı bir ılıkliğe ve parlak bir güneşe bıraktı.. Ulukışla'ya doğru gidiyoruz. 12.30'da Ulukışla'dayız.. 15.00'de Yenice'den, 16.00'da Adana'dan geçtik.. saat 19.00'da Fevzi Paşa'yı arkada bıraktık. 21.00'de İslahiye'de bizim gümrükten geçtikten sonra saat 22.00'de Meydanekbez'de Suriye Hükûmeti'nin gümrük kontrolüne tabi olduk... Ertesi gün yani 28 Ocakta saat birde Haleb'e vardık...

Havalar tekrar buz gibi soğudu... Haleb'den hareket etmeği bu soğuk yüzünden dört gözle bekledik... Haleb'den hareket ettik... İlk merhale olan Çobanbeyli'de tekrar bizim hududa girdik. Sempatik bir gümrük memurumuzla uzun boylu hasbihalde bulunduk... Artık Irak yolları üzerindeyiz.. Günlerimiz çok neşeli geçiyor.. Bu neşenin sebeplerinden biri de maruf sanatkârımız Munir Nurettin'nin Bağdat'ta konser vermek üzere eşi ve kızıyla beraber bu trenle gitmekte olmasıdır... Kendisi ve küçük kızıyla Bağdat'a kadar samimi ahbaplığımız devam etti. 29 Ocak saat 15.00'de Bağdat'a geldik. İstasyonda bizi alâkalılar ve çok kalabalık bir halk kütlesi karşıladı.. Doğruca misafir edileceğimiz yere gittik. Saat 19.00'a kadar istirahatten sonra yemeğe gittik. Yemekten sonra da şehri gezmeye çıktık. Bağdat, bizimle yakın tarihi alâkası bulunan bir şehir. Mistik bir ifadesi var, çok hoşumuza gitti.. Elçimiz Rahmi Apak, bize büyük bir hüsnü kabul gösterdi. Elçinin yanından ayrıldık. Bize tahsis edilen otobüslerle şehri uzun uzun dolaştık. Saat 21.00'de misafirhaneye döndük. 30 Ocak 1950 Pazartesi günü sabah kahvaltısından sonra merhum Kral Faysal'ın mezarına gittik... Bir çelenk koyduk. Oradan dönüşte Kral Faysal II'nin sarayına giderek protokol defterini imzaladık. Sırasıyla Irak'ın Millî Eğitim Bakanlığı, Başbakanlık, Adalet Bakanlığı, Ekonomi Bakanlığı binalarını ziyaretten sonra tarihi Irak Müzesi'ni gezdik..”

Irak Başbakanı Ali Cevdet El Eyyubi, Türk öğrenci grubunu kabul ederek kfile mensuplarına “*Hoşgeldiniz*” dedikten sonra, Türkçe bir hitabede bulunur ve Türk-Irak dostluğunun gelişmesine fırsat verecek olan bu gibi ziyaretlerden duyduğu memnuniyeti belirtir.¹⁶

Başbakan Ali Cevdet El Eyyubi konuşmasında şunları söyler:¹⁷ “*Burada kendi memleketinizdesiniz. Evinizde ne yapmak isterseniz, onu yapınız. Hiç kimseden çekinmeyiniz! Türkiye ile Irak iki kardeş memleketidir. Bizim dostluğumuz çok eskidir ve çok kuvvetlidir. Sizi aramızda gördüğümüzden dolayı bahtiyarız. Irak, Türkiye ile dostluğa ve kardeşliğe kıymet veren bir millettir.*” Faruk Fenik, Başbakana Olimpiyat Şampiyonu Yaşar Doğu’yu takdim edince “*Türk gibi kuvvetli sözünü dünyaya tanıtan bu güreşçi ile tanıştığım çok memnun oldum!*” der.

Yaşar Doğu Bağdat’ta ziyaret ettiği yerleri şöyle anlatıyor; “*Öğleden sonra Kıyafet Müzesi’ni gördük. Daha sonra Bağdat’taki Türk şehitliği’ni ziyarete gittik. Asırlarca Bağdat’ın bekçiliğini yapmış olan adsız kahramanlarımızın mezarına bir çelenk bıraktık ve aziz ruhları önünde hürmetle eğildik. Akşam yemeğinde Irak yüksek tahsil gençliğinin verdiği ziyafette bulunmak üzere Olimpik Kulübü’ne gittik. Ziyafette Irak’ın güreş antrenörü ile tanıştım. Kendisine ertesi gün tekrar kulübe geleceğimi ve Iraklı güreşçilerle bir antrenman yapmak istediğimi söyledim. Onlar da yarın güreşçilerini burada bulunduracaklar.*”^{18,19,20}

Saat 20.00’de kulüpten ayrıldık. Misafirhanenin yemek salonuna geldik ve yemeğe oturduk. Kulüpte yediğimiz yemekleri hazmetmek henüz nasip olmamıştı ki, ikinci bir yemeğe oturmamak hepimize ağır geldi. Yemekle yememek arasındayız. Ben hemen biraz sonra oradan ayrıldım. Çünkü Münir Nureddin’in şahsi dostu Doktor Şevket Zehabî’nin evinde yemeğe davet edilmişim. Kfile başkanı Danyal’ın müsaadesini alarak doktorun evine gittim. Saat 22.00’de yemek yedik. Saat 24.00’e kadar ev sahibinin Iraklı misafirleri ile hasbihalde bulunduk. Gece yarısından sonra yatakhaneye döndüm ve yattım. Ertesi günü 31 Ocak 1950 günü saat 07.30’da yataktan kalktık. Öğrenci arkadaşlar kahvaltıya gittiler. Ben kahvaltı yapmak itiyadında olmadığım için gitmedim. Saat 09.30’da Bağdat Yüksek Kız Öğretmen Okulu’nu, daha sonra Tıp Fakültesi’ni

ziyaret ettik. Müteakiben Şehir Tiyatrosu'na, tarihi harebelere, yüzme havuzuna uğradıktan sonra Bağdat Belediye Reisi Muzaffer Bey'in şerefimize tertip ettiği öğle yemeğinde bulunduk. Ziyafette gerek yemeklerin nefaset ve ihtişamı ve gerekse gösterilen çok sıcak ve yakın alâka Iraklılar ve bilhassa Bağdatlıların hakkımızdaki müstesna teveccühlerinin ifadesi halinde idi. Yemekten sonra Bağdat'ın meşhur Kâzımiye Camisi'ni gezdik. Şah İsmail Safevi tarafından yaptırıldığını söyledikleri bu cami hakikaten bir mimarî şaheseri. Onu uzun uzun büyük bir hayranlıkla seyrettik. İçerideki kristal aynalar, kubbesi altın kaplama ve yıldızlarla murassa olan bu camiyi bir saate yakın bir müddet temaşadan sonra oradan ayrıldık. Saat 17.30'da Pâkistan Elçiliği'nin çayına gittik. Saat 20.00'de antrenmana gitmek üzere elçilikten çıktım. Olimpik Kulübü'ne geldim. Bir gün evvel güreş antrenörüne geleceğimi söylediğim zaman, kendisinden kabilsen bütün güreşçilerinin kulüpte bulundurulmasını rica etmiş, kısa kısa devrelerle kendileri ile antrenman yapacağımı söylemiştim. Kulübe vardığım zaman bütün Iraklı güreşçileri orada buldum. Yalnız büyük bir fevkalâdelik gözüme çarptı. Ben sadece güreşçilerle yapacağım hususî bir antrenmandan bahsettiğim halde, o gün kulüp salonuna binlerce Bağdatlı seyirci dâvet edilmişti. Saat 21.00'de soyundum ve ringe çıktım. Artık bu bir antrenman değil âdeta müsabaka halini almıştı. Maamafih ben bunu bir müsabaka olarak kabul etmiyor, egzersiz telâkki ediyordum.

Sıra ile güreşçiler karşıma çıkmaya başladı. Her tutuşmada, zoru gören ya derhal tuş oluyor, yahut da güreşi terk ediyordu. Altı yedi güreşçi elemine olmuştu ki 15 dakikayı ikmal edebildim. Vakıa, ağız tadıyla bir güreş yapamadım, amma antrenmanı tamamlamıştım. Derhal mikrofonun başına geçip seyircilere kısa bir hitabede bulundum ve dedim ki:

'Benim bugün güreşçilerinizle huzurunuzda yaptığım şey bir müsabaka değil, bir antrenmandan ibarettir. Şu halde yenmek ve yenilmek bahis mevzuu değildir. Güreşçi arkadaşlar beyhude çekindiler. Benim gayem bilmediğimi öğrenmek, bildiğimi öğretmekten ibaretti. Maamafih çok kuvvetli istikbale sahip gençleriniz var. Eğer himmet edilirse kardeş Irakın güreşçilerini yakın zamanda milletlerarası karşılaşmalarda yanıbaşımızda görmek uzak bir ihtimal değildir.'

Sözlerim tercüme edilir edilmez halkı heyecana getirdi. Beni çılgınca alkışladılar ve omuzları üzerinde dolaştırmaya başladılar. Nihayet halkın elinden kurtulup kulübün ikinci katına çıktım. Kulüp idarecileri ile muhtelif fotoğraflar çektiydik. Derhal bir banyo aldım ve giyinerek kulüpten ayrıldım, misafirhaneye gelerek yattım.

Ertesi günü çıkan Bağdat gazeteleri, benim sözlerimi büyük harflerle birinci sayfalarına koydular ve alâkalı makamların şiddetle dikkat nazarlarını benim tavsiyelerim üzerine çektiler. Bu sözlerden salâhiyetli makamların ibret almalarını uzun uzun izah ettiler.” ^{21, 22, 23, 24}

Yaşar Doğu, Iraklı güreşçilere bu spor için gereken şeyleri şöyle özetler: “Çalışmak, kararlılık, dürüstlük ve centilmenlik...” Yaşar Doğu'nun sözleri Irak gazetelerine konu olurken, bir yayın organı şu ilginç yorumu yapar: “Önerileri yalnızca güreşçilerimiz değil, siyasetçilerimiz de duymalıdır. Devlet adamlarımız, Türk güreşçisinin sözlerinden ders almalıdır!” ²⁵

Yaşar Doğu, Bağdat'tan Basra'ya hareketini ise şöyle anlatıyor: ^{26,}
²⁷ *“Tarih 1 Şubat 1950, saat 17.00'de bizim elçiliğin çayına dâvetliyiz. Oraya gittik ve saat 20.00'ye kadar orada kaldık. Bugünümüzün hâdisesi sadece bundan ibaret... Ertesi günü yâni 2 Şubat 1950'de saat 18.30'da Bağdatlıların sıcak ve candan uğurlama gösterileri arasında Basra'ya hareket ettik ve 3 Şubat 1950 günü saat 10.00'da oraya vardık... Beldenin ileri gelenleri ve kalabalık bir halk topluluğu bizi karşıladı... Doğru otele gittik... Bağdat'la Basra arası yolculuğunda gece uyuyamadım. Onun için akşam yemeğine kadar uyumak mecburiyetinde kaldım. O gün arkadaşların yaptıkları şehir gezintisine katılamadım. Ertesi günü Valiyi ziyaret ettik... Daha sonra Basra Körfezi'ne gittik. Burası fevkalâde güzel.. Dicle ve Fırat nehirlerinin birleşerek -Şettül-Arap- adı ile denize dökülmesi cidden görülmeye değer... Vapurlar, körfezin iç noktalarına kadar nüfuz edebiliyorlar...*

Bir de limanın yakınında bir hava meydanı var ki, Yakın Şarkın havaî kilit noktalarından biri... Hindistan ve Pakistan hava yollarının Türkiye'ye ve Avrupa'ya bakan tek penceresi vaziyetinde.. Bu hava meydanını da dolaştıktan sonra Hurmacılık Enstitüsü'nü gezdik ve otele döndük. Saat 13.00'te Basra Öğretmenler Birliği'nin verdiği öğle

yemeğinde bulunduk. Çok samimi bir hava içinde geçen yemekten sonra saat 15.00'de otele döndük ve derhal yol hazırlığı yaparak vapura geldik. Saat 16.00'da vapurda bulunuyorduk. Bize burada muayyen bir kısım tahsis edilmişti. Balık istifi vaziyetinde ertesi günü yani 5 Şubat 1950 tarihinin saat 12'sine kadar vapur içinde kaldık vapurumuz 12.00'de hareket etti..."

Yaşar Doğu'nun Irak'ta Türkiye Cumhuriyeti Devleti'ni hakikaten temsil etmesi, efendiliği herkesin ağzında dolaşıyordu. Bütün kabile üyeleri Yaşar'la övünüyorlardı.. Basra'da Türk kaflesini karşılayan kabile başkanı, Yaşar'ın başarısını duyduğunda şöyle der:

"Size burada bir İngiliz güreşçisi çıkaracağız. Çok kıymetli güreşçiler var."

Yaşar gülerek: "Memnun olurum, Irak'taki kardeşlerime canları acımasın diye, oyun göstermedim. Buradaki İngiliz güreşçilerine hiç olmazsa biraz oyun gösteririm."

Fakat Basra'da Yaşar'ın karşısına kimse çıkmadı. Yaşar'ın vücudundan önce adı da rakiplerinin cesaretlerini kırmıştı. Yaşar Vapurda, Pakistan'da yapacağı güreş hazırlıklarına devam eder. Her sabah antrenman yapar. Üniversiteli öğrenciler, Yaşar formdan düşmesin diye soyunup sürekli onunla güreşirler. Öğrenci grubu bir güreş ekibine döner. -Öğrencilerden Ankaralı Vecdi, Yaşar'la bir ay daha gezerse, Türkiye'ye döndüğünde 67 kiloda güreşebilecek duruma gelir. - Öğrenci grubundaki kızlar ise, Yaşar'a bir kardeş, bir ağabey gibi bakmaktadırlar. Kimisi yemeğini hazırlar, kimisi ütüsünü yapar. Fakat bütün bunlara rağmen Yaşar, arasıra annesini hatırlayarak şöyle diyor: "Annem şimdi kimbilir ne üzülür! Güreşmemi hiç istemiyor. İsteddiği şey dizi dibinde oturmamdır. Bir yerim kırılacak diye ödü patlıyor.." Yaşar haklıdır. Tevekkeli atalar "Ana gibi yar olmaz, Bağdat gibi diyar olmaz" dememişler.²⁸

Yaşar Doğu'nun Pakistan'da Yaptığı Güreşler

Yaşar Doğu, Basra'dan Karaçi'ye kadar olan vapur yolculuğunu ve Karaçi'ye varışlarını şöyle anlatıyor: ²⁹ "Etrafı seyrediyoruz... Körfezin

ağzından dışarı çıkarken beni garip bir his kapladı. Çünkü burası biraz bizim Boğazı andırıyor... Yalnız aradaki büyük fark, Boğazın muazzam ve iç açıcı yeşilliğine mukabil burası kuru ve çıplak.

Hint denizine doğru ilerliyoruz. İran sahilleri sol tarafımızda kalıyor. En son İran iskelesi ve petrol çıkarılan Abadan'ı da geçtik. Hint denizi enginlerine açılırken denizde bir fırtınadır başladı. Fırtınanın şiddeti o dereceyi bulmuştu ki, bütün vapur yolcuları yirmi dört saat baygın vaziyette kaldı. Yirmi dört saatlik bir şiddetten sonra deniz hafiflemeye başladı. Biraz ayağa kalktık ve dolaşmaya başladık.

Saat 13.00'de yemeğe oturduk. Bahreyn Adaları önündeyiz. Vapurumuz adaya yanaşmak niyetinde. Fakat henüz kesilmeyen fırtınanın şiddetinden, bir türlü muvaffak olamıyor. Binaeneleyle yerinde bir müddet duraklamak mecburiyetinde. Adaların sahil kısmı fazlaca sığ olduğundan bir hayli uzakta bekliyoruz. Dalgalar hafifledi ve adaya yanaşarak vapurun adaya ait yükünü boşalttık ve adadan ayrıldık. Boğazın devamı sona erdi. Şimdi tamamen Hint Denizi içindeyiz. Tam bir bahar havasına girdik. Arkadaşlarla güvertede bir bahar gezintisi yapıyoruz...

Artık Pakistan sahillerindeyiz. Vapurumuz yoluna devam ediyor. O akşam bizim kafile bir eğlence tertip etti. Milli oyun ve türkülerle süslenen bu toplantı, son derece neşeli geçti ve saat bire kadar devam etti.

Ertesi günü yani 12 Şubat 1950 tarihinde saat 15.00'de Karaçi rıhtımına yanaştık. Rıhtımda bizi üniversite öğrencileri, profesörler, Pakistan resmî temsilcileri, bizim elçilik mensupları ve geniş bir halk topluluğunun olduğu muazzam bir kalabalık karşıladı. Onlar da coşmuş ve kabarmış bir sevginin ölçüsüz gösterileri, bizde ise hasretine kavuşmuş bir insanın sevinç ve heyecanı hüküm sürüyor. Elimizdeki şanlı Türk bayrağını onlara karşı bir mendil gibi sallıyoruz. Bizi karşılayanlar büyük bir sevgi fırtınasına tutulmuş, mütemadiyen bağırıp çağırıyorlar, biz de vapurdan mukabelede bulunuyoruz. Ve hep bir ağızdan bağırıyoruz: "Pakistan Zindâbâd!" (Çok Yaşa Pakistan).

Bizim bu coşkun hitabımız onları büsbütün coşturuyor ve bu coşkun hava içerisinde kardeş Pakistan topraklarına ayak basıyoruz."³⁰

Tetkik gezisine çıkan 48 kişilik üniversite kafilesi,³¹ Damra Vapuru'nun fırtına yüzünden gecikmesi nedeni ile 12.2.1950 Pazar günü saat 16.00'da Karaçi Limanı'na gelir. Kafile, saat 17.00'de kendileri için düzenlenen törene katılmak mecburiyetinde kalmışlardı. Batı Pakistan'da üç hafta kalacak olan kafileyi, Karaçi okullarını temsil eden 300 öğrenci ve 1000 kişilik bir halk topluluğu rıhtımda sevgi gösterileri ile karşılar. "*Zindâbâd Türkiye!*" -Çok Yaşa Türkiye-, "*Zindâbâd Pakistan!*" (Çok Yaşa Pakistan) sesleri bütün rıhtımı inletmektedir. Kafile, gemiden Türk ve Pakistan bayraklarını sallayarak, kendilerine gösterilen heyecanlı bu güzel karşılamayı, yüksek sesle "*Pakistan Zindabad -Çok Yaşa Pakistan-*" diye bağırarak karşılık vermişlerdir. Türk öğrencileri, Türk ve Pakistan bayrakları taşımakta ve kalabalıktan geçmeye imkan bulamamaktadırlar. 48 kişilik Türk kafile için, 50 kişilik bir karşılama ekibi görevlendirilmiştir. Bavullar elden ele taşınmakta, herkes hizmet etmekten zevk duymaktadır. Karşılamaya gelenler arasında Üniversite Rektörü, öğrenci temsilcileri, Pakistan güreş şampiyonları da vardır. Rıhtıma birçok Türkistanlı da gelmiştir. Gayet güzel Türkçe konuşmaktadırlar. Kafile burada âdet olduğu üzere çiçeklerle karşılanır. Kafile başkanı Doç. Dr. Danyal Bediz'e ve dünya şampiyonu Yaşar Doğu'ya çiçekten birer kolye hediye ederler. "*Türk öğrenciler adına Hoşgeldiniz! Biz de Türküz, bırakın size hizmet edelim*", diye rica etmektedirler. Karşılıklı söylenen nutuklar bir hayli uzun sürer. Pakistan Üniversiteleri adına konuşanlar, kürsülerde Türk tarihini anlattılar. Viyana kapılarına dayanan kahraman bir ırkın torunlarını aralarında görmekten heyecanlandıklarını ifade ederler. Zaferden zafere koşan bir nesilin kahraman çocuklarını, bütün Pakistan gençliği dakikalarca alkışladılar. Ekber'den 800 yıl sonra tekrar bir rüya âleminde idiler. Fakat bu sefer ülkeleri değil, kalpleri fethediyorlardı. Konuşan kafile sözcüsü şöyle der: "*Yolculuğumuz uzun ve yorucu olmakla beraber hepimiz sıhhatteyiz.*" Türk öğrenci grubu, Karaçi'de dört gün kalacaktır. Bu dört gün için çok yüklü bir program hazırlanmıştı. Kafile, Kaid-i Âzam M. Ali Cinnah'ın kabrini ziyaret ettikten sonra kafile başkanı Genel Valiyi, Başbakan ve Kaid-i Âzam

M. Ali Cinnah'ın kız kardeşi Bayan Fatima Cinnah'ı ziyaret edecekti. Eğitim Bakanı ile de görüşülecekti. Ardından katile, Karaçi civarında Manora Adası'nda bulunan Himalaya gemisini gezecekti. Katile daha sonra Pakistan'ın büyük şehirlerini ve tarihî önem taşıyan yerlerini gezeceklerdir. Olimpiyat şampiyonu Yaşar Doğu, güreş müsabakalarını 26 Şubat'ta Lahor'da yapacaktı.^{32, 33, 34}

Yaşar'ın karşılanışı hakikaten görülecek bir şeydir. Herkes, "*Dünya şampiyonu nerede?*" diye soruyordu. "*Türk gibi kuvvetli*" sözü yıllarca öyle perçinleşmişti ki... Yaşar'ın pazularını sıkanlar, dudaklarıyla bu sözün doğruluğunu mırıldanmaktaydılar. Ekberin, Cihangir'in ve bütün Babür oğullarının 800 yıl at oynattıkları bu topraklarda, Türkün kuvveti dillere destandı. Pakistanlılar Yaşar'da bunu gördükleri için heyecanlanır ve kendi tarihini yaratan bir milletin çocuğunu elleri üstünde değil, başları üstünde taşısalar dahi ona yine lâıyk olduğu saygıyı gösteremeyeceklerini düşünürler. Yaşar'ın da o gün üzerinde harikulâdeliği vardı. Arasına el sıkarken kendisini takdim etmek ister ve karşısındakiler ancak çığılığı kopararak şampiyonun elinden ellerini kurtarabilirler. Yaşar için bundan daha güzel kartvizit ne olabilirdi? Kafilenin birer birer ellerini sıkanlar hangisinin şampiyon olduğunu anlayabiliyorlardı. Kız öğrenciler Yaşarla, çok iyi ahabap olmuşlardı. Bir tanesi, gelen Pakistanlı güreşçilerin heybetinden ürkerek: "*Yaşar, bu çok kuvvetliye benziyor!*" der. Yaşar gülümseyerek; "*Biz bunun gibi çok kuvvetlilerini gördük! Damarında Türk kanı var mı, yok mu? Siz ona bakın, iş kuvvette değil, kandadır.*" der ve sonra göğüsünde taşıdığı Türk bayrağını göstererek, ilâve eder: "*Bu bayrağı taşıyan kolay kolay yenilmez!*" Yaşar Doğu, bu ifadesiyle Türk devletine ve Türk kültürüne olan mensubiyetini yansıtmak istemişti. Kim olursa olsun, nerede doğarsa doğsun, hangi etnik yapıdan gelirse gelsin Türk kültürünü benimsemiş ve yaşayışına yansıtmış olarak, Türk milletinin adını dünyaya tanıtan herkesin ve her sporcunun, Türk milletinin şerefli ve onurlu bir evladı olduğunu unutmaması gerektiğini vurgulamıştı. Yetiştığı ortamın değerlerini benimseyen Yaşar Doğu'da, millî ülkü ve millî onur gerçek etken olarak kendini göstermişti. Yaşar Doğu,

bu saygıyı, duygu, düşünce ve eylem olarak hayatı boyunca bütün davranışlarında yaşamıştı. “*Türk gibi kuvvetli*” sözünü dünyaya söyleten Yaşar Doğu, bağrında yetiştirdiği Türk halkının bir ferdi olarak, yaşadığı kültürü yüceltmiş ve vatanı, bayrağı, milleti ve dini için fedakar bir prototip olduğunu göstermişti. Yaşar Doğu, Atatürk’ün “*Türk kuvvet ve zekâsının yenmediği ve yenemeyeceği güçlük yoktur*” söylemini benimsemiş ve bu sözün taşıdığı anlamını Koca Yusuf ve Kurtdereli Mehmet Pehlivan’da olduğu gibi güreşlerine yansıtmıştı.

Pakistan şampiyonları Yaşarı kucaklayarak ve öperek selâmlıyorlardı. Onların gözlerinden bir kardeşi selâmlamanın zevki okunmaktaydı. Yaşar hemen “*Ne zaman güreşeceğiz?*” diye sorar. “*Burada değil, Lahor’da*” derler ve ilâve etmeyi unutmazlar. “*Güreşçilerimiz dünya şampiyonu ile karşılaşmak için aylardır hazırlanıyorlar.*”

Hoş sohbet bir Pakistanlı lâfa karışarak:

“*Yenmek için zannetmeyiniz! Tuşa gelmekte bir saniye daha gecikmemek için hazırlanıyorlar.*”³⁵

Yaşar Doğu’nun Kala İle Güreşi

Yaşar Doğu, Lahor’da ilk müsabakasını Pazar günü yapacaktı. Fakat beklenmedik bir aksilikle antrenman esnasında Doğu’nun parmağı sakatlanmıştır. Bu durum karşısında, güreşi ertelemesi için yapılan teklifleri reddeden Yaşar: “*İcab ederse tek kolla da güreşebilirim*” demektedir. Lahor’da yapacağı müsabakalardan sonra, Yaşar Doğu, Delhi’den de davet almıştı.³⁶

Kafile Pakistan’a gittiği zaman, Yaşar’ın Pakistan şampiyonu ile yapacağı karşılaşmanın afişlerini, Karaçi’de görmüştü. Pakistan halkı da bu karşılaşmayı merak ediyordu. 26 Şubat pazar günü Lahor Stadi’nda 50 bin kişi önünde yapılan bu karşılaşmaya, Yaşar’ın şöhreti, Kala’nın da kuvvet ve kudreti gayet iyi bilindiğinden yapılacak karşılaşmaya büyük ilgi gösteriyorlardı. Yaşar’ın rakibi “*Kala*”, iki metre boyunda ve 122 kilo ağırlığında çok kuvvetli bir güreşçidir. Yaşar, maça çıkmadan

önce abdest alıp iki rekat namaz kılarak, bu güreşten de yüzünün akıyla çıkmak için Allah'a dua etti.

Kafile ile birlikte Pâkistan'a giden gazeteci Faruk Fenik bu güreşi şöyle anlatıyor: *"Türk talebe grubu ve sporcular birkaç günden beri Lahor'dalar. Asya Olimpiyatlarının açıldığı Lahor şehrinde bu müna-sebetle büyük tezahürat yapılıyor. Otelde, caddede, her yerde Türk sözü bütün kapıları açmaya kâfi gelmektedir. Lahor'da bir bayram sevinci var. Pâkistan'ın en eski güreşçisi bütün heybetiyle ve bütün haşmetiyle ortaya çıkarak güreşlerin başladığını ilân etti. Herkes merakla bekliyordu. Birden davullar zurnalar çalmağa başladı. Elllerinde kırmızı Lahor şalları, iki delikanlı uçar gibi pistin üzerine çıktılar. Âdeta kanat takmış gibiydiler. Pisti üç defa döndükten sonra durup halkı selâmladılar ve Yaşar'a karşı güreşecek olan güreşçinin ismini, "Ka-la, Ka-la!" diye tekrarlayıp kendilerince mukaddes olan "Ahbara" şarkısını okumağa başladılar.^{37,38} İşte tam bu esnada başında kırmızı sarık sarılı, yeşil cepkenli, uçları havaya kalkık papuçlu yağız bir delikanlı nâra atarak içeri girdi. Pistin kenarında sıçrayarak ve şarkı söyleyerek üç defa dolaştı ve üç defa halkı selâmlıyarak geldi. Yaşar'ın önünde durdu. Bir şeyler mırıldandı. Halinden Yaşar'ı davet ettiği belliydi. Yaşar ayağa kalktı ve elini sıktı. İlk defa karşılaşıyorlardı. Birbirlerinin ellerini sıkarken bile birbirlerini tarttıkları o kadar belli idi. Kala ile beraber pisti bir defa dolaşarak halkı selâmladı. Hoparlör mütemadiyen ilân ediyordu: Söylediği sözler arasında şu kelimeler sık sık kulağıma çarpıyordu: "Pehlivan-ı âlem Yaşar Doğu, Türkiye..." Sade Türk kelimesi bile bu 50 bin kişiyi coşturmaya kâfi idi. Hele bu Türk, dünyayı yenen bir Türk olunca, güreş sahası yerinden oynadı.*

Babür'ü, Ekber'i, Cihangir'i ve Şah Cihan-ı ile kendilerine bir tarih hediye eden ırkın torunlarını bir millet, ancak böyle karşılayabilirdi. Tezahürat arasında baktım Yaşar'ın gözü yaşarmıştı.

'Bana böyle şeyler çok dokunur,' der. 'Bıraksalar hümgür hümgür ağlayacağım.'

Yaşar oldukça heyecanlanmıştı. Hepimiz, *"Aman Yaşar heyecanlanma."* diye âdeta yalvarıyorduk.

Yaşar merasimden sonra tribüne gelerek oturdu. Ortada Pâkistanlı güreşçiler güreşiyordu. İkişer ikişer tutuşuyor ve kazanan çiçek yağmuruna tutuluyordu. Sıra büyük güreşe gelmişti. Toprak pistin üzerini minderlerle kapadılar. Beynelmillel kaidelere göre güreş hakemleri seçildi. Yaşar halkın coşkun tezahüratı arasında mindere çıktı. Pâkistanlı güreşçi, başına geleceği Yaşar'ın el sıkışından herhalde tahmin etmişti. Rengi soluk, hali çekingendi."^{39,40}

Müsabaka başlayınca Kala kilosunun fazlalığına güvenerek derhal Yaşar'ın üzerine atılmış ve bu namı Türk pehlivanının işini kısa bir zamanda bitirmek istemişti. Fakat Kala, daha ilk saniyede bunun çok çetin bir iş olduğunu anlayarak gerilemişti. Bunun üzerine rakibine birden çift paça dalan Yaşar, Kala'yı minder kenarına kadar sürmüştü. Kala, bu hamleden ancak minder dışına çıkmak suretiyle kurtulabilmişti. Biraz sonra güreş tekrar minder ortasında başlamıştı.⁴¹ Yaşar, Kala'ya dalar gibi yapar ama Kala kendisini sürekli savunmaya çekildi. Bir ara yine Yaşar böyle dalar gibi yaparken Kala, Yaşar'ı tuttuğu gibi minderin kenarına savurdu. Bu esnada Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Coğrafya Bölümü'nün kız öğrencileri, "... Ayyy!" diye bağırınca, Yaşar tüylerinin ayağa kalktığını hissetti. Yaşar, Kala'yı ayakta yenmenin zor olacağını anlayınca, Kala'nın altına yatar. Çünkü Yaşar, yerde çok güzel ayak bravlesi çekmekteydi. Kala, Yaşar'ın ensesine çökerek, topuğundan çeker. Bu arada Yaşar da, öne kaçır gibi yapınca, Kala Yaşar'ın beline sarılır. Yaşar da zaten bunu beklediğinden hemen dev gibi Kala'ya bir bravle çekerek 59'uncu saniyede tuşlar.^{42, 43} Yaşar Doğu, Kala ile müsabakasinda zekâsını kullanarak, yer hareketlerindeki tekniği uygulayıp, kendine göre taktik geliştirmişti. Yaşar, güreşin hem kuvvet hem de zekâ oyunu olduğunu bir kez daha göstermişti.

Tribünleri dolduran binlerce seyirci, ne yazık ki doya doya bir güreş seyretmek zevkinden mahrum kalmıştı. Bu duruma seyirciler kadar Pakistan'ın Başpehlivanı Kala da hayret etti. Maçtan sonra Kala gazetecilere şunları söyler: "...Bu güreş için gayet iyi hazırlanmıştım. Yaşar'ın pehlivanlığını asla küçümsemediyordum. Fakat bu kadar kısa bir

zaman içinde yenileceğim de aklıma gelmiyordu. Ömrümde bu kadar kuvvetli bir insan görmedim. Allah yüzünü ak etsin."

Bu arada Yaşar Doğu'ya, Hindistan'da da güreşmesi için teklif gelir. Yaşar, bu teklifi, "*Arkadaşlarımdan ayırlamam,*" diyerek kabul etmez. ^{44, 45, 46, 47}

Lahor'da bir bayram sevinci vardır. Yaşar'ın güreşinde en aşağı 50 bin kişi mevcuttu. Ekber'in başlatıp oğlu Cihangir'in tamamladığı muazzam Türk kalesinin çok yakınındaki spor meydanında, bir dakika gibi göz açıp kapamaya vakit bırakmayan kısa bir zaman içinde rakibinin sırtını yere getiren Yaşar Doğu, yalnız kendi gücünü değil, Türk gücünü bir defa daha perçinlemiş oldu. ⁴⁸

Pakistan Ankara Elçiliği'nin Türk Serbest Güreş Takımını Pakistan'a Davet Etmesi

Bugünlerde iki kardeş memleket gençliğini birbirine yakınlaştırmak, kaynaştırmak ve temiz bir aracı olarak spor temaslarını kabul ettiği için, "*Pakistan'ın Ankara Elçiliği*" Türkiye'nin Beden Terbiyesi Genel Müdürlüğü'ne ve Güreş Federasyonu Başkanlığı'na bir "*Türk Serbest Güreş Ekibi*"nin memleketlerini ziyaret etmesini ve modern güreşin Pakistan'da yaygınlaşmasına yardım edilmesini istemişti. Türk spor teşkilâtı bu teklifi, büyük bir memnunlukla karşılamış ve dost memleketin bu arzusunun Mart ayı içinde Stockholm'de yapılacak olan "*Dünya Grekoromen Birinciliği*" müsabakalarından sonra dikkate alınacağını bildirmişti. ⁴⁹

Pakistan Hükümeti sekiz gün sonra yeniden üç Türk güreşçisini davete karar verir. Bu defa Tekirdağlı Hüseyin, Babaeskili Mustafa, Çolak İsmail, Ali Ahmet ve Ahmet Akdemir arasından üç kişi seçilecektir. Bir spor kulübünün davetlisi olarak Pakistan'a gidecek olan güreşçiler, 15 gün kulübün misafiri olacaklardır. Yapacakları birer maçta kazandıkları takdirde 2000 lira, kaybettikleri takdirde 1000 lira alacaklardır. ^{50, 51}

Yaşar Doğu, Kala'yı tuşla yenmiş ama henüz Türkiye'ye dönmesi geciktiğinden, Türk güreş millî takımı, seçme müsabakalarına yetişememe durumu ile karşı karşıya kalmıştı. Güreş Federasyonu Başkanı Vehbi Emre, Yaşar'ın durumunu şöyle izah eder: *"İstanbul'da güreş kampı açılacağını, ona yetişmesini söyledim. Yaşar şimdi 90 kilo geliyor-muş, kilosunu nasıl düşecek? Düşerse müsabakalara girer. Fakat müsabakalar yapıldıktan sonra gelecek olursa, mahrumiyetler içinde çalışanların gayelerini baltalamamak için maalesef Yaşar'ı takıma alamayacağız."*⁵²

Bu haber üzerine Ulus gazetesinde *"Yaşar Doğu Geliyor"* başlığı ile şöyle bir asparagas haber yer alır: *"Şimdi Pakistan'da bulunan Yaşar Doğu 23 Şubat 1950 Perşembe günü uçakla memleketimize dönecek ve derhal grekoromen millî takımımızın çalışmalarına iştirak etmek üzere İstanbul'daki kampa gidecektir."*⁵³

1950 Yılı Dünya Grekoromen Güreş Şampiyonası Seçmelerinin Yapılması

Bu sırada Stockholm'de yapılacak Dünya Grekoromen Güreş Şampiyonası'na katılacak olan sekiz sıkletteki Türk millî grekoromen seçmelerinin finalleri, 11 ve 12 Mart tarihinde İstanbul Spor ve Sergi Sarayı'nda yapıldı. Yaşar Doğu'nun Pakistan'dan gelerek 11-12 Mart Cumartesi ve Pazar akşamı güreşlere katılacağı tahmin edilmekteydi. Türk atletleri, Yaşar Doğu'nun öğrencilerle birlikte vapur ve trenle dönmekte olduğunu, kilosunun fazlalığı ve antrenmanı bulunmaması dolayısıyla, Dünya grekoromen müsabakalarına girmek istemediğini söylerler. Yapılan seçmelerde Yaşar Doğu'nun 79 kilodaki sıkletinde Ali Özdemir, Muhlis Tayfur'u yenerek millî takıma seçilirken,⁵⁴ Dünya Grekoromen Güreş Şampiyonası için Stockholm'e gidecek güreş millî takımı şu şekilde tespit edilir:^{55, 56, 57} 52 kg Ali Yücel, 57 kg Halil Kaya, -Nasuh Akar, yedek-, 62 kg Mehmet Oktav, 67 kg Tefik Yüce, 73 kg Celâl Atik, 79 kg Ali Özdemir, 87 kg Adil Candemir, ağır sıklet Muharrem Candaş.⁵⁸ Güreş Federasyonu Başkanı Vehbi Emre'nin başkanlığındaki kafilde Türk Millî Güreş Takımı Antrenörü Nuri

Boytorun, hakem olarak Sadullah Çiftçioglu, bir doktor ve bir idareci bulunmaktadır.⁵⁹

Grekoromen seçmelerinden sonra Güreş Federasyonu, durmadan Yaşar'ı isteyen halkın bağışları karşısında bir tebliğ yayınlayarak şunları bildirmiştir: *"Yaşar Doğu'nun Millî Takımdaki şerefli yerini almasını çok isterdik. Lâkin o müsabakaların yapılacağı tarihi bildiği halde son dakikaya kadar Pakistan'dan dönmemesi sebebiyle Yaşar Doğu dünya şampiyonasına iştirak edecek Millî Güreş Takımımızda yer alamıyacaktır."*⁶⁰

Bu konuda, Ulus gazetesinde yayınlanan bir haberde şu görüşlere yer verilir: *"Görüldüğü gibi grekoromen güreş millî takımımızda Avrupa ve Olimpiyat şampiyonu Yaşar Doğu yoktur. Son birkaç yıldır dünya güreş minderlerinin sevimli bir yıldızı haline gelen Doğu'nun, takımda yer almamasının dışarda hayretlerde de teessür uyandıracığı şüphesizdir. Hatırlardadır ki, bundan bir müddet önce Yaşar Doğu, Pakistan idari makamlarıyla bir anlaşma yaparak, muhtelif Pakistan şehirlerinde güreşler yapmak üzere Üniversite kafilesine katılarak memleketimizden ayrılmıştır. Giderken Beden Terbiyesi Umum Müdürlüğü'ne ve Güreş Federasyonu'na dünya birinciliklerinde kendisine düşen vazifeyi lâykiyle başarabilmek için vaktinde memlekete döneceğini söylemiş ve orada yapacağı müsabakaların da idman durumuna faydalı bir surette müessir olacağını açıklamıştı. Fakat güreş kampının açılması, yüzlerce güreşçi arasında Türkiye birinciliklerinin yapılması ve seçme müsabakalarına rağmen, Yaşar Doğu henüz gelmemiştir. Burada bir noktayı da belirtmeyi güreşçilerimize hâkim olan ruhu ifade edeceği için lüzumlu sayıyoruz. Takıma yedek olarak alınan Nasuh Akar kendisiyle müsavi müsabakalar yapan Halil Kaya ile son eleme müsabakalarına tabi tutulacağı gün ilgililere şöyle söylemiştir: 'Ben arkadaşımı, güreş tarzını, oyunlarını bilirim. Onun için yapacağınız bir seçmede belki onu da yenebilirim. Fakat bu, benim ondan üstün olduğumu ve memleketi ondan daha iyi temsil edeceğimi göstermeyecektir. Kendisiyle yaptığım güreşlerden anladım ki, bu şerefli vazifeye Halil Kaya benden daha lâyıktır.' Nasuh'un bu civanmertliği ile Yaşar Doğu'nun Stockholm'de bir 'Dünya Güreş Birinciliği' yapılacağını bildiği halde memlekete dönmemiş olmasının mukayesesini yapmak*

istemiyoruz. Yalnız Türk güreşçilerini, Türk milletinin nasıl başında taşıdığını, onlara sevgi ve saygı hisleriyle dolu oluşunu açarak bağrına bastığını, kendilerini refah ve taltif için nasıl çırpındığını, bu vesile ile bir daha hatırlıyoruz.”⁶¹

Güreş Federasyonu Başkanı Vehbi Emre, grekoromen takımının durumu ve Yaşar Doğu hakkında şu açıklamayı yapmıştır: “*Takımımız, bazı menfi iddialar hilafına nefes ve kudret bakımından tam bir durum arz etmektedir. İsveç, Fransız ve İtalyan güreşçiler ile yapılan karşılaşmalar güreşçilerimiz için gayet iyi bir hazırlık olmuştur. Yalnız elimizde olmayan bazı talihsizliklerle karşılaştık. Yaşarın bütün vâdlerine ve bizi bekletmesine rağmen gelmeyişi, bizi pek muhtemel bir birincilikten etmiştir. Bu müsabakalardaki takım şansımıza gelince, Şunu söyleyeyim ki Stockholm’den ümidimiz vardır. Fakat daha şimdiden nasıl bir derece alabileceğimizi tahmin edemem. Gayemiz kazanmaktır.”*

540 | Yaşar Doğu’nun gelmeyeceği haberi daha şimdiden İsveç’e ve misafir takımlar arasına yayılmış bulunur. İsveçliler bundan memnun görünürken, Yaşar’ın sıkletindeki güreşçiler de; “*İşler şanslı gidiyor*” derler.⁶² İsveç Güreş Federasyonu Başkanı Sten Svensson ise Yaşar’ın bu güreşlere yetişemediği haberine hayret ederek : “*Acaba niye böyle oldu?*” der.⁶³

Güreş Federasyonu Genel Sekreteri Sadullah Çiftçioğlu, Yaşar Doğu’nun takımda olmaması nedeni ile şöyle diyor: “*Yaşar Doğu’nun yokluğu bizim için mühim bir boşluktur. Onun yeri kolay kolay doldurulamaz.”⁶⁴*

Türk Güreş Millî Takım antrenörü Nuri Boytorun ise şöyle diyor: “*Yaşar Doğu’nun bulunmayışı takıma çok tesir etti. Yaşar’ın yokluğu büyük bir kayıptır. Eğer gelmiş olsaydı, takımı başka türlü tertipleyecektik.”⁶⁵*

Beden Terbiyesi Genel Müdürü Vildan Âşir Savaşır da bu hususta şunları söylemiştir: “*Yaşar Doğu hakkında bir söz söyleyecek durumda değilim. Dünya şampiyonluğuna yükselmiş, milletin baş tacı haline gelmiş bir sporcunun, kendisini bekleyen vazifelerin neler olduğunu bilmemesi mümkün değildir. Giden takım, tecrübeli ve sağlamdır. Şahsen hazırlıklı olduğuna da kaniim. Devamlı, fakat alâyişsiz bir programla çalıştılar.*

Ecnebi temasları, Türkiye birincilikleri ve kamp seçme müsabakaları tesadüfün sıraladığı hareketler değildir. Bunlar aylardanberi sürüp gitmektedir. Yaşar'ın formunda ve kilosunda olmak kayıt ve şartıyla bu takım elbette ki daha kuvvetli olabilirdi. Fakat, onsuz da kuvvetsiz sanmıyorum. Çocuklarımız ellerinden geleni canlarını dışlerine takıp yapacaklardır. Tanrı yardımcıları olsun.”^{66,67}

Gazetecilerden Eşref Şefik bu konuda şöyle diyor: “Evvelâ, Yaşar Doğu'nun vaktinde dönmemesi yüzünden takımımızın daha zayıf hareket etmek vaziyetinde kaldığını söyleyelim.”⁶⁸

Gazetecilerden Burhan Felek ise şöyle diyor:⁶⁹ “Evvelâ bizim millî güreş takımının bir beynelmilel müsabakaya hazırlanması tıpkı bir zengin kızının gelin olması kadar külfetli ve masraflıdır. Kabahat kimindir, araştırmıyorum. Muhakkak şudur ki bizim bellibaşlı güreşçilerimizin hiçbiri, kulüplerinde ve bölgelerinde kendi zevkleri için idman ederek forma girmezler. Hele şampiyonlar –onları görüyorsunuz, benim anlatmama lüzum yok!- bunları harekete geçirmek için zavallı Federasyon(!) evvelâ on, yirmi, otuz bin lira sarfederek, tâ Avrupa'dan bir iki yabancı takım getirir veya bizimkileri alıp Avrupa'ya turneye götürür. Böyle yapmazsa bizim şampiyonlar mayo giymez, mindere çıkmazlar. Hattâ böyle olduğu zaman bile Yaşar gibi kendi başına faili muhtar olanlar bir Pâkistan turnesini millî vazifeye tercih ediverir. -Çünkü şampiyonluk için yalnız fizik kâbiliyet ve kudret kâfi değildir-.... Bana bıraksalar, takıma serbest güreşçi katiyyen sokmazdım. Böyle yapmazsak bizde grekoromen şubesi tamamen sönecektir. Bu şubede son seçmelere kadar süzülüp gelen gençler serbest güreş şampiyonlarının şöhetleri önünde takımdan ekarte edildiklerini görerek kırılıyorlar ve belki de küsüp güreşi bırakıyorlar. Onun için yapılacak takım şöyle olabilirdi: Hüseyin, Halil Kaya, Mehmed Oktav, Ahmed Şenol, Celâl Atik, Ali Özdemir, Adil Candemir, Muharrem Candaş. Hattâ daha evvelden tedbir alarak Ali Özdemir'i, Londra'da olduğu gibi 73 kiloya Celâl Atik'in yerine indirir, 79 kiloya İzmirli Muhlis Tayfur'u hazırlar, Muharrem'in zayıf olduğu ağır sıkletten vazgeçerdim. Böylece bizim grekoromen şubemizi bihakkin

temsil edecek bir takımla müsabakaya girerek muvaffakiyet hesaplarını daha katileştirirdim,”

Stockholm'de 79 kiloda Yaşar Doğu'nun sıkletinde Türkiye'yi temsil edecek olan Ali Özdemir ise Stockholm'e giderken görüşlerini şöyle açıklıyor:⁷⁰ *“Kendimi çok iyi hissediyorum. Allahın izniyle ya birinci, ya da ikincilik ümid ediyorum. Kilo bakımından da bir derdim yok. Bütün fazlalığım bir kilo kadar. En büyük emelim, Grönberg ile güreşmektir. Allahın izniyle buna da nail olacağım. Hem onun şampiyonluk vasfı benim maneviyatımı asla sarsmayacaktır. Kendisi unvanını düşünsün. Takımdaki mevkiim çok mühim. Yaşar ağabeyin sıkletinde güreşeceğim. İnşallah onun yerini doldurmak için bütün kuvvetimle çalışacağım. Hem bu gece çok hayırlı bir rüya gördüm... Fakat kimseye söylemedim.”*

Yaşar Doğu'nun Irak ve Pakistan Gezisinde Dönüşü ve Karşılansması

Yaşar Doğu ve öğrenci grubu, Toros Ekspresi ile 16 Mart 1950 tarihinde saat 19.00'da Ankara'ya dönmüşlerdir. Öğrenciler ve Yaşar Doğu, Garda arkadaşları ve sporseverler tarafından coşkuns gösterilerle karşılanmışlardır. Gar'da memleketlerini ziyaretten dönen öğrencilere buket vermek üzere karşılamaya gelmiş bulunan Pakistan Elçisi ve Elçilik mensupları da hazır bulunurlar.^{71,72} Yaşar Doğu kendisini karşılayanların alkışları arasında trenden inmiş ve etrafını saran kalabalık bir meraklı kütlesinin çeşitli sorularını cevaplandırmakla meşgul olmuştur. Bu arada bir gazetecinin sorularına Yaşar Doğu şöyle cevaplandırmıştır:⁷³ *“Pakistan'da normalin üstünde ve tasavvur ettiğimizden çok daha iyi bir kabul gördük. Kendimizi öz vatanımızda bulunuyormuşuz hissini doğuracak sıcak ve samimî bir muhit içinde sandık.. Pakistan seyahati bu bakımdan, çeşitli memleketlere yaptığım gezilerin en müstesnası olarak hâtıramda ebedileşmiştir. Pakistan'a beraber gitmiş olduğumuz üniversite gençleri de tamamen benim kanaatimdedirler.”*

Gazeteci bundan sonra Yaşar Doğu ile konuşmasına şöyle devam etmiştir: *“Sizin vaktinizde memlekete dönmemiş olmanız ve bu yüzden*

Grekoromen Güreş Millî Takımımızın Stockholm'e 'Dünya Grekoromen Şampiyonalarına noksan bir kadro ile gitmesi memlekette umumi bir teessür uyandırdı."⁷⁴ sorusunu Yaşar Doğu şöyle cevaplandırmıştır: "Evvelâ şunu söyleyeyim ki, Stockholm'e gidebilecek vaziyette değilim. 79 kiloda güreşemem. Çünkü 85 kilo gelmekteyim. Kilo düşecek vakit de olmadığına göre, kendi sıkletimde bir güreş yapmama imkânım yoktu. Aynı zamanda antrenmanım da noksandır." ^{75,76}

Gazetecinin, "Biraz daha erken dönüp kilonuzun düşmesine, noksan antrenmanınızı tamamlamaya imkan yok muydu? Pakistan'daki pehlivanları nasıl buldunuz? Söylentilere göre size bazı mihracelerin verdikleri hediyeler yüz bin liradan fazla imiş ve İsveç'e hemen hareket etmeniz mümkün değil mi? gibi sorularına Yaşar Doğu şöyle cevap verir: "Pakistan'dan biraz daha evvel dönmeme maddeten imkân yoktu. Çünkü, yol çok uzun ve nakil vasıtası mahduttur. Uçakla dönmek ise benim katlanamayacağım kadar yüksek bir masraf istemekte idi. Pakistan'da güreşe karşı olağanüstü bir merak var. Çok kabiliyetli pehlivanlar, kendilerini daima takdirle takip eden meraklı bir halk ile sarılıdır. Güreş tarzları aşağı yukarı bizim 'Karakucak güreşleri'ni andırmaktadır. Davul zurna ile peşrevler tutuyorlar, halk bunları fevkâlede merakla takip ediyor. Ben ilk güreşimi kendi sıkletimde bir pehlivanla yaptım. Ertesi günü daha ağır sıklette bir pehlivanla müsabaka yapacaktım. Fakat rakibim güreşe çıkmadı. Pakistan pehlivanları güreşte yalnız kuvvetin değil, tekniğin de üstün bir âmil olduğunu, benimle yapılan müsabakayı seyrettikten sonra anladılar. Bu durumda Pakistan'ın kıymetli pehlivanlarında, uluslararası kaidelere göre yetiştirilmeleri bir zarurettir. Bu takdirde, serbest güreşte kıymetli ve dünya çapında pehlivanlar yetiştirilebilirler. Mihracelerin verdikleri hediyeler yüz bin liradan fazla imiş diyorsunuz. Nerede bu bolluk?.. İsveç'e hemen hareket etmem maalesef her bakımdan imkânsız.." Yaşar Doğu hemen bir taksiye atlayarak, kendisini takip eden meraklılarını selâmlayarak evine gider.⁷⁷

Türkiye Grekoromen Güreş Millî Takımı Stockholm'de

Sekiz kişiden oluşan Türk güreş millî takımı, 16 Mart 1950'de İsveç'e Stockholm'e gider.⁷⁸ Türk güreş millî takımı 17 Mart 1950' Stockholm'e gelir. Kopenhag'da bir uçak değiştirmek gerektiğinden, takım beklenen saatten hayli geç ulaşır. Elçilik mensupları, İsveç'teki Türk öğrencileri, İsveçli güreşçiler ve spor yöneticileri, Mısırlılar ve kalabalık bir halk kitlesi Türk sporcularını hava alanında hararetle karşılarlar. Son dakikada Yaşar Doğu'nun gelmemesi ihtimali daima gözönünde bulundurulmaktadır. Güreşçiler uçaktan inip de aralarında Yaşar Doğu'nun bulunmadığını görünce Türk öğrenciler buna çok üzülürler.⁷⁹ İsveç'te halk, Türk güreşçileri arasında meşhur dört olimpiyat şampiyonu; Nasuh Akar, Gazanfer Bilge, Celâl Atik ve Yaşar Doğu'dan sadece Atik'i görmekle biraz hayal kırıklığına uğramış gibiydi.⁸⁰

20-23 Mart 1950 tarihleri arasında Stockholm'de yapılan Dünya Grekoromen Güreş Şampiyonası sonucunda; İsveçliler dört birincilik, bir ikincilik, bir üçüncülük ve 15 puanla birinci; Türkiye bir birincilik, dört ikincilik, iki üçüncülük ve 13 puanla ikinci; Macaristan bir birincilik, iki ikincilik, bir üçüncülük ve 8 puanla üçüncü olmuşlardır. Türkiye'nin bir altın, 4 gümüş ve iki bronz madalya kazanan güreşçileri şunlardır:^{81, 82, 83, 84} 87 kg Muharrem Candaş altın madalya; 52 kg Ali Yücel, 57 kg Halil Kaya, 73 kg Celâl Atik ve 79 kg Ali Özdemir gümüş madalya; 67 kg Tevfik Yüce ve Ağır sıklette Adil Candemir bronz madalya kazanmışlardır.

Sonuç

Türkiye ile Pakistan arasında siyasi, ticari, kültürel ve bilimsel temasların yanında sportif temaslar da yapılmıştır. Bu sportif temasların en önemlilerinden biri de, Yaşar Doğu’nun Pakistan’da Kala ile yaptığı ve galip geldiği müsabaka olmuştur. Bundan sonraki spor karşılaşmalarının da ortamını hazırlamıştır.

Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi, Coğrafya Bölümü öğretim elemanları ve öğrencilerinin Irak ve Pakistan’a düzenlediği bu gezi 26 Ocak 1950-16 Mart 1950 tarihleri arasında yedi hafta sürmüştür. Bu gezi ile tarihten gelen ve topluma ortak miras kalan kültür ortamını yaşamış, Babür’ün, Cihan Şah’ın izlerini görmüşlerdir.

Gezi, gerek öğrenci gerekse öğretim elemanları için hem pratik hem de manevî bakımdan faydalı olmuştur. Bu gezi ile toplumlar arasında kültürel ve tarihsel yapı, gündeme getirilerek insani bir sıcaklık oluşmuş, toplumların birbirlerini yakından tanımaları ve sevmeleri için bir kaynaşma ortamı sağlanmıştır. Sportif faaliyetlerin de toplumları birbirine yakınlıştırdığı, barışçı ve insani duyguları geliştirdiği, kültürel alış veriş hızlandırdığı ve siyasi ilişkilerin gelişmesini etkilemesi gibi sonuçları da vardır. Bu amaçla, 1948 Londra Olimpiyat Oyunları ortamı içerisinde Türkiye için, sembol sporcu ve idollerinden olan Yaşar Doğu’ya da bu geziye yer verilerek geziye coşku, heyecan, renk ve popülerlik kazandırılmıştır. Bu geziye davet edilen Yaşar Doğu, devletin temel politikasına hizmet ederek mensup olduğu kültürü ve Türklüğü benimsediğini duygularıyla vurgulamıştır.

Bu geziye sadece öğrencilerle gidilseydi, geziden toplumların ne kadar haber olurdu? Geziyi düzenleyenler, sporla gezilerini renklendirerek Yaşar Doğu’nun tanınmışlığından yararlanarak, gezinin amacına varmasını sağlamışlardır.

Yaşar Doğu, Irak ve Pakistan’da yaptığı başarılı güreşlerle, “*Türk gibi kuvvetli*” sözüne uygun Türk güreşinin tanıtılmasına da katkı sağlamıştır. Yaşar Doğu, Pakistan’da Kala’yı yenerek, Müslüman dünyasının da en iyi pehlivanlarından biri olduğunu kabul ettirmiş, Türkiye’de

ve her iki ülkede büyük bir kamuoyu yaratarak, şöhretine bir şöhret daha katmıştır. Pakistan'da herkes "*Yaşasın Türkiye*" diye bağırarak, yeni kurulan Pakistan'ın siyasi ilişkilerinde ve Türkiye ile ilişkilerinde etkili olmuştur. Türk milletinin gurur duymasını sağlamıştır.

Yaşar Doğu, bu gezide Irak ve bilhassa Pakistan'da gördüğü kabullün büyümesine kapılarak, kendisini gezinin akışına bıraktığından, Stockholm'deki şampiyonayı ihmal etmiştir. Türkiye için buradaki heyecanın daha önemli olduğunu düşünmüştür.

Her ne kadar Stockholm'deki birincilik önemli ise de, bu organizasyonun yarattığı sonuçlar bakımından, Türkiye-Irak, Türkiye-Pakistan siyasi, kültürel ve sportif ilişkilerinin dostluk ve kardeşlik bağlarının gelişmesi açısından da önemli sonuçları olmuştur.

Yaşar Doğu'nun Pakistan'daki güreşleri ve yarattığı kamuoyu, Türkiye'nin doğu politikasına katkı sağlarken, Stockholm'deki birinciliğinden de olmuştur. Yaşar Doğu, kültür açısından Pakistan'ı kazanmanın, dünya şampiyonluğu kadar önemli olduğunu görerek, her zaman şampiyonluk kazanabileceğini, ama Türkiye'nin doğu politikasına olan katkısının da ihmal edilmemesi gerektiğini anlatmak istemiştir. Yaşar Doğu, iki devlet tek millet anlayışı egemen olan Türkiye-Pakistan dostluğunu, kendi şahsında bütünleştirmiş görünür.

Yaşar Doğu'nun vapurla yetişemeyeceğini kendisi gibi Beden Terbiyesi Genel Müdürü ve Güreş Federasyonu Başkanı da çok iyi biliyordu. Bu nedenle Yaşar Doğu'nun yetişmesi için uçak kullanabilirdi. Bu konuda tek sorumluluk Yaşar Doğu'nun kendisinde olamaz. Yaşar Doğu'nun bu gezideki güreş karşılaşmalarını, Beden Terbiyesi Genel Müdürlüğü kendi akışına bırakmış, Yaşar Doğu'ya yardımcı olacak bir çaba içinde bulunmamıştır. Eğer burada bir ihmal varsa bu olaydaki sorumluluğu spor yöneticilerinde de aramak gerekir.

Yaşar Doğu, İsveçli Axel Grönberg'in gücünü, tekniğini ve başarısını çok iyi biliyordu. Üstelik müsabakalar, İsveç'te Stockholm'de Axel Grönberg'in, kendi memleketindeki ikliminde yapıyordu. Yaşar Doğu, gerek fazla kilolarını düşmemesi ve gerekse yedi hafta süren uzun ve yorucu geziden dolayı yeterli antrenman yapamamış

olmasının yanında, belki de maçın sonucunu kestiremediğinden riske girmek istememiş ve bu doğu gezisinin dönüşünü uçak yolculuğu yerine, uzun süren vapur ve tren yolculuğu ile yapmıştı. Uçak yolcuğu ile dönse bile zaten Türkiye’de seçmeler yapılmış ve Türk güreş millî takımı belirlenmiş olacaktı.

Yaşar Doğu, gerek fazla kilolarını düşememesi ve gerekse yedi hafta süren uzun ve yorucu geziden dolayı yeterli antrenman yapamamış olmasının yanında, belki de maçın sonucunu kestiremediğinden riske girmek istememiş ve bu doğu gezisinin dönüşünü uçak yolculuğu yerine, uzun süren vapur ve tren yolculuğu ile yapmıştır. Uçak yolcuğu ile dönse bile zaten Türkiye’de seçmeler yapılmış ve Türk güreş millî takımı belirlenmiş olacaktı.

Sonuç olarak, milletlerin insani dostluklar kurmaları, birbirlerine yakın ve barışa hizmet edecek barış duygularının güçlendirilmesi için, sportif faaliyetlerin de devletin millî politikası haline getirilmesi gerekmektedir. Ayrıca ikili ilişkilerde spordan yararlanılması ve özel kurum ve kuruluşlar tarafından da bu tür faaliyetler desteklenmelidir. Türkiye’nin kültürel yakınlığı ve tarihsel dostluğa sahip olduğu ülkelerle dostluğunun istenilen seviyede geliştirilmesi yönünde spor alanında da işbirliği yapılmalıdır. Yaşar Doğu, bu ilişkiler açısından değerlendirildiğinde; ulusal, bölgesel ve dünya barışına ve insani ilişkilere büyük katkılar sağladığı kuşkusuzdur.

Kaynaklar

Çalışmaya yaptığı katkılardan dolayı Ahmet Bekir Palazoğlu Hocamıza teşekkür ederiz.

1. "Türkiye-Pakistan Karşıye Bir Türk Ticaret Heyeti Gitti", *Akşam*, 16.3.1950, s.1, sü.4.
2. "Bir Atlet Ekibimiz Pakistan'a Gidiyor", *Ulus*, 29.1.1950, s.8, sü.1-7.
3. "Lahor'a Gidecek Atletlerimiz", *Cumhuriyet*, 14.2.1950, s.4, sü.5.
4. "Pakistan'a Gidecek Sporcular Dün Ankara'dan Ayrıldı", *Ulus*, 17.2.1950, s.3, sü.3.
5. "Lahor'daki Atletizm Müsabakaları", *Ulus*, 1.3.1950, s.3, sü.4.
6. "Atletlerimiz Geldi", *Ulus*, 13.3.1950, s.10, sü.1.
7. "Bağdat'a Gidecek Öğrenciler Şerefine Çay Verildi", *Ulus*, 15.2.1950, s.3, sü.1-2.
8. "Pakistana Gidecek Atletlerimiz", *Cumhuriyet*, 15.2.1950, s.4, sü.3.
9. Doğu, Yaşar, "(Irak) ve (Pakistan) Seyahatı Notları", *Güreş Spor Gazetesi*, Yıl:1, Sayı:1, 1950, s.5.
10. Karslı, Ferit, "Çeşitli Notlar", *Ulus*, 15.1.1950, s.8, sü.1-3.
11. Giray, Adil, "İki Güreşçimizin Pakistan Seyahatı ve Avrupa Şampiyonası", *Akşam*, 22.1.1950, s.8, sü.2-3.
12. Akkaya, M. Şükrü, "Pakistan Gezisi", *Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi*, Cild:VIII, Sayı:3, 1950, s.387.
13. "Yaşar Doğu Pakistan'a Hareket Etti", *Cumhuriyet*, 13.1.1950, s.3, sü.6.
14. Doğu, Yaşar, "(Irak) ve (Pakistan) Seyahatı Notları", *Güreş Spor Gazetesi*, Yıl:1, Sayı:1, 1950, s.5-6.
15. "Yaşar Doğu Bağdat'a", *Cumhuriyet*, 30.1.1950, s.1, sü.5.
16. "Pakistan'a Giden Heyetimiz", *Ulus*, 2.2.1950, s.3, sü.1.
17. Fenik, Faruk, "Türk Gençleri, Irakın Kalbini Fethettiler", *Cumhuriyet*, 4.2.1950, s.1, sü.2-4, dev. s.4, sü.7-8.
18. Doğu, Yaşar, "(Irak) ve (Pakistan) Seyahatı Notları", *Güreş Spor Gazetesi*, Yıl:1, Sayı:1, 1950, s.5-6.
19. "Pakistan'a Giden Heyetimiz", *Ulus*, 2.2.1950, s.3, sü.1.
20. Fenik, Faruk, "Yaşar'ın Güreşleri Irak'ta Günün Meselesi Oldu", *Cumhuriyet*, 7.2.1950, s.1, sü.2-4, dev. s.3, sü.7.
21. Doğu, Yaşar, "Irak ve Pakistan Notları", *Güreş Spor Gazetesi*, Yıl:1, Sayı:2, 15 Eylül 1950, s.11,18.
22. Fenik, a.g.m., 7.2.1950, s.1, sü.2-4, dev. s.3, sü.7.
23. "Yaşar Doğu Bağdat'ta Güreş Gösterisi Yaptı", *Türkspor*, Cilt:6, Sayı:142, 6 Şubat 1950, s.4.

24. Doğu, Yaşar, "Irak ve Pakistan Notları", *Güreş Spor Gazetesi*, Cilt:1, Sayı:2, 15 Eylül 1950, s.11.
25. Arıkan, Mümtaz, "Yaşar Doğu Irak'ta Günün Adamı", *Cumhuriyet*, 4 Şubat 1996, s.7, sü.4-6.
26. Doğu, Yaşar, "Irak ve Pakistan Notları", *Güreş Spor Gazetesi*, Yıl:1, Sayı:2, 15 Eylül 1950, s.11,18.
27. Fenik, Faruk, "Üniversitelilerimiz Basra'da Sevinç Tezahürleriyle Karşılandılar", *Cumhuriyet*, 9.2.1950, s.1, sü.2-4, dev. s.2, sü.8.
28. Fenik, a.g.m., 7.2.1950, s.1, sü.2-4, dev.3, sü.7.
29. Doğu, Yaşar, "Irak ve Pakistan Notları", *Güreş Spor Gazetesi*, Yıl:1, Sayı:2, 15 Eylül 1950, s.11,18.
30. Doğu, Yaşar, "Irak ve Pakistan Notları", *Güreş Spor Gazetesi*, Yıl:1, Sayı:3, 7 Ekim 1950, s.11.
31. Akkaya, a.g.m., s.387.
32. "Türk Öğrencileri Karaşi'de Törenle Karşılandı", *Ulus*, 13.2.1950, s.4, sü.2.
33. "Pakistan'a Giden Öğrenci Kafilemiz Karaşi'de Büyük Tezahüratla Karşılandı", *Ulus*, 21.2.1950, s.4, sü.2.
34. Fenik, Faruk, "Karaşi "Zindâbâd Türkiye" Âvâzeleri ile İnliyor." *Cumhuriyet*, 17.2.1950, s.1, sü.5-7, dev. s.3, sü.6-7.
35. Aynı makale, s.1, sü.5-7, dev. s.3, sü.6-7.
36. "Yarın Lahor'da İlk Güreşini Yapacak Olan Yaşar Doğu, Antrenman Esnasında Parmağını Sakatladı", *Cumhuriyet*, 25.2.1950, s.1, sü.6-7, dev. s.3, sü.5.
37. Fenik, Faruk, "Yaşar Doğu Pakistan Şampiyonunu Nasıl Yendi?", *Köy Postası*, Sayı:69, Mart 1950, s.13.
38. Fenik, Faruk, "Yaşar Doğu Geçen Pazar Pakistan Şampiyonunu Yendi?", *Cumhuriyet*, 2.3.1950, s.1, sü.1-6, dev. s.5, sü.5-8, s.8, sü.1-8.
39. Fenik, a.g.m., Mart 1950, s.13.
40. Fenik, Faruk, "Yaşar Doğu Geçen Pazar Pakistan Şampiyonunu Yendi?", *Cumhuriyet*, 2.3.1950, s.1, sü.1-6, dev. s.5, sü.5-8, s.8, sü.1-8.
41. "Yaşar Doğu, Pakistan Şampiyonunu Yendi", *Cumhuriyet*, 27.2.1950, s.1, sü.6-7, dev. s.3, sü.4.
42. Fenik, a.g.m., *Köy Postası*, Sayı:69, Mart 1950, s.13.
43. "Yaşar Doğu Pakistan Şampiyonunu Yendi", *Ulus*, 28.2.1950, s.1, sü.7.
44. Arıkan, a.g.m., *Cumhuriyet*, 4 Şubat 1996, s.7, sü.4-6.
45. Doğu, Yaşar, "Pakistan Şampiyonu Kala'yı 50 Saniyede Tuşla Yeniverdim", *Milliyet*, 13 Mart 1953, s.7, sü.1.
46. Doğu, Yaşar, "Pakistan Şampiyonunu Tuşla Yendi", *Akşam*, 27.2.1950, s.1, sü.5-6.

47. "Yaşar Doğu, Pakistan Şampiyonunu Yendi", *Cumhuriyet*, 27.2.1950, s.1, sü.6-7, dev. s.3, sü.4.
48. Fenik, Faruk, "Yaşar Doğu Geçen Pazar Pakistan Şampiyonunu Yendi?", *Cumhuriyet*, 2.3.1950, s.1, sü.1-6, dev. s.5, sü.5-8, s.8, sü.1-8.
49. "Pakistan Bir Güreş Ekibimizi Çağırdı", *Ulus*, 5.3.1950, s.12, sü.1.
50. "Pakistan'a Üç Güreşçimiz Daha Davet Edildi", *Ulus*, 13.3.1950, s.1, sü.7, dev. s.3, sü.6.
51. "Üç Güreşçimiz Daha Pakistana Davet Edildi", *Cumhuriyet*, 13.3.1950, s.4, sü.3.
52. "Yaşar Doğu Stockholm'a Gidecek Güreş Takımımıza Alınmaması Muhtemel", *Akşam*, 8.3.1950, s.2, sü.1-2.
53. "Yaşar Doğu Geliyor", *Ulus*, 10.2.1950, s.4, sü.1.
54. S., H., (Haluk San), "Millî Güreş Takımımız Seçildi", *Akşam*, 13.3.1950, s.2, sü.1-2.
55. "Grekoromen Seçmesi", *Ulus*, 13.3.1950, s.1, sü.7, dev. s.3, sü.6.
56. "Güreşçilerimiz Stockholm'de", *Türksport*, Cilt:6, Sayı:151, 20 Mart 1950, ss.3-18.
57. "Millî Güreş Takımımız", *Akşam*, 15.3.1950, s.2, sü.6.
58. "Greko-Romen Takımımız Bugün Stockholm'e Hareket Ediyor", *Ulus*, 16.3.1950, s.4, sü.5-6.
59. "Güreşçilerimiz Gitti", *Ulus*, 17.3.1950, s.3, sü.8.
60. "Yaşar Giremiyor", *Ulus*, 13.3.1950, s.1, sü.7, dev.s.3, sü.6.
61. "Greko-Romen Takımımız Bugün Stockholm'e Hareket Ediyor", *Ulus*, 16.3.1950, s.4, sü.5-6.
62. "Millî Güreş Takımı Bugün Hareket Edecek", *Cumhuriyet*, 16.3.1950, s.1, sü.7-8, dev. s.3, sü.6-7.
63. Durukal, Halûk, "Türk Güreşçileri Gene En Tehlikeli Rakib Sayılıyor", *Cumhuriyet*, 17.3.1950, s.4, sü.1-3.
64. "Güreşçilerimiz 20 Şer Bin Liraya Sigorta Edildi", *Akşam*, 17.3.1950, s.1, sü.4-5.
65. Aynı makale, s.1, sü.4-5.
66. "Yaşar, Stocholm'e Gidemediğinden Müteessir", *Akşam*, 18.3.1950, s.2, sü.6-7.
67. "Greko-Romen Takımımız Bugün Stockholm'e Hareket Ediyor", *Ulus*, 16.3.1950, s.4, sü.5-6.
68. Şefik, Eşref, "Dünya Şampiyonasına Girecek Güreşçiler", *Cumhuriyet*, 14.3.1950, s.4, sü.1-2.
69. Felek, Burhan, "Stockholm'a Giderken", *Cumhuriyet*, 16.3.1950, s.4, sü.1-2.
70. Atabeyoğlu, Cem, "Güreş Millî Takımımız Dün Stockholm'a Hareket Etti", *Cumhuriyet*, 17.3.1950, s.1, sü.5, dev. s.3, sü.7.
71. "Öğrencilerimiz Pakistan'dan Dün Döndü", 17.3.1950, s.1, *Ulus*, sü.8, dev. s.3, sü.1.
72. "Yaşar Doğu Ankara'ya Dün Geldi", *Ulus*, 17.3.1950, s.1, sü.7-8, dev. s.6, sü.3.

73. Aynı makale, s.1, sü.7-8, dev. s.6, sü.3.
74. "Yaşar Doğu Ankara'ya Dün Geldi", *Ulus*, 17.3.1950, s.1, sü.7-8, dev. s.6, sü.3.
75. "Yaşar, Stockholm'e Gidemediğinden Müteessir", *Akşam*, 18.3.1950, s.2, sü.6-7.
76. "Yaşar Doğu Ankara'ya Dün Geldi", a.g.m., s.1, sü.7-8, dev. s.6, sü.3.
77. "Yaşar Doğu Ankara'ya Dün Geldi", a.g.m., s.1, sü.7-8, dev. s.6, sü.3.
78. "Güreş Takımımız Bugün Gidiyor", *Akşam*, 16.3.1950, s.1, sü.1-2.
79. Durukal, Halûk, "Millî Güreş Takımımız Stockholm'a Vardı", *Cumhuriyet*, 18.3.1950, s.1, sü.6-7, dev. s.3, sü.1.
80. "Güreşler Çetin Oluyor", *Ulus*, 22.3.1950, s.1, sü.4.
81. Muharrem Candaş, 1921 İzmir doğumludur. Türk güreş tarihinde Türkiye'ye ilk dünya şampiyonluğunu kazandırmıştır. Güreşi bıraktıktan sonra, bir süre antrenörlük yapmıştır. Güreş Federasyonunun çeşitli kurullarında görevlerde bulunmuştur. Dereceleri şunlardır: 1946 Stockholm Avrupa Serbest Güreş Şampiyonası'nda 87 kg'da 3'üncü, 1948 Londra Olimpiyat Oyunları'nda serbest stilde 87 kg'da 4'üncü, 1949 İstanbul Avrupa Serbest Güreş Şampiyonası'nda Ağır sıklette 2'inci, 1950 Stockholm Dünya Grekoromen Güreş Şampiyonası'nda 87 kg'da 1'inci olur. 19 Ekim 2009'da İzmir'de vefat etmiştir.
82. Ali Yücel, 1930 Tokat doğumludur. 1939 yılında Erzincan depreminde ailesinin bütün fertleri şehit oldu. Deprem mahalline gelen Cumhurbaşkanı İsmet İnönü, yıkıntılar arasında garip garip dolaşan 9 yaşlarındaki bu çocuğu gördü ve otomobiline doğru çağırdı. Onu şefkatle dinler. Ali, bütün ailesini depremde kaybettiğini kendisine yardım edilmesini ister. İnönü, Ali'yi Ankara'ya götürdü. Ali Çankaya'da dört yıl kalır. Bu arada İnönü, Ali'ye eğitim ve ihtiyaçları ile meşgul olmak üzere dürüst bir aile bulur. Ali paralı okulda eğitiminin son yıllarının masraflarını karşılamak üzere inşaatta amele olarak çalıştığı zaman, henüz 16 yaşındadır. Bu işte çalıştığı süre içerisinde kuvvetlenir. Çalıştığı yerde işçilerle yemeğine güreşerek hepsini yener. 1948 Londra Olimpiyat Oyunları dönüşünde Nuri Boytorun'a Ali'den bahsederler. Nuri Hoca Ali'ye Olimpiyatlarda ikinci olan Halit Balamir'le bir maç yaptırır. Ali, Halit Balamir'le beraber kalınca Ali'yi 1949 Mart ayında Avrupa turnesine götürür. Avrupa turnesinde yaptığı 5 maçı da kazanır. 1949 Haziran ayında İstanbul'da düzenlenen Avrupa Serbest Güreş Şampiyonası'nda 52 kg'da şampiyon olur. 1950 Stockholm Dünya Grekoromen Güreş Şampiyonası'nda 52 kg'da ikinci, 1951 Helsinki Dünya Serbest Güreş Şampiyonası'nda 52 kg'da şampiyon olur. Ali Yücel Türkiye'nin serbest stildeki ilk dünya şampiyonudur. Çok teknik olan bu güreşçinin güreş hayatı çok kısa sürmüştür. Ali Yücel, 17 Mart 1981'de İstanbul'da vefat etti.
83. "Greko-Romende 2 Puan Farkla Dünya İkincisi Olduk", *Akşam*, 24.3.1950, s.1, sü.1-8, dev. s.2, sü.6-7.
84. "İsveçte Şampiyonluğu 2 Puan Farkla Kaybettik", *Cumhuriyet*, 24.3.1950, s.1, sü.5-8, dev. s.3, sü.6-7.

İSTANBUL'A 2020 YAZ OLİMPİYAT OYUNLARI'NIN VERİLMEMESİNİN NEDENLERİNE SPORSEVERLERİN BAKIŞI: NİTEL BİR ANALİZ

Prof. Dr. Özbay GÜVEN*

Doç. Dr. Özer YILDIZ**

Arş. Gör. Neslihan ARIKAN***

Öğr. Gör. Mehtap YILDIZ****

* Gazi Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksek Okulu Sporda Psiko-Sosyal Alanlar Bilim Dalı Başkanı.

** Mustafa Kemal Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksek Okulu Spor Yönetim Bilimleri Bilim Dalı Başkanı.

*** Gazi Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksek Okulu Sporda Psiko-Sosyal Alanlar Bilim Dalı Araştırma Görevlisi.

**** Mustafa Kemal Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksek Okulu Öğretim Görevlisi.

GİRİŞ

Türkiye Cumhuriyeti Devleti, uluslararası spor organizasyonlarının en önemlisi ve en prestijlisi olan olimpiyatlara ilk olarak 1924 yılında Paris'te katılmıştır. Türkiye, 1924 Paris Olimpiyat Oyunları'nda 41 kişilik bir grupla temsil edilmiştir. Bu ilk olimpiyat kafilesinde; atletizm, bisiklet, eskrim, futbol, güreş ve halter dallarında sporcular yer almışlardır. Genç Türkiye Cumhuriyeti'nin spor teşkilatı henüz çok yeni olduğundan bu Yaz Olimpiyat Oyunları'nda Türk sporcuları herhangi bir başarı gösterememiş olup, uluslararası deneyim açısından tecrübe kazanmışlardır (1).

1928 Amsterdam Yaz Olimpiyat Oyunları'nda Türkiye, 38 kişilik sporcu grubuyla temsil edilmiştir. Bu Olimpiyatlarda; Futbol, atletizm, güreş, bisiklet, eskrim ve halter dallarında yarışmalara katılan Türk sporcuları, anılmaya değer bir başarı elde edememişler, güreşçiler de henüz yeni yeni tecrübe kazanmaya başladıklarından, sadece 67 kiloda Tayyar Yalaz'ın aldığı dördüncülük, bu konuda ümit verici bir başlangıç olmuştur (2).

1932 Los Angeles Yaz Olimpiyat Oyunları'na, Türkiye Cumhuriyeti, maddî imkansızlıklar nedeni ile katılamamış, sadece bir gözlemci göndermiştir (3).

1936 Berlin Yaz Olimpiyat Oyunları'na Türkiye; basketbol, binicilik, bisiklet, eskrim, futbol ve güreş dallarında 61 sporcu ile katılmıştır. Berlin Yaz Olimpiyat Oyunları'nda Türkiye, serbest güreşte 79 kg'da Mersinli Ahmet Kireççi'nin üçüncülüğü ve grekoromen stilde 61 kg da Yaşar Erkan'ın birinciliği ile ilk olimpiyat madalyalarını kazanmıştır. Türkiye, Berlin Yaz Olimpiyat Oyunları'nda alınan 1 altın, 1 bronz madalya ile genel tasnifte 19'uncu olmuştur. Türkiye Cumhuriyeti'nin Berlin Olimpiyat Oyunları'nda Yaşar Erkan'la aldığı ilk altın madalya ile Mersinli Ahmet Kireççi'nin bronz madalyasının Türk basınında büyük yer tutmuştur. Türkiye'ye dönüşlerinde de karşılama ve kutlama törenleri düzenlenmiştir. Daha önce Yaz Olimpiyat Oyunlarına küçük bir grupla katılan Türkiye Cumhuriyeti için 1936 Berlin Yaz Olimpiyat

Oyunları, spor teşkilatı, sporcular, spor yazarları ve tüm spor adamları için faydalı bir deneyim olmuş ve ilk altın madalyanın kazanılması ile de unutulmazlar arasında yerini bulmuştur. Bunun dışında 1936 Berlin Yaz Olimpiyat Oyunları, Türkiye Cumhuriyeti'nin tanıtımını yapması bakımından da oldukça önemlidir (4).

İkinci Dünya Savaşı sebebiyle 1940 Tokyo ve yapılacağı yeri belirlenemeyen 1944 Yaz Olimpiyat Oyunları yapılamamıştır. 1945 yılında II. Dünya Savaşı sonrasında dünyaya barışçı duygular hakim olmaya başlamış ve 1936 Berlin Yaz Olimpiyat Oyunları'nın yapılmasından oniki yıl sonra tekrar 1948 yılında Yaz Olimpiyat Oyunları'nın yapılmasına karar verilmiştir. Barış ve kültür münasebetlerinin yansımaları gösterecek olan oyunlara pek çok ülke katılırken, 29 Temmuz-14 Ağustos 1948 tarihleri arasında Londra'da yapılan 14. Yaz Olimpiyat Oyunları'na Almanya ve Japonya davet edilmemiş, Rusya, Bulgaristan ve Romanya gibi ülkeler de iştirak etmemişlerdir (5).

14. Londra Yaz Olimpiyat Oyunları'nda Türkiye, serbest stilde takım halinde 40 puanla ezici bir üstünlükle şampiyon olurken, 4 altın ve 2 gümüş madalya kazanır. Grekoromen stilde ise; 27 puanla takım halinde ikinci olurken, 2 altın, 2 gümüş ve 1 bronz madalyanın sahibi olur. Türkiye güreşte kazandığı bu başarı ile Dünya'da hem serbest stilde hem de grekoromen stilde ilk akla gelen ülkelerden olmuştur. Atletizmde ise "üç adım atlama" da Ruhi Sarıalp 15.025 m'lik derecesiyle güreşçilerden sonra bronz madalya alan ilk atlet oldu (6).

Türkiye, 1948 Londra "Yaz Olimpiyat Oyunları"ndan, 2012 Londra "Yaz Olimpiyat Oyunları"na kadar yapılan oyunlara, 1980 "Moskova Yaz Olimpiyatları Oyunları hariç hepsine katılmıştır. Türkiye'yi "Yaz Olimpiyat Oyunları"nda temsil eden sporcular, dünyanın en iyi sporcuları ile yarışarak, Türkiye'ye altın, gümüş ve bronz madalyalar kazandırmışlardır.

Türkiye, Olimpik spor kültüründeki başarısına İstanbul'un ev sahipliği yaparak da katkı sağlamak istemiştir. Bu amaçla İstanbul'un "Yaz Olimpiyat Oyunları"na ev sahipliği yapması için, Uluslararası Olimpiyat Komitesi'ne beş kez başvuruda bulunulmuş olup üç defa

“*resmi aday*” statüsü kazanılmıştır. İstanbul’un 2000 yılında başlayan “*Yaz Olimpiyat Oyunları*” na adaylık süreci şöyledir:

2000 Yaz Olimpiyat Oyunları

İstanbul ilk kez Yaz Olimpiyat Oyunları düzenlemeye aday olurken, Pekin, Berlin, Sydney ve Manchester kentleriyle yarıştı. Bu beş kentin adaylığı, Eylül 1993’te Monaco’da gerçekleştirilen toplantıda, Uluslararası Olimpiyat Komitesi (IOC) üyelerince oylandı. İstanbul ilk turda yeterli oyu alamadı ve elendi. Dört tur devam eden oylama sonucunda Sydney iki oy farkla Pekin’i geçerek 2000 Yaz Olimpiyat Oyunları’nın ev sahipliğini aldı. IOC, 2004 Olimpiyat Oyunları’nda ev sahibi kentin seçilme yöntemini değiştirdi ve aday kentlerin bir bölümünün ilk aşamada elenmesi, elemeyi geçenlerin finalist kentler olarak adaylığa devam etmesini benimsedi (7).

2004 Yaz Olimpiyat Oyunları

2004 Yaz Olimpiyat Oyunları adaylık yarışında İstanbul’un rakipleri Saint Petersburg, Buenos Aires, Stockholm, Cape Town, Roma, Sevilla, Lille, Rio de Janeiro, San Juan ve Atina’ydı. Mart 1997’de gerçekleşen oylamanın ilk aşamasında İstanbul’la birlikte altı kent elendi. Finalist olan Atina, Buenos Aires, Cape Town, Roma ve Stockholm kentleri Eylül 1997’de yarıştı. Oylamanın beşinci turunda Atina, Roma’yı geçerek 2004 Olimpiyatları’nı düzenleyecek şehir seçildi (8).

2008 Yaz Olimpiyat Oyunları

Bangkok, Kahire, Havana, Kuala Lumpur ve Sevilla’nın ilk aşamada elendiği süreçte, İstanbul finalde Pekin, Osaka, Toronto ve Paris ile yarıştı. Temmuz 2001’de bir araya gelen IOC üyelerinin yaptığı oylamada İstanbul dördüncü oldu (9).

2016 Yaz Olimpiyat Oyunları

İstanbul aday olmadı. Başvuran kentlerden Madrid, Rio de Janeiro, Chicago ve Tokyo resmi adaylık sürecine geçebilmiş; Bakü, Doha ve Prag ise elenmişti. Başvuru sürecinde yapılan değerlendirmede resmi adaylar arasında en düşük skoru (6,4) alan Rio de Janeiro, 2 Ekim 2009'da yapılan oylamalar sonucunda 2016 Yaz Olimpiyat Oyunları'nı düzenleme hakkını kazandı (10).

2020 Yaz Olimpiyat Oyunları

Roma'nın adaylıktan çekilmesiyle, 2020 Yaz Olimpiyat Oyunları'nın ev sahipliğine talip beş kent arasında yer alan İstanbul, Kanada'nın Quebec kentinde gerçekleştirilen Uluslararası Olimpiyat Komitesi (IOC) toplantısındaki açıklamanın ardından, üç resmi adaydan biri konumuna geldi. İstanbul, aday adaylarından Doha ve Bakü'nün ilk aşamada elenmesiyle, 2020 Olimpiyatları'na ev sahipliği yapmak için Tokyo ve Madrid ile yarıştı.. 2020 Yaz Olimpiyat Oyunları'nın yapılacağı ve üç aday kentten birinin belirleneceği oylama 7 Eylül'de Arjantin'in başkenti Buenos Aires'te yapıldı..Oylamanın ilk turunda elenen şehir Madrid olurken, ikinci turun oylamasında ise İstanbul'a karşı oylarda 60-36 üstünlük sağlayan Tokyo, 2020 Yaz Olimpiyatları'nı kazanan şehir oldu (11).

İstanbul Yaz Olimpiyat Oyunlarını Neden Alamadı?

İstanbul şehrinin "*Yaz Olimpiyat Oyunları*"na ev sahipliği yapması için, Uluslararası Olimpiyat Komitesi'ne beş kez başvuruda bulunmuş ve üç defa da "*resmi aday*" statüsü kazanmıştı. Acaba İstanbul Yaz Olimpiyat Oyunları'nı neden alamıyordu? Bunda neler rol oynamaktaydı? İstanbul dünyanın en büyük spor organizasyonuna ev sahipliği yapacak durumda mıydı? İstanbul'a Yaz Olimpiyat Oyunları'nın verilmemesi ile ilgili olarak ne tür raporlar verildi ve bu raporlardaki eksiklikleri iyileştirmek için ne tür çalışmalar yapıldı? Türkiye'de olimpiik spor kültürünün geliştirilmesi yapılan çalışmalar yeterli miydi? Bu gibi pek çok soru yöneltilebilir.

Bu bağlamda bu çalışmada, İstanbul'a 2020 Yaz Olimpiyat Oyunları'nın verilmemesinin nedenlerine sporseverlerin bakışı incelenmiştir.

YÖNTEM

Araştırmanın Modeli

Bu çalışmada sosyal bir olguyu derinlemesine anlamlandırmak ve irdelemek amacıyla nitel araştırma yöntemi kullanılmıştır.

Karakteristik özellikleri gereğince nitel araştırmalar, sosyal problemlere farklı bakış açıları ile farklı çözümler getirmekte, araştırmacılarına problemin sadece niceliksel yönlerinin görüldüğü pencereden değil de, alternatif olarak niteliklerinde görüldüğü pencereden görme fırsatını vermektedirler (12). Nitel araştırmalarda en sık kullanılan veri toplama yöntemi görüşmedir (13). Çünkü bu yöntemin en belirleyici özelliği, görüşülen kişilerin bakış açılarını ortaya çıkarmaya yaraması ve daha derin bilgi edinme esasına dayanmasıdır (14). Ayrıca görüşme yöntemi, insanların gerçekliğe ilişkin algılarına, anlamalarına, tanımlarına ve gerçeği inşa edişlerine vakıf olmanın iyi bir yolu ve aynı zamanda başkalarını anlamak için kullanılan en güçlü yöntemlerden biridir (15).

Görüşmenin, nitel araştırmalarda kullanılan en yaygın veri toplama yöntemlerinden biri olmasının nedeni bireylerin düşüncelerini, görüşlerini, deneyimlerini ve duygularını ortaya çıkarma yönünden oldukça güçlü olması ve iletişimin en yaygın biçimi olan konuşmayı temel almasıdır. Bu yönüyle yazmaya veya doldurmaya dayalı testler ya da anketlerde var olan sınırlılığı ve yapaylığı ortadan kaldırır (16). Bu nedenle araştırmanın amaçlarının en iyi görüşme formu yöntemiyle aydınlatılabileceği düşünülmüştür.

Araştırma Grubu

Araştırma grubunu, Türkiye'nin 2020 Olimpiyat Oyunları'nı alamamasının ardından Ankara'da 1-18 Ekim 2013 tarihleri arasında

rastgele görüşülen çeşitli meslek gruplarından ve üniversite öğrencilerinden oluşan toplam 189 kişi oluşturmuştur. Araştırmaya gönüllü olarak katılan 189 katılımcının 78'i kadın, 111'i ise erkektir (Tablo 1).

Tablo 1. Sporseverlerin Adı-Soyadı Koduna, Cinsiyetine, Yaşına, Mesleğine ve Görüşme Tarihine İlişkin Sayısal Dağılımı

Adı-Soyadı	Cinsiyet	Yaş	Meslek	Görüşme Tarihi
EE1	Erkek	23	BESYO Öğrencisi	01.10.2013
FA	Erkek	24	Spor Bilimleri Öğrencisi	01.10.2013
BY1	Erkek	36	BESYO Öğretim Üyesi	01.10.2013
BK	Kadın	20	Öğrenci	01.10.2013
ASM	Erkek	27	Fizik Öğretmeni	01.10.2013
FT	Erkek	32	Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmeni	01.10.2013
TA	Kadın	38	Mühendis	01.10.2013
ANS	Erkek	24	Öğrenci	01.10.2013
VG	Erkek	26	Voleybol Antrenörü	01.10.2013
NB	Erkek	28	Voleybol Antrenörü	01.10.2013
SB1	Erkek	26	Elektrik-Elektronik Mühendisi	01.10.2013
YŞ	Erkek	26	Tenis Antrenörü	02.10.2013
MCY	Erkek	32	İngilizce Öğretmeni	02.10.2013
EY1	Erkek	22	Öğrenci	02.10.2013
SS1	Erkek	23	Öğrenci	02.10.2013
YEA	Erkek	22	Öğrenci	02.10.2013
YEÖ	Erkek	32	Beden Eğitimi Öğretmeni	02.10.2013
AY1	Erkek	20	Öğrenci	02.10.2013
AA1	Erkek	26	Tıbbi Satış Mümessili	02.10.2013
YEÇ	Erkek	20	BESYO Öğrencisi	02.10.2013
GO	Kadın	37	Devlet Memuru	02.10.2013
EM	Erkek	33	Tenis Antrenörü	02.10.2013
MAC	Erkek	36	Doktor	03.10.2013
CT	Erkek	28	Doktora Öğrencisi	03.10.2013
SÖ	Kadın	28	Tezgahtar	03.10.2013

HRŞ	Erkek	22	Öğrenci	03.10.2013
ÜA	Erkek	21	BESYO Öğrencisi	03.10.2013
FÇ	Erkek	21	BESYO Öğrencisi	03.10.2013
GD	Kadın	20	Öğrenci	03.10.2013
FD	Erkek	52	Polis Memuru	03.10.2013
BY2	Erkek	42	Felsefe Öğretmeni	03.10.2013
AB1	Erkek	45	Teknisyen	03.10.2013
AB2	Erkek	27	Badminton Antrenörü	03.10.2013
EP	Erkek	48	Teknisyen	03.10.2013
SA	Kadın	41	Beden Eğitimi Öğretmeni	04.10.2013
BY3	Kadın	35	İngilizce Öğretmeni	04.10.2013
BÖ	Erkek	26	Futbolcu	04.10.2013
GÇ	Kadın	51	Makine Mühendisi	04.10.2013
HB	Erkek	26	Turizm ve Otel İşletmeciliği	04.10.2013
YY	Erkek	38	Beden Eğitimi Öğretmeni	04.10.2013
ÖÇ	Erkek	23	Elektrik Teknikeri	04.10.2013
İY	Erkek	40	Beden Eğitimi Öğretmeni	04.10.2013
AK1	Erkek	33	Teknoloji Uzmanı	04.10.2013
İG	Erkek	45	Beden Eğitimi Öğretmeni	04.10.2013
AY2	Erkek	42	Devlet Memuru	04.10.2013
GA	Kadın	20	Millî Sporcu	05.10.2013
CA	Kadın	26	Yüksek Lisans Öğrencisi	05.10.2013
DB	Kadın	22	Millî Sporcu	05.10.2013
NCM	Erkek	19	Öğrenci	05.10.2013
SD	Kadın	44	Ev Hanımı	05.10.2013
ŞA	Kadın	37	Devlet Memuru	05.10.2013
VD	Erkek	21	Öğrenci	05.10.2013
BY4	Kadın	29	Kimya Öğretmeni	05.10.2013
AT	Erkek	35	Taksici	05.10.2013
İU	Kadın	32	Güvenlik Görevlisi	05.10.2013
AK2	Erkek	58	Emekli İşçi	05.10.2013
BÇ	Kadın	42	Mimar	05.10.2013

NK	Kadın	25	Gayrimenkul Yatırım Uzmanı	06.10.2013
AG	Erkek	24	İnşaat Mühendisi	06.10.2013
EE2	Kadın	33	Mozaik Sanatçısı	06.10.2013
FE	Kadın	35	Avukat	06.10.2013
HY	Erkek	26	Bilgisayar Mühendisi	06.10.2013
LB	Erkek	34	Reklamcı	06.10.2013
RB	Kadın	20	Millî Sporcu	06.10.2013
BA	Erkek	30	Devlet Memuru	06.10.2013
FY	Erkek	34	Güreş Antrenörü (Millî)	06.10.2013
İB	Erkek	45	Muhasebeci	06.10.2013
KD	Erkek	57	Karate Antrenörü (Millî)	06.10.2013
KK1	Erkek	40	Polis Memuru	06.10.2013
ZB	Kadın	20	BESYO Öğrencisi	07.10.2013
İİ	Erkek	32	Beden Eğitimi Öğretmeni	07.10.2013
HİE	Erkek	43	Beden Eğitimi Öğretmeni	07.10.2013
SA	Erkek	33	Yüzme Antrenörü	07.10.2013
AK3	Erkek	28	Ön Büro Elemanı	07.10.2013
HÖ	Erkek	39	Beden Eğitimi Öğretmeni	07.10.2013
GK	Kadın	21	BESYO Öğrencisi	07.10.2013
AG	Kadın	30	Bankacı	07.10.2013
CA	Erkek	43	Diş Teknisyeni	07.10.2013
CÇ	Erkek	33	Futbol Antrenörü	07.10.2013
GT	Kadın	37	Güzellik Uzmanı	08.10.2013
HE	Erkek	46	Çiçekçi	08.10.2013
ME	Kadın	20	BESYO Öğrencisi	08.10.2013
İZ	Erkek	51	Psikolojik Danışmanlık ve Rehberlik	08.10.2013
SA	Erkek	50	Devlet Memuru	08.10.2013
SB2	Kadın	41	Psikolog	08.10.2013
SD	Kadın	30	Diş Hekimi	08.10.2013
ZD	Kadın	47	Kütüphaneci	08.10.2013
GT	Kadın	19	BESYO Öğrencisi	08.10.2013
LK	Kadın	36	İnşaat Mühendisi	08.10.2013

ÖÖ	Kadın	35	Fizyoterapist	08.10.2013
BNE	Kadın	39	Diş Hekimi	08.10.2013
AH	Kadın	42	Doktor	08.10.2013
CE	Kadın	49	Gözlükçü	08.10.2013
ÖK	Kadın	23	Garson	08.10.2013
MA	Erkek	27	Avukat	09.10.2013
ÖS	Erkek	35	Bankacı	09.10.2013
SS2	Erkek	28	Polis Memuru	09.10.2013
ES	Kadın	30	Ev Hanımı	09.10.2013
BA	Erkek	53	Esnaf	09.10.2013
GA	Erkek	31	Dövizci	09.10.2013
OA	Erkek	50	Güreş Antrenörü	09.10.2013
BFY	Erkek	22	Öğrenci	09.10.2013
MAE	Erkek	28	İşletmeci	09.10.2013
RME	Erkek	27	İşletmeci	09.10.2013
YÖ	Kadın	33	Millî Sporcu	09.10.2013
EK	Erkek	44	Elektrik-Elektronik Mühendisi	09.10.2013
FK	Kadın	39	Sportif Eğitim Uzmanı	09.10.2013
GN	Kadın	34	Millî Sporcu	09.10.2013
HÖ	Kadın	43	Metin Yazarı	10.10.2013
KK2	Erkek	32	Kimya Yüksek Mühendisi	10.10.2013
NÖ	Kadın	45	Analist	10.10.2013
MD	Kadın	22	Millî Sporcu	10.10.2013
EDU	Kadın	25	Jimnastik Antrenörü	10.10.2013
GÖ	Kadın	34	Beden Eğitimi Öğretmeni	10.10.2013
ÖG	Kadın	41	Animatör	10.10.2013
RŞ	Kadın	29	Beden Eğitimi Öğretmeni	10.10.2013
YE	Erkek	25	BESYO Öğrencisi	10.10.2013
AE	Erkek	26	Bilgisayar Bakım ve Onarımcısı	11.10.2013
ÇÇ	Erkek	24	Biyolog	11.10.2013
FE	Erkek	32	Beden Eğitimi Öğretmeni	11.10.2013
MEE	Erkek	54	Emekli İşçi (Eski Millî Boksör)	11.10.2013

SY	Erkek	29	Doğalgaz Tesisatçısı	11.10.2013
YK	Erkek	34	Eczacı	11.10.2013
AÇ	Kadın	20	BESYO Öğrencisi	11.10.2013
DK	Kadın	31	Grafik Tasarımı Teknikeri	11.10.2013
KÖ	Kadın	40	Hostes	11.10.2013
MY	Kadın	38	Hemşire	11.10.2013
OŞ	Kadın	35	İç Mimar	12.10.2013
SE	Erkek	34	Hentbol Antrenörü	12.10.2013
ANH	Kadın	20	BESYO Öğrencisi	12.10.2013
AMK	Erkek	37	İnşaat Ustası	12.10.2013
AR	Erkek	45	Belediye Memuru (Eski Millî Sporcu)	12.10.2013
MİE	Erkek	29	Kırtasiyeci	12.10.2013
MCA	Erkek	51	Matematik Öğretmeni	12.10.2013
ZM	Kadın	36	Moda Tasarımcısı	12.10.2013
AAK	Kadın	28	Müzik Öğretmeni	13.10.2013
AD1	Kadın	32	Optisyen	13.10.2013
DA	Erkek	38	Tekstil Teknikeri	13.10.2013
EC	Kadın	26	Veri Hazırlama ve Kontrol İşletmeni	13.10.2013
KK3	Kadın	35	İç Mimar	13.10.2013
MÖ1	Erkek	29	Muhasebeci	13.10.2013
BE	Kadın	21	BESYO Öğrencisi	13.10.2013
BB	Erkek	33	Devlet Memuru	13.10.2013
EA	Erkek	30	BESYO Araştırma Görevlisi	13.10.2013
GB	Erkek	35	Boks Antrenörü	13.10.2013
HT	Erkek	35	Devlet Memuru	13.10.2013
ŞE	Erkek	47	Araştırmacı-Uzman	13.10.2013
DB	Erkek	32	Özel Güvenlik Elemanı	13.10.2013
AI	Erkek	36	Satış Danışmanı	14.10.2013
AA2	Kadın	43	Pazarlamacı	14.10.2013
GÖ	Kadın	39	Sosyal Bilgiler Öğretmeni	14.10.2013
LA	Kadın	42	Türkçe Öğretmeni	14.10.2013

NA	Kadın	48	Beden Eğitimi Öğretmeni	14.10.2013
CY	Erkek	24	Öğrenci	14.10.2013
CK	Erkek	36	Sağlık Memuru	14.10.2013
EA	Erkek	25	Öğrenci	14.10.2013
EY2	Erkek	27	Telekomünikasyon Teknikeri	14.10.2013
HE	Erkek	29	Resim Öğretmeni	14.10.2013
İSK	Erkek	26	Görüntü Yönetmeni	14.10.2013
ÇU	Erkek	23	BESYO Öğrencisi	14.10.2013
KG	Erkek	59	Emekli Devlet Memuru	14.10.2013
MÖ2	Kadın	28	Türkçe Öğretmeni	15.10.2013
MS	Kadın	33	Sosyal Bilgiler Öğretmeni	15.10.2013
ZT	Kadın	32	Bankacı	15.10.2013
ZNU	Kadın	39	Ev Hanımı	15.10.2013
EEK	Kadın	30	Tenis Hakemi	15.10.2013
AD2	Kadın	40	Bayan Kuaförü	15.10.2013
GD	Kadın	38	Ev Hanımı	15.10.2013
İÜ	Kadın	41	Ev Hanımı	15.10.2013
ÖE	Kadın	36	Tezgâhtar	15.10.2013
SD	Erkek	57	Emekli İşçi	15.10.2013
MÇ	Kadın	37	Tekvando Antrenörü	16.10.2013
UŞ	Erkek	25	Millî Sporcu	16.10.2013
HÇ	Erkek	45	Gayrimenkul Danışmanı	16.10.2013
KK4	Erkek	33	Emlakçı	16.10.2013
NE	Kadın	42	Ev Hanımı	16.10.2013
DC	Kadın	26	Öğrenci	16.10.2013
MÜ	Erkek	21	BESYO Öğrencisi	17.10.2013
ÖÇ	Erkek	51	Emekli İşçi	17.10.2013
TÜ	Erkek	47	Serbest Meslek	17.10.2013
SÜ	Kadın	49	Ev Hanımı	17.10.2013
YK	Erkek	43	Serbest Meslek	17.10.2013
AB3	Erkek	32	Devlet Memuru	17.10.2013
HGE	Kadın	31	Judo Antrenörü	18.10.2013

CK	Kadın	28	Spor Merkezi Üye Danışmanı	18.10.2013
BG	Kadın	30	Spor Merkezi Üye Danışmanı	18.10.2013
ÖM	Erkek	34	Spor Merkezi Üye Danışmanı	18.10.2013
KY	Erkek	44	Genel Koordinatör	18.10.2013
İA	Erkek	32	Spor Merkezi Üye Danışmanı	18.10.2013

Veri Toplama Aracı ve Verilerin Toplanması

Araştırmanın verileri, araştırmanın amacı ışığında nitel veri toplama araçlarından biri olan “*yarı yapılandırılmış görüşme formu*” yardımıyla toplanmıştır. Bu bağlamda, kavramsal çerçeveyi oluşturmak ve görüşme sorularını nitelikli bir şekilde hazırlayabilmek amacıyla kapsamlı bir alanyazın taraması yapılmış, araştırmanın alt problemleri ve uzman görüşleri dikkate alınarak genel temalar belirlenmiş 9 maddelik yarı yapılandırılmış bir görüşme formu hazırlanmıştır. “*Görüşme formu*” nun hazırlanmasında; kolay anlaşılabilir sorular yazma, odaklı (spesifik) sorular hazırlama, açık uçlu soruları yöneltme, yönlendirmekten kaçınma, çok boyutlu soru sormaktan kaçınma, farklı türden sorular yazma, soruları mantıklı bir biçimde düzenleme ve soruları geliştirme gibi ilkeler dikkate alınmıştır.

Veri kaybına sebebiyet vermemek amacıyla katılımcıların izni alınarak görüşmelerde ses kaydı yapılmıştır.

Görüşme sonrasında nitel veri setine ulaşmak ve bütünü görmek amacıyla tüm veriler bir araya getirilmiştir. Görüşmeye dâhil edilen 189 sporsever, veri setinde ad ve soyadının baş harfleri “*ÖM, ET, DG, SC, ...*” şeklinde kodlanarak verilmiştir. Ad ve soyadının baş harfleri aynı olan katılımcılarda ise “*AA1, AA2, BY1, BY2, ...*” şeklinde kodlama yapılarak katılımcıların birbirinden ayırt edilmesi sağlanmıştır.

Araştırmanın Geçerliliği ve Güvenirliği

Araştırmanın nitel alt problemleri analiz edilmiş ve bu alt problemlerin cevaplanabilmesi için ne tür verilere ihtiyaç olabileceği değerlendirilmiştir. Görüşmede yöneltilecek sorular, görüşülecek bireylerin

kolayca anlayabilmesi için açık ve belirgin bir biçimde ifade edilmiş, genel ve soyut sorular olmamasına dikkat edilmiş, kısa cevaplara neden olabilecek soru türlerinden oluşmamasına özen gösterilmiş ve 15 maddeden oluşan soru havuzu oluşturulmuştur. Görüşme formu alanında uzman öğretim elemanlarının görüş ve değerlendirmelerine sunulmuş, uygulanacağı örnekleme benzer 10 kişi ile görüşme yapılarak tepkileri alınmıştır. Yapılan deneme sonunda, "*görüşme formunun*" işler olduğu görülmüş ve belirlenen sorulardan araştırmancının amacına hizmet eden en iyi 9 soru seçilmiştir.

Görüşme yönteminin temel boyutları olan görüşme formunun hazırlanması ve test edilmesinden sonra, görüşmeler ayarlanmış, hazırlıklar yapılmış ve görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Bunların her biri, dikkatle üzerinde durulması gereken, geçerli ve güvenilir veri toplamada oldukça önemli yeri olan aşamalardır (17).

Araştırmacının araştırma alanına olan yakınlığı, görüşmeler yoluyla ayrıntılı ve derinlemesine bilgi toplaması, toplanan verileri ayrıntılı olarak rapor etmesi ve görüşülen bireylerden doğrudan alıntılara yer vermesi nitel araştırmada geçerliğin önemli ölçütleri arasında yer almaktadır (18). Ayrıca araştırmancının geçerliliğinin sağlanması için çeşitleme stratejisi kullanılmıştır. Araştırma grubu çeşitliliğine gidilmesinin, aynı zamanda araştırmancının kapsam geçerliliğini arttırdığı söylenebilir.

Miles ve Huberman'a göre, içerik analizi yönteminin güvenilirliği özellikle kodlama işlemine bağlıdır. Temaların belirlenmesi ve açık seçik olarak tanımlanması en önemli aşamadır. Temaların yorumlanmalarının araştırmacıdan araştırmacıya ya da iki farklı zamanda değişmemesi, nesnelliğin bir şartı olan güvenilirliği sağlar. Belgenin değişik araştırmacılara verilerek hesaplanan güvenilirlik katsayısı aynı belgenin iki farklı zamanda aynı kişilere verilmesinden daha iyi sonuç verir. Bunun nedeni, araştırmacılar arasındaki güvenilirlik katsayısı yüksek olduğunda, zaman açısından güvenilirlik katsayısının da yüksek olmasıdır (19). Bu nedenle, toplanan veriler üç ayrı uzmana verilmiş ve her birinden elde edilen sonuçlar arasındaki korelasyon hesaplanmıştır. Bunun yanında, yine araştırmancının güvenilirliğinin sağlanması

için, görüşmeler yoluyla elde edilen veri seti üç araştırmacı tarafından da incelenmiş ve benzer kodlamalara ulaşıldığı görülmüştür.

Verilerin Analizi

Edinilen ses kayıtlarının harfiyen yazılı dökümleri bilgisayar ortamında gerçekleştirilmiş ve 189 sporsevere ait yaklaşık 261 sayfalık bir veri seti elde edilmiştir. Nitel veri setine ulaşıldıktan sonra veri çözümleme sürecine başlanmıştır. Veriler, nitel araştırmanın içerik analizi yöntemiyle dört aşamada değerlendirilmiştir: Verilerin kodlanması, Temaların bulunması, Verilerin kodlara ve temalara göre düzenlenmesi ve tanımlanması, Bulguların yorumlanması.

İçerik analizinde, birbirine benzeyen veriler belirli kavramlar ve temalar çerçevesinde bir araya getirilerek yorumlanmıştır. Dört büyük futbol takımını destekleyen taraftarların futbolda şike sürecine bakışına ilişkin görüşme sorularına verdiği cevaplar, tekrar sıklığına göre frekans ve yüzdelikler hâlinde tablolastırılmıştır.

BULGULAR

Araştırmanın bu bölümünde nitel verilerin analiz sonuçlarına dayalı bulgulara yer verilmiştir.

Araştırmaya katılan sporseverlerin İstanbul'un 2020 Yaz Olimpiyat Oyunlarını almayı hak etmesine ilişkin düşüncelerine ait bulgular Tablo 2'de verilmiştir.

Tablo 2. İstanbul'un 2020 Yaz Olimpiyat Oyunlarını Almayı Hak Etmesine Yönelik Sporseverlerin Görüşlerine İlişkin Bulgular

Temalar	Frekans	Yüzde
Stratejik Konum-Gelişmişlik-Deneyim	77	40.7
Altyapı-Spor Kültürü-Siyasi Eksiklik	104	55
Kararsızlık	8	4.3
Toplam	189	100

Araştırmaya katılan sporseverlerin İstanbul'un 2020 Yaz Olimpiyat Oyunlarını almayı hak etmesine ilişkin düşüncelerinde en sık ifade ettikleri durum, altyapı, tesis sorunları, spor kültürümüzde var olan eksiklikler ve siyasi yönetim ve sorunların İstanbul'un bu oyunları almayı hak etmediği şeklinde olmuştur. Görüşmelerde katılımcılar bu durumu şu cümlelerle ifade etmişlerdir:

"Bence kesinlikle hak etmiyoruz. Spor anlamında alt yapı adına sunabilecek bir yapılanmamız yokken, millî sporcularımızda üst üste bu kadar doping vakası yaşanırken, beden eğitimi ve spor derslerini okullarımızdaki ders programlarından bu kadar kaldırmışken bana göre değil olimpiyat oyunları hiçbir sportif etkinliğe ev sahipliği yapmayı hak etmiyoruz" (ANS)

"Böyle bir siyasi yönetimle ve devlet idaresiyle hayır Olimpiyat Oyunlarını hak etmiyor. Bunlar sporu da etkiliyor." (SB1)

"Hak etmiyor. Bu zihniyetle de ilerleyen yıllarda hak edeceğini de sanmam..." (MCY)

"Tüm branşlardaki spor altyapıları yetersiz olduğundan olimpiyat seviyesinde madalya sayımız çok düşük, yetersiz tesislerden dolayı da Türkiye olimpiyatlarda öncü bir ülke olamıyor." (YEÇ)

"Türkiye Olimpiyat Oyunlarını hak etmiyor çünkü bünyesinde işini hakkıyla yapmayan kurum ve sporcular barındırıyor." (SÖ)

"Yeterli donanımı, yeterli sporcusu, konaklama, tesis imkanı olmadığından hak etmiyor." (GD)

"...Yeterli tesis yok, yapılsa tesis elemanı yok. Türk insanının spora bakış açısının dar olmasından kaynaklanıyor bunlarda." (AB1).

"Son senelerde olumlu çalışma olmasına rağmen geçmişten gelen eksiklerin kısa sürede tamamlanmak istenmesi nedeniyle gayret var ama hak ediyor diyemiyorum." (EP)

"...Türkiye kendi sporcularına, antrenörlerine, beden eğitimi öğretmenlerine, beden eğitimi ve spor eğitimi derslerine değer vermiyor ve iyi sporcular yetiştirilmiyor. Hep sonuç odaklı yetiştirilmeye çalışılıyor ve bu yöntemler yetersiz kalıyor. Nasıl hak etsin?" (SA)

"Bugüne kadar arzulananndan daha çok istendi ve çabalandı ama tabii ki istemek yeterli değildi. Organizasyon ve tesis açısından fazlasıyla eksikleri olan ülkemiz ve milli duygularımızın, heyecanlarımızın buruk yaşanmasına neden olan dopingli sporcularımızın ülkemizi olumsuz temsil etmesi oyunları almayı henüz hak etmediğimizi hissettiriyor." (BY3).

"Türkiye Olimpiyatları almayı hak etmiyor çünkü ülkemizde yerleşmiş bir spor kültürü oluşmamıştır. Sporun ne için yapıldığını bile tam olarak bilmiyoruz. Bunun yanında spora verilen önem yetersiz, tesislerimizde yetersizliklerimiz var. Bunlar olimpiyatları hak etmediğimizi göstermektedir." (HB)

"Ülkemiz Olimpiyatları hak etmiyor çünkü Türkiye'de beden eğitimi derslerine sınıf öğretmenleri giriyor." (YY)

"Açıksası hak ettiğini düşünmüyorum. Gönlüm çok ister fakat alt yapı ve tesis yetersiz." (İY)

"Devlet ve halk olarak spora yeterince ilgi olmadığı için hak etmiyor." (AY1).

"Sporda alt yapıya ve gerçek sporcuya önem verilmiyor. Türkiye hak etmiyor bu organizasyonu." (VD)

"Tabi ki hak etmiyor. Bir gün spor konusunda ahlaklı olmayı becerebilirsek o gün kazanmayı hak ederiz." (NK)

"Almayı hak etmesi için kriterlere uygun bir ülke olması gerektiğini düşünüyorum." (AG)

"Sporculara ve tesislere daha fazla yatırım yapılırsa daha iyi olurdu elbette, ama bu haliyle bile hak ettiğini düşünüyorum." (FE)

"...Türkiye'de süper ligde olan olaylardan, taraftar problemlerinden dolayı UEFA'dan ve Olimpiyat Komitesinden olumsuz bir not alırız." (HY)

"Holigan tavırlarımız ve yaşanan dopinglerden sonra hak etmediğini düşünüyorum." (LB)

"Toplumsal olayların tepkisinin uzun sürmesi, dış ülkelere içeride savaş varmış gibi yansıtıldı. Bu da önyargı oluşturdu. Ayrıca millet olarak olimpiyat kavramını da anlamış değiliz. Daha o olgunluğa erişemedik." (KK1)

"Açıkçası çok hak ettiğimizi düşünmüyorum. Çünkü alt yapı ve tesis eksikliklerimiz var. Bu sadece yüzeysel bir sebepti. Onun yanında ülkemiz insanlarında spor denilince akla ilk gelen futbol oluyor... Olimpiyatlarda hangi branşların olduğunu bilmeyen insanlar dahi var." (SA)

"Bence hak etmiyor. Sebebi de spor anlamında yeterince üst seviyelere ulaşamadık. Ulaşmaya da çalışmıyoruz." (HÖ)

"...Yeterli altyapıya sahip değiliz ve biz spor ülkesi değiliz. Olimpiyatlar ülke içerisinde yeterince ilgi görmez." (GK)

"Türkiye aslında genç nüfusu ile Olimpiyatlar için potansiyel bir ülke olsa da spor adına kazanılan başarılar az ve spora önem verilmiyor." (CA)

"Altyapı yetersizliği var. Türkiye bu tür organizasyonlara hazır değil." (HE)

"Genel anlamda ülkemizde spora önem verilmiyor ve bu nedenle de Olimpiyatları hak etmiyor." (İZ)

"Hak etmesini isterdim. Fakat, temelden gerçek anlamda spor kültürümüz yok. Dünya standartlarında spor komplekslerimiz yetersiz. Sporu ülke olarak sevmiyoruz." (SB2).

"...Türkiye Olimpiyatları alsaydı teknik olarak bir sıkıntı çıkmasa bile Türkiye'deki yaşayış biçiminin Olimpiyatları kötü etkileyeceğini düşünüyorum. Verilmemesinin doğru olduğunu düşünüyorum." (MA)

"Türkiye için Olimpiyatları alma 1990'lardan bu yana yapılan bir hazırlık ve çalışma ama ben hala yeterli düzeyde görmüyorum. Her şeyden önce insanlarımızın spora olan ilgisinin artması ve centilmen bir izleyici nasıl olunur, bunu öğrenmesi gerekiyor. Takımı istediği sonucu alamayınca kendini sahanın içine atan insanların çoğunlukta olduğu bir şehrin olimpiyat oyunlarını hak ettiğini düşünmüyorum." (GA)

"Olimpiyatları ülkemizde görmeyi çok isterdim fakat herkesin spordan önce Olimpiyatların getireceği gelirden bahsetmesinin ardından hak etmediğimizi düşünüyorum." (MAE)

"Öncelikle Olimpiyatı tanımlamak gerekirse; dört yılda bir yapılan geniş kapsamlı bir spor organizasyonunun yanı sıra, aslında ambleminde barındırdığı halkaların anlamlarıyla doğru orantılıdır. Yani olimpiyat, din, dil, renk, mezhep ayrılığı yapmadan, tüm insanları sportif anlamda

dostluk, sevgi, saygı, hoşgörü ve barış çatısı altında toplamaktır. Peki madem böyle tanımlıyoruz Olimpiyatı, o halde bakalım hangisi mevcut bizim ülkemizde. İnsan haklarına saygı var mı? Kadın-Erkek eşit mi ülkemizde, ya da kadının spor yapması ahlaki açıdan uygun mudur ülkemizde?... Peki sporumuz ve sporcumuz temiz mi? Ülkemizin önde gelen spor kulüpleri şikeden yargılanıp cezalar aldı. Sporcularımız doping skandalına karıştı. Ülkemiz, siyasetin tüm kirli yüzünün ortalığa saçıldığı Gezi olayları ve protestolar, sonu ölümlerle sonuçlanan günler geçirmedimi? Peki bizim olimpiyat oyunlarını kaldırabilecek maddi gücümüz, deneyimimiz ve tesislerimiz var mı? İşte tüm bunların sonucunda Türkiye nasıl olur da böylesine dev bir organizasyonu hak edebilir ki!" (YÖ)

"Türkiye'nin şu andaki mevcut donanım ve altyapısı rakibimiz Japonya'ya göre daha alt seviyededir. 2020 senesine kadar eksikleri tamamlayacağımızı söylüyoruz ancak oyunlara tam hazır olan bir rakip ülke varken onun seçilmesi daha mantıklıdır." (EK)

"Çok isterdim Ülkem adına hak ediyordu demeyi ancak maalesef Japonya karşısında hak ettiğini düşünmüyorum. Mesela en önemli kriter vatandaş. Olimpik vatandaş, spor yapan, sporu takip eden, spor için belli bir bedel ödeyen insan. İstanbul'da anket yapıldı, insanların % 50'ye yakınının Olimpiyat adaylığımızdan bile haberi olmadığı ortaya çıktı. 20 senedir adayız daha kimsenin Olimpiyattan, Olimpiyat Oyunlarından haberi bile yok. Batılı ülkelerin 50-100 yıl önceden hallettikleri, sindirdikleri din, dil, ırk ve mezhep gibi konularla hali hazırda uğraşılırken Olimpiyat Oyunları Türkiye'nin neyine diye düşünüyorum." (FK)

"Türkiye konukseverliğiyle, tarihî dokusuyla, coğrafi konumuyla hak ediyor gözükebilir ama şu anki altyapı durumuyla hak etmiyor. Olimpiyatlardan önce İstanbul'un trafik, havaalanı gibi sorunları çözülmeli. Olimpiyat konusu geçtiğinde tüneller havaalanları yapılacak olması üzücü Ülkemizin insanları ön planda olsa da bu eksiklikler Olimpiyat için yapılmasa. Türkiye, artık kabuğunu kırmalı ve bu tür etkinliklere ev sahipliği yapabilmeli." (GN)

"Hak edip etmemesinden daha çok bu büyük organizasyonu yönetecek ekonomik, reklam, tanıtım, tesis, sosyolojik ve psikolojik spor bilincine

sahip bireyler yeterliliğine sahip miyiz? diye değerlendirmenin daha doğru olduğunu düşünmekteyim. Bu açıdan bakıldığında Türkiye hem ekonomik hem de psikolojik olarak yeterli olgunluğa erişmemiştir.” (HÖ)

“... Olay sadece İstanbul’un konaklama, kongre salonlarının mevcudiyetinin yeterliliği ile sınırlı değil, yeterli tanıtımın yapılmaması ile ilgili kaygılarda değil... bunun ötesinde Ülkemizde yeteri kadar dinler ve mezhepler arası barış kültürü yerleşmemiştir.” (NÖ)

“Hak etmedik. Karşımızda Japonya vardı. Japonya’nın spora verdiği değeri aldıkları başarılarından görebiliyoruz. Bizimse başarılarımız kısa süreli ve anlık. Sporda başarı sağlayıp devamlılık gösteren branşımız dahi yok. Örneğin güreş, 1948 Londra’da altın çağını yaşamışken son Olimpiyatlarda sadece 1 adet bronz madalya getirebildik. Millî ve geleneksel olan bu branşta dahi devamlılık sağlayamadık. Sporumuz dalgalı denizde yol almaya çalışan bir sandal gibi iki ileri bir geri.” (MD)

“... Önce bir kendi ülkemizin spor branşlarına, tesislerine bakmamız lazım. Oraları düzenlememiz gerekiyor. Ülke içindeki spor holiganizmini durdurmadan dünya çapında bir organizasyonu yönetmemiz olanaksızdır.” (KG)

“Ülke olarak Olimpiyatları almayı hak etmiyoruz. Tek hak ettiğimiz konu Olimpiyatlarda başarılı bir grafik çizmemizdir.” (FE)

“Hak etmiyor çünkü hak etmesi için başta sporcu ruhu olması gerekiyor.” (KÖ)

“... ülkemiz iç karışıklıklar içindeyken Olimpiyat Oyunlarını almayı hak etmediğini düşünüyorum.” (MY)

“Hayır kesinlikle hak etmiyor çünkü İstanbul Olimpiyata hazır bir şehir değil. İkincisi dünya, Türkiye’yi kucaklamaya hazır değil.” (OŞ)

“Hak etmiyor çünkü Olimpiyat siyasetle yapılan bir organizasyon değil. Güç, samimiyet, sevgi ve istekle yapılan bir organizasyondur. Organizasyonluk içerisinde organizasyon düzenlememiz hayra alamet değil.” (SE)

“Hak etmediğini düşünüyorum. Çünkü bizim ülkemizde spora yeterince değer verilmiyor. Böyle bir durumda da Olimpiyatlar gibi büyük bir organizasyonu hak etmiyoruz. En basitinden ortaokul-lise eğitiminde

beden eğitimi derslerinde tam anlamında ders yapılmıyor, spor boş iş olarak görülüyor.” (ANH)

“Hak etmiyor çünkü Olimpiyatların yapılacağı şehirdeki toplu taşıma araçlarının sürücülerinin yabancı dil seviyesi yüksek olmalıdır. Ama bizim Ülkemizde bu yeterli seviyede değildir.” (AR)

“Bir beden eğitimi öğretmeni adayı olarak üzülererek hak etmediğini düşünüyorum. Çünkü olimpiyat spor ruhu gerektirir. Bizim için spor anlayışı futboldan ve basketboldan ileri gitmiyor. Sportif anlamda Olimpiyatları, atletizmde uluslararası seviyeye geldiğimiz zaman hak edebiliriz ancak. Bunun için de halk olarak amatörce de olsa spor ruhuna sahip olmamız gerekir.” (BE)

“Türkiye başka şehirleri için çalışma yapılırsa Olimpiyatları kazanabilecek bir ülke. Mesela İzmir, Antalya, Adana gibi. Ama İstanbul’un çok sorunları var. Özellikle trafik. Aday olduğumuz 1996 Olimpiyatlarından beri trafiği çözmeleri gerekirken aksine daha da karmaşıklştırıyorlar. Herkes biliyor ki metro, alt geçit, tüneller yapılıyor ama 1996’da İstanbul nüfusu 8 milyonken, 2013’de 15 milyon. İstanbul’da çok ısrar ediliyor. Herkes İstanbul’u tanıyor. Oysa onlara gösterecek tarihi, güzel yerler de var. Sadece küçük bir turla. Ama Olimpiyat’ın felsefesi tarihi ve turistik yerleri görmek değil, spor ruhu, barış ruhu, insanları birleştirme ruhu.” (BB)

“Türkiye şu anki altyapı ve olanaklarıyla olimpiyatları almayı hak etmiyor. Olimpiyatlara başvuran diğer ülkelerle büyük şehirlerdeki ulaşım ve altyapı olanakları karşılaştırıldığı zaman Türkiye’nin açıkça eksikleri görülüyor. Bunun yanında düzensiz kentleşme, bütün olarak tesislerin bir arada olduğu bir olimpiyat köyü yapımına izin vermiyor. Şu an için büyük şehirlerdeki olanakları düşününce de bu halleriyle bir olimpiyat organizasyonu düzenlemek için yeterli olmadığı görülüyor.” (EA)

“Türkiye Olimpiyat Oyunlarını hak etmiyor. Hem coğrafi hem ekonomik hem de tesis olarak yeterli değil. Bir olimpiyat köyümüz bile yok.” (GB)

“Spor geçmişimiz ve Olimpiyat Oyunlarındaki kısıtlı başarılarımız göz önüne alınırsa hak ettiğimizi düşünmüyorum...” (DB)

"Bence hayır. Türkiye'nin maddi-manevi her yönden spor olanakları yetersiz." (AA2)

"Hak etmiyor. Bunu benim açıklamama gerek yok, gün gibi açık her şey." (CK)

"... ülkenin gerek sosyolojik gerekse ekonomik durumu ülkenin Olimpiyatları almasının önüne geçiyor." (EA)

"Türkiye Olimpiyat Oyunlarını almayı hak etmedi. Ülkenin spor durumu televizyondan görüldüğü kadar güllük gülistanlık değil." (HE)

"Türkiye Olimpiyatları hak etmiyor. Ülkemizde sporla ilgili yapılan bütün projeler günü kurtarmak amaçlıdır. Ülkemizde spora verilen değer ayaklar altındadır. Ülke insanımız futbolla yatıp futbolla kalkmaktadır. Spor ya da olimpiyatlar sadece futbol değildir." (ÇU)

"Türkiye yapısal olarak ve ulaşım kaynaklarının eksik olması gibi nedenlerden dolayı Olimpiyat Oyunlarını almayı hak etmiyor." (EES).

"... Yetersiz tesis ve alt yapı sorunları yüzünden olimpiyatları hak etmiyoruz." (İÜ)

"Türkiye Olimpiyat Oyunlarını şimdi almaya hazır değil." (SD)

"... Olimpiyatlar spor branşlarının en üst seviyede sergilendiği aktivitelerdir. Ülkemiz çeşitli branşlarda dereceler yapsa da karşılaştığımız sportmenliğe aykırı durumlar bu başarılarla gölge düşürüyor ve bu durum böyle büyük bir organizasyonu hak etmediğimizi gösteriyor." (MÇ)

"Olimpiyat Oyunlarını almayı hak etmiyoruz. Çünkü Olimpiyat düzeyinde elit sporcularımız olsa da sportmenliğe aykırı davranışlar göstermeleri sporcu zihniyetinin oluşmadığının göstergesidir. Bunun yanında tesis ve kadro eksikliklerimizde var..." (HÇ)

"... Hazır olmadığımızı düşünüyorum. Bizim Olimpiyat Oyunlarından önce spor kültürümüz eksik. Öncelikle spora olan bakış açımızı değiştirmemiz gerekmektedir." (KK2)

"... Spor kültürünün Türkiye'de oturmadığını düşünüyorum. Türkiye'de spor FB, GS, BJK ve TS'den ibarettir. Böyle bir düşünce varken toplumda spor konusunda geri kalmamız, eksikliklerimizin olması çok normal." (DC)

"Bu kadar fazla eksik varken hak etmiyor." (AB2).

"... bütün oyuncularımızda doping çıkmış. Dopingsiz oyuncumuz yok. Bence o yüzden hak etmiyoruz. Spora gereken önem verilmediği ve sporculara gereken destek verilmediği için sporcularda sürekli doping çıkıyor. Bunun asıl sebebi önemli görülmemesi." (CK)

"... iş Olimpiyatlardan çıktı. Çok fazla siyaset işin içine karıştı. O kadar yeterli bir Ülke olduğumuzu düşünmüyorum. Türkiye'de o kadar problem varken, insanların kendi aralarındaki sorunları idare edemezken, bu kadar iç karışıklıkların olduğu bir ülkede Olimpiyatların alınamamış olması çok normal." (BG)

"... hak etmiyoruz çünkü gelişmiş bir alt yapımız yok, ulaşım sistemi-miz yok. Trafik sıkıntısı fazlasıyla var. İstanbul halkı için ve oraya gelen sporcular için epey sorun teşkil edecek sebepler bunlar." (ÖM)

"... yeterli bir alt yapıya sahip değiliz. Ayrıca hem futbolda yaşanan şike olaylarından dolayı, birçok branşta yaşanan doping skandallarından dolayı Olimpiyatları alamamış olmamız çok normal. Önce kendimize bakmamız sonra etrafa açılmamız mantıklı bir davranış olur..." (KY)

Araştırmaya katılan sporseverlerin İstanbul'un 2020 Yaz Olimpiyat Oyunlarını almayı hak etmesine ilişkin düşüncelerinde ikinci sıklıkta ifade ettikleri durum, Türkiye'nin stratejik konumunun, gelişmişlik düzeyinin ve daha önce büyük organizasyonlardaki tecrübelerinin bu organizasyonu almayı hak ettiği yönünde olmuştur. Görüşmelerde katılımcılar bu durumu şu cümlelerle ifade etmişlerdir:

"Türkiye Olimpiyat Oyunlarını almayı hak ediyor. Gerekli olan birçok gelişmişliğe ve özelliğe sahibiz. İstanbul gibi müthiş bir coğrafi konuma sahip bir mega kentin bütün beklentilere cevap verebilecek düzeye gelmesi kaçınılmazdır. Böyle bir şans bize verildiği takdirde gereği en güzel şekilde yerine getirilir diye düşünüyorum" (EE1)

"Türkiye Olimpiyat Oyunlarını almayı hak ediyor. Akdeniz Oyunlarına ev sahipliği yapmış, uluslararası organizasyonları da layığıyla yerine getirmiş bir ülkeyiz sonuçta" (FA)

"Geçmişle düşündüğümüzde Türkiye aslında Olimpiyat Oyunlarını almayı hak ediyor. Bulunduğu konum, üzerinde barındırdığı geçmişteki devletler itibarıyla bunu hak ediyor..." (BY1)

"Türkiye Olimpiyat Oyunlarını hak ediyordu çünkü Tokyo ile Avrupa arasındaki saat farkı yani Türkiye'nin stratejik konumu daha uygundu" (BK)

"Hak ediyor çünkü ekonomik olarak diğer ülkelerden iyiyiz. Daha fazla bütçe ayırdık. Diğer rakiplerimize göre daha genç bir nüfusa sahibiz" (ASM)

"Olimpiyatları hak ediyor Türkiye. Yapılan tesisleşme ve yapılacak olanlarla hak ettiğini düşünüyorum" (FT)

"Türkiye olimpiyat oyunlarını almayı hak ediyor. Ülkemiz gerek bizlere ilk okulda öğretildiği üzere stratejik açıdan dünyanın önemli bir ülkesi olması gerekse de gelişmişlik düzeyi, nüfus sayısı ve tanınırlık düzeyi son derece yüksek bir ülke." (NB)

"Ülkemizin halkının olimpiyatları sonuna kadar hak ettiğini düşünüyorum." (EY1).

"Bence hakkediyor bütçesi bunu yapmaya yeterli." (AY1)

"Hak ediyor çünkü bünyesinde her branştan birçok sporcuya yer veriyor." (GO)

"Hak ediyor çünkü sporcularına gereken desteği vermeye çalışıyor." (EM)

"Spor kültürü gelişmekte olan bir ülkeyiz ve hak ediyoruz." (MAC).

"Ülkemiz Olimpiyat Oyunlarını almayı hak ediyor çünkü kendini ispatlaması için iyi bir fırsat." (CT)

"Tabii ki hak ediyor. Türkiye'nin elinden geleni yaptığına inanıyorum ama yeterli olmadığını düşünüyorum." (HRŞ).

"Hak ettiğine ve görev verildiği zaman layığıyla yapacağına inanıyorum." (FD)

"Aday ülkeler arasında Türkiye hem coğrafi olarak hem de din mozaiki açısından yeterli bir ülkedir. Medeniyetin beşiği olması İstanbul'un Olimpiyatları almasını daha haklı kılmaktadır." (BY2)

"Türkiye daha önce düzenlenmiş olan uluslararası spor etkinliklerinin hepsini en iyi seviyede yapmıştır. Bu nedenle Olimpiyatları hak etmiştir." (AB3).

"Türkiye kendi bünyesinde çok fazla hazırlık yapmıştı, hak etmişti ve yarı finale kadar çıktı. Tokyo'nun bizden daha hazırlıklı olması ve daha iyi organize olması kazanmasını sağladı." (GÇ)

"Dünyada saygı duyulan bir ülke olduğu için kendini geliştirmeye çalıştığı için hak ediyor." (ÖÇ)

"Elbette ki hak ediyordu. Türkiye bulunduğu coğrafi konumu ile sadece kendini değil tüm Orta Doğu'yu temsil ediyor diyebiliriz. Ayrıca hem Madrid hem Tokyo daha önce olimpiyat düzenlemiş ve bu şehirlerin düzenlediği ilk olimpiyatları düşünürsek şimdiki Türkiye ile 1964 (Tokyo) ve 1992 (Barcelona) karşılaştıracak olursak İstanbul bu iki ülkenin şehirlerinden çok daha iyi bir durumdadır." (İG)

"Türkiye Olimpiyat Oyunlarını hak ediyor. Fakat ülkenin şu an ki durumu itibarıyla alamadık." (GA)

"Kesinlikle hak ediyordu, etmesek finale kadar çıkamazdık bence." (ŞA)

"Evet hak ediyor çünkü gelişmekte olan bir ülke olduğu için olimpiyatlara katılması ülkemizi artı yönde etkileyecektir." (İU)

"Hak ediyor ama kendimizi her konuda geliştirmemiz gerekiyor." (RB)

"Diğer ülkeler göre Olimpiyat Oyunlarını tertiplemeyen tek ülkeyiz. Ülkemiz spora yatkın ve sporu seven bir ülke. Organizasyonu maddi ve manevi açıdan kaldırabiliriz. Bulunduğumuz bölgeye göre ekonomimiz yüksek seviyededir. Kaldırabileceğimizi düşünüyorum. Bu yüzden hak ediyorduk." (İB)

"Türkiye birçok spor etkinliğine ev sahipliği yapmış bir ülke olarak Olimpiyat Oyunlarını almayı hak etmişti." (ZB)

"Hak ediyor. Hem ekonomik anlamda aday ülkeler arasında olimpiyat verilmemiş ülke olması nedeniyle Türkiye'de yapılacak bir organizasyonun olimpiyat felsefesi anlamında da büyük katkıları olacaktır." (İİ)

"...Türkiye jeopolitik konumu olsun, tarihi ve doğal güzellikleri olsun Olimpiyatları hak eden bir ülke." (AG)

"Hak ediyor tabii ki, hem konumu gereği hem misafirperverliği, hem İstanbul'un eşsiz güzelliğinden dolayı almamız gerektiğini düşünüyorum."

Spor tesisi olarak eksiklerimiz olsa da tamamlanacağını ve her türlü konforun sağlanacağını düşünüyorum.” (ME)

“Hak ediyor çünkü konumu ve ekonomik medeni seviyesi itibarıyla önemli bir ülke.” (SD)

“Ülkemiz Olimpiyatlarda başarılı bir grafik çiziyor senelerdir, hak ediyordu.” (BFY).

“Evet hak ediyor çünkü Türkiye şu an Avrupa ve Dünyada en hızlı büyümeyi gösteren ülke durumunda.” (RME).

“Evet, Türkiye Olimpiyat Oyunlarını hak ediyordu. Tesislerin mevcut durumu ve gerçekleştirilmesi planlanan altyapı projeleri düşünüldüğünde Türkiye, Olimpiyat Oyunları için iyi bir seçim olabilirdi. Dezavantaj olarak görülen sporcu ve bilinçli seyirci eksiklikleri 6 yıllık süreçte bir ölçüde giderilebilirdi.” (KK3)

“Bence hak ediyorduk çünkü son zamanlarda yaptığımız spordaki ataklar Olimpiyatların bize gelmesi için önemli bir sebepti.” (GÖ)

“Hak ediyorduk. ilk kez olimpiyatlara bu kadar yaklaştığımız. Hepimiz gerçekten Olimpiyatları istiyorduk.” (ÖG)

“Diğer ülkelere oranla daha fazla hak ediyorduk. Özellikle ekonomik anlamda daha iyiydik. Sporumuz da gelişmeye başlamıştı, ataklarımız vardı.” (RŞ)

“Ülkemiz Olimpiyat Oyunlarını almayı hak ediyor, bu zamana kadar yapılan bütün büyük organizasyonları başarılı bir şekilde ülke olarak tamamlamıştır ve övgüler almıştır. Olimpik sporlara ülke olarak ilgiliniz ve başarılıyız... Madalya sayımız ise farklı branşlarda bu son 2 Olimpiyatta artış göstermektedir. Başarısız bir ülke değiliz... hemen hemen bütün büyük spor organizasyonları yaptık, bir tek olimpiyat hariç. Yukarıda belirtilen kriterleri ele aldığımız zaman Olimpiyat almayı hak eden bir ülke olduğumuzu düşünüyorum.” (YE)

“Bugüne kadar olan çalışmalarla Türkiye ve İstanbul bu Olimpiyatı hak ediyor. Çünkü bugüne kadar en iyi organizasyonlar yapıldı ve hiç birinde güvenlik sorunu yaşanmadı. Ülkemizde bulunan yabancı kafilelere ev sahipliği yapıldı. Medeniyetlerin buluştuğu, kaynaştığı, insanların

birbirleriyle barış içinde yaşadığı, tarihi ve coğrafi özellikleriyle de öne çıkan bu şehir Olimpiyatları hak ediyor.” (AÇ)

“Evet hak ediyor. Olimpiyatları alabilmek için gerek Spor Bakanlığı gerekse diğer ilgili tüm Bakanlıkların bu konu üzerinde göz ardı edilemeyecek derecede büyük uğraşları vardı. Yapılan çalışmalar vardı fakat bunlar yeterli ölçüde değildi.” (AAK).

“Evet hak ediyor çünkü ekonomik açıdan yeterli sermayeye sahip ve kültür mirası olan bir şehirdir. Ayrıca daha önce Türkiye’de hiç olmamış Olimpiyat Oyunları.” (ŞE)

“... Türkiye her konuda başarılı. Futbol olarak şike olaylarına karışsa da Türkiye’nin bu unvanı hak ettiğini düşünüyorum.” (Aİ)

“... Ülke ekonomisinin büyük payı spor alanlarına yatırıldı. Özel spor salonları, spor tesisleri, TOKİ ile beraber futbol statları yapıldı. Sporcu sayımızla beraber olimpiyatları alabilirdik.” (EY2).

“Türkiye ilk kez bu kadar hazırlık yapmıştı Olimpiyatları alabilmek için. Ülkemizin Olimpiyatları alması gerekiyordu. Çünkü zaten diğer ülkeler böyle önemli spor aktivitelerini yapıyordu fakat Ülkemiz bu kadar önemli bir organizasyonu hiç yapmamıştı.” (MÖ2)

“... sonuna kadar almayı hak ediyorduk. Çünkü Ülkemizde spor kavramı artık gelişmeye başladı. İnsanlarımız spora önem vermeye başladılar ve gelişmekte olan bir Ülkeyiz. Bu bizim kalkınmamıza da yardımcı olur.” (MS)

“Ülkemiz Olimpiyatları almayı sonuna kadar hak etti. Tam kazanacağız derken işler tersine gitti çünkü bu sefer çok inanmıştık millet olarak.” (ZT)

“Kesinlikle hak ediyor ama çok eksikliklerimiz var.” (AD1)

“Hak ettiğini düşünüyorum. Çünkü biz hazırız alıştık. Her şey mükemmel olduktan sonra Olimpiyatları almamız doğru değil. Bu organizasyon bize yol göstermesi için güzel bir fırsattı. Hak etmememiz için bir kaç neden olsa da her şeyin mükemmel olmasını beklememeliyiz.” (UŞE).

“Gelişmekte olan bir ülkeyiz ve hak ediyoruz. Aynı zamanda bir çok başarıları da var bu anlamda. Hem tesis olarak gelişmelerin olması hem

de Avrupa'yı Asya'ya bağlayan iyi bir kıta özelliğine sahip olması bence hak ettiği anlamını çıkarıyor." (İA)

Araştırmaya katılan sporseverlerin İstanbul'un 2020 Yaz Olimpiyat Oyunlarını almayı hak etmesine ilişkin düşüncelerinde üçüncü sıklıkta ifade ettikleri durum, bu oyunları almayı hak edip hak etmediği ile ilgili kararsız duygular yaşadıkları yönündedir. Görüşmelerde katılımcılar bu durumu şu cümlelerle ifade etmişlerdir:

"Türkiye ülke olarak şu an itibari ile Olimpiyat Oyunlarını tesis ve organizasyon açısından almayı hak etse de, olimpiyat oyunlarına izleyici olarak katılacak Türk seyircilerin de olimpiyat ruhu bilincinin yeteri kadar oluşturulmadığı kanaatindeyim. Ülkemizde spor kültürü denildiğinde sadece futbol da fanatizm gelince insanların aklına, insan acaba demeden geçemiyor maalesef" (VG)

"Tesisleşme açısından ediyor fakat spor ahlakından etmiyor. Örnek dopingler." (BÖ)

"Türkiye'nin Olimpiyat Oyunlarını hak edebilmesi teknik bir konudur. Bunu evet ya da hayır şeklinde cevaplayamayız. Diğer ülkelere göre çok fazla artımız var. Ancak teknik ve siyasi detaylar olimpiyatlar için yeterli olmadı." (BA)

"Ne hak ediyor, ne hak etmiyor diyebilirim. Tesis açısından hak ediyor fakat sportif başarı açısından hazır değil." (CÇ)

"Kısmen, artıları da var eksileri de." (HT)

"Hem hak ediyor hem hak etmiyor. Hak ediyor çünkü gerekli özen gösterildiği ve çalışmaların yapıldığı takdirde Türkiye Olimpiyatların yapılabileceği bir ortamı sağlayabilir. Hak etmiyor çünkü ülkede sporun içine siyaset karışmış durumda. Ayrıca ülkenin spor vizyonu dış dünyaya çok farklı yansımakta. Ülkemiz sadece futbol ülkesi olarak tanıtılmakta ve başarıyı da bu yönde sabitlemiş bir düşüncede. Futbolda başarı yakaladığımız zaman "Türkiye sporda başarılı bir ülke", başarı elde edemediğimiz takdirde ise "Ülkede branşlar var fakat yetenek yok" mantığına bürünüyor." (CY)

"Bu konuda kararsızım. Bir yandan sporcularımızın aldığı başarılar, diğer yandan da taraftarlarımızın holiganlık yapımları birbiriyle zıt düşüyor." (ZNU).

Araştırmaya katılan sporseverlerin İstanbul'un 2020 Yaz Olimpiyat Oyunlarını Alamama Nedenlerine ilişkin düşüncelerine ait bulgular Tablo 3'te verilmiştir.

Tablo 3. İstanbul'un 2020 Yaz Olimpiyat Oyunlarını Alamama Nedenlerine Yönelik Sporseverlerin Görüşlerine İlişkin Bulgular

Temalar	Frekans	Yüzde
Spor Alt Yapısı ve Eğitimi	121	35.1
Siyasi ve Yönetimsel Gelişmeler	104	30.1
Dünyanın Bakışı ve Strateji	60	17.4
Sosyal ve Ekonomik Gelişim	37	10.7
Güvenlik	23	6.7
Toplam	345	100

Araştırmaya katılan sporseverlerin İstanbul'un 2020 Yaz Olimpiyat Oyunlarını alamama nedenlerine yönelik düşüncelerinde en sık ifade ettikleri durum, ülkenin yeterli bir spor alt yapısının ve spor eğitiminin olmamasından kaynaklandığını belirtmeleri olmuştur. Görüşmelerde katılımcılar bu durumları şu cümlelerle ifade etmişlerdir:

"Olimpiyat Oyunlarını alabilmek için gerekli alt yapı, tesis, ulaşım ve konaklama gibi unsurların yanında siyasi, dinî, politik ve birçok engel karşımıza dağ gibi sıralanmaktadır. Biz öncelikle sportif yönden tüm engelleri kaldırmalı ardından siyasi boyutlarını ele almalıyız. 2020 Olimpiyatlarını alamayışımızın sportif nedenlerine gelince; spordaki alt yapıya gereken önemin verilmemesi, spor branşlarının hepsine değil de belli başlı bilinen branşlara çok önem ve destek verilmesi diğer branşların yeterince kendini geliştirmesinde ve o branşlara ait yetiyecek sporcularımızın önüne bir engel olarak çıkmaktadır... Finale gelindiğinde iki ülkenin organizasyonda ne denli iyi işler yapabilecekleri mukayese edildiğinde Tokyo'nun sportif alanda bizim halkımızdan daha etkin olduğu ve daha bir önem verdiği açıkça görülmektedir. En basitinden Eğitim Müfredatı

kimin spora daha çok önem verdiğini apaçık gözler önüne sermektedir. Biz henüz beden eğitimi dersleri kalkacak mı muammasında yaşarken, Japonya wushu salonu olmayan okullara açılış izni vermemektedir. Keza eğitim sistemlerinde beden eğitiminin rolü gayet geçerli seviyededir. Halk spor yapmayı benimseyip, bunu yaşam tarzı haline getirmiştir. İş yerlerinde bile verimliliği artırmak için sportif egzersizlere yer verilmektedir. Hal böyle olunca IOC (Uluslar arası Olimpiyat Komitesi) üyelerinin de bu durumu göz ardı etmeleri beklenemez.” (EE1)

“Spor branşlarında istikrarlı bir başarının olmaması... Sportif anlamda alt yapı ve tesis yetersizliği... Son olarak da ülkemizde düzenlenen U20 Dünya Kupası organizasyonunda da ayyuka çıkan sporla aramızdaki mesafe -seyircilerin olmayışı gibi- Olimpiyat Oyunlarının verilmemesindeki önemli bir etkidir bana göre.” (ANS).

“Ülkemizin oyunları alacak yeterli kültüre sahip olduğunu düşünmemekteyim. Bunun en büyük sebebi ise Ülkemizde amatör sporlara verilen önemin az olmasından kaynaklandığını düşünmekteyim... Spor kültürünün sadece futboldan ibaret olduğu, yeni yeni basketbol ve voleybol branşlarının aradan sıyrılmaya çalıştığı Ülkemizde, diğer spor dallarının durumu ortadır. Günübirlik alınan başarılar devamlı hale getirilmedikçe, bu branşlarla ilgili yeterlilik düzeyi üst seviyelerde olan sporcular yetiştirilmedikçe ve bilinçli seyirci potansiyeli oluşturulmadıkça, spor kültürümüzün seviyesinde de bir artış olacağını zannetmiyorum... Ülkemizde spor kültürünün neredeyse sadece futboldan ibaret olduğunu varsayarsak, bu zihniyeti aşmadan oyunları alabileceğimizi zannetmiyorum... Özellikle oyunlara aday ülkelerin sunumları tanıtımları ön plana çıkmaktadır. Asıl bu tanıtımlar ülkelerin spor kültürleri hakkında bilgi vermektedir. İnternete girip 2020 Oyunlarını kazanan Japonya ile ülkemizin tanıtım videolarını, sunumlarını imceleyecek olursanız aradaki farkı görme fırsatınız olacaktır. Ayrıca düzenlenen organizasyonlarda sporcuların nasıl bir izlenim bıraktığı da çok önemlidir. Son zamanlarda yaşanan doping olaylarının Ülkemizin adaylık sürecine büyük zarar verdiği düşüncesindeyim. Art arda sporcularımız dopingli çıkarken, yetkililerin olaylar karşısında bir süre sonra sessizliğe bürünüp

sadece gündem oluşturmak amacı ile spor programlarında konuşulmasına anlam verememekteyim. Bu olayların ortaya çıkmasının en büyük sebebi olarak da Ülkemiz tarafından verilen büyük ödüllerin neden olduğu kanısındayım. Daha genç yaşta sporcularımızın ödül ve para arzusuyla yanlış yaptıkları açıkça ortadır.” (VG)

“... Spor alt yapısına dair en ufak bir yatırım yok. Sporun hiçbir branşında gelişme yok...” (SB1).

“... Olimpiyat Komitesinin Türkiye’deki işleyişine de dikkat edilmesi gerekir.” (YŞ).

“Spor alt yapımız Olimpiyat gibi yüksek kaliteli bir etkinlik için yetersiz kalıyor. Bunları tamamlamadan olimpiyat oyunlarına aday olmak dereye görmeden paçayı sıvamak olarak değerlendirilir.” (MCY).

“Futbol dışında diğer branşlara önem verilmemesi...” (EY1).

“Alt yapı yetersizliği ve spordaki bilinçsizlik.” (SS1).

“Daha iyi işler yapmak için bazı şeyleri başarmak gerekir. Bunlar gerek alt yapı olsun gerek tesisler olsun gerekse ülkeye sporun her branşının sevgisini aşılamaktır. Bunlar başarıldığı zaman Türkiye Olimpiyatlar seviyesini daha yükseklerle çıkartacaktır.” (YEÇ).

“Spor alanında yapılan yatırımlar yeterli değil, rakiplerimizden gerideyiz.” (GO)

“Spor aşamasındaki projeleri eksik. Olimpiyatlar için iddialı bulunmuyoruz.” (MAC)

“Ortada çok fazla somut bir şeyler olmadığı için diğer ülkelerle müsabakaya giremiyor.” (CT)

“Spor tesisleri yaptığı zaman, insanların spora bakış açısının değiştiğinde, spor yapanlar arttığında alır. Yoksa alması zor. Başarılı sporcumuz yok. Madalya alamıyoruz. Çünkü sporcu yetiştirmiyoruz.” (ÜA)

“Ülkemizin tesis yönünden yeterli olmadığını düşünüyorum. Türkiye’de spor müsabakalarında meydana gelen şike ve doping olayları nedeniyle Türkiye’nin imajının kötü olduğunu bu yüzden de Olimpiyatları Ülkemize vermediklerini düşünüyorum.” (FD)

“... yapılan şike olayları ve doping olayları alamayışımızın başlıca sebeplerinden biridir...” (AB3).

"Olimpiyat düzeyinde sporcular yetiştiremememizdir, bunun sebebi de bu düzeyde yetiştirecek antrenör yok." (AB1).

"... alt yapıya eğilmediğimiz sporcu eğitimi ve bilgilendirilmesindeki eksiklikler ve başarıya verilen anlık büyük ödüller, sporcuları dopinge yönlendirme gibi nedenler." (EP)

"Yeterli sayıda istihdam sağlanmadığı için antrenörlerde verimli iş gücü yok ve böylece sporcularımız yetiştirilemiyor..." (SA)

"Çünkü sporcularımızda doping bulunması ve şike davalarından dünyanın haberinin olması." (HB)

"Bunun iki sebebi var. Birincisi Türkiye bir spor kültürüne sahip değil. İkincisi ise her anlamda olduğu gibi Türkiye'nin sporda da alt yapı konusunda çok zayıf hatta hiçbir alt yapı ögesine sahip olmadığını söyleyebiliriz... Böyle verilmiyor mantığı ile devam edersek zaten alamayız da." (YY)

"Türkiye gerçekten sporun gelişmişliği ya da spor kültürü olarak bir çok dünya ülkesinden daha geridedir ama bu durum sadece gelişmiş şehirlerde olimpiyat yapılabileceği anlamına gelmez. Bu durum Olimpiyat ruhuyla çelişir. Ayrıca Türkiye'nin gelişmişlik durumu Olimpiyat düzenleyebilme seviyesini çoktan geçmiştir. Kaldı ki bir çok uluslar arası organizasyonu başarılı bir şekilde düzenlemiştir." (İG)

"Tesis yetersizliği, spora ve sporcuya verilen değer az oluşu, doping ve şike olaylarının ayyuka çıkması..." (AY1).

"Bence Madrid'in de Türkiye'nin de dopinge uğraşan sporcuları var. Tokyo güzel seçenek olarak kaldı." (DB)

"... Ayrıca dünyaca dereceler yapmış atletlerin dopinge yakalanması ve dünyada olumsuz bir tepki oluşturmaları." (NCM)

"Sporcuya, spora fazla önem verilmediği için." (İÜ)

"Çünkü rakiplerimiz çok kuvvetli, her şeye önem veriyorlar. Bizde maalesef spor alt yapısına önem verilmiyor." (AK1)

"Olimpiyatlara katılan sporcuların sayısı az olduğundan, Olimpiyat Oyunlarını düzenleyemeyeceğimizi düşünüyorlar." (EE2)

"Yeterli alt yapı çalışması yok. Türkiye'ye rakip olan ülkelerin olimpiyat konusunda tecrübeli olması..." (FE)

"... Ayrıca sporda hala çok ileri seviyelere ulaşabilmiş değiliz. Olimpiyat Oyunlarında madalya sayımız çok düşük. Tesis eksiklerimiz var. Spor kültürümüz hala oturmuş değil. Lisanslı sporcu sayılarımız çok düşük. Bence bu sebeplerden dolayı alamıyoruz." (RB)

"Tesislerimiz yetersiz durumda ve bunun yanında Olimpiyat Oyunlarında fazla madalya alamamamız diye düşünüyorum." (FY)

"Bence futboldaki şike ve atletizmdeki doping olaylarının etkisi büyük..." (İB)

"Son zamanlarda Ülkemizde boy gösteren doping ve şike olayları, millî sporcularımızın elinden madalyasının alınmasına kadar varan sonuç dış ülkeleri olumsuz yönde etkilemiş ve oy vermelerini engellemiş olabilir... Olimpiyatlara sponsor olacak büyük firmalarımız yok..." (ZB)

"Çünkü Türk sporcumuz ve Türk antrenörümüz yok. Bir branşta iyi olmak istiyorsak dışarıdan devşiriyoruz. Demiyoruz ki Türk sporuna sporcusuna sahip çıkalım, alt yapı imkanlarımızı güzelleştirelim. Bir Türk dünyaya bedel sözünü hakkıyla yerine getirelim. Yüzlerce yıllık Ata sporumuz yağlı güreş dahil, neredeyse tüm branşlarda doping skandalları havalarda uçuşuyor. Olimpiyat madalyalı sporcularımızın madalyaları ellerinden alınıyor. İki profesyonel futbol kulübümüz şike ile ilgili çeşitli cezalar alıyor. Bir tanesinin ertelenmiş cezası var ve en ufak futbol dışı vakada ek olarak sahası birkaç maç daha kapatılacak. Bu ve buna benzer sebepler yüzünden vermiyorlar. Bir de Olimpiyatlara sponsor olacak büyük firmalarımız yok..." (SA)

"Ülkemize verilmemesi değil almakta güçlük çekiliyor. Gerekli alt yapı ve tesisleşme konusunda yetersiz görünüyor. Çünkü çalışmalar günü kurtarmak amaçlı yapılıyor." (AK2)

"Sportif anlamda alt yapımız olmadığı, istikrarlı bir başarı elde edemediğimiz, Olimpiyatlarda yeterince madalya alamadığımız ve her branşta yeterince başarılı sporcularımızın olamaması nedeniyle." (HÖ)

"Tamamen bir şeyleri yapmaya çalışmak yerine onları yapmadığımız için, elle tutulur bir şeyler üretmediğimiz için ve yine komitenin çok dikkat ettiği doping olaylarını sıfırlamadığımız sürece olimpiyatları alamayız." (GK)

"Hali hazırda tam olarak tesislerinin olmaması ve halkın sporla çok fazla ilgilenmemesi nedeniyle alamıyoruz." (AG)

"Olimpiyatları almak için yeterince bir istek yok. Sporsal ilgi ve başarılar yeterli değil, alt yapı iyi değil. Ülkemizde spor yasalarının az uygulanması..." (CA)

"Çünkü organizasyonlar için yapacağımız tesisler hiçbir zaman hazır değil, hep son dakikaya bırakılıyor." (GT)

"Ülkemizdeki sporcuların gerekli disiplinde olmaması ve doping skandallarından dolayı..." (ME)

"Çünkü biz spora ilgi duymuyoruz. Gerekli altyapı yetersiz. Tesislerimiz kaliteli standartlarda değil." (SB2).

"Şike, doping gibi konular, spor eğitimi, alt yapının ve donanımların, tesislerin eksik olması gibi nedenler. Bu nedenlere bağlı olarak spor yatırımlarına kreş, anasınıfı, ilköğretim, ortaöğretim (spor liseleri), spor akademilerinde eğitime, tesise, yetenek keşfine, yeteneklerin desteklenmesine en baştan başlanması, buna dönük ekonomik, psikolojik alt yapının güçlü kılınması gerekir. Bunu sadece politik olarak görüp yaparsak asla olmaz. Gerçekten spora her alanda değer verip eğitim, ekonomi, tesis ve süreklilikle yılmadan çalışarak yapmalıyız." (ZD)

"Spor bilincimizin daha tam olarak oturduğunu düşünmüyorum. Çoğu aile hala özellikle kız çocuklarını jimnastik gibi branşlara spora olan ön yargılarından dolayı göndermiyor. Diğer bir sebebi ise çoğu branşın Ülkemizde yeterli tanıtımının yapılmadığını, seyircilerimizin rakip takıma saygı duymamaları, müsabaka sırasında ve sonrasında çıkan kavgalar spora olan güveni sarstığından dolayı alamıyoruz." (ÖK)

"Tesislerin yapımında ve yapıldıktan sonra kullanılan enerjinin, geri dönüştürülebilir enerji oranının az olması..." (MA)

"Tesis yetersizliği ve ön hazırlık eksikliği..." (GA)

"... ek olarak doping konusuna da değinmek istiyorum. Takım sporlarından ziyade özellikle bireysel branşlarda sıkça rastladığımız, daha doğrusu sıkça bu emeksiz elde edilen sahte başarı yoluna başvuruyor olmamız, üzücü ve utanç vericidir. Tabii ki bir Türk olarak gerçekten alın teriyle, emekle, özveriyle elde edilen başarılarla sonsuz bir sevinç ve

gurur duymaktayım. Ama işte bunun tam tersi bir durumda, utancım da sevincim kadar büyük oluyor ve sonuç olarak benim fikrim, hayatımızın her anında ve her alanında ama özellikle üzerimizde Ay-Yıldızlı forma varken ve koca bir ülkeyi temsil ediyorken kaybetmeyi, ahlaksız bir kazanca tercih etmeliyiz.” (YÖ)

“... Ayrıca Olimpiyatlara verdiğimiz önemi Olimpiyatlarda başarılar elde ederek de kanıtlamamız gerekiyor. Olimpiyat Oyunlarını bu nedenle alamıyoruz.” (EK)

“Sportif tarafından bakarsam, İstanbul 2020 Olimpiyat Oyunlarını Tokyo şehriyle kaldığımız final oylamasını kaybederek alamadık. Tam o sırada da bir başka kanalda oynanmakta olan Avrupa Basketbol Şampiyonası Yunanistan- Türkiye müsabakasının son dakikalarını izledim ve Türk sporunun oldukça uzun bir zamandır kaybettiği kan sonucunda tükenmişliğin eşiğine ulaştığını bir kez daha görmenin üzüntüsünü yaşadım. Artık öyle bir noktadayız ki ne takım sporlarında ne de Ata sporumuz dediğimiz ferdi sporlarda başarıyı getirecek jenerasyonlar üretemiyoruz.” (FK)

“Çok sebep sayabiliriz ancak başlıca sebep olarak bir spor ülkesi olmamamız sayılabilir. Toplum olarak futbol dışındaki spor branşlarının izlenme oranı çok düşük. Diğer sebepler doping olayları ve şike davaları olabilir. Uluslararası müsabakalarda pek fazla başarımızın olmaması, geçmişte sportif arenada başarılı olan ve halen faal olarak uluslararası federasyonlarda ve komitelerde görev alan spor adamlarımızın lobi çalışmalarında etkisiz kalması.” (GN)

“Türkiye’nin Olimpiyatları alamamasının da başka boyutları var. Burada bizim yeterli olgunluğa erişemememizden öte ülke çıkarları da -ekonomi, spor gelirleri, prestij, siyaset, din, ırk- dahil oluyor. Ancak bizim özellikle Olimpiyatlara katılan sporcu sayımız çok kısıtlı ve o da kolektif sporlardan ziyade bireysel sporlarla oluyor. Bu da spora bakış açımızı ona ne ölçüde yatırım yaptığımızı gözler önüne seriyor.” (HÖ)

“Türkiye’nin gerek sporcu gerekse seyirci bakımından Olimpiyat kriterlerini karşılayamaması, olimpiik düzeyde sportif başarı düzeyinin

yeteri kadar yüksek olmaması nedeni ile olimpiyat oyunlarını Türkiye'ye vermiyorlar.” (KK4)

“Ayrıca olimpiyat içinde birçok spor dalı ülkemizde henüz bilinmemektedir. Futbolda ise radikal bir taraftar ve kavgalı maçlarımız var ayrıca son dönem futbolda şike sorunları, tutuklamalar, dopingli sporcularımız, lisanslı sporcu sayısının az olması...” (NÖ)

“En önemlisi spora verilen değersizlik. Sporun ve beden eğitiminin ciddiye alınmaması. Çocuklarımıza sporu ve sporun ruhunu gerektiği gibi öğretemememiz. Çünkü spor denilen olgu birikim gerektirir. Biri-kime de çocuk yaşta başlanmalıdır. Ağaç yaşken eğilir çünkü. Ayrıca spor politikamız yok, sükse yapacak, binleri peşine düşürecek bir politika oluşturabilirsek başlarda birkaç branşla başlayan ilgiyi birçok branşın üzerine de yöneltir, bu ilgi hem branşları geliştirir hem de insanları... Sporda tam anlamıyla gelişmemiş ve bu yolda gelişmek için de çaba sarfetmeyen bir ülkeye olimpiyatları vermemeleri çok haklı. İlerleyen zamanlarda çekirdekten en üst kademeye kadar gerek sporcu gerek yönetici tüm insanları bilinçlendirirsek, Olimpiyatları almamamız için bir sebep kalamayacaktır.” (MD)

“... Beşiktaş ve Galatasaray arasında yapılan maçta kavga çıkması ve holiganizm beni düşündürdü. Olimpiyatlar gibi büyük organizasyon olduğunda da bunları yaşarsak prestijimiz çok düşerdi.” (EDU).

“Şike olaylarını çözememiş olmamamız ve sistemli bir spor politikamızın olmaması. Şike olayları Olimpizm felsefesine ters düşüyor. Olimpizm felsefesinde fair play anlayışı hakimdir ve şike bu anlayışa tamamen terstir. Sporcularımızın dopingli çıkması da fair playe ters duruyor. Bunlar göz önünde bulundurularak seçimler yapılıyor. Türkiye’de bunlardan kaybetti.” (GÖ)

“Spor kültürümüzün çok fazla olumlu görülmemesinden dolayı...” (FE)

“Alt yapımızın ve şehirlerimizin yeterince buna hazır olmadığını düşünüyorum. Başka ülkelerin bizden tesisleşme anlamında daha yeterli olduğunu düşünüyorum.” (SY)

"Sporda oluşan sorunlar doping, ırkçılık, şike vb. nedenler, futbol, basketbol, voleybol dışında diğer spor branşlarına değer verilmemesi ve bunun neticesinde Olimpiyatları almakta zorlanıyoruz." (YK)

"Londra olimpiyatlarında madalya kazanan bir sporcumuzun dopingli çıkması. Her şeyi geçtim tarihi Kırkpınar güreşlerinde başpehlivanımızın dopingli çıkması. Tarihi bir ayıbın yanında tarihi de bir rezalettir... U20 Dünya Kupasına katılan seyirci sayısı, katılım ve ilgi düşüklüğü ve bu oyunlara yönelik tesis ve alt yapı yetersizliğinden dolayı bence alamadı." (AÇ)

"Türkiye'nin Olimpiyat Oyunlarını alamamasının sebebi şike olaylarının dönmesi, sporcuların bir çoğunda yasaklı maddeye rastlanmış olması..." (DK)

"Çünkü sadece tarihi zenginlikler ve mozaik kültür ile Olimpiyat organizasyonu alınamaz. Bu iş spor sevgisine bakar." (KÖ)

"Alamıyoruz çünkü Olimpiyat ruhunu kaybetmiş bir ülkeyiz. Koca Yusuf'ların, Selim Sırrıların Olimpiyat vizyonuna hangi bir yönetici sahip ki? Spora karşı istegimiz devede kulak. Tolstoy sormuş insanı hayatta ne besler diye. Cevabım ilgi ve sevgi oldu benim. Eğer spora ilgi ve sevgi olmazsa hayatta her şey realist olmaz. Mesela FIFA gibi bir kurumun Dünya Kupasından sonra en büyük turnuvası olan U20 Dünya Kupasında en az seyirci rekorunu kırdık. Rekor kırdık ama kötü kırdık. İlgi nerede evde mi kaldı?" (SE)

"Olimpiyatlar büyük bir organizasyon ve bunun için hazırlık süreci yıllar sürecektir. Türkiye'nin büyük donanımlı bir hazırlığa sahip olmadığını düşünüyorum. Diğer bir yandan spora verilen değer yetersiz. Bu ve bunun gibi nedenlerden dolayı alamıyoruz." (ANH)

"Yeterince çaba gösterilmiyor. Spor hep en aşağılarda kalıyor. Biraz çaba olsa başarı kazanabileceğiz." (MİE)

"Türkiye'de spora yeterli değer verilmediğini düşünüyorum. Daha fazla bütçe ayrılırsa daha iyi işler çıkarabileceğine inanıyorum." (MCA)

"Sporcuya önem verilmediğinden, hazır olmadığımızdan, Türkiye'nin tecrübesiz oluşundan." (AD2)

"2020 Olimpiyatlarını İstanbul'un alamamasının birçok nedeni var elbette. Bunlardan ilki, zaten sadece halter, güreş ve koşu gibi kısıtlı spor dallarında varlık gösterebildiğimiz uluslararası spor organizasyonlarında yarışan fazla sayıdaki sporcumuzun dopingli çıkmasıdır. Ülkemizde spor denilince akla ilk gelen şeyin futbol olduğu, başta ekonomik geliri ve taraftarı diğerlerine nazaran katbekat fazla olan büyük takımlar olmak kaydıyla birçok futbol kulübünün adının şikeye karışmış olması durumu da diğer bir neden. Avrupa ve diğer gelişmiş ülkelerle kıyaslandığında Ülkemizdeki lisanslı sporcu sayısı inanılmaz derecede az ve devlet hiçbir şekilde spora ve sporcuya yeteri kadar önem vermiyor. Aynı zamanda ülkede tesisleşme anlamında herhangi bir ciddi yatırım söz konusu değil. Bunun neticesinde de doğal olarak Ülkemiz adına Olimpiyat tarihi boyunca kayda değer herhangi bir başarı yok." (BE)

"Olimpiyat Komitesinin geçen iki organizasyonda doping, şike gibi olaylara çok önem verdiğini biliyoruz. Doping konusu için sıfır tolerans verdiğini biliyoruz. Ama maalesef Türkiye bu konuda da sınıfta kaldı. Akdeniz Oyunlarında yaklaşık 30'dan fazla atlette doping çıktı. Bunlara olimpiyatlarda madalya alan sporcular Aslı Çakır Alptekin, Nevin Yanıt, Eşref Apak dahil, 6'da 1 sporcuda doping çıktı. Yine gözde bir spor kulübünün yaptığı şikeyi -Avrupa mahkemelerince de suçlu bulunmuştur- görmezden gelmişlerdir. Finalde Japonya Olimpiyat Komitesinin söylediği şu sözler: "Japonya'da hiç bir sporcuda doping ve şikeye rastlanmamıştır." iğneleyici sözü çok oyun Japonya'ya gitmesini sağlamıştır." (BB)

"Türkiye Olimpiyat adaylığında ilk defa bu kadar ciddi adaydı ve oylamada ikinci oldu. Alamıyor diye bir şey yok. Bu bir süreç, muhtemelen bundan sonra düzenlenecek 2024-2028 Olimpiyatlarından birini alacaktır. Olimpiyat Komitesinin değerlendirme kriterleri var. Olimpiyat oyunları vermiyorlar demek tembel öğrencinin işi." (HT)

"... sporda olan başarısızlıklarımız, doping olayları, spora olan bakış açımız ve sadece olimpiyatlar için düzenlenen tesislerimizin yetersizliği oyunları almamıza engel oluyor. Ülkemizde spora ve sporcuya verilemeyen değer, alt yapımızın olmaması Olimpiyat Oyunlarının bize

verilmemesinin nedenlerinden. Sadece 2020 değil önümüzdeki yıllarda da alabileceğimizi düşünmüyorum.” (DB)

“Spor alt yapımızın yetersiz olması ve sporda yaşanan başarısızlıklar...” (GÖ)

“En üst kesimden tutun da en alt kesime kadar insanlar spor kavramını, spor kültürünü bilmiyor. Ülkemizde geçen yaz yapılan U20 FIFA Dünya Kupası turnuvasında bile tribünler bombostu bilet fiyatları 1 TL'ye düşürüldüğü halde. Formula 1 ayağının bir turu da İstanbul'da yapılmaktaydı. Seyirci gelmediği için Formula 1'in İstanbul ayağı iptal edildi ve bunun için yapılan yatırımlarda boşa gitti. Spora ilgi duymuyoruz. Ülkemizde kim gidip de atletizm yarışlarını izliyor. Eskrim nasıl bir spor kim biliyor ki, polonun Ata sporumuz olduğunu kim biliyor. Ata sporlarımıza bile sahip çıkmazken böyle büyük önemli bir organizasyonu neden versinler bize.” (ÇU)

“Olimpiyat organizatörleri tüm aday ülkelerde denetleme yapıyorlar. Ülkemizde hangi spor branşında doğru düzgün bir tesis var ki size versinler. Yapılan incelemeler sonucu Ülkemizin böyle bir organizasyona hazır olmadığını anladıkları için vermiyorlar.” (KG)

“Çünkü projelerimiz yetersiz kalmakta. Ülkemizde uygulanan spor projeleri sadece günü kurtarmak için yapılıyor. Bu şekilde gidersek zaten Olimpiyatları almamız mümkün değil. Bence adil bir yönetim uygulanıyor. Hak eden ülke Olimpiyatları alıyor. Hak edemeyen ülkeler Olimpiyatları alamıyor. Ülkemizin yetersiz birçok tesisi varken neden bize verip de riske girsinler.” (ZNU)

“Herkesin zihniyeti aynı doğrultuda, spora olan inanç eksikliği bizi geriye itekliyor.” (HÇ)

“Türkiye büyük organizasyonlar düzenliyor yüzme şampiyonaları gibi ancak taraftar eksikliğimiz müthiş seviyede. Spora destek sadece sözde kalıyor. Kimse sorumluluklarını yerine getiremiyor.” (DC)

“Yeteri kadar spora ilgi olmaması, tesis ve alt yapı sorunu yüzünden.” (MÜ)

“Yeterince alt yapısı yok ve hala okullarda beden eğitimi dersi seçmeli ders.” (ÖÇ)

"Yeteri kadar saha ve stat yok ve spor eğitimi yetersiz." (YK)

"Spor tesisleri yapılacak, inşa edilecek dendi ama sadece denmekle kalındı... Spora ve sporcuya değer verdiğimizizi, bunun bizim için gerçekten çok önemli olduğunu hissettirmeliyiz ki diğer ülkeler de bize güvenip Olimpiyatları versinler." (CK)

Araştırmaya katılan sporseverlerin İstanbul'un 2020 Yaz Olimpiyat Oyunlarını alamama nedenlerine yönelik düşüncelerinde ikinci sıklıkta ifade ettikleri durum, Türkiye'nin içeride ve dışarıda yaşadığı siyasi gelişmeler ve siyasi yönetimin etkisi ile alamadığı yönündedir. Görüşmelerde katılımcılar bu durumu şu cümlelerle ifade etmişlerdir:

"Siyasi boyutunu düşündüğümüzde Dış İşleri Bakanlığımızın diğer ülkelerle olan diyaloglarının çok da iyi seviyede olmadığını görmekteyiz. En basitinden Müslüman Ülkelerin oylarını alacağımızı düşünürken garanti gördüğümüz oylar bile Japonya'ya gitti." (EE1)

"Bu sorunun cevabını vatandaş olarak cevaplamak çok zor. bu soruyu siyasetçilere yöneltmek lazım. benim kafama takılan ufak bir detayı belirtmek isterim. Alkol yasası kabul edildi, onaylandı ama Olimpiyat Oyunları Japonya'ya verildiği günün ertesinde yasa yürürlüğe girdi. Bunun nedenini araştırmak gerekli. O kadar çok yasa çıkıyor ki IOC (Uluslar arası Olimpiyat Komitesi) üyeleri bunlardan habersiz mi?. .. Ayrıca oyalama taktikleri olup Avrupa Birliği üyesi olan ülkelerle IOC arasında yapılan gizli pazarlıklarda olabilir." (FA)

"Şike süreci ve doping olaylarının iyi yönetilememesi... Son şike süreci onun dışında halter ve atletizmde yapmış olduğumuz doping olayları, Suat Kılıç bakanımızın bu konu ile ilgili tavırları bizim Olimpiyatları almamızı engelleyen en önemli unsurlardan bir tanesi. Netice itibarıyla hak etmesine rağmen bu şike sürecini iyi yönetemememiz bunun dışında doping olaylarını iyi yönetemememiz, Gençlik ve Spor Bakanımızın olayları iyi yönetememesi bizim bu hak etme olayımızı aldı götürdü." (BY1)

"... adayılkta yapılan amatörce hatalar -sunum, oylamadaki durumumuz gibi- alamamamızdaki nedenlerden sadece bazıları... Başta komşularımız olmak üzere Orta Doğu'daki şiddet ve savaş olaylarına yaklaşımımızla birlikte ülkemizde tavizler verilerek aşılımaya çalışılan terör

sorunun halen devam etmekte olması verilmemesinin başlıca nedenleridir bana göre... Ayrıca ülkenin siyasi açıdan da 7 yıl sonra ne halde olacağı bir muamma. İçeride ve dışarıda yaşanan bunca sorun da etkilemiş olsa gerek komiteyi.” (ANS)

“Günümüzde Olimpiyat Oyunları dediğimizde, Antik Olimpiyatlarda olduğu gibi branşlarda en iyilerin belirlenmesinden çok artık ülkeler siyasi bir güç olarak kendi sporcularının madalya sıralamasında ilk sırada olmasını istemektedir. Buna dayanarak oyunları düzenleyecek olan ülkenin oyunları hak etmesi kadar, lobi faaliyetleri oyunlara ev sahipliği yapacak ülkenin belirlenmesinde ilk sıradadır. Öncelikli olarak bu konunun neden olduğunu düşünmekteyim.” (VG)

“İlk olarak bu konuda Ülkemizin kanayan yarası olan spor alanında çalışanların alanında uzman değil de sadece kulis konusunda uzman kişiler olması büyük bir etkidir. Ülkemizdeki Olimpiyat Komitesinde yer alan kişilere ve spor camiasının hakim güçlerine baktığımızda ne yazık ki spor geçmişi spor bilimleriyle alakadar olma düzeyleri açısından 1-0 yenik başladığımız bir süreçten söz ediyoruz. Örneğin en çok tepki alan olaylardan bir tanesi tanıtım filmi. Sizce kaç spor uzmanının görüşü alınarak içine gerekli kompozisyon işlenmiştir? Logo... Sizce kaç spor uzmanının görüşleri doğrultusunda hazırlanmıştır? Kaç akademisyenimiz bu konuda çalışmalara destek sağlayıcı mahiyette sürece dahil edilmiştir? Pek sanmıyorum. Türkiye’de spor bilimlerinin gelişimi ülkenin bu tür organizasyonları alması ve sağlıklı bir işleyişle tamamlaması için ilk şarttır. Beden eğitimi bölümünde spora hayatını adanmayı planlayanlardan çok, hayatı spor sayesinde kendilerine adayan insan profillerinin değişik biçimlerini görmekteyiz. Aynı şeyleri yaparak farklı sonuçlar beklemek saçma olur bu nedenle. Artık Ülkemiz farklı bir yol izlemelidir. Bu kadar yaklaşmış olmamız bazı farklılıkların olmasından dolayıdır. Başbakanın ve kurmaylarının bu sürece sahip çıkarak güven oylarını sağlamaları sürece artı katmış fakat yetersiz hazırlıklardan dolayı Olimpiyatlar Ülkemize getirilememiştir. Sözde doping ve tesis üzerine yoğunlaşılan nedenlerden dolayı fakat bence sorun tamamen bizim kendimizi yeterince açık ifade edemememizden kaynaklanmaktadır. Temel sebepte budur bence.” (NB)

"Olimpiyatları alabilmek için önce iyi bir yönetiminiz, düzenli bir devletiniz olması gerek. Hem içeride hem dışarıda karışık ve huzursuz bir ülke iseniz alamazsınız..." (SB1)

"Politik nedenlerin ışıği altında Suriye, Irak, İran jeopolitik olayların sıcaklığı ve medyanın gezi olaylarını dünya kamuoyuna abartılı aksettirmesi sebepler arasında öncelikli olanlarıdır..." (YŞ)

"Ülkeyi iyi tanıtamadığı için çünkü reklamını iyi yapmıyor. İstanbul'u dizilerde gösterdiği gibi gösterse alırdık." (YEA)

"Açılımlar Türkiye'ye yarar sağlamadığı için." (YEÖ)

"Dünyada siyasi olarak iyi izlenim bırakmadığı için." (AY1)

"Önce kendi içindeki sıkıntıları gidermesi lazım ve kendini güçlendirmeli..." (SÖ)

"Son zamanlarda yaşanan siyasi olayların Olimpiyatların verilmesinde büyük payı vardır. Bunun yanı sıra yapılan sunumların yetersiz kalmasının da bu karar da etkisi vardır." (HRŞ)

"Reklamını iyi yapmazsan alamazsın. Ülke içindeki olaylar abartılarla dışarıya lanse ediliyor." (FÇ)

"Kendi içimizde siyasi karmaşıklık var yeterli seviyede, kendimizi ispat edemiyoruz." (GD)

"İstanbul'un olması güçlüydü ama yaptığımız yanlışlara bakmalıyız. Yaşanan gezi olaylarındaki halkın davranışları alamayışımızın başlıca sebeplerindendir." (AB1)

"Projelerin dış basına ve kamuoyuna yanlış aktarılması..." (AB3)

"... reklamımız yeterince yapılamıyor." (SA)

"Yetersiz tanıtım ve ülkelerin kendi tanıtımlarını daha iyi yapmaları." (BY3)

"İki ülke siyaseti arasındaki büyük demokratik uçurumun doğal sonucu olarak Tokyo tercih edildi. Bizim iç sebeplerimize girdiğimizde bakıyoruz ki önceden nükleer felaket yaşayan Japonya'ya bile verilirken bize neden verilmediğini düşündüğümüzde; polis gazıyla ölen Türkiye yerine, insanların nükleer sızıntısıyla gelen gazla öldüğü Japonya'yı seçerler tabi. Türkiye kendi içerisinde sıkıntılarını halledip bütün olmadığı sürece zor." (GÇ)

"Türkiye profesyonel düşünemediği, daha önceden hiçbir tecrübesi olmadığı için." (ÖÇ)

"Birinci neden olarak komşu ilişkileri diyorum yani siyasi nedenlere bağlıyorum." (İY)

"Gezi olaylarından dolayı Türkiye'nin imajının zedelenmesi..." (AK3)

"Bir çok neden var tabii ki ama en önemlisi Siyasi sebeplerdir..." (İG)

"Yeterli lobi hareketlerinin olmaması..." (AY2)

"Bence Olimpiyat Oyunlarını alamamamızın sebepleri gezi olayları ve yaşananlar... ayrıca Avrupa ülkeleri Başbakanımızın Ülkeyi laik yönetmediğine inanıyorlar ve gezi olaylarında tepki gösterdiler..." (GA)

"Bence gezi parkı eylemlerindeki polislerin halka tavırları çok etkili oldu. Avrupa ülkeleri çok tepki gösterdi. Tam Olimpiyat seçmelerine yakın olarak meydana geldi ve etkileri hala geçmedi. Bu yüzden olumsuz bir etki yarattı." (CA)

"Bence seçmelerden önce çok fazla negatif olaylar yaşandı. Gezi olayları, halkın tepkisi, polisin tepkisi..." (NCM)

"Bence siyasi olarak çok karmaşığız. Suriye ile ayrı bir siyasetimiz var..." (SD)

"Bence siyasi olarak çok karışık bir durumdayız şu an. Kürt, Türk, Alevi, Sünni diye paramparça karmaşık bir haldeyiz. Herkes ne olduğunu anlamadan protesto yapıyor. Bu da dünyaca olumsuz eleştiriye neden oluyor." (ŞA)

"Türkiye Olimpiyat Oyunlarını siyasetten dolayı alamıyor. Siyaset, fikir ayrılıkları." (BY4)

"Ülkemizi yeterince tanıtamadığımız için diye düşünüyorum." (İÜ)

"Kendimizi Olimpiyat Oyunları için yeterli bir şekilde tanıtamadığımız için vermiyorlar." (BÇ)

"Dış siyasetle ilişkilerimizin iyi olmadığını düşünüyorum." (AG)

"... kulis faaliyetlerine ve uluslar arası kamuoyunda reklama önem vermeleri nedeniyle Türkiye rakip olan ülkelere daha iyi bir performans sergileyemiyor." (FE)

"Siyasi olarak bundan önceki adaylık başvurularımızda bu dönemki kadar ciddi bir çalışmamız olmamıştı. 2020 adaylık dönemiyle diğer

dönemleri tamamı ile birbirinden ayırmamız gerekiyor. Bu dönemde yaşanan gezi parkı olayları adaylığımızı olumsuz anlamda etkilemiştir..." (BA)

"... Siyasi olaylardan ve son dönemdeki iç karışıklıklardan dolayı alamadı. Ülkemiz yanlış tanıtıldı. Gezi olayları çok büyütüldü. Ülkede güvenlik yok gibi aksettirildi. En büyük sebep siyasi olaylar..." (İB)

"... Vermeme nedenlerinden birisi de siyasi sebeplerdir. Mesela Gezi olayları yüzünden dış ülkeler bizim Ülkemizde savaş çıktığını düşünüyorlar. Dışarıdan böyle gözüken bir ülkeye tabii ki vermezler." (KD)

"... Ülke olarak siyasi olgunluğa erişemediğimiz ve dünya siyasetinde yer almadığımız sürece de alamayacağız." (KK1)

"Bunlardan birincisi coğrafyamızdaki siyasi istikrarsızlıklar, diğeri ise uluslar arası siyasi nedenlerdir." (İİ)

"2020 olimpiyatlarında alınmama sebebi daha çok Türkiye'nin içinde gelişen protesto olayları ve Orta Doğu'daki hareketlilikler olabilir..." (HİE)

"Çünkü ülkemizin siyasi ortamının istikrarsız olduğunu düşünüyorlar ve yurt dışında da bir gazete başlığında verilmeme sebebi olarak Başbakanımızın otokratik yönetim anlayışından dolayı Türkiye'nin yarışı kaybettiği ifade ediliyor." (ME)

"Siyasi olaylar ve devlet politikaları yüzünden vermiyorlar..." (SK)

"Siyasi nedenlerden dolayı vermiyorlar, izlediğimiz siyasi politikanın yanlış olması sebebiyle." (SD)

"Türkiye'nin tanıtım filminde vaatler vardı, icraatlar yoktu." (GT)

"Politik nedenlerin önemli etken olduğunu düşünüyorum." (BNE)

"... var olan imajının kötü olması buna Avrupa lobisini de ekleyebiliriz." (ÖS)

"... dış ülkelerin Türkiye'nin iç karışıklarına -gezi parkı olayları ve terör olayları- tepkisi olarak düşünüyorum." (ES)

"Tanıtım yetersizliği ve Türkiye üzerinde yanlış politik izlenimler." (BA)

"Yeterli lobi çalışması yapamamaktan, İstanbul'u yeteri kadar tanıtamamaktan, 10c yönetimi ile yeterli ölçekte ilişki kuramadığı için, 10c yönetimini ikna edemediği için vermediklerini düşünüyorum." (OA)

"İçinde bulunduğumuz siyasi ve diplomatik karışıklıklar nedeniyle alamadığını düşünüyorum." (BFY)

"... Türkiye'nin uluslararası her alanda saygın bir lobisinin olmayışını da söyleyebiliriz. Olimpiyatları alabilecek veya alsak bile altından kalkabilecek güveni vermiyoruz. Türkiye bence muammalar ülkesidir. Bu yüzden de Olimpiyatları alamıyoruz." (YÖ)

"Alamamasının bir çok boyutu olduğunu düşünüyorum. Eğitim-öğretim yapımız, sanata, sanatçıya, spora, sporcuya vermiş olduğumuz değer ve bakış açımız, en önemlisi siyaset yapış tarzımız... Sporun bir bilim olduğu ve işin ehillerine bırakılması gerektiği gerçeği biran önce fark edilmeli. Eğer siyasi irade spora ve sporun temelini oluşturanlara bu gözle bakmaz ve şu an olduğu gibi siyasi basamak, reklam ve popülerite aracı olarak kullanmaya devam ederse bu hüsrana ve üzüntü tabloları artarak devam eder. Siyasiler istediğinde sporcular başarıya ulaşmaz. Sporda başarıya önce vatan aşkı sonra sağlam bir kazanma inancı, hırsı ve elbette doğru planlanmış programlanmış bilimsel çalışma ve metotlar kullanılarak ulaşılabilir. Buradan ülkeyi yöneten siyasi iradeye seslenmek gerekirse lütfen artık sporu siyasete alet etmeyi bırakın yoksa gün gelecek ve parayla her şey hallolur düşününceniz, Türk sporunda çok uzun yıllar tedavisi olmayacak yaralar açacaktır." (FK)

"Hrant Dink ile ilgili konular, Suriye ve diğer İslam ülkeleri ile ilgili iç müdahale ve ülkemiz iktidarının aldığı tepkiler, dünya basınının dikkatle bildiği izlediği konulardır. Kaldı ki yurtdışı sanatçıları daha iyi düşüncelerini en yakın tarihli Gezi protestolarında yaşananlarda göstermişlerdir. Ülkemizde açılım süreçleri vardır ancak Kürtlerin talepleri ve çekilme kararı -talepleri yerine gelinceye kadar- ara noktadadır ve her an patlamaya hazır bombalar an meselesidir... Ülkemiz yönünü uygar medeniyete çevirmedikçe, hukuk ülkesi olmadıkça, iç sorunlarını ve komşularla olan siyasal sorunlarını çözmedikçe büyük organizasyonların Ülkemizde yapılmasını tehlikeli görmektedirler... İktidara yakın duruşlar yorumlarında objektif bakmamaktadır. Oysa Ülkemizin dalkavuklara değil gerçeği gören, tespit eden insanlara ihtiyacı vardır. Müslüman ülkelerin oylarını dahi alamayışımız Ülkemiz yönetiminin İslam ülkelerindeki iç

işlere karışmasındandır. Suriye, Mısır, İran, Irak vb. ülkelerle ilişkilimiz kırılma noktasındadır hatta kırılmıştır. Türkiye'ye olimpiyatlar verileydi tesisler, otel, kongre salonları, ağırlama vb. konularda yeterli olabilirdik ancak ulaşım yeterli değil ve güvenlik sorunu çok fazla. Bir ülke sadece tarihi dokusu ve eski kültürleri ile yaşadığımız yüzyıla yeterli gelmez.” (NÖ)

“... Türkiye'nin Orta Doğu'yla ilgili izlediği politika, bunun yanında ülkemizde yaşanan iç karışıklıklar bize olimpiyatları kaybetti.” (GÖ)

“Siyasi yetersizlikler olarak düşünüyorum. Ülkemizdeki iç sorunları büyük bir etken olarak gördüklerinden dolayı vermemektedirler.” (MEE)

“Şike davalarında yargılama devam ederken yasanın değiştirilmesi ve siyasetin sürece müdahalesinden dolayı Türkiye'ye Olimpiyat Oyunları verilmiyor bence. Örneğin, 2012 yılında Londra'da bine yakın madalya dağıtılırken, elinde cep telefonuyla sahaya girmeye çalışıp altın madalya kazanan sporcu ile Başbakanımızı devlet televizyonunun canlı yayınında konuşturmaya çalışan tek Bakanın, bizim Bakanımız olduğunu bilmeleri ve o sporcumuzun da dopingli çıkması büyük hayal kırıklığı olduğundan... Son günlerde patlak veren Suriye olayları ve İktidarın savaş söylemleri ve hali hazırda bitirilmeyen projeler...” (AÇ)

“2020 Olimpiyatlarını kaçırmamızın sebepleri sportif aktivitelerin eksikliğinden ziyade Türkiye'nin siyasi sorunlarla gündeme gelmesi.” (KÖ)

“Birincisi siyasi nedenlerden dolayı. İkincisi ise Türkiye'de özgürlüğün kısıtlı olduğunu düşünüyorum.” (AR)

“Türkiye'nin diğer ülkelerle ilişkilerinden dolayı vermiyorlar.” (ZM)

“Aslında verilmemesi için hiç bir sebep yok. Türkiye'nin bu yıl Olimpiyatları alamamasının en büyük sebebi şu an ki içinde bulunduğu siyasi karışıklıklardır.” (AAK)

“Genel kanı Müslüman olduğumuz için. Bu sorunun cevabı bu değil bence. Belki üyelerden birkaç tanesi Müslüman olduğu için oyunu Türkiye'ye vermemiş olabilir. Bunu da tanıtımlarda hep Cami yerine Kilise, Sinagog'ları da gösterebilir. Japonya'nın devlet dinini bilen var mı? Resmi din Budizm'dir. Ayrıca daha önce Güney Kore'de organizasyon düzenlenmişti. Kore'nin % 45'i Ateizme inanıyor ve resmi din Budizm'dir.

Türkiye halkının saçma ve yersiz Müslümanız duygusu oluşturulmaması lazım. Olimpiyatın doğru kişilerle yanlış sunumlarla tanıtımı yapıldı. En son sunumlarda ne birliktelik, ne centilmenlik, ne bir spor organizasyonuna yer verilmedi. Tarihi yerleri, eğlence mekanlarını, trafiği -ki Vatan Şaşmaz'ın trafik filmiyle Hayrettin Onur Karaoğuz'un gerçekleri gösteren acı klibini- gösterdiler. Bu gösteriler Olimpiyat Komitesinin değil de Turizm Bakanlığı'nın sunumu gibi oldu. Ayrıca sunumlarda Başbakan'ın konuşmaları duygu yüklüydü. Ailesini anlattı, kendini anlattı, kendisinin İstanbul Belediye Başkanı olduğunu ve İstanbul'a aşık olduğunu anlattı. Bence yanlış yaptı. Yaptığı projelerle konuşsaydı daha iyi olurdu. Olimpiyat Komitesi İstanbul'un neredeyse her yerini gezdi. Bazıları tatmin oldu gezdiği yerlerden, yapılacak spor tesislerini gördü, insanların Olimpiyatlara yaklaşımını gördü. Bence yapılacak tesisleri ve harcanacak bütçeyi gören kişilerin oyunu Türkiye'ye vermemeleri saçma olurdu. Ama son yaşanan olaylar, Türkiye'nin neredeyse bütün sınır komşularıyla olan ilişkisi, Başbakanın bir gün önce NATO toplantısında açıkça Suriye'ye savaş açma söylemi ve bir gün sonra Olimpiyat Komitesi Türkiye sunumunda barış konuşmaları, Türkiye'ye gelen Olimpiyat Komitesi üyelerinin fikrini çok değiştirmiştir. Olimpiyat simgesinde beş farklı renk beş kıtayı temsil eder ve bütün renkler de birleşmiştir." (BB)

"Olimpiyat düzenlemek tek başına bir spor organizasyonu değil. Kültürüyle, politikasıyla, endüstrisi, ekonomisi ve sporuyla kompleks bir organizasyon. Olimpiyat için başvuran bir ülkenin bu dalların her birinde önemli atılımlar yapmış, gelişmekte olan bir yapı olması gerekmektedir. Türkiye ise ekonomik olarak gelişmekte olan bir ülke olmasına rağmen politik tutarsızlığı, kültürel olarak daha önce böyle bir organizasyonun içinde bulunmamış olması ve halen Avrupa Birliği'ne girmek için gerekli reformları yapamayıp tam olarak entegre olamamasından ötürü başvuran adaylar arasında geride kalıyor. Bu çapta bir organizasyona örnek temsil edecek öncül başka organizasyonlar gerçekleştirmemiş olması da Olimpiyat Komitesi tarafından soru işaretiyle karşılanmasının bir nedeni olarak önümüze çıkıyor. Türkiye Olimpiyat Oyunlarını almak için gerekli ekonomik altyapıya sahip. Ancak Olimpiyat Oyunları sporun yanında barışı,

kardeşliği, sporun bütünleştiriciliğini, gelişmişliği ve modern dünyanın değerlerini temsil ediyor. Türkiye'nin içeride ve kendi bölgesinde uluslararası düzeyde yaşadığı politik sürtüşmeler, Avrupa Birliği normlarına uymayan yasal düzenleme ve yapılanmalar Olimpiyat Komitesinin de mutlaka gözüne çarpmaktadır. Bu normlar sağlanıp Türkiye içte ve dışta barışın egemen olduğu insan haklarının hüküm sürdüğü bir devlet yapısına sahip olmadıkça Olimpiyatları alamamasını garip karşılamamak gerekir. Türkiye'ye özel bir muamele yapıp önyargıyla yaklaşıldığını düşünmüyorum.” (EA)

“Olimpiyatlara yıllardır müracaat eden ve istekli olan Türkiye siyasi engellere takılıyor... Türkiye coğrafi açıdan Orta Doğu'nun kontrol noktası, tabii ki çekinceler var. Son Gezi Parkı olayları ve Mısır, Suriye gibi faktörler ve İran gerilimi verilmemesinin başlıca etkenleridir.” (GB)

“Dünya basınında, spor vizyonu çok zayıf. Artı gerekli politik diyaloglar zayıf. Artık Olimpiyatları alabilmek için sadece sporu seven bir ülke olmanın yanında dış politikayı da temasta tutan bir ülke olmak gerekiyor. Tamamen ülke sporunu yönetenlerin ve ülke politikasını yönetenlerin başarısız çalışmalarından dolayı Olimpiyatları vermiyorlar.” (CY)

“Spor branşlarına, tanıtımına ve alt yapısına gerekli finansal yatırım yapılmıyor. Bu yüzden gelişim olabildiğince az oluyor tabi. Elin adamı da bu şartları bile bile gelip de “Al kardeşim 2020 Olimpiyatlarını sana veriyoruz.” demez. Bu durumun sporla alakası yok. Bu Türkiye'nin gereksiz ve ayrımcı dış politikasının sonuçlarından sadece birisidir.” (CK)

“Ülke şu an iç sorunlarla ilgilenmekte. Olimpiyatların alınması fikri ya da hayali halkı heyecanlandırmış olsa da gerçeklerle karşılaşmamız uzun sürmedi. Tamamen bir spor ülkesi değiliz. Spordan daha çok siyasi gündemlerin yer aldığı ülkeye Olimpiyat Oyunlarını vermezler haliyle.” (EA)

“Ülke sadece siyaset yapmaktan spor branşlarını tanıtmayı unuttu sanırım...” (EY2)

“Türkiye'nin uluslararası platformda sosyolojik ve ekonomik yapısını olağanın üstünde göstermeye çalışması ancak uluslararası medya,

uluslararası araştırma kurumlarının ve Türkiye'yi yurt dışında temsil eden sanatçı, düşünür, aydın kişilerin gerçekleri çarpıtmadan dile getirmesi ve Hükümetin devlet eliyle yürüttüğü politikalarının yanlışlığını gizleyememesi. Bu durumun Uluslararası Olimpiyat Komitesi tarafından dikkatle incelenmesi Olimpiyatları alamamamızın nedenidir.” (İSK)

“Türkiye Olimpiyat Oyunlarını gerekli yatırımları ve tanıtımları yapmadığı için alamıyor...” (EEK)

“Olimpiyatları alamamamızda Ülkemizin bürokrasi kesimindeki insanların yaptıkları kamuoyu açıklamalarındaki tutarsızlıklar etkili olmuştur...” (UŞ)

“... İstanbul başkent olmamasına rağmen gündemdeki bütün olayların burada patlak vermesi. Yaşanılan olaylar bize Olimpiyat Oyunlarını vermemelerine bir neden olarak gösterilebilir.” (NE)

“... Biz hazır olacağız diyoruz fakat ortada herhangi bir şey yok. Sadece diyoruz. Herhangi bir çabamız yok... Hazır olabileceğimize dair kendimiz bile inanç taşımazken, insanlar bize nasıl güvenebilirler ki?” (ÖM)

Araştırmaya katılan sporseverlerin İstanbul'un 2020 Yaz Olimpiyat Oyunlarını alamama nedenlerine yönelik düşüncelerinde üçüncü sıklıkta ifade ettikleri durum, Türkiye'ye dünya ülkelerinin önyargılı bakışları ve stratejik planları yüzünden verilmediği olmuştur. Görüşmelerde katılımcılar bu durumu şu cümlelerle ifade etmişlerdir:

“Dünya Olimpiyat Komitesindeki üyeler Türk insanına ve Türkiye Devletine güvenmiyor...” (ASM)

“... bunun din ile bir ilgisi de olabileceğini düşünüyorum. Hristiyanlar biz Müslümanları tarihin hiçbir noktasında sevmemiş ve kendi çıkarları olmadığı sürece desteklememiştir.” (SB1)

“Müslüman bir ülke olduğu için.” (EY1)

“Son zamanlardaki olayların dünyanın Türkiye'ye bakış açısını olumsuz yöne çekmesi ve olimpiyat komitesinin de bu durumu göz önünde bulundurarak bu kararı verdiğini düşünüyorum.” (HRŞ)

"Türkiye'nin kazanım sağlamasını istemiyorlar. Son yıllarda en gelişen ülke olduğu için hem ekonomik anlamda iyi olmasını hem de dünya sıralamasında üst sıralara çıkmasını istemiyorlar." (FÇ)

"Çünkü şimdiye kadar Müslüman Ülkelere bu şans fazla tanınmadı. İslamiyetin yaşandığı ülkelerde iç savaş ve istikrarsız bir politika yaşanması da önemli." (BY2)

"Bizi çekemeyen yabancı mihraklar baş sebeptir." (AB3)

"... dini inanç farklılıkları." (EP)

"... Ülkemizin hak etmediği düşünüldüğü için ve yetersiz görülüp dini ve siyasi açıdan diğer ülkelerce farklı politikalar planladığından dolayı verilmiyor." (SA)

"Öncelikle ülkeler arası çıkar ilişkileri, planlar, siyasi amaçlar, siyasi ve stratejik ilişkiler. Siyasi olarak kendilerine yakın buldukları ülkelerin destekçisi olmaları nedeniyle verilmiyor." (BY3)

"En başta Müslüman bir ülke olduğu için 1-0 yenik başlıyor." (BÖ)

"Önce Müslüman ülke olması baş neden bence..." (GÇ)

"Dünyada saygınlık görüyor fakat kimse Türkiye'nin gelişip yükselmesini istemiyor." (ÖÇ)

"Müslüman bir ülke olmasından dolayı ve özellikle şu an Müslüman ülkelerde olan iç savaşlardan dolayı." (AK1)

"... Ayrıca Olimpiyat Oyunlarını şimdiye kadar hiçbir Müslüman ülke alamadı. Biz de alamadık. Müslüman bir ülke olduğumuz için oy vermiyorlar." (GA)

"Olimpiyatlarda siyaset ön planda olduğu için alamıyor. Şimdiye kadar hiçbir Müslüman ülke Olimpiyat Oyunlarını alamadı. İnançlar göz önünde tutuluyor. Biz de bu yüzden alamadık." (CA)

"Bence Müslüman bir ülke olduğumuz için fazla oy alamıyoruz. AB'ye giremediğimiz gibi oy da vermiyorlar." (DB)

"Dış kuvvetlerden dolayı. Gereken desteği bulamadığı için alamıyor." (AT)

"Olimpiyat Oyunları sadece spordan ibaret değil. Ülkelerin kendisini göstermeye fırsat bulduğu çok büyük bir organizasyon. Ülkeler arasında

siyasi çekişmeler var. Bu tarz siyasi etkenlerden dolayı alamadığımızı düşünüyorum.” (RB)

“Birinci sebep siyaset. Dünya siyasetinde yerimiz sağlam değil. Bize üçüncü sınıf insan gözüyle bakıyorlar. Olimpiyat gibi getirisi yüksek bir organizasyonu da bize vermek istemiyorlar haliyle. Olimpiyat oyunlarının kime verileceğine karar veren kurul Avrupa Birliği üyelerinden oluştuğu için kendi içlerinde gerçekleştirmek istiyorlar bu organizasyonu. Bu yüzden bize vermiyorlar.” (KK2)

“... Ayrıca Olimpiyatların Türkiye’de yapılması demek Türk sporunun ilerlemesi, millî ruhun önüne geçilememesi demek.” (ZB)

“... Biraz olsun üyelerin ülkelere politik yaklaşımları söz konusudur.” (HİE)

“... Hiçbir ülke Türkiye’nin gelişmesini istemiyor.” (CE)

“Maalesef bizi güvenilir bir ülke olarak gördüklerini düşünmüyorum. Diğer ülkelerin bize karşı olan ön yargıları çok fazla. Gerek Gezi Parkı olayları gerek terör olayları bize karşı olan olumsuz ön yargıları destekliyor.” (ÖK)

“Eğer Türkiye’de olursa uluslar arası klasmanda siyasi ve sosyal açıdan sınıfatlaması, Amerika, İngiltere, Rusya gibi büyük ülkeleri telaşlandırır ve saydığım ülkelerin çıkarlarına uymaz.” (SS2)

“Olimpiyat Oyunlarının daha çok siyasi bir altyapısı olduğunu düşünüyorum. Ben bu kararı veren kişilerin tamamen tarafsız olarak karar verdiklerini düşünmüyorum.” (GA)

“Türkiye’nin öne çıkmasını istemeyen güçler bunu istemedi. Bence bu yüzden Olimpiyat Oyunlarını alamıyoruz. Türkiye’de Olimpiyat Oyunlarına en layık il İstanbul idi çünkü İstanbul’un coğrafik konumunda dünyada başka şehir yok. Olimpiyatların logosunda halkalar var ve o halkalar kıtaları temsil ediyor. Türkiye iki kıtayı birleştiren bir şehre sahip. İstanbul’un Olimpiyat Oyunlarını alması için maddi bir duruma bile gerek yoktu. İstanbul bir Olimpiyat şehridir ama vermediklerine göre demek ki Türkiye’nin vizyonunun öne çıkmasını istemiyorlar.” (RME)

"Olimpiyatları alamamızda torpil olaylarının döndüğünü düşünüyorum çünkü Olimpiyatları başka türlü kaybetmemiz mümkün olmazdı." (EDU)

"Bizim gelişmemizin istenmemesi büyük etkiydi. Karşılarında sporla gelişmiş bir Türkiye'yi kapitalist devletler kesinlikle istemez. Bu yüzden torpil olduğunu düşünüyorum." (ÖG)

"... Ülkemizin başarılı olması, lider olması istenmiyor. İllaki her şeyde siyaset olduğu gibi bizim Ülkemize verilmemesinde bir siyaset olayı döndüğünü düşünüyorum." (YE)

"Türkiye'nin diğer ülkelerle ilişkisi burada devreye giriyor. Bu ve benzeri yarışmalarda -Eurovision gibi- aynı şey söz konusu. Yani başarı değil de politika yarışıyor." (ANH)

"Olimpiyatlar bir takım ülkelerin tekeli altında olduğu için, bu ülkeler arasında Ortadoğu ülkeleri şimdilik yer almıyor." (AK2)

"Avrupa ülkesi olmadığımız ve Avrupa Birliği'ne üye olmadığımız için." (KK3)

"Olimpiyat Komitesindeki taraflı kararlardan dolayı." (MÖ1)

"... Tabii ki o kadar Hristiyan ülke varken Türkiye'ye bu konuda yardımcı olup hem reklamını hem de ekonomisini canlandırmazlar..." (GB)

"Dünyanın bakış açısını değiştirmek gerekiyor. Ayrımcı bir bakış açısı var... Değerlendirme objektif yapılamıyor..." (ŞE)

"Avrupa bizi sevmiyor ve Türklerden korkuyorlar." (EY2)

"Sanırım bizi daha o kadar misafirperver ya da ne bileyim Batılı görmüyorlar. Olay sadece Olimpiyatları alıp almamak değil burada. Türk'e nasıl ve hangi gözle baktıkları? Bunu araştırmalısınız bence." (HE)

"Türkiye'nin Olimpiyatları alamamasının sebebi, Avrupa ülkelerinin Türkiye'ye karşı yaptıkları olumsuz politikalar ve Türkiye'ye karşı uygulanan kulis oyunlarıdır. Ülkemizde yaşanan iç karışıklılığın etkisi de Avrupa ülkeleri için birer bahane. Ülkemizin gelişmesini istemiyorlar." (MS)

"Açıkcası işin arka yüzünden dolayı bence. Arkada dönen, görülmeyen, yapılan kulisler güçlü ülkelerin küçük ülkeleri yaptırımlarından

dolayı. Avrupa krizde Türkiye ise kısmen iyi durumda. Ülkemizin söz sahibi olmasını istemiyorlar.” (ZT)

“Avrupalıların, Atalarımızın üzerilerindeki egemenliklerini hala unutamamış olmaları ve bu durumu bize karşı sürekli kullanıyor olmaları...” (UŞ)

Araştırmaya katılan sporseverlerin İstanbul’un 2020 Yaz Olimpiyat Oyunlarını alamama nedenlerine yönelik düşüncelerinde dördüncü sıklıkta ifade ettikleri durum, Türkiye’nin sosyal ve ekonomik açıdan gelişiminin yetersiz olmasından verilmediği yönündedir. Görüşmelerde katılımcılar bu durumu şu cümlelerle ifade etmişlerdir:

“... Türk insanı olarak bizim Olimpiyatları kaldıramayacağımızı düşünüyorlar. Yeterli alt yapımızın olmadığını ve 2020’ye kadar Olimpiyat Oyunları organizasyonunda yeterli mevcut konuma gelemeyeceğimizi düşündüklerinden alamıyoruz.” (ASM)

“Türkiye’nin Olimpiyatları alamamasının en büyük nedeni yarıştığı ülkelerin seviyesidir... Türkiye’nin modern Avrupa’nın gerisinde görülmesi...” (VG)

“... Ülkenin dış borcu da alamamamızda bir etken olabilir.” (SB1)

“... Ayrıca İstanbul’un ulaşım sıkıntısı hala tam manasıyla bitmiş değil.” (MCY)

“Gelişmişlik düzeyini tamamlayamadığı için...” (YEÖ)

“Türkiye Olimpiyatları kaldıracak seviyede değil çünkü diğer gelişmiş ülkelere kıyasla Türkiye çok geride...” (YEÇ)

“İstanbul’daki trafik yoğunluğu...” (HRŞ)

“Ekonomi yeterli olmadığı için...” (GD)

“Bir çok neden sayabiliriz şehirleşmede yaşanan sorunlar, ulaşım eksikliği...” (EP)

“... Ülkemizin ekonomik durumunun oluşturduğu soru işaretleri.” (BY4)

“Avrupa Birliği standardında bir ülke olamadığımız için. Ev sahipliği yapabilecek düzeyde bir ülke değiliz henüz.” (NK)

“Bu dönemde oyunları alamamamızın nedenlerinden biri de İstanbul’da ki trafik sorunudur.” (BA)

"Olimpiyat komitesi Ülkemize Olimpiyatları ekonomik açıdan kaldıramayacağımızı düşündüğünden dolayı vermediğini açıkladı." (İB)

"... İki milyon sakat insanımız var. Onlara ait yolumuz bile yok. Bu konuda Tokyo ile aramızda dağlar kadar fark var..." (KD)

"... Ulaşımımız vahim halde. Tokyo ve İstanbul'un metro imkanlarını karşılaştırdığımızda gülünç bir durum çıkıyor ortaya." (SA)

"İnsan haklarının gelişmediği ve uygulanmadığı bir ülke olması..." (ZD)

"Daha güçlü adaylar olduğu için..." (AH)

"Ülkemiz Olimpiyat Oyunlarını alamaz. Çünkü ulaşım altyapımız kesinlikle yetersiz, ülke olarak Olimpiyatta oynanan oyunlara ilgimiz yok denilecek kadar az. İstanbul'un trafik sorunu ve Olimpiyatlar için gelecek turistlere yolunacak kaz gibi bakılması nedeniyle alamıyoruz... Ülkemize Olimpiyat Oyunlarını vermemelerindeki en büyük etken bence kaynak sorunu. Türkiye'nin böyle büyük bir spor organizasyonunun altından kalkabileceğine inanmıyorlar." (MAE)

"Olimpiyat Oyunlarına talip olurken, sanki yarın yapılacaktı gibi her yönden hazır olmak gerekiyor. Mevcut durumda, spor tesisleri, konaklama, ulaşım vb. konularda hiç sıkıntı olmaması gerekiyor. Kamuoyunda Müslüman ülke olduğumuz için bize verilmiyor gibi farklı farklı yorumlar yapılsa da, asıl sebep hazır olup olmadığımız konusudur." (EK)

"Olimpiyatlar Türkiye'nin kültürüyle bağdaşmıyor. Çünkü Türkiye batı kültüründe olan bir ülke değil. Bu yüzden başkalarının kurallarıyla başarılı olması da zor gözüküyor." (AK3)

"... İstanbul'un oldukça fazla sorunu var ve bu gerçeği yabancılar da dahil olmak kaydıyla herkes biliyor. Şehrin ulaşım ağı ve altyapısı oldukça yetersiz ve buna istinaden ortaya çıkan, yıllardır bütün İstanbulluların da çekmekten usandığı trafik çilesi ve ulaşım sorunu var. Olimpiyat çok güçlü bir organizasyon ve bunun için hazırlanmış çeşitli kriterler var. Vermediler demek yerine değerlendirmeleri sonucunda daha uygun gördükleri Tokyo'yu seçtiler demek daha doğru bence." (BE)

"Ülke ekonomisinin böyle bir organizasyonu kaldırabileceğini sanmıyorum..." (NA)

"Olimpiyat oyunlarını alamamamızın başlıca sebebi trafik yoğunluğu, İstanbul'un kalabalık bir şehir oluşu, sporcuların kalabalıktan dolayı maç saatlerine yetişememesi..." (AD1)

"... alt yapı, ulaşım, yapısal, konaklama vb. gibi konularda yeterli olduğunu düşünmüyorum." (GD)

"Türkiye Olimpiyat Oyunlarını çağdaşlaşamadığımız için alamıyor." (İÜ)

"Diğer ülkelerin Olimpiyatlara eksiksiz alt yapıyla katılıyor olması bizim ise hazır bir yapımızın olmaması nedeniyle sadece projelerimizi öne sürmemizden dolayı çok etkili olamadık..." (MÇ)

"... özellikle ulaşım anlamında çok yetersiz görülüyoruz. Madrid ve Tokyo'nun alt yapısına baktığımızda İstanbul çok eksik kalıyor bu konuda." (İA)

Araştırmaya katılan sporseverlerin İstanbul'un 2020 Yaz Olimpiyat Oyunlarını alamama nedenlerine yönelik düşüncelerinde beşinci sıklıkta ifade ettikleri durum, Türkiye'nin kendi içerisinde yaşadığı terör olayları ve komşu ülkelerde yaşanan iç savaşlara bağlı olarak yaşanan güvenlik sorunu nedeniyle verilmediği yönündedir. Görüşmelerde katılımcılar bu durumu şu cümlelerle ifade etmişlerdir:

"Ülkemizde güvenlik seviyesi yeterli olmadığı için yani güvenlik ve emniyet yeterli değil." (BK)

"... Son zamanlarda PKK, Suriye gibi sorunlarımızın dünya genelinde büyük yankı uyandırması nedeniyle Olimpiyat Oyunlarını alamadığımızı düşünüyorum." (ASM)

"... Kimileri bunun ülkeler arası siyasetin bir sonucu olduğunu söyler ve başarısızlığı lobi faaliyetlerine bağlar. Bu düşünce içerisinde değilim. Türkiye kendi içerisinde yaşadığı sıkıntılardan dolayı puan kaybediyor. Gezi parkı eylemleri de bu sıkıntıların sadece bir bölümünü oluşturuyor. Öldürülen Japon turisti de saymıyorum. Bunlar bize hep eksi puan olarak dönecektir. Olimpiyatlara ev sahipliği yapmak için yüksek seviyede güvenli ve sıkıntısız bir ülke olmamız lazım." (MCY)

"Terör olaylarının yaşandığı bir ülke olduğu için..." (GD)

"Bu yıl Gezi olayları, Suriye'nin tutumu ve PKK sorunundan dolayı vermiyorlar." (BY3)

"... Ayrıca başka bir sebep de komşumuz olan Suriye'de iç savaş yaşanması... Suriye'deki savaşların güvenliği bozması, Gezi olayları ve sonuçları nedeniyle İstanbul'u güvenilir bulmadılar... Türkiye ne kadar güven vermeye çalıştıysa da aklanamadı. İlk kez bu kadar yaklaştık fakat yine alamadık." (GA)

"Ülkemize Suriyeli vatandaşlar geliyor, güvenlik açısından olumsuz etki yaratıyor." (SD)

"Ülkemizde terör olayları da çok fazla..." (RB)

"Güvenlik sorunlarımız var. Terör olaylarından alamadığımızı düşünüyorum." (FY) "Olimpiyat komitesinin söylediğine göre Ülkemize Olimpiyat organizasyonunu güvenlik yönünden kaldıracaklarımızı düşünmediklerinden dolayı vermiyorlar..." (İB)

"... çevresinde şiddet terör olaylarının olması, dünyanın en sorunlu bölgelerine çok yakınız." (CA)

"Hem ülke hem coğrafi olarak güven ortamının olmaması." (ZD)

"... Orta Doğu'da peş peşe yaşanan sorunlar ve en yakın sınır komşularımız ile ilgili karşılıklı tehditkar durumlar bilinmektedir. Bu koşullar altında, Türkiye'ye Olimpiyat Oyunlarını neden vermiyorlar diyemeyiz? Çünkü güvenli değildir. Ülkemiz giderek Ortadoğu radikal terörün sonucu olarak Ülkemize de yansıyan durumlara bakıldığında, 2013 itibarıyla Adana-Hatay bölgesinde Ülkemiz halkı bile bu mültecilerden şikayetçi iken, ölümlü terör eylemleri gerçekleştirdikçe zaten dünyada mevcut islamofobi, tehdit ve terör tehlikesi ile dünya sporcularını riske atamazlardı... En yakın tarihli birçok turist Ülkemizde öldürülmüştür. Failleri ortaya çıkmamıştır. Bu koşullar devam ettikçe 2024'te de şans görünmemektedir... Güvenlik sorunu açısından tehditkâr bir ortam olmasaydı ki en başta ürkün nedenlerdendir diye vurguladım ve aksini iddia etmek akıl dışıdır..." (NÖ)

"Yabancıların Orta Doğu korkusu..." (ÇÇ)

"Siyasi gelişmelere bağlı olarak güvenliğin yeterli olmaması..." (LA)

"İstanbul'daki bütün karışıklıklar, Gezi olayları, Suriye'ye olan yakınlığımız, iç karışıklıklar güvenlik sıkıntısı yaratıyor. İnsanların aklında soru işaretleri kalıyor. Bu olaylardan dolayı şu an güvenli bir ortam yok. Benim elimde olsa, şu anki durumuna bakarak ben de Türkiye'ye vermezdim. Bu sorunu giderebilmek için öncelikle siyasi olarak dünyaya olan duruşumuzu değiştirmeliyiz. Buranın aslında güvenlikle alakalı sıkıntıları olmadığını yansıtabilmeliyiz." (CK)

"Kargaşa meydana gelmiş bir ülke henüz kendi güvenliğini bile sağlayamazken Olimpiyatları nasıl başarabilir. Buna inanmamız bile çok saçma." (BG)

Araştırmaya katılan sporseverlerin İstanbul'un 2020 Yaz Olimpiyat Oyunlarındaki sunumunu Tokyo ve Madrid'in sunumlarını da göz önünde bulundurarak nasıl bulduklarına ilişkin düşüncelerine ait bulgular Tablo 4'te verilmiştir.

Tablo 4. İstanbul'un 2020 Yaz Olimpiyat Oyunlarındaki Sunumunun Diğer Ülkelerle de Karşılaştırıldığında Nasıl Bulunduğuna Yönelik Sporseverlerin Görüşlerine İlişkin Bulgular

Temalar	Frekans	Yüzde
Yetersiz	129	68.3
Başarılı	51	26.9
Fena değil	6	3.2
İzlenmeme	3	1.6
Toplam	189	100

Araştırmaya katılan sporseverlerin İstanbul'un 2020 Yaz Olimpiyat Oyunlarındaki sunumunu Tokyo ve Madrid'in sunumlarını da göz önünde bulundurarak nasıl bulduklarına yönelik düşüncelerinde en sık ifade ettikleri durum, Türkiye'nin sunumunun yetersiz olduğu yönündedir. Görüşmelerde katılımcılar bu durumu şu cümlelerle ifade etmişlerdir:

"Olimpiyat Oyunlarındaki sunumumuz gerçekten de çok amatör düşünülmüş. Böylesine büyük bir organizasyon için hazırlanacak sunum kesinlikle bu olmamalıydı. Sportif başarılar tamamen göz ardı edilmiş, şehri ön plana çıkarayım derken sporcuları sayfanın en arkalarına itmiş."

İstanbul'un güzellikleri bile doğru düzgün sergilenememiş, asrın güreşçisi Hamza Yerlikaya ve dünyada iz bırakan Naim Süleymanoğlu, keza Halil Mutlu gibi takdir görmüş, adını altın harflerle tarihe yazdıran bu büyük değerler böylesine bir organizasyonda unutulmuştur. Böylesine büyük bir reklam kaynağı avuçlarımızdayken o sıralar cebimize koymayı yeğlemişiz. Hazırlayan arkadaşlar umarım gelecekte de bizi temsil eden kişiler olmaz." (EE1)

"Sunumu pek beğenmedim. Sunumda olan şeyler İstanbul'un tarihi yerlerini sürekli ön plana çıkarmış. Bu tarihî güzelliklerin zaten turistler farkında. Japonya ise spor branşlarındaki başarılarını ve sporcularını ön plana almış ve bu noktada bizden bir adım öne geçmiştir." (FA)

"Kötü buluyorum. Sebebi de Türkiye gibi tarihi olan bir ülkenin, bir sürü kültürü üzerinde barındıran bir ülkenin tanıtımını Rihanna'nın müziği ile yapması." (BY1)

"Bence sunum yetersiz kaldı çünkü sunumda bizim kültürümüze yeteri kadar değinilmedi. Kendi kültürümüzden uzak bir sunum olmuş özellikle yabancı bir şarkı ile yapılanca." (BK)

"Sunumların amacı kültür vermekse istenilen olmadı fakat amaç görsellikse etkili olduğunu düşünüyorum." (FT)

"Çok kötü. Olimpiyat Oyunları gibi dünyanın en eski, köklü ve büyük bir spor aktivitesine, spor şölenine talip oluyorsunuz ancak sunumunuzda sporla alakalı görüntülere yeterince yer vermiyorsunuz. Sanki turistik bir organizasyonmuş gibi İstanbul'u ve doğasını gösteriyorsunuz. Bence bu sunum gerçekleri yansıtıyordu. Bizim işimizin sporla değil, turizmle, gelecek paralarla ve rantla olduğunu ince bir mesaj verir gibi sunum hazırlanmış. Gerçekten spora önem verilse okullarda ders programlarından kaldırılmaz, şikeye taviz verilerek dünyanın gözünde küçük düşürülmez ve tesisleri organizasyonlar için yapmak yerine Türk sporu için yaparak ne denli önemseyiğimizi gösterirdik. Sunumda da İstanbul'u turistik bir şehir olarak değil, spor cenneti olarak gösterebilirdik. Bunların yanı sıra geçmişten günümüze çeşitli branşlarda başarılı olmuş ve efsaneleşmiş sporcularımızın görüntüleri de konulabilirdi sunuma diye düşünüyorum. Ayrıca Başbakanımızın da bölgedeki huzuru ve barışı

Olimpiyat Oyunlarının gelmesiyle bağdaştırması bir başka traji komik olaydı bence.” (ANS)

“Çok ama çok yetersiz bulmaktayım. Nedeni ise sunumu izlerken nedense Ülkemizin oyunlara bakış açısını belirten hiçbir kareye rastlamamam. Tokyo sunumu ile karşılaştırıyorum sürekli ama oyunları alan ülke olduğunu göz önünde bulundurarak karşılaştırma yapmak zorundayım. Güzel bir sunum aslında. Şehir tanıtımı için daha iyisi olamazdı. Ve tabii ki daha önce yapılan organizasyonlar ve alınan başarıların hatırlatılması açısından da güzel bir video. Ama halktan, halkın spora bakış açısından görüşlerinin nerede olduğunu da sormadan geçemiyorum.” (VG)

“Berbat. Spor müsabakalarını ağırlamak için yaptığınız sunumda sportif görüntüler yerine, İstanbul’un tanıtım filmini koymuşlar gibi.” (SB1)

“Tek kelimeyle özetlersek kötü. Olimpiyatların tanıtımından çok İstanbul’un tanıtım videosu olmuş. Profesyonel bir çalışma değil.” (MCY)

“Yetersiz ve samimi değil.” (AA1)

“Sunum yetersizdi. Kendimizi bu alanda bileğimizin hakkıyla kanıtlamayı başarısak işlerimiz daha da kolaylaşacaktır.” (CT)

“Yetersiz bir sunumdu. Olimpiyat Oyunları seviyesinin inanılmaz gerisindeyiz.” (SÖ)

“Türkiye’nin sunumunun yetersiz olduğunu düşünüyorum. Daha gerçekçi bir sunum olabilirdi. Madrid’in sunumunun bize göre çok çok daha yetersiz olduğunu düşünüyorum. Tokyo’nun sunumunda Olimpiyatların tanıtımını yapmışlar ve gerçek anlamda bir tanıtım filmi tadında sunmuşlar. Ben olsaydım Türkiye’nin sunumunda daha çok sportif faaliyetlerin yer aldığı, burada nelerin yapılabileceğini gösteren ve bu şehrin güzelliklerini tam anlamıyla yansıtan bir tanıtım sunumu hazırlardım. Fon müziğinde Türk müzik kültürüyle bağdaşan bir müzik kullanırdım.” (HRŞ)

“Sunumumuzda çok yetersizdik. Bunun nedeni de spor alt yapımızın olmaması. Madrid hiç iyi değildi. Tokyo dersine iyi çalışmış başarılıydı. 2020 Olimpiyat Oyunlarına hak ederek kazandılar.” (ÜA)

"İstanbul'un sunumu berbat. Madem ezana çok önem veren bir Ülkeyiz, o zaman o sunumda ezan okunurken Rihanna'nın şarkısı çalmamalı. Bizim Ülkemizde başörtülü kadınlarımızda var, onlar neden gösterilmiyor. Sunumda kendimize özgü bir şarkı çalması gerekiyordu. Tokyo ve Madrid gayet açık, olanakların hazır olduğunu görüyoruz." (GD)

"Sadece kültürel ve görsel sunumlar yetmez. Öncelikle ülkeler bazında komşuluk ve ilişkiler -ekonomik, politik, siyasi- önemli... Madrid ve Tokyo'nun sunumları güzeldi. İstanbul sunumunda güzelliğin yanında diğer stratejik özelliklerin de anlatılması gerekiyordu." (BY2)

"Türkiye ve Madrid'in sunumları genelde şehrin güzelliklerini anlatan sunumlardı. Tokyo'nun sunumu ise şehirden daha ön planda sportif olayları anlatmaktadır. İstanbul'un sunumunda biraz daha spor olaylarını içeren görüntüler olabilirdi." (AB1)

"Tokyo sunumunda Olimpiyat Oyunlarının şimdiden hazır görüntü vermesi. Türkiye'de ise en ufak bir hazırlık dahi olmaması. Madrid'in ise beğenilmedi sunumu cevapları da tatmin edici değildi." (AB3)

"Diğer ülkelerin sunumları gayet güzeldi. Sporunu ve sporcularını tanıtmışlardı. Doğal güzelliklerini biraz dışarıda bırakmışlardı. Ben olsam İstanbul'un sunumunu doğal güzellikler haricinde ya da onlar daha kısa tutularak, spor geçmişi ve sporla ilgili sunum yapardım." (SA)

"İstanbul'un sunumu spora ve sporculara dair olmayıp aksine coğrafi güzelliklere yer verilmişti. Fakat Olimpiyat Oyunları bir spor organizasyonudur, doğal olarak bu sunum yeterli değildir. Bence spora, sporun gelişimine ve sporcuya daha çok önem verildiğini gösteren bir sunum hazırlanmalıydı." (BY3)

"İstanbul'un görselleri güzeldi fakat görsel olarak kaldı, ötesi yoktu." (BÖ)

"Madrid ve Tokyo Olimpiyatların asıl sebebini içine alan bir sunum hazırlamışlardı. Yani spor, spor sevgisi, spor ahlakı gibi katarak sunum yaparken, Türkiye ise ibadethaneleri ve kültürü sunum konusu olarak ele almıştır. Ben olsam İstanbul'un güzelliklerinin içinde sporu en güzel

şekilde anlatabilecek bir sunum yapardım. Olimpiyatların asıl amacını koyardım ortaya.” (GÇ)

“Diğer sunumlar gayet iyi ve güzeldi. Kendi ülkelerinin tanıtımı ve yanı sıra sporcuları ve spora bakış açıları anlatıldı. İstanbul’un sunumu bence yetersizdi, nedeni ise sporla ve sporcu ile alakalı yeterince donanımlı olmayışı.” (HB)

“Tokyo ve Madrid sunumları gayet açık, net ve somut yani yapılmış tesis ve olanaklardan bahsediliyordu. Türkiye’nin sunumu ise bir seçim vaadi gibiydi. Ortada ne tesis ne de başka bir şey vardı. Sadece yapacağız edeceğiz. Ben olsam bu halde zaten Olimpiyatlara aday olmazdım. Amacımız önce tesis yapıp, sporcu yetiştirip ve belli bir madalya eşğine ulaşıldıktan sonra adaylık olmalı.” (YY)

“Türkiye ve Madrid’in sunumlarını beğenmedim ancak Tokyo çok güzel olmuş gerçekten hak etmiş. Ben olsaydım Ülkemi tanıtıyor gibi değil, gerçekten Olimpiyat ruhunu yaşatırdım. Türkiye’de en azından köprü üstünde her sene düzenlenen koşu resimlerini koyardım, müzik olarak Rihanna değil de mehter marşını kullanırdım.” (ÖÇ)

“Bence sunum Olimpiyat için değil de turizm için yapılmış gibiydi. Ben olsam azda olsa var olan tesislerimizi daha farklı sunardım.” (İY)

“Tokyo’nun sunumu gerçekten başarılıydı. Bizim sunumumuz ise daha çok projelerin yapılıp bitmişliği yönünde yapılabilirdi. Aslında sunumumuz başarıyı tek başına getiremezdi, bunun yanında ülkenin şimdiki gelişmişliği daha çok göz önünde bulunduruldu.” (İG)

“Bence Tokyo’nun sunumu çok güzeldi. Ben olsam İstanbul’un sunumunu hazırlarken Tokyo gibi daha fazla spor örneklerine yer verirdim. Ülke motiflerimiz çok fazlaydı. Spora dair çok fazla bir sunum yapılmamıştı. İstanbul şehrinin tanıtımı gibiydi. Bu bir Olimpiyat. En büyük spor organizasyonu.” (GA)

“Bence en güzel sunum Tokyo’nun sonra İstanbul’un sonra Madrid’indi. Sunumumuzun şarkısı çok alakasızdı. Olimpiyat Oyunlarını alabilmek için sunum yaptık fakat spora dair hiçbir görüntü yoktu.” (DB)

“Ben Tokyo’nun sunumunu gerçekten çok beğendim. Spor aşkını anlatmış. Kendi ülkeleri adına yarışan sporculardan hemen her branştan

örnekler göstermişler. Bizim sunumumuzda ise spora dair çok fazla örnek yok.” (NCM)

“Tokyo kendini dünyaya göstermiş bir şehir. Bugün dünyanın en değerli şehri olarak gösteriliyor. Adamlar işini, kentleşmeyi çok iyi başarmış, bir düzen içinde yürütüyorlar. İstanbul’a kültür merkezi de diyebiliriz, çok önemli jeopolitik bir yapıya sahip. Ben olsam bunu en iyi şekilde değerlendirmeye çalışırdım. Geçmişinden bugüne kültürlerini ve İstanbul’u almak için yapılan savaşları anlatırdım ancak yetersiz kaldı.” (VD)

“Her ikisinin de sunumlarını gayet başarılı buldum. İstanbul yetersizdi. Ben olsam İstanbul’u tarihten yola çıkarak anlatırdım.” (BY4)

“Tokyo ve Madrid iyi tanıtılmış. İstanbul tarih ve kültürde dünyada tek olmasına rağmen yeterince tanıtılmamış.” (AT)

“Tokyo kendisini yeterince tanıtmıştı, İstanbul ise çok yetersizdi.” (AK1)

“... İstanbul’un tüm detaylarının ve dikkat çekici özelliklerinin anlatılmadığını düşünüyorum...” (BÇ)

“Sunum bana göre anormal bir şekilde yapıldı. Sebebi bizim Ülkemiz Türkiye Cumhuriyeti ve Türkiye’yi temsil eden, ifade eden gösterimler olmalı.” (HY)

“İstanbul’un sunumlarında bence eksikler vardı. Coşku ve istek eksikti. Ata sporlarımızdan gösterim yoktu. İstanbul’un tarihî güzellikleri daha farklı açılardan incelenebilirdi. Müzik bence mehter marşı bile olsa daha etkili olurdu. Kültürümüz güzel yansıtılmamış hatta hiç yansıtılmamış. Ben olsaydım, bu hataları yapmazdım.” (RB)

“Türkiye sunumunda ana vurgumuz iki kıtayı birleştirmekti. Bu tema üzerine çalışmamızı düzenledik. Bununla birlikte eskimiş Asya ve Avrupa tabelası, simit ve Türk lokumu temaları. Biraz daha farklı bir sunum hazırlayabilirdik. Ayrıca ezan sesi ile Rihanna’nın şarkısının birleştirilmesinin pek fayda getirdiğini de sanmıyorum. Bazı yerlerde özentisi gibi gözüktüğümüzü düşünüyorum.” (BA)

“Tokyo’nun sunumunu beğendim. Madrid’in sunumu çok zayıftı. Tokyo hem başarılı sporcularını hem de farklı ırklardan sporcuları

sunumuna koyarak zenginleştirdi sunumunu. Türkiye turist üzerinden değil de, sporcu ağırlıklı bir sunum gerçekleştirmeliydi. Ata sporlarımıza yer verilmeliydi.” (İB)

“Türkiye’nin sunumu kültürel içerikli bir sunumdu. Tarihî güzelliklerin yansıtıldığı, şehrin tanıtıldığı. Fakat spor içeriği yönünden biraz zayıftı. Ata sporumuz olan Kırkpınar Yağlı Güreşlerinden kareler görmek isterdim. Bir de şarkı seçimi çok yanlıştı. Tokyo tamamen spora dayalı bir sunum hazırlamıştı. Madrid’in sunumunda da spor eksikti.” (ZB)

“Madrid ve Tokyo’nun sunumları çok güzeldi. Ancak Türkiye sunumunda genel kültüre yönelik olarak bir sunum hazırlamış. Sunumda daha çok spor ve sporcu ile ilgili görüntülerin fazla olması daha isabetli olurdu.” (HİE)

“Tokyo’nun sunumu son derece iyi hazırlanmıştı. Bizim sunumumuzda yolunda gitmeyen bir şeyler vardı. Ezan sesiyle başlayan sunum Rihanna’nın Diamonds şarkısıyla devam edince, çok şaşırtıcı bir durum çıktı ortaya. Hadi onu geçtim, şarkı sözlerine dikkat edilirse ‘A vision of ecstasy’ diyor, ecstasy bir vizyondur. Hiç hoş değildi.” (SA)

“Üçünün arasında en çağdaş, günümüz teknolojisine ve geleceğe yatırım olarak görünen sunum Tokyo’nun sunumuydu. Bununla birlikte Madrid’de İspanyolların klasik kullandığı spor ülkesi ve Avrupa’nın göbeğinde olmalarını iyi kullanmış. Türkiye’nin sunumunda ise diğerlerinde fark edilmeyen bir acemilik vardı. Sunumlar uzman bir kadro tarafından oluşturulmalıydı.” (GK)

“Tokyo’nun sunumu teknolojik ve etkileyiciydi. Madrid spor ülkesi olduğunu göstermiş. Türkiye tarihî güzelliklerine daha çok önem vermiş. Ben olsam spora ağırlık veren bir sunum hazırlardım.” (AG)

“Tokyo ve Madrid’in sunumları tatmin edici sunumlardı. Türkiye’nin sunumu biraz daha amaca yönelik sporsal olabilirdi.” (CÇ)

“Tokyo spor ağırlıklı bir sunum hazırlamış ve bence etkili bir sunum olmuş. Madrid spora ağırlık vermemiş. Türkiye’nin sunumunda ise spor ve sporcudan eser dahi yoktu. Bence bu yanlış bir sunum. Ben olsam Türkiye’nin sunumunda tarihî güzellikleriyle beraber spor, sporcu ikilisine de ağırlık verirdim.” (GT)

"Tokyo'nun sunumu çok mantıklıydı. Tokyo teknolojik olarak önemli yerlere değinmiş. Olimpiyatı istediklerini çok güzel yansıtmışlar. Madrid'de sportif açıdan çok iyi bir sunum gerçekleştirememiş. Türkiye'de daha çok tarihî özelliklerini yansıtmış. Ben olsam Türkiye'nin sunumunda sporcu ve tesislere ağırlık verirdim." (HE)

"İstanbul'un sunumunda spor köprüde yapılmayacak, dolayısı ile ben olsam daha çok spor alanlarını, sonrada gelecek seyircinin barınma, eğlenme ve ulaşımını ön plana koyacak bir sunum hazırlardım." (SK)

"Türkiye'nin sunumu etkileyici değildi. Farklı fıkirlere önem verilmemişti. Spor ön planda olmalıydı. Bizimki biraz İstanbul reklamı gibi yapılmıştı. Tokyo'nun sunumu spor ağırlıklı olarak iyiydi." (SD)

"İstanbul'un tanıtım filmini izledim beğenmedim. Bunun dışında diğer ülkelerin sunumların detaylarını bilmiyorum. Bu konuda eleştiri yapamayacağım. Sunumu spor okullarının öğrencilerine, akademisyenlere, sporculara, beden eğitimi öğretmenlerine, hakem, antrenör yani bilgisi olanlara yaptırır, sonrada biz vatandaşlara, seyircilere sunulup bir fikir alınmasını isterdim." (ZD)

"Tokyo'nun sunumunda üst düzey teknoloji kullanarak yapılan tesisleri gösterdiler. Tesislerin işlenebilirliğine inandırdılar. Olimpiyat alanını kampüs şeklinde yaptıklarını göstererek de ulaşım sıkıntısının olmadığını da gösterdiler. Madrid'in tanıtım filminde ise spora fazla yer verilmediğini düşünüyorum. Türkiye'nin fragmanında ise daha çok tarihî ve mistik dokuyu ön plana çıkarttılar. Ben olsaydım önce tesisleri yapar, sonra fragmanı yapardım." (GT)

"Tokyo'nun ve Madrid'in sunumları güzeldi. Türkiye ise yapacaklarını gösterdi, ben olsam yapılanları gösterirdim." (ÖÖ)

"Diğer ülkeler var olan tesisleri gösterdi. Bizim sunumda da öyle olmalıydı." (BNE).

"Türkiye ve Madrid'in sunumlarını birbirine yakın buluyorum. İki ülkenin de sunumunun kültürel değerleri yüksek olan, sportif açıdan eksik olan bir sunum olduğunu düşünüyorum. Tokyo ise sunumunda daha çok sportif yapısına, kendi sporcularının Olimpiyat görüntülerine sunumlarında yer vermeleri, kendi milletlerinin spora verdiği değeri yansıttığını

düşünüyorum. Ben olsam sunumumuz da sportif değerlerimize daha çok yer verirdim.” (ÖK)

“Madrid ve Tokyo’nun sunumu tartışılır olsa da amaca uygundu. Türkiye’nin tanıtım filmi ise genelde İstanbul’un yaşayış biçimini anlatıp, sporla ilgisi olmayan bir sunumdu.” (MA)

“Bizim sunumumuzu beğenmedim, karmaşık buluyorum. Tokyo’nun-kini ise izlemedim. Sporun ve sportif branşların öne çıktığı bir sunum yapılmalıydı.” (ÖS)

“Kendi tanıtımımızda bile başka ülkelerin bize yaptıklarını gösterirken, başarılı olamayız. Örnek ise İstanbul boğazını Japonlar yaptığı halde, kendi tanıtımımızda buna yer vermemiz.” (SS2)

“İlk önce Rihanna’nın şarkısını koymazdım. Kendi kültürümüzü temsil eden bir müzik kullanırdım ve sunuda spora daha fazla yer verirdim.” (ES)

“Sunumu hiç başarılı bulmuyorum. Diğer ülkeler Olimpiyat sunumlarında hep sporla ilgili tanıtımlar yaparken, bizim Ülkemiz tanıtımında simitçi ve camileri gösteriyor. Sonuç normal olarak başarısız.” (MAE)

“Sunumumuz olduğumuz gibi değil, olmasını istediğimiz bir İstanbul ve dilediğimiz bir ülke görüntüsü vermekte. Görsellik olarak süper fakat gerçeklik olarak hayal ve inandırıcılık olarak zayıf.” (YÖ)

“Türkiye’nin sunumu İstanbul’un şehir tanıtım videosu gibiydi. Olimpiyat Oyunlarından daha çok turizm amaçlı bir görsellik vardı. Ayrıca videonun başı, sonu, ortasında tekrarlayan cami görüntüleri vardı. Japonya tanıtım videosu ise tamamen spor faaliyetlerine ait görüntüleri içeriyordu. Her spor dalından görüntü mevcuttu. Olaya spor açısından yaklaşılmıştı.” (EK)

“Açıksası çok başarılı ve gerçekçi bulmadım. En önemlisi de spor, sporcumuz ve spora bakış açımız açısından çok zayıf buldum. İçerisinde sporla alakalı pek bir şey göremedim.” (FK)

“... inandırıcı değildir, zira içeriğinde spora ve sporcuya yönelik bir tanıtım değil de, İstanbul’u genel anlamda tanıtan bir reklam filmi gibiydi.” (HÖ)

"Yabancı şarkıyla başlatılan bir tanıtım filmi ne kadar Türkiye'yi ve Türk sporunu yansıtabilir? İçinde Kırkpınarın, atlı ciritin, polonun olmaması ve modern sporların çeşitli formlarını tanıtımda kullanamamış olmamız, Olimpiyatları almaktaki şansımızı çok düşürdü." (MD)

"Bence alakasız bir sunum olmuş, sporumuz ve sporcularımızdan çok çayın, simitin tanıtımı yapılmış." (EDU)

"Spordan çok İstanbul'un tanıtımı yapılmış, sporla alakası olmayan insanlara tanıtımda gereksiz yere, fazlaca yer verilmişti. Buna karşılık rakiplerimiz şehirden fazla tanıtımda spora ağırlık vermişler. Maksat Türkiye'yi tanıtmaksa eğer tanıtım filminin açılışının yabancı şarkıyla yapılmış olması çok alakasızdı. Sunuma Olimpik sporların yanında, millî ve geleneksel sporlarımız da katılmalıydı." (GÖ)

"Sunumumuzda daha çok İstanbul tanıtılmıştı. Camiler, köprüler, boğaz vs. tabii ki bunlar kültürümüz, yok sayamayız ancak bunların tanıtımdaki yoğunluğu spordan fazla olamamalıydı. Geçmişte aldığımız sportif başarılarımız, geleneksel sporlarımız, şu an yapılmakta olan geleneksel ve Olimpik sporlarımız tanıtım filminde yerini almalıydı. Daha önce Türkiye'nin yapmış olduğu büyük organizasyonlardan video kesitleri tanıtım filmine eklenmeliydi." (ÖG)

"Yerel olduğunu düşünüyorum. Daha geniş ve kapsamlı olmasının daha faydalı olacağına inanıyorum." (AE)

"Daha yaratıcı ve dikkat çekiciliğe önem verilebilirdi." (SY)

"Birkaç durum dışında gayet başarılı buluyorum. Bu durumlar, kültürümüze uygun bir şekil arz etmemesidir." (YK)

"Adet, örf ve gelenek yoksa hiçbir şey yoktur. Ülkemizin kültürüne ait çok az doneler vardı. Daha özel bir sunum yapabilirdik. Bize ait kültürleşmiş spor efsanelerini kullanabilirdik." (SE)

"Tokyo'nun sunumunu çok başarılı buldum. Bence hak eden oydu ve kazandı. Sunumda sporu tanıttı. Madrid ve İstanbul için aynı şeyi söyleyemeyeceğim. İstanbul'un sunumunda spor değil de İstanbul tanıtılmıştı. Tanıtımda spora pek yer verilmemişti. Ben olsaydım İstanbul şehrini tanıtmaktansa daha çok ata sporumuz olan güreşin videoda

olmasını isterdim. Spora olan sevgimiz, ilerideki hedeflerimiz, şampiyon olma hırslarımızı anlatan bir video yapardım ben.” (ANH)

“Ben olsaydım sunum yapmazdım. Çünkü sunumun şartı batı anlamında başarılı olmak ve bizim aslında Türkiye’ye yakıştıramadığımız spor dalları için neden sunum yapılsın. Madrid ve Tokyo’nun seçilmesi kendi özlerini geliştirmesine bağlı. Bizim seçilmemiz söz konusu olduğunda ise kendimizden taviz vermişizdir. Çünkü benim için Olimpiyatlar belli bir kültürün simgesidir. Bizde o kültürün içinde yer almıyoruz.” (AMK)

“Tokyo daha önce Olimpiyatlara ev sahipliği yapan bir ülke olduğu için tecrübelerinden dolayı iyi bir sunum yaptı. İstanbul’un tanıtımına gelince öncelikli olarak Başbakan, Gençlik ve Spor Bakanı ve Olimpiyatlarda derece almış sporcular sunumlarda yer almalıydı. Misafirlerin kendilerini güvende hissedeceği bir sunum olmalıydı. Yani misafirperverliğimiz anlatılmalıydı ama böyle değildi.” (AR)

“Türkiye’nin sunumu yetersizdi. Türkiye’nin tamamen ortaya konulmamış bir sunum olduğunu, Türk kültürünün tam anlamıyla yansıtılmadığını düşünüyorum. Ben olsaydım Türk kültürünün tamamıyla yansıtıldığı ve Olimpiyatların hiçbir aksaklık olmadan burada yapılabileceğini gösteren bir sunum yapardım. Madrid’in sunumunun da çok amatörce olduğunu düşünüyorum. Daha çok bir hayal ürünüdür andırır bir sunum hazırlanmış. Tokyo’nun sunumu ise sadece sportif faaliyetlerin gösterimde olduğu, nelerin yapılabileceğinin gerçekçi bir şekilde anlatıldığı bir sunum olmuş.” (AAK)

“Tokyo gayet iyi bir sunum yaptı. Madrid’in sunumunun iyi olduğunu düşünmüyorum. Türkiye’nin sunumu çok yetersizdi, gereğinden fazla İstanbul’un tanıtımı vardı. Bence daha çok Olimpiyatların burada yapılabileceğini kanıtlayan tarzda bir sunum olmalıydı.” (DA)

“Daha çok İstanbul ön plandaydı. Sporun daha ön planda olduğu bir sunum olmalıydı. Diğer adayların sunumlarında İstanbul sunumuna göre daha çok sportif kareler bulunuyordu.” (EC)

“Sunumların hepsini izledim. Türkiye’nin ve İspanya’nın sunumu spordan daha çok turistik bir tanıtım amacıyla hazırlanmış bir sunumdu. Seçilen müzik sunumla örtüşmemişti. Evet İstanbul tarihî ve turistik

açıdan muazzam bir şehir ve tanıtım videosunda bunlara yer verilmesi çok normal ancak Olimpiyat tanıtımı için hazırlanan bir sunum için spor tanıtımına daha fazla değinilmesi gerektiğini düşünüyorum. Japonya ise amacına uygun, spor ruhunu yansıtan, spor temasını derinlemesine işleyen sunum hazırlamıştı.” (BE)

“Üç sunumu izledim. Türkiye ile İspanya hemen hemen aynı konuları işlemiş. Trafik, tarihî mekân, eğlence ve az bir spor. Oysa Japonya sadece Tokyo ismini filmin başında duyurmuş. Sadece normal insanların sporlarına eğilmemiş, engelli sporculara da, birliktelik duygusu, raki-bine karşı saygı duyulmasını da göstermiş. İspanya, NBA’de oynayan oyuncu Pau Gasol’u Olimpiyat komitesine dâhil etmiş. Türkiye de Naim Süleymanoğlu’nu çağırıyorsa, eğlence, tarihî mekân, cami ve trafikten çok spor dallarına önem verselerdi, daha iyi olacağını düşünüyorum.” (BB)

“Oylamanın kriterinin sadece sunumlar olduğu varsayıldığında, en başarılı sunum Tokyo’nun sunumuydu. Türkiye ve Madrid yerel güzelliklerin sunumlarını yaparken, Olimpiyatın amacına uygun sunum Tokyo tarafından yapılmıştır.” (HT)

“Olimpiyat Oyunları barış, kardeşlik, spor ve eğlence gibi kavramları kapsar. Bizim sunumumuzda ise sadece ülke ve İstanbul tanıtımı vardı. Spora yönelik başarılarımız olmadığı için Ülkemizi ve İstanbul’u tanıtarak 2020 Olimpiyatlarını almamıza engel olduk. Sunumumuzda sporlar ilgili hiçbir içeriğe yer verilmemişti.” (DB)

“Yetersiz tabii ki. Spor bakanının daha özverili olması gerekli.” (Aİ)

“Yetersiz, daha etkili olabilirdi. Zaten altyapı olanağının olmaması sunumu yetersiz yaptı. Türkiye siyasi alanda yeterlilik kazanmak için 2020 Olimpiyatlarını istedi. Spor aktivasyonu olarak istek yapsaydı, sunumu daha yeterli olurdu.” (AA2)

“Çok başarısız. Osmanlı’dan günümüze gelen spor oyunlarımızı tanıtımları daha faydalı, etkileyici olabilirdi.” (CY)

“Ülke gündeminden dolayı çok kalburüstü bir sunum hazırlanmış. Daha yaratıcı sunumlar hazırlanabilirdi.” (EA)

"Bu iş İstanbul'la, boğazla, simitle olacak iş değil. Galatasaray'ı, Türk Millî Takımını, voleybol ve basketboldaki başarılarımızı göstereceksin onlara." (EY2)

"Görsel açıdan doyurucu bir film değil. Bunun yanında, Hükümetin 12 yıldır sömürüsünü yaptığı değerlerin tamda ikiyüzlülükle gizlenmeye çalışılması ve Türkiye'de yaşayan halkların son dönemde gerçekleştirdiği toplumsal hareketler, dünyanın ve Uluslararası Olimpiyat Komitesi'nin gözünden kaçmamış, bu da sunumun inandırıcılığını yitirmesine sebep olmuştur." (İSK)

"Çok alakasız bir sunumdu. Sanki İstanbul'un tanıtımı yapılıyordu. Ata sporlarımız polo, yağlı güreş, atlı cirit gibi hiçbir sporumuz tanıtılmadı. Bürokratik adamlar çıktılar, bir şeyler yapmaya çalıştılar sadece. Doğru düzgün millî sporcumuz bile yoktu orada. Koca Yusuf'tan, Yaşar Doğu'dan, Selim Sırrı Tarcan'ın başarılarından söz bile edilmedi. Siyah takım elbiseli, kravatlı kişilerin sunumu da ancak bu kadar olurdu zaten. Spordan anlamayan insanlar Gençlik ve Spor Bakanlığı'nda olurlarsa, olacağı budur." (ÇU)

"Sporla alakalı neredeyse doğru düzgün bir bilgi bile yoktu. Sadece İstanbul'un tanıtımını yapıyorlar gibiydi. Nerede kaldı bizim millî sporlarımızdaki, ata sporlarımızdaki başarılar." (KG)

"Tokyo'nun sunumunu yeterli bulmadım. Daha kapsamlı bir görsellik bekliyordum. İstanbul'un sunumu da her zaman İstanbul'un tanıtımında olduğu gibiydi. Bizim bildiğimiz İstanbul'u tanıtmak yerine daha güzel bir sunum yapılabilirdi." (GD)

"Tokyo ve Madrid in sunumları iyiydi. İstanbul'un sunumu iyi değildi. Mesela yabancı müzik yerine Türklerin kendine özgü müziklerinden konulabilirdi." (ÖE)

"Türkiye'nin sunumu Madrid ve Tokyo'nun sunumuna göre biraz basit kaldı. İstanbul'un sunumu daha akıcı olmalıydı ve Türkçe olmalıydı." (SD)

"Tokyo sunumunda kendi sporcularını kullanarak kendi benliklerine sahip çıktı. Tokyo'nun bu seçimi bizim sunumumuzdaki eksiklikleri direkt ortaya çıkardı. Türkiye'nin sunumu Olimpiyat alacak bir ülkenin

hazırladığı sunumdan çok, şehri tanıtmaya havasında olan bir sunumdu. Ben olsam kültürel özelliklerimizin yanı sıra spora teşvik eden bir sunum hazırlardım.” (MÇ)

“Yapılandırılmış tesislerimiz olmadığından dolayı Olimpiyatlar için hazırladığımız sunumda genellikle İstanbul’u tanıttık. Evet yetersizdi sunumumuz ama yapabileceklerimiz gösterdiklerimizden çok daha iyi...” (HÇ)

“Daha kapsamlı ve daha etkili bir sunum olmasını beklerdim. Etkileyici ve bilgi vericiliği ön planda tutan hatta merak uyandıran. Ama öyle olduğunu söyleyemem.” (CK)

“Hiç beğenmedim çünkü sunumda sporcuya özel, sporcuyu ve sportif başarıları anlatan doğru düzgün hiç bir bilgi yok. Sadece İstanbul’u tanıtan bir video olmuş. Ama başarılarımızın olduğu, sportif aktivitelerin, sporcuların olduğu, o tür görüntüleri içeren bir video çok daha etkili olabilirdi. Sadece şehir tanıtımı yapmışlar, onu bile başarılı yapmamışlar.” (BG)

“Kötü olmuş diyebilirim. Çünkü Türkiye, Olimpiyat ve İstanbul temalı bir video olması gerekirken, turizm etkinliği tanıtımı gibi bir sunum olmuş.” (ÖM)

“Hatayı kabul eden cinste bir sunum olmuş. Ama rakip ülke çok daha başarılı bir sunum yaptı. Gayet etkileyici bir sunum yaptı ve bizi eksik noktalarımızdan vurdu. Özellikle şike konusunda.” (KY)

Araştırmaya katılan sporseverlerin İstanbul’un 2020 Yaz Olimpiyat Oyunlarındaki sunumunu Tokyo ve Madrid’in sunumlarını da göz önünde bulundurarak nasıl bulduklarına yönelik düşüncelerinde ikinci sıklıkta ifade ettikleri durum, Türkiye’nin sunumunun başarılı olduğu ancak bazı eksikliklerin olduğu şeklindedir. Görüşmelerde katılımcılar bu durumu şu cümlelerle ifade etmişlerdir:

“Çok başarılı. Olimpiyat şehrimiz İstanbul’u çok güzel tanıtmışlar fakat sporcu kimliğimiz sunum içerisinde daha çok ön planda olabilirdi.” (ASM)

“Yeterli ancak aslolan Ülkemizin kendi medyamızdaki yeri ve sunumu.” (YŞ)

"Diğer ülkelerin sunumlarından daha başarılı bir sunum ortaya koyduğunu düşünüyorum." (EY1)

"Madrid'in Avrupa'ya daha yakın olduğu fakat Tokyo'nun dünya-nın diğer bir ucunda olduğu, tesis yönünden Türkiye'den daha ileri bir durumda olduklarını da yapılan sunumlarda anlaşılmıştır. İstanbul'un sunumunu gayet iyi bulmakla beraber, eksikleri olduğunu da düşünüyorum." (FD)

"Madrid ve Tokyo'nun sunumlarını gayet başarılı buldum. İstanbul sunumunda bence bir eksiklik yoktu. Güzel bir sunum olmuş." (AK2)

"Türkiye'nin sunumlarını oldukça iyi buluyorum. Kültürel etkinlik-ler ve tanıtımlarımız daha iyi olabilirdi. Tokyo tecrübelerinden dolayı daha iyiydi. Teknolojilerinin iyi olması, her yönden onlar avantajlı durumdaydılar. Tokyo'nun da eksik yönleri vardı, Hiroşima, deprem bölgesi olması gibi. Madrid'in Avrupa ülkesi olması direkt olumlu yönde etkiliyordu." (AY2)

"İstanbul'un sunumu çok iyiydi. Hem ülkeyi hem de sporu tanıttırdı bize. Sadece bizim sunumumuzda eksik bulduğum nokta şimdiye kadar katıldığımız yarışlardan hiçbir kesit konmadı. Örnek, sporcularımız videoda kısa olarak gösterilmeliydi." (CA)

"Bence İstanbul'un sunumu güzeldi. Madrid'in sunumunu çok beğenmedim ama Tokyo'nun ki mükemmeldi. Bence İstanbul'un sunumu sözü olmayan bir şarkıyla ya da bizim ülkemize has bir şarkıyla yapıl-malıydı." (SD)

"Diğer iki ülkenin sunumları gayet başarılıydı, her yönden ele alıp tanıtım yapmışlar. İstanbul'un tanıtımı da iyiydi ama demek ki yetersiz görüldü..." (İU)

"İstanbul'un sunumu gayet güzeldi. Madrid'inki de güzeldi." (FY)

"Sunumlar gayet iyiydi. Bu şartlarda bence bizim sunumumuz yerindeydi." (KD)

"Tokyo'nun sunumu gerçekten çok iyiydi. Türkiye'nin hala İstanbul'dan ibaret olduğunu düşünüyoruz. Diğer illerimizin güzelliklerinden bah-sedilmediğini düşünüyorum. Ata sporlarımızdan cirit, yağlı güreş gibi

branşlardan hiç gösterim yapılmamış. Biz bile kabullenememişken, onları ikna etmemiz zordu. Ben olsaydım bu hataları giderirdim.” (KK4)

“Fon müziği harici genel anlamda hoş bir sunumdu. Ben olsam kültürel sembolleri daha fazla kullanırdım.” (İİ)

“Sunum gayet güzeldi. Ama sunumdan daha önemlisi, Olimpiyat ruhunu yansıtacak seyirci potansiyeli ve çalışmalar daha önemli.” (AK3)

“Türkiye ve Tokyo’nun sunumlarını izledim. İstanbul’un sunumu son derece güzeldi.” (HÖ)

“Tokyo daha çok teknolojiyi ön plana çıkarmış, harcayacağı kaynakları halkın spora ve sporcuya ilgisini güzel bir şekilde göstermiş. Madrid ise Olimpiyatları daha önce Barcelona’da yaptığı için alışkın olduklarını ve dünya sporunda başarılı olduklarını anlattı. Türkiye daha çok devlet desteğini ön plana çıkardı, yapılan alt yapı çalışmalarının Olimpiyatlar olmaksızın zaten planlandığını, Ülkenin Olimpiyatlara hazır olduğunu anlattı. Sunum güzeldi fakat ben olsam sporsal etkinliklere daha fazla yer verirdim.” (CA)

“İstanbul’un sunumu güzeldi ama ben olsam daha çok sporla ilgili bir tema hazırlardım. Birinci plana sporu, daha sonra Boğazı ve İstanbul’u yerleştirirdim. Açıkçası Madrid’in sunumunu beğenmedim ve güzel olsaydı bizi geçerdi diye düşünüyorum. Işık temasını saçma buldum. Tokyo’nun sunumu da güzeldi, daha çok spor ağırlıkta olduğu için herkes tarafından beğenildiğini düşünüyorum. Ancak Tokyo’nun Olimpiyatları almasının haksızlık olduğunu düşünüyorum. Zaten daha önce verilmiş bir şehre tekrar vermek yanlış.” (ME)

“Gereken tesis, altyapı, sporcu kültürü, katılmak değil, başarmak odaklı olmadığı sürece en iyi sunumu yapın, kâfi gelmez. Ama Türkiye’nin sunumu çok iyiydi.” (SB2)

“Madrid ve Tokyo’nun sunumu çok iyi değildi. Türkiye’nin sunum konusunda hiç bir sıkıntısının olduğunu düşünmüyorum.” (BA)

“Gayet güzel, keyifli ve verimli buldum. Aday ülkeler arasında en iyi sunumun bizim olduğunu düşünüyorum.” (BFY)

“Son derece başarılı buluyorum. Türkiye’nin kültürel zenginliklerini ön planda tutan güzel bir sunumdu.” (RME)

"Bence İstanbul Türkiye adına layığıyla güzel tanıtıldı. Fakat, sunumdaki spor ile ilgili aktivitelerin daha kapsamlı olması Olimpiyatları almamızda daha etken olabilirdi." (KK1)

"Sunu gayet başarılıydı. Yalnız benim düşüncem sunumda Olimpiyatlarda başarı yapmış sporcularımızın ön planda, sunum içerisinde olmasını isterdim. Hangi branşta başarılı olmuşsa o şekilde azda olsa branşına özgü bir kaç saniyelik hareketle sporcular gösterilmelidir. Birde sunumda ezan okunurken yabancı müzik çalınmasını hoş bulmadım. Açıkçası daha başarılı bir sunumda yapılabilir, özellikle sporcularla birlikte." (YE)

"Sunum bence gayet güzeldi ancak çarpınan bir ceylan gibi de olmaya gerek yok." (ÇÇ)

"Türkiye'nin, Madrid'in ve Tokyo'nun sunumlarını beğendim. Türkiye'nin sunumunda genç yetenekleri ön sıraya oturtması bile etkileyici bir hareketti. Genç ve yetenekli sporcuların olduğunun bir göstergesi." (DK)

"Son derece etkileyici sunumlar oldu diye düşünüyorum." (KÖ)

"Sunumları yeterli buluyorum. Ben olsam ülkemizi daha jeopolitik, tarihî ve kültürel değerleri yönden daha etkileyici bir şekilde tanıttırdım." (MY)

"Genel itibarıyla sunumlar iyiydi ama Türkiye'nin sunumu da gayet iyiydi." (OŞ)

"İstanbul'un sunumunu beğendim, İstanbul çok güzel tanıtılmış. Ben olsaydım da böyle bir sunum yapardım. Madrid ve Tokyo'nun da sunumlar kötü değildi. Tokyo tecrübeli olduğundan güzel bir sunum yaptı." (MİE)

"İstanbul'u çok iyi tanıtmışlar fakat İstanbul'da spor alanı çok sınırlı olduğu için tanıtımda çok yer verilmemiş. Tokyo'nun tanıtımını beğenmedim, Madrid'inde kararsızım. Ben olsaydım İstanbul'daki tarihi yerler yerine daha çok spora yönelik bir tanıtım videosu hazırlardım." (MCA)

"Tanıtımlar güzeldi ancak kendi Ülkemizin tanıtımını daha çok beğendim. Ben olsaydım Türkiye'nin Türkçe bir şarkıyla tanıtılmasını isterdim. Bu video için çok çalışıldığını sanmıyorum." (ZM)

"Sunumlar güzeldi bende aynı şekilde yapardım." (AD2)

"İyi buldum fakat daha iyi olabilirdi. Bir kaç eksikliklerin olduğunu düşünüyorum. Ben olsaydım gösterişli akılda kalıcı bir sunum yapardım. Diğer ülkelerin ki öyleydi." (KK2)

"Sunumu gayet yerindeydi, daha iyisi olamazdı. Bence en fazla çalışan bizim komiteydi. Diğer ülkelerde iyiydi." (MÖ1)

"Türkiye'nin sunumu genel anlamıyla güzeldi. Şehrin dokusunu, tarihini, kültürünü iyi yansıtan bir sunumdu. Tek eksik yanı o dokuya uygun özgün bir müzikle sunuma eşlik edilmemesiydi. Rihanna'nın Diamonds şarkısı sunumda eğreti durmuş. Tokyo'nun sunumunun artı yanı, spordaki başarılarını ve altyapı olanaklarını güzel yansıtmasıydı. Bu etken İstanbul ve Madrid'in sunumunda eksikti. Madrid'in sunumunda da genel olarak şehir ve İspanyol kültürü ön plana çıkarılmasına karşın spor faaliyetleri ve altyapı olanakları güzel bir şekilde yansıtılamamış. Tokyo sunumunda müzik olarak daha modern bir altyapı kullanmış ve sunumun ruhuna uyum sağlamış buda. Madrid ise klasik müzik öğeleriyle desteklemiş sunumunu, onu da yadırgamadım sunumun genel içeriğiyle uyumlu bir müziği vardı." (EA)

"... Bizim sunumumuzda bir problem yok. Kültürel ve tarih açısından daha iyiyiz fakat yetersiz buldular." (GB)

"Sunumları beğendim ama sadece beğendim. Mükemmel diyemeyeceğim. Daha iyi olabilirdi. Spora pek önem verilmemiş, kültüre önem verilmiş." (ŞE)

"Sunum gayet güzeldi ve doğaldı. Sunumun diğer ülkeler tarafından da beğenildiğini düşünüyorum." (MÖ2)

"Eksiklerimiz olmasına rağmen güzel bir sunumdu. Başarılı buldum fakat içinde sporla ilgili de bilgiler olsaydı daha iyi olurdu." (MS)

"Bence başarılı bir sunumdu. Hak ettiğimizin de bir kanıtıydı. Tüm üst düzey devlet adamlarının orada olması gerçekten Olimpiyatları istiyoruz anlamındaydı." (ZT)

"Sunum gayet başarılıydı ve Ülkemizi yeterince anlatıp tanıttığımızı düşünüyorum. Ülkemizle ilgili bilgilerin yeterince verildiğini düşünüyorum." (ZNU)

"Hepsinin sunumu çok güzeldi ancak Türkiye'nin tanıtımında yabancı bir şarkı ve yabancı bir sanatçı yerine, Türkiye'nin motifi olan bir parça ve sanatçı olması daha iyi olurdu." (EEK)

"Eksikliklerini fazla görmedim. Kendilerini çok güzel tanıttılar."
(AD1)

"Tokyo'nun sunumu Türkiye'nin sunumuna göre daha vasattı fakat siyasi sebeplerden dolayı Türkiye'nin sunumu yabancı ülkeler tarafından çok da ilgiyle izlenmedi." (İÜ)

"Sunumlar yeterliydi bence. Sunumlarda sporcuya olan desteğin devletin başındakiler de dahil olmak üzere, destek verildiğinin gösterilmesi anlamlı ve güzeldi." (KK3)

"Ben kendi açımdan beğendim ve güzel buldum." (SÜ)

"Bence güzeldi. Belki çok fazla etkileyciliği olmamış olabilir. Ama kötü denilebilecek kadar eksik değildi." (İA)

Araştırmaya katılan sporseverlerin İstanbul'un 2020 Yaz Olimpiyat Oyunlarındaki sunumunu Tokyo ve Madrid'in sunumlarını da göz önünde bulundurarak nasıl bulduklarına yönelik düşüncelerinde üçüncü sıklıkta ifade ettikleri durum, Türkiye'nin sunumunun fena olmadığı, idare eder bir sunum olduğu yönündedir. Görüşmelerde katılımcılar bu durumu şu cümlelerle ifade etmiştir:

"İdare eder." (EM)

"Türkiye'nin sunumu fena değildi. Kültürümüzü daha iyi anlatan bir sunum yapılabilirdi. Madrid'in ki kötüydü. Tokyo sunumdan kazandı." (FÇ)

"İyi sayılırdı." (HE)

"Fena bulmadım ama daha değişik ve daha da güzel olabilirdi."
(ÖÇ)

"Daha iyi olabilirdi sanırım." (TÜ)

"Fena değildi açıkçası, daha iyisi de olabilirdi ama." (YK)

Araştırmaya katılan sporseverlerin İstanbul'un 2020 Yaz Olimpiyat Oyunlarındaki sunumunu Tokyo ve Madrid'in sunumlarını da göz önünde bulundurarak nasıl bulduklarına yönelik düşüncelerinde

dördüncü sıklıkta ifade ettikleri durum, sunumu izlemedikleri şek-
lindedir. Görüşmelerde bu durumu (EE2), (RŞ), (LA) ifade etmiştir.

Araştırmaya katılan sporseverlerin Türkiye'nin 2020 Yaz Olimpiyat
Oyunları için İstanbul'u seçmesinin avantajları ve dezavantajlarına
yönelik düşüncelerine ait bulgular Tablo 5'te verilmiştir.

**Tablo 5. Türkiye'nin 2020 Yaz Olimpiyat Oyunları İçin İstanbul'u Seç-
mesinin Avantajları ve Dezavantajlarına Yönelik Sporseverlerin Görüşlerine
İlişkin Bulgular**

Temalar	Frekans	Yüzde
Avantajlar	185	53.8
Dezavantajlar	125	36.3
Dezavantajlarının Olmaması	34	9.9
Toplam	344	100

Araştırmaya katılan sporseverlerin Türkiye'nin 2020 Yaz Olimpiyat
Oyunları için İstanbul'u seçmesinin avantajları ve dezavantajlarına
yönelik düşüncelerinde en sık ifade ettikleri durum avantajlarının
daha ağır bastığı yönünde olmuştur. Görüşmelerde katılımcılar bu
durumu şu cümlelerle ifade etmişlerdir:

"... Ülke için harika bir tanıtım olacaktı. Ekonomi açısından, gele-
cek sporcu ve seyirciler ülke ekonomisine büyük katkıda bulunacaklardı.
Tesisler için yapılan projeler kısa bir süre içerisinde tamamlanacaktı ve
spora teşvik böylelikle en üst seviyelere çıkarılacaktı. Böylesine bir organi-
zasyonu üstlenmiş olan Türkiye bundan sonraki organizasyonlarda gözü
kapalı adaylığını koyabilecekti." (EE1)

"En büyük avantajı ekonomik avantajdır. Milyonlarca insan gelecek,
oteller dolacak, turizm tanınacak ki zaten tanınan bir şehirden bahsediyö-
ruz, daha da artacak. Artı Türkiye'nin spor gelişimine katkıda bulunacak
çünkü bir sürü tesis yapılacak ki Trabzon mesela. En son yapılan Gençlik
Olimpiyatlarında yapılan tesisleri hala kullanıyor hatta basit bir örnek
vereyim. Trabzon'da yapılan Olimpiyat Köyünü şu anda öğrenciler yurt
olarak kullanıyor, al sana Olimpiyatların faydası. Bunun gibi yüzlerce
tesis kazandıracak. Bakın Trabzon'da bir sürü tenis kortları yapıldı, kapalı
spor salonları yapıldı. Bunlar atletizmin gelişmesine, tenisin gelişmesine

önemli katkıda bulunacaktır. Ekonomik kısmını hiç demiyorum bile oturup hesaplamak lazım ama çok büyük faydası olacaktı muhtemelen ama büyük bir fırsatı kaçırdık..." (BY1)

"... zaten tanınan bir şehir, daha iyi tanıtılacak. Olimpiyatlar sayesinde daha çok turist gelecek, turist gelmesi demek ekonomi yönünden güzel etkilenmesi demektir." (BK)

"... Binlerce turistin İstanbul'a gelmesi maddî olarak katkı sağlayacaktır. Ayrıca dünya literatüründe spor bazında Ülkemiz daha çok ön plana çıkacak, çoğu branşta altyapının gelişimiyle birlikte sporcularımız istediğimiz boyutta kendini geliştirme imkanı bulacak ve yurtdışı profesyonel sporcuların Ülkemize katkısı ve spor bilincimizin gelişmesi açısından spora aç Ülkemize büyük bir avantaj olarak dönecektir diye düşünüyorum." (ASM)

"2020 Olimpiyatlarını alsaydık eğer Ülkemiz ve şehirlerimiz dünya statüsünde değer ve ekonomisinde kendini üst sıralara taşıyabilirdi. Turizmde de tartışmasız etkisi görülürdü..." (FT)

"... şehir nüfusu ve büyük kulüplerimize ev sahipliği yapması nedeniyle daha fazla seyirci ihtimali sayılabilir..." (ANS)

"... daha önce yapılan organizasyonların başarı ile tamamlanması. Şehir coğrafi yapısı, tarihi geçmişi ve en önemlisi bu adaylığın devlet ve ülkenin her kolundan destek alması..." (VG)

"... tüm dünyanın bildiği tarihî ve gelişmişlik düzeyi üst düzeyde olan bir şehir olması." (NB)

"Avantaj olarak sayabileceğimiz konumu ve tarihi olabilir..." (SB1)

"İstanbul tarihî ve doğal güzelliğiyle eşsiz şehirlerden biridir. Bu İstanbul'un en büyük avantajıdır..." (MCY)

"... Ülkemizi dünyaya tanıtmada iyi bir reklam aracı olacağı..." (EY1)

"... Ülkemizin uluslararası camiaya tanıtımında iyi bir reklam olacağını düşünmekteyim." (SS1)

"... İstanbul'u dünyaya tanıtmak..." (YEA)

"... Ülkemizi dünyaya tanıtmak, ekonomimizi kalkındırma..." (YEÖ)

"... Avantajı ülke adına daha fazla yatırımlar." (AA1)

"İstanbul şehri Türkiye'nin ve hatta dünyanın en güzel şehirlerinden bir tanesi. Eğer Olimpiyatlar alınsaydı, dünyaya Türkiye'yi İstanbul sayesinde cazip gösterme fırsatı yakalayacaktık. Ülkemize gelir açısından da büyük bir katkı sağlayabilirdi." (YEÇ)

"İstanbul şehrinin 2020 Olimpiyatlarına aday olması bile İstanbul için bir avantaj." (GO)

"Turizm açısından iyi olur." (EM)

"İstanbul şehri Türkiye'nin kültür kentidir. Oranın dünyaya tanıtılması Olimpiyat Oyunları sayesinde olabilirdi." (MAC)

"Türkiye açısından avantajlar dezavantajlardan daha fazla olurdu. Öncelikle ekonomi canlanırdı, milletin yüzü gülerdi..." (HRŞ)

"Daha çok tanınacaktık, spor kültürü artacak, tesisler yapılacak..." (ÜA)

"İki kıta'yı birbirine bağlaması, yeşil ve mavi'nin bir arada olması, İstanbul'un yüzyıllardır istenen şehir olması..." (FÇ)

"2020 Olimpiyatları İstanbul'da olsa dünyanın merkezine en uygun yer olduğunu, seyahatlerde daha uygun ulaşır bir şehir olduğunu, gelen sporcuların rahatlıkla seyahat edebileceklerini, bu bakımdan Olimpiyat Komitesi için hiçbir sorun olmayacağını..." (FD)

"Ülkemizin tanınması ama doğru tanınması idi. Binlerce dolarlık tanıtım, reklam, organizasyon işlerini beleşe getirecekti..." (BY2)

"... Ülkenin tanıtımına, turizmin gelişmesine ve ekonomik olarak büyük katkıları olur..." (AB1)

"Ulaşım sorunu çözüldü, tarihsel güzelliklerimizi görmüş olurlardı, İstanbul'un adı duyulurdu Olimpiyatlar verilseydi." (AB3)

"Ekonomik yönden çok faydası olacağı kesin. Ülkemizin reklamı, tanıtımı yapılacak, yeni statlar yapılacak..." (EP)

"... Ülkemiz için iyi bir reklam, sporcularımızın kazanımları ve başarılı sporcularımızın, antrenörlerimizin, öğretmenlerimizin başarılarının kanıtı olabilirdi..." (SA)

"İstanbul daima ilgi uyandıran bir şehir olmakla beraber, konum itibarıyla çok büyük öneme sahiptir..." (BY2)

"Seçilmesi demek dünyaya Türkiye'nin ve İstanbul'un reklamı demek. Trilyonlar harcasalar böyle reklam tanıtımı olmazdı." (BÖ)

"Adı ile alakalı avantajı var yani şu şekilde ifade edebilirim. İstanbul şehri her zaman ilgi uyandıran bir şehir olarak bilinir..." (GÇ)

"İstanbul seçilmiş olsaydı dezavantajdan daha çok avantaj sağlayacaktı. Örneğin, Ülkemizin tanıtımı kolaylaşacaktı. Diğer bir örnek, yeni spor mekanları yaptıracaktı, bu yapılan yeni spor mekanları sayesinde antrenör, öğretmen açığı ortaya çıkacaktı. Bu sayede atama şansları artacaktı." (HB)

"Bence tek avantajı tarihî ve kültürel açıdan zengin olması..." (YY)

"Ülkemizin tanıtımı ile dünyada saygınlığı artıyor. Ülkemiz insanların misafirperver olduğunu göstermiş oluruz. Ülkemizin bütçesinin kalkınması açısından önemli..." (ÖÇ)

"... Türk gençlerinin sporu daha yakından tanınması ayrıca ailelerinde öyle heveslenmeleri ve turizm açısından çok olumlu katkıları olurdu..." (İY)

"... Özellikle yeni yapılacak olan başta spor tesisleri ve turistik tesislerin ileride daha farklı şekillerde kullanılmasına vesile olacaktı ayrıca spor için gelen turistlerin daha sonra Ülkemize döviz bırakacak şekilde yeni ziyaretler yapması mümkündü. Bildiğimiz gibi turizm bacasız sanayi." (AK1)

"Ekonomik ve reklam anlamında çok büyük bir avantaj. Halk tarafından spora ilgi artacaktı..." (AY2)

"Ülke ekonomisine katkıda bulunurdu ve şu anki siyasi karmaşadan ülkeyi bir nevi uzaklaştırıp tek çatı altında toplayabilirdi diye düşünüyorum..." (GA)

"Ülkemize gelen turist sayısı fazla olurdu ve gelir sağlardı..." (CA)

"Bence Türkiye'yi dünyaya tanıtmak için mükemmel bir fırsattı fakat olmadı..." (DB)

"Bence kazanmış olsaydık tarihimize geçerdi bu olay. İlk defa Olimpiyatlara ev sahipliği yapmış olacaktık. Çok büyük bir başarıya imza atmış olacaktık..." (NCM)

"Bence çok güzel bir organizasyon yapabiliirdik. Dünyada çok güzel tepkiler alabiliirdik. Bundan sonraki müsabakalar içinde iyi bir örnek sergilemiş olabiliirdik..." (SD)

"Alamadık ama avantajları bir kültür, turizm, dünya şehri olmasıdır..." (VD)

"... iki kıtayı birbirine bağlaması ve kültür şehri olması..." (BY4)

"... Mega bir şehir olması, dünya çapında bilinmesi..." (AT)

"İstanbul Türkiye'nin kültür bakımından birçok etnik ırka yaşam alanı sağlamış bir şehri olduğu için Olimpiyatları rahat bir şekilde kaldırabilir." (İU)

"... Tarihî ve gözde bir şehir olması..." (AK2)

"Spor açısından uygun bir şehir olması..." (BÇ)

"Ekonomik olarak bütçeye katkısı olacaktı..." (NK)

"Devlet ekonomisine ve devletin dünyadaki varlığına büyük ölçüde faydası olabiliirdi..." (AG)

"Ülkemizin tanıtımı ve turistlerin gelmesi avantajı..." (EE2)

"Hem ekonomide hem de sporda seviye atlayabiliirdik..." (LB)

"... Tesislerimiz zenginleşirdi. Lisanslı sporcu sayımızda artış olurdu. Spor kültürümüz gelişmiş olurdu. İnsanlarımız bilinçlenmiş olurdu. Dünyaya kendimizi tanıtmaya fırsatı bulurduk..." (RB)

"Geçmişten gelen tarihî, kültürel alanları avantajlı olan yönleri..." (BA)

"... Esnaflar için maddi gelir kaynağı olurdu..." (FY)

"Seçilseydi İstanbul'un dünyaya tanıtımı çok farklı olurdu. İstanbul kalabalık bir şehir, protestoların büyüyüp yayıldığı şehir kavramından kurtarılmış olunabiliirdi. Şehrin sosyal olarak gelişimi, sportif tesislerin çoğaltılması ve kalitesinin artması gibi değişimler hızlı olurdu..." (İB)

"Ekonomik yönden gelir, iyi reklam yapma şansı, spor tesislerinin artması gibi birçok avantaj sağlardı." (KD)

"Dünya gözünde tanınma ve reklam yapma avantajımız olurdu. Ekonomimize katkı sağlayabiliirdi..." (KK4)

"Olimpiyatları almamız öncelikle Ülkemizde olimpiik kültürün gelişmesine büyük katkı sağlayacaktır. Madalya sayımızda artışın olabileceğini

de düşünüyorum. Millî duyguyu kendi vatanında yaşamak sporcularımıza ekstra bir motive olacaktı. Olimpiyatlar sadece sportif açıdan değil, sosyal, kültürel ve ekonomik açıdan ve en önemlisi tanıtım açısından da Ülkemizde boy gösterecekti..." (ZB)

"Türkiye'nin en büyük avantajı Japonya ve İspanya'nın daha önce Olimpiyat düzenlemiş olmasıdır..." (HİE)

"Ülkemize ciddi anlamda döviz girebilirdi..." (SA)

"Avantajı kendimizi geliştirme adımlarını atabiliriz..." (AK3)

"... Ülke için büyük bir gelir kaynağı olacaktı. Ülkemizin tanınması için büyük bir reklam kaynağı olacaktı. Ülkemize çok sayıda turist ve gazeteci gelecekti. Türkiye'nin çeşitli illerine spor merkezleri yapılacaktı..." (HÖ)

"Türkiye'nin popülerliği artar, ekonomik olarak büyük gelir elde edilir, güzel tesisler yapılır, olimpiik sporcu seyirci kültürü oluşur, spor ülkesi olma yolunda büyük adımlar atılır..." (GK)

"Ülke ekonomisine büyük katkı sağlar ve Türkiye'nin daha fazla tanınan bir ülke haline gelmesine katkıda bulunur..." (AG)

"Ülkenin ekonomik olarak fazla turistini gelmesi, İstanbul ve ülke ekonomisine getireceği büyük kar, ülkede gençlerde spora karşı oluşacak ilgi..." (CA)

"Türkiye'nin tanınmasında büyük bir etkisi olurdu. Dünyada ilk defa bir Müslüman ülkede Olimpiyatların yapılması İslama ve Müslüman ülkelere bakış açısını değiştirebilirdi..." (CÇ)

"Ülke ekonomisine olumlu katkılar sağlayabilir, Türkiye'yi tüm ülkelerin daha yakından tanınmasına bir fırsat olabilirdi..." (GT)

"Ülkemizin adı duyuldu ve İstanbul'un görülmesi gereken bir şehir olduğu kafalarda iz bıraktı. Ülkemiz adına tesis yapımının artacağı ve sporcu sayısının artacağı da bir gerçektir. Ülkemizi spor yoluyla çok iyi tanıtırız diye spora olan ilginin artacağı ve sporculara gereken değerlerin sağlanacağını düşünüyorum. Bundan daha büyük bir avantaj da olamaz. Dopingli sporcular gündeme geldiği için doping kontrolleri çok sıkı olacaktır. Kullanım oranının azalması da avantajlarımızdan birisi." (ME)

"Avantajları dezavantajlarına göre daha fazla diye düşünüyorum. Maddi gelir olarak ülke tanıtımı yapıldı. Spora olan alaka daha da arttı." (SK)

"Kültür şehri olan İstanbul'un değeri dünya gözünde ikiye katlandı... Türkiye'yi dünya ülkeleri en iyi bir şekilde tanıdı." (SB2)

"Türkiye biraz daha ön plana çıktı. İstanbul'un turistik açıdan daha merak edilir bir şehir olması sağlandı." (SD)

"İlk defa Müslüman bir ülke Olimpiyatları yapmış olurdu. Uluslararası barışa katkısı olurdu. İlk defa iki kıtada aynı anda Olimpiyat yapılmış olurdu. Ülke tanıtımına katkısı olurdu..." (GT)

"Ülkemizin tanıtımı olurdu ve turizme katkı sağlardı..." (LK)

"Ülke ekonomisine katkısı olurdu. Türkiye'ye tanıtımı olurdu..." (BNE)

"Ülkeye ekonomik katkı sağlardı ve diğer ülkeler ile kaynaşmaya yardımcı olurdu." (CE)

"Sportif bilincimiz çoğalır, istihdam artar, alt yapı gelişir, tesisler çoğalır, sporcularımızın antrenman tesislerinin kalitesi artar..." (ÖK)

"Ülkemizde Olimpiyatlar düzenlendiği için en üst düzey tesisler yapılmış olacaktı. Dünyanın en büyük organizasyonuna ev sahipliği yaptığımız için her türlü organizasyonu yapabilecek konumda olduğumuz belli olur. Seçilmemesinin yanı sıra ilk iki ülke arasına girmesi bile yolun büyük bir kısmını kat ettiğimizi göstermektedir. Seçilemediğimiz için bir dahaki seçmelerde şu an ki konumlarımız ve imkanlarımızın daha iyi olacağını düşünüyorum." (MA)

"Sosyal ve ekonomik statüde yol alır -alt yapı, yollar, inşaat sektörü, hizmet sektörü-milyarlarca dolarlık yapamayacağımız reklamları Olimpiyatlar sayesinde yapabilir..." (SS2)

"İyi bir gelir kaynağı olurdu. Saygınlığımız ve kalitemiz diğer ülkelerin gözünde artardı..." (ES)

"Ekonomik olarak daha iyiye ulaşacağımızı ayrıca diğer ülkelerin İstanbul vasıtasıyla Türkiye ve Türk halkına olan olumsuz ön yargıların kırılacağını düşünüyorum..." (BA)

"Kültürel anlamdaki zenginliklerimiz avantaj..." (GA)

"Birçok ülkeden gelecek seyircilerden dolayı ekonomiye katkı, Ülkemizi dünyaya tanıtma avantajı..." (BFY)

"İstanbul şehrinin seçilmesindeki tek avantaj diğer ülkelerin Türkiye dendiğinde sadece İstanbul şehrini bilmesi yani başka bir şehrimize göre çok daha fazla tanınması diyebilirim..." (MAE)

"Başbakanın söylediğine bakılırsa yaklaşık 2.5 milyar dolar gibi bir bütçe ayrılmış Olimpiyat Oyunları için. Şimdi Olimpiyatlar Ülkemize verilmedi. Bunun avantajı da bu 2.5 milyar dolar eğitime ve sağlığa harcanacak bir para olarak tekrar hazineye geri verildi. Olimpiyatlar Ülkemize verilseydi eğer, Türkiye'nin vizyonu gerçekten iyi bir şekilde, iyi bir imaj ile yansıtılacaktı. Özellikle gezi olaylarında İstanbul'u tam bir kaos şehri gibi gösterdiler. Olimpiyatlar bunu tamamen silecekti dünya gündeminden ama buna izin vermediler." (RME)

"Olimpiyat Oyunlarına ev sahipliği hakkını elde etmek, Ülkemize çok büyük bir prestij, saygınlık ve güven kazandırır. Ayrıca ekonomik açıdan büyük bir ivme kazanmasını sağlar. Ülke turizmini canlandırır. Uluslararası standartlarda tesisler kurulur. Üstelik İstanbul dünyaya, her iki kıtada Olimpiyat vadeden tek şehir olma özelliğine sahiptir..." (YÖ)

"Seçilseydik Ülkemizin tanıtımı ve ekonomik açıdan çok büyük avantajımız olacaktı..." (EK)

"İstanbul'un bana göre dünyanın en güzel şehri olması ve her iki kıtaya da sahip olması, Müslüman bir ülkenin ev sahibi olacağı farklı bir Olimpiyat ve yeni fikirler, Türk insanının çok genç bir nesle sahip olması vb. düşünülebilir..." (FK)

"... Yapılan yeni tesislerle bütün spor branşlarına olan katılımcı sayısı artabilirdi. Toplumun spora olan ilgisi artabilirdi. Ekonomiye olumlu katkı sağlanabilirdi. Ülkemize olan bakış açısı olumlu yönde değişebilirdi..." (GN)

"... İyi organize olursa prestij, ülkelerarası siyasi ilişkilerin kurulması ve gelişmesi, spor turizminin geliri..." (HÖ)

"2020 adaylığında İstanbul'un en büyük avantajları köklü tarihi ve coğrafi konumuydu..." (KK1)

"Bize neler sağladı, AB'ye girme konusunda önemli adımlardan olurdu, ülke ekonomisi canlanırdı, döviz girdisi olurdu. Ülkemizin Osmanlı'dan gelen fesli şalvarlı Türkler bakışı değişirdi çünkü yerinde görecektlerdi. Bundan sonrası içinde katılımcıların turistik gezileri için yarımada Türkiye'ye gelmeleri çoğalırdı. Çağdaş Türkiye görünümü ile yeni bilimsel araştırma yapmak için heves oluşurdu. Sanatı, müziğine ilgi, folkloruna ilgi oluşurdu. Kültürel etkinlikler anlamında dikkat oluşturunurdu. İç piyasa canlanırdı. Tarihsel olarak da yer bulurduk, arşivlere girerdik. Bu unutulmamayı yeni nesillere aktarımı sağladı. Yeni dünya düzeninde güçlü bir Türkiye izlenimi sağladı çünkü Orta Doğu, laik Müslüman ülke olması nedeniyle çok önemliydi." (NÖ)

"Öncelikle Ülkemiz ekonomik anlamda gelişebilir miydi bunu kestirebilmek gerekiyor. Çünkü ip burada boğumlanıyor bunu çözmeden avantaj dezavantaj hesabı yapmak bana göre çok zor. Ekonomik açıdan değil de sektör açısından değerlendirecek olursak, beden eğitimciler artık hak ettiği değeri görmeye inşallah başlayabilirlerdi. Olimpiyat gibi büyük bir organizasyonun Türkiye'de olması spora çok şey katardı. Spor tesisleri artar, kullanıma açılırdı." (MD)

"İstanbul'un ve Türkiye'nin adı dünya çapında duyulurdu. Turizm başta olmak üzere birçok sektörde gelişme kaydedilirdi..." (EDU)

"Türkiye bu adaylıkla dünyaya spor alanında "ben varım" demiş oldu, adını duyurdu, spor gündeminde yer aldı. Olimpiyatları alırsak üstesinden gelebileceğimiz mesajını dünyaya vermiş oldu..." (GÖ)

"Özellikle beden eğitimi ve spor alanında görev yapan insanların önü açılacak, spor önem kazanacak bu sayede halkın spora karşı da ilgisi artmış olacaktı. Türkiye'nin tanıtımı yapılmış ve Ülkemize Olimpiyatları izlemek amacıyla gelen turistler sebebiyle Ülkemize döviz girişi sağlanacaktı. Olimpiyatlar vesilesiyle bir çok spor tesisi yapılacaktı..." (ÖG)

"Türkiye'nin adı dünyaca duyulmuş oldu, reklamımız oldu. Turizm anlamında da geliştirecektik. Türkiye'yi bilmeyen insanlar için Türkiye'ye karşı olan önyargıları Ülkemizi tanıdıkça yavaş yavaş yok olacaktı." (RŞ)

"Olimpiyatlardan sonra Ülkemiz gençliğine halkına müthiş spor salonları tesisler geride kalacak, gençlerimiz ve aileler spora daha farklı

bir boyuttan bakacak, Ülkemiz kalkınacak Olimpiyatlara kadar yapılacak tesislerde.” (YE)

“... Ülkemizin geleneklerini, yaşam tarzlarını dışarı göstererek reklam ve lobi kazanmamıza fayda sağlayacaktır.” (AE)

“İstanbul halkı ayaklanacaktı yani kalkınma sağlanacak, spora destek artacak, sporcular yetişecekti. Daha verimli sporcu yetiştirmeleri sağlanacaktı...” (ÇÇ)

“... Ülkemizi dünyaya tanıtma avantajı...” (FE)

“... Ülke adına daha fazla yatırımlar avantaj anlamına gelir.” (MEE)

“... Ülkenin ekonomik açıdan ve kültürel açıdan gelişeceğini düşünüyorum...” (SY)

“Asya’yı Avrupa’ya bağlaması, turistik açıdan zengin olması diyebiliriz...” (YK)

“İstanbul’un köklü, kültürel ve tarihî bir yapısı var. Jeopolitik konum olarak çok önemli bir noktada. Ülkemizde yapılması sosyal, kültürel ve ekonomik anlamda çok şey katardı...” (AÇ)

“... Jeopolitik konumda çok önemli bir noktada olması...” (DK)

“Genç nüfusumuz olimpiik hareket açısından önemli bir avantaj...” (KÖ)

“Türkiye jeopolitik konum bakımından çok iyi bir yerde, tarihî ve kültürel olarak önemi büyük...” (MY)

“... En iyi şehirler arasında gösterildi...” (OŞ)

“Eğer seçilseydik insanlar Türkiye’yi tanıyacaktı ve spor anlamında gelişebilirdik. Devletin bakış açısı değişebilirdi, Ülkemizde spor daha çok gelişebilirdi, sporcu sayıları artabilirdi...” (ANH)

“Diğer insanların gözünden seçilmiş olsaydık o avantaj benim için bir dezavantajdır. Çünkü İstanbul bir medeniyetin baş şehridir ve o şehirde Olimpiyatlar değil de İstanbul’un belirlediği spor yarışmaları düzenlenmelidir.” (AMK)

“Eğer seçilseydi ülke maddi olarak çok güçlü bir gelir elde edecekti. Dünya Türkiye’yi dışarıdan gördüğü gözle değil, kendi gözüyle görecekti. Devletin ve vatandaşın spora bakış açısı Olimpiyatlar sayesinde olumlu anlamda değişecekti...” (AR)

"Türkiye maddi bakımdan ilerleyebilirdi. Ayrıca büyük bir başarı olurdu. Eğer kazansaydık Ülkemizin gelişmesi olumlu yönde artabilirdi." (MİE)

"... Türkiye'nin ismin bu tarz kulvarlardan duyurulmasının, Türkiye için yararlı olacağına inanıyorum..." (MCA)

"Türkiye'nin ekonomik düzeyine katkı sağlayacağını düşünüyorum..." (ZM)

"Kültürler arası etkileşim sağlanırdı, Türk ekonomisine büyük katkısı olurdu, ev sahibi ülke olacağımızdan dolayı Olimpiyatlardaki başarının yükselmesi söz konusu olabilirdi..." (AAK)

"Türkiye'nin reklamı olurdu..." (DA)

"Tecrübe kazanmış olurduk..." (EC)

"... Döviz getirisi yüksek olurdu. Avrupa Birliğine bir adım daha yaklaşmış olurduk..." (KK3)

"... Türkiye'nin reklam değeri bakımından iyi olurdu ve spora bakış açısı olumlu yönde değişirdi." (MÖ1)

"Türkiye seçilseydi öncelikle ilk defa bir Olimpiyat organizasyonuna ev sahipliği yapmış olmanın heyecanını yaşayacaktık. Bununla beraber Ülke tanıtımımız için çok güzel bir organizasyon olacak ve bu vesileyle Ülkemize gelen turistler sayısı artacaktı. Yapılacak olan yatırımlar Olimpiyat bahanesiyle İstanbul'a spor kültürü anlamında çok şey katacaktı..." (BE)

"... Madem ki şu an sorunlar var ve bu sorunları çözmek için yetkililer çok çalışıyor, bu İstanbul halkı için katkıdır." (BB)

"İstanbul seçilseydi öncelikle ekonomik açıdan çok büyük artılar getirecekti Olimpiyat organizasyonu. İlk olarak çok sayıda turist çekecekti bu organizasyon, bunun yanında büyük miktarda bir sermaye İstanbul'a yatırım yapacaktı bu da şehrin gelişimine katkıda bulunacaktı. Yeni spor kompleksleri kurularak Ülkemizde sporun geleceğine katkı sağlanacaktı..." (EA)

"İstanbul'un ekonomik ve sosyal olarak dünya platformunda etkileri ve reklamı büyük olurdu. Tüm dünya İstanbul'a kilitlenmiş olacaktı. Büyük gelir elde etmemize olanak sağlayacağından dolayı turizm içinde büyük fırsattı." (GB)

"Adaylar arasında Olimpiyat düzenlenmeyen tek şehir olması, Olimpiyat adayı ilk Müslüman ülke olması, jeopolitik konumu yani Asya ve Avrupa'yı birbirine bağlaması ve doğal güzellikleri..." (HT)

"Kesinlikle Türkiye açısından çok olumlu oldu. Vermediler çünkü bir şey eksikti. O eksikleri bulmalıyız ve gidermek için çok çalışmalıyız." (ŞE)

"İstanbul Olimpiyatlar için biçilmiş kaftan, şehrin güzelliği, tarihi yerleri, eğlence mekanları ve deniziyle kendine aşık ediyor. Olimpiyatları alabilseydik 2020 Olimpiyatlarına kadar yapılan tesisler ve düzenlemelerle Ülkemize gelecek olan sporcuları hem ülkemize hem de İstanbul'a hayran bırakabilirdik..." (DB)

"... Coğrafi konum, ulaşım, tarihi zenginlik, turist şehri olması..." (AA2)

"Tarihî miras..." (GÖ)

"Tarihî değerinin çok olması, nüfusunun çok olması..." (LA)

"İki kıtayı birbirine bağlayan önemli stratejik bir noktada olduğu için çok farklı bir atmosferi olacaktı..." (ÇU)

"İki kıtayı birbirine bağladığı için çok güzel bir konumda. Bu yüzden farklı bir organizasyon olacaktı..." (KG)

"Şayet Olimpiyatları alabilmiş olsaydık İstanbul'un güzelliğini tüm dünya görecekti." (MÖ2)

"İstanbul kalkınacak turizmde patlama olacak ve tüm şehir insanı bayram edecekti..." (MS).

"Hiçbir spor şehrine yakışmayacak kadar çok yakışacaktı İstanbul'a. Çünkü İstanbul'daki ihtişam hiçbir şehirde yoktur." (ZT)

"Saymakla bitmeyecek avantajları olurdu. İstanbul'un düzgün bir yerleşim politikası ve ciddi bir maddi kazanç olurdu." (ZNU)

"Türkiye'nin tanıtımı İstanbul'a gelen yardımlarla ve turistlerin sağlayacağı maddi gelirlerle esnafa artı gelir olacak ve Türkiye tanınmış olacaktı. Ayrıca Türk sporu gelişecek ve Türkiye'deki sporcu gençliğe birçok tecrübe kazandırılacaktı..." (EEK)

"... Spora dair büyük tesisler kurulacaktı, reklamımız çok güzel dünya ülkelerine tanıtılacaktı. döviz geliri elde edecektik." (AD2)

"Eğer doğru değerlendirilebilirse İstanbul'un tanıtımı yapılmış olacak ve ülkeye turistler geldiği için döviz girecekti..." (GD)

"İstanbul'un 2020 seçilmemesinin en önemli avantajı Ülkemiz yönetiminin kendisini sorgulaması gereğidir." (NÖ)

"Tesisler, konaklama yerleri yapılarak İstanbul'un bir adım daha öne geçmesini sağladı." (ÖE)

"İstanbul şehrine 2020 Olimpiyat Oyunları verilseydi, spor tesisleri açısından büyük yatırımlar kazanacaktı ve Türkiye ekonomik yönden rahatlayacaktı." (SD)

"... Ülkemize duyulan merak ve ilgi daha da artardı. Hem kültürel hem ekonomik gelişmeler yaşardık..." (MÇ)

"Bazı insanlar Türkiye'nin haritada yerini gösteremezken, böyle uygulamalar sayesinde hem tanınmak adına hem de kültürel etkileşim adına olumlu yönde etkileri olacaktır..." (UŞE)

"Ülkemizin diplomatik gücü artardı. Mevcut yönetimin başarısını gösterirdik..." (HÇ)

"Ülkemize en büyük avantajı ekonomik yönden artış sağlamasıdır. Kültür paylaşımı üst düzeyde olurdu. Türkiye'ye olan yatırımlar artardı..." (KK2)

"Seçilseydik Türkiye ekonomisine can gelirdi. Turizm açısından gelişmeler gösterirdik. Ülkemizin tanıtımını yapmış olurduk..." (NE)

"Büyük bir şehir olması avantaj olarak gösterilebilir..." (MÜ)

"İstanbul güzel ve tarihî bir şehir..." (TÜ)

"Tüm imkanların orada olması bence avantaj..." (YK)

"Tarihî bir şehir olduğunu biliyorum ve her ülke tarafından da bilinen bir şehir..." (AB3)

"Dünya çapında reklam yapılması şansı olacağı için büyük avantaj sağlar..." (HGE).

"Öncelikle avantaj olarak dünyada Türkiye'nin tanıtılmasında çok büyük destek sağlayacaktı. Sonuçta şu anda Türkiye'yi bilmeyen bir çok dünya ülkesi olduğunu biliyoruz. Amerika'da yaşayan arkadaşlarımız Türkiyeliyim dediği zaman orası neresi gibi bir tepki ile karşılıyor bazıları. O yüzden çok büyük katkısı olurdu. İstanbul'daki tarihî, kültürel ve

bununla ilgili kazanç sağlayan yerlere bir çok katkısı olacaktı. Ülkemize bir çok turist gelebilecekti ve Ülkemizdeki güzellikleri görebilecekti..." (İA)

Araştırmaya katılan sporseverlerin Türkiye'nin 2020 Yaz Olimpiyat Oyunları için İstanbul'u seçmesinin avantajları ve dezavantajlarına yönelik düşüncelerinde ikinci sıklıkta ifade ettikleri durum dezavantajlarının olacağı şeklindedir. Görüşmelerde katılımcılar bu durumu şu cümlelerle ifade etmişlerdir:

"... gerek organizasyon dahilinde gerekse organizasyon dışında kalan doğal hayatı felç edecek trafik elbette." (ANS)

"... tek sıkıntısının yoğun trafiği olduğunu düşünüyorum." (VG)

"... büyük olmanın verdiği ulaşım vb. altyapı sorunlarının bulunması." (NB)

"... gerek trafiği gerekse havasıyla bunu kaldıracak bir şehir olmadığı kesin." (SB1)

"... şehir içi trafiği gösterilebilir. Bunun dışında % 100 doğru bir tercihtir. Ancak merkez İstanbul olup, % 50 yükü de diğer şehirlerimiz almalıdır." (YŞ)

"... Ancak Ülkemizdeki demokratik ve siyasi çalkantılar, güvenlik zaafiyetleri ve trafik yoğunluğu dezavantajları olacaktır." (MCY)

"... ekonomimizin kötüye gideceği." (EY1)

"... ülke ekonomisine sıkıntı yaratacağını düşünmekteyim..." (SS1)

"... ülke ekonomisine zarar vermesi." (YEA)

"... ekonomimize oldukça fazla yük bineceğinden ekonomik kriz çıkma riski." (YEÖ)

"... İstanbul'un trafiği insanı çileden çıkartırdı." (HRŞ)

"Güvenlik sorunları yaşayabilirdik, İstanbul'un trafik sorunu problem." (ÜA)

"... Türkiye'de birçok suç olaylarının İstanbul da gerçekleşmesi, İstanbul'un trafik yoğunluğu, nüfus yoğunluğu." (FÇ)

"... Trafik sorununun ortaya çıkması." (GD)

"... trafik sorunu ve konaklama, tesis açısından sorunlar olabileceğini düşünüyorum." (FD)

"... tamamen hazır olmadan aksaklıklar olacaktı. Hele hele olumsuz olaylar magandalar gibi bizi bitirecekti." (BY2)

"... etkinlik süresince fiyat artışları, aşırı kalabalık, trafik sıkışıklığı, etkinlik boyunca yerel halk için tesislerin kısıtlanması, suç oranlarında potansiyel artışlar gibi nedenler olabilir." (AB1)

"... ama ulaşım sorunu ve şehir azlığı dezavantaj olacaktır." (EP)

"... herkesin bildiği gibi ilk akla gelen trafik faktörü." (SA)

"... fakat her ne kadar bu avantajlara sahip olsa da çarpık kentleşme, tesislerdeki eksiklikler, ulaşım sıkıntısı gibi dezavantajlara da sahiptir." (BY2)

"... evlerin iç içe olması ve trafik faktörü." (GÇ)

"... ama bunun dışında altyapı, ulaşım, tesis açısından tamamen yetersizdir." (YY)

"... bir sonraki olimpiyat seçimlerini etkiler diye düşünüyorum." (İY)

"... Bunlardan ziyade dezavantaj olarak siyasi iktidarı düşünebiliriz. Şöyle ki Ülkemizde siyaset hala düzene girmede ve çok fazla değişiklik gösteriyor. Ülke stratejileri iktidar değiştiğinde çok çabuk değişebiliyor bu İstanbul için büyük risk oluşturuyor." (İG)

"... Yapılacak olan sahaların çoğu yeni inşa edilecekti ve bu zaman ve bütçe açısından endişe uyandırdı." (GA)

"... İstanbul şehrine çok fazla yeni stat, yeni alan yapılacaktı. Mimariyi bozabilirdi." (CA)

"... Eğer İstanbul'da olsaydı yine protestolar meydana gelirdi." (DB)

"... İstanbul'da olaylar durulmuş olsa da Olimpiyatlar sürerken olaylar çıkabilirdi ve bu dünya basınına çok kötü yansdı." (NCM)

"... Ama yine olaylar çıkabilirdi. Çok olumsuz tepkiler de alabilirdi." (SD)

"Bence Olimpiyatlar İstanbul'da olsaydı yine olaylar çıkardı, yine karmaşa yaşanırdı ve bundan sonra hiçbir organizasyon alamazdık." (ŞA)

"... Dezavantajı ise ulaşımıdır." (AT)

"... kendini tanıtamaması." (AK1)

"... kendisini yeterli bir şekilde tanıtamamasıdır." (BÇ)

"... İstanbul ev sahipliği yapsaydı, en önemli oyunlarda, sahalara taraftarlarımız ve izleyicilerimiz inerlerdi ve dünyaya kötü reklam olurduk." (NK)

"... Ancak Türk halkının bütün sporlara karşı olan fanatik ve vahşi yaklaşımı olumsuz etkiler oluşturabilirdi." (AG)

"... Kötü olan trafiğin daha da kötü olması." (EE2)

"Avantajından çok dezavantajları gündemdeydi. Bu sebeple alamamış da olabilir." (FE)

"... İstanbul halkına trafik bir eziyet olurdu. Ayrıca Olimpiyat Oyunlarını yapıp madalya alamasaydık da dünyaya rezil olmuş olurduk." (RB)

"... Çarpık kentleşme, ulaşım gibi sorunlar dezavantajlı yönleridir." (BA)

"... Trafik büyük sorun olurdu." (FY)

"... Trafik büyük problem olurdu." (KD)

"... Trafik felç olurdu." (KK4)

"... Ulaşım yetersizliği sorun teşkil edebilirdi." (ZB)

"... İstanbul'un sportif anlamda alt yapı ve tesis yetersizliği." (HİE)

"... Fakat ulaşım sorunu yüzünden Ülkemiz hakkında kötü yorumlar yapılabilirdi." (SA)

"... İsmi bile duymadığımız sporları izleyecek ve yönetecek yönetici eksikimiz üst düzeyde." (AK2)

"... Ülkemiz seçilip de Olimpiyatları başarılı bir şekilde organize edemeseydi, Ülkemiz için kötü bir reklam olacaktı." (HÖ)

"... İstanbul'un yoğun olan trafiği daha da yoğunlaşacak." (CA)

"... Bu organizasyondan faydalanıp ülkede iç karışıklık çıkarmak isteyen provakatörler olabilir ve Türkiye'nin imajını zedeleyebilirlerdi." (CÇ)

"... Spor federasyonlarının harcamalar nedeniyle bütçelerinde kısılma olabilirdi." (GT)

"Ülke ekonomisinin bu organizasyonu kaldıracağına inanmıyorum." (HE)

"... Eleştirilere maruz kalması biraz kötü oldu." (SD)

"Spora olan yatırımların, tesislerin artmasına, İstanbul'da ulaşım ve konaklama konularında avantajları olur..." (ZD)

"... Trafik biraz daha aksardı." (GT)

"... Ahlaki dokumuz bozulurdu. Kavg, gürültü ve alkol de buna ek olurdu." (LK)

"... Bakanlık bütçesi sıkıntıya düşebilir." (BNE)

"... Hazır olmadığı için tanıtımı kötü olurdu." (AH)

"... Ekonomik açıdan bizi zorlar." (ÖK)

"... Ülke ekonomisine çok ağır bir yük olur." (ÖS)

"... Ekonomik açıdan çok harcama yapıp, kendi insanımıza hizmet edemeyiz." (SS2)

"... Cari açık artar. Çünkü gerekli sermayemiz bu organizasyonu kaldırmaz, ekonomik yönden dezavantaj olacağını düşünüyorum." (ES)

"... Bu tür organizasyonlara alışık olmayan insanların ise dezavantaj olduğunu düşünüyorum." (GA)

"... Ama trafik, altyapı sorunu en başta olmak üzere birçok dezavantajı var." (MAE)

"... Dezavantaj olabilecek konu ise İstanbul'un meşhur trafiği nedeniyle veya kozmopolit bir şehir olan İstanbul'da sporcu kafilelerinin yaşayacağı kötü bir olay nedeniyle karşılaşılabilecek olumsuzlukların oyunlarda bir aksamaya sebep vermesi durumunda Ülkemizin imajı zedelenec ve prestij kaybı yaşanacaktı." (EK)

"... Doping ile ilgili türlü türlü sıkıntılar yaşamamız, İstanbul'da yaşanan gezi parkı olaylarının Uluslararası Olimpiyat Komitesi üyeleri üzerinde çok kötü etki yapmış olasılığı." (FK)

"... İyi yapılmazsa prestij kaybı, giderlerin gelirden çok olması ve ülke ekonomisinin olumsuz etkilenmesi, ülkelerarası siyaset ilişkilerinin olumsuz etkilenmesi olabilir." (HÖ)

"... En büyük dezavantajları ise sporcu ve seyirci eksiklikleriydi." (KK2)

"Dezavantajlarından bahsedecek olursak kendimizi kötü tanıttığımız için sonraki Olimpiyatlarda adaylığımız dahi bir daha olamayabilir." (GÖ)

"... Ülke ekonomisine sıkıntı yaratacağını düşünmekteyim..." (AE)

"... Bu spora yapılan yatırımların yani 19.5 milyon doların nereye gittiği artık meçhul." (ÇÇ)

"... Daha fazla gider olduğundan ülke ekonomisinde değişiklikler olacağına inanıyorum." (FE)

"... Tecrübesiz ve acemi olduğumuzdan sıkıntılar ortaya çıkabilir..." (MEE)

"... 10'a katlanan Olimpiyat bütçeleri nedeniyle ülkeler borç batağına sürükleniyor. Katlanan bütçe ise ekonomiyi dara sokacak. Polisiye tedbirler, özel güvenlikçiler ordusu, gözetim ve gözetleme araçları, bunlar da ek maliyetler ve bütçelerde artışa sebep oluyorlar. Bu baskı mekanizmaları kent sakinlerinin kenti kullanım özgürlüklerini de engelliyor." (AÇ)

"... Ülkeyi ekonomik yönden sıkıntıya düşürmesi." (DK)

"... Ülkenin ekonomisini kötü yönde etkiler." (KÖ)

"... Ekonomik bakımdan sıkıntıları olan bir ülke." (MY)

"... Elenmesi hala büyük eksikliklerinin olduğunu gösteriyor." (OŞ)

"... Trafik yoğunluğu olduğundan daha fazla sıkıntılı hale gelebilirdi." (AAK)

"... Organizasyon düzenli ve iyi olmazsa ekonomik olarak kötü olabileirdik. Bu organizasyona bağlı." (AD1)

"... Trafikte sorunlar oluşabilirdi." (DA)

"... Maddi açıdan sıkıntıya girebilirdik. Yapılan harcamalardan dolayı vatandaş etkilenebilirdi." (EC)

"... Nüfus yoğunluğundan dolayı kargaşalar çıkabilirdi." (KK3)

"Ekonomik bakımdan olumsuz etkilenebilirdik. Yapılan tesislerin Olimpiyatlardan sonra atıl duruma düşmesi..." (MÖ1)

"... Dezavantajları arasında İstanbul'un altyapı ve ulaşım ağı eksikliğinden kaynaklanan sorunların neden olabileceği olumsuzlukları görüyorum." (BE)

"Öncelikle tüm ülkede herkesin morali bozuldu. Hiçbir muhalif kanat konuşmadı. Çünkü onlar da morali bozuktu. Bence başta da söylediğimiz gibi başka şehirler gündeme gelebilir. Çok çalışmamız lazım..." (BB)

"... Yeterli alt yapıya ve zamana sahip olmamamızdan dolayı biraz acele ve belki de düzensiz bir şekilde yeni spor kompleksleri inşa edilecekti. Bu da belki şehrin dokusuyla uyumsuz yapıların oluşumuna neden olacaktı. Aynı şekilde ulaşım imkânlarının yetersizliği de yine acele ve düzensiz yeni yapılanmaların ortaya çıkmasına neden olabilirdi. Bundan sonraki başvurular için yapılacak erken ve daha düşünülmüş yapılaşmalar hem başvuru için şansımızı arttırır hem de daha şehirle bütünleşmiş yapı ve olanakların oluşumuna katkı sağlar düşüncesindeyim." (EA)

"... Olimpiyat Oyunlarına ev sahipliği yapacak yapısal durumların henüz proje aşamasında olması ve tamamlanma riski taşıması, komşu ülkelerde süregelen siyasi bunalımlar ve Türkiye'nin bölgesel risklerle karşı karşıya olması, Olimpiyat Oyunlarında başarısızlıklar ve bunun meydana getirebileceği olası seyirci yetersizliği, oylamadan hemen önce meydana gelen olimpiik sporcuların büyük bölümünde doping vakası." (HT)

"... Trafiği ve insanların Olimpiyat Oyunlarına sahip çıkma durumu olurdu." (DB)

"... Spor alt yapısı yok." (Aİ)

"... spor tesisleri yetersiz, oyun alanları bakımsız ve çok az." (AA2)

"... Trafik ve alt yapı yetersizliği." (GÖ)

"... Trafik sorunu, güvenlik, tesis eksikliği, seyircilerin spor kültürüne sahip olmaması." (LA)

"Trafik dezavantaj" (NA)

"Erzurum, Erciyes gibi kış sporlarının yapıldığı şehirler de değerlendirilebilirdi." (CK)

"Ülke tarihçesinden bir çok örnek İstanbul'da yer almaktadır. Dünya çapında İstanbul'un popüleritesini göz önünde bulunduracak olursak iyi bir fikir olarak değerlendirilebilir." (EA)

"Türkiye yurtdışı görünürlüğünde sadece İstanbul'u kullanıyor. Türkiye'nin sadece İstanbul'da var olan kozmopolit yüzünün tüm Türkiye'de geçerli olduğunu, sadece İstanbul'u göstererek anlatmasını yanlış buluyorum. Aynı zamanda İstanbul gibi bir şehirde bu çaplı büyük bir organizasyonun yapılması daha o şehirde yaşayan insanların sorunu çözülmeden ekstra bir yük ve sorumluluk gerektiriyor. Bu yük ve sorumlulukların yerine

getirilebilirliği her ne kadar hükümet tarafından iddia edilse de, pratik karşılığı bulunmamaktadır.” (İSK)

“... Ama İstanbul zaten yerleşim olarak iyi değil, trafik sorunu başlı başına bir dert. Yarışmacıların ve turistlerin gelmesiyle İstanbul keşmekeş bir hale gelecekti. Belki bazı sporcular trafik yüzünden yarışmalarına dahi geç kalacaklardı.” (ÇU)

“... Ama İstanbul halkı da çok sorun yaşayacaktı.” (KG)

“... Trafik felç olacaktı.” (MS)

“... Yatırımların sadece İstanbul'a yapılmasıyla beraber İstanbul sportif açıdan birçok tesise kavuşacak, Türkiye'de bulunan diğer illerle aralarında denge sorunu yaşanacaktı.” (EEK)

“... Ulaşım ve taraftar gibi olumsuzlukların yaşanması olurdu.” (MÇ)

“... Olimpiyat Oyunları için hazırlanan tesislerimizin henüz hazır olmaması bizi aceleye iterek bir takım eksikliklerin ortaya çıkmasına neden olurdu.” (HÇ)

“... En önemlisi bugün de olduğu gibi ulaşım sorunu yaşanırdı.” (KK1)

“... Olimpiyat Oyunları için yapılan tesisler sadece oyunlarda kullanılıp daha sonra değerlendirilmemesi, büyük bir bütçeyle yapılmış olan yatırımı boşa çıkartırdı.” (NE)

“... Kalabalık ve ulaşım sıkıntısı var.” (MÜ)

“... Yoğun ve kalabalık bir şehir.” (TÜ)

“... İstanbul'daki organizasyon ve planlaşma eksikliği olumsuz etkileyebilir.” (HGE)

“... İstanbul çok kalabalık ve çok güvenli bir şehir değil.” (CK)

“... İstanbul'un sürekli artan bir nüfusu var. Kalabalık ve düzensiz şehirleşme, plansız hayat ortamı olumsuz etkiliyor. Eğer gelebilselerdi Türkiye'ye, herkes İstanbul'un nasıl bir şehir olduğunu görür, bu karmaşıklığı öğrenmiş olurdu. Düzeltilmesi gereken en önemli maddelerden biri budur. Bununla ilgili çalışmalar yaparsak eğer bizim için çok iyi olur.” (ÖM)

“... Kültür olarak buna hazır değiliz. Spor kültürü gelişmemiş bir ülkeyiz. Sadece futbol, yeni yeni basketbol olabilir. Olimpiyat sporlarına hiç ilgi yok. Dünyanın en güzel oyunlarından biri olan tenise bile ilgi sıfır.

Şu an bakıldığı zaman Maria Sharapova'nın maçı olduğunda Türkiye'den bilip de gidecek kişi sayısının fazla olacağını pek sanmıyorum.” (KY)

*“... Hırsızlık, kapkaç gibi durumlar çok büyük etmen oluşturunurdu...”
(İA)*

Araştırmaya katılan sporseverlerin Türkiye'nin 2020 Yaz Olimpiyat Oyunları için İstanbul'u seçmesinin avantajları ve dezavantajlarına yönelik düşüncelerinde üçüncü sıklıkta ifade ettikleri durum dezavantajlarının olmayacağı yönünde olmuştur. Görüşmelerde katılımcılar bu durumu şu cümlelerle ifade etmişlerdir:

“2020 Olimpiyatlarına seçilmemiz kesinlikle bir dezavantaj durumu yaratmayacaktı. Bir ihtimal organizasyona iyi hazırlanmadığımız takdirde maddi açıdan bir kayıp yaratabilirdi. Dezavantajdan çok avantajlarını düşünmekteyim...” (EE1)

“Dezavantajları bana göre yok. Olimpiyat Komitesi zann ediyor ki İstanbul'da terör olayları, gezi parkı olayları, nüfusun kalabalıklığı gibi gördükleri olumsuz düşüncelerin hepsi bir bahaneydi. Çünkü İstanbul o kadar çok turistin geldiği gözde bir şehir ki, bu olumsuzlukları örtbas ediyor.” (FA)

“... Dezavantajları şöyle olabilir. Bir dönem benim duyduğum bir ülke vardı Ukrayna'ydı. Yanlış hatırlamıyorsam yine böyle bir şeye tabi oldu yani aldı. Maddi anlamda bir Olimpiyata hazırlanmak kolay değil, masrafını bilmiyorum, maliyetlerini hesaplamak lazım ama getirisi ile götürüsüne baktığımız zaman dezavantajlarının daha az olduğunu, çok az olduğunu belki de hiç olmadığını söyleyebiliriz. Neticede para kazanacaktı şehir.” (BY1)

“Olimpiyat Oyunlarının bize olumsuz yanlarının yansıyacağını düşünmüyorum...” (ASM)

“... Bu tür büyük etkinliklerde getirinin götürüden fazla olduğunu hesap edersek, dezavantajların arka planda kalacağını düşünüyorum.” (FT)

“... Dezavantajı olduğunu düşünmüyorum.” (ÖÇ)

“Öncelikle bence dezavantajı olmazdı...” (AK3)

“Eğer Olimpizm diye bir kaygımız varsa bu kaygıyı karşılayacak en anlamlı şehir İstanbul olabilirdi. Dezavantajları gibi gözüken trafik veya

tesisleşme ve buna benzer alt yapı sorunlarının çözülebileceğine inanıyorum. Ekonomik olarak güçlü olmamız nedeniyle.” (İİ)

“... çok fazla bir dezavantaj olacağını düşünmüyorum.” (GK)

“... Hiç bir dezavantajının olacağını düşünmüyorum.” (BA)

“... Eğer İstanbul ev sahipliğini elde etseydi ve ufak tefek de olsa olumsuzluklar olsaydı, bu olumsuzlukların büyük bir dezavantaj doğuracağı kanaatinde değilim. Çünkü ancak büyük beklentiler hayal kırıklığı yaratır.” (YÖ)

“... Bana göre doping konusunda bir skandal yaşanmadığı sürece pek bir dezavantaj durumu söz konusu değil.” (GN)

“Dezavantaj olacağını sanmıyorum Olimpiyatları düzenlemek bize çok şey kattı.” (EDU)

“... Dezavantajı olamazdı, Olimpiyatlar bize çok katkı sağladı.” (ÖG)

“... Dezavantajının olmadığını düşünüyorum...” (ANH)

“... Dezavantajı yok gibi gözüküyor.” (AR)

“... Dezavantajları ise bence yok.” (MCA)

“Bence dezavantajı olmamıştır...” (MÖ2)

Araştırmaya katılan sporseverlerin İstanbul’un 2020 Yaz Olimpiyat Oyunlarını alamaması nedeniyle ne tür dersler çıkartılması gerektiğine yönelik düşüncelerine ait bulgular Tablo 6’da verilmiştir.

Tablo 6. İstanbul’un 2020 Yaz Olimpiyat Oyunlarını Alamaması Nedeniyle Ne Tür Dersler Çıkartılması Gerektiğine Yönelik Sporseverlerin Görüşlerine İlişkin Bulgular

Temalar	Frekans	Yüzde
Spor Anlayışı	146	63.7
Tanıtım ve Sunum	22	9.6
Siyasi Politikalar	40	17.5
Strateji	11	4.8
Ders çıkarılmaz	10	4.4
Toplam	229	100

Araştırmaya katılan sporseverlerin İstanbul'un 2020 Yaz Olimpiyat Oyunlarını alamaması nedeniyle ne tür dersler çıkartılması gerektiğine yönelik düşüncelerinde en sık ifade ettikleri durum alt yapı, tesis sorunlarının çözümü, antrenör, sporcu, spor insanı yetiştirme gibi bir çok konuda spor anlayışı ve felsefesinin değişmesi yönünde olmuştur. Görüşmelerde katılımcılar bu durumu şu cümlelerle ifade etmişlerdir:

"Öncelikle İstanbul'un Olimpiyatlardaki alt yapı ve tesisleşme projesi bir an önce hayata geçirilmelidir... Sporun içinden gelen kişilerle daha emin adımlar atılacağını düşünmekteyim. Ayrıca fair play çerçevesinde şikeden uzak bir anlayışın tüm sporcu arkadaşlarımızın ve yöneticilerimizin kriterlerinin başında gelmelidir." (EE1)

"Türkiye'nin tesisleşme üzerine verdiği vaatlerle Olimpiyatların alınamayacağı kanaatine varılmış oldu..." (FA)

"Dünya sadece bizim etrafımızda dönmüyor bunu öğrenmemiz gerekiyor yani kurallar, hukuk neyi gerektiriyorsa sporda bizim onlara uymamız gerekiyor. Uluslararası standartlar belli, bu uluslararası standartların dışında keyfi kararların alınmaması gerektiğini, siyasilerin spora çok fazla müdahale etmemesi gerektiğini gösteriyor. Mesela Japonya'dan bir bakan çıkıyor diyor ki, bizde şike yok biz oyu bu yüzden alık diyor. Bu durum zaten bizim dünyadaki durumumuzu gösteriyor." (BY1)

"... yeterli sporcu yetiştirilmesi, spor tesisleri kurulması gerektiği..." (BK)

"Öncelikle Olimpiyatlara sunmuş olduğumuz projelerin tamamlanmasını hızlandırmalıyız ve bitirmeliyiz. Bir sonraki Olimpiyat Oyunları oylamasına kaldığımızda bu projeleri tamamladığımızı, kendimizi geliştirmek daha da büyümek için yeni projelerimizi göstermeliyiz ve Olimpiyat Oyunlarına ev sahipliğini ne kadar çok istediğimizi yaptığımız işlerle belirtmeliyiz." (ASM)

"Her işi bilen yapmalı diyebiliriz kısaca. Sunumu hazırlayacak olanından tutun da sporu yöneteceklere kadar." (ANS)

"... her koldan eğitim seviyesinin kontrol edilmesinin gerektiğini düşünmekteyim. Sporcusundan antrenörüne, yöneticisinden seyircisine kadar her alanda bilinçlenmeli ve daha kaliteli bir spor camiası veya

kültürü oluşturulması hedeflenmelidir. Ve unutulmamalıdır ki biz yaptık olur mantığı ile oyunlar alınmaz. Oyunların ruhuna aykırı bir durumdur bu. Oyunlar birlik beraberliği, kardeşliği, dürüstlüğü ifade eder. Toplum olarak bu sürece dahil olmalı, birlik ve beraberliğimizi en üst düzeyde tutmamız gerektiğini düşünmekteyim.” (VG)

“Artık sürece iyi odaklanmalı spor bilimlerinin her hücrelerinden destek alınmalıdır. Alanında uzman sosyologlar, psikologlar, ekonomistler vb. gerekli görülen tüm seçenekler iyi değerlendirilmeli fakat Olimpiyat ruhunun en çok da ülkemizin millî birlik beraberlik kadar yurttan ve cihanda barışı, insanları sevmeyi, yardımlaşmayı seven bir millet olduğumuzu tüm dünyaya ifade edebilmeliyiz. Yapamadığımız birçok şeyi yeniden ele alarak büyük bir millî irade oluşturmalıyız. İşte o zaman eksiklerimiz olsa bile büyük artılarımız bizlere Olimpiyatları getirecektir.” (NB)

“Spora ülkemizde daha çok önem vermeliyiz” (YEA)

“Spor alt yapımızı daha fazla geliştirmeliyiz ve halkımızı spor hakkında bilinçlendirmeliyiz.” (YEÖ)

“Spora ve sporcuya önem verilmelidir. Yeterli alt yapı oluşturulmalıdır.” (AY1)

“Her zamanki gibi kaybettik. Üzücü bir durum kendimizi toparlamamız lazım. En kısa sürede spora gerekli yatırımı yapmalı ve altyapımızı güçlendirmeliyiz.” (EM)

“Sağlam takımlar kurmalıyız, gerekli sporculara yatırım yapmaktan kaçınmamalıyız.” (MAC)

“... Planlanan projelerin hepsini faaliyete geçirmek gerekmektedir. 2024’e tam hazır bir şekilde aday olmalıyız.” (HRŞ)

“Spor sevgisini aşılamalıyız. Beden eğitimi ve spor ders saatlerini arttırmalıyız.” (ÜA)

“Bu bizim için büyük bir tecrübe oldu. İlk defa bu kadar yaklaştık. Daha çok spora teşvik edilmeli, tesisler çoğaltılmalı, Türkiye’nin bir spor ülkesi olduğunu göstermeliyiz.” (FÇ)

“2020 Olimpiyatlarından çıkaracağımız ders daha iyi çalışmak, tesisleşmek...” (FD)

"... sporla alakalı iyi bir alt yapı oluşturulmalı, bununla beraber tesisler yapılmalı ve kullanılmalıdır." (SA)

"... eksikliklerimizi görüp bunları kapatmalıyız ve elimizden gelenin en iyisini yaparak 2024 Olimpiyatlarına hazırlanmalıyız." (GÇ)

"Ülkemizin öncelikle toplumsal açıdan spora bakış açısı değişmelidir yani sporun sadece Galatasaray-Fenerbahçe maçından ibaret olmadığını düşüncesi yerleştirilmelidir. Bu düşüncüyü yerleştirmede beden eğitimi öğretmenlerine büyük iş düşmektedir. Nedeni ise beden eğitimi öğretmenlerinin o spor kültürünü küçük yaştaki çocuklara aşılması gerekmektedir." (HB)

"Alınacak ilk ders, beden eğitimi derslerine önem verilip sağlam bir spor temel alt yapısı oluşturulmalı, tesis anlamında da Olimpiyat için tesis değil de spor yapan ve spora teşvik edilen bir toplum oluşturmak için yapılmalıdır." (YY)

"Spor kültürü olarak gerçekten çok gerideyiz. Sporu zevk için, sağlık için yapan bir halk kültürü oluşmadıkça bir Olimpiyat düzenlememiz gerçekten çok zor. Çünkü bahane bulmak için her fırsatı değerlendireceklerdir." (İG)

"Şike ve doping olaylarını halledip, tesislerimizi geliştirip sporcularımızın daha iyi antrenmanlarla eğitimlerini tamamlamalıyız." (AY2)

"... doping kullanan atletlerimiz var, bunlarla ilgili önlemler almamız." (GA)

"... Stadyumları sadece Olimpiyat için yapmamalıyız. Normalde de o stadyumlar bizim sporcularımız için var olmalıdır. Olan imkanlar fazla olmalıdır." (DB)

"... Spor örneklerine çok yer vermeliyiz..." (NCM)

"Alt yapıımızı sağlamlaştırmalı, spora ve sporcuya gereken önemi vermeliyiz." (VD)

"... Bizim Ülkemizdeki gibi sporsever ve taraftar olunmaz." (HY)

"Lisanslı sporcu sayımızı ve tesislerimizi çoğaltmalıyız... Küçük bir protestoyu savaş varmış gibi yansıtmamalıyız. Kültürümüze ve Ata sporlarımıza sahip çıkmalıyız..." (RB) "Sportif başarı için gerekli

çalışmaları yapmalıyız. Özellikle şike ve doping nedeniyle olumsuz olan algımızı düzeltmeliyiz.” (BA)

“Gençlerimizi daha bilinçli, sportif faaliyetlerde yetiştirmiş antrenörler ile yetiştirmeliyiz. Ayrıca çıkaracağımız en büyük derste dopingin başarı getirmedigi olmalıdır.” (İB)

“Bence topyekun esnaflarımızı, insanlarımızı Olimpiyat Oyunları için bilinçlendirmeliyiz. Spor kültürünü aşlamalıyız.” (KK4)

“Kesinlikle alt yapıya önem verilmeli, devşirme sporcu, devşirme antrenör kimliğinden çıkılmalı, daha sağlam bir hazırlıkla imzamızı atabilmeliyiz.” (ZB)

“Beş yılı kurtarmayı değil, en az 20-30 yıllık alt yapı hizmetini oluşturacak sistem oturtulmalı.” (AK1)

“Spor anlamında bütün branşlarda alt yapıya önem verilmelidir.” (HÖ)

“Ülkemizin Olimpiyatlar için yeterli seviyede olduğunu ispatlamak için daha fazla tesis yapılmalı, sporcuya verilen önem artmalı ve toplum spora teşvik edilmelidir. Bunun yanı sıra doping olaylarında adımızı en alt seviyeye indirgemeliyiz.” (GK)

“Sportif faaliyetler açısından daha fazla organizasyon yapmalı ve halkı spor konusunda bilinçlendirmeli ve teşvik etmeliyiz.” (AG)

“Başta küçük yaştaki sporcuların ilgi ve fiziklerine uygun branşlara yönlendirilmesi, okullarda beden eğitimi öğretmeninin önemsenmesi, sporcuya sponsorluk ve devlet desteğinin artması gibi unsurları yapmalıyız.” (CA)

“Sportif yatırımlara başlanmalı, sadece tesis anlamında değil kültürel anlamda da Türk Halkına empoze edilmesi gerekmektedir.” (HE)

“Alamadığımız için çok üzülüyorum. Eğer almış olsaydık bu Ülkemiz için çok büyük bir fırsat olurdu. Sadece ekonomik, siyasi açılardan değil, spor adına da güzel olurdu. Sporcularımız kendi ülkelerinde yarışmanın gururuyla daha üstün başarılar elde edebilirlerdi. Ama bu duruma çok takılmayıp spora yönelmeliyiz bu saatten sonra. İyi sporcular yetiştirip çok fazla başarı odaklı kampanyalar düzenlemeliyiz. Doping kullanımını yok etmeliyiz ve diğer ülkelere de bunu göstermeliyiz. Ülkemizdeki tesis,

sporcu sayısını arttırıp, kaliteli beden eğitimi öğretmenleri ve antrenörler yetiştirmeliyiz. Sporun değerini insanların gözünde arttırmalıyız.” (ME)

“... demek ki Türkiye hala bu tür etkinlikler için yetersiz kalıyor. Spora olan ilgimizi arttırmalıyız. Ülke olarak spor adına bilinçlenmeliyiz. Spor için gerekli tesisleri yapmalıyız. Kaybettik diye üzüldük ama elden gelen bir şey yok artık sadece bu saten sonra madalya alıp Türklerin gücünü göstermeliyiz. Siz Olimpiyatları vermediniz ama biz madalyaları aldık diyebilmeliyiz.” (İZ)

“Her branştan sporcu gençlik yetiştirmeliyiz. Her ilköğretim ve orta-öğretim öğrencilerine mutlaka spor dallarından hangisine yeteneği varsa belirlemeli ve ona göre okullarda tesisler oluşturmaliyiz. Futbolun dışında diğer spor dallarına özen göstermeliyiz. Katılım değil, başarıya odaklı gençler yetiştirmek zorundayız.” (SB2)

“Siyaseti bırakıp spora yönelmeliyiz. Spor için hiçbir siyasi görüş belirtmeden sadece spora ve sporcuya önem verilmelidir. Eğer Türkiye’deki sporcuların çoğu dopingli çıkıyorsa en başta bu sisteme el atılmalıdır. Spora teşvik edici politikalar yapılmalı, eğitim-öğretim sisteminde sporun önemi öğrencilere vurgulanmalıdır.” (SD)

“... TV’de izlediğim spor programlarında hep aynı kişilerin ve spordan anlamayan kişilerin yorum yapmayı bırakmasını, onların yerine beden eğitimi ve yüksek okullarındaki akademisyenlerin, spor bilgisi yüksek kişilerin yer almasını isterim. Böylece spor daha iyi bir yere gelecektir.” (ZD)

“Tesis projelerini bitirmeli, sahte vaatlerden vazgeçmeliyiz...” (LK)

“... eksikliklerimizi tamamlayıp, spor bilincini 7’den 70’e empoze edip bilinçli bir toplum yaratmalıyız.” (MA)

“Amatör branşlara daha çok destek olup daha başarılı sporcular çıkarmalıyız. İlk amaç sportif branşta başarı sağlamak olmalı.” (ÖS)

“Kendi halkımızı spora daha çok teşvik etmeliyiz. Bunu bir obje olarak değil, bir etkinlik, sosyal bir faaliyet olarak insanlara benimsetmeliyiz.” (ES)

“... Öncelikle Olimpiyat Oyunlarına olan ilginin artması, daha başarılı altyapı ve Olimpiyatları kaldırabilecek bir ekonomi.” (MAE)

"Öncelikle bundan ders almamız için Olimpiyat Oyunlarını bize neden vermediklerini onlara sormamız lazım. Neden Tokyo'yu seçip bizi seçmediklerini önce onlara, sonra kendimize sormalıyız. Dünya bizi Olimpiyat Oyunlarına layık bir ülke olarak görmüyor. Bunun için sporda yani Olimpiyat Oyunlarında altın madalya sayısını en az ikiye, üçe katlamamız lazım. Daha sonra biz bu oyunlarda varız dedikten sonra, 2024 Olimpiyatlarını Türkiye'ye getirmemiz lazım." (RME)

"Öncelikle Ülkemiz için aşılması gereken en önemli sportif konu, futbol hegemonyasını yenmektir. Türkiye'de spor denilince akla hemen ve sadece futbol ve futbol takımları geliyorsa bu üzücü bir eksiklikler. Benim bir Türk sporcu olarak inancım şu ki, Türk sporcusuna inanılır ve gerekli maddi imkanlar sağlanırsa, spor bilinci ve spor ahlakıyla eğitilip, ahbap çavuş ilişkisi, adam kayırcılık olmadan objektif inisiyatiflerle değerlendirilirse başaramayacağımız hiçbir şey yoktur..." (YÖ)

"Spora göstermelik değil, gerçekten önem verdiğimizde, Olimpiyat Oyunları kendiliğinden bize gelecektir." (EK)

"Öncelikle yine tekrarlıyorum, futboldan başka sporlarında var olduğunu bütün halkımıza benimsetip, sevdirmeliyiz. Bütün spor politikalarımız üzerinde yenilikler yapmalıyız. Sporu siyasete karıştırmayı kesinlikle bırakarak doğru planlanmış ve programlanmış bilimsel çalışma ve metotları kullanma politikaları geliştirmeliyiz. Sporcularımızı fosilleşmiş antrenör zihniyetlerine mahkum bırakmamalıyız. Federasyonlarımız içerisindeki alt kurullar denetlenmeli, içerisindeki niteliksiz tekelleşmeye son verilmelidir." (FK)

"Bence artık kendimizi kandırmamalıyız. Böyle büyük organizasyonları alabilecek bir spor kamuoyu oluşturmamız. Bütün spor branşlarında sporcu sayımızı arttırmalıyız. Doping kullanımını yok etmeliyiz. Sadece kulüplerle değil, okullarda da spor eğitimini kapsamlı bir şekilde vermeliyiz." (GN)

"Ülke politikası olarak spora yeterli yatırım yapılmıyor. Bu yönden çalışmaların daha fazla olması gerekiyor." (HÖ)

"Her spor dalından atlet ve her spor karşılaşmasını izleyecek bilinçli seyirciler yetiştirmek amacı ile her türlü iletişim ve eğitim araçlarını kullanmalıyız." (KK2)

"İleriye yönelik sistemli ve tutarlı spor politikaları yapmalıyız. Okullarda sporu yaygınlaştırmalı, sporun toplumun tamamına yayabilmeliyiz. Sporsuz bir ülkenin dünyadaki en büyük spor organizasyonuna aday olup onu kazanabilmesi için ilk yapılması gerekenler bunlar." (MD)

"Misyon ve vizyonumuzu değiştirmeliyiz. Daha fair play anlayışına uygun sporcu yetiştirmeli, sporumuzu bu yöne sürmeliyiz. Sporun ruhuna uygun, kurallarına uygun olimpizm felsefesini benimseyen bir spor politikası çizmeliyiz." (GÖ)

"Sporu çekirdekten yaymalıyız. Biz ne kadar spora değer verir ve onu geliştirmeye yönelik politikalar hazırlarsak, dünya çapında sporda yükselişimiz de o oranda artacaktır." (RŞ)

"Başta bürokrasi ve spor insanlarının bilinçli davranıp, spora olan yatırımı arttırmaları gerekiyor." (KG)

"Sporcu yetiştirme ve doping dersi başta olmak üzere, alt yapı hazırlanma dersi alabiliriz." (ÇÇ)

"Tokyo'yu seçip bizi seçmediklerini önce kendimize sormalıyız. Dünya bizi Olimpiyat Oyunlarına layık bir ülke olarak görmüyor. Daha çok spora önem verip, daha fazla yatırımlar yapmalıyız. Eksiklerimizi kapatmayıp üstüne gitmeliyiz." (MEE)

"Mevcut spor politikamız, sahip olduğumuz spor kültürümüz, parasal gelirimiz ve olmayan olimpiik ruhumuz, bize Türkiye'nin bu Olimpiyatlara kabuk değiştirip, bir spor ülkesi olması için daha uzun yıllara ihtiyacı olduğunu düşündürüyor. Sportif bir ruha sahip olmalıyız." (AÇ)

"... Dopingli sporcular değil, tam bir sporcu ruhuna sahip sporcular yetiştirmeliyiz. Spor ruhuna sahip olmalıyız iyi bir spor için..." (DK)

"... Ülkede keşfedilemeyen yetenekli sporcuların yeteneklerini sergileyebilecekleri bir yarışma platformu düzenlenmesi spora teşvik sağlayabilir ve bunların TV programlarında görsel medyada yayınlanabilmesi de halkın spora duyarlılığını arttırabilir." (KÖ)

"Daha güvenilir bir spor altyapısı oluşturulmalı şike olaylarının yaşanmaması için. Zaten Olimpiyatları alamayacağımızı biliyordum." (OŞ)

"... Futbolda yaşanan şikeler, doping olayları olmasaydı seçilmişti. Spor için önce sorunlar halledilmeli." (SE)

"... Okul dönemindeki beden eğitimi derslerinde spor dersi yapılmalı, müfredatta ne varsa uygulanmalı, kaliteli sporcular yetiştirmek için çalışmalar yapılmalıdır." (ANH)

"Amatör branşların daha çok desteklenmesi gerekiyor. Sporculuğun ve antrenörlüğün meslek haline gelmesi gerekiyor yani sporcu okul, ödev, ders gibi şeyleri sporun önünde görmeyecek, sporla eşdeğer görecektir. Antrenör içinde bu geçerlidir." (AR)

"... Çocukları küçük yaşta spora yönlendirmeliyiz ki, sporcu gelişsin ve spor ön plana çıksın." (MİE)

"... Hayatta spor, müzik gibi sosyal aktivitelere çok değer verilmediği için bu durumdayız." (ZM)

"... Doping alakalı çözüm odaklı somut adımlar atılmalıdır. Kendi sporcularımızı sağlam yetiştirmeli ve 2020 Olimpiyatlarında güzel başarılar elde ederek 2024 Olimpiyatlarındaki şansımızı arttırmalıyız." (BE)

"Öncelikle doping, şike olaylarına somut adım atmamız lazım... yeni sporcuları vatandaşlığımıza geçireceğimize, yetiştirmemiz lazım..." (BB)

"... Bununla beraber spora yapılan yatırımlar, öncelikle sporcu bağlamında arttırılmalı, gerekli altyapı oluşturulmalıdır. Uluslararası arenada sporun çok çeşitli kollarında önemli başarılar elde edilmeli, Türkiye'nin uluslararası başarıları ve spora yatırımı ön plana çıkarılmalıdır ve uluslararası medyada ses getirecek başarılar ve organizasyonlar elde edilmelidir." (EA)

"... Sonuçların açıklandığındaki umutsuzluk havasının sonraki adaylıklara sirayet etmemesi için daha iyisini nasıl yapabilirim diye hareket edilmelidir. Bize Olimpiyatları neden vermediler değil, niye alamadık diye hareket edilmelidir." (HT)

"... Derece alan sporculara evler, altınlar, arabalar vermek yerine daha iyi dereceleri alabilmeleri, daha çok başarılı sporcular yetiştirmek için çalışmalılar." (DB)

"Ders alacağını sanmıyorum. Biz o anlık duruma göre şerbet veren bir ülkeyiz. Türkiye'nin bu geliri sağlayacak alt yapısı yok. Bu yüzden bu konu unutulacak." (AA2)

"Artık bu saatten sonra sadece geleceğe yatırım yapmalıyız. Sporun tüm dallarına ayrı ayrı sermaye ayrılmalıdır. Tesisler çoğaltılmalıdır. Antrenör yetiştirilmelidir." (CK)

"Sporla siyaset bir arada yürütülmez." (EA)

"En başta futbol dışında spor tesisleşmesi tüm ülkeye yayılmalıdır. Daha bizim Türk sporlarıyla ilgili müzemiz bile yoktur. Biran önce böyle bir müzenin açılması gerekir. İnsanlarımızın sporun önemi, faydaları hakkında bilinçlenmesi gerekiyor. Uygulanan spor politikalarının doğruluğunu, güvenliğini denetlememiz lazım." (ÇU)

"... sporcu yetiştirebilecek bir akademi ortamı oluşturulmalıdır. Yeternek avcılar ve antrenör kadrolarımızı geliştirmemiz gerekiyor." (HÇ)

"... Sürekli insanların bir yerden kazanç sağlama ve buna yönelik çalışma durumu var. Birinci olan sporcuya verilen ödüllerin abartılı olmasından da kaynaklanıyor bu. Ondan ötürü de doping ve şike davaları meydana geliyor. Gelecek değil, anlık düşünülüyor..." (CK)

Araştırmaya katılan sporseverlerin İstanbul'un 2020 Yaz Olimpiyat Oyunlarını alamaması nedeniyle ne tür dersler çıkartılması gerektiğine yönelik düşüncelerinde ikinci sıklıkta ifade ettikleri durum siyasi politikalar, iç ve dış siyasetteki durumumuz yönünde olmuştur. Görüşmelerde katılımcılar bu durumu şu cümlelerle ifade etmişlerdir:

"Siyasi gelişmelere bağlı olarak güvenlik tedbirlerinin arttırılması gerektiği..." (BK)

"... iç ve dış siyasetimizde doğru adımlar atmamız." (SB1)

"Ülke menfaatleri olduğunda politik düşünmeyi öğrenmeliyiz." (YŞ)

"... İstanbul'un güvenli ve sorunsuz bir şehir olduğuna da kamuoyunu ikna etmek gerekir." (MCY)

"2024 Olimpiyatları için iç işlerimizdeki sorunları çözüp aday olmalıyız" (EY1)

"O kadar sorunlu ülke olmamıza rağmen finale kadar yükseldik. Buda İstanbul şehrinin ne kadar güzel, ülkemizin ne kadar büyük bir ülke olduğunu gösteriyor. Ülke olarak terörü atlatırsak ve kendi ülkemizde sorunlar olup başka ülkelerin haline ağlayacağımıza, oturup kendimize bakmalıyız. Başka ülkelerinde bu dikkatini çekiyordur." (GD)

"İç huzur, dış barıştır. Önce biz Türk halkı olarak kendimizi eğitmeliyiz." (BY2)

"Siyasi karışıklıklar, terör açısından ülkenin durulması, ülke ekonomisinin istikrarlı bir şekilde olması ve huzur ortamının sağlanması." (AB3)

"... Diğer ülkelerle bağlarımızı kuvvetlendirmeliyiz..." (SA)

"Siyasi ilişkilerimizi ve bağlarımızı kuvvetlendirmeliyiz..." (BY3)

"Ülkenin bu siyasi karmaşadan bir an önce kurtulması gerekir. Gezi olaylarının etkileri daha tam silinemedi..." (GA)

"2024 için daha iyi hazırlanmalıyız. Daha güvenli olduğumuzu hissettirmeliyiz..." (CA)

"... Ülkemizin şuan ki siyasi karmaşadan uzak durması gerekir." (NCM)

"Bence dış ve iç politikalar gözden geçirilmeli..." (SD)

"Bence bu ayrımlara bir çözüm bularak dışarıdan bakıldığında karmaşa ortamının gözükmemesi gerekir." (ŞA)

"Türk milletinin derse ihtiyacı yok, tamamen baştaki yönetim." (BY4)

"Siyasi bakımdan güçlenmeliyiz ve dış ülkelerle ilişkilerimizi sağlam tutmalıyız." (RB)

"... Laik Türkiye Cumhuriyeti'ne yakışan, spora siyaset başta olmak üzere hiçbir şeyin karıştırılmaması ve alet edilmemesidir. Yoksa geri kalan altyapı, tesisleşme, maddi yetersizlikler geliştirilip uygun düzeye getirilir. Türkiye maddiyatla elde edilebilecek şeylere ulaşmada zorlanacak bir ülke değil, yeter ki bizler öncelikle manevi, sosyolojik ve psikolojik dengeleri sağlayabilelim." (YÖ)

"... her gün karşı karşıya olduğumuz Ülkemiz sorunlarını çözdüğümüzde, Olimpiyat Oyunları kendiliğinden bize gelecektir." (EK)

"İç sorunlarımızı halletmeliyiz çünkü spor toplumdan etkileniyor..." (ÖG)

"... siyasi olayları çözüme ulaştırmalıyız..." (DK)

"İleri de Olimpiyatlardan önce siyasi bir sorun yaşanmamasına büyük özen gösterilmeli..." (KÖ)

"... Suriye de yaşanan olaylar olmasaydı seçilmiştik..." (SE)

"Siyasi bakımdan birlik ve beraberliğin olması gerektiği..." (AD2)

"Vatandaş değil, alamayanlar ders çıkarmalı." (MÖ2)

"Türkiye'nin siyasal, ekonomik sorunlarını çözebilmesi ve komşu ülkelerle olan ilişkilerini iyileştirmesi lazım..." (BE)

"Bu organizasyona sadece bir spor organizasyonu olarak bakmamalıyız. Türkiye'nin siyasal, ekonomik, altyapısal çok eksikleri olduğunu düşünüyorum. Bu eksikleri bütün olarak görüp her yönden iyileşmeye götürecek, insan haklarını destekleyen, barışçıl süreçlerin egemen olduğu bir politika geliştirilmesi gerektiğini düşünüyorum. Bu yönde hareket edilerek ve sürecin uzun vadeli bir süreç olduğu göz önüne alınarak daha uzun vadeli yatırımlar yapılmalıdır diye düşünüyorum..." (EA)

"Sivil toplum kuruluşlarının ülke menfaatleri için mücadele etmesi gerekir. Bu sunumla ya da tesislerle çok alakalı değil, ülkenin genel durumu ve durumu önemlidir. Türk Halkı ülkesinin başarı ve menfaati için bu tarz organizasyonların değeri ve büyüklüğünü bilmeli, bilgilendirilmelidir. Toplumumuz ne yazık ki hala bilgilendirilmiyor, yönetiliyor." (GB)

"Bizi yönetenlerin başarısızlığı dersini alacağız. Başka alınacak ders yok gibi sanki." (EY2)

"Devletin Olimpiyat organizasyonundan önce ülkeye organik bağlarla bağlı olan vatandaşların sorun ve arzularına cevap vermeli, mağduriyetler giderildikten sonra bu tür bir organizasyona girilmelidir." (ISK)

"... medyanın Türkiye'de olan siyasi olayları çok abartıp dünya medyasında olumsuz tanıtılmamızdır." (AD1)

"Ülkemizi Atatürk ilke ve inkılâplarına yaraşır şekilde yönetecek bir başbakana ihtiyacımız olduğunu düşünüyorum." (İÜ)

"New York Times gazetesinde bir haberde 'Türkiye'yi Ortadoğu Yakıtı' ifadesi yazıyordu. Bence doğruluk payı var. Suriye ve Mısır'daki iç savaş ve buna karşı Türkiye'nin tutumu oldukça etkili olmuştur. Savaşın bize getirdiği olumsuzluklardan toplumca ders çıkarmalıyız." (MÇ)

Araştırmaya katılan sporseverlerin İstanbul'un 2020 Yaz Olimpiyat Oyunlarını alamaması nedeniyle ne tür dersler çıkartılması gerektiğine yönelik düşüncelerinde üçüncü sıklıkta ifade ettikleri durum Olimpiyat Oyunları için yapılan tanıtım ve sunumdaki eksiklikler yönünde olmuştur. Görüşmelerde katılımcılar bu durumu şu cümlelerle ifade etmişlerdir:

"... Yapılan sunumun bir sonraki dönemde daha derli toplu, İstanbul'un güzelliklerini daha belirgin bir şekilde anlatması ve dünyaya adını yazdırmış sporcularına sunumda ve yönetimde yer verilmelidir." (EE1)

"... sunumda Müslüman bir ülke olduğunun sürekli vurgulanması da ayrı bir konuydu." (FA)

"... tanıtımların daha iyi yapılması gerektiği..." (BK)

"Sadece olay şehir tanıtımı ile ya da sunum ile bitmiyor. Şehrin oyunlara yaklaşımının aktarılmasının da önemi fark edilmeli..." (VG)

"Öncelikle bu tanıtım videosuyla bir yere varılamayacağını bilmemiz gerekir. Olimpiyata aç, oyunları kaldırabilecek yeterlilikte ve eşsiz güzelliğiyle bir İstanbul görüntüsü daha vurgulu olabilir..." (MCY)

"Ülkemize yakışır şekilde tanıtımlar yapılmalıdır. Bu bize ders oldu. 2024 için daha gerçekçi tanıtım yapılmalıdır." (HRŞ)

"... siyasi kulisler yaparak Ülkemizi iyi tanıtmak gerektiğini düşünüyorum." (FD)

"Bundan çıkaracağımız ders Türkiye'nin reklamını çok iyi yapmalıyız. Tabii ki Ülkemizdeki bu basınla bunu ne kadar başarabiliriz bilmiyorum. Nereden kötü haber var, dünya basınına yansıtıyoruz." (AB1)

"... daha güzel ve kapsamlı sunum hazırlayarak başlayabiliriz..." (SA)

"... ülke tanıtımını daha bütünsel ve daha üst düzey yaparak hazırlanmalıyız." (BY3)

"Eksiklerimizi gördük, iyileştirmek için çaba harcamalıyız. Ülkemizi tanıtmak için Ülkemizin yaşam tarzını olduğu gibi göstermemiz lazım." (ÖÇ)

"... Dış ülkelere kendimizi iyi reklam yapmalıyız." (RB)

"Ülkemiz dışındaki ülkelerde tanıtım amacıyla lobi olarak özetleyebileceğimiz sosyal, kültürel ve sportif kuruluşlar kurulması Ülkemizce gerçekleştirilebilir." (BA)

"İstanbul'un Olimpiyatlarda başarılı olabileceği konusunda kendimizi iyi ifade edemedik. Daha iyi bir sunum hazırlanmalı bundan ders alınmalı." (EC)

"... Mesela 5 dakikalık bir sunumda 3 dakikayı spor organizasyonuna, 1 dakikayı kültüre, 1 dakikayı da şehrin diğer yerlerine vermemiz gerekir." (BB)

Araştırmaya katılan sporseverlerin İstanbul'un 2020 Yaz Olimpiyat Oyunlarını alamaması nedeniyle ne tür dersler çıkartılması gerektiğine yönelik düşüncelerinde dördüncü sıklıkta ifade ettikleri durum Olimpiyat Oyunları için alabilmek adına yeni stratejiler belirlemek yönünde olmuştur. Görüşmelerde katılımcılar bu durumu şu cümlelerle ifade etmişlerdir:

"... Turlardaki oy sayısı ve dağılımı gelecek için strateji belirlemek ve düşünsel olarak kimlerle yola çıkmamız gerektiği konusunda önemli ipuçları vermektedir. 2024 ya da 2028 için umutlu olmamak için bir neden yoktur. Olumsuz nedenleri olumluya çevirme ve eksikleri tamamlama potansiyeline sahibiz. El birliği ile çalışıp bunu sağlayabiliriz. Hayatta olduğu gibi bu tür işlerde de sistemler eş uyumlu olduğunda başarılı olma olasılığı yüksektir. Dört ayaklı bir masanın bir ayağı kırıldığında o masa sendeler ve tercih edilme olasılığı azalır." (TA)

"Önceden de adaylığını koymuş bir ülke olarak kendimize bir ders almayı bizim gerçekten çok üzücü bir durum. Bundan sonra yapacağımız işler eskisi gibi düşük kalitede olmamalı her anlamda üst düzey stratejiler

ve faaliyetler göstererek sporculara ve altyapıdakilere destek vererek ilerleme kaydetmeliyiz.” (YEÇ)

“Olimpiyatların devam edeceğini, bunun son olmadığını bilip, planlı, bilinçli, emin adımlarla hazırlık yapmalıyız.” (EP)

“Japonya’nın yapacaklarını yakından izlemeliyiz ve üzerine biz ne yapabiliriz diye düşünmeliyiz.” (BÖ)

“Genel bir değerlendirme yaparak Ülkemiz ve Ülkemiz sporu için nelerin yapılabileceğini ve nelerin eksik yapıldığını tespit edip, yeni hedefler seçip, daha ciddi çalışmalar yapılmalıdır.” (OA)

“Doğru planlamalar yaparak önümüzdeki Olimpiyat Oyunlarını almak için ne yapılması gerekiyorsa şapkayı önümüze alıp, düşünüp ona göre hareket etmeliyiz. Bunu da yaparken özeleştirici eksik olmamalıdır.” (CY)

“Bir dahaki adaylık için bizim de sahne arkasında kulis yapıp kendi tarafımıza ülke çekmemiz gerekir.” (ZT)

Araştırmaya katılan sporseverlerin İstanbul’un 2020 Yaz Olimpiyat Oyunlarını alamaması nedeniyle ne tür dersler çıkartılması gerektiğine yönelik düşüncelerinde beşinci sıklıkta ifade ettikleri durum Olimpiyat Oyunlarını alamamamızın nedenlerinden ders çıkartılamaması olarak belirtilmiştir. Görüşmelerde katılımcılar bu durumu şu cümlelerle ifade etmişlerdir:

“Biz bazı şeylerin değerini kaybettikten sonra anlıyoruz, derste çıkar-mıyoruz.” (CT)

“Bundan öncekilerden çıkarttığımız kadar çıkartırız yine.” (SÖ)

“Türkiye akıllanmaz. 2024’te yine aynı hataları yaparız.” (AK2)

“Kesinlikle ders almaz ki günü geldiğinde ev sahipliği yapabilelim.” (LB)

“Ben geleceğe yönelik ders alacağımızı düşünmüyorum. Genel olarak ders alma ve gelecek planlama gibi özelliklerimiz kullanılmıyor. Hatta var bile denilemez. Keşke alsaydık bir ders.” (BG)

“Ülke olarak bu zamana kadar aldığımız bir ders yok. O yüzden ders alacağımızı düşünmüyorum.” (ÖM)

“... maddi olarak çok getirisi olan spor branşındaki usulsüzlükler ya da şike gibi şeylerin ortadan kalkmadığı sürece belirli rantlar üzerinden dönen bir kültürümüz var. Bu belirlenmiş rantların dışındakilerin başarı sağlamasını istemedikleri bir durum var. Özellikle de bundan belirli kazanç sağlayan belirli mecraların, o kişilerin istemedikleri bir şey. O yüzden hak edenin değil de, olması gerekenin kazandığı bir sistemle çalışıyoruz.” (KY)

Araştırmaya katılan sporseverlerin İstanbul’un 2020 Yaz Olimpiyat Oyunlarını alamaması üzerine Ülkemizde yapılan yorumları nasıl değerlendirdiklerine yönelik düşüncelerine ait bulgular Tablo 7’de verilmiştir.

Tablo 7. İstanbul’un 2020 Yaz Olimpiyat Oyunlarını Alamaması Üzerine Ülkemizde Yapılan Yorumları Nasıl Değerlendirdiklerine Yönelik Sporseverlerin Görüşlerine İlişkin Bulgular

Temalar	Frekans	Yüzde
Gerçekçi	53	28
Objektif değil	74	39.2
Ağır eleştiriler	62	32.8
Toplam	189	100

Araştırmaya katılan sporseverlerin İstanbul’un 2020 Yaz Olimpiyat Oyunlarını alamaması üzerine Ülkemizde yapılan yorumları nasıl değerlendirdiklerine yönelik düşüncelerinde en sık ifade ettikleri durum yapılan yorumların objektif olmadığı, gerçekçi olmadığı, siyasi, çelişkili, asılsız ve dikkate alınmaması gereken türden olduğu yönündedir. Görüşmelerde katılımcılar bu durumu şu cümlelerle ifade etmişlerdir:

“Olimpiyatlar kazanılsaydı, yöneticilerimizin hepsinden övgüyle bahsedilecekti. Belki sunum bile herkesçe takdir edilecekti ama aksi yaşandığı için yapılan yorumlar da haliyle acımasız oldu. Hükümet karşıtları hükümetin tavrını eleştirmeye başladı. Bir anda herkes kendince bir rant peşinde koşmaya başladı... Ülkemizi böyle büyük bir organizasyonda finale yükselmesini sağlayan Spor Bakanımız ve ekibini kutlamak lazım. Sonuçta Ülkemizin tatmadığı bir heyecanı yaşatmış oldu. Bundan 3-4

yıl önce Türkiye Olimpiyatları alabilir mi sorusuna hiç kimse gönülden evet cevabını veremezdi.” (EE1)

“Yapılan bu olumsuz yorumlar hükümet karıştı yorumlardır. Olimpiyat kazanılsaydı hükümetin başarısı sayılacaktı. Kaybedildi ve o kişilerde yorumlarında acımasız davrandı. Sonuçta finalde kaybedildi. Yapılan olumsuz yorumlar çok önemsenmemeli. Ülke olarak kaybettik. Yorum yerine öz eleştiri gerek bize.” (FA)

“Siyasi çevrede dönen yorumlara, hele de spor üzerine. Bunlara fazla takılmamak gerekiyor.” (FT)

“Yorumlar konusunda ertesi gün tüm gazetelerde, ağzı olan her yorumcunun bu konuda kendince mahalli bir dilde eleştirmesi ya da kendince yorumlarda bulunması beni çok rahatsız etti. Spor kamuoyunda nedenler bilimsel anlamda tamamen tarafsız olarak neden sonuç ilişkisi çerçevesinde incelenirken, magazin dergilerinin ve ünlü gafların altında imzası bulunan yorumsal komedyenler için uzmanı olup çeşitli konularda koşullar fakat hiçbir yorumun gerçek ve bilimsel temellere dayandığını sanmıyorum. Neden bizim kitaplarıyla büyüdüğümüz spor camialarında araştırmalarını örnek aldığımız insanlara mikrofon uzatılmıyor da modacı, gazeteci, sözde yorumcu (başka bir unvanı yok), yazar (asker mektubu gibi iki kitabı var o sayede) gibilerinin yazıları gazetelerde baş sayfalarda yer alıyor! İşte bu yüzden yapılan yorumların genelini asılsız buluyorum. Benim için spor camiasının havasından bir haber olanların kelimeleri hiçbir itibara muktedir değildir.”(NB)

“Genelde siyasi olarak yorumlar yapıldı bence. Olimpiyat Oyunlarını bir parti değil, Türkiye kaybetti. Biz bunun farkına varmalıyız. Kimse kaybettiğimize sevinmemelidir.” (GA)

“... Gerçekten komik yorumlar yapıldı. Spora din ve siyaset karıştı-ğından bu yana yapılan yorumları ciddiye almıyorum.” (AG)

“Gerçekçi değildi. Sorunun özüne inmektense diğer ülkeleri suçlayıp bizi seçmemelerinin arkasına sığınamayız. Gördüm ki heyetimiz yeterince hazırlanmamış.” (KK3)

“Genelde olumsuz olan yorumlar, var olan siyasi iktidara olan olum-suz düşünceleri yansıtırma aracı olarak kullanılmıştır.” (İİ)

"Yorumlar bence bahanelerle doluydu, kaybettiğimiz için bahaneler ürettik, gerçekçi değildi." (GK)

"Objektif bulmuyorum. Bahaneler üretilip iç rahatlatmaya çalıştılar." (AG)

"Aslında Türkiye'de basın Madrid elendiğinde Olimpiyatlar kesin alındı diye yorumladı ama sonuç açıklandığında çelişkili yorumlar yapıldı." (CA)

"Konuşmalar siyasi ve çelişkiliydi." (CÇ)

"Siyasi çıkarlar doğrultusunda yapılan yorumlar olduğunu düşünüyorum..." (ÖK)

"Herkes kendi penceresinden olaya bakıp, bilgisi olup olmadan ağzı olanın yorum yaptığı bir konu haline geldi." (MA)

"Gerçek sebepleri göremedikleri için sadece yorumları bahane olarak görüyorum." (ÖS)

"Tamamen diplomatik, siyasi çıkarlar göz önünde bulunarak yorumlar yapıldığını düşünüyorum." (SS2)

"Yorumların birçoğu medyattı. İnsanlara gerçek sebepler yerine ilgi çekici ve reyting alan yorumlar yapıldı. Olay Müslümanlığa bağlanmak istendi. Neticede Japonya ne Hristiyan ne de Musevi bir ülke. Doğadaki tanrılara inanan Şinto dinine sahip bir ülke." (EK)

"... çoğunun yersiz ve milliyetçi zihniyetle yapıldığını düşünüyorum. Zira gerçek ortadadır." (HÖ)

"Çok basit ve klişe. Yenilen bir takımın önümüzdeki maçlara bakacağız demesi gibi klasik sözler." (KG)

"Yorumlar bir dahaki sefere kazanırızdan çok daha gerçekçi, daha somut yorumlar olmalıdır. Eksiklerimizi paylaşarak hatalarımızı kapatmaya yönelik yorumlar bizim yararımıza olacaktır." (YK)

"İç basının yaptığı yorumlar için değerlendirmem şudur: Artık başarısızlıklardan sonra bol bol konuşmak değil de, başarılarımızı konuşuyor olmamız lazım. Dış basına gelince de, onlar en iyi hallerimizi bile olumsuz gösterebiliyorlar. Gerçekçi yorumlara ihtiyacımız var." (AMK)

"Yorumların çoğu vermediler şeklindeydi. Bu bir organizasyon ve bu organizasyona ev sahipliği yapabilmek için şehirler artıları ve eksileriyle

yarıştı. Sonuç olarak bizden daha az eksikliğini gördükleri bir şehir kazandı. Bu yarışta finale kalabilmemizin de bir başarı olduğunu görmek isterdim yorumlar arasında.” (BE)

“Siyasi irade olarak bir başarısızlık olarak görülmedi. Sonuçta ilk iki arasına girdik. Spor siyasilerin gündemini çok etkilemez. Bazıları için parti menfaatleri daha önemlidir, ülke menfaatleri değil.” (GB)

“Olimpiyat Oyunlarını almışız ya da almamışız bu konu sporun içinde olmayan, spor kültürü olmayan biri için pek önemli değil. İnsanlar sadece ve sadece yorum yapmış olmak için yorum yapıyorlar.” (DB)

“Saçma yorumlardı, halkımızın bu konularda pek bilgisi yok. Keşke olsaydı deyip, neyin neden olmadığını bilmeyen bir milletiz.” (AA2)

“Bilinçsiz buluyorum...” (NA)

“Herkes Olimpiyatları alacağımızı düşünüyordu. Bununda asıl sorumlusu medya. Sonuç olumsuz çıkınca herkes birden alamayacağımız belliydi havasına girdi. Burada değerlendirilecek bir şey yok bana göre. Biz Türk Milletinin genel huyudur bu tip davranışlar.” (CY)

“Gündem değiştirici ve teselli edici açıklamalar gerek devletin ileri gelenleri gerekse basın tarafından yapıldı fakat Türkiye ve Avrupa yaşananların farkında.” (EA)

“Toplumumuzdaki bir kesim insan iyi ki de alamadık yorumları yaptılar. Ancak bu yorumları yapanların kimi bilgi sahibi bile olmayan insanlardı. Zaten biz hep bu yüzden kaybediyoruz. İlgi duymadığımız gibi destek bile vermekten çekiniyoruz. Birliktelik kavramlarını biri bizim toplumumuza anlatmalı.” (UŞE)

“... Şovenist ya da popülaritesini arttırmak için yapılan demeçleri samimi bulmuyorum.” (KY)

“Genel olarak ülkedeki yorumlara bakıldığında, Olimpiyatların alındığı zaman değer kazanacağını ve oy potansiyelinin artacağını düşünen bir kafa yapısı var. Birde bundan yararlanmak isteyen bir hükümet mevcut. Bence bu siyasi oyunlar bitmedikçe, Türkiye Olimpiyatları hiçbir zaman alamayacak.” (İA)

Araştırmaya katılan sporseverlerin İstanbul’un 2020 Yaz Olimpiyat Oyunlarını alamaması üzerine Ülkemizde yapılan yorumları

nasıl değerlendirdiklerine yönelik düşüncelerinde ikinci sıklıkta ifade ettikleri durum yapılan yorumların ağır, abartılı ve yakışsız eleştiriler olduğu, düzgün üslup kullanılmadığı ve hoş karşılanmadığı şeklindedir. Görüşmelerde katılımcılar bu durumu şu cümlelerle ifade etmişlerdir:

"Başbakanımızın ders çıkarması gerekirken suçu Olimpiyat Komite-sine atması bizi ileriye taşıyamayacağını bir göstergesi. Bunun yanı sıra iktidar partililerin, kaybedilmesine sevinenleri vatan hainliğiyle suçla-yarak, edep dışı sözler sarfetmesi de çok yakışsızdı. Barış ve huzurdan bahsederken bu şekilde insanları kışkırtmaları hiç hoş değil." (ANS)

"Gazeteleri okuduğumda veya yorumları dinlediğimde oyunların bilincinde olan ya da olmayan herkesin bir şekilde yorum yaptığını ama bu yorumların Ülkemizin bundan sonraki süreç için ne yapması konusunda olumlu bir ifade taşımadığını, söylenenlerin hoş olmadığını üzülerek söylemek istiyorum. Olimpiyat, üzerinde gelişi güzel yorum yapılabilecek kadar, kurumların ya da kişilerin üzerine veya toplumsal olayların üzerine bırakılacak bir olay değildir. Bunu herkesin anlaması gerekmektedir." (VG)

"Politikanın abartıldığını, ortak noktalarda kişiselleştirme yapılma-ması gerektiğini, siyasi rejimlerin sadece seçim öncesi oy verilerek ceza veya ödüllendirilmesini, sonraki süreçte ülke menfaatleri göz önüne alınarak davranılmalı." (YŞ)

"Ağır eleştirilere maruz kalındığını düşünüyorum." (YEÖ)

"Çok abarttılar, her şey zaten ortada, fazla sert çıktılar." (HRŞ)

"Olumlu ve olumsuz bir sürü yorum yapıldı ama tabii ki çoğunluk umutluydu. Dolayısıyla o zaman ki olaylardan, gündemden dolayı med-yaya yansıyan olumsuz görüntülerle birlikte yorumlanarak ağır eleştiriler yapıldı." (BÖ)

"Yapılan eleştiriler çok seviyesiz ve hedefinden şaşmış eleştirilerdi." (İG)

"Muhalefetin yorumlarını abes buluyorum. Sanki sevinmiş gibi yorumlarda bulundular. Karşılığında Spor Bakanının yaptığı yorumu çok saygısızca buluyorum." (AY2)

"Şahsen ben çok üzüldüm. Çoğu kişinin de üzüldüğünü gördüm. Ama siyاسiler çok farklı noktalara çektiler. O kaybetti bu kaybetti hesabına girdiler. Hoş olmadı." (NCH)

"Bence siyasettekiler olumsuz eleştiri yaptı. Herkes kaybettiğimiz için üzölmeli." (SD)

"Keşke bu konuşmalara gerek olmasaydı, zamanında gereken önem verilseydi..." (VD)

"Politikacıların bu konuda yapmış oldukları yorumları yakıştıramadım. Sonuçta tüm öölkö için iyi olacak bir durum, olmamasından kimse sevinç duymaz." (FE)

"Birtakım siyasi sebeplerden dolayı yapılan yorumları çok hoş karşılamadım. Sonuçta Türkiye vatandaşıyız hepimiz ve Olimpiyatların alınması büyük bir gurur yaşatacaktı. Siyaset üzerinden prim yapılmamalı, millî duygularımızı millet olarak bir bütün halinde yaşamalıyız." (ZB)

"Kötü anlamda yapılan yorumları hoş karşılamıyorum. Sonuç olarak tüm Türkiye olarak nefes tutup da izledik finali." (SA)

"Ölkemizde kaybettiğimiz için üzülen de, sevinen de insanlar oldu. Bu durum çok üzücü bir tablo. Olaya farklı açılardan bakılmasını çok yanlış buluyorum. Sonuçta başarılı olan da olamayan da Türkiye'dir. İnsanların bu konulara spor açısından yaklaşımlarını tercih ederdim. Başbakanımız gerekli açıklamalarda böyle uygun gördüklerini, nasip olmadığını, finale bile kalmanın önemli olduğunu vurguladı ve saygı duyulması gerektiğini söyledi. Açıklaması çok yeterli olmasa da kaybettikten sonra daha farklı nasıl yapılırdı bilmiyorum. Gençlik ve Spor Bakanımız da atmış olduğu '16 saat kesintisiz uçarak gecesini gündüzüne katanlar, öte yandan Türkiye kaybetti diye kına yakanlar, kına stokları tükenmiş' tweet'iyle dikkatleri çekti. Sinirle ve fevri yapılmış bir davranış olarak düşünüyorum. Böyle bir şey çok doğru değildir, sporculara örnek olması gereken birinin bunları yazması toplum tarafından çok hoş karşılanmadı. Tabi ki Ölkemizin tepkisi çok yanlış bir tutum ama böyle durumlarda soğukkanlı olmakta çok önemli." (ME)

"Açıklamaları oldukça düşük seviyedeydi. Ancak kööltürsüz bir toplumun algılayabileceğı ve avutabileceğı bir açıklama yapıldı. Bence öncelikle

Ülkemizdeki dopingli sporcuların durumu görülüp başarısızlığımızın bundaki etkisi de göz önünde bulundurularak bir değerlendirilme yapılmalıydı. Daha profesyonel açıklamalar yapılmalıydı. Ayrıca Gençlik ve Spor Bakanımızın açıklaması hiç hoş değildi.” (SD)

“Kaybedeceğini biliyordum. Elbette isterdim Olimpiyatların Türkiye’de olmasını. Bu bizim Ülkemizin başarısı olacaktı. Bakanın yorumlarını beğenmedim çünkü Ülkemiz olarak bakmadı, hükümet olarak baktı. Spora siyasi kaygılarını taşıdı. Başbakan Bakan’a göre daha yumuşaktı.” (ZD)

“Sosyal medyada yapılan yorumları Ülkemiz adına çok yakışsız buluyorum. Kaybettiğimiz için sevinen insanların AK Partinin değil de, Türkiye’nin kaybettiğini düşünüp buna üzüleceği yere ‘Tayyip Kaybetti’ yorumlarıyla sevinmesi gerçekten Olimpiyat Oyunlarını hak etmediğimizi gösteren bir davranıştır.” (GA)

“Yapıcı olarak değerlendirmiyorum. Durumu kurtarmak için ve muhalefet yapmak için maksadını aşan yorumlar olarak görüyorum.” (OA)

“Olimpiyatları kaybetmemize sevinenler Necip Fazıl’ın dediği gibi ‘Bu insanlar iktidarı düşürmek için ülkenin yok olmasını bile göze alan insanlar’ bunun altını çiziyorum. Sen bu ülkenin sınırları içinde yaşayan bir vatandaştın. Eğer bunlara sevinebiliyorsan, burada çok büyük bir sorun var demektir. AK Parti bunu kaybetti desek tabi ki sevinebilirler ama burada Ülkemiz kaybetti. Türkiye Cumhuriyeti kaybetti. Bu tip sevinme yönünde yorum yapanları lanetliyorum.” (RME)

“Olimpiyatları kaybetmemizden sonra yapılan yorumlar iki farklı türde, bu duruma sevinenler de oldu, üzülenler de. Ama her iki farklı görüşte de siyaset merkezli yorumlar olduğu için tasvip etmiyorum.” (YÖ)

“Herkesin seviyeli olduğu sürece yapmış olduğu yorumlara saygı duyuyorum. Herkes Olimpiyat isteyecek, sevecek diye bir şey yok. Öyle bir kesim var ki akşam eve götürecek ekmeği bile yok ama sadece AK Parti yüzünden Olimpiyatların Türkiye’ye verilmemesini istemek çok büyük bencillik diye düşünüyorum.” (FK)

"Yapılan yorumlar Ülkemizin şu anda içinde bulunduğu kutuplaşmayı çok iyi izah eder biçimdeydi. Muhalif kesimler alınan bu sonuca çok sevindiler, iktidara yakın olan çevrelerde bu muhalif kesimi vatan hainliği ile suçladılar. Fakat spor kurumumuzun başındaki değerli büyüklerimizin sosyal medya aracılığı ile verdiği mesajlar pekte bu kurumun saygınlığına yakışmayan türdendi." (GN)

"Çok zalimce. En azından hükümet şansını denedi ve hakkını da vermek gerekir." (ÇÇ)

"Çoğunu acımasızca buluyorum... İnsanların gözünü açması gerekiyor. Gençlik ve Spor Bakanlığı'nın açıklamasını doğru bulmuyorum. Eleştirilere cevap vereceğine sorunların çözümüne daha çok vakit ayırmalı." (AR)

"Olimpiyatlar alınsaydı hiç kimse Türkiye hakkında bu denli olumsuz yorumlarda bulunmazdı. İllaki eksik yönlerimiz var, bunları eleştirmekte çok normal ama bunların şahıslara indirgenmesinin doğru olmadığını düşünüyorum. Olumsuz yorumlar olacaktı tabi ki fakat bunları insanların birbirini karalayarak yapmaları hoş olmadı." (AK3)

"Çok acıydı. Özellikle Suat Kılıç'ın daha millet hüznüyle yapıldığı 'Kına stokları tükendi' gönderisi çok tepkiye neden oldu. Suat Kılıç, Gençlik ve Spor Bakanı. Dünyanın en esprili milleti olan Türkiye halkı, Olimpiyat Oyunlarının önüne koydu bu iletiyi." (BB)

"Suat Kılıç gerçek yüzünü, spor ve sporcunun yanında olmadığını, siyasi otoritesini gelecekte planladığı basamaklar için kullandığını sosyal medya aracılığıyla yazdığı kına içerikli tweet'le gözler önüne sermiştir. Başbakanın ise yaptığı açıklamalarda, siyasi dil oyunları ile gerçekleri gizlemeye çalıştığı, su götürmez bu gerçek olarak karşımıza çıkmıştır." (İSK)

"Yapılan yorumlar genel olarak siyasi içerikli, siyasete dayalı olan yorumlar. Umutsuz ve aşağılayıcı yorumlara tanık oldum. Zaten yapamazlardı, başaramazlardı gibi eleştiriler. Fakat Olimpiyatları alabilmek için yeterli olduğumuzu düşünmüyorum..." (CK)

Araştırmaya katılan sporseverlerin İstanbul'un 2020 Yaz Olimpiyat Oyunlarını alamaması üzerine Ülkemizde yapılan yorumları nasıl

değerlendirdiklerine yönelik düşüncelerinde üçüncü sıklıkta ifade ettikleri durum yapılan yorumların gerçekçi, haklı, oldukça yerinde, olması gerektiği gibi, doğru, faydalı ve haklı olduğu şeklindedir. Görüşmelerde katılımcılar bu durumu şu cümlelerle ifade etmişlerdir:

"... ülkenin kaybettiği şeyler ortada. Maddi anlamda kaybettiği, tanıtım maksadıyla kaybettiği ama biz bir kere baştan yanlış girdik olaya... Rihanna'nın müziği zaten olayı kopartıyor, onu diyeyim. Öyle bir müzik olmaz, artı tanıtım videosunda neden başörtülü kimse yok? Bunu da irdelemek lazım. Baktığımız zaman ... niye koymuyorsun, niye koyamıyorsun, sıkıntın ne? Bunlarda eleştirilecek konulardan. Bununla ilgili herhangi bir açıklama yapılmadı. Bakan çıkıp millet kına yaksın diyor, bunu der mi, dememesi lazım yani bir bakanın, bir siyasinin olgunlukla karşılayamadığı bir şeyi vatandaş nasıl karşılayacak. Bunlara bakarak eleştiriler normal." (BY1)

"Bazı insanların özellikle bakanların seviyesiz yorumları dışında genel olarak yorumlar normaldi." (BK)

"Olması gerektiği gibiydi. Herkes tesisleşme ve yapılacak olanlarla ilgili vaatler verebilir. Ortada yapılacaklarla ilgili yorumcuların inancı yoksa olumlu yönde olması beklenmemelidir." (ASM)

"Konu hakkında bilgi sahibi olan ve olmayan herkesin bir yorumu olduğunu gördük. Kimileri doğru noktalara temas etmiş, kimileri ise cahilane yorumlar yapmış. Ancak temel noktalarda genel anlamıyla uzlaşıldığı kanısındayım." (MCY)

"Yapılan yorumların çoğu gerçekten Türkiye'nin eksikliklerini ortaya çıkardı. Bu eksiklerin Olimpiyatları kaybettiğimizde değil, aday olmadan önce düşünülüp, tartışılıp yapılması gerekiyordu." (YEÇ)

"Yorumları doğru buluyorum. Dünyadaki ülkeler arasında gündemi en çok değişen ülkelerden biri olarak, bunu da çok çabuk unuttuk." (LB)

"Yorumları makul karşıladım. Çünkü heyet alacaklarından çok umutluydu. Fakat sonucun hüsrana olması hepimizi üzdü." (İB)

"... Yorumlara katılıyorum, kimse terör olan bir ülkeye gelmek istemez." (CE)

"Benim düşünceme yakın yorumları çok duydum. Tanıtım filminin kötü olduğu, tanıtım filminde yabancı şarkıyla açılış yapılmış olması çoğunluğun hoşuna gitmemiştir. Aceleye getirilmiş gibiydi. Olimpiyatlar ülkeye değil, şehre verilir. Bizim Başbakan'ımız konuştu ancak Belediye Başkanımız konuşmadı. Tokyo'da ise Başbakanın yanında Tokyo Belediye Başkanı da konuşma yapmıştı. Kadir Topbaşı'da bir konuşma hazırlayıp bunu insanlara sunabilirdi." (GÖ)

"Bence olumlu ve faydalı olarak değerlendiriyorum. Çünkü eksiklerimiz var ve bu sorunların çözülmesi gerekir." (SY)

"Normal karşılıyorum, alsaydık da aynı şekilde destekleyen ve yeren yorumlar yapıldı diye düşünüyorum. Gezi olaylarının Türkiye'nin yurtdışındaki duruşuna etki ettiğini düşünüyorum. Hükümet bu olayları daha iyi manipüle ederek bu olumsuz koşulu olumlu bir yöne çekebilirdi. Bu bağlamda hükümetin politikasını eleştiriyorum. Olaylara insanların demokratik haklarını kullanmaları olarak bakıyorum ve içlerine girmek istediğimiz Olimpiyat ve Avrupa ülkelerinin de görüşlerinin bu şekilde olduğunu düşünüyorum. O bakımdan daha öncede belirttiğim gibi bu tür süreçleri bir bütün olarak görüp, içerde ve dışarıda barışçıl süreçleri etkinleştirerek Türkiye'nin uluslararası duruşunu güçlendirmek gerektiği kanaatindeyim. İleriki başvurularımız için halen yüksek şansımız olduğunu düşünüyorum." (EA)

"Doğruydı ancak bir günlük bir gündem oluşturdu." (Aİ)

"Herkes gerçekçi konuştu. Bu insanları dinleyenlerinde bunlardan ders çıkarması gerekir." (EY2)

"Yorumlar doğruydı. Savaşı isteyen ülkeye, barışın simgesi olan meşaleyi taşıtmazlar" (DC)

"Herkes gayet güzel ve olumlu yorumlar yaptılar. Bazı yorumlar iğneleyici olsa da, hepsi fazlasıyla doğru yorumlardı." (SÜ)

"Olumsuz yapılan yorumlara kendim de dahil olduğum için olumsuz yapılan yorumlara katılıyorum. Ama olumlu yorumlara katılmıyorum. Çünkü Türkiye Olimpiyatlarda başarı sağlama konusunda yeterli bir ülke değil. Hiçbir zamanda olamayacak bu gidişle. Herhangi yeterli çaba gösterilmiyor bunun için." (BG)

Araştırmaya katılan sporseverlerin İstanbul'un 2020 Yaz Olimpiyat Oyunları oylamasında Müslüman ülkelerin oylarını neden alamadıklarına yönelik düşüncelerine ait bulgular Tablo 8'de verilmiştir.

Tablo 8. İstanbul'un 2020 Yaz Olimpiyat Oyunları Oylamasında Müslüman Ülkelerin Oylarını Neden Alamadıklarına Yönelik Sporseverlerin Görüşlerine İlişkin Bulgular

Temalar	Frekans	Yüzde
İzlenen Politikalar	89	47.1
Çıkar İlişkileri	39	20.6
Tarihî Geri Plan	24	12.7
Ayrımcılık Olmamalı	9	4.8
Objektif Değerlendirme	23	12.2
Dünyada Dost Olmaması	5	2.6
Toplam	189	100

Araştırmaya katılan sporseverlerin İstanbul'un 2020 Yaz Olimpiyat Oyunları oylamasında Müslüman ülkelerin oylarını neden alamadıklarına yönelik düşüncelerinde en sık ifade ettikleri durum Türkiye'nin dış siyasette izlediği politikalar ve siyasi problemlerden kaynaklandığı şeklindedir. Görüşmelerde katılımcılar bu durumu şu cümlelerle ifade etmişlerdir:

"Müslüman ülkelerle olan Arap Baharı, Mısır ve Suriye'de cereyan eden olaylar başta olmak üzere dış ilişkilerdeki denge politikamızın tutarsız ilerleyişi, Müslüman ülkelerle olan ilişkimizi olumsuz yönde etkilemiş, buda Olimpiyatlardaki oylamada bize eksi olarak dönmüştür." (EE1)

"... muhtemelen şu Suriye mevzusundaki tavrı yüzünden yani bir öyle bir böyle net bir tavır olmadığı için, artı İran'la olan ilişkilerimizde son dönemde çokta iyi gözüküyor, bu olabilir." (BY1)

"Dış siyasette izlediği yol en büyük etken. Normal şartlarda her alanda birbirimize destek olmamız gerekirken başta komşularımız olmak üzere iç işlerine karışarak ve karşıt grupları birbirine kışkırtarak körüklemek bize yakışmayan hareketlerdi." (ANS)

"Ülkemizin izlediği politika ve oraya gelen delegelerin şu anki Ülkemizin karşıt görüşlü yapılarından gelmeleri ve onların kesin emir almaları"

diye düşünüyorum. Düşünün siz ülkenizin iktidarına dış ülkelere biri karşı çıksa ve sizde onun oraya gönderdiği kişi olsanız, oyunuzu ona mı verirsiniz? Yalnız kesinlikle tamamen tarafsız olarak belirtmeliyim ki ülkenin doğru ya da yanlış bir politika izlediği yorumuna buradan varan bilinçsiz insanların bu konularda bilgili insanlar tarafından bilinçlendirilmesi Ülkemizde ayrıca bir önem arz etmektedir.” (NB)

“Dış siyasetindeki yanlışlar ve din kardeşlerine karşılık Amerika’yı seçtiği için.” (SB1)

“Bence son yaşanan Ortadoğu olayları sebebiyle oy alamadık.” (YEÇ)

“Diğer Müslüman ülkelere çok fazla sahip çıkmadığımız için ve düşünce çatışmasından dolayı oy alamadık.” (GÇ)

“... Türkiye’nin dış politikada uyguladığı siyasetten olabilir.” (HB)

“Suriye bize oy vermez çünkü Suriye Başkanına karşı yer aldı. Müslüman da olsalar doğal olarak bize oy vermezler.” (SD)

“Bizi dış ülkelerin yönettiğini düşünüyorum. Bence komşu ülkelerde bunun farkında, zaten bu yüzden oy alamadık.” (VD)

“Çünkü bizi Amerika yönlendiriyor ve tüm Müslüman ülkeler bunun farkında.” (BY4)

“Çevremizdeki bazı komşu Müslüman ülkelerle aramız açıldığı için alamadığımızı düşünüyorum.” (AT)

“Şu son günlerde siyaset gündemimiz pek parlak olmadığı için bazı Müslüman ülkelerimizin bundan etkilendiğini düşünüyorum.” (AK1)

“Biz kendi içimizde bile barışık bir millet değiliz, dışarıdan oy alamamızı gayet normal karşılıyorum.” (NK)

“BOP ve Arap Baharı ile birlikte bölgedeki siyasi gelişmeler.” (BA)

“Orta Doğu’daki üstlenmek istediğimiz rol diğer Müslüman ülkelerin hoşlarına gitmiyor. İlişkilerimiz iyi değil. Bu yüzden alamadık.” (KK1)

“Suriye olaylarındaki tutumlarımız diğer Müslüman ülkeler tarafından hoş görülmediği için. Bunlar oylarımıza yansdı.” (GK)

“Tamamen siyasi ve izlenen yanlış politikalardan dolayı alamadığımızı düşünüyorum.” (SD)

“Bütün Müslüman ülkelere savaş açarsan oy alamazsın.” (LK)

"Tamamen siyasi. Suriye olaylarında gösterdiğimiz tutuma karşı Müslüman ülkelerin bize tepki gösterdiğini düşünüyorum." (ÖK)

"Müslüman ülkelerin laik bir devlet olmamızı kabullenemedikleri için oy vermediklerini düşünüyorum." (BA)

"Sadece Müslüman ülkeler değil diğer bütün ülkelerle aramız iyi olmadığı sürece, oyları almamız biraz zor olacaktır. Yani ülkeler arası ilişki söz konusu." (MİE)

"... politik nedenleri vardır. Türkiye'nin dış politikası böyle olmasında büyük etkidir. ABD ile birlikte Suriye'ye karşı uygulanan yaptırımların bunda etkisinin büyük olduğunu düşünüyorum. Avrupa Birliği ve ABD'yle ilişkileri iyileştirmek adına Müslüman ülkelerle ilişkilerde ödün verildiği görüşündeyim." (EA)

"Ülkemizdeki olaylar, diğer ülkelerle aramızın iyi olmaması. Daha çok ABD gibi ülkelerle aramızı iyi tutmaya çalışıyoruz. Bence en çok gezi olayları etkiledi, şuursuzca yapılan saldırılar Müslüman ülkeleri bizden geri çekti." (AA2)

"Hükümetin samimiyetsiz İslam savunuculuğu ve Orta Doğu'da kan ağlayan dindaşlarına kol kanat germesi gerekirken, elinde bulundurduğu güç ve yönetiminde bulundurduğu devletin imkânlarını, uluslar arası siyasi otorite ve askeri etkinliğini, İslamı terörizm olarak gören ve İslam ülkelerinin elinde bulundurduğu doğal kaynaklarını modern sömürgecilik çeşitleriyle elde etmeye çalışan NATO, BM gibi Hristiyan ağırlıklı uluslar arası platformların emrine sunmasıdır. Bu durumu sesi kısılmaya çalışılan İslam devletlerinin yemediğini göstermektedir." (İSK)

"Suriye, Filistin gibi dış ülkelerde olan olaylardaki ikili tavrımızdan dolayı olduğunu düşünüyorum. Çünkü Amerika'nın kuklası gibi davranıyoruz zaman zaman. Onlar da bunun farkında oldukları için oy vermek istememişlerdir. Mantıklı bir tavır sergilediklerini düşünüyorum." (CK)

"Şu an Orta Doğu'da bir savaş durumu var. Ülke olarak Amerika tarafından kullanılıyor. Etmenin bu olduğunu düşünüyorum. Tamamen siyasi yani. Bizi bozup kullandıkları, araç haline getirdikleri için." (ÖM)

Araştırmaya katılan sporseverlerin İstanbul'un 2020 Yaz Olimpiyat Oyunları oylamasında Müslüman ülkelerin oylarını neden alamadıklarına yönelik düşüncelerinde ikinci sıklıkta ifade ettikleri durum Müslüman ülkelerin diğer ülkeler ile var olan çıkar ilişkileri nedeniyle menfaatleri doğrultusunda hareket ettikleri şeklindedir. Görüşmelerde katılımcılar bu durumu şu cümlelerle ifade etmişlerdir:

"... tahmini zor ama çoğu yorumlar Japonya'nın diğer Müslüman ülkelere teknolojik olarak Olimpiyatların kusursuz olacağına dair vaatler verilmesi gibi görüşlerin ortada olması denilebilir..." (FA)

"Ülkelerin birbirlerine verdikleri destekler ve çıkar ilişkileri göz önünde bulundurulduğu için alamamıştır." (BK)

"Bulunduğumuz tarihte ülkelerin birbirine yaptığı destekler ekonominin yani paranın gölgesinde kalıyor. Dolayısıyla Müslüman olmak çokta bir şey değiştirmiyor." (FT)

"... ülkeler arası çıkarlar." (AA)

"O ülkelerin de bir çıkarı vardır elbette." (MAC)

"Müslüman ülkelerin çoğu diğer ülkelerle de iş birliği halinde, çıkarı neyi gerektiriyorsa onu yapıyor." (ÜA)

"... ekonomik yönden diğer ülkelere bağımlı olduğundan, Müslüman ülkeler gerçekçi bir oy kullanamamıştır." (GD)

"Müslüman ülkelerin diğer ülkelerin ekonomik ve siyasi açıdan ablukası altında olduklarını, ne isterlerse onu yaptırıp ülkeleri baskı altına aldıklarını, bu yüzden Ülkemize yeterli oyu vermediklerini düşünüyorum." (FD)

"Sebepten Müslüman olduğunu iddia eden ülkelerin fikirlerini tarafsızca verememesi..." (AK2)

"Müslüman ülkelerin çoğu bizi tam manasıyla tanımıyor. Burada birazda ticari ilişkiler öne çıkmıştır." (İB)

"Birçok Müslüman ülke sömürge altında olduğu için siyasi baskılar ve söz sahibi ülkelerin bu konularda da söz sahibi olmaları nedeniyle alamadık." (AG)

"... çıkarlardan dolayı Müslüman ülkelerin oylarını alamadık." (GT)

"Çünkü Müslüman ülkelerin neredeyse hepsi Arap ülkeleri. Siyasi çıkarları nedeniyle hiçbir zaman bize oy vereceklerini sanmıyorum." (FK)

"Müslüman ülkelerin yaşadıkları iç sorunlar onların Avrupa Devletlerine muhtaç olduğunu gösterdi. Türkiye'nin dünya çapında kuvvetli bir otoritesi olmadığı için oyları kaptırdık." (KG)

"Müslüman ülkelerin Müslüman ülkelere oy verme gibi bir durumu bazen olmuyor. Her ülke kendi çıkarına göre davranmalı ki ayakta dursun. Bu durumda her ülke kendisine faydası olan ülkeye oy verecektir." (ANH)

"Çünkü Müslüman ülkelerin hepsi Müslümanlar tarafından yönetilmiyor ve oy kullananların hepsinin Müslüman olduğunu düşünmüyorum." (AMK)

Araştırmaya katılan sporseverlerin İstanbul'un 2020 Yaz Olimpiyat Oyunları oylamasında Müslüman ülkelerin oylarını neden alamadıklarına yönelik düşüncelerinde üçüncü sıklıkta ifade ettikleri durum Müslüman ülkelerle aramızda var olan tarihî geri planımız yani geçmişten günümüze çeşitli nedenlerle hiçbir konuda arkamızda yer almamaları şeklindedir. Görüşmelerde katılımcılar bu durumu şu cümlelerle ifade etmişlerdir:

"Bizi destekleseydiler 1. Dünya Savaşında yardımdan kaçmaz, arkamızdan vurmazlardı. Tarihimizden de anlaşılacağı gibi Müslüman ülkelerle siyasi ilişkilerimize bakıldığında, bizi desteklememeleri çok aşikardır." (ASM)

"Müslüman ülkeler Türkiye'nin hiçbir konuda arkasında durmuyor ki." (CT)

"Müslüman ülkelerin çoğu radikal İslamiyet'i savunuyor. Ilımlı İslam ve laikliği savunan başka ülke yok. Yani Hristiyan dünyası Müslüman diye Müslümanlar bunlar gerçek Müslüman değil diye oy vermediler." (BY2)

"Müslüman ve Arap ülkelerinin tarihte olduğu gibi bugünde yüzümüze gülüp arkamızdan iş çevirmeleri." (ÖS)

"Türkiye'yi şuan yüzde yüz Müslüman bir ülke olarak görmüyorlar. Umman Krallığına gitseniz Türkiye'nin dini ne diye sorsanız belki

Hristiyan diyebilirler. Bilmiyorlar çünkü Müslüman olduğumuzu. Bunun üzerini yıllarca kapattılar.” (RME)

“Müslüman ülkelerin oylarını alamamamızı, Türkiye’ye yıllardır duyulan kıskançlık ve hazımsızlık olarak değerlendiriyorum. Bizim çağdaşlığımızı, gelişmemizi, batılılığımızı yani kısacası Türklüğümüzü ve Türkiyeliliğimizi kışkandıkları için Olimpiyat seçmelerinde bize oy vermediler diye düşünüyorum.” (YÖ)

“Müslüman ülkeler tarih boyunca hiçbir zaman Türkiye’nin yanında olmamıştır. Bu ne bir ilktir, ne de bir sondur. Bunun sebebi Türkiye’deki Müslümanlığın radikal boyutta olmaması ve Türkiye’nin bir hukuk devleti olmasıdır.” (EK)

“Müslüman ülkeler arasındaki liderliği almaması için oy verilmemiştir. Çünkü İslam ülkeleri arasında Türkiye’nin yıldızı daha yüksek. Olimpiyatları organize etmek Türkiye’yi daha ileriye taşıyacaktı bu istenmedi.” (ÖG)

“Müslüman ülke deyince Arap ülkeleri. Bu zaten tarih boyunca böyle oldu. Türkiye ne zaman kalkınma hareketi düzenlese ya da savaşa girse ilk önce Araplar tarafından satılmıştır. Bu her zaman böyle olacaktır.” (GB)

“... Müslüman ülkeler ne zaman bir araya geldi de birbirleri için kulis çalışmasında bulundular. Maalesef Müslüman ülkeler arasında böyle bir çekememezlik var...” (HT)

Araştırmaya katılan sporseverlerin İstanbul’un 2020 Yaz Olimpiyat Oyunları oylamasında Müslüman ülkelerin oylarını neden alamadıklarına yönelik düşüncelerinde dördüncü sıklıkta ifade ettikleri durum objektif değerlendirme yaparak hak edene oy verdikleri şeklindedir. Görüşmelerde katılımcılar bu durumu şu cümlelerle ifade etmişlerdir:

“Oyların objektif olmasından dolayı.” (FÇ)

“Bence bu işte Müslüman ya da Hristiyan meselesi yok, hak eden kazandı. Müslüman ülkeler de hak edene verdiler. Zaten bu soru ile spora bakış açımızın ipuçlarını veriyoruz bu işler duygusallık ya da dini işler değildir. Bu işler alt yapı, kültür ve başarı işidir.” (YY)

"Fas, Mısır, Suriye gibi hiçbir ülke bize oy vermedi. Tokyo'ya oy verdiler. Bu da demektir ki, Olimpiyatların dinle bir alakası yok. Politika ve hak etmeyle alakası var." (GA)

"Ev sahipliği yapacak ülkeyi dine göre değil, imkanlara göre değerlendiriyorlar." (DB)

"Müslüman olmayan diğer ülkeler neden oy vermediyse o sebepten. Bunun dinsel bir konu olduğunu düşünmüyorum." (FE)

"Hassasiyet dinden ziyade ülkelerin Olimpiyatlar için yeterlilikleri olabilir." (HİE)

"Dinden çok yüzlerce etken var. Toplum, medya, alt yapı, yönetim vb." (AK3)

"Başarılı bir Olimpiyat yapacağımızı düşünmedikleri için." (HÖ)

"İslamiyet adaleti savunur. Ülkemizin Olimpiyatları hak etmediğini düşünen İslam ülkeleri bize oy vermedi." (MA)

"Diğer Müslüman ülkelerde herhalde böyle büyük bir organizasyonun altından kalkamayacağımızı düşünerek, en azından rezil olmamamız adına oy vermeyerek bence iyilik bile yapmış olabilirler." (MAE)

"Spora yeterli önemi ve yatırımı vermediğimizi düşündükleri için oylarını alamadığımız kanaatindeyim." (HÖ)

"Müslümanlar tarafsız değerlendirme yaptığı için hak eden tarafa oy verdiğini düşünüyorum." (MCA)

"Bizim bunu yapabileceğimize inanmadıklarından olabilir. Bence oyları tamamen objektif olduğu için." (EC)

Araştırmaya katılan sporseverlerin İstanbul'un 2020 Yaz Olimpiyat Oyunları oylamasında Müslüman ülkelerin oylarını neden alamadıklarına yönelik düşüncelerinde beşinci sıklıkta ifade ettikleri durum ayrımcılık olmaması gerektiği, Olimpiyatların ve sporun ruhunda dil, din, ırk ayrımının olmadığı ve bu nedenle oylarını vermedikleri yönünde olmuştur. Görüşmelerde katılımcılar bu durumu şu cümlelerle ifade etmişlerdir:

"Olimpiyat Oyunlarının özünde dil, din, ırk ayrımı söz konusu bile değildir. Bu sebeple her Müslüman ülkenin oy vermesini beklemenin doğru olamayacağını düşünmekteyim." (VG)

"Olimpiyatlar Hristiyan Konsülü veya İslam Cemiyetinin tekeli altında değildir. Din ayrımı gözetilmez. Bu nedenle tüm Müslüman ülkelerin bize oy vermesi gerektiğini düşünemeyiz." (MCY)

"Din farklı, spor farklı şeyler. Bir alakası olduğunu düşünmüyorum." (GO)

"Spora dinin karışmaması gerektiğini düşünen biri olarak, yerinde karar verdiklerini düşünüyorum." (LB)

"Bu olaya Müslüman veya değil gibi bakmamalıyız. İlla Müslüman ülkeler Müslüman ülkelere oy verecek diye bir şey yoktur." (ZM)

"Bence bu oylamada dini inançların göz önünde bulundurulması iyi bir nitelik değildir. Çünkü burada insanlar din, dil, ırk ayrımını gözetmeksizin yarıştıysa ve spor sevgi barış dostluk içinse 'bu ülke Müslüman, oylar ona' düşüncesi olmamalı. Oylamanın da buna göre olduğunu düşünüyorum. Eğer gerçek Müslümanlık hakkın yerini bulmasıysa, Tokyo'nun Olimpiyatları İstanbul'dan daha fazla hak ettiğini düşünüyorum." (AK1)

"Müslüman ülkelerin Olimpiyatları sadece din olarak değerlendirmediklerini düşünüyorum. Olimpiyat evrensel bir kavramdır. Din, dil, ırk ayırt etmez. Müslüman ülkelerin bir kısmının oyunu alamamamızın sebebi bu olabilir." (DB)

Araştırmaya katılan sporseverlerin İstanbul'un 2020 Yaz Olimpiyat Oyunları oylamasında Müslüman ülkelerin oylarını neden alamadıklarına yönelik düşüncelerinde altıncı sıklıkta ifade ettikleri durum Müslüman ülkeler, komşu ülkeler dahil dünyada dostumuz olmadığı yönünde olmuştur. Görüşmelerde katılımcılar bu durumu şu cümlelerle ifade etmişlerdir:

"Bize bizden başkasının faydası yok olmayacaktır. Bu soruyu on kişiye sordum ve bana verdikleri cevapların çoğu buydu." (SA)

"Klasik bir cevap olacak ama ne yazık ki bize bizden başka dost yok." (BY3)

"Türk'ün Türk'ten başka dostu yoktur!" (BÖ)

"Türkiye'nin çevre komşularından gerçek anlamda dostu yoktur. Bunlar Müslüman ülkeler olsa bile." (SB2)

Araştırmaya katılan sporseverlerin İstanbul'un 2020 Yaz Olimpiyat Oyunlarını alması durumunda başarılı olup olamayacağına yönelik düşüncelerine ait bulgular Tablo 9'da verilmiştir.

Tablo 9. İstanbul'un 2020 Yaz Olimpiyat Oyunlarını Alması Durumunda Başarılı Olup Olamayacağına Yönelik Sporseverlerin Görüşlerine İlişkin Bulgular

Temalar	Frekans	Yüzde
Başarılı Olur	116	61.4
Sorun Çıkar	19	10
Başarılı Olamaz	54	28.6
Toplam	189	100

Araştırmaya katılan sporseverlerin İstanbul'un 2020 Yaz Olimpiyat Oyunlarını alması durumunda başarılı olup olamayacağına yönelik düşüncelerinde en sık ifade ettikleri durum Türkiye'nin başarılı olacağı şeklindedir. Görüşmelerde katılımcılar bu durumu şu cümlelerle ifade etmişlerdir:

"Türkiye Olimpiyat Oyunları organizasyonunu başarılı bir şekilde kesinlikle yönetirdi diye düşünüyorum. Ayrıca Olimpiyatı almamızla birlikte sporcularımıza verilen desteğin daha çok artması ve millî duygularımızın en üst seviyeye çıkmasına sebep olurdu. Türk Milleti asırlarca kendinden söz ettirmiş, Orta Asya'nın hakimi olmuş, herkesi dize getirmiş bir ceddin nesli, böylesine önemli bir organizasyonda, o millî duygular kesinlikle tekrar perçinlenerek hem yarışmalarda hem de organizasyonda adından uzun süre söz ettirebilirdi." (EE1)

"... başarılı olunurdu. Başarısızlığa sebep olacak bir durum yok. Başka ülkelerde kusurlu kusursuz Olimpiyat düzenleniyor da, Türkiye mi bu işin üstesinden gelemeyecek." (FA)

"Şimdiye kadar yapılmış ve yapılacak olan Olimpiyatların en iyisini biz yapardık." (ASM)

"Alındıktan sonra Türkiye veya başka bir ülke üstesinden gelir." (FT)

"Türkiye mevcut iktidardan ve kamuoyundan onay aldığı her şeyi fazlasıyla yapabilecek güçtedir. Elbette ki Londra'dan daha iyi bir şekilde yapacak kadroya ve güce sahiptir..." (NB)

"Türkiye buna benzer etkinliklerde her zaman başarılı olmuştur. İş başa düşünce gereğini almasıyla yapan bir ülkeyiz." (MCY)

"Mükemmel bir şekilde olmasa da başaracağına inanıyordum." (EY1)

"Yeni yapılacak tesislerle en iyi şekilde başaracağına inanıyordum." (SS)

"Kesinlikle başarabilirdi, Türkiye gelişmiş büyük bir ülke son senelerde. Sporda olan başarılarımızda küçümsenmeyecek kadar çok." (AB3)

"... bence başarılı olabilirdi. Akdeniz Oyunlarından bu kaniya varabiliriz. Sonuçta önümüzde zaman var eksiklikleri gidermek için." (SA)

"Türkiye 2020 Olimpiyatlarını alsaydı bunun üstesinden gelebilirdi çünkü finale kadar kalan bir ülkenin bunu yapabilecek bir kapasitesi de var demektir. Bu yüzden Türkiye verilen görevi tam anlamıyla yapmış olurdu." (HB)

"Bence başarabilirdik. Çok büyük yatırımlar yapılarak çok büyük gelirler elde edilirdi. Bu kaos ortamını dağıtırdı. Bizim ülkemizdeki tüm sporcular çok büyük tecrübeler kazanırdı." (GA)

"Başarırdı, Olimpiyat Oyunları hariç altından kalktığı birçok organizasyon var. Son Akdeniz Oyunları çok güzel bir örnek olabilir." (İB)

"Türkiye Akdeniz Oyunları'nda, Erzurum Üniversitelerarası Kış Oyunları'nda, Trabzon'da birçok uluslararası spor organizasyonlarını başarıyla gerçekleştirdi. Bunun da üstesinden gelebilirdi." (ZB)

"Potansiyel başarıya aç gençler açısından ümit olabilirdi ve ev sahipliğinin verdiği özgüven başarıyı getirirdi." (CA)

"Elbette başarılı olurduk... üstesinden gelirdik. Her türlü konforu, misafirperverliği, tesisi sağlardık ve alnımızın akıyla çıkardık." (ME)

"Başarılı olmak için gayret gösterilirdi. Çünkü gelişime aç bir ülkeyiz. Büyümeye çalışan, bu tarz gelişmeleri çok ciddiye alan bir ülkeyiz. Profesyonel ve objektif ellere de bırakılırsa başarılı olurduk." (SD)

"Başarabiliriz çünkü sermayemiz olmasa bile bizim gücümüzün ve inancımızın bunu kaldırabileceğini düşünüyorum." (ES)

"Türkiye'nin, spor ve taraftarıyla, spor öğrencileri ve çalışanlarıyla başarabileceğini düşünüyorum." (BFY)

"Bence ev sahipliğini başarırdı çünkü aday olan ülkeler arasında en büyük ikinci bütçeyi ayıran ülke Türkiye'di." (RME)

"... Diğer ülkelerde yapabiliyorsa bizde ufak tefek eksikliklerle yapabiliriz diye düşünüyorum. Misafirperver bir toplum olduğumuzda göz önüne alınırsa, gelen konukları ve sporcuları iyi bir şekilde ağırlayabileceğimizi düşünüyorum." (GN)

"Başarabiliriz çok görkemli olurdu. Akdeniz Oyunlarındaki başarımız oldukça tatmin ediciydi. Olimpiyatları unutulmaz hale getirebiliriz." (RŞ)

"2020 Olimpiyatlarını Türkiye almış olsaydı iyi bir ev sahipliği yapabiliriz. Özellikle son bir kaç yılda spora ve sporcuya sağlanan olanaklarda görüşlerimi destekler durumda." (KÖ)

"Eğer verilseydi başarırdık. Çünkü Olimpiyatları kazanan ülke kazandığına göre bu işi başaracak kapasiteye sahip demektir." (MİE)

"Türkiye halkı, her zaman her güç olayın altında kalkmasını bilmiştir. Her organizasyonun sıfır hatayla bitirilmesi şartı yoktur. Yine de kalkabileceğimizi düşünüyorum." (BB)

"Türkiye'ye 2020 Olimpiyatları verilseydi, Türkiye bu organizasyonun altından hakkıyla kalkabilirdi. Bunun için gereken ekonomik gelişmeyi ülkemiz sağlamış durumdadır. Yabancı yatırımcılarla ilişkilerimiz gelişmekte ve Türkiye sermaye çeken bir odak olarak öne çıkmaktadır. Böyle büyük çaplı bir organizasyonun Türkiye'de yapılacak olması halinde yine içerden ve dışarıdan sermaye akışıyla çok büyük işler yapılabilirdi. Bu da en güzel şekilde bu organizasyonu gerçekleştirmemizi sağlardı." (EA)

"Başarabiliriz ama ülkenin sonrası daha önemli. Ülkemizin Olimpiyatlara yaptığı yatırımlar sebebiyle maddi krize girebilirdik ve şu anki Yunanistan ve İspanyadan farkımız kalmazdı." (ÇU)

"Başaramayacak diye bir durum yoktu. Bizden çok daha zor durumda olan ülkeler başarmıştı. Türkiye'nin neyi eksikti? Zaten Olimpiyat Komitesi de yardım yapardı." (ZT)

Araştırmaya katılan sporseverlerin İstanbul'un 2020 Yaz Olimpiyat Oyunlarını alması durumunda başarılı olup olamayacağına yönelik düşüncelerinde ikinci sıklıkta ifade ettikleri durum Türkiye'nin başarılı

olamayacağı şeklindedir. Görüşmelerde katılımcılar bu durumu şu cümlelerle ifade etmişlerdir:

"... Bizim turistlere bakış açımız, spora bakış açımız ve İstanbul'un trafik sorunları muhtemelen başa çıkmayacağımız sorunlar olurdu." (ANS)

"Başaramazdı, kesinlikle aksilikler olurdu hem oyunlar esnasında hem de oyunların dışında." (SB1)

"İç siyasi olaylarla gereğinden fazla uğraşılmasından başaramazdı." (YEÖ)

"Ne yazık ki başarabileceğimizi düşünmüyorum." (AA)

"U 20 FIFA'da görüldüğü gibi tribünler bomboş spora saygı, merak yok bu yüzden Olimpiyatlarda da istenilen ilgi, istenilen performans olmayacaktı ve başaramayacaktı." (GD)

"Başaramazdık çünkü Olimpiyat ciddi bir ekonomi ve kolluk gücü gerektiriyor. Misafirperverlik ve asayiş gücünde sorun yok ancak bu ülkenin düşmanı da çok bu tür organizasyonlarda bir tek olumsuz olayın olması bizi dünya nezdinde küçük düşürüyor. Yani dünya medyası 100 güzel görüntüyü değil de 1 tek olumsuzluğu görüntülüyor." (BY2)

"Türkiye ilk defa yapılacak olan ve bu kadar büyük olan bir organizasyonu kaldıramayabilirdi. Çünkü Olimpiyatlar büyük ve çok kapsamlı bir organizasyon." (GÇ)

"Başaramazdı, alamamamız da isabet oldu bence. Dünya bizi bir çok branşta dopingli çıkmış, üstüne beceremeyeceğimiz ev sahipliği yüzünden herkese farklı afişe ederdi." (NK)

"... başaramazdı çünkü Türk Halkının fanatiklik duygusu ve cehaleti buna engel olurdu." (AG)

"2013'ün Türkiye'si göz önüne alınırsa başaramazdı..." (LB)

"Şu durumyla başarılı olamazdı diye düşünüyorum. İleride eksikliklerimizi giderdiğimizde neden olmasın. Her organizasyonda sorunlar çıkabilir, bunları hızlı bir şekilde, hoşgörüyle, saygıyla çözebiliriz ama biz olarak. Sen yaptın, ben yaptım diyerek değil." (ZD)

"Başaramazdı çünkü alt yapı yetersizliği ve maddi zorluklar sonrasında baş gösterecektir." (ÖS)

"Ülkemiz bana kalırsa hem ev sahipliğinin altından kalkamazdı hem de sportif anlamda çok başarı sağlayamazdı." (MAE)

"... Olimpiyatları alsaydık başaramayacağımız yönünde. Çünkü bizim ülke geneli olarak Olimpiyatlar boyutunda yeterli bilgi ve donanımımızın olmadığını, böyle bir spor kültürüne yeterli seviyede sahip olmadığımızı düşünüyorum. Fakat bu yetersizliğin sadece maddi boyutta olduğundan bahsetmiyorum. Çünkü zaten maddi yetersizlik, halkın cebinden ağır ve orantısız şekilde vergilerle temin edilirdi!" (YÖ)

"Yeteneğimiz açısından hiç bir ülkeden eksik olmadığımızı düşünüyorum ama yönetsel açıdan eksiklerimizin olduğundan bu durum başarılı olmamıza engel olmaktadır." (FE)

"Başarılı olacağını düşünmüyorum. Kendi ülke sorunları varken, politik olaylar, sporda uygun olmayan doping vs. olayları olduğu sürece başarılı olamaz." (DK)

"Başaramazdık, Yunanistan gibi batardık. IMF'ye borç yoktur denilse de, başka şekillerde bazı devletlere borcumuz var, çok az tesisimiz var, maddi olanağımız yok." (AA1)

"Başaramazdık ve 2020 Olimpiyatları elimizden alınıp bir başka ülkeye verilirdi." (KG)

Araştırmaya katılan sporseverlerin İstanbul'un 2020 Yaz Olimpiyat Oyunlarını alması durumunda başarılı olup olamayacağına yönelik düşüncelerinde üçüncü sıklıkta ifade ettikleri durum Türkiye'nin başarılı olabileceği ancak sorunların da çıkacağı şeklindedir. Görüşmelerde katılımcılar bu durumu şu cümlelerle ifade etmişlerdir:

"Başarılsa da eksiklikler kendini gösterirdi. En önemli eksiklik çarpık kentleşme ..." (EP)

"Mersin'de düzenlenen 2013 Akdeniz Oyunlarından da gördüğümüz üzere aslında Türkiye istediği zaman bu organizasyonların üstesinden başarıyla geliyor fakat Olimpiyat Oyunları çok daha büyük ve kapsamlı, daha zorlu olacağından elbette sıkıntılar doğar kusurlar olurdu." (BY3)

"... Artı yönümüz olsa da ülkede yaşayan holigan tipler sayesinde yine eksi alırdık." (HY)

"Büyük ihtimal başarabilirdi ama eksik olduğumuz noktalarda olurdu. Özellikle ulaşım konusunda." (HÖ)

"Eksikliklerle dolu bir Olimpiyat olurdu diye düşünüyorum ama sonuçta yapabilirdi. Tesislerin yetiştirilmesi gerekiyordu. Dedim ya gündem bu ülkede spor olmaz, futbol ve siyaset konuşulur. Bir Olimpiyat köyümüz yok. Eryaman'da kurulan tesise bakın ve gülün." (GB)

Araştırmaya katılan sporseverlerin İstanbul'un 2024 Yaz Olimpiyat Oyunlarını alma şansını nasıl değerlendirdiklerine yönelik düşüncelerine ait bulgular Tablo 10'da verilmiştir.

Tablo 10. İstanbul'un 2024 Yaz Olimpiyat Oyunlarını Alma Şansını Nasıl Değerlendirdiklerine Yönelik Sporseverlerin Görüşlerine İlişkin Bulgular

Temalar	Frekans	Yüzde
Şansı Yüksek	47	24.9
Eksiklikler Giderilmeli	44	23.3
Tahmin Edilemez	11	5.8
Şansı Yok	87	46
Toplam	189	100

Araştırmaya katılan sporseverlerin İstanbul'un 2024 Yaz Olimpiyat Oyunlarını alma şansını nasıl değerlendirdiklerine yönelik düşüncelerinde en sık ifade ettikleri durum Türkiye'nin şansının olmadığı şeklindedir. Görüşmelerde katılımcılar bu durumu şu cümlelerle ifade etmişlerdir:

"Çok şansı yoktur çünkü biz 2020 Olimpiyatlarını almayı hak ediyorduk. Buna rağmen Olimpiyat Komitesinin Türk fobisi devam ettiği sürece biz hiç bir Olimpiyatı alamayız. Ne kadar hak etmiş olsak da." (ASM)

"2020'deki gibi seçime hazırlanır gibi hazırlanır ve hiçbir tesis ve çalışma yapmadan gidersek şansımız yine yok." (YY)

"Yine aynı nedenlerden dolayı çok az. Türkiye bence tesis yetersizliğinden değil, Dünya ve Avrupa ile siyasi ilişkileri ve iç savaşlardan dolayı alamamış ve düzelmediği müddetçe alamayacaktır. Ülke ikiye

bölünmüş Kürt Türk birbirini öldürürken, adam bu karışık duruma evet demez.” (İY)

“Olimpiyat oyunlarını 5 kez kaybetmiş bir ülke olarak çok şanslı olduğunu düşünmüyorum.” (GA)

“Böyle devam ederse şanslı hiç yok.” (KD)

“Bence şanslı yok çünkü gelişmiş ülkeler bu konuda söz sahibi ve Olimpiyatları Türkiye’ye vereceklerini düşünmüyorum. Türkiye’nin gelişip ilerlemesi, daha çok ülke tarafından tanınması bu ülkelerin işine gelmeyebilir.” (GK)

“Futboldan başka sporlara ilgi göstermek ve doping yapmamak en önemlisi bence. Bence bir bütün olarak hayata bakış açımızı değiştirebilirsek olabilir diye düşünüyorum. Bundan 10 yıl öncesine kadar Eurovision Şarkı yarışması kazanmayı bırakın ilk 10’a kalmak bile hayalken, bir takım siyasi çıkarlar ön plana çıkınca her şey değişebilir diye düşünüyorum. Bence Türkiye avantajları açısından, İstanbul’un bana göre dünyanın en güzel şehri olması ve her iki kıtaya da sahip olması, Müslüman bir ülkenin ev sahibi olacağı farklı bir Olimpiyat ve yeni fikirler, Türk insanının çok genç bir nesle sahip olması vb. düşünülebilir. 2024 Olimpiyatlarını değil de 2032’yi alabilir. 2020 Olimpiyatlarını Avrupa ülkesi olmayan bir ülkenin alması demek, 2024 Olimpiyatlarını bir Avrupa ülkesinin alacak olması demek. 2028 Olimpiyatlarını da şimdiden Amerika’nın alacağı konuşulurken bence bizim üzerimizde siyasi çıkarları olanların sayesinde ancak 2032’de alabiliriz diye düşünüyorum.” (FK)

“Türkiye’nin 2024 Olimpiyat şansını çok düşük görüyorum çünkü Türkiye’nin % 72’si spor yapmıyor bu da her şeyi bence gözler önüne koyuyor.” (KK3)

“Madrid’deki ekonomik kriz, Tokyo’daki nükleer sızıntı, bunlar bizim şansımızı yükseltmişti. İlk kez Olimpiyatları almaya bu kadar yaklaştığımızı. Rakiplerimizin bu olumsuzlukları bizim avantajımız olmuştu. 2024 yılında bu avantajlara sahip olma şansımız çok zor.” (GÖ)

“Spor yöneticilerimizin bilimsel ve eğitim anlamında yeterli olmadığından çok şanslı olarak görmemekteyim.” (MEE)

"Siyasi, Dini ve Politik yönden bir şanssız olduğunu düşünmüyorum."
(SD)

Araştırmaya katılan sporseverlerin İstanbul'un 2024 Yaz Olimpiyat Oyunlarını alma şansını nasıl değerlendirdiklerine yönelik düşüncelerinde ikinci sıklıkta ifade ettikleri durum Türkiye'nin şansının yüksek olduğu yönünde olmuştur. Görüşmelerde katılımcılar bu durumu şu cümlelerle ifade etmişlerdir:

"Tokyo'dan sonra çok şanslı olduğumuzu düşünüyorum. Tabi kendimizi yeterli seviyeye getirebilirsek." (BK)

"Benim düşüncem şansız yüksek olabilir fakat katılacak ülkeler bu şansımızı büyük ölçüde etkileyebilir." (HRŞ)

"Yüksektir çünkü 2024 için en büyük aday olduğumuzu düşünüyorum." (FÇ)

"2024 Olimpiyatları için Türkiye'nin şansının yüksek olduğunu düşünüyorum çünkü bir önceki oylamada kıl payı kaçırdığı yarışı alacağını umuyorum." (FD)

"Şimdiye kadar 5 kez aday olan Türkiye 6. kez neden aday olmasın, tabi ki olmalıdır. Şansızda şimdikinden daha fazla olacaktır." (AB3)

"Bence Ülkemiz bu şekilde devam ederse, Orta Doğu'da ve diğer Müslüman ülkelerdeki iç savaşlar dinerse, şansımız daha yüksek olacaktır." (AK2)

"Bence 2024'te şansımız yüksek. Şimdiye kadar finale hiç kalamamıştık. Önemli adımlar attığımızı düşünüyorum." (CA)

"5. kez aday olarak finale kalmak bile büyük bir başarıydı. 2024 Olimpiyatlarında inşallah alacağımıza inanıyorum." (ZB)

"Alabilme şansız yüksek olabilir çünkü son oylamalarda giderek yükselen potansiyelini gösterdi. Çok iyi rakipleri olmadıkça alabileceğine inanıyorum." (CA)

"Son 20 yılda 5 defa aday olduk bence 2024'teki Olimpiyatlarda şansımız çok yüksek. Çünkü Türkiye olimpik değerler üzerine kurulu bir ülke, konum olarak da oldukça uygun. Sporcular açısından da başarı elde edeceğimizi düşünüyorum." (ME)

"Oldukça yüksek görüyorum. Tekrar seçilmezsek büyük bir art niyet ararım." (BA)

Araştırmaya katılan sporseverlerin İstanbul'un 2024 Yaz Olimpiyat Oyunlarını alma şansını nasıl değerlendirdiklerine yönelik düşüncelerinde üçüncü sıklıkta ifade ettikleri durum eksikliklerin giderilmesi gerektiği, Türkiye'nin dersler çıkarılarak, çok çalışarak, sorumluluklar alınarak şansının olacağı şeklindedir. Görüşmelerde katılımcılar bu durumu şu cümlelerle ifade etmişlerdir:

"Biraz kıpırdanmayla geline nokta yarı finalse, bu bizim için bir rüya değildir. Kesinlikle tesislerimizi ulaşım olanaklarımızı, alt yapıyı ve konaklamayı en üst seviyeye çekmek için çabaladıktan sonra 2024 Olimpiyatlarını almama gibi bir şansımız yok sportif bağlamda. Siyasi yetkililerimizde politikalarında yapacakları iyileştirmeye Olimpiyat kapılarını ardına kadar açacaklardır. Bu şansı yakaladığımız takdirde tüm dünyaya Olimpiyatın nasıl yapılacağını bizlerin öğreteceğinden hiç şüphem yoktur. Atamızın da dediği gibi muhtaç olduğumuz her şey asil kanda mevcuttur." (EE1)

"2024 Olimpiyatlarındaki şanssı diğer ülkeler ve şehirlerinin katılımına ve güçlülüğüne bağlıdır. Japonya gibi bir rakip olmayacak tekrar karşımızda. Elimizi çabuk tutup bir an önce tesisleşip eksikliklerimizi gidererek 2024 Olimpiyatlarını almaya çalışmaktan başka bir şansımız yok. Spor anlamında biraz geri kalmış olsak da, bu farkı hep birlikte kapatmak için reel adımlar atmaya başlarıyız." (FA)

"Gerekli dersler çıkarıldığında, kişiler ve kurumlar sorumluluklarının farkına varıp çalışmalarını ve düzenlemelerini bu sorumluluğun bilincinde yaptıklarında kazanacağımızdan eminim." (VG)

"Altyapısını geliştirirse 2020'ye göre şanssı fazla." (GT)

"Belki ulaşım daha kolaylaşacağı için şanssı olabilir. 3. köprü ve demir yolu yapımı iyi olacak ve siyasi sorunlarda halledilirse şanssımızın yüksek olduğunu düşünüyorum." (İZ)

"İstikrarlı ve de ileriye yönelik politikalar uygulayabilirsek neden olmasın. Her şeyden önce iç barışı sağlamak ve komşularla ilişkileri düzenlemeliyiz." (SK)

"Kararlılık, süreklilik, güçlü bir eğitim, alt yapının, ekonominin, spora olan yatırım yapılması, sıfır doping, desteklenen yeteneklerle neden olmasın, olabilir tabi. Demokrasi ortamının gerçek anlamda uygulanmasıyla tabi ki." (ZD)

"Eğer İstanbul aday gösterilecekse önce sorunları çözülsün ondan sonra aday gösterilsin. Bu sayede şansı daha fazla olacaktır ya da başka bir deyişle Olimpiyat Komitesine yapacağınız denilmesin, yaptık denilsin 2024 için bir adaylık düşünüyorsanız. 2024 Olimpiyatlarının nerede yapılacağına karar verileceği zamana kadar yapılması gerekenler yapılsın. Yok eğer 2024'e kadar sorunlar çözülemeyecekse aday olmamak ya da aday olmamaktan daha mantıklısı başka bir şehrin şansını denemesi de düşünülebilir." (SE)

"Yapılmakta olan projeler tamamlanırsa, Türkiye'nin iç sorunları halledilebilirse ve iyi bir sunumla yeterliliğimizi gösterebilirsek şansımızın olduğunu düşünüyorum." (AK3)

Araştırmaya katılan sporseverlerin İstanbul'un 2024 Yaz Olimpiyat Oyunlarını alma şansını nasıl değerlendirdiklerine yönelik düşüncelerinde dördüncü sıklıkta ifade ettikleri durum Türkiye'nin 2024 Olimpiyat Oyunlarını alma şansının tahmin edilemeyeceği ve bilinmeyeceği şeklindedir. Görüşmelerde katılımcılar bu durumu şu cümlelerle ifade etmişlerdir:

"Ben bunu da verirler diyordum ama vermediler. 2024'ü kestirmek çok zor. Orada ne tür faaliyetler dönüyor, siyasi kulisler nasıl, neler konuşuluyor? Tabi bunları bilmek zor." (BY3)

"Bir çocuk doğduğunda o çocuk hakkında profesörler bir araya gelir ve şunu sorarlar bu çocuğun Olimpiyat şampiyonu olma şansı nedir? Profesörler kalemleri ellerine alır ve akıllarına gelen tüm faktörleri hesaplamaya başlarlar. Sonra bilmem ne diye bir sonuç çıkar ortaya fakat sonuna şunu eklerler şunun bunun olabileceği düşünülmektedir. Oradan bir profesör çıkar ve şunu söyler. Bence boşuna yorulmayın hesaplamak için bu çocuğun şansı % 50 ya olur ya olamaz. O yüzden Ülkemizin şansıda % 50'dir ya alır ya alamaz. Fakat % 50 her an değişebilecek bir

orandır. Olumlu her faktör arttırırken, olumsuz her faktörde bu şansı düşürmektedir..." (NB)

"O zaman ki duruma bağlı şimdiden bir tahmin yapmak oldukça zor ama şunu söylemeliyim hazırlıklara başlamalıyız ki şansımız artsın." (ÜA)

SONUÇ

İstanbul'a 2020 Yaz Olimpiyat Oyunları'nın verilmemesinin nedenleri olarak, sporseverlerin ortak görüşleri şöyle nitelenebilir:

Türkiye'nin yeterli bir spor alt yapısına sahip olmaması ve spor tesislerinin yetersizliği, spor denilince akla futbolun gelmesi ve bu nedenle küçük yaşlardan itibaren çeşitli sporlarda başlaması gereken spor eğitiminin olmaması, okullarda beden eğitimi derslerine önem verilmemesi, nitelikli antrenörlere sahip olunmadığından nitelikli sporcular yetiştirilememesi, spor kültürünün olmaması, Olimpizm felsefesinin bilinmemesi, son zamanlarda ortaya çıkan doping ve şike gibi olayların Türkiye'nin prestijine zarar vermesi, İstanbul'un ulaşım problemlerinin çözülememesi, siyasi ve yönetsel sorunların varlığı, içeride ve dışarıda yaşanan siyasi gelişmeler, sosyal ve ekonomik açıdan gelişimimizin yeterli düzeyde olmaması, Türkiye'nin kendi içerisinde yaşadığı terör olayları ve komşu ülkelerde yaşanan iç savaşlara bağlı olarak yaşanan güvenlik sorunları, İstanbul'un 2020 Yaz Olimpiyat Oyunları için yapılan tanıtım ve sunumun yetersiz olması, dünya ülkelerinin ön yargılı bakışları ve stratejik planları vb. nedenlere bağlı olarak 2020 Yaz Olimpiyat Oyunları'nın İstanbul'a verilmediği sonucuna varılmıştır.

KAYNAKLAR

1. Güven, Ö., (2012). Türk Güreşçilerinin ve Atlet Ruhi Sarıalp'in 1948 Londra Olimpiyat Oyunları'ndaki Zaferi. *Türk Yurdu*, 32 (295), 572.
2. Güven, Ö., A.g.m., s.572.
3. Güven, Ö., Aynı m., s.572.
4. Güven, Ö., Aynı m., s.572.
5. Güven, Ö., Aynı m., s.572-573.
6. Güven, Ö., Aynı m., s.573.
7. <http://interaktif.ntv.com.tr/2020-olimpiyat/>
8. <http://interaktif.ntv.com.tr/2020-olimpiyat/>
9. <http://interaktif.ntv.com.tr/2020-olimpiyat/>
10. <http://interaktif.ntv.com.tr/2020-olimpiyat/>
11. <http://interaktif.ntv.com.tr/2020-olimpiyat/>
12. Işıkoğlu, N. (2005). Eğitimde Nitel Araştırma. *Eğitim Araştırmaları*, 20, 158-165.
13. Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2006). Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri. (6. Baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık.
14. Kuş, E. (2007). *Nitel-Nitel Araştırma Teknikleri*, (2. Baskı), Ankara: Anı Yayıncılık.
15. Punch, K. F. (2005). *Sosyal Araştırmalara Giriş*, (Çev. D. Bayrak, H. B. Arslan ve Z. Akyüz). (1. Baskı), Ankara: Siyasal Kitabevi.
16. Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2006). A.g.e.
17. Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2006). Aynı e.
18. Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2006). Aynı e.
19. Tavşancıl, E. ve Aslan, E. (2001). *İçerik Analizi ve Uygulama Örnekleri*. (1. Baskı), İstanbul: Epsilon Yayıncılık.

DİSİPLİN VE FUTBOL DİSİPLİN HUKUKUNDA SUÇ VE CEZANIN KANUNİLİĞİ

Prof. Dr. Zeki HAFIZOĞULLARI*

* Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesinden emekli,
Başkent Üniversitesi Hukuk Fakültesi Öğretim
Üyesi.

Prof. Dr. Sadık Turala saygıyla...

Giriş

Disiplin hukukunda, genelde özel olarak Futbol disiplin hukukunda disiplin suçlarının ve cezalarının, kanuniliği ilkesi karşısındaki konumu, idare hukukunda tartışma konusudur.

Burada, kanunilik ilkesi¹ esas olmak üzere, Disiplin hukukunun genelde ve özelde, Futbol disiplin hukukunun kaynağı üzerinde durulacak, dolayısıyla disiplin suçlarının ve cezalarının kısaca kanuniliği meselesi tartışılacaktır.

1. Kanunilik İlkesi

Demokratik bir devlette (Ay. m. 2) yürütmede keyfilik olmaz. Kuvvetler ayrılığının zorunlu sonucu olarak, Devlette yürütme yetkisi ve görevi, Anayasaya ve kanunlara uygun olarak yerine getirilmek zorundadır. Buradan, yürütmenin eylem ve işlemlerinin, kanuniliği kuralı ortaya çıkmaktadır.

Kanunilik, Yürütmede, yürütme yetkisi ve görevi yerindeki kişilerin, kurumla ve aralarında, karşılıklı olarak haklar ve ödevler yükleyen ilişkilerinin zorunlu bir sonucu olarak ortaya çıkan disiplin ilişkisinin kanunla düzenlenmesini zorunlu kılmaktadır². Ancak, kamu idarelerinin, özel hukuk kişilerinin çokluğu ve çeşitliliği karşısında, disiplin hukukları, istisna olarak kanunla, ama genellikle kaynağı kanun olmak üzere, idarelerin düzenleyici işlemleriyle oluşturulmaktadır³.

1 Hafizoğulları-Özen, Türk Ceza Hukuk, Genel Hükümler, Ankara 211, s. 19 vd.

2 Aksi düşünce, Gözler, İdare Hukuk, Cilt II, Ekin Kitabevi Yayınları, Bursa, 2003, s. 683: "Çünkü disiplin hukukunda kanunsuz suç olmaz ilkesi geçerli değildir". 684: "Disiplin suçlarında kanunilik ilkesinin geçerli olmaması ilkesinin aksi her zaman kanunla ve evleiyetle Anayasayla öngörülebilir".

3 Gözler, İdare Hukuk, s. 683

Disiplini düzenleyen kanunlar, kanun hükümleri, Anayasaya, idarenin düzenleyici işlemleri kanuna aykırı olamaz. Elbette, tüm esnekliğine rağmen, Disiplin hukuku kuralları, Türk hukuk düzeni bakımından bağlayıcı en üst norm olan Avrupa İnsan Hakları sözleşmesini sağlamak zorundadır.

Böyle olunca, disiplin suçları ve cezaları, disiplin yargılaması, yönetim yerlerinde disiplini sağlamak adına, İHAS'ın insanın temel haklarından saydığı, kanunilik ilkesini (m. 7), Adil yargılanma hakkını (m. 6) ihlal edici nitelikte olamaz. Çünkü İHAS'ın tarafı olan Devletlerin hukuk düzenlerinde, değerler hiyerarşisi yönünden bu haklar, Devletlerin sağlamak zorunda olduğu en üstün değerdir.

Disiplin hukukunda kanunilik, disiplin suçu ve cezasının kanunla veya kanununun verdiği disiplin suç ve cezası koyma genel yetki ve görevi esas olmak üzere fiilden önce usulüne uygun olarak konulmuş, hukuk düzeninde halen geçerli disiplin suçu ve cezası öngören bir disiplin hukuku normunun bulunmasıdır.

2. Disiplin Suçlarında ve Cezalarında Kanunilik İlkesi Konusunda Başlıca Düşünceler

Disiplin suçlarının ve cezalarının kanuniliği konusunda, doktrinde, bir fikir birliği bulunmamaktadır. Tartışma, genelde, Anayasanın 13 ve 38. maddelerinin, anlamı kapsamı ve sınırlarının farklı anlamlar yüklenmesinden ve Devlet Memurları Kanununun 125. maddesine, sonradan sonradan 4. fıkrasına eklenen bir hükümle, Memur Disiplin Hukukunda kıyasın kabul edilmiş olmasından kaynaklanmaktadır.

Anayasa, 13. maddede, İHAS' ine uygun olarak (m. 17, 18) temel hak ve hürriyetler, özlerine dokunulmaksızın yalnızca Anayasanın ilgili maddelerinde belirtilen sebeplere bağlı olarak ve ancak kanunla sınırlandırılır demektir. Bu hüküm, hukukun tüm düzenleri, elbette idare hukuku bakımından da mutlaktır.

Kanunilik ilkesi, Adil yargılanma hakkı, Devletin mutlaka herkese sağlamak zorunda olduğu (İHAS. m. 1) bir insan hakkıdır. Bu hakları,

Anayasa, İHAS doğrultusunda, “kişinin hakları” arasında “temel hak ve hürriyet” olarak nitelendirmektedir. Bu temel hak ve hürriyet, Anayasada, 36. maddeye 2001-4709/14 sayılı kanunla eklenen hüküm ve 38. Madde hükmü ile teminat altına alınmıştır. Burada, hukuki sorun, İHAS, 6., 7. maddesinde, Anayasa 38. maddesinde “suç” ve “ceza” dediğinden, kanunilik ilkesinin, özel olarak sadece ceza hukukunun konusu suç ve ceza için mi, yoksa aynı zamanda disiplin hukukunun konusu suç ve ceza için de mi geçerli olduğudur.

Bir düşünce, disiplin suç ve cezasının, Anayasanın 38. Maddesi dışında 657 sayılı Kanunun 125. Maddesinde memuriyetten çıkarma cezasının öngörüldüğü haller hariç, temel hak ve hürriyetlerle ilgili olmadığını, dolayısıyla disiplin hukukunda kanunilik ilkesinin geçerli bulunmadığını ve kıyasın mümkün olduğunu ileri sürmektedir⁴. Özetle denene şudur: Disiplin suçunun bazı istisnalar dışında, kanunla öngörülmüş olmasına gerek olmadığı gibi yönetmelikle de öngörülmüş olmasına gerek yoktur. İdare, memurun göreviyle ilgili kusurlu fiillerini, bu fiil bir kanunda veya yönetmelikte tanımlanmış olsun veya olmasın disiplin suçu olarak kabul edilip cezası tertip edilebilir. Çünkü idarenin disiplin yetkisi, idarenin kendi personeli üzerinde sahip olduğu genel yönetim yetkisinden kaynaklanan genel bir yetkidir. Bu yetkinin ayrıca kanunla veya yönetmelikle düzenlenmesine gerek yoktur. Ancak, bu yetkinin kanunla veya yönetmelikle düzenlenmesinde sayısız yarar vardır⁵.

Bir düşünce, Anayasanın 38. maddesinde öngörülen kanunsuz suç ve ceza olmaz hükmünün, idare hukukunun gerekleri gözetildiğinde, kanunsuz ceza olmaz hükmünün, disiplin hukukunda mutlak geçerli olduğunu, ancak kanunsuz suç olmaz hükmünün, idarenin gereklerini sağlamadığından, mutlak bir nitelik taşımadığını ileri sürmektedir⁶. Genelde, kanıt olarak, Devlet Memurları Kanununun,

4 Gözler, İdare Hukuku, s. 683, 684

5 Gözler, İdare Hukuku, s. 685

6 Atay, İdare Hukuku, 4. Bası, Ankara 2014, s. 911, 912; Gözübüyük-Tan, İdare Hukuku, C.1. Genel Esaslar, 2. Baskı, Ankara 2001, s. 820

125. maddesine eklenen hükümle, suçta kanunilik ilkesinin esnetilmiş ve idareye disiplin suçu belirleme konusunda takdir yetkisi verildiği gösterilmektedir⁷. Kısaca, şu denmektedir. Kanunsuz suç olmaz anlamında suç olarak nitelendirilen bütün fiillerin önceden belirlenmesinin her zaman mümkün olmaması ve bu tür bir yöntemin disiplin hukukunun amacına uygun düşmemesi dolayısıyla mutlak bir şekilde uygulanamaz. Kanunda öngörülen disiplin suçlarının sosyal hayattaki gelişmelere uygun olarak gerektiğinde değiştirilerek düzenlenmeye tabi tutulması gerekir. Örneğin, Türk hukukunda cinsel taciz disiplin suçu olarak açıkça öngörülmemiştir. Bu tür bir davranışın bir disiplin cezası gerektireceğinde kuşku yoktur. Ancak verilecek cezanın nevinin belirlenmesinde sorunlar yaşanması kuvvetli bir olasılıktır⁸.

Diğer bir düşünce, öteki düşünceleri görerek, yargı kararlarını göz önünde tutarak⁹, disiplin suçlarında kanunilik ilkesinin ceza hukuku kadar kesin olmayışı, idareye belli oranda takdir yetkisi verilmiş olması, idarenin bu alanda tamamen keyfi davranamayacağı anlamına geldiğini ifade etmekte ve dolayısıyla, hukuk devleti ve hukuki güven ilkesinin bir gereği olarak, hangi fiillerin disiplin suçu oluşturduğunun ve bunlara ne gibi yaptırım uygulanacağını önceden belirlenmesinin bir zorunluluk olduğu sonucuna varmaktadır¹⁰.

Madem Anayasa hükümleri yasama, yürütme ve yargı organlarını, idare makamlarını ve diğer kuruluş ve kişileri bağlayan temel hukuk kurallarıdır (m.11), Anayasa Mahkemesinin E. 2010/28, K. 2011/139, KT. 2010. 2011 sayılı ilke kararı karşısında¹¹, Anayasanın

7 Çağlayan, İdare Hukuku Dersleri, 2. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara 2014, s. 341

8 Atay, İdare Hukuku, 4. Bası, Ankara 2014, s. 912,

9 Anayasa Mahkemesi, E. 2010/28, K. 2011/139, KT. 2010. 2011; Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulu, E. 2007/1815, K. 2012/1218. Alıntulandığı yer, Çağlayan, İdare Hukuku Dersleri, s. 342, Dt., . 64, 65

10 Çağlayan, İdare Hukuku Dersleri, s. 343

11 "Anayasanın 2. maddesinde yer alan hukuk devletinin temel ilkelerinden biri belirliliktir. Bu ilkeye göre, yasal düzenlemelerin hem kişiler hem de idare yönünden herhangi bir duraksamaya ve kuşkuya yer vermeyecek şekilde açık, net, anlaşılır ve uygulanabilir olması, ayrıca kamu otoritelerinin keyfi uygulamalarına karşı koruyucu önlem içermesi de gereklidir. Belirlilik ilkesi, hukuksal güvenlikle bağlantılı olup birey hangi somut eylem ve olguya hangi hukuksal yaptırımın ve sonucun bağlandığını, bunların idareye hangi müdahale yetkisi doğurduğunu bilmelidir. Birey ancak bu

38. maddesinde adli ve idari cezalar arasında bir ayırımın yapılmadığı, disiplin cezalarının da bu maddede öngörülen kurallara tabi olduğu, özellikle cezada, elbette suç olmadan ceza olmaz, suçta, kanunilik ilkesinin disiplin hukukunda da geçerli bulunduğu kabul edilmiş olmaktadır. Gerçekten, denmektedir ki, suçta ve cezada kanunilik ilkesi uyarınca hangi eylemlerin yasaklandığı ve bu yasak eylemlere verilecek cezaların hiçbir kuşkuyla yer bırakmayacak biçimde yasada gösterilmesi, kuralın, açık, anlaşılır ve sınırlarının belli olması gerekmektedir. Dolayısıyla kişilerin yasak eylemleri önceden bilmeleri düşüncesine dayanan bu ilkeyle, temel hak ve özgürlüklerin güvence altına alınması amaçlanmaktadır.

Danıştay İdari Daireler Kurulu, E. 2007/1815, K. 2012/1218 sayılı kararında, idarenin disiplin hukukuna ilişkin düzenleyici bir işlemi hakkında, disiplin suç ve cezalarının da, yasalarla düzenlenmesinin hukuken zorunlu olduğuna hükmetmiştir.

Madem suç ve cezanın kanuniliği, adil yargılanma hakkı Devletin herkese sağlamak zorunda olduğu bir insan hakkıdır (İHAS. m. 1) ve bunlarla temel hak ve özgürlükler teminat altına alınmak istenmektedir. İdarenin gerekleri, idareye tanınan genel yetki, eğer hukuk düzeni aynı zamanda bir değerler sistemi bütünüyse¹², idarenin işlevinin niteliğinden gelen gerekleri, idareye tanınan genel yetki, Devletin mutlak sağlamak zorunda olduğu insan hakları değerinden daha üstün bir değer değildir. Bu doğruysa, kamu idareleri, kanuna bağlı olarak eylem ve işlemlerinin gereklerini yerine getirirken, kendisine tanınan genel yetkiyi kullanırken, diğerlerinden üstün bir değer olarak insan haklarının tanınan sınırları içinde kalarak kullanacaktır.

Sınır hakkın özüdür (Ay. m. 13). Hukukta, kimseden, hiçbir adla “müneccim olmas” ı beklenemez. İdare Hukuku kuralları gereğince,

durumda kendisine düşen yükümlülükleri öngörebilir ve davranışlarını belirler. Hukuk güvenliği, normların öngörülebilir olmasını, bireylerin tüm eylem ve işlemlerinde devlete güven duyabilmesini, devletin de yasal düzenlemelerde bu güven duygusunu zedeleyici yöntemlerden kaçınmasını gerekli kılar”

12 Hafizoğulları, Ceza Normu, Normatif Bir Yapı Olarak Ceza Hukuku Düzeni, Ankara 1996, s. 8 vd.

kurumları ile disiplin hukuku ilişkisi içinde bulunan kimseler, kanunilik ilkesinin bir gereği olarak, hangi davranışın suç olduğunu ve suçun cezasını, önceden bilmek insan temel hakkına sahiptir. Böyle olunca, konu kendine özgüllüğü olan disiplin hukuku da olsa, "idarenin gerekleri" ileri sürülerek, kimse, önceden açıkça suç olarak tanımlanmamış ve cezası gösterilmemiş bir davranışından sorumlu tutulamaz.

3. Disiplin Hukukunun Kaynağı

Türk hukuk düzeninde hukukun genel olarak kaynağı ifadesini Türk Medeni Kanununun 1. maddesi hükmünde bulmaktadır. Bu hükümde Türk hukuk düzeninin bir yandan açıkça şekli kaynağı düzenlenirken, öte yandan bu düzenlemenin zorunlu sonucu olarak Türk hukuk düzeninin maddi kaynağı da düzenlenmiş olmaktadır¹³.

Madem kanun kendine özgü bir yasama hukuki işlemi olarak mutlak ulusun iradesidir (Ay., m. 6, 7), Türk hukuk düzeninin maddi kaynağı, katıksız beşeri iradedir. Yasama yetkisi Türkiye Büyük Millet Meclisindir. Bu yetki devredilemez. Türk Medeni Kanunu, Türk hukuk düzeninin şekli kaynağını, sözüyle ve özüyle değiştiği bütün konularda kanun, kanunda uygulanabilir bir hüküm yoksa örf ve adet hukuku, bu da yoksa kendini kanun koyucu yerine koyarak hâkimin hukuk yaratmasıdır. Madem sözüyle ve özüyle değiştiği bütün konularda uygulanacaktır. Kanun, sözel ve amaçsal yorum yanında Türk hukuk düzeninde **kıyasa da** yer vermektedir.

Hukuk düzeninin kaynağı bakımından genel kural bu olmakla birlikte, kuralın istisnası, bir insan hakkı olarak Devletin duraksamadan herkese sağlamak zorunda olduğu, suçların ve cezaların mutlaka kanunla konulması, yargılama usul ve esaslarının mutlaka kanunla düzenlenmesi ve mutlaka adil yargılanma hakkını sağlamasıdır.

Madem Anayasa Mahkemesi, kararında, "Anayasanın 38. maddesinde idari ve adli cezalar arasında bir ayırım yapılmadığından disiplin cezaları da bu maddede öngörülen ilkelere tabidir" demektedir. Karar,

13 Hafizoğulları-Özen, Türk Ceza Hukuku Genel Hükümler, Ankara 2014, s. 17

yasama, yürütme, yargı organlarını, idare makamlarını, gerçek ve tüzel kişileri, kısacası istisnasız herkesi bağlar (Ay. m. 153). Beşeri davranışın kuralı olan bir ceza normunda, bir davranışı emreden veya yasaklayan bir davranış hükmü bulunmadıkça, bir ceza müeyyidesi hükmünün olması mümkün değildir. Bunun içindir ki, ister ceza hukuku, ister disiplin hukuku olsun, bir davranışın yapılması veya yapılmaması emri, mutlaka uymayı sağlayacak bir ceza müeyyidesiyle teminat altına alınmaktadır. Bu kuralın bir istisnası yoktur.

Ancak disiplin hukuku söz konusu olduğunda, disiplin hukukunun kaynağı mutlak surette kanun ve idarelere disiplin düzenlemesi yetkisi ve görevi veren bir kanunun verdiği genel yetki ve görev esas olmak üzere, ilgili idarelerce çıkarılmış ve usulüne uygun olarak yürürlüğe konmuş bulunan "İdarenin Düzenleyici İşlemleri" olmaktadır. Doktrinde, ceza normlarının tasnif edilebilirliği düşüncesinden gidilerek, disiplin hukukunun kaynağının idarenin düzenleyici işlemleri olduğunun ileri sürülmüş olması¹⁴ tartışmalara zenginlik kazandırmıştır. Bunlar, idarelerin, kendi yetki ve görev alanlarını gözeterek çıkardıkları tüzükler ve yönetmeliklerdir.

Böyle olunca, Genelge, Yönerge ve Emirle, ne disiplin suçu ve cezası konulabilir, ne de disiplin yargılaması düzenlemesi yapılabilir. Disiplin amirinin, maiyetindekileri, görevlerinde daha dikkatli olmaları için uyarması veya kınaması, yani emir, idarede keyfilik olması istenmiyorsa, mutlaka usulüne uygun olarak önceden konmuş ve halen geçerli olan bir disiplin hukuku normuna dayanmalıdır.

Elbette, disiplin hukuku, ceza hukukundan farklıdır¹⁵. Ancak, bu fark insan haklarından olan kanunilik ilkesinin sadece disiplin hukuku normunda sadece müeyyidede geçerli olması, ihlaline müeyyide bağlanan hükümde olmaması bir çelişkidir. Çokluk ve çeşitlilik arz eden idarelerin kendilerine özgü düzen ihtiyacının sağlanması

14 Akyılmaz, Anayasal Esaslar Çerçevesinde Kamu Personeli Disiplin Hukuku ve Uygulamadaki Sorunlar, www.hukuk.gazi.edu.tr/dergi/cilt6, S. 1-2, s. 8 vd.

15 Bkz., Zanobini, İdari Müeyyideler, Çev. Y. Günel, Ankara 1964; Özay, İdari Yaptırımlar, İstanbul 1985; Soyaslan, Yürütme Organının Suç ve Ceza Koyma Yetkisi, Ankara 1990, s.96 vd.

zorunluluğu, Devletin, disiplin hukukunun muhatabı olsun veya olmasın, herkese sağlamak zorunda olduğu insan hakkı değerinden daha üstün değildir. Kişiye serbest iradesi ve kamusal usullerle yönetimlerin gereklerine uygun idari aidietlikler kazanması, Devlete de, kamu otoritesini kabullenen kişiye de, insan hakkı üzerinde, hukukun tanıdığı kayıtlar dışında, tasarrufta bulunma hakkı vermez. Kimse, önceden tanımlanmış ve bilinmesi imkânı sağlanmış olmadıkça, bilmediği, bilmesi imkânı da olmayan bir davranıştan, idari gereklilik bahanesine sığınarak veya mevzuatta boşluk olduğu ileri sürülerek ya da düzenlenene kıyasen sorumlu tutulamaz.

Böyle olunca, müneccim olmaları beklenmiyorsa, bir kurum veya kuruluşla disiplin ilişkisi içinde bulunan herkes, disiplin müeyyidesini bilmek kadar disiplin müeyyidesine ihlali bağlanmış olan davranışı da bilmek temel hakkına sahip bulunmaktadır. Disiplin hukuku ilişkisi içinde bulunan hiç kimse, ilişkisi içinde bulunduğu kuruma veya kuruluşa köle edilemez. İdarelerin, kimseden, yapılması veya yapılmaması kamusal usullerle önceden açıkça tanımlanmamış ve muhatabının bilmesi imkânı sağlanmamış bir davranışta bulunmasını veya bulunmamasını istemek hakkı yoktur. Gerçekten, idareler, disiplin adına müeyyide koydukları her yerde, müeyyidenin ihlaline bağlandığı davranışı da, yani suçunu da açıkça tanımlamak zorundadır.

Disiplin hukukunda, bu hukuk alanının özelliğinin gereği olarak, disiplin hukuku normları ya doğrudan kanunla ya da kanunun verdiği disiplin genel yetkisine dayalı olarak idarelerinin düzenleyici işlemleriyle konulmaktadır. Bu bağlamda , ör., TBMM İç Tüzüğü (m. 156 vd.), 765 sayılı Devlet Memurları Kanunu (m. 125), Avukatlık Kanunu (m. 134 vd.) hizmetin genel düzenlemesi yanında hizmete ilişkin disiplin hükümlerini, 6413 sayılı Türk Silahlı Kuvvetleri Disiplin Kanunu (m. 11, 12,20, 22 vd.) hizmetin özelliğinin gereği olarak tümünden hizmete ilişkin disiplin hukuku düzenlemesini içermektedir.

Buna karşılık, ör., 2547 sayılı Yüksek Öğretim Kanununun 53/b maddesi hükmünün verdiği genel yetki üzerine çıkarılan Yükseköğretim Kurumları Yönetici, Öğretim Elamanları ve Memurları Disiplin

Yönetmeliği, 3813 sayılı Türkiye Futbol Federasyonu Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanunun verdiği genel yetki üzerine¹⁶ Federasyonca 14.7. 2014 tarih ve 46 sayılı Toplantıda Kabul Edilen ve 15.7.2014 Tarihinde TFF' in Resmi Web Sitesinde Yayınlanan Futbol Disiplin Talimatı, disiplin hukuku düzenlemeleridir.

Kısacası, kaynağı İster kanun, ister kanunun verdiği genel yetki esas olmak üzere idarenin düzenleyici işlemi olsun, madem insan hakkıdır, kanunilik ilkesi, disiplin soruşturması idari işleminin gereklerine uygun olarak, disiplin hukuku müeyyidelerine nispetle, disiplin suçu oluşturan fiillerin ve cezalarının tespit ve tanımında mutlak geçerlidir¹⁷.

Bu nedenledir ki, kamu idareleri, ihtiyaçlarını karşılamak üzere, düzenleyici işlemlerle disiplin suç ve cezası koyarken, bir insan hakkı olan kanunilik ilkesinin, "idarelerinin gerekleri" üzerinde olduğunu gözetmek zorundadırlar.

4. Disiplin Hukuku Normlarının Tasnifi

Disiplin hukuku, kurallarına uyulmasını, esasen kendisine özgü kişisel bir yoksunluk olan bir tür ceza müeyyidesi cihazının teminat altına aldığı, idari bir ceza hukuku alanıdır. Disiplin hukuku, nesnel anlamda, yürütme yerindeki kimselerin, yürütmenin çıkarlarına aykırı davranışlarını ve bunların hukuki sonuçlarını düzenleyen karmaşık bir hükümler bütününde ifadesini bulduklarından, bazen disiplin müeyyidesiyle doğrudan müeyyide altına alınan, bazen disiplin müeyyidesiyle doğrudan veya dolaylı olarak müeyyide altına alınmış olan kurallarla bağıntılı bulunan kendine özgü bir normlar sistemi bütünüdür. Bu nedenle, Disiplin hukuku sistemi denen bu bütünü oluşturan normlar, madem birlikte bir sisteme vücut vermektedirler, aralarında organik

16 Cezalar, MADDE 15 – (1) Futbol müsabaka ve faaliyetlerinde kulüplere ve kişilere disiplin ihlalleri ve sportmenliğe aykırı fiiller ve bunlara uygulanacak cezalar, FIFA ve UEFA kurallarına uygun olarak TFF Statüsü ve Statünün çizdiği çerçevede Yönetim Kurulunun yapacağı talimatlarla belirlenir.

17 Ay. M-19. 4. 1988, T. 1987/16E, 1988/8K, AMKD, s. 24, s. 109: "... Bir hukuk devletinde ceza yaptırımına bağlanan her eylemin tanımı yapılmalı suçlar kesin biçimde ortaya konmalıdır".

bazı bağıntılar bulunan normlardır. Bunlar aralarındaki bağıntılar göz önünde tutularak çeşitli biçimlerde tasnif edilebilirler¹⁸.

Disiplin hukuku sistemini oluşturan normları, bir yandan disiplin suçu ve cezası öngören maddi disiplin hukuk normlarından oluşurken, öte yandan disiplin suçu ve cezasının soruşturulması esas ve usullerini düzenleyen şekli disiplin hukuku normlarından oluşmaktadır.

Disiplin suçu ve cezası öngören normlar, yani bağımsız, asıl disiplin hukuku normları, açıkçası belli bir davranışta bulunmanın emri olan bir hükümle, hükme uyulmasını teminat altına alan bir müeyyideden oluşmuş olan normlar¹⁹ söz konusu olduğunda, bunlar, ister kanunla, ister kanunun verdiği genel yetki esas olmak üzere idarelerinin düzenleyici işlemi ile konulmuş olsunlar, tam disiplin normu, eksik disiplin normu ve açık disiplin normu olarak tasnif edilebilirler.

Disiplin hukukunu oluşturan, Disiplin mevzuatının çokluğu ve çeşitliliği karşısında, açıklamada, örnekler verilirken, örnek olarak, muhatapları bakımından nitelikleri farklı, iki kanun ve İdarenin iki düzenleyici işlemi seçilmiştir.

a. Tam disiplin hukuku normları

Tam disiplin hukuku normu, ister kanunla, ister kanunun verdiği yetki esas olmak üzere idarenin düzenleyici işlemi ile oluşturulmuş olsun, emredilen veya yasaklanan bir davranışın eksiksiz tanımından, yani tipikleştirilmesinden ibaret olan bir hüküm ve hükme uyulmasını sağlayan ismen belirtilmiş, kapsamı ve sınırları gösterilmiş kişisel bir yoksunluk olan disiplin müeyyidesinden oluşmaktadır. Bunlar, her şartta kendi kendilerine yeten disiplin kurallardır. Kuralın, ne başka bir kuralla tamamlanması, ne de içinin bir idari işlemle doldurulması gerekmemektedir. Örneğin, Devlet Memurları Kanununun, ör., 125/ A b, 125 /B e, 125/ C a, 125/ D d, vs.²⁰; Avukatlık Kanununun, ör.,

18 Kıyasen, Hafizoğulları, Ceza Normu, s. 275 vd.

19 Hafizoğulları, Ceza Normu, s. 279

20 Düzenleme tekniği olarak, 125. maddede ismen tek tek sayılan ve tanımlanan disiplin cezalarının altında, her cezanın karşılığı olan birçok suç sıralanmış olarak gösterilmiştir. Tasnifte, disiplin hukuku normunun niteliği belirlenirken, her hüküm, ait olduğu

45, 64²¹, vs. ; Yükseköğretim Kurumları Yönetici, Öğretim Elamanları ve Memurları Disiplin Yönetmeliği, ör., 5 b, 5 f, 6 b, 6 f, vs.; Futbol Disiplin Talimatının ör., 37, 41, 42, 44, 45, 53. maddeleri hükmü bu nitelikteki kurallardır.

b. Eksik disiplin hukuku normları

Disiplin hukukunda, ceza hukukuna benzer olarak, tam disiplin hukuku normları, yani davranış kuralı ve müeyyidesini birlikte içeren hükümler yanında, disiplin hukuku ilişkilerinin karmaşıklığı yüzünden, bu bütünün yalnız bir kısmını içermek anlamında eksik hükümler ortaya çıkabilmektedir. Öyleyse, eksik disiplin hukuku normları, kural olarak hüküm ve müeyyideden meydana gelen bir bütünün, yalnız bir kısmını içeren hükümler olmaktadır. Bunlar ya sadece davranış kuralı içeren, ya da sadece müeyyide kuralı içeren hükümlerdir. Bunlarda, eksik kısmı tamamlayarak normu oluşturmak yorumcunun görevidir. Bu hallerde, disiplin kuralı veya hükmü eksik olsa bile, madem çeşitli hükümler birleştirildiğinde ortaya çıkmaktadır. Disiplin normu, hiçbir zaman noksan olmaz, çünkü hüküm veya müeyyidesi eksik bir norm, tamamlayıcı, yani bağımlı bir disiplin hukuku normu²² değilse, zaten bir hukuk normu değildir. Örneğin, Devlet Memurları Kanununun, ör., 125/ A e, 125/B c, 125/D k, 125/E g, vs. ; Avukatlık Kanununun 34, 36, 38, 51, vs.; Yükseköğretim Kurumları Yönetici, Öğretim Elamanları ve Memurları Disiplin Yönetmeliği, ör., 5 d, 5 e, 6 c, 9, c , vs.; Futbol Disiplin Talimatının, ör., 36, 38, 39, 40, 43, 48, 59. maddeleri hükmü bu nitelikteki kurallardır.

Bazı eksik disiplin hukuku normlarında, , hükmü oluşturan davranışın, örneğin "hekimlik, hâkimlik, avukatlık, memurluk, öğrencilik,

müeyyideyle birleştirilip, normun "hüküm ve müeyyide" bütünlüğü sağlandıktan sonra değerlendirilmelidir. Örnek seçimi, bu yöntemle belirlenmiştir.

21 Avukatlık Kanununun Disiplin suçları yönünden tekniğine uygun bir biçimde düzenlenmiş bir kanun olduğunu söylemek zordur. Disiplin suçları ve cezaları arasında, ör., 48, 62, 63. Maddeler disiplin suçu ve cezası düzenlemesi değil, Ceza hukuku suç ve cezalarıdır.

22 Kiyasen, bkz. Hafizoğulları, Ceza Normu, s. 278

futbolculuk vesaire ile bağdaşmayan davranışlar” vesaire denerek göndermede bulunulduğundan, demokratik Devlet düzenlerinde genellikle izlenen etik kurallar ve meslek etiği kuralları, bu tip eksik düzenlemelerde, disiplin hukukunun kaynağıdır. İhlalin tespitinde, iradi bir davranışla, geçerli bir etik kuralın ya da bir meslek etiği kurallarının ihlal edilip edilmediğine bakılacaktır.

c. Açık disiplin hukuku normları

Eksik disiplin normlarından farklı olarak, açık disiplin normlarında, normu oluşturan hüküm ve müeyyideden, müeyyide mutlaka surette kanunla konulmakta, buna karşılık, kanunla ya da ilgili kanunun verdiği genel yetki esas olmak üzere, idarenin düzenleyici işlemi ile hüküm sadece bir çerçeve olarak belirlenmekte ve onunla sınırlı olarak, ihtiyaç gerektirdikçe, içi genelge, yönerge ve emirle doldurulmaktadır²³. Açık disiplin hukuku normu, genelde, “genelge, yönerge veya emirlere uymamak cezalandırılır” biçiminde ifade edilmektedir. Örneğin, Devlet Memurları Kanununun, ör., 125/A a, 125/A c, 125/A g, 125/C a, vs.; Avukatlık Kanununun, ör., 49, 55, vs.; Yükseköğretim Kurumları Yönetici, Öğretim Elamanları ve Memurları Disiplin Yönetmeliği ör., 5 a, 6 a, 8 a, vs.; Futbol Disiplin Talimatının, ör., 46, 50. maddeleri hükmü bu nitelikteki kurallardır.

5. Disiplin Hukukunda Boşluk ve Kıyas Meselesi

Muhatapları yönünden bir davranışın yapılması veya yapılmamasının emri olan, hüküm ve ihlaline karşılık olarak bir disiplin müeyyidesi bağlanmış bulunan ve belirtilen biçimlerde tezahür edegelen disiplin normlarından oluşan disiplin hukuku düzeninde, özel hukuktan farklı olarak, düzenlemede eksik kalmış, somut olayda doldurulacak bir boşluk olmaz.

Disiplin hukukunda, yapılması veya yapılmaması emredilen ve kendisine disiplin müeyyidesi bağlanmış olan davranış ne ise, yasak

23 Kıyasen, bkz. Hafizoğulları, Ceza Normu, s. 280 vd.

da, dolayısıyla suç da odur. Böyle olunca, disiplin amirlerinin, disiplin soruşturması yapmakla görevli ve yetkili kişi, kurum ve kuruluşların, tabiri caizse, durumdan vazife çıkarıp, İdare hukukunun gerekleri adına, kıyasa başvurarak, suç olmayanı suç saymak, yani somut o olay için geçerli bir disiplin hukuku normu koymak hakları yoktur.

Bu bağlamda, muhatabına, geçerli bir disiplin hukuku normunun, açıkça emretmediği veya yasaklamadığı, yapılmasına veya yapılmamasına bir disiplin cezası bağlamadığı beşeri davranışlar serbest davranışlardır. Dolayısıyla, önceden yasaklanmamış veya emredilmemiş olan bir davranış, yapıldığında, İdarenin gerekleri adına, yasaklanmış veya emredilmiş bir davranışa kıyasen yasak sayıp, failini cezalandırmak, disiplin hukuku ilişkisinin tarafı kişiye teminat sağlayan kanunilik ilkesi karşısında, kanunla veya idarenin düzenleyici işlemi ile disiplin düzenlemesi yapma hakkının kötüye kullanılmasıdır. Disiplin hukukunda, kıyası tanımak, kamu idarelerinin keyfi davranışlarına yol açmaktır.

Böyleyse, 657 sayılı kanunun, Kamu hizmeti görevlilerinden memurlar ve diğer kamu görevlileri (Ay. m. 129) disiplin hukukunu düzenleyen 125. maddesine sonradan eklenen kıyas hükmü²⁴, disiplin kararları yargı denetiminin dışında bırakılmasa bile, Anayasanın, 2, 6/son, 8, 13, 38/1, 129/1. maddeleri hükmüne aykırılık oluşturmaktadır.

Özel hukukta, genelde, kanunda açık bir hüküm bulunmadığında yargı önüne getirilen taraflar arasındaki bir uyuşmazlığı çözmekte başvurulmuş kıyas²⁵, onlar arasında adalet dağıtmaya yaramakta, dolayısıyla kimsenin kişi temel hak ve hürriyetine dokunmamaktadır.

Ancak, kıyasın, ceza hukukunda²⁶ ve benzer bir konumda olan disiplin hukukunda, suç ve ceza koyan normlar bakımından, idare ile memuru arasındaki disiplin uyuşmazlığını çözmede kullanılması, idarenin gereklerini sağlamak adına, memur kişinin, memuriyeti

24 Madde 125/sondan 4. Fıkra: Yukarıda sayılan ve disiplin cezasını gerektiren fiil ve hallere nitelik ve ağırlıkları itibarıyla benzer eylemlerde bulunanlara da aynı neviden disiplin cezası verilir.

25 Edis, Medeni Hukuka Giriş ve Başlangıç Hükümleri, Ankara 1979, s. 127 vd.

26 Hafizoğulları- Özen, Ceza Hukuku, GH., s. 124

kazanımlarına (Ay. m. 70) ciddi zarar vermektedir. İsterse düzenlenen davranıştan hareketle düzenlenmeyen davranışa en hafifinden uyarma veya kınama cezası verilsin, disiplin hukuku ilişkisinin muhatabı olan kimselerin de, onurlarına saygı gösterilmesini istemeleri²⁷, onların temel insan hakkıdır. Kuşkusuz, hakkın teminatı, kanunilik ilkesidir.

Kanunun 125. maddesine sonradan eklenen, bazı disiplin yönetmeliklerinde aynen yer alan²⁸ söz konusu hüküm, disiplin hukukunun çokluk ve çeşitlilik arz eden her alanında geçerli genel bir hüküm değildir. Hükümün geçerliliği, sadece memurlar ve diğer kamu görevlilerinin ve öğrencilerin disiplin hukuki ilişkisi ile sınırlıdır.

Futbol giderek evrenselleşen beşeri bir faaliyettir. Futbol disiplin hukuku, İç hukuk kaynaklarından çok, uluslararası hukuk kaynaklarına dayanmaktadır. *Futbol disiplin hukukunda kıyas olmaz. Kıyas yasağı vardır.* Zaten Futbol Disiplin Talimatında, bu tür bir düzenleme yoktur. Böyle olunca, kanunilik ilkesi, Futbol disiplin hukukunda, çok daha geçerli olmaktadır. Futbolda, yasaklanmamış olan davranış serbesttir, kıyasa başvurularak, serbest olan, yasak olmaz.

27 Butün insanlar hür, haysiyet ve haklar bakımından eşit doğar. İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi, m. 1
28 Örneğin, Yükseköğretim Kurumları Öğretim Elemanları ve Memurları Disiplin yönetmeliği, Madde 12–Yukarıda sayılan ve disiplin cezası verilmesini gerektiren fiil ve hallerle nitelik ve ağırlıkları itibarıyla benzer eylemlerde bulunanlara da aynı türden disiplin cezaları verilir.

Sonuç

Anayasanın, 38. maddede, kategorik bir norm olarak²⁹ öngördüğü, suçların ve cezaların kanuniliği ilkesi, devletin herkese sağlamak zorunda olduğu bir insan hakkı olduğunda, sadece ceza hukukunda değil, aynı zamanda disiplin hukukunda da geçerlidir.

Genelin düşüncesinin aksine, kanunilik ilkesi, disiplin hukukunda, sadece disiplin cezaları bakımından değil, idarenin gereklerine nispetle, disiplin ilişkisinin muhatabı kişilerin de üstün bir değeri olarak, aynı zamanda disiplin suçları bakımından da geçerlidir.

Disiplin hukukunda genelde, özelde Futbol disiplin hukukunda kıyas mümkün değildir. 657 sayılı Kanunun 125. maddesine sonradan eklenen kıyas hükmü, alanıyla sınırlıdır ve insan hakkı ihlali olarak Anayasa'ya açık aykırıdır.

Bazı eksik disiplin hukuku normlarında, hükmü oluşturan davranışın "hekimlik, hâkimlik, avukatlık, memurluk, öğrencilik, futbolculuk vesaire ile bağdaşmayan davranışlar" denerek göndermede bulunulduğundan, etik kuralları ve meslek etiği kuralları, bu tip düzenlemelerde disiplin normunun kaynağıdır.

Böyle olunca, normun ihlali değerlendirmesinde, disiplin amirinin, soruşturmacının ya da disiplin kurullarının öznel görüşleri değil, AİHS' inin tarafı demokratik Devletlerde genellikle kabul gören etik kurallar ve meslek etiği kuralları geçerli olacaktır.

29 Ceza normunun dil- mantık yapısına göre tasnifinde, kategorik normlar, belli bir fiilin mutlak yerine getirilmesi gerektiğini saptayan normlardır. Başka bir deyişle, hiçbir şarta bağlı olmadan, yahut ödevsel bir fiil olduğundan, hiçbir amaçla değil salt fiilin yapılması amacıyla yapılması gereken kendinden iyi yani mutlak anlamda iyi bir fiil emreden hükümlerdir. N. Bobbio'dan naklen, Hafizoğulları, Ceza Normu, s. 309

ULUSLARARASI TENİS FEDERASYONU BAĞIMSIZ ANTI-DOPİNG MAHKEMESİ'NİN FRANCISO CLIMENT/PHILIPP ALEKSANYAN KARARI

Çev.: Buse KASAPOĞLU*

* Özyeğin Üniversitesi Hukuk Fakültesi.

ULUSLARARASI TENİS FEDERASYONU BAĞIMSIZ ANTİ-DOPİNG MAHKEMESİ'NİN FRANCİSO CLİMENT/PHILİPP ALEKSANYAN KARARI¹

Giriş

1. Bu, uluslararası Tenis Federasyonu'nun (UATF) Anti-Doping Kurulu yöneticisi Dr. Stuart Miller tarafından UATF Tenis Anti-Doping 2013 Programı (Program) m. 8.1.1 uyarınca görevlendirilen bağımsız Anti-Doping Mahkemesi'nin (Mahkeme) Bay Francisco Climent ve Bay Philipp Aleksanyan'a karşı ileri sürülen iddialar konusunda verdiği karardır.
2. İlk olarak, oyuncular mevzuata uygun biçimde temsil edilmiştir. Sonrasında ise çevirmeni ve aracılığı Bay XX üzerinden iletişim sağlanmıştır. UATF ise, Bird&Bird Ltd. Şti.'nden Londra'daki avukatı Bay Jamie Herbert, tarafından temsil edilmiştir. Her ikisine de olaya ışık tutan yazılı katkıları için minnettarım. Dava, sözlü duruşma yapmaksızın yazılı usulde görülmüştür.
3. Uzun süreli yazışmalar ışığında, sözlü yargılama yapmaksızın ve orantılılık ilkesine uygun olarak, bu karar iki tarafın itirazı da olmadan özet şeklinde verilmiştir. 8 Eylül 2013 tarihinde Madrid F30 Futures Events'te alınan numunelerle yapılan idrar testinde stanozololün pozitif çıkmasının ardından her iki oyuncu da 26 Ekim 2013'te Program m. 2.1 uyarınca doping suçlamaları ile itham edilmişlerdir.
4. B örneklerinin de test sonucunun stanozolol için pozitif gelmesinden sonra oyuncular, 5 Kasım 2013'ten itibaren geçici olarak yasaklandılar. O zamandan beri müsabakalara katılmamış olup, cezalarının kaldırılması için herhangi bir başvuru

1 30 Nisan 2014 tarihli Kararın İngilizce aslı www.itftennis.com adresinde yayınlanmıştır.

yapmamışlardır. Oyuncular doping suçlamalarını kabul etmiş ve fakat normalde iki yıl olması gereken hak mahrumiyetinin daha az olmasını talep etmiştir. UATF, sürenin indirilmesine ilişkin uygun bir dayanak tespit etmemiştir. Sürenin 5 Kasım 2013'ten başlaması konusunda uzlaşmaya varılmış, geçici yasaklandıkları süre göz önünde bulundurulmuştur.

5. Program m. 1.7'ye göre Mahkeme'nin, Programı Dünya Anti- Doping Kodu'na uygun biçimde yorumlaması gerekmektedir: "Bağımsız ve özerk metin olarak, herhangi akit devletin yürürlükteki mevzuatına dayanmadan yorumlanmalıdır. Kod'a koyulan şerhler Program'ı anlamak ve tahmin yürütmek açısından yardımcı olur". Bu hükme göre, Program m.1.8 İngiliz hukukuna tabi olacaktır.

Gerçekler

6. Oyuncuların ikisi de gençtir. 28 Şubat 2014'te Bay Climent 17 yaşında, Bay Aleksayan ise 18 yaşındaydı. Bay Climent İspanyol vatandaşı, Bay Aleksayan ise Rus vatandaşıdır. Her ikisi de Akdeniz'e sahili olan Valencia'nın güneyinde bulunan Gandia Tenis Kulübü'nde aynı antrenör tarafından eğitilmiştir. Yukarıda da bahsedildiği üzere, 8 Eylül 2013'te Madrid Futures Event'te doping kontrolüne girdikten sonra yapılan testte her ikisinde de stanozolol pozitif görülmüştür. Stanozolol, yasaklanmış performans arttırıcı bir anabolik steroidtir.
7. Gençlerin her ikisi de herhangi bir hile girişimini inkâr etmiş ve atfedilen pozitif test sonuçlarını koçları tarafından verilen ek vitamin ve proteine bağlamışlardır. Sonrasında, yasal temsilcileri aracılığıyla bahsi geçen pozitif test sonuçlarının Ağustos 2013'te Gandia Tenis Kulübü'nün soyunma odasında verilmiş olan bir haptan veya bozulmuş bir vitaminden kaynaklanabileceği beyan edilmiştir. Ancak hapı ve sözde hapı veren kişiyi

belirlenememiş, bu kişinin yalnızca eczacı olduğunu tespit etmişlerdir.

Yargılama

8. Oyuncular 16 Ekim 2013 tarihli mektupla suçlanmıştır. Suçlamalar için 31 Mart 2014'te Londra'da sözlü duruşma yapılması konusunda anlaşmaya varılmıştır. Sonrasında UATF, 28 Şubat 2014 ilk beyanlarını sunmuştur. Bunun ardından detaylı olarak konuyu anlatmış, buna ek olarak iki yıldan daha fazla bir hak mahrumiyeti (dört yıla kadar) kararı verilmesinin uygun olacağını, cezayı ağırlaştırıcı nedenleri de göstererek belirtmiştir. Oyunculara karşı para cezası verme haklarının saklı kalmasını talep etmiştir.
9. Dosyanın fotokopisi oyuncuların İspanya'daki yasal temsilcilerine gönderilmiştir. 12 Mayıs 2014'te oyuncuların sonraki temsilcileri, dava için avukat tutmayı karşılayabilecek durumda olmadıklarını belirten bir doküman yollamıştır. 2 yıldan daha fazla men edilmeyi göze alamadıklarını ve de ortaya çıkacak yasal masrafları kabul edeceklerini beyan etmişlerdir. Bununla birlikte, UATF'nin uygun görülen ağır yaptırımına karşı davayı ivedi durdurma talebinde bulunulmuştur. Ayrıca, oyuncular o dokümanda iki yılın orantısız olduğunu belirtmiştir.
10. Konuyu kapsayan e-posta da, oyuncuların sonraki temsilciler kendisinin ve partnerinin oyuncuları daha fazla temsil etmeyeceğini belirtmiştir. Soruşturma sonrası, iletişimin tercüman ve aracı olan XX tarafından sağlanması kararlaştırılmıştır. Ortaya çıkacak dil sorununun üstesinden gelmek, oyuncuların kendilerine karşı olan davanın bilincinde olmasını sağlamak, XX'in onlar adına konuşmasını sağlamak, anlaşmaya varıldığı takdirde kararlaştırılan yaptırımların prosedürünü etkinleştirmek için duruşma tarihi 31 Mart 2014'e bırakılmıştır.

11. Bir sonraki e-posta da, en azından bana iletilen kısmında, gerekli yerlerde oyuncuların ve antrenörlerinin her şeyi açıkça anlaması için İspanyolca kullanarak cevap verdim. Bu süreçte UATF de gerektiğinde İspanyolca tercüme hizmeti sağlayarak yardımda bulunmuştur. Oyuncuların davalarını düzgün bir şekilde yazılı formatta yapabilmelerinden tam anlamıyla tatmin olmuş bulunmaktayım. Sözlü duruşmadansa yazılı başvuru haklarını kullanmalarına Program m. 8.5.3 uyarınca karar verilmiştir.
12. Oyuncuların duruşu değişmemiştir. Her ikisi de doping suçlamasını kabul etmiştir. Vücutlarında bulunan stanozololun varlığı sebebiyle elde olan bilgilere ne bir şey eklemiş ne de bu bilgileri değiştirmiştir. Mahkemeyi hoşgörölü yaptırımlara davet etmiş ve UATF tarafından talep edilen iki yıllık hak mahrumiyetine katılmadıklarını belirtmişlerdir. Bu nedenle, hem benim düşünceme göre hem de Program m. 8.1.3 uyarınca da ITF'in belirttiği sonuçlarla uyuşmamaktadır. Bunlara ek olarak yaşları ve hile niyetleri olmaması sebebiyle hoşgörölü bir muamele istemişlerdir. Hafifletici bir savunmada Bay Climent'in babası tarafından eklenmiştir.

Kısa Gerekçelerle Birlikte Mahkeme'nin Vardığı Sonuçlar

13. Program m. 9.1 uyarınca oyuncular, Madrid F30 Futures Event sonuçlarından dolayı herhangi bir madalya, para ödölü ve sıralama puanı kaybetmelerine rağmen diskalifiye edilmelerine itiraz etmemiştir. Program m. 9.1 ve 9.2 uyarınca partnerlerin çiftleri de diskalifiye edilmelidir ve süreç içerisinde hiçbir müsabakada yer almamalıdır.
14. Program m. 10.8 uyarınca, oyuncuların rakiplerinin test sonuçları 8 Eylül 2013'te, idrar örneklerini verdikleri tarih 5 Kasım'a kadar elde edilecektir. Hak mahrumiyetlerinin başladığı tarihte diskalifiye olunmalıdır (Kazanılan madalyalar,

para ödülleri ve sıralamalar iptal olacaktır). Oyuncular, hakkaniyet gereği daha sonra elde ettikleri başarılarla müdahale edilmemesini talep etmiştir. Ben de bu talebe uygun hareket ettim.

15. Oyuncular niyetlerinin doping almak olmadığını ve Gandia Tenis Kulübü'nden birisi tarafından onlara takviye veya hap olarak verildiğini beyan etmiştir. Bu ise şu sorunun oluşmasına sebebiyet vermiştir: Davalarında bu suçlamalar bu koşullar altında iki yıldan indirimine gider mi (bkz., Program m. 10.2)? Program m. 10.5.1 uyarınca (kusur veya ihmalin olmaması), Program m. 10.5.2 uyarınca (ağır kusur veya ihmalin olmaması). Bu soruyu sorabilmek için, orantılılık ilkesi uyarınca öncelikle yasak maddenin vücutlarına nasıl girdiğini göstermek zorunda kalmışlardır.
16. Bay Herbert, UATF'nin ilk dilekçelerinde, beni CAS'a ve diğer yetkililere yapılacak açıklamalar için görevlendirmiştir. Bir atlet için kasten doping içeren madde almanın reddi yapılan birkaç masum açıklamanın yeterli olmayacağını belirtilmiştir. Yapılan açıklamalarda bir orantılılık, denge aranmıştır. Yasak maddenin vücuda nasıl girdiği ile beraber nasıl sindirildiği de önemlidir.
17. Elimizde olan davada, oyuncular stanozololun vücutlarına nasıl girdiği konusunda beni yeteri kadar tatmin etmemiştir. Aldıkları hap veya ek maddenin stanozolol içerdiğine dair kesin bir kanıt bulunmamaktadır. Oyuncular o şekilde gerçekleşmiş olabileceğine dair spekülasyon yapmışlardır. Spekülasyonla yapılmış masum açıklama, dopingli çiftin olayı reddetmesinden başka bir şey değildir. Oyuncular davalarını Program m. 10.5.1 ve 10.5.2 uyarınca ortaya atamamakta, bu sebeple kusur veya ihmalle ilgili sorular ortaya çıkmamaktadır.
18. Eğer Mahkeme'yi stanozolol içeren hap veya ek maddeyi ağız sindirimi ile vücuda girdiğine dair ikna etmiş olsalardı bile her durumda, bana göre de, oyuncular belirgin bir hata veya

ihmal yokluğu argümanını yeteri kadar kuramamış olurdu. Sindirim hakkında belirgin ve net bir kanıt sağlamamışlardır. Tenis kulübünde onların dediğine göre onlara hap veren kişiyi tanımlamada da net bir bilgi sağlayamamışlardır. Kendi açıklamalarına göre, sindirdikleri hap ve ek madde hakkında hakkında uygun ve yeterli araştırma yapmamışlardır.

19. Oyuncular dilekçelerinde, yasal temsilci tutabilecek ve temsilcinin parasını karşılayabilecek maddi güce sahip olmadıklarını belirtmiştir. Sözlü duruşmaya katılmaları halinde mali risklerden dolayı endişelilerdir. Bununla birlikte iki yıldan daha fazla, dört yıla kadar ceza alacakları sebebiyle korku içerisinde olduklarıdır. Ben, kendimce, sözlü duruşmaya katılmama kararlarında olumsuz bir çıkarımda bulunmuyorum, ancak yazılı biçimde ifade ettikleri şekilde stanozololün vücutlarına giriş olasılıkları konusunda beni yeteri kadar ikna edemediler.
20. Oyuncular Program m. 10.5.4'e dayanmaya çalışmıştır.

Çünkü ne zaman gönüllü bir katılımcı bunlardan birini almadan önce (a) anti-doping kuralları ihlali oluşturabilecek numune topluluğunun bildirimi (Program m. 2.1 uyarınca anti-doping kuralı ihlali durumunda) veya (b) masraf tebligatı (herhangi diğer anti-doping kuralı ihlali durumunda) Anti-doping kural ihlalinin komisyonu itiraf ederse ve bu itiraf, suçun o andaki kanıtlarına dayanılarak yapılıyorsa, hak mahrumiyeti süresi %50'den daha fazla olmayacak şekilde azaltılabilir.

21. Ancak bu hüküm burada geçerli olamaz. Oyuncuların itiraf- ları, doping suçlamalarından sonra ortaya çıkmıştır. Suçlama güvenilir olan A idrar örneğine dayanmaktadır. Doping suçla- malarına karşı itiraflarını yaparken, güvenilir kanıtlar sadece o itiraflar değildi.
22. Oyuncular yazılı metinlerinde iki yıllık uzaklaştırmanın oran- tısız olduğunu belirtmişlerdir. Yeni oluşan kariyerlerinde ve yaşlarında ciddi sonuçlar oluşturacağını söylemiş, herhangi bir anti-doping eğitimi almadıklarını da eklemişlerdir. UATF ise

sınıf ortamında anti-doping eğitimi verilmediğini, UATF'nin internet sitesinde anti-doping hakkında bolca uyarı ve bilgi olduğunu belirtmiştir.

23. İki yıllık uzaklaştırmanın orantısız olduğunu düşünmüyorum. Ceza, Program'a göre verilmiştir. Bu da Dünya Anti-Doping Kodu'na uygun düşmektedir. Her ülke sınırları içerisinde, herhangi bir durumda yarış içerisinde atletler tarafından alınan performans arttırıcı ve yasak madde, ortakça sağlanan karar sebebiyle iki yıllık men edilmeye tabidir.
24. Oyuncuların anti-doping hakkındaki bilgisizlik iddiaları, Program'ın kurallarını bilmek ve öğrenmek aşamasında onların sorumluluğu altında olduğunu ve yasak madde almanın uygunsuz olduğu belirtilmiştir. Yaşlarının genç olmasından ötürü, hayatlarında ve kariyerlerinde oluşan olumsuzluklar insani bir sempati oluşmasına sebebiyet vermiştir. Ancak bu sempati, Mahkeme'nin Program tarafından verilen yaptırımın, iki yıllık cezayı, orantısız ve kanunsuz bulmasını sağlamamıştır.
25. UATF ilk dilekçelerinde ağırlaştırıcı sebep olması ihtimalinde bahsetmiştir. İki yıllık men edilmenin dört yıla kadar artabileceğini doğrulamıştır. Bu öneri, UATF tarafından takip edilmemiştir. Belirli bir ağırlatıcı durumun artmasına güvenilmemiştir. Bu sebeple ben iki oyuncu içinde iki yıllık men süresinin aşılmamasına karar veriyorum.
26. UATF, oyunculara karşı bir ücret yüklenilmesi konusunda da bahsetmiştir. Ancak bu, beni işlem süresince oyunculara karşı bir ücretlendirme yapmaya yöneltmemiştir. Sonuç olarak böyle bir karar vermedim. Muhtemeldir ki, oyuncuların ekonomik durumu azımsanmayacak derece de yüksek bir tutarı kaldıramayacak durumda olabilir. Bu sebeple, sonuç olarak her iki tarafta kendi harcamasını karşılamakla yükümlüdür.

Mahkeme'nin Kararı

27. Bunların doğrultusunda, yukarıda verilen sebepler nedeni ile Mahkeme;

(1) 26 Ekim 2013'te UATF'nin oyunculara verilen raporlarda doping suçunun işlendiği doğrulamıştır. Yasak madde, stazonolol, 8 Eylül 2013'te Madrid F30 Future Events'te oyuncularından alınan idrar örneklerinde bulunmuştur.

(2) Yapılan Event'e saygı nedeni ile oyuncuların bireysel sonuçlarının iptal edilmesi emredilmiştir. Bunun sonucu olarak, kurallar gereği oyuncular tarafından alınan herhangi bir para ödülü veya sıralama puanı, tekler ve çiftler katılımı ile olan dereceler iptal edilmiştir.

(3) Ayrıca, 4 Kasım 2013'e kadar olan oyuncuların bireysel sonuçları (para ödülü ve sıralama puanları dâhil) iptal edilecektir. Para ödülllerinin de iptal olması emredilmiştir.

(4) Yasak maddenin vücutlarına nasıl girdiği konusunda bir orantısızlık bulunmuş ve Programın m. 10.5'e güvenemediklerini belirtmişlerdir.

(5) 5 Kasım 2013'te başlayan ve iki yıllık bir süreç olup, Londra saatine göre 4 Kasım 2015'in gece yarısı bitmesiyle son bulacak hak mahrumiyetlerini beyan etmiştir. Var olan hak mahrumiyeti, Program m. 10.10.1 (a) uyarınca herhangi bir aktiviteye ve müsabakalara katılamamasına sebep olmaktadır (anti-doping eğitimleri ve rehabilitasyon programlarına izin verilmektedir).

28. Bu karar, Program m. 12'ye göre taraflarca Spor Tahkim Mahkemesi'ne temyize götürülebilir. Bu türden bir başvuru yapılmaması halinde verilen karar nihai ve tarafları bağlayıcı niteliktedir.

Tim Kerr QC (Başkan)

Tarihli: 30 Nisan 2014

25.05.2015 GÜNLÜ TFF GENEL KURULUNDA KABUL EDİLEN UYUŞMAZLIK ÇÖZÜM KURULUNUN YENİ YAPISINA ELEŞTİRİLER

Av. Cihangir MARMARA*

* İzmir Barosu.

Bilindiği üzere 25.05.2015 günlü TFF Olağan Genel Kurulu Gündemi'nin 20.maddesine TFF Yönetim Kurulu tarafından konulduğu şekilde yani "TFF Statüsünün Uyuşmazlık Çözüm Kurulu'na ilişkin maddelerinin değiştirilmesinin kabulü ya da reddi" maddesinin kabulüyle Uyuşmazlık Çözüm Kurulu eskisinden farklı bir oluşumla zorunlu hale getirilmiştir.

Daha önceki Uyuşmazlık Çözüm Kurulu'na ilişkin olarak ve kısaca bahsetmek gerekirse, "Kulüpler, futbolcular, teknik direktörler, antrenörler, futbolcu temsilcileri, sağlık personelleri ve müsabaka organizatörleri aralarındaki futbolla ilgili her türlü sözleşmeden doğan ihtilafların çözümü için Uyuşmazlık Çözüm Kurulu'nun yetkisini kabul edip etmemekte serbest idiler. Bununla birlikte sportif cezalarla, yetiştirme tazminatına ilişkin ihtilaflar münhasıran Uyuşmazlık Çözüm Kurulu önünde çözülmekte idi. Hakem listesi TFF Yönetim Kurulu'nun görev süresi ile sınırlı olmak kaydıyla her dört yılda bir yenilenmekte olup her hakem beş yıl geçmedikçe tekrar hakem listesinde yer alamaz idi."

25.05.2015 günü yayınlanan TFF Olağan Genel Kurul Gündeminin 20. maddesinde "TFF Statüsü'nün Uyuşmazlık Çözüm Kurulu'na ilişkin 55. ve 56. maddelerinin değiştirilmesinin görüşülerek kabulü veya reddi" maddesi konmuş ve toplantı öncesinde söz konusu maddede kabul ya da redde sunulan Uyuşmazlık Çözüm Kurulu talimatının içeriği ile ilgili bilgi genel kurul üyelerinin incelemesine sunulmamıştır.

Genel Kurul esnasında 20. maddenin görüşülmesi konusuna sıra geldiğinde; TFF yönetim kurulunun hukukçu üyesi tarafından genel kurul üyelerine okunarak, konu tartışmaya açılmıştır. Seçimli bir genel kurul toplantısında üyelerin seçim maddesine odaklanması kaçınılmazdır. Bu nedenle seçim maddesi dışındaki değişiklik ve düzenlemelerin seçimin gölgesinde kalması da kaçınılmazdır.

Ayrıca statüdeki bu değişikliğin hukuki bir değişiklik olması sebebiyle, genel kurul üyelerinin tamamının konuya anında vakıf olmalarını beklemek çok doğru olmaz düşüncesindeyiz.

Bu şekildeki değişiklik taslaklarının önceden genel kurul üyelerine gönderilerek konuyla ilgili kendi hukuk birimlerinden görüş almaları için zaman tanınmasının daha doğru olacağı düşünülmektedir.

Genel Kurul toplantısında konuyla ilgili olarak yapılan açıklama sonrasında; anında gelişen itirazlar olmuş ve toplantı divan başkanlığı tarafından konu, iki kez oylamaya sunulmak zorunda kalmıştır.

Çünkü bu konu tüm futbol kulüplerini, futbolcuları ve futbol ailesinin diğer fertlerini doğrudan ilgilendiren bir konudur. Statü değişikliğinden amaçlanan, futbol yargısının hızlanmasını ve kısa zamanda sonuç alınmasını sağlamaktır. UEFA'nın mali kriterlerinin sağlanması yolunda belki doğru bir hamle olarak görülebilir.

Ancak hakların korunması yolunda da daha yetişmiş spor hukukçusu birimleri bulunmayan kulüplerin ya da futbol ailesinin diğer fertlerinin, statü ve talimatla belirlenen yedi gün gibi çok kısa sürelerde hareket edip edemeyeceği ya da bu sürede yeterli başvuru harç ve giderlerini temin edip edemeyeceği, dolayısıyla hak kayıplarına uğramalarının söz konusu olabileceği konularının göz ardı edilmemesi gerekir düşüncesindeyiz.

Kabul edilen değişiklik sonrasında oluşan UÇK'yla ilgili düzenlemenin ileride hukuki sorunlara yol açabileceği düşünülmektedir. Şöyle ki,

ANAYASAYA AYKIRILIK YÖNÜNDEN

Anayasamızın spor ve spor düzeniyle ilgili maddelerinde;

"Madde 58–Devlet, istiklal ve Cumhuriyetimizin emanet edildiği gençlerin müspet ilmin ışığında, Atatürk ilke ve inkılâpları doğrultusunda ve Devletin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğünü ortadan kaldırmayı amaç edinen görüşlere karşı yetişme ve gelişmelerini sağlayıcı tedbirleri alır. Devlet, gençleri alkol düşkünlüğünden, uyuşturucu maddelerden, suçluluk, kumar ve benzeri kötü alışkanlıklardan ve cehaletten korumak için gerekli tedbirleri alır.

Madde 59–Devlet, her yaştaki Türk vatandaşlarının beden ve ruh sağlığını geliştirecek tedbirleri alır, sporun kitlelere yayılmasını teşvik eder. Devlet başarılı sporcuyu korur. (Ek fıkra: 17.03.2011 – 6214 S.K./1. md.) Spor federasyonlarının spor faaliyetlerinin yönetimine ve disiplinine ilişkin kararlarına karşı ancak zorunlu tahkim yoluna başvurulabilir. Tahkim kurulu kararları kesin olup bu kararlara karşı hiçbir yargı merciine başvurulamaz.” Denmektedir.

Bu konuyla ilgili olarak biraz hafızaları zorlayıp da geriye döndüğümüzde Anayasa Mahkemesinin 26 Şubat 2011 günü Resmî Gazete Sayı: 27858’de yayınlanan Esas Sayısı: 2010/61 Karar Sayısı: 2011/7 Karar Günü: 6.1.2011 günlü kararlarıyla 5894 sayılı TFF Kanunu’nun 6. maddesi kısmen iptal edilmişti. Bu iptal TFF Kanunu’nun 6. maddesinde yer alan Tahkim Kurulu kararlarına karşı yargı yoluna başvurulamayacağına dair düzenlemeydi.

AYM, TFF Kanunu’nun 6. maddesinin 4. fıkrasındaki “Tahkim Kurulu kendisine yapılan başvuruları nihaî ve kesin olarak karara bağlar” ifadesinde AY’ya herhangi bir aykırılık bulmamış ve yasa koyucunun yani TBMM’nin mahkemelerin iş yükünü azaltmak için tahkim kurulları öngörebileceğini ve bir idarî yapı olan TFF içerisindeki anlaşmazlıklarla ilgili “TFF içindeki” son karar organının Tahkim Kurulu olarak tespit edilebileceğini ve bu kurulun kararlarının da yine “TFF içinde” kesinlik niteliğine kavuşabileceğini kabul etmişti. Ancak AYM, aynı fıkranın sonraki cümlesi olan “bu kararlar aleyhine yargı yoluna başvurulamaz” ibaresini ise AY mad.36’da güvence altına alınan hak arama özgürlüğüne aykırı bulmuştu.

AYM gerekçesinde “Yasa koyucu, taraflara görevli ve yetkili mahkemeye başvurmadan önce aralarındaki uyuşmazlığı kısa sürede çözmek üzere tahkim kuruluna başvurma yükümlülüğü getirebilir ise de, bu kurulun kesin ve nihai kararlarına karşı yargı yoluna başvurulamaması Anayasa’nın 36. maddesinde güvence altına alınan hak arama özgürlüğü alanına yapılmış açık bir müdahale niteliğinde olup, hak arama özgürlüğü ile bağdaşmaz.” diyerek belirtmişti.

Daha sonra 17.03.2011 günü Anayasa'nın 59. maddesine eklenen fıkra ile "Spor federasyonlarının spor faaliyetlerinin yönetimine ve disiplinine ilişkin kararlarına karşı ancak zorunlu tahkim yoluna başvurulabilir. Tahkim kurulu kararları kesin olup bu kararlara karşı hiçbir yargı merciine başvurulamaz." Düzenlemesi yapılmış ve Anayasa Mahkemesinin iptal ettiği 5894 Sayılı TFF Kanunu'nun 6. maddesinin 4. fıkrasına hukukilik kazandırılmıştır.

Şimdi UÇK ile ilgili olarak yapılan statü değişikliğinin ise ne Anayasa'da ve ne de 5894 Sayılı TFF Kanunun'da dayanağı bulunmaktadır. Zira TFF Statüsünün 56. maddesinin 1. fıkrasına göre "Uyuşmazlık Çözüm Kurulu

a) Kulüpler,

b) Kulüpler ile futbolcular, profesyonel teknik adamlar, antrenörler, futbol menajerleri, futbol menajerleri ile futbolcular, profesyonel teknik adamlar, antrenörler, arasında sözleşmeden doğan futbolla ilgili tüm uyuşmazlıkları, taraflarının başvurusu üzerine münhasıran görevli ve yetkili olarak inceler ve karara bağlar. Uyuşmazlık Çözüm Kurulu Hakem Heyeti tarafından verilen kararlar, Tahkim Kurulu'na itiraz edilmemesi ya da itiraz üzerine verilen Tahkim Kurulu kararı ile kesinleşir." denmektedir.

Görüleceği üzere söz konusu anlaşmazlıklarla ilgili olarak UÇK'ya başvuru zorunlu hale getirilmektedir. Hâlbuki 5894 sayılı TFF yasası'nda UÇK ile ilgili zorunlu tahkime ilişkin bir düzenleme bulunmamaktadır. Dolayısıyla UÇK'ya verilen söz konusu münhasır görev ve yetki, Anayasa'nın 36. maddesinde güvence altına alınan hak arama özgürlüğü alanına yapılmış bir müdahale şeklinde tezahür etmekte olup hak arama özgürlüğü ile bağdaşmaz düşüncesindeyiz. Zira 5894 sayılı TFF Yasası'nın 6. maddesinde sadece Tahkim Kurulu'nun bağımsız ve zorunlu bir tahkim mercii olduğundan bahsedilmekte olup, UÇK için böyle bir yasal dayanak bulunmamaktadır görüşünderiz.

Ayrıca yargılama yetkisine haiz olan bir kurulun teşekkülü Anayasa'nın 7. maddesinde belirtilen "yasama yetkisi Türk Milleti adına Türkiye Büyük Millet Meclisindir. Bu yetki devredilemez."

ve 9. maddesinde "Yargı yetkisi, Türk Milleti adına bağımsız mahkemelerce kullanılır." hükümlerine aykırılık teşkil etmektedir.

Yine Anayasa'nın 138. maddesine göre "hâkimler görevlerinde bağımsızdırlar. Anayasaya, Kanuna ve hukuka uygun olarak vicdani kanaatlerine göre hüküm verirler."

"Hiçbir organ, makam, merci veya kişi, yargı yetkisinin kullanılmasında mahkemelere ve hâkimlere emir ve talimat veremez; genelge gönderemez; tavsiye veya telkinde bulunamaz..." hükmü nazara alındığında TFF Statüsü'nün 55/2-b maddesinde TFF yönetim kurulunun kabulüne bağlı atama ile gelen başkan ve hakemlerin tamamen kendilerini atayan kurul tarafından belirlenen statüye tabi tutularak karar vermelerinin de Anayasa'nın 138. maddesine aykırılık oluşturduğu düşünülmektedir.

Kanaatimizce bu husus ileride yine Anayasaya aykırılık iddialarını gündeme getirebilecektir. Kaldı ki değiştirilen UÇK talimatında, UÇK ihtiyari tahkim esaslarına göre hareket etmekte idi ve bizce de bu uygulamanın aynı şekilde devam etmesi daha hukuki olacaktı düşüncesindeyiz. Nitekim daha önceki düzenlemenin bu husus gözetilerek ihtiyari tahkim şeklinde düzenlendiği de açıktır.

Tasarının kulüplerin isteği ile düzenlendiğini söylenmişse de, yapılan görüşmeler neticesinde, bu isteğin kulüpler tarafından değil de, daha çok Türkiye Futbol Antrenörleri Derneği ve Profesyonel Futbolcular Derneği tarafından önerildiği izlenimi ortaya çıkmıştır.

HMK'YA AYKIRILIK YÖNÜNDEN

6100 Sayılı HMK'da düzenlenen tahkim, ihtiyari tahkim olup, TFF Statü değişikliği ile kabul edilen UÇK'nın yapısı ise zorunlu tahkimdir. Hatırlanacağı üzere geçmişte TFF tarafından her sezon başında kulüplerden, futbolcu ve diğer futbol ailesi fertlerinden TFF kurullarının münhasır yetkisine dair taahhütname alınmakta idi.

Bu konuda statüde düzenleme yapılmış olmasına rağmen taahhütname zorunluluğu vardı. Muhtemelen bu sezon da aynı uygulama yapılacaktır.

Hatta transfer sezonu başladıktan sonra yapılan statü değişikliğinin Resmi Gazetede yayınlanmış olması nedeniyle daha önce yapılan sözleşmeleri kapsam dâhiline almak üzere mutlaka taahhütname alınması gerekecektir.

Tekrar HMK'ya döner isek, aradaki pek çok fark arasında en çok önem arz eden husus, HMK. 439. maddesinde bahse konu edilen hakem kararına karşı önce "İptal Davası" açılabilmesi ve iptal davasına bakan mahkeme kararlarına karşı da HMK.439/6. madde ve fıkrası gereğince "Temyiz Yolu'na" başvurulabilmesidir. UÇK prosedüründe ise, yargı yolu Tahkim Kurulu'na başvuru sonucu verilecek hükümle sona ermekte, ayrıca temyiz yolu kapalı bulunmaktadır. Kanaatimizce temyiz yolunun açık olması, aynı ülkede yaşayan fertler arasındaki hak arama özgürlüğünde birlikteliği sağlanmasına katkıda bulunmuş olacaktır.

EŞİTLİK İLKESİNE AYKIRILIK AÇISINDAN

Genel Kurulda kabul edilen yeni UÇK'nın oluşumu da, kulüpler ve futbol ailesinin diğer fertleri arasında eşitsizlik oluşturmaktadır. Bu yönüyle de eleştiriye açık bir düzenleme olmuştur. TFF Statüsü'nün 55.maddesinde "Uyuşmazlık Çözüm Kurulu"

1. Uyuşmazlık Çözüm Kurulu; TFF Yönetim Kurulu'nun belirlediği beş (5) kişilik Başkanlar Kurulu ile

b) Kulüpler Birliği Vakfı'nın, Profesyonel Futbolcular Derneği'nin ve Türkiye Futbol Antrenörleri Derneği'nin bildireceği ve TFF Yönetim Kurulu'nun kabul edeceği hakemlerden oluşur. Kulüpler Birliği Vakfı, Profesyonel Futbolcular Derneği ve Türkiye Futbol Antrenörleri Derneği, en fazla yirmi beşer (25'er) hakem adayını bildirebilir" şeklinde oluşturulmuştur.

Bilindiği üzere Kulüpler Birliği Vakfı sadece ve sadece Süper Lig’de bulunan onsekiz takım temsilcisinden oluşmaktadır. Vakfa yirmibeş hakem adayı bildirme hakkı tanınmıştır. Profesyonel Futbolcular Derneği ve Türkiye Futbol Antrenörleri Derneği’nin de ayrı ayrı yirmibeş hakem bildirme hakkı mevcuttur.

PTT 1. Lig, TFF 2. Lig ve TFF 3. Lig Kulüplerine ise hakem bildirme hakkı tanınmamıştır. Hâlbuki UÇK’da geçmişte görülen ve önümüzdeki sürede görülecek uyuşmazlıkların çoğunun kulüp-futbolcu uyuşmazlığı olduğu ve olacağı açıktır.

PTT 1. Lig’deki onsekiz kulüp, TFF 2. Lig’deki otuzaltı kulüp ve TFF 3. Lig’deki ellidört kulüp nazara alındığında toplamda yüzsekiz kulübün hakemi bulunmayacaktır.

Bir an için kulüplerin sorunlarının ortak olduğu düşünülse de, Türk Futbolu’nun Kobileri olarak adlandırılan bu alt lig kulüplerinin kendi ligleriyle ilgili olarak süper ligden farklı sorunlarının olduğu, daha kırılgan yapılarının bulunduğu, çözümlerde bu hususlara daha fazla dikkat gerektiği göz ardı edilmemelidir. Bu nedenle de yapılan düzenlemenin taraflar arasında eşitlik ilkesine aykırı olduğu düşünülmektedir.

HAKEM HEYETLERİ ARASINDA KARAR BİRLİKTELİĞİ SAĞLAMA ZORLUĞU YÖNÜNDEN

Değişen TFF Statüsü’nün 55. maddesinin 2. fıkrasında “Başkanlar Kurulu, TFF Başkanı’nın teklifi ve TFF Yönetim Kurulu’nun onayı ile atanacak beş (5) asıl ve beş (5) yedek üyeden oluşur. Ölüm, istifa ve başka nedenlerle oluşan boşalmalarda boşalan görev için TFF Yönetim Kurulu, aynı usulle atama yapabilir.” Denmekte,

Ve yine Statünün 56. maddesinin 2. fıkrasında “Uyuşmazlıklar, tarafların seçeceği veya seçilmiş sayılacağı iki hakem ile Başkanlar Kurulu’ndan bir Başkan’dan oluşan Hakem Heyeti tarafından incelenip karara bağlanır.” şeklinde düzenlenmiştir.

Bu düzenlemeye ve TFF Genel Kurulu'nda yapılan açıklamalara göre; UÇK'nın bir başkan ve iki hakem üyeden oluşacak heyetler şeklinde çalışacağı anlaşılmaktadır. Hakem üyelerin sayısının yetmişbeş olduğu nazara alındığında, başkanlar beş sayısı ile sınırlı da olsa oldukça fazla sayıda heyet oluşacağı ve bu heyetlerin hakemlerin başkana göre ikiye bir oy ağırlığı ile birbirine benzer konularda farklı sonuçlara ulaşarak değişik kararlar verebileceği göz ardı edilmemelidir. Düzenlemede, birlikteliğin sağlanmasının başkanlar kurulu ile yapılması düşünülmüşse de beş başkanın sayısı yüzlere varacak dosya sayısı ile baş edemeyeceği, hakem üyelerin devreye gireceği tartışmasıdır.

HALEN DERDEST BULUNAN DOSYALARIN AKİBETİ AÇISINDAN

Uyuşmazlık konularında bir kısmı mahkemelerde ve bir kısmı Yargıtay 13. Hukuk Dairesi'nde bulunan derdest 3.500–4.000 dosyadan bahsedilmektedir. Yargıtay 13. Hukuk Dairesi'nin kendisine gelen temyiz incelemesindeki dosyaları karara bağlamadan beklettiği bilinmektedir. Daire'de oluşan görüşlere göre, bu dosyaların UÇK'daki yapısal değişimden sonra mahkemelerine geri çevrileceği ve buradan da verilecek kararlarla mahkemelerden UÇK'ya yönlendirileceği duyumları alınmıştır.

Yapılan statü değişikliğinin derdest dosyaları kapsamı, yapılan değişikliğin şekline bağlıdır. Yapılan değişiklikte bu durumu kapsayan bir düzenleme bulunmamaktadır. TFF tarafından çıkarılacak UÇK Talimatı ile bu duruma çözüm bulunması ve uygulamanın geriye yürütülmesi düşünülebilirse de, yasal zemine oturtulmadığı için uygulamanın hukukiliğinden bahsedilemeyeceği düşünülmektedir.

Yukarıdaki açıklamaların ışığında,

Yapılan statü değişikliği ile kabul edilen UÇK maddesinin Anayasa'ya,

6100 sayılı HMK'ya ve Taraflar Arasındaki Eşitlik İlkesine aykırılığından bahsedileceği,

Yine kabul şekline göre oluşturulacak hakem heyeti sayısının adet olarak çokluğu nazara alındığında, karar birlikteliğini sağlama konusunda UÇK'nın zorlanabileceği,

UÇK ile ilgili değişikliklerin geriye dönük olarak yürütülerek halen Mahkeme ve Yargıtay'da bulunan derdest uyuşmazlık dosyalarının, UÇK'ya gönderilmesinin hukuken mümkün bulunmadığı konularındaki görüş ve düşüncelerimi, hem halen kulüp başkanı ve hem de uyuşmazlık çözüm kurulu eski bir hakemi kimliğiyle Türk futbol camiasına katkısı olması temennisiyle sunarım.

KAYNAKÇA

TFF Statüsü

5894 Sayılı TFF Kanunu

25.05.2015 günlü TFF Olağan Genel Kurul Gündemi

25.05.2015 günlü TFF Olağan Genel Kurul Toplantı Tutanağı

Uyuşmazlık Çözüm Kurulu Talimatı (2011)

Anayasa Mahkemesinin 2010/61 Karar Sayısı: 2011/7 Karar Günü: 6.1.2011 günlü kararları

6100 Sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu

KONSEY VE ÜYE DEVLETLERİN HÜKÜMET TEMSİLCİLERİNİN ATLETLERİN ÇİFTE KARİYERLERİ KONULU KARARLARI

Çev.: Av. Bengü ÖZ*

* İstanbul Barosu.

KONSEY VE ÜYE DEVLETLERİN HÜKÜMET TEMSİLCİLERİNİN ATLETLERİN ÇİFTE KARİYERLERİ KONULU KARARLARI¹

Avrupa Birliği Konseyi ve Üye Devletlerin Hükümet Temsilcileri, Konsey'in 20 Mayıs 2011'de sporda eğitimin, antrenmanın ve meziyetlerin rolünü vurgulayan 2011-2014 Avrupa Birliği Spor Çalışma Planı'nı oluşturduğunu ve çifte kariyer konusunda kılavuz ilkeler belirlenmesi için teklif hazırlamaları amacıyla *Sporda Eğitim ve Antrenman Uzman Heyeti*² ne yetki verdiğini hatırlatarak,

Sporda çifte kariyeri destekleyen bir takım politika eylemlerini teşvik eden ve bu konuyu açıklığa kavuşturmak talep üzerine toplanan, çifte kariyer konusunda uzman bir heyetin teklifi üzerine, *Üye Devletler ve Sporda Eğitim ve Antrenman Uzman Heyeti Komisyonu* tarafından hazırlanmış olan, *Atletlerin Çifte Kariyeri Konulu AB Kılavuz İlkeleri*² ni² olumlu bularak aşağıdaki hususları dikkate almaktadır:

1. İşbu Konsey kararlarının amacı ışığında atlet terimi, Engellilerin Haklarına İlişkin Birleşmiş Milletler Sözleşmesi kapsamında engelli atletler de dâhil olmak üzere, hem erkek hem de kadın yetenekli atlet ya da seçkin atlet anlamına geldiği şeklinde anlaşılmalıdır.
 - Yetenekli atlet terimi, spor kuruluşları, federasyonlar veya Devlet tarafından, seçkin spor kariyeri oluşturmada potansiyele sahip olarak kabul edilen atlet şeklinde anlaşılmalıdır.
 - Seçkin atlet terimi, bir spor işvereniyle veya spor kuruluşuyla arasında profesyonel bir sözleşme olan ya da kanıtlanmış başarı ve kazanımlara dayanarak spor kuruluşlarıyla, federasyonlar veya Devlet tarafından seçkin atlet olarak tanınmış statüye sahip atlet şeklinde anlaşılmalıdır.

1 Kararın İngilizce metni Avrupa Birliği Resmi Gazetesi, C 168, 14.6.2013, s. 10-13'te yayınlanmıştır.

2 Doc. 17208/12.

2. *Çifte kariyer* terimi, atletlerin makul olmayan kişisel çabasına dayanmaksızın, her iki amaçtan da taviz vermeden, genç atletlerin devam eden örgün eğitime özel odaklanmayla, atletlerin ahlakını, sağlığını, eğitimini ve profesyonel ilgi alanlarını korumak için yapılan yüksek nitelikli çalışma boyunca, esnek bir şekilde spor kariyerlerini eğitim ve/veya iş ile birleştirebilmesi şeklinde anlaşılmalıdır.
3. En üst düzey sportif başarıların, atletlerin topluma daha fazla katkı için güçlü yanlarını geliştirebildiği eğitim ve kariyerle birlikte yürütülebilmesi gerekir. Atletler sporla olan ilişkileri boyunca bilgi, yetenek ve yeterlilik elde eder. Okul ve Örgün Eğitim Dışı Öğrenmenin Geçerliliğine Konulu Konsey Tavsiye Kararı³ da, üye devletlerin bunları tanıması ve onaylaması için bir temel sağlamaktadır.
4. Çifte kariyerin teşvik edilmesi, Avrupa 2020 Stratejisi'ne⁴ yönelik amaçlara (okulun erken bırakılmasını önleme, yükseköğretimde daha fazla mezuniyet, daha yüksek oranda istihdam edilebilirlik) birçok katkıda bulunmakta ve daha fazla atleti spor sisteminde tutarak spor politikasını daha etkin hale getirmektedir.
5. Gitgide artan bir şekilde, atletler belli aralarla yurt dışında yarışmakta veya antrenman yapmaktadır. Bu da spor kariyeri ile okulun, çalışmanın veya spor dışı kariyerin birlikte yürütülmesini daha da karmaşık hale getirmektedir. Bu atletler, Avrupa nüfusunun uluslararası anlamda en hareket halindeki bölümlerinden birini temsil etmektedir.
6. Atletler, sporun ve fiziksel aktivitenin imajına yönelik önemli katkılarda bulunmakta, topluma sportmenlik ve kazanmaya adanma gibi olumlu değerler aktarmakta ve genç atletlerin

3 Avrupa Birliği Resmi Gazetesi, C 398, 22.12.2012, s. 1.

4 COM(2010) 2020 bihai.

kazanımında rol model olarak hizmet etmektedir. Ayrıca, kendi ülkelerinin önemli temsilcileridir. Bu bağlamda, tüm spor kuruluşları ve hükümetlerin, spor kariyerleri sona erdikten sonra atletlerin mağdur olmamasını güvence altına almak adına çifte kariyerde başarılı olmalarına imkân sağlamaya yönelik sorumluluğu bulunmaktadır.⁵

7. Çocuklar açısından ise, sporun daima BM Çocuk Haklarına Dair Sözleşme sınırları içerisinde icra edilmesi gerekmektedir. Çocukların üst düzey spora hazırlıktaki katılımının, onların fiziksel, sosyal ve ruhsal menfaatleriyle çelişmemesi veya bunlara zarar vermemesini sağlamak adına özel özen gösterilmelidir.⁶
8. Avrupa'da üst düzey spora katılan atletlere yönelik eğitim kalitesinde ve destekleyici işlerde ortaya çıkan temel sorunlar şunlardır:
 - *Özellikle erken yaşta uzmanlık elde edilen (BM Çocuk Haklarına Dair Sözleşme'ye uygun olarak icra edilen) sporcuları da kapsayarak, gençlerin eğitimi ile antrenmanında ve atletlerin gelişiminde emniyet,*
 - *Spor antrenmanı ile eğitim arasındaki denge ve hayatın daha sonraki safhasındaysa, spor antrenmanı ile çalışma arasındaki denge,*
 - *Atletlerin, spor sisteminden planlanandan daha erken ayrılanlar da dâhil olmak üzere spor kariyerinin sona ermesi safhası.*⁷
9. Azımsanmayacak sayıda atlet, üst düzeyde rekabet edebilmek için spor fonuna ek olarak çoğunlukla ailenin desteği, öğrenci kredisi veya yarı zamanlı ya da tam zamanlı çalışma ile ek

5 İtalya'nın çekincesi.

6 İtalya'nın çekincesi.

7 İtalya'nın çekincesi.

katkıda bulunmaya zorlanmaktadır. Bazı atletler, spor kariyerlerinin eğitim ve/veya çalışma ile birlikte yürütülmesinin zor olması sebebiyle sporda zayi olmaktadır.

10. Spor kariyerleri ile eğitim ve/veya çalışmayı birlikte yürütebilen atletler için, sağlıkla ilgili faydalar (dengeli bir yaşam biçimi ve daha az stres gibi), gelişmeye yönelik faydalar (sporda, eğitimde ya da hayatın başka bir alanında uygulanabilir yetenekler geliştirmek gibi), sosyal faydalar (genişletilmiş sosyal ağ ve sosyal destek sistemi) ve artan gelecek istihdam beklentileri de dâhil olmak üzere, önemli birçok yarar mevcuttur.

Bu bağlamda, AB üye devletlerini, spor kuruluşlarını ve ilgili menfaat sahiplerini, spor kuruluşların özerkliğini göz önünde tutarak, kendi yetkileri ve sorumlu oldukları alanlar içerisinde,

1. Atletlerin Çifte Kariyerine İlişkin AB Kılavuz İlkeleri'nin ihtiva ettiği ilkelere dayanarak, spor, sağlık, eğitim, çalışma, savunma, gençlik, içişleri, ekonomi ve diğer bakanlıklar, spor kuruluşları, idari kurullar, eğitim kurumları, işletmeler, ticaret ve çalışma odaları ve atletlerin temsilcileri gibi asli menfaat sahiplerinin de dâhil olduğu bir politika altyapısı ve/veya çifte kariyere yönelik ulusal kılavuz ilke oluşturmaya,
2. Çifte kariyerin gelişiminde ve uygulanmasında, ilgili tüm menfaat sahipleri arasındaki işbirliğini ve sözleşmeleri teşvik etmeye,
3. Sektörler arası işbirliğini teşvike, yenilikçi tedbirleri desteklemeye ve atletlerin hem eğitimde hem de iş alanında karşılaştığı problemleri belirlemeyi ve bunları çözmeyi hedefleyen araştırmalar yapmaya,
4. Yerel, bölgesel ve ulusal seviyede, üye devletler arasında çifte kariyere yönelik iyi uygulama ve tecrübe alışverişinde bulunmayı desteklemeye,

5. Çifte kariyer lehine olan önlemlerin, mevcut olduğu her yerde, hem erkek hem kadın atlet için eşit bir şekilde uygulanacağını ve engelli atletlerin özel ihtiyaçlarının dikkate alınacağını güvence altına almaya,
6. Spor kuruluşlarını ve eğitim kurumlarını, çifte kariyeri üstlenen atletlerin lehine yalnızca uygun şekilde nitelikli veya eğitilmiş iş personeli veya gönüllünün olmasını sağlamayı teşvik etmeye,
7. Spor akademilerinde ve yüksek performans antrenman merkezlerinde, örneğin çifte kariyerli personel, güvenlik ve koruma düzenlemeleri ve atletlerin haklarına ilişkin saydamlığa yönelik kalite standardı uygulanmasını desteklemeye,
8. Atletlerin eğitimine ilişkin olarak:
 - *İlgili politika ve/veya yasal çerçeve doğrultusunda, mümkünse eğitim kuruluşlarının iletişim ağı kapsamında, atletlerin sportif aktivitelerini eğitim ile birlikte yürütebilmesine yönelik olarak uyarlanmış yollara imkân sağlamaya (Bu yola özgülenen akademik dönemler, bireysel öğrenme yolları, uzaktan eğitim ve e-eğitim, destekleyici özel ders ve sınav tarihlerinde esneklik, bu bağlamda yardımcı olabilir),*
 - *Çifte kariyere yönelik hizmetler için, antrenman merkezleri, spor okulları, spor akademileri, spor kulüpleri, spor federasyonları ve/veya üniversiteleri dâhilinde, ulusal düzeyde kalite akreditasyon sistemini devreye sokmanın faydalarını dikkate almaya,*
 - *Ulusal düzeyde yardımcı eğitim kuruluşlarını ve üye devletler arasında, Avrupa Yeterlilikler Çerçevesi'nde tanımlandığı şekilde, yeterlilik seviyeleri arasında eşitliği sağlamaya dair bir öncelik meselesi olarak uyarlanmış eğitim programları ve çalışma hususunda işbirliği yapmayı göz önünde bulundurmaya,*

- *Atletlerin spor kariyerleri ile eğitim programlarını yurt dışında yürütebilmesine imkân vermek için coğrafi hareketliliğini rahatlatan ve destekleyen önlemleri dikkate almaya,*
- *Eğitim sağlayıcıları ile spor kuruluşları arasındaki ilişkiyi teşvik ederek, atletler için çalışma programlarının vel/veya spor sektöründe yeterliliğin geliştirilmesini desteklemeye,*
- *Avrupa Yeterlilik Çerçevesi'deki hizmetleri destekleyen çifte kariyer bünyesindeki spor kurslarını, meslek yeterlilik ve sertifikalarını aynı seviyeye getirmek için Ulusal Yeterlilikler Çerçevesi'ne uygun biçimde çalışmaya devam etmeye,*

9. Atletlerin çalışmasına ilişkin:

- *Çifte kariyerin önemini vurgulayan ve atletleri çalışmaya yönelik uygun hizmet ve destekler konusunda bilgilendiren özel organizasyonları (seminerler, konferanslar, atölye çalışmaları, çevresel organizasyonlar, iş piyasaları) desteklemeye,*
- *Kamu hizmetlerinde çalışan atletler için, diğer çalışanlar için de en iyi uygulamalı örnek olarak hizmet edebilecek özel çifte kariyer programları hazırlanmasını dikkate almaya,*
- *Atletlerin iş piyasasına olan düzensiz katılımı sebebiyle karşılaşabileceği dezavantajları gidermeye yönelik önlemlerin gücünü göz önünde bulundurmaya,*
- *Emekli seçkin atletleri, spor kariyerleri bittiğinde daha geniş bir iş piyasasında bir kariyer hazırlayabilmeleri, başlatabilmeleri ve geliştirebilmeleri için yol göstermeyi ve desteklemeyi teşvik etmeye,*
- *Çifte kariyer hususunu, ulusal ve AB seviyesindeki sosyal diyalog gündemine dâhil etmeye,*

10. Atletlerin sağlığına ilişkin:

- *Atletlere, yaşam biçimlerine, sağlıklı yaşama, beslenmeye, sakatlığı önleme ile iyileşme tekniklerine, küçüklerin manevi bütünlüğüne özel ilgi göstermeye ve spor kariyeri sona erdiğiindeki geçişe dair eğitim programları yoluyla sağlık ve psikolojilerine yardım sağlama amacı taşıyan spor, sağlık ve eğitim otoriteleri arasındaki işbirliğini, uygun olduğu ölçüde desteklemeyi dikkate almaya,*
- *Kamu sağlığı yetkilileri ve özel sigorta sağlayıcılarını, uygun görüldüğü şekilde, işverenlere, atlet-çalışanlara ve emekli atletlere, spor kariyerinin bitişindeki geçişe de özel ilgi göstererek sporla ilişkili sakatlıklarla ilgili ek çalışan koruması sağlayan sigorta hükümlerini göz önünde bulundurmaya davet etmeye,*

11. Atletlerin mali durumuna ilişkin:

- *Uygun olduğunda, öğrenci-atletler için çifte kariyerin farklı safhalarını yansıtan finansal destek sistemlerinin kuruluşunun veya daha fazla gelişiminin yolunu aramaya,*
- *Uygun olduğu hallerde, eğitimde özel çifte kariyer bursu geliştirilmesi ve atletlere eğitim ile sporu birlikte yürütmelerine imkân sağlayan antrenman kuruluşlarının gelişimini dikkate almaya (Bu burslar, belirli sporlarla alakalı masraflar, özel eğitim programlarının harç parasının ödenmesi ya da spor kariyerinin sona ermesindeki geçişte özel özen gösteren yardımcı servisler için olacak mali yardımlardan oluşabilirdi) davet eder.*

Spor kuruluşlarının özerkliğini göz önünde tutarak, spor kuruluşlarına,

1. Dâhili tüm seviyelerde atletlerin çifte kariyerlerindeki başarıya yardım (atletlere spor kariyerlerinin başından sona ermesine

dek yardım etmeleri için nitelikli danışman atama, eğitimin ve/veya işin gerekliliklerini dikkate alan sorumlu antrenörler ve yardımcı personeller, atletlerin eğitimi ve/veya işin gerekliliklerini dikkate alacak ve ayrıca atleti aşırı zorlamadan koruyacak şekilde ulusal ve uluslararası spor müsabakalarını planlama gibi) sağlamak için,⁸

2. Atletlere yönelik çifte kariyer hizmetlerini geliştirmek ve uygulamak için üye devletlerde ve/veya kamusal spor makamlarında yerleşmiş ağ ve mekanizmaları geliştirmeye, öncülük etmeye ve bunlara tam anlamıyla iştirak etmek için,
3. Eğitimde ve/veya işte başarılı olurken sporda da en üst seviyede başarılı olmanın mümkün olduğunu ispat etmek amacıyla özel olarak çift kariyer yapan atlet temsilcileri tayin etmeyi göz önünde bulundurmak için,
4. Atletlere yönelik esnek çalışma planı teşvik edilirken aynı zamanda atletlerin işverenlere ne gibi bir pozitif katkı ve avantaj sağlayabildiği hakkında farkındalığı artırmak açısından ticaret ve çalışma odalarıyla ve işletmelerle işbirliği yapmak için,
5. Sponsor olacak firma veya ortak şirketleri bünyesinde iş tecrübesine, öncelikli işe alıma ve esnek çalışma planlarına olanak sağlayan şirketlerle olan sponsorluk anlaşması müzakerelerini teşvik etmek için,
6. Atletlerin temsilci organlarını, uygun olduğu halde, çifte kariyer alanında politika geliştirmeye ve eylemlere dâhil etmek için çağrıda bulunur.

Avrupa Birliği Komisyonu'nu,

1. Atletlerin Çifte Kariyerine Yönelik AB Kılavuz İlkeleri doğrultusunda, üye D-devletler tarafından gönüllülük esasına dayanarak kullanılabilir, AB çapında çifte kariyer alanındaki politika eylemlerinin uygulanmasını değerlendirmek de dâhil olmak üzere, Konsey'in sporda ikinci iş planı çerçevesinde gerekli takibin yapılmasına önem vermeye;
2. Sporcu birliklerini, işletmeleri, ticaret ve çalışma odalarını, spor kuruluşlarını, eğitim kurumlarını, ulusal ve yerel mercileri ve koçları bir araya getirip, AB düzeyinde bilgi ve tecrübe alışverişine imkân veren çifte kariyere ilişkin iletişim ağına destek sağlamaya,
3. AB içerisinde çift kariyerli atletlere ilişkin en iyi tecrübelerin paylaşılmasını desteklemeye ve teşvik etmeye, diğerlerine ilaveten bu sayede projelerin ve bunların sonuçlarının ilgili fonlama planları ve programları çerçevesinde yayılmasını desteklemeye,
4. Bilhassa atletlerin yaşamlarındaki değişimlerin etkileri, erken yaşta ihtisas elde edilen sporlarda atletlerin gelişiminde emniyeti, Üye Devletlerdeki destekleyici hizmetlerin ve alınan önlemlerin verimliliği ve seçkin atletlerin iş piyasasına yeniden dâhil olma süreci konularında, çifte kariyer programlarının uluslararası boyutuna dayanan araştırmayı ve/veya izleme sistemini desteklemeye,
5. Ulusal çifte kariyer hizmetleri ve tesisleri için referans noktası olabilecek, saydamlığı sağlayacak, kaliteyi, güvenliğini ve korumayı, yurt dışındaki atletler de dahil olmak üzere tüm atletler için garanti edecek olan; bu alandaki menfaat sahiplerinin işbirliği ile Avrupa düzeyinde bir grup asgari kalite koşulunun oluşumunu desteklemeye davet eder.

ULM İŞ MAHKEMESİ'NİN 11.07.2008 TARİH VE 3 GA 3/08 SAYILI KARARI

Çev.: Arş. Gör. Kerem ÖZ*

* Uluslararası Antalya Üniversitesi Hukuk Fakültesi,
Medeni Hukuk Anabilim Dalı.

ULM İŞ MAHKEMESİ'NİN 11.07.2008 TARİH VE 3 GA 3/08 SAYILI KARARI¹

Kısa Özet

Sonuç

1. Tedbir davası usulden reddedilmiştir.
2. Yargılama masrafları davacıya yüklenmiştir.
3. Dava değeri 3.750,0 EUR olarak tespit edilmiştir.

Somut Olay

Taraflar bir iş ilişkisinin sona erip ermediği konusunda ihtilafa düşmüştür. Tedbir davasını açan futbolcu; A takımı geçen sezon Güney Bölgesel Ligi'nde (Regionalliga Süd) küme düşen ve bununla birlikte 3. Lig uygulamasından dolayı önümüzdeki sezon Güney Bölgesel Ligi'nde oynamaya devam edecek olan bir amatör futbol kulübüyle davalıdır. Taraflar 12.12.2006 tarihinde oyuncu sözleşmesi akdetmiştir. Buna göre, davacı Almanya Futbol Federasyonu Oyun Talimatnamesi prg. 8, b. 2 anlamında 01.01.2007 tarihinden itibaren davalı için sözleşmeli oyuncu olarak faaliyet göstermiştir. Almanya Futbol Federasyonu Oyun Talimatnamesi prg. 8, b. 2/1 aşağıdaki gibidir:

“Üyelik ilişkisine ilaveten kulübüyle yazılı bir sözleşme akdeden ve onaylı harcamaları dışında kendisine en az 150,00 EUR tutarında aylık ödeme yapılan veya parasal değeri olan menfaat temin edilen kimse sözleşmeli oyuncudur.”

Davacı Almanya Futbol Federasyonu Oyun Talimatnamesi prg. 4, b. 1a uyarınca ileri sürülen miktarda olmayan primlere ek olarak net 1.250,00 EUR tutarında aylık ödeme almıştır. Oyuncu Sözleşmesi prg. 1, b. 2'de aşağıdaki hüküm yer almaktadır:

1 Kararın Almanca aslı BeckRS, 2008, s. 55296'da yayınlanmıştır.

"Almanya Futbol Federasyonu ve üyelerinin yürürlükteki metinleri Alman futbolunun genel kabul gören ilkelerini teşkil eden tüzük ve yönetmelikleri, bu sözleşme uyarınca da futbol sporuyla ilgili tüm faaliyetler için esas teşkil eder. Oyuncu bu hükümlerin kendisi için bağlayıcı olduğunu kabul eder. Oyuncu, eyalet federasyonlarının, bölgesel federasyonların ve Almanya Futbol Federasyonu'nun, hatta gerekirse lig birliklerinin organ ve yetkililerinin kararlarına tabi olup, özellikle bu birliklerin ceza verme yetkisi olduğunu kabul etmektedir.

Oyuncu ayrıca kulüp tüzüğüne tabi olup, özellikle kulübün ceza vermeye yetkili olduğunu kabul etmektedir."

Oyuncu Sözleşmesi prg. 6'da, taraflar aşağıdaki noktalarda uzlaşmaya varmıştır:

1. *Sözleşme 01.01.2007 tarihinden 30 Haziran 2008 (2007/2008 sezon sonu) tarihine kadar geçerlidir.*

2. *Sözleşme, taraflarca akdedilen ikale sözleşmesinin yürürlüğe girmesiyle veya önemli sebebe dayanan geçerli bir süresiz fesih beyanıyla kararlaştırılan süre dolmadan sona erer.*

3. *Bu sözleşmenin sona erdirilmesi halinde Almanya Futbol Federasyonu Oyun Talimatnamesi hükümleri ve ayrıca gerektiği hallerde Bölgesel Lig Mevzuatı (§ 3) uygulanır.*

4. *Sözleşme sona erdiğinde oyun hakkı ortadan kalkar (karş. Almanya Federasyonu Oyun Talimatnamesi prg. 22, no. 6)."*

Bunun dışında, taraflar sözleşmeye aşağıdaki şekilde bir paragraf eklemiştir:

"Oyuncu Sözleşmesi prg. 6a

1. *Kulüp, 30.05.2008 tarihine kadar bir yıllık opsiyon hakkını kullanabilir."*

Davacı opsiyon hakkından feragat etmiştir. Bundan dolayı, bu klotun yer aldığı Bent 2'deki ilgili ifade silinmiştir. Davalı, Avukat X (Lisanslı antrenör), şirketin ortağı XX ve davacının menajeri tarafından daha önceden hazırlanan bir vesikayı 18.12.2007 tarihi atarak imzalamıştır. Buna göre davacı,

“Kulüpten

1. II. *Transfer döneminde, yani 31.01.2008 tarihine kadar 50.000,00 EUR (yazıyla: Elli bin Avro) olarak belirlenen bonservis ücreti karşılığında ayrılabilir.*
2. *2007/2008 sezonunun ardından 30.000,00 EUR (yazıyla: Otuz bin Avro) olarak belirlenen bonservis ücreti karşılığında ayrılabilir.”*

Davalı, Oyuncu Sözleşmesi prg. 6a'daki opsiyon hakkını süresi için kullanmış ve bunu S. Futbol Federasyonu'na bildirmiştir.

Davacı ise, tek taraflı opsiyon hakkının Federal Almanya Cumhuriyeti Anayasası m. 12 anlamında mesleki faaliyet özgürlüğünü ihlal ettiği ve bundan dolayı Alman Medeni Kanunu prg. 307 anlamında bir zarar teşkil ettiğini düşünmektedir. Bundan dolayı da sözleşmedeki klotun geçersiz olduğunu, oyuncu sözleşmesinin 30.06.2008 tarihinde sona erdiğini, kendisini bonservis bedeli ödenmeksizin kulüp değiştirebileceğini, aciliyetin ise 01.07.2008-31.08.2008 tarihleri arasındaki transfer döneminden kaynaklandığını ileri sürmektedir.

Tedbir davasını açan davacı, taraflar arasındaki 12.12.2006 tarihli mevcut oyuncu sözleşmesinin 30.06.2008 tarihinde geçerli olacak şekilde sona erdirildiğinin tespit edilmesini talep etmektedir.

Davalı, tedbir davasının reddini talep etmektedir.

Diğer ayrıntılar sebebiyle, taraflar arasında yapılan yazışmaların içeriği ve sunulan ekler dikkate alınmaktadır.

Kararın Gerekçeleri

İhtiyati tedbir kararı verilmesine ilişkin talep, kabul edilebilirlik koşullarından yoksundur. Hak korunmasını gerektiren bir hal söz konusu değildir.

Kural olarak yalnızca icra edilebilen talepler ihtiyati tedbir kararının konusu olabilir. Eğer tespit talebi söz konusuysa, ihtiyati tedbir kararı verilmez. Tespit kararları, cebri icraya koyulamaz. İhtiyati tedbir kararları, cebri icraya hizmet eden diğer taleplere yalnızca dayanak teşkil eder.²

Federal Almanya Cumhuriyeti Anayasası m. 19/4 uyarınca etkin hak korumasının güvence altına alınması başka şekilde temin edilemeyecek olması şartıyla, yalnızca özel hallerde ihtiyati tedbir kararı verilmesinin kabul edilebilirliği tanınmaktadır. Tedbir davası davacısının temel haklar açısından korunan hukuki durumunun aksi takdirde kesin suretle garanti altına alınamayacak olması hali buna örnek gösterilebilir. Bir kulüple iş ilişkisinin mevcut olmadığının tespitinin ihtiyati tedbir kararının konusu olup olamayacağı sorunu, lisansla yapılan sporda oldukça tartışmalıdır.³

Şimdiye kadar verilen, yayınlanan ve JURIS üzerinden erişilebilen kararlarda, bu noktada hiçbir zaman yalnızca iş ilişkisinin sona erdirilip erdirilmediğinin tespiti talep edilmemiştir. Dortmund İş Mahkemesi tarafından karara bağlanan olayda,⁴ öne sürülen talep bir irade beyanı verilmesine ve ihtiyati tedbire yönelikti. Hamm Eyalet İş Mahkemesi'nin karara bağladığı olayda⁵ da talepler aynı sonuca yönelmişti. Köln Eyalet İş Mahkemesi de, 13.08.1996 tarihinde bir ihtiyati tedbir talebini karara bağladı.⁶ Yalnızca Berlin Eyalet İş Mahkemesi'nin 31.08.2000 tarihli kararında⁷ bir tespit talebi ve irade beyanı verilmesi talebini esas alınmıştı.

2 Karş., GERMELMANN, ArbGG, 6. Aufl. 2008, § 62, knr. 94.

3 Karş., GERMELMANN, ArbGG, 6. Aufl. 2008, § 62, knr. 94.

4 Tarih: 10.03.1998, Esas: 6 Ga 15/98.

5 Tarih: 10.06.1998, Esas: 14 Sa 883/98.

6 11 Ta 173/96, NZA, 1997, s. 317.

7 10 Sa 1728/00, NZA, 2001, s. 53.

Dairenin görüşü uyarınca, mevcut olayda tespit kararının ihtiyati tedbir yoluyla verilemeyeceği ilkesinin istisnasına başvurmaya kesinlikle gerek yoktur. Davacı, federasyonun kanun yollarını tüketmeyi denemek şöyle dursun, federasyona kendisi için hukuki koruma sağlamayı bir kez daha denememiştir.

Oyuncu Sözleşmesi prg. 1, b. 2'de, Almanya Futbol Federasyonu ve üye federasyonların tüzük ve yönetmelikleri dikkate alınmaktadır. Bu suretle söz konusu tüzük ve yönetmelikle oyuncu sözleşmesinin içeriği haline gelmiştir. Almanya Futbol Federasyonu Oyun Talimatnamesi, bu mevzuat kapsamında değerlendirilmektedir. Almanya Futbol Federasyonu Oyun Talimatnamesi prg. 22, b. 5, c. 2 uyarınca, oyuncunun yeni kulübe geçmesine izin verilmesi için sözleşmenin oyuncuyu bırakan kulüp bünyesinde sona erdirilmiş olması gerekir. Sona erme sürenin sona ermesiyle gerçekleşmezse, oyuncunun sözleşmeyi sona erdirdiğini ikale sözleşmesinin, kesin hükmün veya mahkeme içi sulhun ibrazıyla ispat etmesi gerekir. Yani buna göre, ispat yalnızca sözleşmenin sürenin dolmasıyla sona ermemesi halinde gereklidir.

Davacı, hâlihazırda oyuncu sözleşmesinin süresinin dolduğuna dayanmaktadır. Çünkü davalı açısından kabul edilen ve yine davalı tarafından kullanılan tek taraflı opsiyon klotunu geçersiz saymaktadır. Bu durumda davacı Almanya Futbol Federasyonu Oyun Talimatnamesi prg. 22, b. 5, c. 3 uyarınca sözleşmenin sona erdirildiğine ilişkin delil bile ibraz edemez. Davacının bu sebeple, yeni bir kulübe transfer amacıyla serbest kalması için kesin hüküm veya mahkeme içi sulha ihtiyacı yoktur.

Oyuncu sözleşmesine bakarak sözleşmenin süresinin sona ermediğine karar vermek yetkili federasyonun sorunudur. Bölgesel federasyon içinde yapılacak transferler açısından ilgilinin talebi üzerine bölgesel federasyonun organları, bölgesel federasyonun sınırlarını aşan transferler içinse Almanya Futbol Federasyonu'nun organları mevzuatları çerçevesinde⁸ oyuncunun davalı tarafından serbest bırakılmasından

8 Almanya Futbol Federasyonu Oyun Talimatnamesi prg. 18, b. 4.

imtina edilmesine ilişkin ihtilafları karara bağlar. Davacı şimdiye kadar bu tür bir başvuru yapmamıştır.

Bununla birlikte, davacı kendisine sunulan federasyon içi hukuki korumayı talep etmeyi bir kez daha denememiştir. Davacının esasında Federal Almanya Cumhuriyeti Anayasası m. 12'de güvence altına alınan mesleki faaliyet yürütme özgürlüğünün kullanmak için tespit konulu ihtiyati tedbir şeklinde ortaya çıkan genişletilmiş devlet korumasına ihtiyacı yoktur. Davacının talebinde, hukuki koruma ihtiyacı yer almaktadır ve talep kabul edilemez. Löwisch/Faltenkötter'in⁹ haklı olarak belirttiği üzere, bundan dolayı tedbir talebi ve tedbir gerekçesine ilişkin açıklama yapılmamıştır.

Masraflara ilişkin karar, İş Mahkemeleri Kanunu prg. 46 ve bununla bağlantılı olarak Alman Medeni Usul Kanunu prg. 91/1'e dayanılarak verilmiştir.

Yargılama masrafları, aleyhine karar verilen kişi olarak davacının üzerine bırakılır.

Dava değeri, İş Mahkemeleri Kanunu prg. 61/1'deki genel ilkeye ve Mahkeme Masrafları Kanunu prg. 42/4, c.1'deki miktara göre tespit edilmiştir. Buna göre, tespit yapılırken brüt kazanç ve primlere ilişkin ayrıntılı beyanlar olmadığından dolayı davacının üç aylık net kazancı göz önüne alınmıştır.

TRANSFER YASAğI KAVRAMI, FUTBOL VE BASKETBOLDAKİ UYGULAMALAR İLE TALİMATLARIN KARŞILAŞTIRILMASI

Av. Mehmet Serhan ÖZDEMİR*

* Ankara Barosu.

Bu çalışmamızda¹, “*Transfer Yasağı*” kavramının, futbol ve basketbol branşlarında, kulüpler ve sporcular açısından nasıl uygulandığını, iki branş arasındaki uygulama farklarını, Futbol ve Basketbol talimatlarını, bunların yargıya intikal eden davalara ne şekilde yansındığını ve konu ile ilgili yargı kararlarını incelemeye çalışacağız. İlk olarak transfer yasağı kavramını inceleyelim.

ULUSLARARASI FEDERASYONLARDA (FIFA ve FIBA) TRANSFER YASAĞI UYGULAMASI:

Transfer yasağı kavramı, sporcu uyuşmazlıklarının, uluslararası federasyonların kurullarında ele alınıp çözümlenmesinden sonra haksız çıkan tarafı, edimini yerine getirmesi konusunda zorlamak amacıyla uygulanan bir cezadır. Transfer yasağı, yabancı federasyonların kararlarının, haksız tarafın ülkesinde tenfizi veya icrasının zorlukları karşısında, spor hukukunun kendi içinde bulduğu çözümlerden biridir ve kanımca en etkilisidir.

Gerek futbolda FIFA, DRC (Dispute Resolution Chamber) Uyuşmazlık Çözüm Kurulu , gerekse Basketbolda BAT (Basketbol Arbitral Tribunal), Basketbol Tahkimi, uyuşmazlıkların çözümünden sonra, verdikleri kararların haksız çıkan kulüpler tarafından uygulanmasını sağlamak amacıyla, haksız çıkan taraf aleyhine, haksız çıkan tarafın, kararın gereğini yerine getirmediği durumlarda, transfer yasağı cezasını uygulamaktadır. Bu özellikle kulüplerin yabancı transferinde Uluslararası Federasyonlardan izin alması aşamasında, federasyonların , kararı yerine getirmeyen taraf aleyhine transfere izin vermemesi şeklinde gerçekleşir. FIFA DRC (Dispute Resolution Chamber) Uyuşmazlık Çözüm Kurulu ve FIBA BAT (Basketbol Arbitral Tribunal), Basketbol Tahkimi arasındaki farklar ve benzerlikler, Av. Atilâ Elmas Armağanı, FIBA ve FIFA Uygulamaları Açısından Oyuncular ve Kulüpler

1 Bu makalenin oluşmasında katkılarından dolayı Sayın **Av. Kemal KAPULLUOĞLU**'na ve Basketbol Federasyonu Hukuk Kurulu Başkanı **Av. Feridun ÖZTOP** ve **TBF çalışanları, Tunç YORGUNER, İlke ORTAÇ ALATAN, Borgia AYDOĞDU**'ya teşekkür ederim.

Arasında Anlaşmazlıkların Çözüm Yolları ve Basketbol Tahkimi (BAT) isimli çalışmamızda ayrıntılı olarak ele alınmıştır.²

FIBA İç Tüzüğü'nün L.2.7 BAT Kararlarına Saygı başlıklı bölümünde, Basketbol Tahkimi (BAT) veya Spor Tahkim Mahkemesinin itiraz üzerine vermiş olduğu nihai kararlarını, geçici veya ihtiyati tedbirlerini yerine getirmemesi halinde, kararın yerine getirilmesini isteyen taraf, karşı tarafın FIBA'dan cezalandırılmasını isteyebilir. FIBA tarafından tahkim mahkemesinin kararlarını yerine getirmeyen tarafa uygulanabilecek yaptırımlar :

- 150.000 İsviçre Frangı'na kadar para cezası, bu para cezası tek başına da verilebilir ve/veya,
- Menajer ise FIBA Lisansının iptali ve/veya,
- Oyuncu ise uluslararası **transferi yasaklama** ve/veya,
- Kulüp ise yeni oyuncu transferini yasaklama ve/veya uluslararası yarışmalara katılmasını yasaklama, şeklindedir.

Bu cezalar ayrı ayrı verilebileceği gibi bir arada da verilebilir

FIBA İç Tüzüğü'nün L.2.7.2. maddesine göre, yukarıda sayılan yaptırımların uygulanmasını isteyen taraf BAT/CAS tüm dosyası ile birlikte talebini FIBA'ya göndermelidir. Yaptırımlar ile ilgili karar Genel Sekreter ya da temsilcisi tarafından alınır. Bu kararı vermeden önce ilgili tarafa kendini savunması için imkan tanınmalıdır. Benzer uygulama transfer yasağı ile ilgili olarak FIFA tarafından da verilebilir. Uluslararası federasyonların, kurullarının verdiği kararların uygulanmasını sağlamak için transfer yasağı cezası çok sık uygulanan bir yoldur. Nitekim FIBA, A. I'un BAT'na yaptığı başvuru nedeniyle B.Kulübüne, transfer Yasağı uygulamıştır. A. I.'un sözleşmesinden kaynaklanan alacaklarını alamaması üzerine, Basketbol Tahkim Mahkemesi (BAT) nezdinde dava açılmış ve davanın kısmen kabulü üzerine, B. Kulübü

2 Av. Mehmet Serhan ÖZDEMİR, Av. Atilla Elmas Armağanı, FIBA ve FIFA Uygulamaları Açısından Oyuncular ve Kulüpler Arasında Anlaşmazlıkların Çözüm Yolları ve Basketbol Tahkimi (BAT), sayfa 659, 2012, ANKARA

tarafından yapılan temyiz başvurusunun, CAS tarafından reddi sonucunda, B. kulübüne transfer yasağı konmuş ve ancak davacı A. I.'un alacaklarının ödenmesini takiben transfer yasağı kaldırılmıştır.

FIFA uygulamalarında da “*Transfer Yasağı*”, alacaklı futbolcunun alacağına kavuşması, amacıyla, FIFA DRC (Dispute Resolution Chamber), (FIFA Uyuşmazlık Çözüm Kurulu) tarafından, verilen kararın uygulanmaması durumunda konulan bir yasak olarak kendini göstermiştir. Nitekim D. B.- M. SK. Davasında ve E.F. P. G.-B.Spor arasındaki davalarda FIFA Uyuşmazlık Çözüm Kurulu tarafından, davacıların alacaklarına hükmedildikten sonra, alacakların davalılar tarafından ödenmemesi durumunda, davalılar aleyhine “*Transfer Yasağı*” getirilmiştir. Bu durumda davalı kulüpler, karar sonrası transfer yapabilmek için, davacı futbolcuların alacaklarını ödemek zorunda kalmışlardır.

D. B. –M. SK arasında oluşan uyuşmazlığın FIFA (DRC) uyuşmazlık Çözüm Kurulunda görülen dava, 17.09.2014 tarihinde karara bağlanmıştır. İş bu karara göre M. Spor Kulübü haksız bulunmuştur. Kararın 29. maddesinde,

*“Sonuç olarak, FIFA Futbolcuların Statüsü ve Transfer Talimatının 17. maddesinin 4. paragrafı mucibince ve M. Kulübünün sonraki iki tam ve ard arda gelen kayıt süreleri içinde ulusal veya uluslararası yeni oyuncu kaydı yapılmasının yasaklanmasına karar vermiştir. Bu bağlamda, Kurul mevcut sorunda M.Kulübünün açıkça koruma süresi içerisinde sözleşmeyi ihlal etmesinin dışında aynı zamanda M.Kulübünün, cezayı artırıcı bir durum olarak değerlendirilmesi gereken Kamerunlu oyuncu J. B. ile sözleşmesini erken feshettiği için komisyon tarafından sorumlu tutulduğu önceki bir davasının bulunduğu vurgulanmaktadır.”*³

Aynı şekilde E. F. P. G.-B.Spor uyuşmazlığının, FIFA DRC’de (Uyuşmazlık Çözüm Kurulu) görülen davasında da, kararın 39. maddesinde,

3 Bkz. D. B. -M. SK. davası, ek-1, sh.6, karar madde 29.

“Sonuç olarak, FIFA Futbolcuların Statüsü ve Transfer Talimatı2’nin 17. maddesinin 4. paragrafına göre, davalı, karşı davacı B.spor haklı sebep bulunmaksızın iş sözleşmesini ihlal ettiği görüldüğünden Kurul mevcut kararın tebliğini müteakip davalı/karşı davacının sonraki iki tam ve ard arda gelen kayıt süreleri içinde ulusal ve uluslararası yeni oyuncu kaydı yapmasının yasaklanmasına karara vermiştir....”⁴

Yukarıda örnek olarak verilen kararlarda görüldüğü üzere, FIFA Futbolcuların Statüsü ve Transfer Talimatı 17. maddesi, 4. bendi **“Transfer Yasağı”**’nı düzenlemiş ve kararlarında uygulamıştır. Kararlardan anlaşılacağı üzere karar ile beraber verilen transfer yasağı cezası, hem ulusal yeni oyuncu kaydını hem de uluslararası yeni oyuncu kaydını yasaklamaktadır. FIFA’nın ulusal federasyonları kapsayan bu kararı çok önemlidir. Ulusal Federasyonlar FIFA Kararlarına uymak zorundadır. Yukarıda bir kısmı yazılan, FIFA-DRC kararların tümü, makale sonunda okuyucunun dikkatine sunulmuştur.

Transfer Yasağı, uygulaması , özellikle Uluslararası Federasyonların, ilgili kurulları tarafından verilen kararların uygulaması açısından hayati bir öneme sahiptir. Aksi halde sporcular, Uluslararası Federasyonun ilgili kurullarının verdiği kararların tenfizi ve tanınması için hiç bilmedikleri, bir ülkenin iç hukuku ile uğraşmak ve kararların tenfizini sağlamak zorunda kalacaklardı. Oysa spor hukukunun kendi çözüm yolunu kendisinin yaratması, sorunun en kısa yoldan ve zahmetsiz olarak çözülmesini sağlayacaktır. Bu yollardan en önemlisi **“Transfer Yasağı”** dır. Davalı, borçlu kulüp ancak borcunu ödeyerek, konulan transfer yasağının kalkmasını sağlayacaktır. Bundan amaç alacaklı olan sporcunun, icra dairelerinde ve haciz işlemleri ile uğraşmaktan kurtarmak ve alacağına hızlı bir şekilde kavuşmasını sağlamak amaçlanmıştır.

Diğer taraftan FIFA Futbolcuların Statüsü ve Transfer Talimatında 23 Ocak 2015 tarihinde bir dizi değişikliğe giderek, futbolculara yapılan ödemeler konusunda, 30+10 günlük bir gecikme olması

4 Bkz. E. F. P. G. - B. davası, ek-2 ,sh. 10-11, karar madde 39.

durumunda, kulüplere 2 transfer dönemine kadar transfer yasağı getirileceğine ilişkin olarak bir değişikliğe gitmiştir.

Buna göre kulüpler veya oyuncular günü geçmiş ödemesini 40 gün geciktirmesi halinde, oyuncuların ulusal federasyonlarına veya FIFA'ya başvurmaları durumunda iki transfer dönemine kadar transfer yasağı ile karşılaşılabilir. Ancak burada öncelikli olarak , ihtar , kınama gibi cezalar verilecek , tekrarı durumunda ancak transfer yasağı cezası verilebileceği öngörülmüştür. Yeni talimat göre ;

- Kulüpler imzaladıkları profesyonel futbolcu sözleşmeleri ve transfer sözleşmelerinde belirlenen şartlar uyarınca, futbolcularına ve diğer kulüplere karşı olan mali yükümlülüklerine uymakla yükümlüdür.
- Sözleşmeden doğan haklı bir gerekçe olmaksızın , mali yükümlülüklerinden kaynaklanan ödemelerin 30 günden daha uzun bir süre geciktiren kulüplere, bu maddenin 4. Fıkrasında belirtilen yaptırımlar uygulanabilir.
- Bu madde kapsamında bir kulübün gecikmiş ödemesi bulunduğu kabulü için, alacaklının (futbolcu veya kulüp), gecikmiş alacak ile ilgili olarak noter ihtarnamesi göndermesi ve ihtarnamede ödemeye ilişkin yükümlülüklerini 10 gün içinde yerine getirmesinin talep edilmesi gerekir.
- Profesyonel Futbol Disiplin Kurulu , bu madde kapsamında yükümlülüklerini yerine getirmeyen kulüplere aşağıda belirtilen yaptırımları uygulamaya yetkilidir.
- A) ihtar, b) kınama, c) para cezası, d) bir veya iki tam ve birbirini takip eden transfer ve tescil dönemi boyunca ulusal veya uluslararası her hangi bir yeni futbolcu transfer ve tescil yasağı.

Bu arada belirtilmesi gereken nokta, disiplin kurulunun bu cezaları verirken öncelikle, ihtar kınama veya para cezası vermesi, tekrerrür

durumunda ancak transfer yasağı vermesi gibi bir uygulama mevcuttur. Yoksa kulübün, futbolcunun alacağını ödememesi durumunda ve ihtar gönderilmesini müteakip transfer yasağı ile karşılaşması söz konusu olamamaktadır.

TFF Yönetim Kurulu, FIFA'nın 23 Ocak 2015 tarihli genelgesi uyarınca, gecikmiş ödemelere ilişkin yükümlülükleri, mükerrer 22. madde olarak Profesyonel Futbolcuların Statüsü ve Transfer Talimatına 20 Mart 2015 tarihinde dahil etmiştir. Bir kulübün gecikmiş ödemesi bulunduğu kabulü için alacaklının (futbolcu veya kulüp) gecikmiş alacağına ilişkin, borçlu kulübe noter onaylı yazılı bir ihtar çekmesi ve finansal yükümlülüklerini yerine getirmesi için en az 10 günlük bir süre tanınmasının zorunlu olduğu belirtildi. Talimatın 22. maddesi şu şekilde oluşturulmuştur.

MÜKERRER MADDE 22- GECİKMİŞ ÖDEMELER

(1) Kulüpler imzaladıkları profesyonel futbolcu sözleşmeleri ve transfer sözleşmelerinde belirtilen şartlar uyarınca, futbolcularına ve diğer kulüplere karşı olan mali yükümlülüklerine uymakla yükümlüdür.

(2) Sözleşmeden doğan haklı bir gerekçe olmaksızın, mali yükümlülüklerinden kaynaklanan ödemelerini 30 günden daha uzun bir süre geciktiren kulüplere, bu maddenin 4. fıkrasında belirtilen yaptırımlar uygulanabilir.

(3) Bu madde kapsamında bir kulübün gecikmiş ödemesi bulunduğu kabulü için, alacaklının (futbolcu veya kulüp) gecikmiş alacağına ilişkin, borçlu kulübe noter onaylı yazılı bir ihtar çekmesi ve finansal yükümlülüklerini yerine getirmesi için en az on günlük bir süre tanınması zorunludur.

(4) Profesyonel Futbol Disiplin Kurulu, bu madde kapsamında yükümlülüklerini yerine getirmeyen kulüplere aşağıda belirtilen yaptırımları uygulamaya yetkilidir: a) ihtar, b) kınama, c) para cezası, d) bir veya iki tam ve birbirini takip eden transfer ve tescil dönemi boyunca ulusal veya uluslararası her hangi bir yeni futbolcu transfer ve tescil yasağı. Profesyonel Futbolcuların Statüsü ve Transferleri Talimatı 12 (5) Bu maddede öngörülen yükümlülüğün ihlalinde borçlu kulübe: a) ilk

ihlalde ihtar, b) ikinci ihlalde kınama ve para cezası, c) üçüncü ihlalde, bir transfer ve tescil dönemi yeni bir futbolcu transfer ve tescil yasağı ve para cezası, d) ihlalin üçten fazla tekrarrüü halinde iki transfer ve tescil dönemi yeni bir futbolcu transfer ve tescil yasağı ve para cezası, verilir.

(6) İhlalin ağırlığına göre yukarıda belirtilen yaptırımlar ayrı ayrı veya birlikte uygulanabilir.

(7) İhlalin tekrarı ağırlaştırıcı sebep olarak varsayılır ve bu durumda daha ağır cezalar verilir.

(8) Yukarıdaki, 4. fıkranın "d" bendi kapsamında verilen transfer ve tescil yasağının uygulanması altı aydan iki yıla kadar ertelenebilir.

(9) Erteleme süresi içerisinde, transfer ve tescil yasağının ertelenmesinden faydalanan kulübün bu madde kapsamında başka bir ihlalde bulunması halinde erteleme ortadan kalkar ve yetkili kurul, asıl yaptırımın uygulanmasına hükmeder. Ayrıca bu yaptırıma yeni ihlal için öngörülen yaptırım da eklenir.

(10) Bu maddenin uygulanması, bu talimat kapsamında sözleşme ilişkisinin tek tarafı olarak feshedilmesi halinde öngörülen diğer önlemlerin uygulanmasına engel teşkil etmez.

(11) Yukarıdaki fıkralar kapsamında gecikmiş alacağı olan futbolcu veya kulüp, yazılı olarak TFF'ye başvurarak borçlu kulüp hakkında disiplin sürecinin işletilmesini talep edebilir.

(12) Başvuruların, yukarıdaki 2 ve 3. fıkralarda belirtilen şartları taşıyıp taşımadığı TFF Disiplin müfettişleri tarafından usul yönünden incelenir, şartları taşıyan başvurular Profesyonel Futbol Disiplin Kurulu'na sevk edilir.

İç hukukumuzda, Ulusal Federasyonların, gerek TFF (Türkiye Futbol Federasyonu) gerekse TBF (Türkiye Basketbol Federasyonu), sporcular ve/veya kulüplerle ilgili mahkeme kararlarının uygulanmasını sağlamak amacıyla transfer yasağı uygulamasını ne şekilde uyguladıklarını bakmakta fayda vardır.

TÜRKİYE FUTBOL FEDERASYONU PROFESYONEL FUTBOLCULARIN STATÜSÜ VE TRANSFER TALİMATINDA TRANSFER YASAĞI VE KONUNUN YARGITAY KARARLARI İŞİĞİNDE DEĞERLENDİRİLMESİ:

Profesyonel Futbolcuların Statüsü ve Transfer Talimatının 12. maddesinde, “*Transfer Yasağı*” kavramı ve uygulamasının ne şekilde yapılacağı açıklanmıştır. Buna göre;

MADDE 12–TRANSFER YASAĞI

(1) *Kulüpler transfer ettikleri futbolcuların sözleşmelerinin tescilini talep ederken, TFF’ye, kulüplere, futbolculara, teknik adamlara, sağlık personeline, lisanslı futbolcu temsilcilerine, lisanslı müsabaka organizatörlerine, kulüp çalışanlarına, TFF Yönetim Kurulu ile TFF Yargı Kurulları, mahkemeler, FIFA veya UEFA Yargı Kurulları ile CAS (Spor Tahkim Mahkemesi) tarafından hükmedilen kesinleşmiş kararlardan (...)⁵ kaynaklanan vadesi geçmiş borçlarının ödendiğine veya alacaklılar tarafından transfere muvafakat edildiğine dair belgeyi ibraz etmek zorundadır.*

(2) *Kulüpler transfer ettikleri futbolcuların tescilini talep ile birlikte; Sosyal Güvenlik Kurumu ve Vergi Dairelerine, vadesi geçmiş borcu olmadığına dair tescil talep tarihinden en fazla 15 gün önce ilgili kurum tarafından düzenlenmiş belge ibraz etmek zorundadır.*

(3) *TFF’ye, kulüplere ve futbolcu temsilcilerine kesinleşmiş borcu olan futbolcular, teknik adamlar, lisanslı futbolcu temsilcileri, müsabaka organizatörleri ile sözleşmelerini TFF’ye ibraz etmekle zorunlu olan diğer kişiler, vize işlemlerinin veya yeni sözleşme tescillerinin yapılabilmesi için 1. fıkrada sayılan merciiler tarafından hükmedilen kesinleşmiş kararlardan (...)⁶ kaynaklanan ve vadesi geçmiş borçlarının ödendiğine*

5 Bu fıkra yer alan “... veya itiraz ve dava olmaksızın kesinleşmiş icra takiplerinden...” bölümü Tahkim Kurulu’nun 04.06.2015 tarihli E.2015/155 -K.2015/162, E.2015/156 -K.2015/163ve E.2015/158 -K.2015/164 sayılı kararları ile iptal edilmiştir.

6 Bu fıkra yer alan “... veya itiraz ve dava olmaksızın kesinleşmiş icra takiplerinden...” bölümü Tahkim Kurulu’nun 04.06.2015 tarihli E.2015/155 -K.2015/162, E.2015/156 -K.2015/163ve E.2015/158 -K.2015/164 sayılı kararları ile iptal edilmiştir.

veya alacaklılar tarafından vize ve tescile muvafakat edildiğine dair belge ibraz etmek zorundadır.

(4) Birinci fıkrada sayılan merciler tarafından hükmedilen **kesinleşmiş kararlar** (...) ⁷ nedeniyle transfer yasağı uygulanabilmesi için, Sosyal güvenlik Kurumu ve Vergi Daireleri haricindeki alacaklıların TFF'ye yazılı talepte bulunmaları zorunludur.

(5) Bu madde kapsamında transfer yasağı uygulanması, diğer talimatlar gereğince yaptırım uygulanmasına engel değildir.

Buradaki en önemli nokta, Futbolda "Transfer Yasağı" uygulamasının işlerlik kazanabilmesi için, alacaklı tarafın elinde **"kesinleşmiş karar"**ın bulunmasıdır. Nitekim Türkiye Futbol Federasyonu Tahkim Kurulu, 04.06.2015 tarihli E.2015/155 -K.2015/162, E.2015/156 -K.2015/163ve E.2015/158 -K.2015/164 sayılı kararları ile **"...veya itiraz ve dava olmaksızın kesinleşmiş icra takipleri .."** bölümünü iptal etmiştir. Buradan anlaşılabileceği üzere, alacaklı tarafın , karşı tarafa "Transfer Yasağı" cezası aldırabilmesi için mutlak surette kesinleşmiş mahkeme kararına ihtiyacı vardır. Burada Tahkim Kurulu kararını da yeri gelmişken eleştirmek isterim. Tahkim Kurulu bu kararı ile alacaklıları kesinleşmiş karara almaya zorlamaktadır. Bu da alacaklıların alacaklarına kavuşmasını geciktirmektedir. Çünkü ortalama bir sporcu alacağı yargılamasında , kararın yerel mahkemeden çıkması ve takiben Yargıtay incelemesinden geçmek suretiyle kesinleşmesi yaklaşık 2 yılı bulmaktadır. Bu durumda, alacaklı sporcunun "Transfer Yasağı" nı uygulamak suretiyle alacağına kavuşması, uzun bir zaman almakta, alacaklıların sisteme olan güveninin sarsılmaktadır. Bu nedenle Türkiye Futbol Federasyonu Tahkim Kurulunun, Profesyonel Futbolcuların Statüsü ve Transfer Talimatında yazan, **"..itiraz ve dava olmaksızın kesinleşmiş icra takipleri..."** bölümünü iptal etmiş olması, alacaklıların, alacaklarına kavuşmasını geciktirdiği gibi, mahkemelerde de gereksiz davaların oluşmasına yol açmaktadır. Çünkü, alacaklılar alacakları için

7 Bu fıkrada yer alan "... veya itiraz ve dava olmaksızın kesinleşmiş icra takiplerinden..." bölümü Tahkim Kurulu'nun 04.06.2015 tarihli E.2015/155 -K.2015/162, E.2015/156 -K.2015/163ve E.2015/158 -K.2015/164 sayılı kararları ile iptal edilmiştir

icra takibi yapıp , takibi kesinleştirmiş olmalarına rağmen, borçluya **“Transfer Yasağı”** aldırabilmek için, dava açmak ve kesinleşmiş kararı elde etmeye çalışmaktadırlar. Nitekim bu durum , kesinleşmiş icra takibine rağmen , davaların açılmasına neden olmakta ve genel hukuk kurallarındaki **“hukuki yarar”** anlayışının , spor hukuku ile ilgili konularda değişikliğe uğramasına neden olmaktadır. Nitekim Yargıtay 13. Hukuk Dairesi 2014/4821 E, 2014/151192 K sayılı , Karar Düzeltme Kararında, özetle;

“...Somut olaya dönülecek olursa, Davacı her ne kadar alacağının kambiyo yoluyla takip etmek için icra takibine girişmişse de, bu yönde bir tahsilat yapılmadığı için eldeki bu davayı açmıştır. Yukarıda yapılan açıklamalar ışığında davacının transfer yasağını sağlamak amacıyla mahkeme ilamı almasında **hukuki yararı bulunmaktadır**. Zira alacağı bu ilam ile **transfer yasağı konulmasını sağlayacak** ve kulüp transfer yasağını kaldırabilmek için de varsa borcu ödeyecektir. Öyle olunca mahkemece davacının hukuki yararının olduğu kabul edilmeli ve esasa girilip değerlendirme yapılarak hasıl olunacak sonuca uygun bir karar verilmelidir. Eksik incelemeyle yazılı şekilde **hukuki yarar** yokluğundan davanın usulden reddi hatalı olup sonuca uygun bir karar verilmelidir. Eksik inceleme ile yazılı şekilde ve **hukuki yarar** yokluğundan davanın usulden reddi hatalı olup, kararın bozulması gerekirken...”⁸

şeklinde karar vererek **“Hukuki Yarar”** kavramını **“Transfer Yasağı”** kavramı ile birleştirerek yorumlamış ve bize göre son derece doğru bir karar vermiştir.

Aynı şekilde,

Yargıtay 13. Hukuk Dairesi 2013/14289 E, 2014/14660 K sayılı kararında, özetle;

“Davacı profesyonel futbolcu olduğunu ve davalı ile 09.07.2008-31.05.2011 tarihlerinde geçerli olmak üzere sözleşme imzaladığını ve sözleşme gereğince ödenmesi gereken garanti ve aylık ücretin ödenmediğini ileri sürerek 16.000,00 Euro ve 629,95 TL alacağın tahsilini istemiştir.

8 Yargıtay 13. Hukuk Dairesi 2014/4821 E, 2014/151192 K sayılı Karar Düzeltme kabul kararı.(yayınlanmamıştır).

Davalı , imzalanan sözleşmeden kaynaklı alacakların icra takibine konu edildiğini, takibin kesinleştiğini ve haciz işlemlerinin yapıldığını, mükerrer tahsilata yönelik dava açılmasının mümkün olmadığını ve davacının dava açmakta hukuki yararının bulunmadığını savunarak davanın reddini dilemişlerdir.

Mahkemece dava konusu alacak için icra takibi yapıldığı ve takibin kesinleştiği ve davacının dava açmakta hukuki yararının olmadığı gerekçesi ile davanın reddine karar verilmiş, hüküm davacı tarafından temyiz edilmiştir.

Dava , imzalanan futbolcu sözleşmesinden doğan alacağın tahsili istemine yöneliktir. Davacı profesyonel futbolcu sözleşmesinden doğan garanti ve aylık ücretlerini talep etmiş olup davalı aynı alacak için icra takibi yapıldığını, davalının itiraz etmemesi üzerine takibin kesinleştiği, davacının haciz isteme yetkisinin doğduğu ve aynı alacak için eda davası açmakta hukuki yararının olmadığı gerekçesi ile davanın reddine karar verilmiştir.

Hukuki yarar, mahkemeden hukuksal korunma istemi ile bir davanın açılabilmesi için davacının bu davayı açmakta mahkemeden hukuksal himaye istemekte bir çıkarının bulunması gerektiğine ilişkin ilke anlamına gelir. Davacının dava açmakta hukuk kuralları tarafından korunan bir yararı ve bu hakkını elde edebilmesi için mahkeme kararına ihtiyacı bulunmalıdır. Öte yandan, bu yararın, hukuki meşru ,doğrudan, kişisel, doğmuş ve güncel olması gerekir. Hukuki yarar olumlu dava şartı olup hukuki yararın varlığı yargılamanın her aşamasında resen gözetilerek AHİS'nin 6. maddesi ve Anayasanın 36. maddesinde düzenlenen hak arama özgürlüğü ve HMK'nun 27. maddesinde düzenlenen hukuki dinlenme hakkının dürüstlük kuralına uygun kullanılması sağlanmalıdır.

Eda davalarında davacının talep sonucu, davalının bir şey yapmaya ya da bir şeyi vermeye veya bir şeyi yapmamaya mahkum edilmesine ilişkindir. Eda davalarında hukuki himaye bakımından hukuki, yararın kural olarak var olduğu kabul edilir. Ancak davacı, mmahkemeye başvurup bir ilam almadan başka bir yol ile hakkına aynı güvenle kavuşabilmekte ise artık dava açmakta hukuki yararı yoktur. Kural olarak

icra takibi kesinleşmiş olması nedeniyle alacaklının haciz isteme yetkisi doğmuş olup, alacaklı dava ile erişebileceği amaca ulaşmış durumdadır. Bu nedenle alacaklının alacak davası açmasında korunmaya değer hukuki yararı yoktur.

HMK 114. maddesinde hukuki yarar olumlu dava şartı olarak düzenlenmiş olup profesyonel futbolcuların statüsü ve transfer talimatının 12. maddesinde, 'Kulüplerin transfer ettikleri futbolcuların sözleşmelerinin tescilini talep ederken, TFF'ye kulüplere ve futbolcu temsilcilerine ve lisanslı müsabaka organizetörlerine TFF Yönetim kurulu ve diğer kurumlarının mahkemelerin verdiği kesinleşmiş kararlarından kaynaklanan borçlarının ödendiğine veya alacaklılar tarafından transfere muvafakat edildiğine dair belgeyi ibraz etmeleri zorunludur. TFF'ye kulüplere ve futbolcu temsilcilerine kesinleşmiş borcu olan futbolcuların, vize işlemleri ya da yeni sözleşme imzalamaları halinde sözleşmelerinin tescili için borçlarını ödemiş olmaları ya da alacaklıların yazılı muvafakatleri şarttır. Transfer yasağına maruz kalan borçluların, alacaklıların para alacaklarına ilişkin kesinleşmiş kararları, cebri icra organları nezdinde takip etme yoluna gittiklerini bu durumu teyit eden resmi belgeleri ile birlikte TFF'ye yazılı olarak bildirdikleri takdirde bu alacaklar transfer yasağına neden olmaz ve alacağa ilişkin karar TFF tarafından infaz edilmez. Alacaklıların icra takibinden feragat etmeleri sonucu değiş-tirmez' hükmü mevcuttur.

Yukarıda yapılan açıklamalar ve yasal düzenlemeler ışığında somut olaya bakıldığında; her ne kadar dava konusu alacak için kesinleşmiş bir icra takibi mevcut ise de alacağın 'Transfer Yasağı' kapsamında bir alacak olarak kabul edilmesi için kesinleşmiş mahkeme kararının mevcudiyeti şart olduğundan davacının dava açmakta hukuki yararının var olduğunun kabulü gerekir. Dava konusu sözleşmeden doğan ücret alacağı için kesinleşmiş bir icra takibinin olması alacağın transfer yasağı kapsamına alınması için özel düzenlemeye dayanılarak dava

açılmasına engel bir husus olmadığı gibi davacının *hukuki yararını* da ortadan kaldırmaz....”⁹ Şeklinde karar vermiştir.

Yargıtay 13. Hukuk Dairesinin verdiği kararları irdelemek ve futbolda “*transfer yasağı*” müessesini daha iyi anlayabilmek için “*Hukuki Yarar*” kavramından bahsetmekte yarar vardır.

Hukuki yarar dava şartı olup, 6100 sayılı HMK’nun 114. maddesi, 1 (h) bendinde davacının dava açmakta hukuki yararı bulunmasının dava şartı olarak belirlenmiştir. HMK’nun 115. maddesinde ise, mahkemenin dava şartlarının mevcut olup olmadığını davanın her aşamasında re’sen araştırır. Taraflar dava şartı noksanlığını davanın her aşamasında ileri sürebilir. Mahkeme dava şartı noksanlığını tespit etmesi durumunda davayı usulden reddeder. Davacının bir davayı açmakta hukuki yararı bulunmalıdır. Diğer bir deyimle davacının davayı açmakta korunmaya değer bir hukuki menfaatinin bulunması gerekir. Davacının dava açması için korunmaya değer bir hukuki menfaatinin olması şarttır. Dava açma hakkı hukuki yarar ile sınırlıdır. Hukuki yarar kavramı HMK ile düzenlenmiştir. Ancak Yargıtay HUMK’nun yürürlükte olduğu dönemde de kararlarında hukuki yararın dava şartı olduğu görüşünü benimsemiş ve kararlarında yer vermiştir. Nitekim Yargıtay Hukuk Genel Kurulu’nun 10.01.1968 günlü ve 8/1083-3 sayılı kararında , hukuki yarar kavramının dava şartı olduğu açık bir şekilde belirlenmiştir. Eda davalarında hukuki yararın varlığı asıldır. İleri tarihte gerçekleşmesi muhtemel bir yarar için dava açılmaz. Hukuki yarar dava açıldığı anda var olmalıdır.

Kararda bahsedilen olayda, davacının alacağının transfer sözleşmesinden kaynaklandığı, ve alacağın senede bağlandığı, senet için takibe geçildiği ve takibin kesinleştiği konusunda uyuşmazlık bulunmamaktadır. Yargıtay yukarıda yazdığımız Profesyonel Futbolcuların Transfer Talimatı’nın 12. maddesine atıf yaparak, davacının kesinleşmiş icra takibine rağmen, davalı borçlu aleyhine verilecek olan transfer yasağını sağlamak amacıyla, mahkeme ilamı almasında hukuki yararın

9 Yargıtay 13. Hukuk Dairesi 2013/14289 E, 2014/14660 K sayılı kararı. (yayınlanmamıştır).

olduğundan bahisle , yerel mahkeme kararının bozmuştur. Kanımızca çok isabetli bir kararın altına imza atmışlardır. Çünkü Profesyonel Futbolcuların Statüsü ve Transfer Talimatı 12. maddesinden anlaşılacağı üzere, kulüplerin yeni transfer ettikleri futbolcuların tescilini talep edebilmeleri için muhtelif borçların ödendiğine dair belgeleri ibraz etmeleri ve para alacağına ilişkin kararların transfer yasağını doğurabilmeleri için alacaklıların TFF'na bu yönde bir talepte bulunmalarını şart koşturmuştur. Burada transfer yasağının konulabilmesi için mahkeme kararı şart koşulmuştur. Kulüplerin borçlarını ödemediği yeni transfer yapabilmemesinin önüne geçilmiştir.

TÜRKİYE BASKETBOL FEDERASYONU SPORCULARIN LİSANS, TESCİL VE TRANSFER YÖNERGESİNDE TRANSFER YASAĞI

Basketbol Federasyonu tarafından, TBL, TB2L organizasyonlarında, tek tip sözleşme imzalanmakta ve sözleşmeler Federasyon tarafından tescil edilmektedir. TB3L sözleşmeleri ise "özel sözleşme" olarak, kulüp ile sporcu arasında yapılmaktadır.

Yargıtay 5. HD 17.01.1991 tarih, 6106 E, 316 K tarihli kararında, "...Taraflar arasında düzenlenen 10.04.1989 tarihli protokol bir ön sözleşme yani sözleşme yapma vaadi olup, yapılacak sözleşmenin bütün şartlarını ihtiva ettiğinden BK 22/1 maddesi gereğince geçerlidir ve tarafları bağlar. İleride transfer mevsiminde yapılacak profesyonellik sözleşmesi de resmi bir şekle tabi tutulmamıştır. Dosyada ibraz edilen Tek Tip profesyonellik sözleşmesinin 1. sahifesinin ön yüzündeki not kısmında sözleşmenin noter huzurunda imzalanacağına dair kayıt bir geçerlik şartı olmayıp sadece sözleşmenin tevsiki yönünden öngörülmüştür. Bu bakımdan BK 22/II. maddesinde yazılı olduğu gibi sözleşmenin geçerliliği herhangi bir şekle tabi olmadığından ön sözleşme de herhangi bir şekle tabi değildir. Mahkemece ön sözleşmenin geçersiz olduğundan bahisle davanın reddine karara verilmesi usul ve yasaya aykırıdır ve bozma nedenidir." ¹⁰ Dolayısıyla eski tarihli Talimat dahi sayın Yargıtayca, ön

sözleşmenin geçerli olacağı şeklinde yorumlanmıştır. Diğer taraftan sözleşmenin “*tescil*”i de geçerlik şartı değildir. Nitekim futbolda da Tahkim kurulu kararlarında¹¹, tescilin geçerlik şartı olmadığı, düzenin sağlanması ve ihtilaflarda gerekli delilin sağlanması ve muhafazası için öngörülmüş bir düzenleme olduğu belirtilmiştir. Dolayısıyla tescil edilmemiş sözleşmelerin, federasyon nezdinde geçerli olmayacağı görüşü tarafımızdan doğru bulunmamaktadır.

Kanaatimizce tescil edilmeyen basketbolcu sözleşmeleri de, Basketbol Federasyonu Kurulları önünde tescil edilmiş sözleşmeler gibi işlem görmelidir. Aksi halde TB3L sözleşmelerinden kaynaklanan ihtilaflarda, Türkiye Basketbol Federasyonu kurulları önünde, TBF yönergelerini uygulamak imkanı olmayacaktır.

Basketbolda, Sporcuların Lisans, Tescil ve Transfer Yönergesi, 36. maddede, sporcunun akdi ne şekilde feshedeceği düzenlenmiştir. Buna göre;

36. Sporcunun Fesih İsteği

“Bu Yönerge ve sözleşmesi gereğince yapılması gereken ödemelerin kulüp tarafından ödeme tarihini takip eden otuz (30) gün zarfında yapılmamış olması nedeniyle temerrüde düşülmesi ve sigorta kayıtlarının sezon sonu öncesi silinmesi veya primlerin yatırılmaması halinde, sporcu sözleşmesinin feshini Federasyon Yönetim Kurulundan isteyebilir.”

Sporcuların Lisans, Tescil ve Transfer Yönergesinin 37. maddesi ise, Fesih İhbarı ve Fesih kurallarını düzenlemiştir. Buna göre ;

11 TFF Tahkim Kurulunun 2006/234 E, 2006/241 K sayılı kararında, “..Anayasa’nın ve Borçlar Yasasının akit yapma serbestisi hükümleri dikkate alınarak, kulüp ve futbolcu arasında yapılmış tüm sözleşmeleri bir bütün halinde değerlendirmek ve tarafların hak ve borçlarını bu bütüne göre tespit etmek gerekir. Kaldı ki PFTT (eski talimat) 25. maddesinde öngörülen Federasyona ibraz ve tescil koşulu geçerlik şartı değil, düzenin sağlanması ve ihtilaflarda gerekli delilin elde edilmesi ve muhafazası amacıyla öngörülmüş bir düzenlemedir.” demiştir. Devamla “..Kaldı ki kulüpler ile futbolcular arasında tek tip sözleşme dışında, özel sözleşmeler yapıldığı bir gerçektir. Özel sözleşmeleri kabul etmemek bu vakıaları ortadan kaldırmayacağı gibi, bu tür sözleşmelerin sürmesine cevaz verecek bunu teşvik edecektir. Ayrıca serbest iradeleri ile yapılan bu sözleşmeler dolayısıyla mağdur olacak taraf bu mağduriyetini hiçbir şekilde gideremeyecektir ki, bu da hukuk ve adalet duygusunu derinden sarsacaktır.” (TFF Tahkim Kurulunun 2006/234 E, 2006/241 K sayılı kararı).

37. Fesih İhbarı ve Fesih

37.1. İş bu Yönergeye aykırılık durumunu noter kanalıyla karşı tarafa ihbarname keşide etmek ve bunun bir örneğini Federasyona göndermek mecburiyetindedir. Bu tebligata rağmen beş (5) gün içinde sözleşme hükümleri yerine getirilemezse ilgilinin talebi üzerine verilecek Federasyon Yönetim Kurulu kararı kesindir.

37.2. Sözleşmesini fesihte Federasyon tarafından haklı görülen sporcu, ilk transfer döneminde dilediği kulüple hiç bir şart aramaksızın sözleşme imzalayabilir.

37.3. Tarafların bu Yönerge hükümleri dışında kalan nedenlerden dolayı yapacakları tek taraflı fesih işleminden doğacak hukuki ve mali vecibeler, fesih işlemini gerçekleştiren tarafa aittir.

Sporcunun, alacağının alamaması veya sigorta primleri eksik ödenmesi durumunda, sözleşmesini tek taraflı olarak feshetmek için izleyeceği yol yukarıda belirtilmiştir. Yukarıda belirtilen maddelere göre sözleşmesini tek taraflı fesheden sporcu, ilk transfer döneminde dilediği kulüp ile sözleşme hakkına sahip olmakta ve alacakları ile ilgili yasal işlemlere başlama hakkını elde etmektedir. Burada sporcunun yapacağı işlem, adli mahkemelere veya icra dairelerin başvurmak veya sözleşmesinde tahkim şartı bulunuyorsa FIBA Basketbol Tahkimine başvurmaktır. Bu gibi durumlarda genellikle uygulanan yol sporcu alacağı için yapılan icra takibi veya mahkeme kararının icraya konulmasından sonra, kulübün Spor Toto Genel Müdürlüğünden olan alacaklarına haciz konulmasıdır. FIBA, BAT kararlarında ise kulübe "transfer Yasağı" cezası gelmektedir. Ancak sözleşmesinde tahkim şartı bulunan sözleşmelerin sayısı yok denecek kadar azdır. Diğer taraftan FIBA, BAT'ne başvurmak son derece masraflı bir yol olmasından dolayı küçük alacaklar nedeniyle başvurulmuş bir yol değildir.

Türkiye Basketbol Federasyonu Sporcuların Lisan, Tescil ve Transfer Yönergesi'nin bu hali ile, sporcuların alacaklarına kavuşması çok uzun bir süre almaktaydı. Sporcunun, kulübü temerrüde düşürmesi için, alacağının vadesinden itibaren 30 gün beklemesi, ihtarname göndermesi ve 5 gün beklemesi, buna rağmen ödenmemesi halinde,

alacağını almak için yasal yollara başvurması (mahkeme, icra veya FIBA Tahkimi) ve bu sürecin bitmesini beklemesi gerekmektedir. Ancak TBF, çok yerinde bir karar ile 01.07.2014 tarihinde yeni bir uygulama ile, Sporcuların Lisans, Tescil ve Transfer Yönergesi'nde bir değişikliğe gitmiş; ödemesini vade tarihinde yapmayan ve temerrüde düşen Kulüpler aleyhine **"Transfer Yasağı"** getirmiştir. Buna göre, Sözleşmenin Ana Hatlarını düzenleyen 21. maddenin 11. fıkrası ile yapılan değişiklik sayesinde, ödemelerini vadesinde yapmayan ve temerrüde düşen kulüpler aleyhine **"Transfer Yasağı"** getirilmiştir.

21. Sözleşmenin Ana Hatları

21.11. Kulüpler, sporculara sözleşmesi gereğince yapılması gereken ödemeleri zamanında yapmakla yükümlüdür. Kulüp tarafından ödemelerin ödeme tarihini takip eden otuz (30) gün zarfında yapılmaması ve sporcunun bu durumu kulübe ve Federasyona yazılı olarak bildirmesi ile buna rağmen kulübün 5 gün içerisinde ödemelerini yapmaması halinde, sporcunun talebi dairesinde Federasyon tarafından, sözleşmeden doğan yükümlülüklerini (7) günlük süre içinde yerine getirmesi için Kulüp yazılı olarak uyarılır. Sözleşme gereğince yapılması gereken ödemeler dahil yükümlülüklerin kulübe verilecek yedi (7) günlük süre içinde de kulüp tarafından yerine getirilmemesi veya belgelenememesi halinde yükümlülükler yerine getirilene kadar kulübün başka bir sporcu ile sözleşme yapmasına veya ikinci lisans ile sporcu almasına TBF Yönetim Kurulu kararıyla izin verilmez.

Yukarıdaki maddede açıklandığı üzere, ödemesini alamayan oyuncunun, ödeme vadesinin 30 günü geçmesi halinde Federasyona da bilgi verilmek suretiyle bir ihtarname göndermesi ve ödemeyi yapmayan kulübe 5 günlük bir süre vermesi, bu 5 günlük süre içinde de ödemenin yapılmaması halinde, sporcunun Federasyona başvurması ve Federasyonun, kulübe yükümlülüklerini yerine getirmesi için 7 günlük bir süre vermesi bu sürede de kulübün ödemeyi yapmaması halinde, "Transfer Yasağını" uygulaması gündeme geleceği bildirilir ve transfer yasağı uygulanır. Diğer bir deyimle, Türkiye Basketbol Liginde mücadele eden vefakat ödemelerini yapmayan takımlara

karşı sporcuların, Asgari, 30+5+7 =41 günlük süre içinde , “Transfer Yasağı” kararı aldıkları mümkün olacaktır.

Nitekim bu maddenin uygulanması ile TBF Yönetim Kurulu, sporcuların ödemelerini yapmayan kulüpler aleyhine Transfer Yasağı kararlarını uygulamaya sokmuştur. Nitekim T. A.’ın başvurusu üzerine T. Kulübüne, A. S.nın ücretlerinin ödenmemesi nedeniyle U. Kulübüne, aynı şekilde C. M. M. ile J. C.’in ücretlerinin ödenmemesi nedeniyle T. Kulübü’ne transfer yasağı cezaları uygulanmıştır.

Türkiye Basketbol Federasyonu Yönetim Kurulu 01.07.2013 tarihli yönerge değişikliğinde, “*Transfer Yasağı*” kuralını 2013-2014 sezonundan itibaren Türk Basketboluna kazandırmış ve bu alanda çok büyük bir adım atmıştır. Zira ödemelerini zamanında alamayan sporcuların, mahkeme kapılarında uzun süren yargılama sürecinde ve devamında icra ve haciz uygulamalarından kurtarmıştır. Bu uygulama ödemelerini alamayan basketbol oyuncularının alacaklarını çok kısa bir süre içinde adliye mahkemelerine ve icra dairelerine başvurmadan, kavuşmasını sağlayacaktır. Hatta daha masraflı ve uzun sürmesinden dolayı Türkiye Basketbol liginde oynayan oyuncuların FIBA BAT yargılamasına başvurmasına dahi gerek kalmayacaktır.¹²

TRANSFER YASAĞI UYGULAMASINDA FUTBOL FEDERASYONU VE BASKETBOL FEDERASYONU UYGULAMALARINDAKİ FARKLAR ÜZERİNE DEĞERLENDİRME:

Yukarıdaki açıklamalar ışığında , “*Transfer Yasağı*” cezasının alınması süreci ile ilgili Türkiye Futbol Federasyonu ve Türkiye Basketbol Federasyonu arasında çok belirgin farklar olduğunu belirtmeliyiz.

“*Transfer Yasağı*” cezası, ceza olarak iki federasyon açısından da aynıdır. Genel anlamıyla sözleşmeden kaynaklı ödemelerini yapmayan kulüplerin, ödemelerini yapıncaya kadar başka bir oyuncuyu transfer etmesinin ilgili federasyon tarafından engellenmesidir. Ancak bu cezanın alınmasındaki süreç ile ilgili olarak, Türkiye’de Basketbol ve

12 Bkz. Örnek Transfer Yasağını içeren karar ve TBF Yönetim Kurulu yazısı, ek-3

Futbol Federasyonu uygulamaları arasında önemli farklar oluşmuştur. Kodifikasyon ve uygulama açısından, diğer bütün spor dallarına liderlik eden Futbol , “*Transfer Yasağı*” uygulamasında, cezanın verilmesinde geçen süreç açısından, basketbola göre uzun bir yargılama süreci öngörmüştür.

Yukarıda ayrıntılı olarak açıkladığımız üzere, Türkiye Futbol Federasyonu Futbolcuların Statüsü ve Transfer Talimatı 12. maddede “*transfer yasağı*”nı düzenlemiştir. Buna göre , ödemesini alamayan futbolcunun, ödemeyi zamanında yapmayan ve temerrüde düşen kulübü aleyhine, “...TFF Yönetim Kurulu ile TFF Yargı Kurulları, mahkemeler, FIFA veya UEFA Yargı Kurulları ile CAS (Spor Tahkim Mahkemesi) tarafından hükmedilen **kesinleşmiş kararlardan..**” diyerek, “**kesinleşmiş karar**” şartını ön koşul olarak getirmiştir. Diğer bir deyimle , futbolcu , ücretini alamadığı kulüp aleyhine “*Transfer Yasağı*” cezası aldırabilmesi için, FIFA, TFF Kurulları veya mahkemelerden **kesinleşmiş yargı kararı** getirmek zorundadır. Nitekim Türkiye Futbol Federasyonu Tahkim Kurulu, 04.06.2015 tarihli E.2015/155 -K.2015/162, E.2015/156 -K.2015/163ve E.2015/158 -K.2015/164 sayılı kararları ile “...veya itiraz ve dava olmaksızın **kesinleşmiş icra takipleri ..**” bölümünü **iptal etmiştir**.

Buradan da anlaşılacağı üzere, TFF sanki kasıtlı olarak süreci uzatmak istermiş gibi, futbolcunun alacağına kavuşmasını daha da zorlaştırmak adına, talimatta bulunan “*kesinleşmiş icra takibi*” bölümünü, 04.06.2015 tarihinde iptal etmiştir. Bu durumda, futbolcunun, alacağını almak uğruna, kulüp aleyhine “*Transfer Yasağı*” cezası aldırması için icra takibi yapması ve kesinleştirmesi yeterli değildir. İcra takibi yanında, kesinleşmiş mahkeme kararına ihtiyacı vardır. TFF’nu, futbolcuların alacaklarını almak adına, kulüp aleyhine “*Transfer Yasağı*” almasını sağlamak için en az 2 yıllık bir süreyi öngörmüştür. Türkiye’de, yargılamanın yapılarak karar verilmesi ve verilen kararın Yargıtay incelemesinden geçmek suretiyle kesinleşmesi en az iki yıllık bir süreci gerektirmektedir. Bu durumda mevcut TFF Talimatları doğrultusunda futbolcuların, “*Transfer Yasağı*” kuralını

işleterek alacaklarına kavuşması için çok uzun bir süreci göze almaları gerekmektedir. Bu da alacaklarını geç ödemek isteyen kötü niyetli kulüpleri cesaretlendirmektedir. Futbolda, sistemin alacaklıyı koruyacak ve alacaklıların alacaklarına kavuşmasını hızlandıracak tedbirleri alması gerekmektedir. TFF Uyuşmazlık Çözüm Kurulu'nun tekrar işlevsel hale getirilmesi veya futbolda uyuşmazlıkların tekrar TFF Kurullarının önünde görülmeye başlaması bu çözümlerden birisi olabilir.

Basketbolda ise Türkiye Basketbol Federasyonu, "*Sporcuların Lisans Tescil ve Transfer Yönergesi*"nde, 01.07.2014 tarihinde yaptığı değişiklik ile, "*Transfer Yasağı*" cezasının getirmiştir. SLTTY, 21. maddenin 11. bendinde, "*Kulüpler, sporculara sözleşmesi gereğince yapılması gereken ödemeleri zamanında yapmakla yükümlüdür. Kulüp tarafından ödemelerin ödeme tarihini takip eden otuz (30) gün zarfında yapılmaması ve sporcunun bu durumu kulübe ve Federasyona yazılı olarak bildirmesi ve buna rağmen kulübün 5 gün içerisinde ödemelerini yapmaması halinde, sporcunun talebi dairesinde Federasyon tarafından, sözleşmeden doğan yükümlülüklerini (7) günlük süre içinde yerine getirmesi için Kulüp yazılı olarak uyarılır. Sözleşme gereğince yapılması gereken ödemeler dahil yükümlülüklerin kulübe verilecek yedi (7) günlük süre içinde de kulüp tarafından yerine getirilmemesi veya belgelenememesi halinde yükümlülükler yerine getirilene kadar kulübün başka bir sporcu ile sözleşme yapmasına veya ikinci lisans ile sporcu almasına TBF Yönetim Kurulu kararıyla izin verilmez.*" Şeklinde bir düzenleme yapmıştır.

Yukarıdaki maddede açıklandığı üzere, ödemesini alamayan oyuncunun, ödeme vadesinin 30 günü geçmesi halinde Federasyona da bilgi verilmek suretiyle bir ihtarname göndermesi ve ödemeyi yapmayan kulübe 5 günlük bir süre vermesi, bu 5 günlük süre içinde de ödemenin yapılmaması halinde, sporcunun Federasyona başvurması ve Federasyonun, kulübe yükümlülüklerini yerine getirmesi için 7 günlük bir süre vermesi bu sürede de kulübün ödemeyi yapmaması halinde, "Transfer Yasağını" uygulaması gündeme geleceği bildirilir ve transfer yasağı uygulanır.

Basketbol Federasyonu, Futbol Federasyonundaki uygulamanın tersine, “*Transfer Yasağı cezasının uygulanması için kesinleşmiş karar*” şeklinde bir önşart getirmemiştir. Tamamen kendi kurullarının değerlendirmesi ile 21/11. maddedeki sürelerle uyulması durumunda, yargılamaya gidilmesine gerek olmaksızın, “*Transfer Yasağı*” cezasının verebilmektedir. Bu da sürecin son derece kısa olmasını sağlamakta ve sporcunun alacağına ulaşmasını hızlandırmaktadır. Bunun diğer bir faydası ise basketbolda kulüplerin mali disiplinlerinin sağlanmasında etkili olunmasıdır. Basketbol kulüpleri “*Transfer Yasağı*” cezasının süratle verilebilmesinden dolayı, gelir –gider harcamalarını dengede tutmaya çalışmakta ve futbol kulüplerine nazaran, mali disiplin konusunda daha dikkatli davranmaktadırlar.

Çalışmamızda, spor hukukuna özgü bir uygulama olan “*Transfer Yasağı*” kavramının, Futbol ve Basketbol alanlarındaki süreci karşılaştırmalı olarak incelenmeye çalışılmıştır. Çalışma ekinde, Transfer Yasağına ilişkin olarak Uluslararası Federasyonların ve Ulusal Federasyonların kararları okuyucunun dikkatine sunulmuştur.

EKLER:

FIFA DRC (UYUŞMAZLIK ÇÖZÜM KURULUNUN) D. B.-M. SK. Kararı.

FIFA DRC (UYUŞMAZLIK ÇÖZÜM KURULUNUN) E. F.P. G.-B.spor Kararı.

Türkiye Basketbol Federasyonu Hukuk Kurulu Mütaalası

Türkiye Basketbol Federasyonu Yönetim Kurulu Kararı

TELEFAX

Türkiye Futbol Federasyon Genel Sekreterliği

Zurich, 18 Eylül 2014

**Oyuncu E G, Portekiz / Klüp B. Spor Kulübü, Türkiye I SC
O., Portekiz**

Ref. Nr. 11-00282/mfl (lütfen her zaman bu referansı belirtiniz)

Sayın Baylar,

9 Mayıs 2014 tarihinde Zürih, İsviçre’de düzenlenen toplantıda Anlaşmazlık Çözüm Komisyonu tarafından Portekizli oyuncu Mr E. F. P. G., Türk kulübü B.spor ve Portekiz kulübü SC O. arasındaki anlaşmazlıkl ilgili alınan karar tetkikiniz için ekte sunulmuştur.

Özellikle söz konusu kararın III.9 maddesine dikkat etmenizi ve gerekli yaptırımların yerine getirilmesi amacıyla ihtiyaç duyulan önlemlerin tarafınızdan alınmasını rica ederiz.

Yukarıdaki bilgiyi dikkate aldığınız için teşekkür ederiz.

Saygılarımızla,
Anlaşmazlık Çözüm Komisyonu Adına

Omar Ongaro

Anlaşmazlık Çözüm Komisyonu Kararı

Geoff Thompson (İngiltere), Başkan
Johan van Gaalen (Güney Afrika), üye
Damir Vrbanovic (Hırvatistan), üye

oyuncu,

Mr Nelson Soares tarafından temsil edilen
Portekizli E. F. P. G.,

Davacı/Karşı-Davalı

ve kulüp

Mr İ. D. tarafından temsil edilen Türk kulübü
B spor,

Davalı / Karşı davacı

ve

SC O., Portekiz

Taraflar arasında ortaya çıkan işe alım ile ilgili anlaşmazlığa

istinaden *Müdahil Taraf* olarak

1. 2 Temmuz 2010 tarihinde Portekizli oyuncu E. F. P. G. (bundan böyle Davacı/Karşı-Davalı olarak anılacaktır) ve Türk kulübü B. spor (bundan böyle Davalı /Karşı Davacı olarak anılacaktır) arasında imza tarihinden itibaren 31 Mayıs 2012 tarihine kadar geçerli olmak üzere bir iş sözleşmesi (bundan böyle sözleşme olarak anılacaktır) imzalanmıştır.
2. Sözleşmenin 9'uncu maddesine istinaden *"Bu anlaşmadan doğan anlaşmazlıkların çözümü için Anlaşmazlık Çözüm Kurulu tek yetkili olacaktır. Taraflar TFF Tahkim Kurulu tarafından alınan karara karşı süresi içerisinde sadece TFF Tahkim Kuruluna başvurabileceklerdir"* denilmektedir,
3. Ayrıca Davacıya/Karşı-Davalıya göre yine 2 Temmuz 2010 tarihinde taraflar *"kulüp oyuncuya (sözleşmenin) tam tercümesini vermediğinden dolayı oyuncu için kritik bir önşart oluşturan"* ve yine 2 Temmuz 2010 tarihinden 31 Mayıs 2012'ye kadar geçerli ikinci bir sözleşme yapmışlardır (bundan böyle anlaşma olarak anılacaktır).
4. Bu açıdan, Davacı/Karşı-Davalı kendisine Davalı/Karşı Davacı tarafından *"sözleşmede yer alan şartlar ve koşulların anlaşma ile aynı olduğunu ve diğer maddelerin tali ve sadece yönetmelikler gereği olduğunu"* söylenildiği ileri sürülmektedir.
5. Anlaşma aynı zamanda *"...tarafların resmi Türk Futbol Federasyonu Sözleşmesini imzalamayı kabul ettiklerini anlaşmazlık [durumunda] FIFA ve CAS'ın karar yetkisi bulunduğunu..."* belirtmektedir.
6. Hem anlaşmaya hem de sözleşmeye göre Davacı/Karşı-Davalı diğerlerinin yanı sıra aşağıdakileri alma hakkına sahiptir
 - a. 2010/2011 sezonu için aşağıdaki şekilde toplam 450.000 EUR ödeme:

- i. 2 Temmuz 2010 tarihinde “*ilk avans ödemesi*” olarak 50.000 EUR
 - ii. 25 Ağustos 2010 tarihinde “*ikinci avans ödemesi*” olarak 50.000 EUR
 - iii. 25 Eylül 2010 tarihinde “*üçüncü avans ödemesi*” olarak 50.000 EUR;
 - iv. 300.000 EUR ücret aylık 10 eşit taksitte her ayın 25’inde 2010 Ağustos’undan 2011 Mayıs ayına kadar ödenecektir.
- b. 2011/2012 sezonu için toplam 550.000 EUR ödeme.
7. Bu çerçevede 7 Ocak 2011 tarihine Davacı/Karşı-Davalı aşağıdaki taleplerini ileterek Davalı/Karşı Davacı alehyine FIFA’ya şikayette bulunmuştur.
- a. 30 Aralık 2010 tarihinde ödenemsi gereken 250.000 EUR ödenmemiş ücret;
 - b. “*6 Ocak 2011 tarihine kadar ilgili ödeme tarihinden itibaren %5 oranında her bir ödeme için hesaplanmış temerrüt faiziyle*” 2.564,45 EUR
 - “*7 Ocak 2011 tarihinden ilgili 250.000,00 € ödemenin tamamının ödenmesine kadar geçen süre için %5 oranında temerrüt faiziyle geciken her gün başına*” 34,25 EUR
 - c. Sözleşmenin ihlalden dolayı 670.000 EUR tazminat artı %5 fazi.;
8. Özellikle, Davacı/Karşı-Davalı, Davalı/Karşı Davacı’nın ödeme yükümlülüklerine uymadığını açıklamıştır, bu açıdan Davacı/Karşı-Davalı, 30 Aralık tarihinde Davalı/Karşı Davacı’nın sadece 2 Temmuz 2010 tarihinde ödemesi gereken ilk peşin ödemeyi “*Temmuz 2010*” ücretini yaptığını ileri sürmektedir.

2010, Dolayısıyla Davalı/Karşı Davacı'nın kendisine 25 Ağustos 2010 ve 25 Eylül 2010 vade tarihli ikinci ve üçüncü 100.000 EUR'luk peşin ödemeleri ve Ağustos, Eylül, ekim, Kasım ve Aralık 2010 ücretleri toplam 150.000 EUR borçlu bulunmaktadır.

9. Davacı/Karşı-Davalı ayrıca yanıtlanmayan 10, 14 ve 20 Aralık 2010 tarihli üç tebligat aracılığıyla Davalı/Karşı Davacı'yı ödenmeyen alacakları için mütemerrit kıldığını ileri sürmektedir.
10. Sonuç olarak, Davacı/Karşı-Davalı 28 Aralık 2010 tarihinde Davalı/Karşı Davacı'ya haklı sebep talebiyle "[Davalı/Karşı Davacı] ile sporcu iş sözleşmesini tek taraflı olarak feshettiği" bir tebligat göndermiştir.
11. 15 Şubat 2011 tarihinde Davalı/Karşı Davacı talebe, mevcut sorunun çözümünde FIFA'nın yetkisi bulunup bulunmadığını sorgulayan bir yanıt vermiştir. Davalı/Karşı Davacı'ya göre "söz konusu anlaşmazlığın çözümü için yetkili makam, Türk Futbol Federasyonu (TFF) ve TFF'nin Anlaşmazlık (Uyuşmazlık) Çözüm Kurulu ve TFF'nin Tahkim Mahkemesidir."
12. Devamında Davalı/Karşı Davacı "[Davacı/Karşı-Davalı'nın] kendisi ve kulübü ile arasındaki sözleşmede TFF'nin münhasıran yetkilendirildiği hükmünü kabul ettiğini..." ve "sözleşmenin 9'uncu maddesine göre sözleşmeden doğan herhangi bir anlaşmazlığın çözüm yetkisinin münhasıran TFF'nin Anlaşmazlık (Uyuşmazlık) Çözüm Kurulu ve TFF'nin Tahkim Mahkemesine verildiğini" ileri sürmektedir.
13. Ayrıca, Davalı/Karşı Davacı anlaşmanın geçerliliğine karşı çıkmakta ve "[anlaşmanın] Davalı/Karşı Davacı bilgilendirmeden düzenlendiğini ve belge üzerinde [Davalı/Karşı Davacı'nın] yetkili imzasının bulunmadığını" belirterek bu yüzden "belgede

yer alan anlaşmazlık halinde CAS ve FIFA'nın yetkili olacağının bir anlam ifade etmediğini" söylemektedir.

14. Ayrıca, Davalı/Karşı Davacı, 12 Ocak 2011 tarihinde Türkiye Futbol Federasyonu Anlaşmazlık (*Uyuşmazlık*) Çözüm Kurulu'na Davacı/Karşı-Davalı aleyhine başvuruda bulunduğunu ileri sürmektedir.
15. Meseyle ilgili olarak Davalı/Karşı Davacı, Davacı/Karşı-Davalı'ya 2 Temmuz 2010 vadeli ilk avans ödemesi 50.000 EUR ve 1 Ekim 2010 tarihinde 30.000 EUR ücretini ödediğini iddia etmektedir.
16. Davalı/Karşı Davacı, Davacı/Karşı-Davalı'nın "*sadece 5 maç oynadığından ve "antrenmanlara dahi katılmayarak kulübe herhangi bir katkıda bulunmadığından"* sözleşmeden doğan yükümlülüklerini yerine getirmediğini iddia etmektedir. Bu açıdan Davalı/Karşı Davacı kendisini getiren antrenör kulüpten ayrıldıktan sonra Davacı/Karşı-Davalı'nın "*disiplinsiz hareket ettiğini ve uygunsuz davranışlarda bulunarak uyumu bozmaya*" başladığını ileri sürmektedir. Dolayısıyla, [Davalı/Karşı-Davalı] yönetim kurulunun 5 Kasım 2010 tarihli kararı ile süresiz kadro dışı bırakılmış ve bu yüzden de "*Kasım ve Aralık ücretlerini alma hakkını kazanamamıştır*".
17. Ayrıca Davalı/Karşı Davacı, 30 Kasım 2010, 13 Aralık 2010, 15 Aralık 2010 ve 20 Aralık 2010 tarihlerinde Davacı/Karşı-Davalı'nın antrenmanlara izinsiz katılmadığını belirtmektedir. Bu konuda Davalı/Karşı Davacı belgeleri sadece Türkçe dilinde sunmuştur.
18. Yukarıda belirtilen hususlar açısından Davalı/Karşı Davacı, Davacı/Karşı-Davalının "*sözleşmeden doğan yükümlülüklerini yerine getirmediğini*" iddia etmektedir.
19. Ayrıca Davalı/Karşı Davacı "*[Davalı/Karşı-Davalı'nın] Eylül 2010, Ekim 2010, Kasım 2010 ve Aralık 2010 ücretlerine*

karşılık gelen 120 gün için talepte bulunma hakkına sahip bulunduğunu” ileri sürmektedir.

2010, Bununla birlikte bahsi geçen aylar için ücretlerin talebi 30 günlük süreye müsaade etmeden ödenmeliydi, yani gerektiği şekilde talep edilmedi” ve dolayısıyla *“oyuncu sözleşmeyi haksız sebeple feshetmiştir.”*

20. Ayrıca Davalı/Karşı Davacı, Davacı/Karşı-Davalı’nın talep ettiği miktarın *“aşırı”* olduğunu vurgulamaktadır. Bu açıdan Davalı/Karşı Davacı, Davacı/Karşı-Davalı ile Portekiz kulübü SC Olhanense ile imzalanan yeni sözleşmeye dikkat çekerek *“[Davacı/Karşı-Davalı’nın] 2010-2011’in ikinci yarısı ve 2011-2012 futbol sezonu için [SC Olhanense’den] ücretini almaya devam edecektir”* aski takdirde *“[Davacı/Karşı-Davalı] aynı süre zarfında iki farklı kulüpten ödeme alacaktır”* dolayısıyla bu da *“haksız zenginleşmeye”* yol açacağını ileri sürmektedir.
21. 17 Mart 2011 tarihinde talep edilmemiş bir yazışmada, Davacı/Karşı-Davalı, Davalı/Karşı Davacı’nın TFF UÇK’una başvurusundan önce kendi başvurusunun FIFA’nın AÇK’una yapıldığından dolayı *“askıda kalan anlaşmazlık (lis alibi pendens)”* istisnasından dolayı TFF UÇK üyelerinin Davalı/Karşı Davacı’nın başvurusunun ret eden bir karar yayınladığını FIFA’ya bildirmiştir.
22. 4 Ağustos 2011 tarihinde Davalı/Karşı Davacı, *“sözleşmenin haksız feshi”* için Davacı/Karşı-Davalı aleyhine karşı dava açmıştır, bu açıdan Davalı/Karşı Davacı sözleşmenin feshinin *“TFF talimatlarına aykırı”* bulunduğunu iddia etmektedir.
23. Davalı/Karşı Davacı, sözleşmenin 5’inci maddesine göre *“oyuncunun FIFA, UEFA ve TFF yönetmeliklerine uymak zorunda bulunduğunu”* iler sürmektedir. Bu bağlamda, Davalı/Karşı Davacı TFF yönetmelikleri *“Profesyonel Futbol Oyuncularının Statüleri ve Transferleri hakkında Talimatlar”* madde

28/1 uyarınca “oyuncuların ödenmeyen miktarların ödenmemiş olduğunu iddia edebilmek için 30 gün öncesinde yazılı tebligatta bulunmalıdır” ve “ödeme yapılmaması durumunda, ...oyuncular 7 gün içerisinde sözleşmeyi feshetme hakkına sahip olurlar.” ifadelerini vurgulamaktadır.

24. Davalı/Karşı Davacı ayrıca, Davacı/Karşı-Davalı’nın yukarıda belirtilen hükme uymadığından “feshetme usûle aykırı ve haksız (...) çünkü [Davalı/Karşı-Davalı] 30 gün süreli usulen yazılı tebligatı gönderseydi, (...) [Davalı/Karşı Davacı] borçlarını ödeyecekti...” vurgusunu yapmaktadır.
25. Yukarıda belirtilenlerden dolayı Davalı/Karşı Davacı, “sözleşmenin haksız sebeple feshinden dolayı” ve “sportif ceza (sportive ban)” talebiyle 50.000 EUR talep etmektedir.
26. Karşı iddiasına yanıt olarak Davacı/Karşı-Davalı, Davalı/Karşı Davacı’nın davanın unsurlarının hiçbirine itiraz da bulunmadığını ve dolayısıyla da zımnen kabul ettiğini vurgulamıştır.
27. Ayrıca Davacı/Karşı-Davalı, Davalı/Karşı Davacı’nın belirttiği tebligatla ilgili hükmün kendisine hiç bildirilmediğini ve ikincisi de bunun varlığını ispat etmediğini ileri sürmektedir. Ayrıca söz konusu kuralın Davalı/Karşı Davacı ile yaptığı sözleşmenin bir parçası olmadığını söylemiştir.
28. Bununla beraber Davacı/Karşı-Davalı her durumda sözleşmede kesin ödeme tarihleri belirlendiğini ve “ilgili gecikmenin 30 günü fazlasıyla aştığını” iddia etmektedir. Bunun da ötesinde vadesi geçen ücretler için Davalı/Karşı Davacı’yı bilgilendirdiğini vurgulamaktadır.
29. Son olarak Davacı/Karşı-Davalı dava beyanlarının tamamını tekrarlamaktadır.
30. Davalı/Karşı Davacı, Davalı/Karşı Davacı aleyhine Davalı/Karşı Davacı tarafından açılan davanın “TFF’nin üst yetkili

makamı Tahkim Kurulunda" hala devam ettiğini ve daha önce ortaya koyduğu argümanları tekrarladığını ifade etmiştir.

31. 23 Kasım 2011 tarihinde Davacı/Karşı-Davalı, 14 Ocak 2011 tarihinde Portekiz kulübü, SC Olhanense ile 15 Ocak 2011 ile 30 Haziran 2012 tarihleri arasında geçerli olmak üzere yeni bir iş sözleşmesi yaptığını FIFA'ya bildirmiştir.
32. Yeni sözleşme uyarınca Davacı/Karşı-Davalı diğerlerinin yanı sıra aşağıdaki haklara sahiptir:
 - a. 5 Şubat 2011 ve 5 Haziran 2011 tarihleri arasında, herbiri 10.000 EUR değerinde 5 eşit, aylık ve müteakip taksitte ödenecek 2010/2011 sezonu için 50.000 EUR;
 - b. 5 Eylül 2011 ve 5 Haziran 2012 tarihleri arasında, herbiri 15.000 EUR değerinde 10 eşit, aylık ve müteakip taksitte ödenecek 2011/2012 sezonu için 150.000 EUR;
 - c. 1 Şubat 2011 ve 1 Haziran 2011 tarihleri arasında, herbiri eşit, aylık ve müteakip taksitte ödenecek 30.000 EUR "*imza primi*".
33. Mevcut sorunun TFF tahkim kurumları tarafından ele alınması gerektiğine dahir FIFA'nın delil talebine Davalı/Karşı Davacı sadece yeni yönetiminin dostane çözüm istediğini ve FIFA'nın müdahalesini rica ettiğini belirtmiştir.
34. Bununla birlikte Davacı/Karşı-Davalı FIFA'ya geri dönmüş ve dostane bir çözüme varılmadığı bilgisini vermiştir.
35. Kendi açısından SC Olhanense, Davacı/Karşı-Davalı'nın, "[Davalı/Karşı Davacı] tarafından önemli ve haksız ihlalden" dolayı önceki sözleşmeyi feshettiğinden "*herhangi bir kulüp ile bağı bulunmadığını*" teyit ettiğini iddia etmiştir.
36. Ayrıca SC Olhanense, sadece Davacı/Karşı-Davalı ile Ocak 2011'de iletişim kurduğunu yani Davacı/Karşı-Davalı'nın zaten "*serbest*" olduğu zamanda ve Davalı/Karşı Davacı

tarafından kendilerine herhangi bir istekte veya talepte bulunulmadığı ifade edilmiştir.

37. Son olarak 4 Nisan 2014 tarihinden Davalı/Karşı Davacı, Türkiye'deki bazı siyasi konulardan dolayı mevcut davanın askıya alınması talebinde bulunmuştur.

II. Anlaşmazlık Çözüm Komisyonunun Görüşleri

1. Anlaşmazlık Çözüm Komisyonu (bundan böyle Komisyon veya AÇK olarak anılacaktır) öncelikle söz konusu soruna bakma yetkisi olup olmadığını incelemiştir. Bu açıdan, mevcut sorun için FIFA'ya 7 Ocak 2011 tarihinde başvurulduğunu dikkate almıştır. Sonuç olarak, sorun Oyuncuların Statüsü Komitesi ve Anlaşmazlık Çözüm Komisyonu'nun Usullerini Belirleyen Kuralların 2008 edisyonu (bundan böyle Usul Kuralları olarak anılacaktır) mevcut sorun için uygulanabilmektedir (bkz. Usul Kuralları 2008 ve 2012 edisyonu madde 21).
2. Bilahare Komisyon üyeleri Usul Kuralları 3'üncü madde 1'inci paragrafa atfen ve Oyuncuların Statüleri ve Transferleri Yönetmeliği (2012 edisyonu) 22'nci madde lit. b) ile bağlantılı 24'üncü madde, 1 ve 2'inci paragraflarına uygun olarak Anlaşmazlık Çözüm Komisyonunu uluslararası boyutta bulunan bir kulüp ile bir oyuncu arasındaki iş ile ilgili anlaşmazlığı kapsayan söz konusu soruna hakemlik yapacaktır.
3. Sonuçta kural olarak Anlaşmazlık Çözüm Komisyonu taraflar arasında yapılan iş sözleşmesinin ihlali iddiasıyla ilgili bir Portekizli oyuncu ve Türk kulübünün yer aldığı mevcut davada karar verme yetkisine sahiptir.
4. Bununla birlikte Komisyon, mevcut konuda Davalı/Karşı Davacı'ya göre Anlaşmazlık Çözüm Komisyonu'nun karar verme yetkisini dışarıda bırakan sözleşmenin 9'uncu maddesine

dayanarak FIFA'nın karar organlarının yetkisine Davalı/Karşı Davacı'nın itirazını almıştır.

5. Yukarıda verilenler göz önünde bulundurulduğunda Komisyon, Oyuncuların Statüsü ve Transferi hakkında Yönetmeliğin 2012 edisyonunun 22'nci maddesi lit. b)'ye göre federasyon ve/veya toplu bir iş anlaşması çerçevesinde ulusal seviyede kurulmuş oyuncuları ve kulüpleri eşit seviyede temsil ilkesine saygılı ve adil yargılamayı garanti altına alan bağımsız bir tahkim mahkemesi bulunmadığı sürece mevcut dava gibi sorunları ele almaya yetkilidir. Adil yargılanmayı teminat altına alan bağımsız bir tahkim mahkemesi için uygulanacak standartlar için Komisyon FIFA'nın 1010 no ve 20 Aralık 2005 tarihli genelgesine atıfta bulunmaktadır. Aynı ölçüde Komisyon üyeleri, 1 Ocak 2008 tarihinde yürürlüğe giren FIFA Ulusal Anlaşmazlık Çözüm Komisyonu (NDRC) Standart Yöntemleiklerinde yer alan ilkelere de dikkat çekmektedirler.
6. Bunların ışından DRC, oyuncuların ve kulüplerin adil yargılanması ve eşit temsil ilkesine dikkat çekmekte ve ulusal anlaşmazlık çözüm komisyonunun tanınması amacıyla bu ilkelerin yerine getirilmesinin altını çizmektedir.
7. Bu açıdan, 22 Ocak 2014 tarihli yazı ile yapılmasını talep etmesine rağmen Komisyon, TFF'nun "*Anlaşmazlık (Uyuşmazlık) Çözüm Kurulu*" veya "*TFF Tahkim Kurulu*"nun Oyuncuların Statüleri ve Transferleri Yönetmeliği madde 22 lit. b)'de yer alan gereksinimleri karşıladıklarını kanıtlayan herhangi bir belgenin Davalı/Karşı Davacı tarafından DRC'ye kanıt olarak sunulmadığına dikkat çekmektedir.
8. Yukarıda belirtilenlerden dolayı ve Usul Kuralları madde 12 paragraf 3 altında yer alan kanıtlama zorunluluğu ilkesine atfen Komisyon Davalı/Karşı Davacı'nın mevcut sorunda FIFA'nın yetkisi bulunmadığına dair itirazını ret etmiş ve

mevcut konunun ele alınmasından Oyuncuların Statüleri ve Transferleri Yönetmeliği madde 22 lit. b) uyarınca Anlaşmazlık Çözüm Komisyonu'nun yetkili olduğuna karar vermiştir.

9. Devamında Komisyon, sorunun esası olarak hangi yöneme-lik edisyonunun uygulanabileceğini incelemiştir. Bu açıdan, Oyuncuların Statüsü ve Transferleri Yönetmeliğinin (2012 ve 2010 edisyonları) 26'ncı maddesi 1 ve 2'nci paragrafları uya-rınca ve mevcut sorun için 7 Ocak 2011 tarihinde başvuruldu-ğunu göz önünde bulundurarak söz konusu yönetmeliklerin 2010 edisyonunun mevcut soruna uygulanabilmektedir.
10. Belirlenen komisyon yetkisi ve uygulanabilir yönetmelikler ve konunun esasını teşkil etmesinde Komisyon dosyada yer alan belgelerin yanı sıra yukarıda verilen unsurların kabul edilmesiyle başlamıştır. Bununla birlikte Komisyon, aşağıda verilen değerlendirmelerde mevcut konunun ele alınması için uygun gördüğü sadece unsurlara, argümanlara ve belgesel kanıtlara atıfta bulunacaktır.
11. Öncelikle tüm Komisyon üyeleri, 2 Temmuz 2010 tarihinde Davacı/Karşı-Davalı ve Davalı /Karşı Davacı arasında, her ikisinin de 2 Temmuz 2010 tarihinden 31 Mayıs 2012 tari-hine kadar geçerli olacak bir anlaşmanın yanı sıra bir de iş sözleşmesi de yapıldığı hususunda bilgilendirilmişlerdir. Hem sözleşmenin hem de anlaşmanın finansal şartları açısından Komisyon tarafların 2010-2011 sezonu için Davalı/Karşı Davacı'nın Davacı/Karşı-Davalı'ya aşağıdaki şekilde ödeme yapmaları üzerinde anlaşmaya vardıklarına dikkat çekmektedir:
 - i. 2 Temmuz 2010 tarihinde "*ilk avans ödemesi*" olarak 50.000 EUR
 - ii. 25 Ağustos 2010 tarihinde "*ikinci avans ödemesi*" olarak 50.000 EUR

iii. 25 Eylül 2010 tarihinde “*üçüncü avans ödemesi*” olarak 50.000 EUR;

iv. 300.000 EUR ücret aylık 10 eşit taksitte her ayın 25’inde 2010 Ağustos’undan 2011 Mayıs ayına kadar ödenecektir.

12. Devamında Komisyon üyeleri, Davacı/Karşı-Davalı’nın toplam 250.000 EUR miktarındaki ödemenin yapılmadığı gerekçesiyle tarafların yaptıkları anlaşmayı 28 Aralık 2010 tarihinde feshederek anlaşmazlığa düştüklerini belirtmektedir.

13. Bu açıdan Komisyon, Davacı/Karşı-Davalı’ya göre sözleşmenin fesh edildiği 28 Aralık 2010 tarihinde, 25 Ağustos 2010 ve 25 Eylül 2010 vadeli birinci ve ikinci avans ödemeleri 100.000 EUR’nun yanı sıra 2010 Ağustos ile 2010 Aralık ücretleri karşılığı 150.000 EUR’nun Davalı/Karşı Davacı tarafından hala ödenmediği bilgisini almıştır.

14. Diğer taraftan Komisyon, Davalı/Karşı Davacı’nın Davacı/Karşı-Davalı’nın sözleşmeyi feshetmek için haklı sebebi bulunmadığı fikrine sahip olduğunu belirtmektedir.

15. Bu bağlamda, Davalı/Karşı Davacı’ya göre Davacı/Karşı-Davalı’nın

i. antrenmanlara dahi katılmayarak [Davalı/Karşı Davacı’ya] herhangi bir katkıda bulunmadığı”,

ii. “*disiplinsiz hareket ettiğini ve uygunsuz davranışlarda bulunarak uyumu bozmaya başladığını*” ve

iii. Davalı/Karşı Davacı’nın yönetim kurulu tarafından süresiz kadro dışı bırakıldığı gerekçesiyle iş sözleşmesine uygun olarak yükümlülüklerini yerine getirmemiştir.

Bu yüzden Komisyon üyelerine verilen bilgide, Davalı/Karşı Davacı, Davacı/Karşı-Davalı’nın Kasım ve Aralık 2010 ücretlerini almaya hakkı kazanmadığını vurgulamaktadır.

16. Bununla birlikte DRC, Davalı/Karşı Davacı'nın "*bahsi geçen aylar için ücretlerin talebi 30 günlük süreye müsaade etmeden ödenmeliydi, yani gerektiği şekilde talep edilmedi*" argümanını da dikkat çekmektedir. Bu bağlamda, Komisyon üyelerine verilen bilgide, Davalı/Karşı Davacı'ya göre TFF Yönetmeliği madde 28/1'de: "*ödenmeyen miktarların ödenmemiş olduğunu iddia edebilmek için 30 gün öncesinde yazılı tebligatta bulunmalıdır.*"
17. Yukarıda belirtilenlerden dolayı DRC, Davacı/Karşı-Davalı'nın sözleşmeyi feshetmesi "*şeklen usüle aykırı ve haksızdır (...)* *çünkü oyuncu 30 gün süreli usulen yazılı tebligatı gönderseydi, (...) kulüp borçlarını ödeyecekti...*" ifadesinden Davalı/Karşı Davacı, Davacı/Karşı-Davalı aleyhine karşı dava açtığına dikkat çekmektedir. Dolayısıyla Davacı/Karşı-Davalı'nın Davalı/Karşı Davacı'ya 50.000 EUR ödemesi hükmü verilmelidir.
18. Komisyon ayrıca, yukarıda belirtilen hükmün kendisine hiç bildirilmediği ve Davalı/Karşı Davacı'nın da varlığını ispat etmediğini ileri sürerek Davalı/Karşı Davacı'nın talebini ret eden Davacı/Karşı-Davalı'nın argümanına da dikkat etmektedir. Bundan başka söz konusu hüküm taraflar arasında yapılan sözleşmenin bir parçası değildir.
19. Yukarıda verilen hususlar ve tarafların karşıt pozisyonları açısından, tarafların ortaya koydukları talepler ve karşı talepler göz önünde bulundurularak Komisyon bu anlaşmazlığın altında yatan asıl konunun; iş sözleşmesinin Davacı/Karşı-Davalı tarafından haklı sebeple mi yoksa haklı sebep bulunmadan mı tek taraflı fesih edilip edilmediğinin belirlenmesi ve sözleşmeden doğan söz konusu ilişkinin erken feshinde hangi tarafın sorumlu bulunduğunu belirlenmesi olduğunu varsaymaktadır.
20. Bununla beraber DRC dikkatini, Davalı/Karşı Davacı'nın ileri sürdüğü uygunsuz davranışları ve defalarca takımla beraber antrenmanlara katılmadığı iddialarından dolayı Kasım ve

Aralık 2010 ücretlerini Davacı/Karşı-Davalı'nın almaya hak kazanmadığı iddialarına çevirmiştir.

21. Bu noktada DRC, Usul Kuralları madde 12 paragraf 3'te yer alan kantılama zorunluluğu yasal ilkesine göre öne sürülen bir gerçeğe dayanarak bir hak talep eden tarafın kanıtlama zorunluluğu bulunmaktadır ifadesini hatırlatmayı yerinde görmektedir.
22. Bu değerlendirmeler göz önünde bulundurulduğunda DRC üyeleri, Davalı/Karşı Davacı'nın iddia edildiği şekilde katılmadığını kanıtlamak amacıyla Davacı/Karşı-Davalı tarafından sunulan kanıt belgeler yeterli olmadığı hususunda fikir birliğine sahiptirler. Bu bağlamda Komisyon, FIFA'ya sunulan dilekçelerin FIFA'nın dört resmi dilinden (İngilizce, İspanyolca, Fransızca ve Almanca) biriyle gönderilmesi şartını koyan Usul Kuralları madde 9 paragraf 1'e atfen, Davalı/Karşı Davacı'nın ileri sürdüğü antrenmanlara katılmamaya dair daha fazla ayrıntı sunmadığını ve yukarıda belirtilen hükmün defalarca Davalı/Karşı Davacı'ya FIFA yönetimi tarafından hatırlatılmasına rağmen antrenmanlarda yer almadığını gösterdiği iddia edilen belgelerin resmi FIFA dillerinden birine tercüme edilmeden Türkçe dilinde sunulduğunu vurgulamaktadır.
23. Bu yüzden Davalı/Karşı Davacı'nın, Davacı/Karşı-Davalı'nın Kasım ve Aralık 2010 ücretlerini uygunsuz davranışlar ve antrenmanlara katılmadığı için almaya hakkı kazanmadığı iddiasının ret edilmesi gerekmektedir. Bunun da ötesinde Komisyon, 25 Ağustos ve 25 Eylül 2010 vadeli avans ödemelerinin yanı sıra Eylül ve Ekim 2010 ücretlerinin ödenmediğine dair itiraz da bulunulmadığını vurgulamaktadır.
24. Devamında Komisyon, yapılmamış ödemeler için Davalı/Karşı Davacı'ya 30 günlük mühletin Davacı/Karşı-Davalı tarafından verilmesi zorunluluğu getiren TFF yönetmeliklerinin 28/1

maddesine göre Davacı/Karşı-Davalı tarafından sözleşmenin feshinin gerçekleştirilmediği ile ilgili Davalı/Karşı Davacı'nın pozisyonunu hakkında bilgilendirilmiştir.

25. Bu açıdan, bir kez daha kanıtlama zorunluluğunu hatırlatarak DRC, Davalı/Karşı Davacı'nın bu anlamdaki iddialarını destekleyebilecek herhangi bir kanıt sunmadığını görmüştür. DRC mevcut sorunda uygulanabilecek yönetmeliklerin TFF değil FIFA yönetmelikleri olduğunu hatırlatmayı uygun görmektedir. Her durumda, Davalı/Karşı Davacı TFF yönetmeliklerinin 28/1 maddesinin fiili içeriğini destekleyebilecek herhangi bir kanıt sunmamıştır. Aynı zamanda Komisyon Davalı/Karşı Davacı ve Davacı/Karşı-Davalı arasında sözleşmeden doğan ilikiye yukarıda verilen madde 28/1 doğrudan uygulanamayacağını varsaydığından dolayı Komisyon üyeleri, iş sözleşmesinde bu tür bir fesih prosedürü şart koşulmadığına dikkat çekmektedirler
26. Aynı derecede Komisyon, Davacı/Karşı-Davalı ayrıca yanıtlanmayan 10, 14 ve 20 Aralık 2010 tarihli üç tebligat aracılığıyla Davalı/Karşı Davacı'yı ödenmeyen alacakları için mütemerrit kıldığının tartışılmaz olduğunu vurgulamaktadır.
27. Yukarıdaki koşullardan dolayı Komisyon sadece Davalı/Karşı Davacı'nın önemli bir süre boyunca Davacı/Karşı-Davalı'ya ödeme yapmayarak sürekli ve sabit bir şekilde Davacı/Karşı-Davalı'ya karşı Davalı/Karşı Davacı'nın sözleşmeden doğan yükümlülüklerini ciddi şekilde ihmal ettiğini değil aynı zamanda öncesinde kulübü mütemerrit kılarak 28 Aralık 2010 tarihinden iş sözleşmesini tek taraflı feshetmeye Davacı/Karşı-Davalı'nın haklı sebebi bulunduğu karar vermiştir. Sonuç olarak iş sözleşmesinin Davacı/Karşı-Davalı tarafından haklı sebeple erken feshinden Davalı/Karşı Davacı sorumlu tutulmaktadır.

28. Belirtilen değerlendirmeler göz önünde tutarak, Komisyon iş sözleşmesinin Davacı/Karşı-Davalı tarafından haklı sebeple erken feshinin sonuçlarını ele almıştır.
29. Öncelikle Komisyon üyeleri Davalı/Karşı Davacı'nın genel hukuki "*ahde vefa ilkesi*" uyarınca iş sözleşmesine göre yükümlülüklerini yerine getirmesi gerektiği sonucuna varmıştır. Sonuç olarak Komisyon, fesih zamanında kalan bakiyenin Davalı/Karşı Davacı'ya ödenmesinden Davalı/Karşı Davacı'nun sorumlu olduğuna karar vermiştir, yani 25 Ağustos 2010 ve 25 Eylül 2010 vadeli ikinci ve üçüncü peşin ödemelerden 100.000 EUR ile Eylül, Ekim, Kasım ve Aralık 2010 ücretlerine istinade 120.000 EUR'dan oluşan 220.000 EUR Komisyon, Davacı'nın fikrinin aksine sözleşme 300.000 EUR'nun Ağustos 2010'dan itibaren 10 aylık taksitler halinde ödeneceğini şart koştuğundan 2010 Temmuz ayı için bir ödeme tahakkuk etmediğini vurgulamaktadır. Dolayısıyla Komisyon, Davacı/Karşı-Davalı'nın Temmuz 2010 için almayı iddia ettiği ücret aslında 2010 Ağustos ayına aittir.
30. Ayrıca Davacı/Karşı-Davalı'nın talebini göz önünde bulundurarak Komisyon son olarak bahsi geçen miktara her ayın vade tarihinden itibaren yıllık 5% oranında faiz uygulanmasına karar vermiştir.
31. Devamında Komisyon, Yönetmeliğin 17'nci maddesi 1'inci paragrafını dikkate alarak, ilgili iş sözleşmesine dayanarak ödenmemiş ücretlere ilaveten sözleşmenin ihlalinin dolayı Davacı/Karşı-Davalı'nın Davalı/Karşı Davacı'dan tazminat almaya hakkı bulunduğu karar vermiştir.
32. Bu bağlamda söz konusu hükme göre Komisyon, anlaşmazlık için sözleşmede özellikle ve aksi şekilde belirtilmediği sürece, ilgili ülkenin kanunları, sporun özgüllüğü ve diğer objektif kriterler gereği gibi göz önünde tutularak özellikle mevcut

sözleşmeden ve/veya yeni sözleşmeden doğan Davacı/Karşı-Davalı'ya tahakkuk eden ödemeler ve diğer alacaklar da dahil, mevcut sözleşmede kalan süre maksimum beş yıla kadar ve sözleşmenin ihlali korunan sürenin içinde kalıp kalmadığına bağlı olarak tazminat miktarının hesaplanacağını belirtmiştir.

33. İlgili hükmün uygulanmasında Komisyon, öncelikle sözleşmenin ihlali durumunda tarafların bir tazminat miktarı ödemesi için bir hükmün sözleşmede yer alıp almadığının netleştirilmesine karar vermiştir. Bununla ilgili olarak Komisyon ele alınan sorun temelinde iş sözleşmesinde bu tür bir tazminat maddesinin bulunmadığını tespit etmiştir.
34. Yukarıda belirtilenleri hatırlayarak ve Davacı/Karşı Davacı tarafından ödenecek tazminatı değerlendirmek amacıyla Komisyon üyeleri, erken fesih gerçekleştikten sonra Davacı/Karşı-Davalı'nın profesyonel durumu ile birlikte sözleşmede kalan sürenin yanı sıra iş sözleşmesine göre Davacı/Karşı-Davalı'ya ödenmesi gereken bedeli hesaplamışlardır. Bu açıdan Komisyon, sözleşmenin feshedildiği anda bunun bir on yedi ay daha devam ettiğine dikkat çekmektedirler. Sonuç olarak Komisyon, Davacı/Karşı-Davalı'nın erken feshinden normal geçerlilik süresine kadar sözleşmeden kalan bedel, sözleşmenin ihlali için tazminat miktarına dayanak olarak 700.000 EUR (2011/2012 sezonu ücretleri) tutarında sonuca varmıştır; bu miktarın 150.000 EUR'su Ocak 2011 ve Mayıs 2011 arası ücret, 550.000 EUR'su 2011/2012 sezonu için ücrettir.
35. Devamında Komisyon, Davacı/Karşı-Davalı'nın, "2010-2011'in ikinci yarısı ve 2011-2012 futbol sezonu için" Portekiz Kulübü SC Olhanense'de yeni bir iş bulduğuna dikkat çekmektedir. Davacı/Karşı-Davalı ile SC Olhanense arasında imzalanan iş sözleşmesi uyarınca sözleşmenin geçerliliği süresince Davacı/Karşı-Davalı toplam 230.000 EUR alma hakkına sahiptir. Sonuç olarak Anlaşmazlık Çözüm Komisyonu'nun

sabit uygulamasına ve zararını hafifletmek için Davacı/Karşı-Davalı'nın genel yükümlülüklerine göre yeni iş sözleşmesindeki bu ödeme sözleşmenin ihlali için tazminat miktarının hesaplanmasında göz önünde bulundurulacaktır.

36. Yukarıda belirtilenler ışığında, dava tarihi yani 7 Ocak 2011'de fiili ödeme tarihine kadar yıllık % 5 faiziyle birlikte, Davalı/Karşı Davacı tarafından Davacı/Karşı-Davalı'ya tazminat olarak Komisyon tarafından makul ve adil bir miktar olarak değerlendirilen 470.000 EUR'luk ödemenin yapılmasına karar verilmiştir.
37. Devamında Komisyon söz konusu sözleşmenin ihlalinin ileri sonuçları üzerine dikkatini vermiştir ve bu bağlamda Yönetmeliğin 17'nci maddesi 4'üncü paragrafına göre Davalı/Karşı Davacı aleyhine sportif yaptırımlar sorununa değinmektedir. Söz konusu hüküm, tazminat ödenmesi yükümlülüğüne ilaveten koruma süresi boyunca sözleşmeyi ihlal eden herhangi bir kulübe sportif yaptırımlar uygulanmasını şart koşmaktadır.
38. Akabinde, Komisyon Yönetmeliğin "Tanımlar" bölümü madde 7'ye atıfta bulunmaktadır; diğerlerinin yanı sıra "sözleşmenin profesyonel oyuncunun 28'inci yaş gününden önce yürürlüğe girmesi durumunda sözleşme üç tam sezon veya üç yıl (hangisi önce dolarsa) veya sözleşmenin profesyonel oyuncunun 28'inci yaş gününden sonra yürürlüğe girmesi durumunda sözleşme iki tam sezon veya iki yıl (hangisi önce dolarsa) süre ile koruma süresi içerisindedir" Bu açıdan Komisyon iş sözleşmesinin 28 Aralık 2010 tarihinde yani sözleşme yürürlüğe girdikten sonra 6 ay içerisinde anlaşmazlık nedeniyle Davacı/Karşı-Davalı tarafından haklı sebeple fesih edildiğine dikkat çekmektedir. Dolayısıyla, oyuncunun yaşına bakılmaksızın, Komisyon oyuncunun yaşına bakılmaksızın Davalı/Karşı Davacı tarafından sözleşmenin ihlalinin koruma süresi içerisinde gerçekleştiği sonucuna varmıştır.

39. Sonuç olarak, Yönetmeliğin 17'nci maddesi 4'üncü paragrafı mucibince ve Davalı/Karşı Davacı'nın haklı sebebi bulunmaksızın iş sözleşmesini ihlal ettiği görüldüğünden Komisyon, mevcut kararın tebliğini müteakip Davalı/Karşı Davacı'nın sonraki iki tam ve art arda gelen kayıt süreleri içinde ulusal veya uluslararası yeni oyuncu kaydı yapmasının yasaklanmasına karar vermiştir. Bu bağlamda Komisyon mevcut sorunda, koruma süresi içerisinde Davalı/Karşı Davacı'nın sözleşmeyi açık bir şekilde ihlal etmesinin dışında Davalı/Karşı Davacı'nın aynı zamanda oyuncu Torric Jebrin (dava ref. no. 12-00746/rov) ve oyuncu Carlos Alberto Fernandes (dava ref. no. 11-01729/mfl) ile olan sözleşmelerini de ihlal ettiğine dikkat çekmektedir.

iii. Anlaşmazlık Çözüm Komisyonu Davacı/Karşı-Davalı tarafından yapılacak başka herhangi bir başvurunun reddine karar vererek, mevcut sorundaki müzakerelerini sona erdirmiştir. Aynı şekilde Davalı/Karşı Davacı'nın sözleşmeyi haklı sebep bulunmaksızın ihlal ettiği görüldüğünden Davalı/Karşı Davacıya İlişkin Anlaşmazlık Çözüm Komisyonu Kararı

1. Davacı/Karşı-Davalı E. G. talebi kabul edilebilir.
2. Davacı/Karşı-Davalı'nın talebi kısmen kabul edilmiştir.
3. Davalı/Karşı Davacı, B spor, Davacıya/ Karşı-Davalıya bu kararın tebliğinden itibaren 30 gün içerisinde 220.000 EUR tutarındaki kalan bakiyeyi ödeme gününe kadar artı %5 faizle aşağıdaki şekilde ödemelidir:
 - a. 26 Ağustos 2010 tarihinden itibaren 50.000 EUR üzerine yıllık %5;
 - b. 26 Eylül 2010 tarihinden itibaren 50.000 EUR üzerine yıllık %5;

- c. 26 Eylül 2010 tarihinden itibaren 30.000 EUR üzerine yıllık %5;
- d. 26 Ekim 2010 tarihinden itibaren 30.000 EUR üzerine yıllık %5;
- e. 26 Kasım 2010 tarihinden itibaren 30.000 EUR üzerine yıllık %5;
- f. 26 Aralık 2010 tarihinden itibaren 30.000 EUR üzerine yıllık %5;
4. Davalı/Karşı Davacı, Davacıya/ Karşı-Davalıya bu kararın tebliğinden itibaren 30 gün içerisinde sözleşmenin ihlali için tazminat olarak 470.000 EUR tutarındaki kalan bakiyeyi 7 Ocak 2011 tarihinden ödeme gününe kadar artı %5 faizle aşağıdaki şekilde ödemelidir:
5. Davalı tarafından yukarıda 3 ve 4'üncü maddelere uygun olarak Davacıya/Karşı-Davalıya belirtilen süre içerisinde ödeme yapılmaması halinde mevcut konu, talep üzerine, değerlendirme ve resmi karar için FIFA Disiplin Komisyonuna gönderilecektir.
6. Davacıya / Karşı-Davalıya, ödemelerin yapılacağı hesap numarasının derhal ve doğrudan Davalıya /Karşı Davacıya gönderilmesi ve Anlaşmazlık Çözüm Komisyonunun alınan her ödeme hakkında bilgilendirilmesi talimatı iletilmiştir.
7. Davacı/Karşı-Davalı tarafından yapılacak herhangi bir talep ret edilmiştir.
8. Davalı/Karşı Davacının karşı davası ret edilmiştir.
9. Davalının /Karşı Davacının, mevcut kararın tebliğini müteakip, sonraki iki tam ve ardarda gelen kayıt süreleri içinde ulusal veya uluslararası yeni oyuncu kaydı yapmasının yasaklanmasına karar vermiştir.

Gerekçeli kararlar ilgili açıklama (kanuni yollar):

FIFA Kurallarının 67'nci maddesi 1'inci paragrafına göre bu karara Spor Tahkim Mahkemesi(CAS) başvuru yapılarak itiraz edilebilir. Temyiz dilekçesi, bu kararın tebliğ edilmesinden sonra 21 gün içerisinde doğrudan CAS'a gönderilmelidir ve bir kopyasını buraya eklediğimiz CAS tarafından yayınlanan yönetmeliklerin 2'nci konusuna göre tüm unsurları içermelidir. Temyiz başvurusu için süre sınırının sona ermesinden sonraki 10 gün içerisinde temyize giden taraf CAS'a itirazına neden olan unsurları ve yasal argümanların bir özetini dosya halinde sunacaktır.

CAS adresi ve iletişim numaraları aşağıda verilmiştir:

- Court of Arbitration for Sport (Spor Tahkim Mahkemesi)
Avenue de Beaumont 2 1012 Lausanne Switzerland Tel:
+41 21 613 50 00 Fax: +41 21 613 50 01 e-mail; info@
tas-cas.org www.tas-cas.org

Anlaşmazlık Çözüm Komisyonu adına:
Av. Jerdmeyalcke Genel Sekreter

Ek CAS Talimatları

Davacı tarafından yapılacak karşı dava başvurusu da ret edilmiştir.

Kime	Mr D.B. Mr T.E.K. aracılığıyla Fax:+90 212 296 90 99	Tarih : 17 Eylül 2014
Kime	M. SK Fax: +90 324 238 03 41	Sayfa Sayısı: 13 (bu sayfa dahil)
Kime	K. Kulübü Fax: +90 232 323 59 00	
Bilgi kopyası:	Türkiye Futbol Federasy- onu Fax: + 90 212 323 4968	
Ynt:	Oyuncu D.B., Çek Cum- huriyeti/ Kulüp M. SK, Türkiye/ K. Kulübü, Türkiye (dava ref. 14-00643/rov)	

Federation Internationale de Football Association

FIFA-Strasse 20 P.O.Box 8044 Zurich Switzerland Tel:+41 43/222

7777

Sayın Baylar,

Temyiz prosedürü ile ilgili CAS yönetmeliklerinin bir kopyasının yanı sıra 30 Temmuz 2014 tarihinde Zürih, İsviçre'de düzenlenen toplantıda Anlaşmazlık Çözüm Komisyonu tarafından yukarıda belirtilen sorunla ilgili alınan kararı ekte bulabilirsiniz.

Saygılarımızla,

Anlaşmazlık Çözüm Komisyonu Adına

Omar Ongaro

Oyuncuların Statüsü ve Yönetimi Başkanı

Anlaşmazlık Çözüm Komisyonu Kararı

Aşağıdaki uzlaşmada 30 Temmuz 2014 tarihinde Zürih, İsviçre:

Thomas Grimm (İsviçre), Başkan Yardımcısı

Johan van Gaalen (Güney Afrika), üye

Theodore Giannikos (Yunanistan), üye

oyuncu,

Mr T. E. K. tarafından temsil edilen D. B., Çek Cumhuriyeti

Davacı / Karşı Davalı

ve kulüp

M. SK, Türkiye arasındaki sorun hakkında

Davalı / Karşı davacı

ve kulüp

K., Turkey

Müdahil

taraflar arasında ortaya çıkan iş alım ile ilgili anlaşmazlığa istinaden

1. Belirtilmemiş bir tarihte, Çek oyuncu D. B. (bundan böyle Davacı, Karşı-Davalı veya oyuncu olarak anılacaktır) ve Türk Kulübü M. SK (bundan böyle Davalı/ Karşı Davalı veya M. olarak anılacaktır), Ocak 2013 ile 31 Mayıs 2014 tarihleri arasında geçerli olmak üzere aralarında iş sözleşmesi (bundan böyle sözleşme olarak anılacaktır) yapmışlardır.
2. Sözleşmeye göre Mersin oyuncuya:
 - 2012/2013 sezonunda, 20,000 EUR'luk eşit 5 aylık taksitte ;100,000 EUR;
 - 2013/2014 sezonunda, 20,000 EUR'luk eşit 10 aylık taksitte; 200,000 EUR; ödeme taahhütünde bulunmuştur.
3. Sözleşmeye göre aylık ücretlerin ödemesi her ayın 20'sinde yapılacaktır.
4. Ayrıca sözleşmenin "Özel Hükümleri" M.'in "futbol takımımızın uygulanan katılım sisteminden yararlanmasını garanti edeceğini" temin etmektedir.
5. 6 Haziran 2013 tarihinde normal, 15 Temmuz 2013 tarihinde Noter aracılığıyla tebliğle haklı sebeple sözleşmeyi feshettiğini idda ederek 1 Nisan 2014 tarihinde oyuncu FIFA'ya M. aleyhinde şikayette bulunmuştur.
6. Oyuncu, 2013 Mayıs'ına kadar sadece bir aylık ücret 20.000 EUR aldığını ve sonuç olarak M.'e 23 Mayıs 2013 tarihinde, geciken 80.000 EUR ödemenin 7 gün içerisinde yapılması için tebligat gönderdiğini açıklamıştır. Ancak oyuncuya göre sözleşmeyi fesih etme dayanağı olarak söz konusu ödeme bildirimi yanıtı bırakılmıştır.
7. Sonuç olarak oyuncu aşağıda belirtilen hakları talep etmektedir:
 - Ödenmemiş 80.000 EUR bakiye artı faizi "ödeme tarihinden itibaren";

- Sözleşmenin ihlalden dolayı 35.000 EUR tazminat;
 - “*kötü niyet ve Davacının yoksun bıraktığı ikramiyeler*” için 10.000 EUR ilave tazminat;
 - yasal giderler.
8. Bu bağlamda oyuncu, 19 Temmuz 2013 tarihinde Türk kulübü K. 19 Temmuz 2013 ile 15 Mayıs 2014 tarihleri arası için 165.000 EUR bedelli sözleşme imzalamıştır, *“dolayısıyla oyuncunun kaybı 35.000 EUR’dur.”*
9. Talebine cevaben M. *“Oyuncuların ücretleri sadece 2013 Şubat, Mart, Nisan ve Mayıs aylarında ödenmektedir. Kulübümüz oyuncular sözleşmelerini tek taraflı feshetseler dahi ödemelerinin yapılacağını ilan etmiştir. Her kim olursa olsun tek taraflı fesih ile ücret talep etmek kesinlikle kabul edilemez.”*
10. Dolayısıyla M. oyuncunun sözleşmeyi ihlal ettiğini varsaymış sonuç olarak da 50.000 EUR miktarında oyuncu aleyhine karşı dava açmıştır.
11. Karşı davaya yanıt olarak oyuncu M.’in 4 aylık ücretin henüz ödenmediğini bildiğini ve bu yüzden Mersin ile yapılan iş sözleşmesini fesih için haklı sebebinin bulunduğunu ileri sürmüştür.
12. M.’in karşı davası açısından ve Oyuncuların Statüleri ve Transferleri hakkında Yönetmelik’in 17’nci maddesi bölüm 2 ve 4 bölümleri göz önünde bulundurulduğunda mevcut sorunla ilgili Karşıyaka’ya görüşünü sunması için davette bulunulmuştur; ancak bunu yapmamıştır.

1. Anlaşmazlık Çözüm Komisyonu (bundan böyle Komisyon veya AÇK olarak anılacaktır) öncelikle mevcut davaya bakma yetkisi olup olmadığını incelemiştir.

Bu açıdan, mevcut sorun için FIFA’ya 1 Nisan 2014 tarihinde başvurulduğunu dikkate almıştır. Sonuç olarak, sorun

Oyuncuların Statüsü Komitesi ve Anlaşmazlık Çözüm Komisyonu'nun Usullerini Belirleyen Kuralların 2012 edisyonu (bundan böyle Usul Kuralları olarak anılacaktır) mevcut sorun için uygulanabilmektedir (bkz. Usul Kuralları 2012 edisyonu madde 21 paragraf 2 ve paragraf 3).

2. Bilahare Komisyon üyeleri Usul Kuralları 3'üncü madde 1'inci paragrafa atfen ve Oyuncuların Statüleri ve Transferleri Yönetmeliği (2012 edisyonu) 22'nci madde lit. b) ile bağlantılı 24'üncü madde, 1 ve 2'inci paragraflarına uygun olarak Anlaşmazlık Çözüm Komisyonunu bir Çek oyuncu ile bir Türk kulübünün arasındaki ve bir diğer Türk kulübünün de dahil olduğu uluslararası boyuttaki bir iş ile ilgili anlaşmazlığı kapsayan söz konusu sorunu ele almaya yetkilidir.

3. Bunun yanı sıra Komisyon, sorunun esası olarak hangi yönemeliklerin uygulanabileceğini incelemiştir. Bu açıdan, Oyuncuların Statüsü ve Transferleri Yönetmeliğinin (2012 edisyonu) 26'ncı maddesi 1 ve 2'nci paragrafları uyarınca ve mevcut sorun için FIFA'ya 1 Nisan 2014 tarihinde başvurulduğunu göz önünde bulundurarak söz konusu yönetmeliklerin 2012 edisyonunun (bundan böyle Yönetmelikler olarak anılacaktır) mevcut soruna uygulanabileceğini teyit etmiştir.

4. Belirlenen komisyon yetkisi ve uygulanabilir yönetmelikler ve konunun esasını teşkil etmesinde Komisyon dosyada yer alan belgelerin yanı sıra yukarıda verilen unsurların kabul edilmesiyle başlamıştır.

Bununla birlikte Komisyon, aşağıda verilen değerlendirmelerde mevcut konunun ele alınması için uygun gördüğü sadece unsurlara, argümanlara ve belgesel kanıtlara atıfta bulunacaktır.

5. Öncelikle Komisyon üyeleri, M. ile Ocak 2013'ten 31 Mayıs 2014 tarihine kadar geçerli bir iş sözleşmesi yaptıkları oyuncu

ile aralarında anlaşmazlık bulunduğunu kabul etmişlerdir. Sözleşmenin finansal koşullarıyla ilgili Komisyon, M.'in oyuncuya 2012/2013 sezonu için toplam 100.000 EUR'yu eşit 5 taksitte her ayın 20'sinde ödeyeceğini kabul ettiğine dikkat çekmektedir. 2013/2014 sezonundaysa, Mersin 20,000 EUR'luk 10 aylık eşit taksitler halinde 200,000 EUR ödeyecektir.

6. Devamında Komisyon üyeleri, oyuncunun 80.000 EUR miktarındaki ödemeyi 7 gün içerisinde ödeme bildirimini 23 Mayıs 2013 tarihinde gönderdiği yazıyla M.'e iletmesiyle kulübün borcunu ödememesi üzerine 6 Haziran 2013 tarihinde haklı sebeple sözleşmeyi feshettikten sonra FIFA'ya M. aleyhinde şikayette bulunmuştur. Ancak oyuncuya göre sözleşmeyi fesh etme dayanağı olan yukarıda bahis konusu ödeme bildirimi yanıtsız bırakılmıştır.

7. Bu bağlamda oyuncu M. ile sözleşmesini feshettikten sonra, sadece Ocak 2013 ücretinin ödendiğini 2013 Şubat ve Mayıs ayları arası ödemelerinin yapılmadığını ileri sürmüştür. Buna göre komisyon, sonuç olarak oyuncunun talep ettiği alacaklarının ödenmesinin yanı sıra sözleşmenin ihlalinden dolayı tazminat talebini göz önünde bulundurmıştır.

8. Komisyon, oyuncunun sözleşmeyi fesih ettiğinde M.'in 2013 Şubat Mayıs ayları arası ücretlerin ödenmediğine itirazda bulunmadığını görmektedir. M. sadece oyuncuya ücretlerinin ödeneceğinin ilan edildiğini belirtmiş ve dolayısıyla sözleşmenin oyuncu tarafından feshedilmesinin kabul edilemez olduğunu vurgulamıştır. Sonuç olarak M. sözleşmeyi ihlal edenin aslında oyuncu olduğunu varsaymış ve 50.000 EUR miktarında oyuncu aleyhine karşı dava açmıştır.

9. Yukarıda belirtilenlerden dolayı Komisyon, oyuncunun talebini ve M.'in iddialarını göz önünde bulundurarak mevcut anlaşmazlıktaki temel sorunun, oyuncu tarafından iddia edildiği gibi 6 Haziran 2013 tarihinde M ile iş sözleşmesinin oyuncu tarafından haklı sebeple fesh edilip edilmediğini tespit etmek olduğunu gözlemlemiştir.

10. Bu açıdan Komisyon, 2013 Şubat, Mart, Nisan ve Mayıs ayları için oyuncunun aylık ücretlerinin ödenmediğine dair Mersin'in itirazda bulunmadığını tekrarlamaktadır. Bununla beraber Mersin, bu ücretleri neden ödemediğine dair geçerli bir neden de sunmamıştır. Aslında Mersin, oyuncularına ödeme yapacağını ilan ettiğine dair herhangi bir tamamlayıcı kanıt belge sunmamıştır; dolayısıyla Komisyon bu iddiayı sürdürebilir bulamaz (bkz. Usul Kuralları madde 12 paragraf 3). Aynı şekilde Komisyon, M.'in oyuncunun 23 Mayıs 2013 tarihli ödeme bildirimine yanıt vermediği gerçeğine itiraz da bulunmadığını görmektedir.

11. Yukarıda belirtilenler göz önünde bulundurulduğunda Komisyon, M.'in sürekli ve tekrarlayarak oyuncuya karşı sözleşme yükümlülüklerini ciddi biçimde ihmal ettiğine kanaat getirmiştir, yani M. belirli bir süre boyunca oyuncuya ödeme yapmamış ve aslında sözleşmenin başlangıcından itibaren oyuncuya sadece bir aylık ücretini ödemiştir. Dolayısıyla Komisyon, M.'in sözleşmeyi ihlal ettiği sonucuna varmıştır ve bu ihlal, Komisyonun süregelen ve iyi yapılanmış içtiyatıyla aynı doğrultuda, M.'in öncesinde ödeme yapmamasıyla oyuncunun 6 Haziran 2013 tarihinde M.'le sözleşmeden doğan ilişkiyi tek taraflı feshetmesi için haklı sebebe sahip bulunması kadar ciddidir. Sonuç olarak iş sözleşmesinin oyuncu tarafından haklı sebeple erken feshinden M. sorumlu tutulmaktadır.

12. Belirtilen değerlendirmeler göz önünde tutarak, Komisyon iş sözleşmesinin oyuncu tarafından haklı sebeple erken feshinin sonuçlarını ele almıştır.

13. Öncelikle Komisyon, oyuncu tarafından sözleşmenin haklı sebeple feshe edilmesinden M.'in sorumlu bulunduğunu tekrarlamaktadır ve M. tarafından oyuncu aleyhine açılan karşı davanın reddine karar vermiştir.

14. Devamında Komisyon üyeleri M.'in genel hukuki "*ahde vefa ilkesi*" uyarınca iş sözleşmesine göre yükümlülüklerini yerine getirmesi gerektiği sonucuna varmıştır. Sonuç olarak Komisyon, fesih zamanında kalan bakiye, 2013 Şubat, Mart, Nisan ve Mayıs ayları ücretlerini kapsayan dört aylık miktar 80.000 EUR'nun oyuncuya ödenmesinden M.'in sorumlu olduğu kararına varmıştır.

15. Ayrıca, oyuncunun faiz talebini de göz önünde bulundurarak Komisyon M.'in ilgili vade tarihlerinden itibaren 80.000 EUR için 5% faiz ödemesi gerektiğine hükmetmiştir.

16. Devamında Komisyon, Yönetmeliğin 17'nci maddesi 1'inci paragrafını dikkate alarak, ilgili iş sözleşmesine dayanarak ödenmemiş ücretlere ilaveten sözleşmenin ihlalden dolayı oyuncunun M.'den tazminat almaya hakkı bulunduğu karar vermiştir.

17. Bu bağlamda söz konusu hükme göre Komisyon, anlaşmazlık için sözleşmede özellikle ve aksi şekilde belirtilmediği sürece, ilgili ülkenin kanunları, sporun özgüllüğü ve diğer objektif kriterler gereği gibi göz önünde tutularak özellikle mevcut sözleşmeden ve/veya yeni sözleşmeden doğan Davacıya tahakkuk eden ödemeler ve diğer alacaklar da dahil, mevcut sözleşmede kalan süre maksimum beş yıla kadar ve sözleşmenin ihlali korunan sürenin içinde kalıp kalmadığına bağlı olarak tazminat miktarının hesaplanacağını belirtmiştir.

18. İlgili hükmün uygulanmasında Komisyon, öncelikle sözleşmenin ihlali durumunda tarafların bir tazminat ödemesi için bir mutabakatın sözleşmede yer alıp almadığının netleştirilmesine karar vermiştir. Bununla ilgili olarak Komisyon ele alınan sorun temelinde iş sözleşmesinde bu tür bir tazminat maddesinin bulunmadığını tespit etmiştir.

19. Sonuç olarak Komisyon üyeleri M. tarafından oyuncuya ödenecek tazminat miktarının Yönetmeliklerin 17'nci maddesi 1'inci paragrafında belirtilen diğer parametrelere göre belirlenmesi gerektiğini tespit etmiştir. Komisyon, söz konusu hükmün ödenebilir tazminat miktarının hesaplanmasında göz önünde bulundurulmak üzere kapsamlı olmayan bir hesaplama kriteri verdiğini hatırlatmaktadır.

20. Oyuncunun talebinin yanı sıra yukarıda belirtilenler de dikkate alınarak Komisyon, oyuncunun kalan ödemesinin hesaplanmasına 31 Mayıs 2013 tarihine kadar olan oyuncunun ödemelerini de hesaba katarak 31 Mayıs 2014 tarihine kadar iş sözleşmesi şartları altında oyuncuya ödenmesi gereken paraları hesaplamıştır (yukarıda bkz. no. II./14). Sonuç olarak Komisyon, sözleşmenin ihlali için tazminat miktarına dayanak olarak 200.000 EUR (2013/2014 sezonu ücretleri) tutarında sonuca varmıştır.

21. Devamında Komisyon oyuncunun Türk kulübü K.da iş bulduğuna dikkat çekmektedir. Oyuncu tarafından sunulan geçerli iş sözleşmesine göre, 2013/2014 sezonu boyunca toplam 165.000 EUR ücret alma hakkına sahiptir.

22. Sonuç olarak Anlaşmazlık Çözüm Komisyonu'nun sabit uygulamasına ve zararını hafifletmek için oyuncunun genel yükümlülüklerine göre yeni iş sözleşmesindeki bu ödeme sözleşmenin ihlali için tazminat miktarının hesaplanmasında göz önünde bulundurulacaktır.

23. Sonuç olarak, yukarıda belirtilen değerlendirmeler nedeniyle Komisyon M.'in oyuncuya 35.000 EUR tutarında sözleşmenin ihlalinin kaynaklı tazminat ödemesine karar vermiştir.

24. Oyuncunun tahmini 10.000 EUR tutarındaki prim kaybıyla ilişkili talebi için Komisyon üyeleri bu tür primlerin ödemesi ve miktarının gelecekte oynanacak maçlara bağlı olduğunu, yani ilgili sözleşmenin feshedilmesinden sonra gerçekleşecek maçlara, vurgulamışlardır ve dolayısıyla farazidir. Sonuç olarak Komisyon oyuncunun bu talebinin reddine karar vermiştir.

25. Ayrıca Anlaşmazlık Çözüm Komisyonu, Usul Kuralları madde 18 paragraf 4 ve Komisyonun bu konuda eskiden beri süregelen içtihatları uyarınca oyuncunun yasal giderler ile ilgili talebini ret etmeye karar vermiştir.

26. Sonuç olarak, yukarıda belirtilen nedenler için Komisyon oyuncunun talebini kısmen kabul etmeye karar vermiş ve sözleşmenin ihlali için tazminat olarak 35.000 EUR ve yapılmamış ödemeler için 80.000 EUR ödemenin M. tarafında oyuncuya ödenmesi gerektiğini tespit etmiştir.

27. Devamında Komisyon söz konusu sözleşmenin ihlalinin ileri sonuçları üzerine dikkatini vermiştir ve bu bağlamda Yönetmeliğin 17'nci maddesi 4'üncü paragrafına göre sportif yaptırımlar sorununa işaret etmektedir. Söz konusu hüküm, tazminat ödenmesi yükümlülüğüne ilaveten diğerlerinin yanı sıra koruma süresi boyunca sözleşmeyi ihlal eden kulübe sportif yaptırımlar uygulanmasını şart koşmaktadır.

28. Akabinde, Komisyon Yönetmeliğin "Tanımlar" bölümü madde 7'ye atıfta bulunmaktadır; diğerlerinin yanı sıra "sözleşmenin profesyonel oyuncunun 28'inci yaş gününden önce yürürlüğe girmesi durumunda sözleşme üç tam sezon veya üç yıl (hangisi önce dolarsa) veya sözleşmenin profesyonel oyuncunun 28'inci yaş

gününden sonra yürürlüğe girmesi durumunda sözleşme iki tam sezon veya iki yıl (hangisi önce dolarsa) süre ile koruma süresi içerisinde" Bu bağlamda Komisyon, M. tarafından sözleşme ihlali sözleşmenin icrasını takiben ilk 5 ay içerisinde gerçekleştirilmesine ve sonuç olarak da oyuncunun sözleşmeyi 6 Haziran 2013 tarihinde fesih ettiğine dikkat çekmektedir. Dolayısıyla Komisyon oyuncunun yaşına bakılmaksızın Davalı tarafından sözleşmenin ihlalinin koruma süresi içerisinde gerçekleştiği sonucuna varmıştır.

29. Sonuç olarak, Yönetmeliğin 17'nci maddesi 4'üncü paragrafı mucibince ve M.'in haklı sebebi bulunmaksızın iş sözleşmesini ihlal ettiği görüldüğünden Komisyon, mevcut kararın tebliğini müteakip M.'in sonraki iki tam ve art arda gelen kayıt süreleri içinde ulusal veya uluslararası yeni oyuncu kaydı yapmasının yasaklanmasına karar vermiştir. Bu bağlamda Komisyon, mevcut sorunda M.'in açıkça koruma süresi içerisinde sözleşmeyi ihlal etmesinin dışında aynı zamanda M., cezayı artırıcı bir durum olarak değerlendirilmesi gereken Kamerunlu oyuncu Joseph Boum II ile iş sözleşmesini erken feshettiği için Komisyon tarafından sorumlu tutulduğu önceki bir davası bulunduğunu vurgulamaktadır (dava ref. no. 13-02986/ssa; karar 27 Mayıs 2014 tarihinde verilmiştir).

30. Anlaşmazlık Çözüm Komisyonu oyuncu tarafından yapılacak başka herhangi bir başvurunun reddine karar vererek mevcut sorundaki müzakerelerini sona erdirmiştir.

III. Anlaşmazlık Çözüm Komisyonu Kararı

1. Davacı/Karşı-Davalı D. B.'in talebi kısmen kabul edilmiştir.
2. Davalı/Karşı Davacı, M. SK, Davacıya/ Karşı-Davalıya bu kararın tebliğinden itibaren 30 gün içerisinde 80.000 EUR

tutarındaki kalan bakiyeyi ödeme gününe kadar artı %5 faizle aşağıdaki şekilde ödemelidir:

- 21 Şubat 2014 tarihinden itibaren 20.000 EUR üzerine yıllık %5;
 - 21 Mart tarihinden itibaren 20.000 EUR üzerine yıllık %5;
 - 21 Nisan 2014 tarihinden itibaren 20.000 EUR üzerine yıllık %5;
 - 21 Mayıs 2014 tarihinden itibaren 20.000 EUR üzerine yıllık %5;
3. Davalı /Karşı Davacı tarafından yukarıda 2'inci maddeye uygun olarak Davacıya/Karşı-Davalıya belirtilen süre içerisinde ödeme yapılmaması halinde mevcut konu, talep üzerine, değerlendirme ve resmi karar için FIFA Disiplin Komisyonuna gönderilecektir.
 4. Davalı/Karşı Davacı, M. SK, Davacıya/Karşı-Davalıya bu kararın tebliğinden itibaren 30 gün içerisinde sözleşmenin ihlali için tazminat bedeli olarak 35.000 EUR ödemelidir:
 5. Davalı/Karşı Davacı tarafından yukarıda 4'üncü maddeye uygun olarak Davacıya/Karşı-Davalıya belirtilen süre içerisinde ödeme yapılmaması halinde, yukarıda belirtilen sürenin sona ermesinden itibaren yıllık 5% faiz uygulanacak olup mevcut konu, talep üzerine, değerlendirme ve resmi karar için FIFA Disiplin Komisyonuna gönderilecektir.
 6. Davacı/Karşı-Davalı tarafından yapılacak herhangi bir talep ret edilmiştir.
 7. Davalı/Karşı Davacının müteakbil davası ret edilmiştir.
 8. Davacıya / Karşı-Davalıya, ödemelerin yapılacağı hesap numarasının derhal ve doğrudan Davalıya /Karşı Davacıya

gönderilmesi ve Anlaşmazlık Çözüm Komisyonunun alınan her ödeme hakkında bilgilendirilmesi talimatı iletilmiştir.

9. Davalının /Karşı Davacının, mevcut kararın tebliğini müteakip, sonraki iki tam ve art arda gelen kayıt süreleri içinde ulusal veya uluslararası yeni oyuncu kaydı yapmasının yasaklanmasına karar vermiştir.

Gerekçeli kararla ilgili açıklama (kanuni yollar):

FIFA Kurallarının 67'nci maddesi 1'inci paragrafına göre bu karara Spor Tahkim Mahkemesi (CAS) başvuru yapılarak itiraz edilebilir. Temyiz dilekçesi, bu kararın tebliğ edilmesinden sonra 21 gün içerisinde doğrudan CAS'a gönderilmelidir ve bir kopyasını buraya eklediğimiz CAS tarafından yayınlanan yönetmeliklerin 2'nci konusuna göre tüm unsurları içermelidir. Temyiz başvurusu için süre sınırının sona ermesinden sonraki 10 gün içerisinde temyize giden taraf CAS'a itirazına neden olan unsurları ve yasal argümanların bir özetini dosya halinde sunacaktır.

CAS'ın açık adresi ve iletişim numaraları aşağıda verilmiştir:

- Court of Arbitration for Sport (Spor Tahkim Mahkemesi)
Avenue de Beaumont 2 1012 Lausanne Switzerland Tel:
+41 21 613 50 00 Fax: +41 21 613 50 01 e-mail; info@
tas-cas.org www.tas-cas.org

CAS huzurunda itiraz prosedürleri ile ilgili yönergeler (Spor Kuralları-Tahkim, 2010 edisyonu)

CAS başvuruları tahkim prosedürü Spor Kuralları-Tahkim (2010 edisyonu, bundan böyle Kural olarak anılacaktır) altında R47 ve sonraki gelen kısım da verilmiştir. Bu prosedür aşağıdaki şekilde özetlenebilir:

1. FIFA mevzuatına göre, FIFA yasal kurumu tarafından verilen bir kesin karara itiraz etmek isteyen taraf gerekçeli kararın alınmasından sonra başlayan 21 günlük süre sınırı içerisinde temyiz dilekçesini CAS'a sunmak zorundadır (FIFA Mevzuatı madde 63).

Spor Tahkim Mahkemesi'nin açık adresi:

- Court of Arbitration for Sport Avenue de Beaumont 2
CH-1012 Lausanne Tel. (41.21)613 50 00 Fax (41.21)
613 50 01 www.tas-cas.org
2. Kabul edilebilmesi için temyiz dilekçesi İngilizce veya Fransızca hazırlanmalı (Kuralların madde R29) ve aşağıdaki unsurları içermelidir:
 - Davalıların adı ve açık adresi;
 - İtiraz edilen kararın bir kopyası;
 - Başvuru sahibinin talebi;
 - Tarafların tek hakmeden oluşan bir heyet üzerinde karşılıklı anlaşmaları dışında (bakz. aşağıda madde 3) temyize giden tarafından CAS listesinden seçilen hakemin görevlendirilmesi; CAS üyelerinin listesi web sitesinde yayınlanmıştır www.tas-cas.org;
 - Eğer uygulanabilirse nedenleriyle birlikte itiraz edilen kararın uygulanmasının durdurulması için başvuru (CAS'a yapılan temyiz başvuru itiraz edilen kararın

uygulanmasını otomatik olarak durdurmaz, finansal yapıdaki kararlar hariç);

- CAS'a başvuruyu gerektiren özel anlaşma veya ilgili Kanun ya da Yönetmelik hükümlerinin bir kopyası;
- 1.000 CHF Mahkeme Hizmeti ücretinin ödendiğini gösterir belge (Credit Suisse, Rue du Lion d'Or 5-7, C.P. 2468. 1002 Lausanne; hesap no: 0425- 384033-71).

CAS'a gönderilecek temyiz dilekçesi ve tüm yazılı talepler ilave bir kopya CAS için ve bir kopya da FIFA için olmak üzere tarafların ve hakemlerin sayısı kadar kopyalanarak CAS Mahkemesine gönderilecektir (ilke olarak en az 6 kopya).

3. Tahkim prosedürü üç hakemden ve Kuralların R54 maddesine uygun olarak kurulmuş bir Komisyona gönderilir. Temyiz dilekçesini göndermeden önce taraflar kararın tek bir hakeme sunulması kararını verme olanağına sahiptirler. Bu durumda bu anlaşmaya delil teşkil eden belge temyiz dilekçesine eklenmelidir. Ayrıca Kurallar madde R50 uygulanabilir.
4. Temyiz başvurusu için süre sınırının sona ermesinden sonraki 10 gün içerisinde temyize giden taraf CAS'a itirazına neden olan unsurları ve yasal argümanların bir özetini, temyiz iptalini gerektirmeyecek dayandırdığı diğer kanıtlar ve delillerin özelliklerini bir dosya halinde sunacaktır (bkz. Kurallar madde R51). Ayrıca başvuru sahibi, yazılı başvurusunda oturumda çağırmayı düşündüğü şahıtlığının kısa bir özetiyle birlikte tüm tanıkları ve uzmanlık alanlarını belirterek uzmanları yazacak ve talep ettiği tüm diğer delile dayanan önlemleri belirtecektir.
5. Temyiz özetinin alınmasından sonra 20 gün içerisinde Davalı aşağıdaki unsurları içeren yanıtını CAS'a sunacaktır:
 - savunma beyanı;
 - görevsizlik kararını belirten herhangi bir savunma;

- Davalının dayandırdığı tüm kanıtlar veya kanıtların özellikleri ve celsede çağırmayı düşündüğü tanıkların ve uzmanların isimleri.

1 Ocak 2010 tarihinden beri CAS temyiz prosedürü karşı davaların açılması olanağına izin vermemektedir.

6. Kuralların R64 ve R65 maddelerine göre CAS, tarafların belirli bir süre içerisinde CAS'a ödemeleri gereken olası gider avansını belirlemektedir. Bu gider avansının ödenmemesi durumunda temyiz iptal edildiği varsayılacak ve CAS tahkimi feshedecektir.
7. Yazışmaların sonunda CAS, kurallar madde R57 paragraf 2 koşulları saklı kalmak şartıyla tarafları duruşmaya davet eder.
8. CAS davayı baştan görme yetkisine sahiptir. İtiraz edilen karar yerine geçecek yeni bir karar verebilir veya kararı iptal ederek yetkili makamın yeni bir karar vermesini isteyebilir.
9. Taraflar karşılıklı olarak gizli kalmasını istemedikleri sürece dava sürecine ait karar, özet ve/veya basın açıklaması CAS tarafından kamuya açıklanacaktır. Kararın bir kopyası FIFA'ya tebliğ edilir.

Mevcut belge ve Kurallar arasında ihtilaf bulunması halinde Kurallarda yer alan hükümler geçerlidir.

HUKUK KURULU MÜTALAASI

Şikayet Eden :
Vekili :
Şikayet Edilen :

Kulübün sözleşmeli sporcusu vekili tarafından kulübü ile yapmış olduğu sözleşmeden doğan haklarının ödenmemiş olması nedeniyle Kulübüne transfer yasağı konulmasına ilişkin 18.11.2014 tarih ve bila sayılı yazılı başvurusu okundu.

Talebin , Sözleşmeli Sporcuların Lisans, Tescil ve Transfer Yönergesinin 21. maddesinde yer alan;

“21. Sözleşmenin Ana Hatları

21.11. Kulüpler, sporculara sözleşmesi gereğince yapılması gereken ödemeleri zamanında yapmakla yükümlüdür. Kulüp tarafından ödemelerin ödeme tarihini takip eden otuz (30) gün zarfında yapılmaması ve sporcunun bu durumu kulübe ve Federasyona yazılı olarak bildirmesi ve buna rağmen kulübün 5 gün içerisinde ödemelerini yapmaması halinde, sporcunun talebi dairesinde Federasyon tarafından, sözleşmeden doğan yükümlülüklerini (7) günlük süre içinde yerine getirmesi için Kulüp yazılı olarak uyarılır. Sözleşme gereğince yapılması gereken ödemeler dahil yükümlülüklerin kulübe verilecek yedi (7) günlük süre içinde de kulüp tarafından yerine getirilmemesi veya belgelenememesi halinde yükümlülükler yerine getirilene kadar kulübün başka bir sporcu ile sözleşme yapmasına veya ikinci lisans ile sporcu almasına TBF Yönetim Kurulu kararıyla izin verilmez.”

Hükmü dahilinde incelenmesi sonucunda ;

- a. Sporcu vekilinin 04.11.2014 tarihinde sözleşmeden doğan maaş alacaklarını beş gün içerisinde hesabına yatırılması istemiyle Noterliğinden kulübe ihtarda bulunduğu ve Federasyonumuza bilgi verdiği,

- b. Sporcu vekilinin 18.11.2014 tarihinde sözleşmeden doğan maaş alacaklarının beş gün içerisinde yatırılmaması nedeniyle Kulübe transfer yasağı getirilmesine ilişkin Federasyonumuza başvuruda bulunduğu,
- c. Bu başvuru ile 01.12.2014 tarihinde Kulübüne "TBF Tek Tıp Sözleşmesi"nde belirtilen bedellerin ödenip ödenmediğinin yazılı olarak sorulduğu,
- d. Kulübün 08.12.2014 tarih ve 426 sayılı yazısıyla Tıp Sözleşme gereğince sporcuya ödenecek transfer ücretinin 341.250 TL olduğu , Kulüp tarafından söz konusu ödemelerin yapıldığı, ayrıca talebe dayanak olan Yönerge hükmünün 01.07.2014 tarihinde yürürlüğe girdiği ve yapılan başvuruda yönergede yazılı şekilde şartlara uyulmadığı savunması yapıldığı, görülmüştür.

Sporcu ile kulüp arasında imzalanan TBF Tek Tıp Sözleşmesi'nin incelenmesi sonucunda , Kulübün sporcuya 2013-2014 sezonu için aylık 34.125 TL2den on eşit taksit ile toplamda 341.250 TL ödemesi gerektiği, diğer taraftan Tıp Sözleşme ekinde özel şartlarda sporcuya 2013-2014 sezonu için 183.750 TL tutarında gıda, konaklama vb. yardımı yapılması gerektiği anlaşılmıştır. Kulüp tarafından Federasyonumuza gönderilen cevap yazısı ekindeki ödeme dekontlarından anlaşıldığı üzere, Kulübün sporcuya Tıp Sözleşme gereği toplam 525.000 TL ödeme yapması gerekirken , 375.036,75 TL ödeme yaptığı ve sonuç itibarıyla sporcunun Kulüpten 149.963,25 TL alacaklı olduğu tespit edilmiştir.

Diğer taraftan Kulüplerin sporcularıyla yaptıkları sözleşmeden doğan haklarının ödenmemesi halinde kulüplere yaptırım uygulanması ile ilgili 21. maddenin yer aldığı Sözleşmeli Sporcuların Lisans, Tescil ve Transfer Yönergesi iddia edildiğinin aksine 1 Temmuz 2013 tarihinden önce Spor Genel Müdürlüğü ve Federasyonumuz internet sitelerinde yayınlanmış olup 2013-2014 sezonu için yürürlüktedir.

Bu bilgiler ışığında , Kulübün , sporcuya 2013-2014 sezonu için imzalanan TBF Tip Sözleşmesinden kaynaklanan ücretlerinin tamamını ödememesi ve sözleşmenin ilgili yönerge hükmünün yürürlükte olduğu dönem içinde imzalanmış olması nedeniyle yükümlülüklerini yerine getirene kadar Kulübünün başka bir sporcu ile sözleşme yapmasına veya ikinci lisans almasına izin verilmemesi yönünde mütalaa edilmesine karar verildi.

TBF Hukuk Kurulu Başkanı

Sayı :
Konu :
Tarih : 26.11.2014

Kulübü Başkanlığı

İlgi : Sporcunun 22.09.2014 tarih, bila sayılı başvurusu.
Sözleşmeli sporcumuz.....sözleşmeden
doğan haklarının zamanında yerine getirilmemesi nedeniyle Kulübü-
müze transfer yasağı getirilmesi açısından Federasyonumuza yaptığı
ilgi başvuru Yönetim Kurulumuz.....tarih,.....sayılı
toplantısında görüşülmüş olup , alınan karar aşağıdadır.

Bilgilerinize rica ederiz.

Saygılarımızla,

821

KARAR

..... Kulübü sözleşmeli sporcusu.....
tarafından kulübü ile yapmış olduğu sözleşmeden doğan haklarının
ödenmemiş olması nedeniyle.....Kulübüne transfer yasağı
konulmasına ilişkin bila tarih ve sayılı başvurusu okundu.

Talebin, Sözleşmeli Sporcuların Lisans, Tescil ve Transfer Yöner-
gesinin 21. maddesinde yer alan;

“21. Sözleşmenin Ana Hatları

21.11. Kulüpler, sporculara sözleşmesi gereğince yapılması gere-
ken ödemeleri zamanında yapmakla yükümlüdür. Kulüp tarafından
ödemelerin ödeme tarihini takip eden otuz (30) gün zarfında yapıl-
maması ve sporcunun bu durumu kulübe ve Federasyona yazılı olarak
bildirmesi ve buna rağmen kulübün 5 gün içerisinde ödemelerini
yapmaması halinde, sporcunun talebi dairesinde Federasyon tara-
fından, sözleşmeden doğan yükümlülüklerini (7) günlük süre içinde
yerine getirmesi için Kulüp yazılı olarak uyarılır. Sözleşme gereğince
yapılması gereken ödemeler dahil yükümlülüklerin kulübe verilecek

yedi (7) günlük süre içinde de kulüp tarafından yerine getirilmemesi veya belgelenememesi halinde yükümlülükler yerine getirilene kadar kulübün başka bir sporcu ile sözleşme yapmasına veya ikinci lisans ile sporcu almasına TBF Yönetim Kurulu kararıyla izin verilmez.”

Hükmü dahilinde incelenmesi sonucunda ;

- a. Sporcunun 27.08.2014 tarihinde sözleşmeden doğan maaş ve prim alacaklarını yedi gün içerisinde hesabına yatırılması istemiyle.....Noterliğinden kulübe ihtarda bulunduğu ve Federasyonumuza bilgi verdiği,
- b. Bu bildirimle 24.09.2014 tarihinde.....Kulübüne “TBF Tek Tıp Sözleşmesi” nde belirtilen bedellerin ödenip ödenmediğinin yazılı olarak sorulduğu,
- c. Kulübün 30.09.2014 tarih ve 252 sayılı yazısıyla ödemelerin yapıldığına dair herhangi bir belge sunulmadığı, buna karşın talebe dayanak olan Yönerge hükmünün 01.07.2014 tarihinde girdiği ve ihtarnamede alacak miktarının belirtilmediği savunması yapıldığı,
- d. Kulübün beyanının sporcuya 03.10.2014 tarihinde bildirilmesine cevaben sporcu tarafından 2013-2014 sezonuna ait kulüp tarafından yapılan ödemelerin dökümü ile bakiye borç tutarının detaylarını 09.10.2014 tarihinde bildirdiği,
- e. Sporcu beyanlarının kulübe iletilmesi sonrası kulüp tarafından gönderilen 30.10.2014 gün ve 287 sayılı cevabi yazıda ödemeye dair bir belge sunulmadığı ve bir önceki savunma tezlerinin tekrarlandığı, görülmüştür.

Kulüplerin sporcularıyla yaptıkları sözleşmeden doğan haklarının ödenmemesi halinde kulüplere yaptırım uygulanması ile ilgili 21. maddenin yer aldığı Sözleşmeli Sporcuların Lisans, Tescil ve Transfer Yönergesi iddia edildiğinin aksine 1 Temmuz 2013 tarihinden önce Spor Genel Müdürlüğü ve Fedrasyonumuz internet sitelerinde yayınlanmış olup 2013-2014 sezonu için yürürlüktedir.

Bu bilgiler ışığında, sözleşmenin ilgili yönerge hükmünün yürürlükte olduğu dönem içinde imzalanmış olması ve kulübe verilen yedi günlük süre içinde herhangi bir ödeme belgesi sunulmamış olması nedeniyle sporcunun haklı olduğu şeklindeki Hukuk Kurulu mütalaası dahilinde yükümlülüklerini yerine getirene kadar..... Kulübünün başka bir sporcu ile sözleşme yapmasına veya ikinci lisans ile sporcu almasına izin verilmemesine oy birliği ile karar verildi.

KAYNAKÇA

Av. Mehmet Serhan ÖZDEMİR, Av. Atilla Elmas Armağanı, FIBA ve FIFA Uygulamaları Açısından Oyuncular ve Kulüpler Arasında Anlaşmazlıkların Çözüm Yolları ve Basketbol Tahkimi.

FIFA Regulations on Status and Transfer of Players.

Türkiye Futbol Federasyonu Profesyonel Futbolcuların Statüsü ve Transferleri Talimatı.

FIBA Internal Status

Türkiye Basketbol Federasyonu Sporcuların Lisans Tescil ve Transfer Yönergesi

ERTAŞ-PETEK, Spor Hukuku, Ankara ,2005.

Yargıtay 13. Hukuk Dairesi Kararları.

Türkiye Futbol Federasyonu Tahkim Kurulu Kararları.

FIBA BAT (Basketbol Tahkimi) Kararları.

FIFA DRC (Uyuşmazlık Çözüm Kurulu Kararları)

Av. Alev AYBERS, Av. Akın Ataksoy Armağanı, FIFA Oyuncuların Statü ve Transferi Talimatı Madde 17/4 Çerçevesinde Transfer Yasağı

MEMLEKETİMDEN FUTBOL MANZARASI

Lütfü ÖZEL*

* Spor yazarı.

Bu satırların yazarının ısrarla üzerinde durduğu konulardan biridir; “ülkede bütün diğer kurumlar neyse spor da odur!” düşüncesi...

Futboldan bir öykü aktarılacak aşağıda. 32 kısım tekmili birden! Sağlık, hukuk, yöneticilik, hepsi içinde işte! Dalavere, sahtekârlık, ayak oyunları gibi “ahlaka mugayir” kavramları da bir kenarda tutmakta fayda var!

Olan biteni yazmaya ilham kaynağı olan kişi, Futbol Federasyonu Tahkim Kurulu’nda kısa bir süre öncesine kadar görev yapan üye Avukat Taner Ünlü!

Olayla ilgili bir ara kamuoyuna yansımış bilgi kırıntıları da vardı doğrusu ama anlaşıldı ki o kadarı, buzdağının görünen yüzüymüş!

Uzatmayalım!

“Filmin” başoyuncusu bir Teknik Direktör; Sait Taş!

A sınıf lisansı var. Özellikle Bölgesel Amatör Lig (BAL) takımlarında görev yapıyor! Çalışma şekli şöyle; Bir Bölgesel Amatör Lig takımını alıyor. Beraberinde yani o nereye giderse transfer ettirdiği 5 futbolcusu ve bir de masörü var! Hepsini o takıma götürüyor. Sürekli! “Ekip çalışması” içinde görülüyor! Önemli bir ayrıntı, iyi takımlara gidiyorlar hep. Sonuç da alıyorlar! Çalıştırdığı takımları 3. Lige çıkartıyor, bu yetenekli hoca! Böyle tanınıyor, anılıyor! Diğer ilginç “tavırlarından” biri de 3. Lige çıkardığı takımı sezon sonu kesinlikle bırakıyor! Devam etmiyor, yeniden “güçlü” başka bir Bölgesel Amatör Lig takımıyla anlaşıyor. “Sistem” tıkr tıkr işliyor!

Görünürde masum, “ne var bunda” dedirtecek tespitler...

Yavaş yavaş detaya girelim!

2011-12 sezonunun sonunda, Taş ve ekibinin görev yaptığı BAL takımı Emrespor, 3.lige çıkabilmek için play-off karşılaşmasında Muğlaspor’un rakibi oluyor! 29 Nisan 2012 tarihinde Uşak 1 Eylül Stadi’nda oynanan maçı Emrespor 1-0 da kazanıyor!

Amatör müsabakalarda doping kontrolü yok! Tek istisna play-off! Emrespor'dan iki futbolcu bu kurala bağlı olarak 90 dakikanın ardından numune veriyor ve futbolcu Serdar Öztan'da analiz neticesinde "Clenbuterol" maddesi bulunuyor!

Clenbuterol nedir?

Öyle bir yasaklı madde ki, ülkeye girişi kriminal suç! Dünyada sadece iki ülke, Meksika ve Çin izin veriyor! Hayvanlarda kullanılıyor; öldürücü etkisi yüksek ihtimal! İnsan bedenine "zerk" akıllara ziyan! Bir insan neden bu kadar ağır bir maddeyi vücuduna alır? Bir insan bir insanın bu maddeyi almasına nasıl izin verir? Peki ülke sınırlarından girmesi dahi yasak olan bir madde nasıl olur da amatör sporcuların elinde leblebi çekirdek gibi dolaşabilir? Hangi başarı böyle bir faturanın gerekçesi olabilir ki?

828

Tespitle birlikte sorular da Amatör Futbol Disiplin Kurulu üyelerinin "ekstra" merakına neden olmuş...

Sertan Öztan ilk şöyle savunmuş kendini:

"Müsabaka öncesi, gribal bir rahatsızlığım vardı. Bu müsabakadan galip gelecek tarafın 3. Lige yükselecek olması nedeniyle, kulüp masörünün, gribe iyi geleceğini belirterek bana vermiş olduğu ilacı kullandım. Grip için kullandığım ilacın yasaklı madde içereceği o an aklıma gelmedi. Gelmesi de mümkün değildi. Final maçlarında doping kontrollerinin yapıldığını biliyorum. Böyle bir durumda mesleğimi ve geleceğimi tehlikeye atmam mümkün değil. Federasyon'un yayınladığı listede yasaklı maddeleri, anlayarak değerlendirmem de mümkün değil."

Durumun ciddiyetinin geliştiğini fark etmiş Serdar Öztan ve bu kez sözlü savunma talebinde de bulunmuş! Geçmiş Amatör Futbol Disiplin Kurulu'nun karşısına:

"Uşak Termal Otel'de Muğla maçı için kamptaydık. Gribal bir durumum vardı. Kulübümüzün masörü olan İlker Yuvauç'a durumu bildirdim. Kendisi bana Dodex ve Bemiks karışımı iğne yaptı. Biraz

rahatladım. Gecenin ilerleyen saatlerinde nefes alma sorunu yaşamam üzerine masörümüz bana bir de hap verdi. Bana hapın herhangi bir soruna yol açmayacağını söyledi. Daha sonra uyudum. Ertesi gün sıkıntısız kalktım ve maçımı oynadım.”

Kurul bu durumda doğal olarak masör İlker Yuvauç’u da çağırılmış ve dinlemiş:

“Ben Emrespor’un sertifikalı masörüyüm. Farma konusuna çok hâkimim. 1. Lig’de de çalıştım. Isparta’dan Uşak’a geldiğimizde Serdar Öztan bana gribal durumunun devam ettiğini söylemesi üzerine Coraspin verdim. Akşam da durumun devam ettiğini söylemesi üzerine Dodex iğne yaptım. Gece de nefes problemi olduğunu öğrenmem üzerine kendi kullandığım, nefes darlığında sonuçlarını bildiğim, Ventolibel adlı ilacı verdim. Serdar’ın bundan haberi yoktu. Ben ilacın içinde doping etkisi yapan madde olduğunu bilseydim vermezdim”

Masörün, kendi nefes darlığına iyi gelen ilacı doktor kontrolsüz başka birine verdiğini açıklamasındaki “cesareti” ayrıca not ederek, devam edelim!

Yuvauç daha sonra hakkında açılan soruşturmaya bağlı olarak Kurul’a gönderdiği yazılı savunmasında da benzer cümlelerle durumunu aktarıyor!

Tacar Çağlar Başkanlığında toplanan Türkiye Futbol Federasyonu Amatör Futbol Disiplin Kurulu da durumu değerlendirerek özetle şu sonuçlara ulaşıyor:

Her şeyden önce idrarda bulunan Clenbuterol maddesiyle Bemiks, Dodex gibi ilaçların alakası olmadığının farkında olunarak ve futbolcunun “bilmiyordum” palavraları da, “kurallara göre vücuda giren maddelerden sporcu sorumludur” cümlesinden, dikkate alınmayarak, dopingi ilk kez yaptığı için 2 yıl hak mahrumiyeti cezası karara bağlanıyor! Ceza, “ehil kişilerle verilmeyen uygunsuz ilaç kullanımının tedavi değil aksine insan sağlığında geri dönülmeyecek ciddi bozukluklara

neden olabileceği şüphesiz olduğundan, olaya uygun düşmediğinden, herhangi bir indirime gidilmemiştir" bilgisini de karara ekliyor!

Masör Yuvauç'a gelince, olayda asıl sorumlu olarak gösteriliyor ve sorumlu tutuluyor.

Okuru yormayalım: Kurul, Yuvauç'un bir yandan gerçekdışı beyanını dikkate alarak diğer yandan, doktorun yapması gereken işi, hastaya ilaç verme prosedürünü hayati tehlike yaratarak gerçekleştirmeye kalkışması acayıplığını de göz önüne alarak 4 yıl hak mahrumiyeti cezasını kayda geçiriyor!

Bu noktada konunun basın aracılığıyla kamuoyuna da mal olduğuna dikkat çekmekte fayda var! Hiç beklemediği şekilde 4 yıl hak mahrumiyeti alarak bir anda işsiz kalan masör Yuvauç'un ayağa kaldırdığı aralarında bu satırların yazarının da bulunduğu matbuat, konuya dikkatin yoğunlaşmasını sağlıyor ama konu ağırlıklı olarak masör ve futbolcunun "ağlasalar da" doping olarak anılan suçu birlikte işledikleri, cezanın da çok normal olduğu üzerine odaklanıyor!

Ve ikinci perde!

Doğal olarak Tahkim Süreci başlıyor!

Ama o ne?

Tahkim'den öyle bir karar çıkıyor ki, işi takip eden herkes "ne oluyor" diye meraklanıyor...

Daha açık bir deyişle 5 Temmuz 2012 tarihli kararda "Olayın oluş şekli karşısında futbolcu Serdar Öztan'ın, olayda kusurunun ve ihmalinin bulunmadığı anlaşıldığından verilen 2 yıl hak mahrumiyeti cezasının kaldırılmasına, toplantıda olmayan Taner Ünlü hariç, "oy birliğiyle" karar verildiği açıklanıyor!

Bu akıl alır gibi bir durum değil!

Cezayı veren Disiplin Kurulu'nun gerekçeleri de ortada iken, bizi uluslararası platformda zor durumda bırakacak bir karara nasıl imza atılabilir? Sorular ve cevap olasılıkları ardı ardına geliyor tabii

ki... Ya Serdar Öztan Tahkim karşısında alenen “ağlamıştı” ya birileri “Ağla, merak etme biz ayarladık demişti” ya da Tahkim Kurulu’nu oluşturan üyelerin konudan yani dopingten, doping olarak anılan maddelerden habersiz olması gerekirdi. Ama maddenin bilinmemesi ve bunun doğrudan doping girişimi olduğunun farkında olunmaması soru işaretinden öte bir durumdu.

“İmdada” FIFA yetişiyor!

Uluslararası kurallara göre bir ülkede futbolla ilgili, hangi lig olursa olsun, kurullardan şike ve doping kararı çıkarsa, bu kararın mutlaka FIFA’ya gönderilmesi gerekiyor. Gönderilmiş olmalı ki, ceza kalktığı haberiyle birlikte, FIFA devreye giriyor; hatta biraz da “sertçe” soruyorlar; “Dünyada kullanımı yasak olan bir maddeyi nasıl affettiniz?” diye!

İşin farkında olan Kurul üyesi Taner Ünlü’nün, verilen bu kararlara, karşı oy yazısı yazarak katılmadığı notunu da hatırlatalım! Ünlü, kısaca “futbolcuya verilen ilacın bir doktor reçetesi ya da kontrolünde alınmadığı, ehil kişiler tarafından verilmeyen ilacın tedavi değil aksine insan sağlığında geriye dönmeyecek ciddi bozulmalara neden olabileceği gerekçeleriyle çoğunluk görüşüne katılmadığını” kayıtlara geçiriyor.

Bu arada “sürpriz” denecek bir gelişme yaşanıyor!

Serdar Öztan’la ilgili süreç devam ederken 4 yıl ceza alan masör İlker Yuvauç devreye giriyor! Bakıyor ki, kimse onunla ilgili değil! Bu arada teknik direktör Sait Taş gittiği yeni takıma kendisini almıyor! E iş yok, para yok! “İtirafçı” oluyor. Daha açık bir deyişle, “Evet bugüne kadar anlattıklarımız gerçek değildi, ne olup bittiğini ben size anlatacağım.” diyor! Yine daha açık bir deyişle, “dopingi nasıl yaptıklarını dile getirmeye karar veriyor” Getiriyor da!

Bu gelişme üzerine Tahkim Kurulu da 13 Aralık 2012 tarihinde, futbolcu ve süreçle ilgili yeni gelişmelerin olduğunu gerekçe göstererek yeniden yargılama kararı alıyor!

Yuvauç itiraflarında; “Evvelki ifadelerinin tamamının gerçeğe aykırı olduğunu, esasında futbolcu Serdar Öztan’ın anlattığı gibi, ağır bir solunum krizi yaşamadığını, doping maddesi içeren ilacı teknik direktör Sait Taş’ın isteği ile başta Serdar Öztan olmak üzere birçok futbolcuya kendisinin verdiğini, bu futbolcuların bir kısmının ilacın Coraspin olduğunu zannettiğini, zira kendisinin öyle söylediğini, ancak Serdar Öztan’ın ilacın doping olduğunu bildiğini, Kurul huzurunda daha önce yapılan yargılamalarda gerçeğe aykırı beyanda bulunma kararını Öztan, Teknik Direktör ve kendisinin aldığını, zira diğer iki kişinin bunun karşılığında kendisine 15 bin lira para vermeyi taahhüt ettiğini, daha sonra Serdar Öztan’ın kendisine 2.400 TL verdiğini, paranın geri kalan kısmını ödemediğini, teknik direktörün ise hiç ödeme yapmadığını, olayların bu şekilde gelişmesinden üzgün olduğunu” beyan ediyor.

Sonuçlar da çorap söküğü gibi geliyor tabii!

Serdar Öztan’ın cezası onanıyor.

Yuvauç hakkında yurda sokulması yasak maddeyi sokma suçu da işlediğine kanaat getirilerek ayrıca suç duyurusunda bulunuluyor. Dosyası TFF Genel Sekreterliği’ne gönderiliyor. Bu arada cezası itiraftçı olması nedeniyle 2 yıla indiriliyor.

Emrespor Teknik Direktörü Sait Taş için suç duyurusunda bulunuluyor!

Anlaşıyor ve öğreniliyor ki, amatör müsabakalarda doping kontrolünün olmaması teknik direktör unvanlı Sait Taş’ın planının en önemli parçası! Kontrol olmadığı için bu ilaçları kullanmaya ikna ettiği 5 oyuncuyla, dopingle performans sağlayarak şampiyon oluyorlar. Kullandıkları madde, Clenbuterol, insanı at gibi koşturuyor. Zaten bir takımda 5 kişi at gibi koşarsa şampiyonluktan daha doğal ne olabilir!

Düzeni kurmuş, işlerini tıkr tıkr yürütüyor! 5 futbolcusundan biri kontrol ağına düşene kadar... O yakalanıyor, tezgah ancak bozuluyor.

Yapılan incelemede Koç'un üst lige taşıdığı ve hâlâ profesyonel liglerde oynayan 5 takımın da Antalya Bölgesi'nden olması da dikkat çekiyor!

Peki Türkiye'ye sokulduğu anda suç teşkil eden bu maddeler nasıl oluyor da leblebi çekirdek gibi ortalıkta dolaşıyor? Onu da öğreniyor ilgili kişiler: Doping kullanmak isteyen Sait Taş gibi teknik adamlar Antalya'ya gelen Rus takımlarından elde ediyorlar bu ağır doping maddelerini.

*

Bu noktada, kısaca, "vay be" dedirtmesi umulur kâğıt üzerinde ama dipten bakınca, neredeyse futbol üzerinden toplumsal "genetik kodlarımıza" ulaşmış gibi de olabiliriz. İsteyen "Eh amatörü böyle olursa, profesyonelden ne beklenir!" de diyebilir ya da "Bu kafayla bugün sahip olduklarımıza şükür" noktasına da ulaşabilir. İsteyen "Aynen! Ne doğru ki memlekette, bu olsun!" diye de düşünebilir veya "Hadi canım" diyerek şaşkınlık da belirtebilirsiniz...

Size kalmış!

Peki bu dosya tamamlandı mı?

Merak etmeyin, bir gün tamamlanır!

Kemal Ağabey'in ruhu şad olsun...

6222 SAYILI SPORDA ŞİDDET VE DÜZENSİZLİĞİN ÖNLENMESİNE DAİR KANUNDA DÜZENLENEN KABAHAİLER VE KABAHAİ SONUCU UYGULANAN İDARİ PARA CEZALARINA KARŞI GİDİLEBİLECEK KANUN YOLLARI

Doç. Dr. Mustafa ÖZEN*

* Kırıkkale Üniversitesi Hukuk Fakültesi Ceza ve
Ceza Muhakemesi Hukuku Anabilim Dalı Öğretim
Üyesi.

I–Giriş

31/3/2011 tarih ve 6222 sayılı Sporda Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesine Dair Kanun (SŞveDÖDK) m. 21 ve 22’de idari para cezasını gerektiren kabahatler düzenlenmiştir. Bu makale çalışmamızda, 6222 sayılı SŞveDÖDK m. 21 ve 22’de düzenlenen kabahatler ve bu kabahatler sonucu uygulanan idari para cezalarına karşı başvurulabilecek kanun yolları incelenecektir.

II–6222 sayılı SŞ ve DÖDK m. 21 ve 22’de Kabahatler

6222 sayılı SŞveDÖDK m. 21 ve 22’de iki farklı kabahat düzenlenmesine yer verilmiştir. Bu nedenle, bu iki farklı kabahat düzenlemesi ayrı ayrı ele alınacaktır.

Önemle belirtmek gerekir ki, 6222 sayılı SŞveDÖDK m. 11/7’de, şike ve teşvik primi suçunun bir tüzel kişinin yararına işlenmesi halinde, TCK m. 60’daki düzenlemeden farklı olarak, ilgili tüzel kişilik hakkında güvenlik tedbiri değil, idari para cezasının uygulanacağı öngörülmüştür. Bu düzenleme, ayrı bir kabahat düzenlemesi değildir. Bu düzenlemeye ilerde değinilecektir. Yine, 6222 sayılı SŞveDÖDK geçici m. 1’de idari para cezası öngörülmüştür. 6222 sayılı SŞveDÖDK geçici m. 1’e göre, ‘Bu kanunun 5 inci maddesinin dördüncü, beşinci ve yedinci fıkralarında öngörülen yükümlülükler (...) üç yıl içerisinde yerine getirilir. Bu yükümlülüklerin süresinde yerine getirilmemesi halinde spor kulüpleri hakkında 21 inci madde uyarınca idari para cezası uygulanır’. 6222 sayılı SŞveDÖDK’nın yürürlüğe girmesinden itibaren üç yıl geçtiği için bu geçici madde hükmünün incelenmesine gerek kalmamıştır.

A) 6222 sayılı SŞveDÖDK m. 21’de Düzenlenen Kabahatler

6222 sayılı SŞveDÖDK m. 21’de Yükümlülüklerin yerine getirilmemesi kabahati düzenlenmiştir¹.

1) Kabahat ile Korunan Hukuksal Değer

6222 sayılı SŞveDÖDK m. 21’de düzenlenen kabahat ile birden çok hukuksal değer korunmaktadır. Bu korunan hukuksal değerler şu şekilde ifade edilebilir:

- Spor karşılaşmalarının; kargaşa, kavga, çatışma olmaksızın güven içinde yerine getirilmesi,
- Biletsiz veya kapasiteden fazla seyirci alınması durumlarında spor kulüplerinin mali çıkarlarının korunması, olayların çıkması durumunda faillerin tespitinin sağlanmasında kolaylık sağlanması, gereğinden fazla seyirci alınmasına bağlı olarak statların yıkılma veya zarar görme tehlikesinin önlenmesi,
- Kişilere tahsis edilen yerlerin dışında oturulması durumlarında, kişilerin spor karşılaşmalarını daha önce kendilerine ayrılan yerde izleme özgürlüğünün sağlanmasındaki kamu yararı korunmaktadır.

1 6222 sayılı SŞveDÖDK m. 21’e göre, ‘(1) Müsabakalarda özel güvenlik görevlisi bulundurma yükümlülüğüne aykırı hareket eden spor kulüplerine, eksik özel güvenlik görevlisi sayısı itibarıyla yüz Türk Lirası idari para cezası verilir. (2) 5 inci maddenin dördüncü, beşinci ve yedinci fıkralarında öngörülen yükümlülüklerin yerine getirilmemesi halinde her müsabaka için; a) En üst futbol liginde bulunan spor kulüplerine yüzbin Türk Lirası, b) En üst futbol liginin bir alt liginde bulunan spor kulüplerine seksenbin Türk Lirası, c) Basketbol, voleybol ve hentbol dalları için ise spor tesisinin kullanım hakkına sahip bulunan spor kulübü, kurum ve kuruluşlara yirmibin Türk Lirası, idari para cezası verilir. (3) Elektronik bilet uygulamasına geçilmemiş spor alanlarına biletsiz veya kapasiteden fazla seyirci alınması halinde, ilgili spor kulübüne beşbin Türk Lirasından ellibin Türk Lirasına kadar idari para cezası verilir. Bu fıkra hükmü sadece profesyonel futbol kulüplerinin müsabakaları ile ilgili olarak uygulanır. (4) Spor alanında kendisine tahsis edilenden başka yere oturmakta ısrar eden seyirci, zor kullanılarak dışarı çıkarılır.

2) Kabahatin Konusu

6222 sayılı SŞveDÖDK m. 21'de düzenlenen kabahatin konusu, korunan hukuksal değer ile aynıdır.

3) Fail

6222 sayılı SŞveDÖDK m. 21'de düzenlenen kabahatte birden çok yükümlülük getirilmiştir. Bu nedenle, her bir yükümlülük ihlali için faili ayrı ayrı tespit etmek gerekir.

a) Spor kulüpleri

6222 sayılı SŞveDÖDK m. 21/1'de, müsabakalarda özel güvenlik görevlisi bulundurma yükümlülüğüne aykırı hareket eden **spor kulüplerine** eksik özel güvenlik görevlisi sayısına göre yüz Türk Lirası idari para cezası öngörülmüştür.

Bu düzenlemeye göre, 6222 sayılı SŞveDÖDK m. 21/1'de düzenlenen kabahatin faili, **spor kulüpleridir**². Dolayısıyla, bu kabahatin faili tüzel kişi olmaktadır. Bütün kabahat düzenlemeleri için temel kanun niteliğinde olan 5326 sayılı Kabahatler Kanunu m. 8'de tüzel kişilerin kabahatlerde fail olabilecekleri ve dolayısıyla tüzel kişiler hakkında idari yaptırım uygulanabileceği kabul edilmiştir.

b) Ev sahibi spor kulüpleri, müsabakaya katılan her iki kulüp, ilgili federasyon

6222 sayılı SŞveDÖDK m. 21/2'de, 6222 sayılı SŞveDÖDK m. 5/4, 5 ve 7.ci bendlerindeki yükümlülüklerle atıf yapılmıştır.

- 6222 sayılı SŞveDÖDK m. 5/4'te spor müsabakalarının yapıldığı alanlara spor karşılaşmalarını izlemek için girmek isteyenlerin biletlerini elektronik sistem üzerinden almaları gerektiği

2 AKYILDIZ, Ali; Sporun Kamu Düzeni: Yükümlülükler, Suçlar, Yasaklar ve Kabahatler, Ankara Barosu Spor Hukuku Av. Akın ATAKSOY Armağanı, 2015, s. 117.

düzenlenmiştir. Bunun için elektronik sistem kurulma yükümlülüğü getirilmiştir.

Spor müsabakasına izleyici olarak girecek kişilerin kontrolünü ev sahibi kulüp yapmakla yükümlüdür. Bu yükümlülük ev sahibi olmayan müsabakalarda, müsabakaya katılan her iki kulüp; milli müsabakalarda ise, ilgili federasyon tarafından yerine getirilir.

Bu düzenlemeye göre, 6222 sayılı SŞveDÖDK m. 21/2'de düzenlenen kabahatin faili, ev sahibi kulüp, müsabakaya katılan her iki kulüp ve ilgili federasyondur.

- 6222 sayılı SŞveDÖDK m. 5/5'te spor alanlarında; güvenliğin sağlanması ve bu Kanuna aykırı davrananların tespiti amacıyla, gerekli teknik donanımlar kurulması yükümlülüğü getirilmiştir.

6222 sayılı SŞveDÖDK m. 5/5'te bir yükümlülük getirilmiş ve fakat bu yükümlülüğü yerine getirecek kişi/ler (gerçek veya tüzel) belirtilmemiştir. Bu yükümlülüğü yerine getirecek kişi/lerin (gerçek veya tüzel) **spor alanlarının sahibi veya zilyedi olan spor kulüplerinin** oldukları söylenmelidir.

6222 sayılı SŞveDÖDK m. 21/2'de düzenlenen kabahatin faili, **spor alanlarının sahibi veya zilyedi olan spor kulüpleridir.**

Kameralar ve benzeri teknik donanımların yerleştirilecekleri yerler ve sayıları il veya ilçe spor güvenlik kurulları tarafından belirlenir.

- 6222 sayılı SŞveDÖDK m. 5/7'de azami yirmi kişi kapasiteli en az iki tane bekletme odası ve yeteri kadar kontrol odasının oluşturulması yükümlülüğü getirilmiştir.

6222 sayılı SŞveDÖDK m. 5/7'de bir yükümlülük getirilmiş ve fakat bu yükümlülüğü yerine getirecek kişi/ler (gerçek veya tüzel) belirtilmemiştir. Bu yükümlülüğü yerine getirecek kişi/lerin (gerçek veya tüzel) spor alanlarının sahibi veya zilyedi olan spor kulüplerinin oldukları söylenmelidir.

c) İlgili Spor Kulübü

6222 sayılı SŞveDÖDK m. 21/3'te elektronik bilet uygulamasına geçilmemiş spor alanlarına biletsiz veya kapasiteden fazla seyirci alınması kabahat olarak düzenlenmiştir. Bu kabahatin faili olarak da **ilgili spor kulübü** gösterilmiştir.

Kanunda geçen ilgili spor kulübü ifadesi, spor karşılaşmasının yapılacağı ve elektronik bilet uygulamasına geçilmemiş spor alanlarının sahibi veya zilyedi (spor karşılaşmasının yapılacağı sırada spor alanının tasarruf yetkisi kendisinde olan) spor kulübü şeklinde anlaşılmalıdır. Bu spor kulübü, spor karşılaşmasının taraflarından biri olabileceği gibi üçüncü bir spor kulübü de olabilir.

Bu kabahatin faili olmak bakımından, 6222 sayılı SŞveDÖDK m. 21/3-son'da bir kısıtlama getirilmiştir. 6222 sayılı SŞveDÖDK m. 21/3-son'a göre, 'Bu fıkra hükmü sadece profesyonel futbol kulüplerinin müsabakaları ile ilgili olarak uygulanır'.

6222 sayılı SŞveDÖDK m. 21/3-son'daki hükmün uygulanabilmesi ve dolayısıyla bu kabahat düzenlemesinin faili olabilmek için yapılan spor karşılaşmasının profesyonel futbol kulüplerinin spor karşılaşması olması gerekir. Bu durumda, profesyonel olmayan futbol karşılaşmaları ile futbol dışında diğer bütün profesyonel olsun veya olmasın spor karşılaşmalarında spor alanlarına biletsiz veya kapasiteden fazla seyirci alınması, bu kabahati oluşturmayacaktır.

Kanun koyucunun, bu kabahat düzenlemesinde, sadece profesyonel futbol kulüplerinin müsabakalarını esas alıp da diğer profesyonel spor kulüplerinin müsabakalarını kabahat kapsamı dışında tutması eleştiriye açıktır.

Bu kanunda amaç, güvenli bir spor karşılaşmasının yapılması ise, aynı hassasiyetin diğer profesyonel spor kulüplerinin müsabakaları için de gösterilmesi gerekirdi.

6222 sayılı SŞveDÖDK m. 21/2'de düzenlenen kabahatin failleri, tüzel kişilerdir.

4) Mağdur

6222 sayılı SŞveDÖDK m. 21’de düzenlenen kabahatin mağduru, toplumdur. Bu kabahat düzenlenmesinin ihlal edilmesiyle, toplumun güvenli bir ortamda spor karşılaşmalarını izleme hakkı ihlal edilmektedir.

Toplumun yanı sıra spor kulüpleri hem mağdur hem de zarar gören olabilmektedirler. Spor alanlarına biletsiz veya kapasiteden fazla seyirci alınması halinde, hem maddi/ekonomik anlamda kayıplar meydana gelecek hem de spor karşılaşmasının bir tarafı lehine diğer tarafı aleyhine seyirci fazlalığı oluşacaktır. Yine, kapasiteden fazla seyirci alımı, yapılarda hasar (kırılma, çökme vb) meydana getirebilecektir.

5) Maddi Unsur

a) Hareket

6222 sayılı SŞveDÖDK m. 21’deki kabahat düzenlemesinde kabahat oluşturan birden çok farklı harekete yer verilmiştir. Bu kabahat oluşturan hareketler şu şekilde ifade edilebilir:

(1) Müsabakalarda özel güvenlik görevlisi bulundurma yükümlülüğüne aykırı hareket etmek (6222 sayılı SŞveDÖDK m. 21/1).

Bu harekete bağlı kabahat düzenlemesinde, ‘...eksik özel güvenlik görevlisi sayısı itibarıyla yüz Türk Lirası idari para cezası verilir’ ifadesine yer verilmiştir. Bu ifadede geçen **eksik özel güvenlik görevlisi sayısı**, kabahatin işlenme sayısı olarak değil, uygulanacak yaptırım miktarı olarak değerlendirilmelidir. Bu nedenle, en az bir eksik güvenlik görevlisi görevlendirme ile kabahat oluşmuş olacaktır.

Bu kabahat düzenlemesi, edilgen (ihmalî) hareket ile işlenebilir.

(2) 6222 sayılı SŞveDÖDK m. 5/4, 5 ve 7’de öngörülen yükümlülüklerin yerine getirmemek (6222 sayılı SŞveDÖDK m. 21/2).

Bu kabahat düzenlemesi, edilgen (ihmalî) hareket ile işlenebilir. Çünkü, bu kabahat düzenlemesinde bazı etken (icrai) harekette bulunma yükümlülükleri getirilmiştir. Örneğin, 6222 sayılı SŞveDÖDK m. 5/4’te spor müsabakalarının yapıldığı alanlara girişi

sağlayacak biletleri almak için **elektronik kart sistemi kurma**, 6222 sayılı SŞveDÖDK m. 5/5'te spor alanlarında güvenliğin sağlanması ve bu Kanuna aykırı davranışların tespiti amacıyla, **kameralar ve benzeri teknik donanımlar kurma**, 6222 sayılı SŞveDÖDK m. 5/7'de azami yirmi kişi kapasiteli **en az iki tane bekletme odası ve yeteri kadar kontrol odası kurma**, kontrol odasında federasyon ve spor kulübü temsilcilerini bulundurma ve kayıt altına alınan görüntü ve dokümanların birer örneği, müsabakanın sonunda ilgili spor güvenlik birimine, federasyona ve her iki kulüp temsilcisine verme yükümlülükleri getirilmiştir.

Elektronik kart sistem kurmak, kurulan bu elektronik kart sisteminin çalışır halde bulundurulması şeklinde anlaşılmalıdır. Aksi halde, şeklen elektronik kart sistemi kurulmuş olmakla birlikte kullanım sırasında çalışmıyor ise, kurma yükümlülüğünün gerçekleşmediği kabul edilmelidir. Aynı durum ve görüş, **kameralar ve benzeri teknik donanımlar kurma** yükümlülüğü için de geçerlidir.

6222 sayılı SŞveDÖDK m. 5/7'de üç farklı yükümlülük getirilmiştir. Bu yükümlülükler şu şekilde ifade edilebilir:

- 1) En az iki tane bekletme odası ve yeteri kadar kontrol odası kurma.
- 2) Kontrol odasında federasyon ve spor kulübü temsilcilerini bulundurma.
- 3) Kayıt altına alınan görüntü ve dokümanların birer örneğini, müsabakanın sonunda ilgili spor güvenlik birimine, federasyona ve her iki kulüp temsilcisine verme.

Öğretide Akyıldız'a göre, kontrol odasında federasyon ve spor kulübü temsilcilerini bulundurma yükümlülüğüne uymama, en az iki tane bekletme odası ve yeteri kadar kontrol odası kurma yükümlülüğüne uymamaya göre daha hafif bir haksızlıktır. Bu nedenle, uygulanacak yaptırımlar bakımından bu haksızlık farkı dikkate alınarak düzenleme yapılmalıdır³.

Kontrol odasında federasyon ve spor kulübü temsilcilerini bulundurma yükümlülüğünün amacı, spor alanlarında işlenen suç veya kabahat yada disiplin cezasını gerektiren hareketler veya neticelerin ses ve görüntülü kayıtlarının sağlıklı bir şekilde yapıp daha sonra kayıt altına alınan görüntü ve dokümanların birer örneğini, müsabakanın sonunda ilgili spor güvenlik birimine, federasyona ve her iki kulüp temsilcisine verilmesini sağlamaktır.

6222 sayılı SŞveDÖDK m. 5/7'de kontrol odasında bulunması gereken federasyon ve spor kulübü temsilci sayısı belirtilmemiştir. Ancak, çoğul ifadesi kullanılmıştır. Bu nedenle, en az iki kişi bulundurma zorundadır. Bu iki kişi neye göre belirlenecektir? Düzenlemede, federasyon ve spor kulübü temsilcisi ifadesine yer verilmiştir. Bu ifadeler arasında ve bağlacı bulunmaktadır. Bu nedenle, bir kişi federasyon temsilcisi bir kişi de spor kulübü temsilcisi olsa en az iki kişi bulundurma yükümlülüğüne uyulmuş sayılır mı? Yoksa en az iki kişi sayısı, federasyon ve spor kulübü temsilcisi için ayrı ayrı mı sağlanmış olmalıdır? Bize göre, en az iki kişi sayısı, toplam sayı şeklinde anlaşılmalıdır. Bu nedenle, bir kişi federasyon ve bir kişi de spor kulübü temsilcisi olarak bulunursa, yükümlülük yerine getirilmiş sayılmalıdır.

Bu düzenlemedeki son yükümlülük, kayıt altına alınan görüntü ve dokümanların birer örneğini, müsabakanın sonunda ilgili spor güvenlik birimine, federasyona ve her iki kulüp temsilcisine verme yükümlülüğüdür. Bu yükümlülük kapsamına; kayıt altına alınan görüntü ve dokümanların birer örneğinin ilgili spor güvenlik birimine, federasyona ve her iki kulüp temsilcisine verme girmektedir. Bu nedenle, kayıt altına alınan görüntü ve dokümanların birer örneğinin verilmesi gereken yerlerden en az birine verilmemesi, bu kabahati oluşturmaktadır.

Kabahatin edilgen hareketle işlenmesi sonucu yükümlülük ihlalinin devam etmesi söz konusudur. Ancak, bu yükümlülük ihmalinin devam etmesi, **kesintisiz kabahat** özelliğini göstermez. Çünkü, buradaki yükümlülük, etken bir hareketle işlenmesi beklenen elektronik kart

sistemi kurma veya kameralar ve benzeri teknik donanımlar kurmadır. İhlal hakinin devamı, kabahat bakımından önem taşımamaktadır.

Önemle belirtmek gerekir ki, geçici madde 1’de, 6222 sayılı SŞveDÖDK m. 5/4, 5 ve 7’de öngörülen yükümlülüklerin yerine getirmesi ile ilgili bir süre öngörülmüştür.

6222 sayılı SŞveDÖDK kanun geçici madde 1’e göre, ‘Bu Kanunun 5 inci maddesinin dördüncü, beşinci ve yedinci fıkralarında öngörülen yükümlülükler üç yıl içerisinde yerine getirilir. Bu yükümlülüklerin süresinde yerine getirilmemesi halinde spor kulüpleri hakkında 21 inci madde uyarınca idari para cezası uygulanır’.

Üç yıllık süre, 5/4/2015 tarihinde dolmuştur.

(3) Elektronik bilet uygulamasına geçilmemiş spor alanlarına biletsiz veya kapasiteden fazla seyirci almak. 6222 sayılı SŞveDÖDK m. 21/3).

Bu harekete bağlı kabahat düzenlemesinde, ‘Elektronik bilet uygulamasına geçilmemiş spor alanlarına **biletsiz veya kapasiteden fazla seyirci alınması** halinde...’ ifadesine yer verilmiştir. Bu ifadeye göre, bu kabahat düzenlemesinin **seçimlik hareketli bir kabahat** düzenlemesi olduğu görülmektedir. Çünkü, yasaklanan iki hareket arasında veya bağlacı bulunmaktadır.

Bu kabahat düzenlemesi, etken (icrai) ve edilgen (ihmali) hareket ile işlenebilir.

6222 sayılı SŞveDÖDK m. 21’de düzenlenen kabahat oluşturan hareketler, **ayrı bir kabahat düzenlemesidir.** Bu nedenle, 6222 sayılı SŞveDÖDK m. 21’deki kabahatin seçimlik hareketi değildirler.

6222 sayılı SŞveDÖDK m. 21’de düzenlenen kabahat, **sırf hareket kabahatidir.** Bu nedenle, kabahatin oluşması için ayrıca bir zarar neticesinin meydana gelmesi gerekmez.

6222 sayılı SŞveDÖDK m. 21’de düzenlenen kabahat oluşturan hareketler, yer bakımından sınırlandırılmıştır. Bu yerler ilgili spor karşılaşmalarının yapılacağı spor alanlarıdır. Bu nedenle, bu yerlerin dışında bu kabahat oluşmayacaktır.

b) Netice

6222 sayılı SŞveDÖDK m. 21'deki kabahat düzenlemeleri, sırf hareket kabahati özelliği göstermektedir. Bu nedenle, neticeli kabahat değildirler. Dolayısıyla, kabahatin oluşabilmesi için bir netice istenmemekte, kanunda öngörülen yasaklanan (etken/icrai veya edilgen/ihmalî) hareketlerin işlenmesiyle kabahat de oluşmuş olacaktır.

c) Nedensellik Bağı

6222 sayılı SŞveDÖDK m. 21'deki kabahat düzenlemeleri, sırf hareket kabahati özelliği göstermektedir. Bu nedenle, nedensellik bağının tespiti önem taşımamaktadır.

6) Manevi Unsur

5326 sayılı Kabahatler Kanunu (KK) m. 9'a göre, 'Kabahatler, kanunda açıkça hüküm bulunmayan hallerde, hem kasten hem de taksirle işlenebilir'.

Bu düzenlemeye göre, herhangi bir kanunda yer alan kabahat düzenlemesinin kasten mi yoksa taksirle mi işlenebileceği sorusunu yanıtlamak için, ilk önce ilgili kabahat düzenlemesinin lafzına (sözüne) bakılmalıdır. Eğer, ilk önce ilgili kabahat düzenlemesinin lafzında söz konusu kabahat düzenlemesinin açıkça kasten işlenebileceği belirtilmişse, artık bu kabahat düzenlemesi ancak kasten işlenebilir. Bu durumda, taksirle işlenemez. Kast, doğrudan veya olası kast şeklinde olabilir. Kabahat düzenlemesinden açıkça olmasa da dolaylı olarak (kastın varlığını çağrıştıran yan kelimeler veya cümlelerin genel anlamı) anlaşılabilirse, yine bu kabahat düzenlemesi ancak kasten işlenebilir. Bu durumda, taksirle işlenemez.

İlgili kabahat düzenlemesinin lafzından açıkça veya dolaylı olarak kasten işlenebileceği anlaşılamıyorsa, söz konusu kabahat düzenlemesi, hem kasten hem de taksirle işlenebilir demektir.

KK m. 9'da bir kabahatin kasten işlenmesi ile taksirle işlenmesi arasında yaptırım bakımından fark gözetilmemiştir. Bu düzenleme,

hem haksızlık ile yaptırım arasındaki orantı bulunması gerektiğine ilişkin evrensel ilke hem de bu ilkeyle uyumlu olan Türk Ceza Kanunu (TCK)'ndaki düzenleme ile bağdaşmamaktadır. Ancak, bize göre, bu düzenleme, idari yaptırım (bu kabahat bakımından idari para cezası yaptırımı) uygulayacak kişi veya makamların bu durumu dikkate alarak, eğer yaptırım için alt ve üst sınır belirlenmişse failin kast veya taksirine göre alt ve üst sınırdan yaptırım oranı belirlemesine engel bulunmamalıdır.

KK'nda kabahatler bakımından kusursuz sorumluluk kabul edilmemiştir. 6222 sayılı SŞveDÖDK m. 21'de düzenlenen kabahatler bakımından da kusursuz sorumluluk kabul edilmemiştir. Bu nedenle, somut olayda failin kusuru bulunmuyorsa, idari para cezası uygulanamayacaktır.

7) Hukuka Uygunluk ve Cezai Sorumluluğunu Kaldıran Nedenler

5326 sayılı Kabahatler Kanunu m. 12'ye göre, 'Bu Kanunda aksine hüküm bulunmayan hallerde, Türk Ceza Kanununun hukuka uygunluk nedenleri ile kusurluluğu ortadan kaldırın nedenlere ilişkin hükümleri, kabahatler bakımından da uygulanır'.

KK m. 10'da kusurluluğu kaldırın nedenlerde hata ile ilgili açık bir hükme yer verilmiştir.

5326 sayılı Kabahatler Kanunu m. 10'a göre, 'Türk Ceza Kanununun hata hallerine ilişkin hükümleri, ancak kasten işlenen kabahatler bakımından uygulanır'.

Hata kastı kaldırır. Geriye taksir kalır. Bu durumda, bu düzenleme, ancak, kasten işlenebilen kabahatlerde hüküm doğurur.

8) Kabahatin Tamamlanması

6222 sayılı SŞveDÖDK m. 21'deki kabahat düzenlemeleri, sırf hareket kabahati özelliği göstermektedir. Bu nedenle, kanunda öngörülen yasaklanan (etken/icrai veya edilgen/ihmalî) hareketlerin işlenmesiyle kabahat de olmuş olacaktır.

9) Kabahatin Özel Görünüş Şekilleri

a) Teşebbüs

5326 sayılı Kabahatler Kanunu m. 13'e göre, 'Kabahate teşebbüs cezalandırılmaz. Ancak, teşebbüsün de cezalandırılabilmesine dair ilgili kanunda hüküm bulunan haller saklıdır. Bu durumda, Türk Ceza Kanununun suça teşebbüse ve gönüllü vazgeçmeye ilişkin hükümleri, kabahatler bakımından da uygulanır'.

Bu düzenlemeye göre, herhangi bir kanunda yer alan kabahat düzenlemesinde açıkça kabahatin teşebbüs aşamasında kalması halinde idari yaptırımın uygulanacağı belirtilmemişse, kabahatlere teşebbüs-ten dolayı idari yaptırım uygulanamayacaktır. Başka bir ifadeyle, kabahatlerde, kural olarak, teşebbüs yaptırımı tabir tutulmamıştır. Ancak, ilgili kabahat düzenlemesinde kabahate teşebbüs halinde idari yaptırım uygulanacağı belirtilmişse, kabahate teşebbüs haline idari yaptırım uygulanacaktır.

Bu genel açıklamalardan sonra konumuza dönecek olursak, 6222 sayılı SŞveDÖDK m. 21'deki kabahat düzenlemelerinde teşebbüsün cezalandırılacağı açıkça yer almadığı için, bu kabahatlere teşebbüs halinde idari yaptırım uygulanmayacaktır.

b) İştirak

Kabahatlere iştirake ilişkin genel esaslar, 5326 sayılı Kabahatler Kanunu m. 14'te düzenlenmiştir.

5326 sayılı Kabahatler Kanunu m. 14'e göre, '(1) Kabahatin işlenişine birden fazla kişinin iştirak etmesi halinde bu kişilerin her biri hakkında, fail olarak idari para cezası verilir. (2) Özel faillik niteliğinin arandığı durumlarda, kabahate iştirak eden ve bu niteliği taşımayan kişi hakkında da fail olarak idari para cezası verilir. (3) Kabahate iştirak için kasten ve hukuka aykırı işlenmiş bir fiilin varlığı yeterlidir. Kabahatin işlenişine iştirak eden kişi hakkında, diğerlerinin sorumlu olup olmadığı göz önünde bulundurulmaksızın idari para cezası verilir. (4) Kanunda özel faillik niteliğini taşıyan kişi açısından

suç, diğer kişiler açısından kabahat olarak tanımlanan fiilin, bu niteliği taşıyan ve taşımayan kişiler tarafından ortaklaşa işlenmesi halinde suça iştirake ilişkin hükümler uygulanır’.

5326 sayılı Kabahatler Kanunu yürürlüğe girdikten sonra yürürlüğe giren kanunlardaki kabahat düzenlemelerinde KK m. 14’te yer alan düzenlemeye aykırı hükümler getirilmediği müddetçe, bütün kabahat düzenlemelerinde m. 14’te yer alan hükümler uygulanacaktır. Bu kural, kanunların zaman bakımından yürürlüğe girme konusu ile ilgilidir ve bu kural, diğer konu başlıkları bakımından da geçerlidir.

6222 sayılı SŞveDÖDK m. 21’deki kabahat düzenlemelerinde KK m. 14’te yer alan iştirak hükümleri uygulanacaktır.

c) İçtima

Kabahatlere içtimaya ilişkin genel esaslar, 5326 sayılı Kabahatler Kanunu m. 15’te düzenlenmiştir.

5326 sayılı Kabahatler Kanunu m. 15’e göre, (1) Bir fiil ile birden fazla kabahatin işlenmesi halinde bu kabahatlere ilişkin tanımlarda sadece idari para cezası öngörülmüşse, en ağır idari para cezası verilir. Bu kabahatlerle ilgili olarak kanunda idari para cezasından başka idari yaptırımlar da öngörülmüş ise, bu yaptırımların her birinin uygulanmasına karar verilir. (2) Aynı kabahatin birden fazla işlenmesi halinde her bir kabahatle ilgili olarak ayrı ayrı idari para cezası verilir. Kesintisiz fiille işlenebilen kabahatlerde, bu nedenle idari yaptırım kararı verilmeye kadar fiil tek sayılır. (3) Bir fiil hem kabahat hem de suç olarak tanımlanmış ise, sadece suçtan dolayı yaptırım uygulanabilir. Ancak, suçtan dolayı yaptırım uygulanmayan hallerde kabahat dolayısıyla yaptırım uygulanır’.

KK m. 15’teki düzenlemeyi zincirleme kabahat ve fikri içtima açısından ayrı ayrı değerlendirmek gerekir.

aa) Zincirleme Kabahat

KK m. 15/1-ikinci cümlede gerçek içtima düzenlemesine yer verilmiştir. Bu düzenleme, TCK m. 43/2'de düzenlenen zincirleme suç düzenlemesine benzetilmektedir. Ancak, uygulanacak yaptırım sistemi farklılık göstermektedir. Çünkü, yaptırım olarak her bir kabahatle ilgili olarak ayrı ayrı idari para cezası verileceği belirtilmiştir.

bb) Fikri İçtima

KK m. 15/1'-ilk cümledeki düzenleme iki farklı şekilde anlaşılmaya müsaittir. Çünkü, KK m. 15/1'de birden fazla kabahatin işlenmesi ifadesine yer verilmiş, işlenen kabahatlerin aynı veya farklı olmasına önem verilmemiştir. Bu durumda, birden fazla kabahat aynı olabileceği gibi farklı da olabilir. Kanun koyucu bu ayrıma önem vermemiş, sadece bu kabahatler karşılığında öngörülen idari yaptırım türüne önem vermiştir. Aslında idari yaptırımın türünün aynı ve farklı olması, işlenen birden çok kabahatin de aynı veya farklı olması ayrımının dolaylı yönde yapıldığı söylenebilir. Biz de öngörülen yaptırımın aynı veya farklı olmasına göre ayırım yapacağız.

1) Bir fiil ile birden fazla **aynı veya farklı** kabahatin işlenmesi. KK m. 15/1-birinci cümle: TCK m. 44 gereği fikri içtima: Yaptırım türleri aynı: Sadece en ağır idari para cezası uygulanacaktır.

2) Bir fiil ile birden fazla **aynı veya farklı** kabahatin işlenmesi. KK m. 15/1-ikinci cümle: Gerçek içtima (TCK m. 43/2 gereği zincirleme kabahat değil): Yaptırım türleri farklı: Hem idari para cezası hem de başka idari yaptırımlar uygulanacaktır.

Uygulanacak yaptırım sistemi dikkate alındığında, hem fikri içtimanın hem de gerçek içtimanın kabul edildiği görülmektedir. Çünkü, eğer işlenen birden fazla kabahat için aynı sadece idari para cezası öngörülmüşse, en ağır idari para cezası verilecektir. Bu düzenleme, fikri içtimaya uygundur. Ancak, devamındaki cümlede, işlenen birden fazla kabahat için idari para cezasından başka idari yaptırımlar da öngörülmüş ise, bu yaptırımların her birinin uygulanmasına karar

verileceği belirtilmiştir. Bu düzenleme, gerçek içtima düzenlemesidir. Sonuç olarak, KK m. 15/1'deki düzenlemede fikri içtima ve gerçek içtima birlikte düzenlenmiştir. TCK m. 43/1'de kabul edilen zincirleme suçun kabahatlerdeki karşılığı olan **zincirleme kabahat** düzenlenmemiştir.

6222 sayılı SŞveDÖDK m. 5/4, 5 ve 7'de öngörülen birden çok yükümlülüklerin yerine getirilmemesi halinde, birden çok kabahat mi yoksa tek kabahatin mi işlenmiş sayılacaktır?

Birden çok yükümlülük için tek ve kesin bir süre sınırı (tarihi) belirlenmişse, bu sürenin sonunda yükümlülüklerin yerine getirilmemesi halinde tek hareket tek kabahat ihlali söz konusu olacaktır. Çünkü, 6222 sayılı SŞveDÖDK m. 21/2'de tek idari para cezası öngörülmüştür. Kulüplerin niteliğine göre idari para cezasının farklı öngörülmesi, kabahatin farklılığı anlamına gelmez.

KK m. 15/3'te fikri içtima düzenlemesine benzer bir düzenlemeye yer verilmiştir. Ancak, TCK m. 44'te düzenlenen fikri içtimadan farklıdır. Çünkü, TCK m. 44'te düzenlenen fikri içtimada, birden fazla suç tipi (hükmü) ihlal edilecektir. KK m. 15/3'te ise birden çok ihlalden en az birinin suç diğerinin de kabahat olması istenmiştir.

B) 6222 sayılı SŞveDÖDK m. 22'de Düzenlenen Kabahatler

6222 sayılı SŞveDÖDK m. 22'de **Şiddete neden olabilecek açıklamalar** kabahati düzenlenmiştir⁴.

4 6222 sayılı SŞveDÖDK m. 22'ye göre, '(1) Sporda şiddeti teşvik edecek şekilde basın ve yayın yoluyla açıklamada bulunan kişilere, fiilleri suç oluşturmadığı takdirde, beşbin Türk Lirasından ellibin Türk Lirasına kadar idari para cezası verilir. (2) Birinci fıkra kapsamına giren fiillerin spor kulübü veya federasyon yöneticileri tarafından işlenmesi halinde, birinci fıkra hükmüne göre verilecek ceza beş katına kadar artırılır. (3) Birinci fıkra kapsamına giren fiilleri işleyen kişiler, ayrıca idari tedbir olarak spor müsabakalarını seyirden yasaklanır. Bu yasak, kararın verildiği tarihten itibaren üç ay süreyle uygulanır. Koruma tedbiri olarak yasak kararının uygulanmasına ilişkin esas ve usuller, bu tedbir bakımından uygulanmaz. Ancak 18 inci maddenin sekizinci fıkrası hükmü bu kişiler bakımından uygulanmaz. (4) Birinci fıkra kapsamına giren fiillerin, haber verme ve eleştiri hakkının sınırları aşarak yayımlanması halinde, ilgili basın ve yayın organının işleticisi olan gerçek veya tüzel kişiye, yüzbin Türk Lirasından beşyüzbin Türk Lirasına kadar idari para cezası verilir. Birinci fıkra kapsamına giren

1) Kabahat ile Korunan Hukuksal Değer

6222 sayılı SŞveDÖDK m. 22’de düzenlenen kabahatler ile korumak istenen hukuksal değer, kamu barışı ve güvenliğidir. Çünkü, sporda şiddeti teşvik edecek şekilde basın ve yayın yoluyla açıklamada bulunulması halinde, toplumda belirli spor takımlarını tutan kişilerin aleyhlerine yönelik bu tür açıklamalar üzerine ölçüsüz tepki veya karışılık verme ihtimalleri bulunmaktadır. Bu ihtimallerin gerçekleşmesi toplumdaki barış ve güveni sarsacaktır.

2) Kabahatin Konusu

a) Maddi Konu

6222 sayılı SŞveDÖDK m. 22’de düzenlenen kabahatlerin maddi konusu bulunmamaktadır.

b) Hukuki Konu

6222 sayılı SŞveDÖDK m. 22’de düzenlenen kabahatlerin hukuki konusu, kamu barışı ve güvenliğidir. Bu nedenle, kabahat ile korumak istenen hukuksal değer ile aynıdır. Bu suçun maddi konusu bulunmadığı için maddi konu ile hukuki konu birleşmiştir.

3) Fail

6222 sayılı SŞveDÖDK m. 22’de iki farklı kabahat düzenlemesine yer verilmiştir. Bunlardan biri, 6222 sayılı SŞveDÖDK m. 22/1’de diğeri m. 22/4’te düzenlenmiştir.

6222 sayılı SŞveDÖDK m. 22/1’de düzenlenen kabahatin faili, sporda şiddeti teşvik edecek şekilde basın ve yayın yoluyla açıklamada bulunan kişi/lerdir.

6222 sayılı SŞveDÖDK m. 22/2’de, failin sıfatına bağlı olarak idari para cezası yaptırımında artırım nedeni düzenlenmiştir. Buna

fiillerin tekrar tekrar yayımlanması halinde, haber verme hakkının sınırları aşılmış kabul edilir’.

göre, sporda şiddeti teşvik edecek şekilde basın ve yayın yoluyla açıklamada bulunan kişi/lerin spor kulübü veya federasyon yöneticileri tarafından işlenmesi halinde, birinci fıkra hükmüne göre verilecek ceza **beş katına kadar** artırılacaktır.

6222 sayılı SŞveDÖDK m. 22/4'te ayrı bir kabahat düzenlemesi ve ayrı bir faile yer verilmiştir. Bu düzenlemede, 6222 sayılı SŞveDÖDK m. 22/1'de düzenlenen kabahatin işlenmesinin haber verme ve eleştiri hakkının sınırları aşılarak yayımlanması halinde, ilgili basın ve yayın organının işleticisi olan gerçek veya tüzel kişiye, yüzbin Türk Lirasından beşyüzbin Türk Lirasına kadar idari para cezası verileceği kabul edilmiştir.

Bu düzenlemede, daha önce işlenmiş olan bir suçun haber verme ve eleştiri hakkının sınırları aşılarak yayımlanması, ayrı bir kabahat olarak kabul edilmiştir. Bu nedenle, bu kabahat düzenlemesinin faili de ayrıdır. Bu kabahat düzenlemesinin faili, ilgili basın ve yayın organının işleticisi olan gerçek veya tüzel kişidir. Yani, 6222 sayılı SŞveDÖDK m. 22/1'de kabahat olarak kabul edilen sporda şiddeti teşvik edecek şekilde basın ve yayın yoluyla yapılan açıklamayı haber verme ve eleştiri hakkının sınırlarını aşarak yayımlayan basın ve yayın organının işleticisi olan gerçek veya tüzel kişi/lerdir.

4) Mağdur

6222 sayılı SŞveDÖDK m. 22'de düzenlenen kabahatlerin mağduru, toplumdur. Çünkü, bu kabahat düzenlemesi ile toplumun güven ve barış/huzur içinde spor karşılaşmalarını izlemesi amaçlanmaktadır. Sporda şiddeti teşvik edecek şekilde yapılan açıklamalar, toplumdaki güven, barış ve huzuru bozabilecektir.

5) Maddi Unsur

a) Hareket

6222 sayılı SŞveDÖDK m. 22'de düzenlenen kabahatlerin maddi unsurunu oluşturan hareketleri, her bir kabahat düzenlemesi bakımından ayrı ayrı ele almak gerekir.

6222 sayılı SŞveDÖDK m. 22/1'de düzenlenen kabahatte hareket

6222 sayılı SŞveDÖDK m. 22/1'de düzenlenen kabahatte yasaklanan ve bu nedenle kabahat oluşturan hareket, sporda şiddeti **teşvik edecek şekilde** basın ve yayın yoluyla **açıklamada bulunmaktır.**

Bu kabahat düzenlemesi, konu bakımından **somut tehlike kabahatidir.** Çünkü, yapılan açıklamanın bu kabahati oluşturabilmesi için, sporda şiddeti **teşvik edecek nitelikte** olması gerekmektedir. Bu nedenle, yapılan her sert açıklama, bu kabahati oluşturmayacaktır. Yapılan açıklamanın bu kabahati oluşturabilmesi için, sporda şiddeti **teşvik edecek nitelikte** olup olmadığı, bir değerlendirmeyi gerektirecektir. Burada sorun, bu değerlendirmeyi kimin neye göre yapacağıdır.

Yapılan açıklamanın bu kabahati oluşturabilmesi için, sporda şiddeti **teşvik edecek nitelikte** olup olmadığı değerlendirmesi, **nesnel (objektif)** bir şekilde yapılmalıdır. Bu nedenle, **öznel (sübjektif)** değerlendirme esas alınmamalıdır. Ancak, bu **öznel (sübjektif)** değerlendirmenin tamamen göz ardı edilmesi anlamına gelmemelidir. Bu iki değerlendirme örtüşürse sorun olmayacaktır. Bu iki değerlendirme örtüşmez ve bu nedenle çelişki veya çatışma çıkarsa **nesnel (objektif)** değerlendirme yapılmalıdır.

Bu değerlendirmeyi, kabahatin oluşup oluşmadığına ve bu nedenle idari para cezasını vermeye yetkili merci veya makam somut olayın özelliklerine göre yapacaktır. Bu nedenle, her olay kendi içinde değerlendirilmelidir. Bu değerlendirme yapılırken; değerlendirmenin yapıldığı zaman ve bu zamanın kendi içindeki önemi (örneğin şampiyonluk veya kupa karşılaşmasından veya maçından hemen önce veya sonra ya da puan veya maçın sonucunun çok önem taşıdığı

zamanlarda maç öncesi veya sonrası), değerlendirmenin yapıldığı yer (örneğin karşı takımın sahası içinde veya şehrinde ya da etkili olduğu alan içinde olup olmaması), değerlendirmeyi yapan kişinin sıfatı ve güç etkisi gibi hususlar birlikte ele alınmalıdır.

Bu kabahat düzenlemesi, **sırf hareket kabahatidir**. Hareket etken (icrai) şekilde işlenebilir. Bu nedenle, bu kabahat ihmali şekilde işlenemez.

Burada üzerinde durulması gereken önemli bir nokta bulunmaktadır. Bu önemli nokta, 6222 sayılı SŞveDÖDK m. 22/1'de yer alan, **fiilleri suç oluşturmadığı takdirde** ifadesidir. Bu ifade, öncelikle, normların görünüşte içtima ile ilgili bir ifadedir. Bu nedenle, bu düzenleme bakımından belirlenmesi gereken ilk husus, bir açıklamanın sporda şiddeti **teşvik edecek nitelikte** olup olmadığını tespit olacaktır. Eğer, bir açıklamanın sporda şiddeti **teşvik edecek nitelikte** olduğu kanaatine varılırsa, yapılacak ikinci hareket veya işlem, bu açıklamanın herhangi bir suç oluşturup oluşturmadığını tespit etmektir. Yapılan ve sporda şiddeti **teşvik edecek nitelikte** olduğu kanaatine varılan açıklama, bir suç tipini ihlal ediyorsa, sadece ihlal edilen suç tipinden yaptırım uygulanacaktır. Bu nedenle, ayrıca bu kabahat oluşsa bile kabahatten dolayı yaptırım uygulanmayacaktır. Bu durum, KK m. 15/3 ile uyum içindedir. Bu kapsamda, Yapılan ve sporda şiddeti **teşvik edecek nitelikte** olduğu kanaatine varılan açıklamaların suç teşkil etme ihtimali bakımından TCK m. 214 ile 216 arasında düzenlenen kamu barışına karşı işlenen suçlar dikkate alınabilir.

6222 sayılı SŞveDÖDK m. 22/4'te düzenlenen kabahatte hareket

6222 sayılı SŞveDÖDK m. 22/4'te düzenlenen kabahatte yasaklanan ve bu nedenle kabahat oluşturan hareket, birinci fıkra kapsamına giren fiillerin, **haber verme ve eleştiri hakkının sınırları aşarak yayımlanmasıdır**.

Bu kabahat düzenlemesi, 6222 sayılı SŞveDÖDK m. 22/1'de düzenlenen kabahatin daha önce işlenmesi üzerine işlenebilir. Bu

nedenle, bu kabahatin oluşabilmesi için ilk önce 6222 sayılı SŞveDÖDK m. 22/1'de düzenlenen kabahatin işlenmiş olması gerekir. Dolayısıyla, örneğin daha önce SŞveDÖDK sayılı kanun m. 22/1'de düzenlenen kabahati oluşturan bir açıklama söz konusu değilse, bu açıklamanın haber verme ve eleştiri hakkının sınırları aşılarak yayımlanması da kabahat oluşturmayacaktır. Bu durumda, söz konusu açıklamaların suç oluşturup oluşturmadığına göre hareket edilmelidir.

Bu kabahat düzenlemesinde **sporda şiddeti teşvik edecek nitelikte** olan açıklamaların **yayınlanması** esas alınmıştır. Ancak, bu tür yayınların kabahat oluşturabilmesi için, haber verme ve eleştiri hakkının sınırları aşılmış olması gerekir.

Bu kabahat düzenlemesi bakımından ilk önce yayımlama kelimesinden ne anlaşılması gerektiği, daha sonra bu yayının haber verme ve eleştiri hakkının sınırlarının aşıldığının tespitinde hangi ölçütünün esas alınması gerektiği belirlenmelidir.

Yayımlama, bir hareketi gerektirir. Yayımlama hareketi, sporda şiddeti teşvik edecek nitelikte olan bir açıklamanın herhangi bir iletişim aracı ile belirsiz sayıda kişilerin algısına sunulması şeklinde anlaşılmalıdır. Yayın aracının ismi, niteliği ve kaç kişi tarafından takip edildiği önemli değildir.

Bu kabahat düzenlemesinin işlenmiş sayılabilmesi için, **sporda şiddeti teşvik edecek nitelikte** olan açıklamaların **yayınlanması** yeterli değildir. Bu koşulun yanı sıra ayrıca söz konusu yayının haber verme ve eleştiri hakkının sınırları aşılarak yapılmış olması gerekir. Bu nedenle, burada yine bir değerlendirme sorunu ortaya çıkacaktır. Bu değerlendirme, yapılan yayının haber verme ve eleştiri hakkının sınırlarını aşıp aşmadığı değerlendirmesi şeklinde olacaktır.

Bu değerlendirmede **öznel (sübjektif)** ölçü mü yoksa **nesnel (objektif) ölçünün** mü esas alınması gerektiği tartışması gündeme gelebilecektir. İlk önce her iki ölçü birlikte ele alınmalıdır. Bu durumda, örtüşme olursa sorun çıkmayacaktır. Örtüşme olmaz ve bu nedenle çatışma çıkarsa, **nesnel (objektif) ölçü** esas alınmalıdır. Yani, nesnel

(objektif) değerlendirme yapılmalıdır. Bu nesnel değerlendirmeyi, kararı verecek olan merci veya makam her somut olaya göre yapmalıdır.

6222 sayılı SŞveDÖDK m. 22/4-son cümlede, haber verme hakkının sınırlarının aşılmış kabul edileceğine yönelik bir karine kabul edilmiştir.

6222 sayılı SŞveDÖDK m. 22/4-son cümleye göre, 'Birinci fıkra kapsamına giren fiillerin tekrar tekrar yayımlanması halinde, haber verme hakkının sınırları aşılmış kabul edilir'.

Bu düzenlemede geçen '**Birinci fıkra kapsamına giren fiillerin tekrar tekrar yayımlanması**' ifadesinden ne anlaşılmalıdır?

Düzenlemede, **tekrar yayınlanması** değil, **tekrar tekrar yayınlanması** ifadesine yer verilmiştir. **Tekrar tekrar yayınlanması** ifadesi, en az iki kez tekrarın bulunması koşuluyla ikiden çok tekrar durumlarında tekrar sayısının önemli olmadığı şeklinde anlaşılmalıdır. Yani, bu ifade, çokluk anlamına gelmektedir. Bu nedenle, en az iki kez tekrar gerçekleşmişse, haber verme sınırı aşılmış sayılmalıdır. Bu nedenle, diğer tekrarlar bakımından ayrı bir idari para cezası uygulanmamalıdır.

Öğretide Akyıldız'a göre, haber verme sınırının aşılmış sayılması için ikiden çok yayınlanmış olması gerekir⁵. Yani, tekrarın en az üç kez yapılmış olması gerekir.

Önemle belirtmek gerekir ki, bu değerlendirmeler dâhil, idari yaptırım kararları da gerekçeli olmalıdır. Gerekçe, uyuşmazlığın ve yaptırımın türü ve miktarı bakımından hiçbir ayırım yapılmaksızın bütün hukuki uyumazlıklarda en önemli konulardan biridir. Çünkü, hâkimler veya yaptırım kararı veren makam veya mercilerin keyfi hareket edip etmediklerinin en önemli denetim aracı gerektirir. Hâkimler veya yaptırım kararı veren makam veya merciler, gerekçeleri ile konuşurlar/konuşmalıdırlar.

Bu kabahat düzenlemesi, **sırf hareket kabahatidir**. Hareket etken (icrai) şekilde işlenebilir. Bu nedenle, bu kabahat ihmali şekilde işlenemez. Kabahat, yayımın yapılması ile oluşur.

b) Netice

6222 sayılı SŞveDÖDK m. 22/1 ve 4'te düzenlenen kabahatler, sırf hareket kabahatidirler. Bu nedenle, neticeli kabahat değildirler. 6222 sayılı SŞveDÖDK m. 22/1 ve 4'te yasaklanan hareketlerin işlenmesi ile kabahat oluşacaktır.

c) Nedensellik Bağı

6222 sayılı SŞveDÖDK m. 22/1 ve 4'te düzenlenen kabahatler, sırf hareket kabahatidirler. Bu nedenle, nedensellik bağının tespiti önem taşımaz.

6) Manevi Unsur

66222 sayılı SŞveDÖDK m. 22/1 ve 4'te düzenlenen kabahatlerin ancak kasten işlenebileceğine ilişkin açık bir hüküm bulunmamaktadır. Ancak, söz konusu düzenlemelerde yer alan yasaklanmış hareketlere bakıldığında, düzenlemenin özü ve genel ifade biçimi dikkate alındığında, bu kabahatlerin kasten işlenebildikleri sonucuna varılmalıdır. Çünkü, bu kabahatler hem etken (icrai) hareket ile işlenmekte hem de belirli bir amaca yönelik yapılmaktadır.

6222 sayılı SŞveDÖDK m. 22/1 ve 4'te düzenlenen kabahatler, doğrudan ve olası kastla işlenebilirler.

6222 sayılı SŞveDÖDK m. 22/1 ve 4'te düzenlenen kabahatler ancak kasten işlenebileceği için taksirle işlenemezler.

7) Hukuka Uygunluk ve Cezai Sorumluluğunu Kaldıran Nedenler

6222 sayılı SŞveDÖDK m. 22/1 ve 4'te düzenlenen kabahatler bakımından hukuka uygunluk nedenlerinin gerçekleşmesi pek mümkün gözükmemektedir.

6222 sayılı SŞveDÖDK m. 22/1 ve 4'te düzenlenen kabahatler bakımından, kusurluluğu kaldırان nedenlerden cebir veya tehdit ile hata hükümleri uygulanabilecektir.

8) Kabahatin Tamamlanması

6222 sayılı SŞveDÖDK m. 22/1 ve 4'te düzenlenen kabahatler, sırf hareket kabahatidirler. Bu nedenle, neticeli kabahat değildirler. 6222 sayılı SŞveDÖDK m. 22/1 ve 4'te yasaklanan hareketlerin işlenmesi ile kabahat oluşacaktır.

9) Kabahatin Özel Görünüş Şekilleri

a) Teşebbüs

5326 sayılı Kabahatler Kanunu m. 13'deki düzenleme gereğince, 6222 sayılı SŞveDÖDK m. 22/1 ve 4'te düzenlenen kabahatlere teşebbüsün cezalandırılacağı ayrıca ve açıkça düzenlenmediği için, bu kabahatlere teşebbüs olsa bile idari para cezası uygulanmayacaktır.

b) İştirak

Kabahate iştirak mümkündür. Ancak, bunun için kabahatin kasten işlenmesi gerekir (KK m. 14/3).

Kabahatin işlenişine birden fazla kişinin iştirak etmesi halinde bu kişilerin her biri hakkında, fail olarak idari para cezası verilir (KK m. 14/1).

KK m. 14/1'de kabahatler iştirakte eşitlik ilkesi benimsenmiştir. Buna göre, kabahat iştirak eden kişi, iştirak şekline bakılmaksızın kabahat için öngörülen yaptırımdan tam olarak sorumlu olur. KK m. 14/1'de kabul edilen eşitlik ilkesi ile, kabahatlere iştirak konusunda TCK'nda suça iştirakte kabul edilen sistemden ayrılmıştır. Çünkü, suça iştirakte şeriklerin suça olan katkısına göre cezai sorumluluk benimsenmiştir.

c) İçtima

aa) Zincirleme Kabahat

KK m. 15/1-ikinci cümlede gerçek içtima düzenlemesine yer verilmiştir. Bu düzenleme, TCK m. 43/2'de düzenlenen zincirleme

kabahat düzenlemesine benzetmektedir. Ancak, uygulanacak yaptırım sistemi farklılık göstermektedir. Çünkü, yaptırım olarak her bir kabahatle ilgili olarak ayrı ayrı idari para cezası verileceği belirtilmiştir.

bb) Fikri İçtima

KK m. 15/1'deki düzenleme iki farklı şekilde anlaşılmaya müsaittir. Çünkü, KK m. 15/1'de birden fazla kabahatin işlenmesi ifadesine yer verilmiş, işlenen kabahatlerin aynı veya farklı olmasına önem verilmemiştir. Bu durumda, birden fazla kabahat aynı olabileceği gibi farklı da olabilir. Kanun koyucu bu ayrıma önem vermemiş, sadece bu kabahatler karşılığında öngörülen idari yaptırım türüne önem vermiştir. Aslında idari yaptırımın türünün aynı ve farklı olması, işlenen birden çok kabahatin de aynı veya farklı olması ayrımının dolaylı yönde yapıldığı söylenebilir. Biz de öngörülen yaptırımın aynı veya farklı olması göre ayırım yapacağız.

1) Bir fiil ile birden fazla **aynı veya farklı** kabahatin işlenmesi. KK m. 15/1-birinci cümle: TCK m. 44 gereği fikri içtima: Yaptırım türü aynı: Sadece en ağır idari para cezası uygulanacaktır.

2) Bir fiil ile birden fazla **aynı veya farklı** kabahatin işlenmesi. KK m. 15/1-ikinci cümle: Gerçek içtima (TCK m. 43/2 gereği zincirleme kabahat değil): Yaptırım türü farklı: Hem idari para cezası hem de başka idari yaptırımlar uygulanacaktır.

Uygulanacak yaptırım sistemi dikkate alındığında, hem fikri içtimanın hem de gerçek içtimanın kabul edildiği görülmektedir. Çünkü, eğer işlenen birden fazla kabahat için aynı sadece idari para cezası öngörülmüşse, en ağır idari para cezası verilecektir. Bu düzenleme, fikri içtimaya uygundur. Ancak, devamındaki cümlede, işlenen birden fazla kabahat için idari para cezasından başka idari yaptırımlar da öngörülmüş ise, bu yaptırımların her birinin uygulanmasına karar verileceği belirtilmiştir. Bu düzenleme, gerçek içtima düzenlemesidir. Sonuç olarak, KK m. 15/1'deki düzenlemede fikri içtima ve gerçek içtima birlikte düzenlenmiştir. TCK m. 43/1'de kabul edilen

zincirleme suçun kabahatlerdeki karşılığı olan **zincirleme kabahat** düzenlenmemiştir.

Sonuç olarak, bir fiil ile 6222 sayılı SŞveDÖDK m. 22/1 ve 4 aynı anda işlenirse KK m. 15/1-ilk cümleye göre sadece en ağır idari para cezası verilecektir.

KK m. 15/3'te fikri içtima düzenlemesine benzer bir düzenlemeye yer verilmiştir. Ancak, TCK m. 44'te düzenlenen fikri içtimadan farklıdır. Çünkü, TCK m. 44'te düzenlenen fikri içtimada, birden fazla suç tipi (hükmü) ihlal edilecektir. KK m. 15/3'te ise birden çok ihlalden en az birinin suç değerinin de kabahat olması istenmiştir.

cc) Normların Görünüşte İçtimai

6222 sayılı SŞveDÖDK m. 22/1'de normların görünüşte içtimai düzenlemesine yer verilmiştir.

6222 sayılı SŞveDÖDK m. 22/1'e göre, 'Sporda şiddeti teşvik edecek şekilde basın ve yayın yoluyla açıklamada bulunan kişilere, **fiilleri suç oluşturmadığı takdirde**, beşbin Türk Lirasından ellibin Türk Lirasına kadar idari para cezası verilir'.

6222 sayılı SŞveDÖDK m. 22/1'de yer alan, **fiilleri suç oluşturmadığı takdirde**, ifadesi, asli normun önceliği tali normun sonralığı ilkesi gereği, bu fiillerin suç oluşturması halinde suç hükmü, suç oluşturmaması halinde bu kabahat hükmünün uygulanacaktır.

10) İdari Yaptırımı Artıran Nitelikli Hal

6222 sayılı SŞveDÖDK m. 22/2'de failin sıfatına bağlı olarak idari yaptırımı artıran nitelikli hale yer verilmiştir.

6222 sayılı SŞveDÖDK m. 22/2'ye göre, 'Birinci fıkra kapsamına giren fiillerin **spor kulübü veya federasyon yöneticileri** tarafından işlenmesi halinde, birinci fıkra hükmüne göre verilecek ceza beş katına kadar artırılır'.

III-6222 sayılı SŞveDÖDK m. 11’de Düzenlenen Şike ve Teşvik Primi Suçunun Bir Tüzel Kişi Yararına İşlenmesi Sonucu İlgili Tüzel Kişililik Hakkında İdari Para Cezası Uygulanması

6222 sayılı SŞveDÖDK m. 11/7’ye göre, ‘Suçun spor kulüplerinin veya sair bir tüzel kişinin yararına işlenmesi halinde, ayrıca bunlara, şike veya teşvik primi miktarı kadar idari para cezası verilir. Ancak, verilecek idari para cezasının miktarı yüzbin Türk Lirasından az olamaz’.

6222 sayılı SŞveDÖDK m. 11’deki düzenleme, bir suç düzenlemesidir. Bir suçun spor kulüplerinin veya sair bir tüzel kişinin yararına işlenmesi halinde, TCK m. 60’da yer alan güvenlik tedbiri uygulanır . Ancak, kanun koyucu, suç karşılığında, TCK m. 60’daki düzenleme ile çelişir şekilde, idari yaptırım türlerinden biri olan idari para cezası öngörmüştür. Olması gereken, suçun spor kulüplerinin veya sair bir tüzel kişinin yararına işlenmesi halinde, TCK m. 60’da öngörülen güvenlik tedbirlerinin uygulanmasıdır. Ancak, kanun koyucu, öyle sanıyoruz ki, TCK m. 60’da öngörülen güvenlik tedbirlerinin uygulanmasının kabul edilmesi halinde, yararına şike ve teşvik primi suçu işlenen spor kulüplerinin faaliyet izinlerinin iptal edilmesi veya ilgili spor kulübü hakkında müsadere hükümlerinin uygulanmasını önlemek istemiştir. Çünkü, bu güvenlik tedbirleri oldukça ağır sonuçlar doğurabilmektedir.

IV-6222 sayılı SŞveDÖDK m. 21 ve 22’de Düzenlenen Kabahatler İçin Öngörülen Yaptırım Türü

6222 sayılı SŞveDÖDK m. 21 ve 22’de düzenlenen kabahatler için idari para cezası öngörülmüştür.

V-6222 sayılı SŞveDÖDK m. 21 ve 22’de Düzenlenen Kabahatlerden Dolayı İdari Para Cezası Vermeye Yetkili Makam

6222 sayılı SŞveDÖDK m. 21 ve 22’de düzenlenen kabahatler için öngörülen idari para cezasını vermeye yetkili makamın kim olduğu 6222 sayılı SŞveDÖDK m. 23/3’de düzenlenmiştir.

6222 sayılı SŞveDÖDK m. 23/3’ye göre, ‘Bu Kanun hükümlerine göre idari para cezasına ve diğer idari yaptırımlara karar vermeye, Cumhuriyet savcısı yetkilidir’.

VI-6222 sayılı SŞveDÖDK m. 21 ve 22’de Düzenlenen Kabahatler Sonucu Uygulanan İdari Para Cezalarına Karşı Kanun Yolları

6222 sayılı SŞveDÖDK’nda bu kanunda düzenlenen kabahatler hakkında uygulanan idari yaptırımlara karşı hangi yargı koluna ve bu yargı kolu içinde hangi mercie başvurulacağı açıkça belirtilmemiştir. Bu durumda, KK m. 3’e başvurmak gerekecektir. Çünkü, KK m. 3, bürün kabahat düzenlemeleri için gene hükmü niteliği taşımaktadır. KK m. 3’te özel kabahat düzenlemelerinde açık hükmü bulunmayan hallerde KK m. 3 hükmünün uygulanacağı belirtilmiştir.

KK m. 3’e göre, (1) Bu Kanunun; a) İdarî yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümleri, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde, b) Diğer genel hükümleri, idarî para cezası veya mülkiyetin kamuya geçirilmesi yaptırımını gerektiren bütün fiiller hakkında uygulanır’.

KK m. 3 gereğince, 6222 sayılı SŞveDÖDK m. 21 ve 22’de düzenlenen kabahatler sonucu uygulanan idari para cezalarına karşı, KK m. 27/1’de düzenlenen başvuru yolu uygulanacaktır.

KK m. 27/1’e göre, ‘İdari para cezası ve mülkiyetin kamuya geçirilmesine ilişkin idari yaptırım kararına karşı, kararın tebliği veya tefhimi tarihinden itibaren **en geç onbeş gün** içinde, **sulh ceza mahkemesine** başvurulabilir. Bu süre içinde başvurunun yapılmamış olması halinde idari yaptırım kararı kesinleşir’.

Sulh ceza mahkemeleri, 18/6/2014 tarih ve 6545 sayılı kanunun 74 maddesi ile yürürlükten kaldırılmıştır. Yerine sulh ceza hâkimlikleri

getirilmiştir. Kanunların yürürlüğe girmesinde öncelik – sonralık ilişkisi gereği, özel kanunlarda sulh ceza mahkemesi geçen hükümler artık sulh ceza hâkimi olarak anlaşılacaktır. Dolayısıyla, 6222 sayılı SŞveDÖDK m. 21 ve 22’de düzenlenen kabahatler sonucu uygulanan idari para cezalarına karşı, kararın tebliği veya tefhimi tarihinden itibaren **en geç onbeş gün** içinde, **sulh ceza hakimine** başvurulabilir.

KK m. 27/1’de, öngörülen başvurunun hukuki niteliği belirtilmemiştir. Örneğin itiraz kanun yolu veya en azından itiraz kelimesine yer verilmemiştir. Bu düzenleme hakkında öğretilerde farklı görüşler ileri sürülmüştür. Bu başvuruya konu idari para cezası kararını her ne kadar Cumhuriyet savcısı verse de, bu karar, idari işlem niteliğindedir. Çünkü, Cumhuriyet savcısı bu kararı bir suç soruşturması kapsamında değil, kabahat sonucu vermektedir. Bu nedenle, idari anlamda bir itiraz denilebilir.

KK m. 27/1’de idari para cezasına karşı kararın tebliği veya tefhimi tarihinden itibaren **en geç onbeş gün** içinde, **sulh ceza hakimine** başvurulmasının kararın icrasını durdurup durdurmayacağı belirtilmemiştir. Bu önemli bir eksikliktir. Kanun koyucu, başvurunun kararın icrasını durdurmasını istemiş olsaydı bunu açıkça belirtirdi. Belirtmediğine göre, başvuru kararın icrasını durdurmamalıdır. Ancak, başvuru mercii kararın icrasını durdurma yetkisine bir engel de bulunmamaktadır.

Burada uygulanması gereken yol şöyle olmalıdır:

- İdari para cezası kararına karşı başvuru yapıldığında, idari para cezası Devlet hazinesine gelir kaydedilmemeli, bu tür yaptırımlar için açılan bir hesapta bekletilmelidir. Başvurunun sonucuna göre işlem yapılmalıdır. Eğer başvuru reddedilir ise ve bu red kararına karşı KK m. 29’a göre itiraz kanun yoluna başvurulabilir. Böyle bir başvuru olursa karar henüz kesinleşmemiş olacaktır. Bu başvuru üzerine yapılan inceleme sonucu başvuru yine reddedilirse, karar kesinleşecektir. Bu durumda, idari para cezası Devlet hazinesine geçecektir.

- Eğer başvuru reddedilir ise ve bu red kararına karşı KK m. 29'a göre itiraz kanun yoluna başvurulabilir. Böyle bir başvuru olursa karar henüz kesinleşmemiş olacaktır. Bu başvuru üzerine yapılan inceleme sonucu başvuru kabul edilirse (kabahat faili lehine sonuçlanırsa), karar kesinleşecektir. Bu durumda, idari para cezası ilgisine geri verilecektir.
- Eğer başvuru kabul edilirse (kabahat faili lehine sonuçlanırsa) ve bu kabul kararına karşı KK m. 29'a göre itiraz kanun yoluna başvurulmazsa, karar kesinleşecektir. Bu durumda, idari para cezası ilgisine geri verilecektir.
- Eğer başvuru kabul edilirse (kabahat faili lehine sonuçlanırsa) ve bu kabul kararına karşı KK m. 29'a göre itiraz kanun yoluna başvurulursa, bu mercii başvuruyu kabul ederse (kabahat faili aleyhine sonuçlanırsa) karar kesinleşecektir. Bu durumda, idari para cezası Devlet hazinesine geçecektir.

İdari para cezası kararı verildikten sonra ve fakat bu karar faille tebliğ edilmeden önce veya tebliğ veya tefhim yapıldıktan sonra ve fakat bu karara karşı KK m. 27/1'e göre başvuru yapılmadan önce kabahatin faili ölürse nasıl hareket edilecektir?

Bu gibi durumlarda, mirasçıların olaydan haberdar edilmeleri gerekir. Çünkü, failin ölmesi halinde, ölen kişinin malvarlığı doğrudan ve kendiliğinden alacakları ve borçları ile birlikte (pasif ve aktifleri ile birlikte) mirasçılarına geçer. Mirasçılarının idari para cezasına karşı başvuru hakları bulunmaktadır. Çünkü, bu karar mirasçıların ekonomik durumlarını doğrudan ilgilendirmektedir. Mirasçılarının kural olarak idari para cezasından haberdar olmadıkları kabul edilmelidir. Bu nedenle, aksi sabit değilse, bütün mirasçılara karar tebliğ edilmeli ve onbeş günlük başvuru hakkı tanınmalıdır. Bu yol izlenmezse, mirasçıların eski hale getirme yoluna başvurarak karara karşı KK m. 27/1'e göre başvurmaları her zaman mümkün olmalıdır.

A) Yetkili Makam tarafından verilen İdari Para Cezasına İtiraz Başvurusu

KK m. 29'da KK m. 27'ye göre yapılan başvuru üzerine verilen karara karşı bu karardan memnun olmayan tarafın itiraz yoluna başvurabileceği düzenlenmiştir.

KK m. 27'te göre yapılan başvuru sonucu verilen karara karşı KK m. 29'a göre itiraz yoluna başvurulmadan kesinleşen karara karşı kanun yararına bozma yoluna gidilebilir mi?

Yargıtay Ceza Genel Kurulu, üç farklı kararında idare organı tarafından verilen idari para cezasının sulh ceza mahkemesi tarafından iptal edilmesi üzerine itiraz yoluna başvurulmayarak kesinleşen kararlara karşı Yargıtay'a kanun yararına gidilebileceğini ve aleyhe bozma yasağının idari yaptırımlarda da uygulanabileceğini kabul etmiştir.

Aydın Bölge Trafik Denetleme Şube Müdürlüğü görevlilerince düzenlenen 24.07.2009 günlü ceza tutanağıyla 2918 sayılı Kanunun 65 ve Karayolları Trafik Yönetmeliği 161/c-d maddeleri uyarınca 1.293 Lira idari para cezasıyla cezalandırılmasına ilişkin işlemin, başvuran vekili tarafından verilen 07.08.2009 tarihli dilekçe üzerine Aydın 2. Sulh Ceza Mahkemesince iptaline karar verilmiştir. Adalet Bakanlığınca kanun yararına bozma kanun yoluna başvurulması ve evrakın Yargıtay C.Başsavcılığının ihbarnamesiyle gönderilmesi üzerine Yargıtay 7. Ceza Dairesince bozulmasına karar verilmiştir. Yargıtay C.Başsavcılığı ise itiraz kanun yoluna başvurarak yerel mahkeme kararının CMK'nun 309. maddesi uyarınca bozulmasına ve müteakip işlemlerin mahallinde yapılmasına karar verilmesi isteminde bulunmuştur. Bu itibarla, yerel mahkemece başvuru üzerine verilen idari yaptırım kararının kaldırılmasına ilişkin kararın Özel Dairece CMK'nun 309/4-c maddesi uyarınca aleyhe tesir etmemek üzere kanun yararına bozulmasına karar verilmesinde bir isabetsizlik bulunmadığından, itirazın reddine karar verilmelidir. Esas No: 2012/7-1360, Karar No: 2013/290.

Yerel mahkemece başvuru üzerine verilen idari yaptırım kararının kaldırılmasına ilişkin kararın Özel Dairece CMK'nun 309/4-c maddesi

uyarınca aleyhe tesir etmemek üzere kanun yararına bozulmasına karar verilmesinde isabetsizlik bulunmadığından itirazın reddine karar verilmelidir. Esas No: 2012/7-1359, Karar No: 2013/365.

*Yerel mahkemece başvuru üzerine verilen idari yaptırım kararının kaldırılmasına ilişkin kararın CMK'nun 309/4-c maddesi kapsamında değerlendirilmesi gerektiğinden Özel Dairece **aleyhe tesir etmemek** üzere kanun yararına bozulmasına karar verilmesinde bir isabetsizlik bulunmadığından, itirazın reddine karar verilmelidir. Esas No: 2012/7-1503, Karar No: 2013/367.*

VII-İdari Tedbirler/Önlemler

6222 sayılı SŞveDÖDK'nda düzenlenen kabahatler bakımından 6222 sayılı SŞveDÖDK m. 21/4 ve 6222 sayılı SŞveDÖDK m. 22/3'te idari tedbir/idari önleme düzenlenmiştir.

A) 6222 sayılı SŞveDÖDK m. 21/4'te yer alan idari tedbir/önleme düzenlemesi

6222 sayılı SŞveDÖDK m. 21/4'te idari tedbir/önleme düzenlemesine yer verilmiştir.

6222 sayılı SŞveDÖDK m. 21/4'e göre, 'Spor alanında kendisine tahsis edilenden başka yere oturmakta ısrar eden seyirci, zor kullanılarak dışarı çıkarılır'.

Öğretide Akyıldız, bu düzenlemeyi kabahat düzenlemesi olarak kabul etmektedir. Yazara göre bu kabahatin faili, kendisine tahsis edilen yerden başka bir yere oturmakta ısrar eden kişidir. Bu kabahat, gerçek kişi tarafından işlenmektedir⁶.

Bu tedbirin uygulanabilmesi için, ısrar gereklidir. İsrar, kelime anlamı olarak bir işin yapılması veya yapılmaması konusunda direnme, üsteleme, üstünde durma anlamına gelir. Bu fıkra hükmünün uygulanmasında sorun, bir seyircinin hangi hareketinin ısrar olarak değerlendirileceği, bu değerlendirmeyi kimin yapacağı ve ispatının nasıl olacağıdır. Örneğin, seyircinin iki kez uyarıya uymaması ısrar sayılacak mıdır? Burada bir sayı sınırlaması veya alt sınır var mıdır?

6 AKYILDIZ; s. 126.

Öğretide Akyıldız'a göre, basit bir karşı koyma, başka yere gitmek istememe ısrar olarak değerlendirilemez. İsrardan bahsedebilmek için defalarca rica edilmesine rağmen seyircinin kendi yerine gitmek istememesi gerekir⁷.

Bu konuda her somut olaya göre hareket edilmelidir. Bu idari tedbiri uygulayacak merci veya makam, ispat bakımından durumu kayıt altına almalıdır. Kayıt, ses ve görüntü kaydeden cihazlarla yapılmalıdır. Aksi halde, tek taraflı not kayıtları her zaman tartışmaya açık olacaktır.

Bu tedbir, sadece bir kez uygulanmalıdır. Yani, hangi spor karşılaşması için uygulanmışsa o karşılaşma ile sınırlı tutulmalıdır. Başka spor karşılaşmalarına sirayet etmemelidir.

Bu düzenlemenin tam tersinin uygulanması durumlarında nasıl bir sorumluluk doğacaktır?

Örneğin spor alanlarında kendisine tahsis edilen yere oturan bir seyircinin gerek spor alanında görevli kişilerce gerekse de başka kişilerce iradeyi etkileyen her hangi bir hareket ile kendisine tahsis edilen yerden kaldırılarak başka bir yere oturtulması veya seyirci kendisine tahsis edilen yere henüz oturmadan iradeyi etkileyen her hangi bir hareket ile kendisine tahsis edilen yerden başka bir yere oturtulması halinde nasıl bir sorumluluk doğacaktır?

Bu gibi durumlarda, TCK m. 109'da düzenlenen hürriyetten yoksun kılma suçu işlenmiş olacaktır. Bu durumda, spor alanında görevli kişilerin kamu görevlisi sayılması durumunda, TCK m. 109/3-d'ye göre cezada artırım nedeni uygulanabilecektir.

B) 6222 sayılı SŞveDÖDK m. 22/3'te yer alan idari tedbir/önleme düzenlemesi

6222 sayılı SŞveDÖDK m. 22/3'te idari tedbir/idari önleme düzenlemesine yer verilmiştir.

6222 sayılı SŞveDÖDK m. 22/3'e göre, 'Birinci fıkra kapsamına giren fiilleri işleyen kişiler, ayrıca **idari tedbir** olarak spor müsabakalarını seyirden yasaklanır. Bu yasak, kararın verildiği tarihten

itibaren üç ay süreyle uygulanır. **Koruma tedbiri** olarak yasak kararının uygulanmasına ilişkin esas ve usuller, bu tedbir bakımından da uygulanır. Ancak 18 inci maddenin sekizinci fıkrası hükmü⁸ bu kişiler bakımından uygulanmaz’.

6222 sayılı SŞveDÖDK m. 22/3’teki düzenlemenin hukuki niteliğinin idari tedbir olduğu açıkça belirtilmiştir. İdari tedbirlerin idari yaptırımlardan en önemli farkı, tedbirin fiziki anlamda kişiye yönelik olmasıdır. Yani, idari tedbirde, kişinin belirli bir spor karşılaşmalarını izleme hakkının belirli bir süre ile engellenmesi veya ortadan kaldırılması söz konusudur. Bu anlamda tedbir ekonomik değil, kişilerin özgürlük haklarının edilgen (ihmalî) bir şekilde kısıtlanması şeklinde karşımıza çıkmaktadır.

6222 sayılı SŞveDÖDK m. 22/3’teki düzenlemede, hem kabahat karşılığında idari para cezası hem de aynı zamanda bu tedbirin birlikte uygulanacağı belirtilmiştir.

Önemle belirtmek gerekir ki, 6222 sayılı SŞveDÖDK m. 22/3-ilk cümlede idari tedbir, ikinci cümlede korunma tedbiri kavramlarına yer verilmiş olması, kafa karıştırmaya müsaittir. Bu kavramların terimsel farklılığı yanında, anlam farklılığı da bulunmaktadır. Bu nedenle, geliş güzel kullanılmaması gerekir. 6222 sayılı SŞveDÖDK m. 18’de seyirden yasaklanma halleri düzenlenmiştir. Bu düzenlemede, güvenlik tedbiri ile koruma tedbirleri kavramları ve bu tedbirlerin uygulanma şekil ve esaslarına yer verilmiştir.

Koruma tedbiri, en genel ifadeyle, bir suç soruşturması ve kovuşturması sırasında uygulanır. Yani, kesin hüküm ile sonuçlanmamış bir suç soruşturması ve kovuşturması sırasında uygulanır. Ancak, bir suç soruşturması ve kovuşturması sırasında uygulanabilecek koruma tedbirleri CMK’nda ayrıntılı olarak düzenlenmiştir. Bu düzenlemelerde

8 6222 sayılı SŞveDÖDK m. 18/8’e göre, ‘Bu madde hükümlerine göre spor müsabakalarını seyirden yasaklanan kişi, yasaklama kararının sebebini oluşturan fiilin işlendiği müsabakanın tarafı olan ve taraftarı olduğu takımın katıldığı spor müsabakalarının yapılacağı gün, yurt içinde bulunduğu takdirde, müsabakanın başlangıç saatinde ve bundan bir saat sonra bulunduğu yere en yakın genel kolluk birimine başvurmakla yükümlüdür’.

kanunilik ilkesi geçerlidir. Yorum yoluyla genişletilemezler. 6222 sayılı SŞveDÖDK m. 18’de seyirden yasaklanma halleri ile ilgili düzenlemede geçen koruma tedbiri, CMK’nda düzenlenen koruma tedbirleri ile aynı anlam ve içeriğe sahip değildir. Ancak, kendine özgü bir anlam ve içeriği bulunmaktadır. Ortak noktaları, bir suç soruşturması kapmasında uygulanmaktadırlar. Bu anlamda, koruma tedbiri ile idari tedbir arasındaki en önemli fark, tedbirin uygulandığı haksız fiilin suç olup olmamasıdır. Başka bir ifadeyle, bu inceleme açısından bakılacak olursa, tedbirin uygulandığı haksız fiilin suç mu yoksa kabahat mi olduğudur. Tedbirin uygulandığı haksız fiilin suç ise, uygulanan tedbir koruma tedbir olacaktır. Tedbirin uygulandığı haksız fiilin kabahat ise, uygulanan tedbir idari tedbir olacaktır.

Koruma tedbiri ile güvenlik tedbiri kavramları da birbirinden farklı anlama sahiptirler. Her iki tedbir de işlenen bir suç ile ilgili uygulanmakla birlikte, aralarındaki fark, suç hakkında kesinleşmiş bir mahkûmiyet hükmünün bulunup bulunmaması ile ilgilidir. Buna göre, bir suç ile ilgili kesin hüküm ile sonuçlanan bir mahkûmiyet kararı bulunmayıp ceza soruşturması ve kovuşturması devam etmekte ise koruma tedbiri uygulanır. Bir suç ile ilgili olarak, kesin hüküm ile sonuçlanan bir mahkûmiyet kararı bulunursa, bu durumda, TCK m. 53’te yer alan ve ceza mahkûmiyetine eklenen hak yoksunlukları kapsamında seyirden yasaklama güvenlik tedbiri uygulanabilir. Bunun dışında, bu güvenlik tedbirine ceza verilmesine yer olmadığı kararı ile birlikte de hükmedilebilir. Bu durumda, bu güvenlik tedbiri, TCK m. 53’te düzenlenen hak yoksunluklarından farklı olarak başlı başına bir hüküm türü haline gelmektedir.

AVRUPA KONSEYİ VE ÜYE DEVLETLERİN HÜKÜMET TEMSİLCİLERİ'NİN DOPİNGE KARŞI ULUSLARARASI MÜCADELEDE AVRUPA BİRLİĞİ'NİN ROLÜ HAKKINDAKİ KARARLARI (2010/C 324/04)

Çev.: Nurgül YAYMAN*

* Uluslararası Antalya Üniversitesi Hukuk Fakültesi.

AVRUPA KONSEYİ VE ÜYE DEVLETLERİN HÜKÜMET TEMSİLCİLERİ'NİN DOPİNGE KARŞI ULUSLARARASI MÜCADELEDE AVRUPA BİRLİĞİ'NİN ROLÜ HAKKINDAKİ KARARLARI (2010/C 324/04)¹

Avrupa Birliği Konseyi ve Üye Devletlerin Hükümet Temsilcileri,

1. Konsey'in 4 Aralık 2000 tarihinde dopinge mücadele² konusunda, Avrupa Topluluğu ve Üye Devletlerin Dünya Anti-Doping Ajansı'nın (WADA) her toplantısından makul bir zaman önce Başkanlık sorumluluğunda koordineli çalışması gerektiğini öngören kararlar aldığını,

1 Aralık 2009 tarihinde Lizbon Antlaşması'nın³ yürürlüğe girmesinden sonra Avrupa Birliği spor alanında üye devletlerin Avrupa'nın spor sorunlarının çözümüyle ilgili eylemlerini sporun kendine özgü, gönüllü yapılan, sosyal ve eğitici işlevlerini göz önünde bulundurarak destekleme, koordine etme ve tamamlama yetkisi elde ettiğini; sonuç olarak spor müsabakalarında tarafsızlık ve aleniyeti teşvik etmenin, spor kuruluşları arasında işbirliğini sağlamanın ve erkek ve bayan sporcuların fiziki ve manevi bütünlüğünü korumanın, özellikle de genç sporcuların korunmasının, Avrupa'nın spordaki çerçevesini büyüteceğini; üçüncü ülke ve yetkili uluslararası organizasyonlarla, özellikle Avrupa Konseyi'yle, işbirliğinin güçlendirileceğini hatırlatarak,

2. Dünya Anti-Doping Ajansı (WADA) tarafından çözülmüş bazı meselelerin Avrupa Birliği'nin, bazılarının ise üye devletlerin yetki alanına girdiğinin,

1 Kararın İngilizce aslı Avrupa Birliği Resmi Gazetesi, Cilt 53, C/324, 1 Aralık 2010, s. 18-19'da yayınlanmıştır.

2 Avrupa Birliği Resmi Gazetesi, C 356, 12 Aralık 2000, s. 1.

3 Avrupa Birliği'nin İşleyişine Dair Antlaşma m. 6 ve 165.

Dünya Anti-Doping Ajansı'nın (WADA) Avrupa kıtasında yapılandırıldığı göz önünde bulundurularak, Avrupa çıkarları üzerinde ortak bir anlayışa sahip olmak maksadıyla Avrupa Konseyi ile yakın işbirliğinin gerekli olduğunun farkında olarak,

3. Dünya Anti-Doping Ajansı (WADA) müzakerelerinde AB ve Üye Devletlerin görüşlerine ağırlık verilmesinin büyük önem taşıdığını,

Uygun olduğunda, örneğin AB müktesebatı ve samimi işbirliği görevi ışığında, AB ve Üye Devletlerin pozisyonları Başkanlık sorumluluğunda Dünya Anti-Doping Ajansı (WADA) müzakerelerinden önce verimli bir şekilde koordine edileceğini göz önünde bulundurur.

ALMANYA VE İNGİLTERE FUTBOL LİGLERİ'NİN YAYIN HAKLARININ SATILMASIYLA İLGİLİ KOMİSYON KARARLARI

Çev.: Nurgül YAYMAN*

* Uluslararası Antalya Üniversitesi Hukuk Fakültesi.

1. Avrupa Topluluğu Antlaşması m. 81 ve Avrupa Ekonomik Alanı Antlaşması m. 53 (1) Uyarınca Görülen Bir Davaya İlişkin 19 Ocak 2005 Tarihli Komisyon Kararı¹

Karar, Almanya Futbol Federasyonu'yla (*Fußballverbands e. V.*) ilgilidir. Dava, birinci ve ikinci erkek futbol liglerinde (*Bundesliga ve 2. Bundesliga*) oynanan maçların medya telif haklarının serbest pazarlamasını konu almaktadır. Komisyon, ön değerlendirmede ticari yayın haklarının belirli bir gruba satımının birinci ve ikinci liglerdeki futbol kulüpleri ve şirketler arasındaki rekabeti Avrupa Topluluğu Antlaşması m. 81 kapsamında sınırlandırabileceğini ifade etmiştir.

Dava üzerinde esaslı bir inceleme yapılmadan önce Futbol Federasyonu'nun taahhütlerinin *Bundesliga ve 2. Bundesliga* pazarlama hakları açısından lig ve kulüpler arasında rekabeti tanıttığı ve yeni, özellikle kulüp markalı ürünlere izin verdiği görülmektedir. Futbol Federasyonu'nun taahhütleri, gelecekteki pazarlama anlaşmalarının kapsam ve süresini sınırlamakta; saydam, fark gözetmeyen pazarlama usulü sağlamaktadır. Bunun yanında TV, radyo ve yeni medya santral içeriklerine ulaşımı artırmakta, pazara daha fazla hak sağlanmasını garanti altına alarak yenileme sürecine katkıda bulunmakta ve tek bir konu üzerinde yoğunlaşma eğilimlerini azalmaktadır.

Ön değerlendirme ve ilgili üçüncü kişilerce sağlanan gözlemleri takiben Futbol Federasyonu tarafından verilen taahhütler ışığında sunulan karar, Avrupa Konseyi Yönetmelik No. 1/2003² kapsamında işlem yapılmasına dayanak olmadığına hükmetmiştir. Taahhütler, 30 Haziran 2009 tarihine kadar Futbol Federasyonu'nu bağlayacaktır.

Hâkim Durum ve Kısıtlayıcı Uygulamalar Danışma Kurulu, 6 Aralık 2004 tarihinde lehte görüş bildirmiştir.

1 Kararın İngilizce metni <http://eur-lex.europa.eu/> adresinde yayınlanmıştır (Bundesliga Medya Haklarının Toplu Satışı—Case COMP/C.2/37.214).

2 OJ, L 1, 4.1.2003, s. 1. Değişik Yönetmelik (AT) No 411/2004 (OJ, L 68, 6.3.2004, s. 1).

2. Avrupa Topluluğu Antlaşması m. 81'e Göre Görülen Bir Davaya İlişkin 22 Mart 2006 tarihli Komisyon Kararı'nın Özeti³

22 Mart 2006 tarihinde Komisyon, Avrupa Topluluğu Antlaşması m.81 kapsamındaki davaya ilişkin bir karar almıştır. Avrupa Topluluğu No. 1/2003⁴ Yönetmelik m. 30 hükümlerine uygun olarak Komisyon, davanın taraflarını ve kararın esasını, teşebbüslerin faaliyetlerinin korunmasına yönelik meşru çıkarlarını dikkate alarak yayımlamaktadır.

(1) Bu karar İngiltere Futbol Federasyonu Premier Lig Limited (FAPL) ile ilgilidir. Davanın konusu, Premier Lig medya haklarının Birleşik Krallık'ta kullanımına ilişkin Premier Lig futbol kulüplerince yapılan yatay satış anlaşmalarıdır.

(2) Ön incelemede Komisyon, bu yatay satış anlaşmalarının bir takım hükümlerinin Avrupa Topluluğu Antlaşması m. 81(1) ile uygunluk hususunda birtakım sorunlar oluşturduğu ve Avrupa Topluluğu Antlaşması m. 81(3)'ün şartlarını sağlamadığı sonucuna varmıştır.

(3) Ön değerlendirmeyi takiben Futbol Federasyonu Premier Lig Limited (FAPL) birtakım taahhütlerde bulunmuştur. Bu taahhütler daha sonradan ilgili üçüncü kişilerin gözlemleri dikkate alınarak değiştirilmiştir. Komisyon, bu taahhütlerin ön incelemede üzerinde durulan kaygıları artık ortadan kaldırdığı sonucuna varmaktadır.

(4) Taahhütler, Premier Lig'in haklarının pazarlamasında daha büyük rekabeti teşvik etmekte, saydam ve ayırım gözetmeyen satış prosedürü sağlamakta, tüm canlı yayın haklarını tek bir alıcının alamayacağını garanti altına almakta, televizyon, radyo ve yeni medya operatörleri içeriğine ulaşım olanaklarını artırmakta ve tüm hakların piyasaya açık olacağını temin etmektedir.

(5) Futbol Federasyonu Premier Lig Limited (FAPL) tarafından verilip ilgili üçüncü kişi gözlemleri dikkate alınarak değiştirilen taahhütler ışığında Komisyon, Avrupa Konseyi Yönetmelik No. 1/2003

3 Kararın İngilizce metni <http://ec.europa.eu> adresinde yayınlanmıştır (Case COMP/38.173 — Premier Lig Medya Haklarının Toplu Satışı).

4 OJ, L 1, 4.1.2003, s. 1. Değişik Yönetmelik (AT) No 411/2004 (OJ, L 68, 6.3.2004, s. 1).

m. 9(1) kapsamında işlem yapılmasına dayanak olmadığına ve Avrupa Konseyi Yönetmelik No. 1/2003 m. 9(2) hükümleri saklı kalmak koşuluyla davaya son verilmesine karar vermiştir.

(6) Taahhütler Futbol Federasyonu Premier Lig Limited (FAPL) üzerinde bağlayıcı olacak ve Premier Lig haklarının pazarlama, satış ve kullanımında 2007/2008 sezonundan itibaren altı sezon boyunca geçerli olacaktır.

(7) Hâkim Durum ve Kısıtlayıcı Uygulamalar Danışma Kurulu, 13 Mart 2006 tarihinde lehte görüş bildirmiştir.

